UN PROGRAMA PER MODERNITZAR CATALUNYA

Programa Electoral d'ICV-EUiA

Eleccions al Parlament de Catalunya 2006

ICV

eua

d'esquerres i ecologistes de debò

www.joansaura.cat

ÍNDEX

1. **CATALUNYA, UN PAÍS SOCIALMENT JUST I AVANÇAT (p. 4)**

1.1 Serveis Socials i lluita contra l'exclusió i la pobresa a Catalunya (p. 5)
1.2 Promoció de l'autonomia i atenció a la dependència (p.12)
1.3 Polítiques de suport a totes les famílies (p.14)
1.4 El compromís amb els infants: cap a una millora integral del sistema de protecció a la infància en risc (p.17)
1.5 Compromís amb la gent gran i el seu dret a una vida autònoma i digna (p.18)
1.6 Polítiques per a l'autonomia personal i la vida independent de les persones amb discapacitats (p. 20)
1.7 Fer del dret a l'habitatge una realitat (p. 22)
1.8 Una sanitat pública propera als ciutadans i a les ciutadanes (p. 30)
1.9 Un consum crític i responsable. Drets dels consumidors (p. 48)
1.10 La inserció social i ciutadana dels immigrants i el reconeixement de la diversitat (p. 56)

2. **CATALUNYA, UN NOU MODEL PRODUCTIU (p. 68)**

2.1 Catalunya necessita un nou model productiu (p. 69)
2.2 La competitivitat ha d'anar lligada a una ocupació de qualitat (p. 83)
2.3 Noves realitats laborals, autònoms i economia social (p. 93)
2.4 Sector serveis. Turisme i comerç (p. 99)
2.5 Desenvolupament del món rural i política pesquera (105)
2.6 Finançament autonòmic, política fiscal i econòmica i finances (p. 119)

3. **CATALUNYA, UN NOU IMPULS PER A LA SOSTENIBILITAT (p. 130)**

3.1 Ordenació i planificació del territori (p. 133)
3.2 Medi natural, espais naturals i biodiversitat (p. 137)
3.3 Per una mobilitat sostenible (p. 140)
3.4 Impuls a la nova cultura de l'aigua (p. 146)
3.5 Un canvi de model energètic. Una nova cultura energètica (p. 150)
3.6 Una política preventiva i eficient en la gestió dels residus (p. 153)
3.7 Protecció i defensa dels animals (p. 156)
3.8 Actuar per prevenir el canvi climàtic i la contaminació (p. 158)
3.9 Consum i producció més sostenible (p. 161)
3.10 Fiscalitat ambiental (p. 162)
3.11 Educació ambiental i participació ciutadana (p. 166)

4. CATALUNYA, UNA SOCIETAT DE L'EDUCACIÓ, LA CULTURA I EL CONEIXEMENT (p. 168)

4.1 Educació (p. 169)
4.2 El sistema universitari de Catalunya: un sistema d'ensenyament superior i de recerca públic i de qualitat (p. 200)
4.3 Investigació, recerca i desenvolupament (p. 205)
4.4 Avançar en la Societat de la Informació i del Coneixement (p. 207)
4.5 Els drets culturals de la ciutadania (p. 218)
4.6 El català, dret de ciutadania (p. 232)
4.7 L'esport, un dret dels ciutadans i de les ciutadanes (p. 242)

5. CATALUNYA, RADICALMENT DEMOCRÀTICA, PER UNA ALTRA GLOBALITZACIÓ (p. 252)

5.1 Radicalitat democràtica i participació ciutadana (p. 253)
5.2 Gais, lesbianes, homes i dones transsexuals i bisexuals: igualtat de drets i d'oportunitats (p. 265)
5.3 Catalunya, referent de la cultura de pau (p. 270)
5.4 Polítiques de solidaritat internacional i cooperació al desenvolupament dels pobles (p. 274)
5.5 El compromís d'instituir una política pública de la memòria democràtica (p. 281)

6. INSTITUCIONS AL SERVEI DE LA CIUTADANIA (p. 286)

6.1 Més autogovern: desenvolupar el nou Estatut (p. 287)
6.2 Món local (p. 295)
6.3 Administració pública (p. 303)
6.4 Un sistema audiovisual més independent, més plural (p. 309)
6.5 Seguretat pública i protecció civil a Catalunya (p. 312)
6.6 Justícia (p. 319)
6.7 Europa i acció exterior (p. 329)

7. JOVES: CAP A UN PACTE NACIONAL PER A L'EMANCIPACIÓ (p. 341)

8. DONES I HOMES: QUE LA DIFERÈNCIA NO SIGUI DESIGUALTAT (p. 355)

Annex: (p. 363)

Propostes per una Catalunya on la diferència no sigui desigualtat

1. CATALUNYA, UN PAÍS SOCIALMENT JUST I AVANÇAT

1.1 Serveis Socials i lluita contra l'exclusió i la pobresa a Catalunya
1.2 Polítiques de suport a totes les famílies
1.3 El compromís amb els infants: cap a una millora integral del sistema de protecció a la infància en risc
1.4 Compromís amb la gent gran i el seu dret a una vida autònoma i digna
1.5 Polítiques per a l'autonomia personal i la vida independent de les persones amb discapacitats
1.6 Fer del dret a l'habitatge una realitat
1.7 Una sanitat pública propera als ciutadans i a les ciutadanes
1.8 Un consum crític i responsable. Drets dels consumidors
1.9 La inserció social i ciutadana dels immigrants i el reconeixement de la diversitat

1.1 SERVEIS SOCIALS I LLUITA CONTRA L'EXCLUSIÓ I LA POBRESA A CATALUNYA

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

La inclusió en l'Estatut d'Autonomia de Catalunya del títol de Drets, deures i principis rectors és una de les conquestes més importants des del punt de vista ciutadà, ja que implica el reconeixement de nous drets i, en concret, de nous drets socials. Els propers governs estan obligats, doncs, a fer actuacions per complir el mandat estatutari. L'aprovació de l'Estatut i la inclusió d'aquest títol són elements substantius de l'acció de govern, i ICV-EUIA hi ha jugat un paper essencial.

El gir social és avui un bagatge del nou govern, i malgrat que una part dels compromisos recollits en el Pacte de Tinell no s'han pogut assolir, el balanç és positiu. Com a elements més destacats d'aquest període podem esmentar els següents:

- Les polítiques socials han passat a tenir prioritat pressupostària. L'increment global respecte a l'últim any de govern de CiU (el 2003) ha estat d'un 50,33%. La mitjana d'aquest increment ha estat de 1.800 ¤/any, cosa que ens permet acostar-nos progressivament al percentatge respecte al PIB de la UE-15. Caldrà mantenir aquest ritme de creixement, d'un 1% anual, per passar del 17-18% actual al 27% en vuit anys. La despesa social és inversió de futur: les societats més cohesionades socialment són també les més productives i amb nivells de benestar més elevats.

Pressupost, Increment de la despesa social (2003-2006)					
	2003 (CiU)	**2006**	**Increment**	**% 2006 - 2003**	
Salut	5.596	7.949	2.353	42,05	
Educació	2.904	4.177	1.273	43,84	
Benestar i Familia	601	1.285	684	113,81	
Habitatge	45	338	293	651,11	
Total	**9.146**	**13.749**	**4.603**	**50,33**	

- El Departament de Benestar i Família ha doblat el seu pressupost en tres anys, que ha passat de ser de 601 M¤ l'any 2003 a 1.285 M¤ l'any 2006.

- La Llei de Prestacions socials de caràcter econòmic complementa les pensions més baixes, per tal que ningú cobri menys de 509¤/mes (en aplicació de l'índex de renda de suficiència). Hi haurà 208.000 persones que es beneficiaran d'aquests ajuts, que es pagaran amb efectes retroactius des de l'1 de gener del 2006 i s'aplicaran de forma progressiva. Ha estat substancial el paper d'ICV-EUIA en l'impuls d'aquesta llei i en les millores introduïdes. És un instrument important de lluita contra la pobresa i és un pas cap a l'establiment d'un sistema de renda bàsica a Catalunya, pel qual ens comprometem a treballar en la propera legislatura.

- Els ajuts de les pensions de viduïtat més baixes s'han incrementat i han passat de 300¤/mes el 2003 a 432 el 2005.

- S'ha elaborat el "Pla d'inclusió de Catalunya", que coordina totes les polítiques de lluita contra la pobresa, i que s'haurà de recuperar en la propera legislatura.

- S'ha realitzat un procés participatiu molt interessant relacionat amb la proposta d'una nova llei de serveis socials, els resultats del qual, s'haurà de poder recuperar en el proper cicle.

- 88.000 persones i les seves famílies es beneficiaran del Programa per a la Promoció de l'Autonomia i l'Atenció a les Persones amb Dependències (ProdeP), que coordina els serveis socials i els sanitaris. És un pas previ a la creació de l'Agència de Promoció de l'Autonomia i Suport a la Dependència que s'haurà de crear la propera legislatura.

- Increment dels serveis i ajuts públics per a la gent gran i discapacitats:
  - ✓ El programa "viure en família" ha passat de 48 M¤ l'any 2003 a 143M¤ el 2006, amb un total de 54.000 usuaris.
  - ✓ Augment significatiu de l'oferta de residències per a gent gran, discapacitats i salut mental. Planificació d'inversions per a 47 nous equipaments públics i de 161 més en col laboració amb la iniciativa local i social.
  - ✓ Programes d'atenció a la gent gran en entorns rurals

- Legalització de les adopcions per part de les parelles homosexuals.

- Més ajuts a les famílies amb infants menors a càrrec. Aportació anual de 600 euros per cada infant menor de 3 anys i de 700 euros per a famílies nombroses i monoparentals pels infants menors de 6 anys. Ajuts per part, adopció o acolliment múltiples. També ajuts per a adopcions internacionals.

- Nous serveis i equipaments per a dones víctimes de violència: dos nous centres integrals especialitzats a Salt i a Sant Feliu de Llobregat i cinc nous punts de trobada.

Aquests anys de responsabilitat en el govern també ens han servit per comprovar les dificultats d'aplicar noves polítiques, ja que impliquen un canvi d'actituds per part de polítics, gestors i agents socials. Des d'ICV-EUIA som més ambiciosos i volem una major centralitat dels serveis socials. Entenem que "*la despesa social és inversió de futur*", ja que assegura la sostenibilitat del nostre sistema de llibertats, drets i benestar, i crea nova ocupació. La cohesió social és la millor garantia del nostre futur com a societat.

EL MODEL DE SERVEIS SOCIALS I DE LLUITA CONTRA L'EXCLUSIÓ I LA POBRESA D'ICV-EUIA: LES NOSTRES PROPOSTES

La propera legislatura ha de venir marcada per la prioritat de les polítiques de serveis socials, que han de fer un salt quantitatiu i qualitatiu molt important, com a resultat de les polítiques iniciades per l'actual govern i per noves actuacions, amb un gir important respecte a la manca d'implicació pública que tingueren

els governs de CiU en aquest terreny. La Llei de prestacions socials de caràcter econòmic, la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i atenció a les Persones en Situació de Dependència, juntament am el nou Estatut d'Autonomia, l'aprovació de la nova Llei de Serveis Socials i la creació de l'Agència de suport a la dependència i promoció de l'autonomia configuraran un nou marc legal i de recursos que transformarà la concepció dels drets socials en el nostre país.

Des d'ICV-EUIA pensem que cal transitar de la concepció selectiva, reactiva i assistencial dels serveis socials cap a un nou model: amb uns serveis personals i familiars de proximitat, universals, de qualitat, sensibles a la diversitat i oberts a la participació i que milloren la vida quotidiana de les persones. Per tal d'assolir aquest model prenem els següents compromisos:

1. Pacte Nacional per la Inclusió Social a Catalunya
Pobresa Zero: Una Catalunya sense pobresa ni exclusions

Els serveis socials són la gran assignatura pendent de Catalunya pel que fa a la implantació de l'Estat del Benestar. La comparació amb la major part de països europeus deixa Catalunya en absolut ridícul. Cal un fort impuls per recuperar el terreny perdut en aquest àmbit. És necessari l'aprovació i desenvolupament immediat de la llei de Serveis Socials, que estableixi els drets socials garantits i l'accés universal per a tothom que ho requereixi.

No pot haver cap persona gran, una sola persona amb discapacitat física, psíquica o sensorial, un sol infant o adolescent que no gaudeixi dels serveis i prestacions que necessiti, ja sigui atenció a domicili, residència, centre de dia, centre d'acolliment, assistent personal... Cap persona no pot quedar desatesa.

La persistència de la pobresa a Catalunya, amb un alt grau de població en risc d'exclusió per motius diversos i complexos, requereixen un esforç pressupostari important i una gestió eficaç des de la perspectiva social.

La nova immigració planteja també reptes importants per a la inclusió social. No podem permetre una fractura social que derivi de la incapacitat per integrar a la nostra societat els nouvinguts com a nous ciutadans i ciutadanes, amb els mateixos drets i deures.

Per això és necessari un Pacte Nacional per la Inclusió Social a Catalunya, que impliqui no sols les institucions polítiques, sinó també tots els agents implicats en l'atenció social, i que sigui assumit pel conjunt de la societat catalana. Cal un esforç important per a avançar cap a la construcció de l'anomenat quart pilar de l'Estat del Benestar. Des d'ICV-EUIA ens comprometem a impulsar aquest pacte i posar els instruments per a fer-lo efectiu.

El Pacte ha de fixar el marc on articular el conjunt de polítiques orientades a prevenir les dinàmiques d'exclusió, a atendre les persones i col.lectius socialment vulnerables, i a promoure els itineraris d'inserció que permetin la recuperació de l'autonomia personal i dels vincles de convivència.
Cal una nova perspectiva amb capacitat de descriure realitats de desigualtat i vulnerabilitat noves i complexes, així com respostes polítiques innovadores. L'exclusió i la inclusió social se situen en la cruïlla de l'eix de les desigualtats clàssiques en la distribució d'oportunitats i recursos materials, amb l'eix emergent de les fractures en els vincles d'integració social i comunitària. L'exclusió, doncs,

va més enllà del concepte de pobresa. No el substitueix; a la dimensió econòmica de la pobresa incorpora noves dimensions de risc. La inclusió, d'altra banda, es configura com a aposta estratègica orientada no només a la igualtat, sinó també a la cohesió i la solidaritat, per tal d'evitar processos de segmentació social.

El Pacte Nacional per a la Inclusió Social ha de partir del següent marc d'objectius estratègics:

- Proposar i impulsar el reconeixement legal i l'accés efectiu i universal a tots els drets socials, per mitjà de les normes i les polítiques públiques necessàries, com a garantia estructural d'inclusió.

- Impulsar un programa nacional de Pobresa Zero, a partir del desplegament de la llei de prestacions econòmiques d'assistència social, de l'establiment d'una renda mínima garantida i de l'avenç cap a la Renda Bàsica de Ciutadania a Catalunya.

- Promoure una xarxa potent de Plans Locals i Territorials d'Inclusió Social per mitjà dels quals els Ajuntaments i altres instàncies locals de Catalunya puguin definir i impulsar les seves prioritats en la lluita contra l'exclusió i la pobresa, des de perspectives de proximitat, amb el suport clar del Govern de Catalunya.

- Potenciar i articular de forma integrada la xarxa de programes, serveis i prestacions socials d'atenció primària vinculada a la prevenció, l'atenció i la inserció de persones i grups vulnerables o en situació d'exclusió.

- Enfortir la xarxa de serveis i equipaments socials d'atenció especialitzada, fins a assolir el nivell que permeti l'accés de tothom qui en tingui necessitat. Definir programes integrals d'inclusió orientats als col.lectius en risc en funció de l'edat, la dependència, l'origen, el gènere o l'estructura de la llar.

- Enfortir la dimensió de promoció social i acció comunitària, així com la participació ciutadana i dels agents socials en el conjunt de programes d'inclusió. Promoure l'articulació de xarxes de relacions comunitàries als barris com a factor en favor d'una ciutat inclusiva.

- Desenvolupar i accelerar el Pla d'actuació integral del Poble Gitano 2005-2008, aprovat pel Govern. Una eina per combatre les mancances educatives, laborals i econòmiques de la comunitat gitana, que viu a Catalunya des de fa segles. Els principals objectius del Pla són marcar les polítiques d'actuació transversals i integrals a favor del col lectiu a Catalunya, la seva plena equiparació sociocultural i econòmica amb la societat de la qual formen part i la difusió a la resta de la població de la cultura gitana com a part integrant de la cultura catalana. A més, en el Pla s'inclou la perspectiva de gènere per donar resposta a les necessitats específiques de les dones gitanes. ICV-EUiA es compromet a impulsar totes les mesures transversals que siguin necessàries per tal d'assolir aquests objectius.

En el marc, doncs, del Pacte Nacional per a la Inclusió Social, ICV-EUiA es compromet a definir i impulsar el Programa Pobresa Zero a Catalunya. La lluita contra la pobresa requereix de diversitat d'instruments d'acció. Requereix de

polítiques estructurals d'ocupació i habitatge que eradiquin els principals factors generadors de pobresa i exclusió social. Però cal també avançar de forma decidida cap a l'horitzó de la Renda Bàsica de Ciutadania com a instrument de lluita contra la pobresa.

ICV-EUiA es compromet, al llarg del periode 2006-2010, a un desplegament avançat i prioritari de la Llei de Prestacions Econòmiques d'Assistència Social i del procés de reforma i enfortiment de la Renda Mínima d'Inserció, amb l'objectiu de convergir cap a una Renda Mínima Garantida (RMG) per tal d'assegurar un nivell bàsic d'ingressos –equivalent a l'índex de rendes de suficiència- de manera permanent i com a nou dret de ciutadania social, a totes les persones en edat laboral, entre 16 i 65 anys. El dret a percebre la RMG serà totalment independent de qualsevol tipus de contracte d'inserció i/o contraprestació de tipus formatiu o laboral. La RMG, plenament implantada el 2010, ens ha de situar en el camí de la Renda Bàsica de Ciutadania com a horitzó d'una Catalunya sense pobresa.

ICV-EUiA vol palesar també l'existència d'un gran nombre de persones en situació social d'alta vulnerabilitat a l'exclusió, o bé en situació severa de marginació, poc o gens visibles socialment, amb molt poca o nul la capacitat d'expressió de necessitats. Aquests col lectius són els infants i els adolescents en situació d'alt risc, persones sense llar, persones que han estat o són a la presó, treballadores i treballadors sexuals sovint en situació irregular i d'explotació, col lectius amb problemes sociosanitaris que generen no només dependència sinó també situacions d'estigmatització i marginació...

Des d'ICV-EUiA adoptem el compromís moral i polític de denunciar tant la seva situació com els seus factors generadors, d'articular i expressar les seves necessitats i de construir, amb ells i elles, propostes concretes d'emancipació. En definitiva, el compromís de donar veu i nom als col lectius sense veu i de fer-los partícips de la resolució de la seva situació.

2. Aprovació immediata de la nova llei de Serveis Socials

Cal l'aprovació urgent de la llei de Serveis Socials, que ha de garantir el dret als serveis socials. Valorem positivament el Projecte de llei elaborat pel Govern, ja que és un avenç respecte a la situació actual, però considerem que cal avançar i garantir molt més els aspectes següents:

- Universalització dels serveis socials. Els drets reconeguts per la llei han de ser de caràcter subjectiu i exigibles. Totes les persones han de tenir accés als serveis socials, sense restriccions i amb independència de la seva ciutadania, tal com està previst a l'educació o a la sanitat. Això implica actualitzar contínuament els mapes de necessitats i cobrir els serveis, amb suficiència territorial i sectorial, i amb les dotacions corresponents. Ja que es tracta de drets, no poden estar subjecte a les limitacions pressupostàries, sinó respondre a les necessitats.

- Sistema públic. El sistema de serveis socials ha de ser públic, com a garantia de la seva universalització. La iniciativa privada ha de ser subsidiària de la pública i no a l'inrevés. Constituirem una Xarxa Pública de Serveis Socials, que integri els centres de titularitat pública i les entitats d'iniciativa social acreditades. Des d'ICV-EA apostem decididament pel paper protagonista de la gestió pública, però tenim molt present i reconeixem el paper essencial

jugat a Catalunya per les entitats d'iniciativa social, que han cobert els dèficits existents històricament per la persistent manca de responsabilitat pública dels governs de CiU i, per tant, cal incorporar decididament el Tercer Sector Social a la XPSS.

- Cartera de serveis. Cal incorporar a la llei una cartera i catàleg de serveis. La cartera ha de determinar els serveis i prestacions, el seu grau d'exigència (atès que diferencia els serveis garantits de la resta), el tipus de drets dels usuaris i usuàries, els perfils professionals que han de composar les plantilles de cada servei, i les ràtios de personal, com a mínim. La Cartera de Serveis concretarà en la pràctica els drets exigibles i el principi d'universalitat. És imprescindible, doncs, la voluntat política per desenvolupar-ho degudament.

- Compromís pressupostari. La nova llei ha d'incorporar un compromís pressupostari que suposi la convergència amb la UE-15. La Cartera de serveis ha de ser la base per a les dotacions pressupostàries corresponents a cada exercici.

- Gratuïtat-aportacions dels usuaris. Els serveis inclosos en la Cartera de Serveis han de ser gratuïts. Les aportacions dels usuaris s'han de restringir a sufragar el cost de substitució de la llar i no la provisió assistencial. En qualsevol cas, cal garantir que les persones sense recursos o amb recursos insuficients puguin accedir sense exclusions als serveis socials a partir de la implicació pública. Com a conseqüència del dèficit pressupostari, possiblement calgui instaurar aportacions econòmiques per part dels usuaris, com a mesura transitòria cap a la gratuïtat. Aquestes aportacions han de ser un instrument de gestió del sistema, no una part de la definició del sistema.

- Prestacions finalistes. Rotundament no al Xec Servei. Les aportacions econòmiques de l'Administració han de ser justificades i finalistes, i han de facilitar l'eligibilitat per part dels usuaris dels serveis. Els pagaments s'han de formalitzar a les empreses directament, no a les persones, a partir del sistema d'acreditació i qualitat establerts.

- Municipalisme i serveis socials bàsics. Cal fer efectiu el principi de subsidiarietat i apostar per l'enfortiment dels serveis socials bàsics municipals. Els ajuntaments han de tenir autonomia en la provisió dels serveis, prestacions, etc., però s'haurà de prevenir i evitar la generació de situacions de ruptura del principi d'igualtat davant la universalitat dels drets.

- Compromís amb els ajuntaments. Cal finançar adequadament els ajuntaments, cobrint el 66 % del cost total de la despesa dels Serveis Socials Bàsics (l'actual atenció social primària), que comprenen l'equip interdisciplinar integrat pel personal professional necessari, l'estructura directiva, el suport tècnic i administratiu, la infraestructura material i de serveis, els serveis d'ajut a domicili i de teleassistència, i els centres oberts per a infants i adolescents i tots aquells que s'estableixin reglamentàriament. El pagament dels serveis socials bàsics s'ha de fer en funció de la previsió de despesa pels serveis i programes proposats en cada nou període, i no en funció del que s'ha gastat o no anteriorment.

- Iniciatives socials i mercantils. Cal reconèixer les entitats del Tercer Sector Social en el desenvolupament del nostre sistema de serveis socials i la prioritat

en la contractació. Establiment de la concertació com a base de la relació públic-privat. Definició clara de les condicions d'acreditació per assegurar la qualitat: ràtios de professionals, equipaments, condicions materials i funcionals adequades. Pla de suport al Tercer Sector social, amb ajuts per al finançament d'estructures, línies de crèdit específiques, accés als ajuts del CIDEM, etc. Reconeixement de la interlocució amb el sector com a agent social, tal com reconeix l'actual Estatut. L'eficàcia del sector dels serveis socials no es pot mesurar per criteris mercantils i d'abaratiment de costos via degradació del servei sinó per criteris d'equitat, benestar, cohesió social, universalització, professionalització i qualitat contrastada i supervisada pels responsables públics.

- Professionals dels serveis socials. Els equips d'acció social han de basar-se en el criteri de la multiprofessionalitat i la complementarietat entre els diferents perfils professionals. La llei ha de preveure mesures per millorar les condicions laborals i l'estabilitat dels i les professionals del sistema de serveis socials. A més, cal normalitzar i fer emergir aquelles activitats econòmiques irregulars relacionades amb l'àmbit dels serveis a les persones, creant ocupació i fent dels serveis socials un factor productiu essencial.

- Qualitat. S'ha de garantir les condicions adequades per la qualitat de tots els serveis i prestacions, tant dels de titularitat pública com privats. Cal instaurar mecanismes d'avaluació dels serveis, així com impulsar la investigació i promoció de la qualitat.

- Participació ciutadana. És molt positiu que l'Avantprojecte de llei s'elaborés amb la participació ciutadana i la voluntat de consensuar al màxim el text de la norma. Entenem, però, que la detecció de necessitats, l'avaluació, o els controls de qualitat no sols s'han d'assignar a grups d'experts, sinó que cal que hi participin la resta d'agents del sistema i els ciutadans. L'aprofundiment en la democràcia participativa és garantia de la qualitat dels servei.

1.2 PROMOCIÓ DE L'AUTONOMIA I ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA

Les necessitats d'atenció a la dependència s'incrementaran notablement a Catalunya en els propers anys. Actualment hi ha a Catalunya un milió de persones de més de 65 anys, de les quals una cinquena part té alguna mancança pel que fa a la seva autonomia i un 13% té algun tipus de dependència. Aquestes xifres augmentaran en els propers anys com a resultat de l'increment de l'esperança de vida. També augmentarà el nombre de persones amb disminució física severa, com a fruit dels nombrosos accidents de circulació. I cal incloure també el cas dels malalts mentals. D'aquí pocs anys, la població estarà en conjunt més envellida i hi haurà major nombre de persones dependents.

La manca d'uns amplis i universals serveis socials fa que siguin les famílies, i més en concret les dones, les que atenen les persones dependents. Per això cal una major implicació pública. L'aplicació de la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i d'Atenció a las persones en situació de Dependència, així com la nova Llei de Serveis Socials significaran passos endavant en aquest sentit. Des d'ICV-EUIA ens comprometem a incrementar de forma significativa els recursos necessaris per atendre les situacions de dependència. Els pressupostos del 2007 han de comptar amb els increments necessaris per l' acompliment dels nous drets de ciutadania.

És fonamental la creació de **l'Agència de promoció a l'autonomia i suport a la dependència** per donar resposta a les necessitats sociosanitàries, amb actuacions conjuntes i transversals del Departament de Benestar i Família i del Departament de Salut.

Assumim la filosofia de la necessitat de potenciar la vida independent de les persones amb discapacitats, i impulsarem polítiques que ho afavoreixin. Cal fer actuacions per evitar, quan així sigui possible, caure en situacions de dependència. És el cas d'algunes persones discapacitades, que amb suports tècnics i socials podrien dur a terme una vida independent i evitar la seva institucionalització en residències. Ens comprometem a estendre la figura de **l'assistent personal** per a les persones discapacitades que ho requereixin, i que vulguin optar per aquesta alternativa.

Pel que fa als recursos d'atenció a les persones en situació de dependència, des d'ICV-EUIA ens comprometem a:

- Incrementar l'oferta pública de residències assistides i sociosanitaris fins arribar al 4% recomanat per l'OMS. Donar prioritat a les àrees més deficitàries, com és Barcelona ciutat i Tarragona.

- Pel que fa als Serveis d'Atenció Domiciliària, arribar a una cobertura del 4% en els propers dos anys i del 8% en els dos anys següents.

- Respecte als habitatges tutelats, arribar a un 1% de cobertura en 4 anys.

- Incrementar les places dels centres de dia, arribant a cobrir les necessitats existents, amb previsió del sistema de transport de les persones que hi vagin.

- Impulsar el suport a les famílies que tenen cura directa de persones dependents, amb el reconeixement del dret dels seus familiars directes a reduccions de jornada i permisos laborals.

- Reservar de places temporals en llars residencials, per propiciar el descans de les persones cuidadores.

- Reduir tres anys el calendari d'aplicació de la llei de Promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència. Les competències plenes de la Generalitat en aquesta matèria permeten un desplegament de la Llei diferent: l'únic necessari és la voluntat política i les prioritats pressupostàries.

1.3 POLÍTIQUES DE SUPORT A TOTES LES FAMÍLIES

Els canvis profunds en les estructures i les relacions familiars dibuixen una de les dimensions més rellevants de la transformació, en termes de vida quotidiana, que experimenta avui la nostra societat. A Catalunya aquests canvis es presenten amb intensitat i dinamisme, i generen en simultani potencialitats i necessitats emergents. Cal donar-hi resposta des de valors d'esquerres, ecologistes i feministes, que s'han de traduir en una nova generació de polítiques públiques de suport a totes les famílies.

Al llarg de l'última dècada s'ha desplegat a Catalunya una extraordinària diversificació en l'estructura de les llars i en les formes de convivència. La família nuclear tradicional, formada per un matrimoni heterosexual amb fills/es, ha perdut presència relativa de forma accelerada. Avui aquest tipus de família se situa a l'entorn del 30% de les llars de Catalunya. Al seu costat s'ha produït una veritable eclosió de llars unipersonals, famílies monoparentals, parelles de fet, nuclis familiars reconstituïts, unions homosexuals i llars compartides. Aquest dens entramat de modalitats familiars i convivencials és ja un component estructural de la realitat social de Catalunya.

Aquestes tendències, a més, s'han de posar en diàleg amb altres dimensions del canvi demogràfic, estretament vinculades a les tendències familiars. a) La repuntada recent de la natalitat i el caràcter multicultural d'aquesta. b) La reducció a la meitat de la taxa de nupcialitat d'ençà del 1980, i el fort increment dels matrimonis civils, els quals, des de l'any 2002, superen els religiosos. c) L'augment sostingut de la parentalitat fora del matrimoni.

Catalunya es troba doncs en una fase ja madura de la transició cap a la complexitat familiar i convivencial que han fet tots els països socialment avançats. Sens dubte, l'heterogeneïtat familiar tendeix a redefinir de manera substancial les relacions de gènere i intergeneracionals, l'organització social dels temps, i les tradicionals tasques cuidadores pròpies del model familiarista i patriarcal de benestar.

La nova realitat familiar és un terreny on se segueixen projectant percepcions diferents i valors en disputa. Des de l'esquerra verda i feminista que expressa ICV-EUiA, cal construir narratives, vivències i polítiques familiars alternatives, basades en valors i pràctiques tangibles de vida quotidiana (vincles, afectes i emocions, intercanvis, suports...). Polítiques que poden projectar-se en moltes dimensions. Des de la diversitat familiar com a espai de reconeixement de drets civils de nova generació, fins a la lluita contra l'exclusió en entorns familiars vulnerables; des de l'impuls a un nou contracte de gènere, fins a mostrar des de les famílies que una altra vida quotidiana és possible, teixida per vincles solidaris, aprenentatges creuats, interdependències, diàlegs, relacions d'estima i comprensió, i respecte pels projectes personals de vida.

Des d'ICV-EUiA prenem el compromís d'impulsar un model de polítiques de suport a les famílies basat en els criteris següents:

- Generar les condicions que permetin desenvolupar tota la diversitat de projectes i models familiars en igualtat de condicions, sense discriminacions.

- Fer possible el dret a la família, és a dir, a unes relacions familiars de qualitat en el marc d'un nou model d'articulació entre el temps familiar i la resta d'àmbits de la vida quotidiana.

- Connectar les polítiques de família als objectius de feminització de la societat i d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en totes les esferes.

- Lluitar contra les desigualtats socials de família, és a dir, contra les situacions d'exclusió social que tenen el seu origen en contextos de precarietat i de desestructuració familiar.

- Generar les condicions que facin possible la maternitat/paternitat desitjada. Així com elements de suport integral als processos d'educació i socilaització dels nens i les nenes en el marc de les famílies.

- Dissenyar els dispositius de suport necessaris per a donar suport a les famílies davant de situacions de crisi, de canvi de cicle i de tasques de cura i afecte a membres de la família en situació de dependència.

Tant els compromisos amb la petita infància, com amb les persones discapacitades i amb la gent gran (que presentem més endavant) es poden considerar polítiques de suport a les famílies, des d'una perspectiva que connecta amb els valors de la igualtat, l'autonomia personal i la diferència. Tot i així, hi ha altres dimensions de la política familiar que van més enllà i que complementen la universalització dels serveis de proximitat, ICV-EUiA pren amb la societat el compromís de prioritzar-ne quatre:

La transferència familiar directa

El Parlament haurà d'establir per llei una Transferència Familiar Directa (TFD), per a fill/a menor de 16 anys, de caràcter universal i finançada a càrrec dels pressupostos de la Generalitat. La quantia de la transferència familiar s'hauria de situar, el 2010, en un mínim del 20% del valor de l'índex de rendes de suficiència. La proposta d'ICV-EUiA és situar la TDF el 2007 en 1.000 euros anuals per fill/a menor de 16 anys (84 euros mensuals). Caldrà establir una gradació de quantitats en funció del nombre de fills i filles, i fixar una TDF màxima, el 2007, de 210 euros mensuals per a famílies amb 4 o més fills i filles.

Les polítiques familiars de temps

Les famílies necessiten serveis i ajuts econòmics. Però també necessiten temps per compartir, per educar, per a l'afectivitat, per donar suport als més febles. Les polítiques de temps hauran d'impulsar la plena participació dels homes en l'àmbit domèstic i familiar i hauran d'implicar tota la societat (ciutadania, poders públics, agents econòmics...). Aquestes polítiques presenten tres instruments clau de concreció:

- els permisos

Ampliació del permís de maternitat a un mínim de 20 setmanes i del permís de paternitat a 8 setmanes distribuïdes en dos períodes de 4 setmanes: un simultani al de la mare i un altre en finalitzar el de la mare.

- les reduccions de jornada

Ampliació tant dels temps com dels supòsits de reducció de jornada, amb incentius per a l'alternança entre dones i homes (i quan sigui necessari la simultaneïtat). Ampliació de les reduccions per lactància, per atenció a fills i filles fins als 12 anys, per cura de familiars amb problemes de salut o en situació de dependència, per participació en les AMPA i els consells escolars...

- les excedències

Ampliació tant dels temps com dels supòsits d'excedència, amb possibilitat i incentius per a l'alternança entre dones i homes. Possibilitat d'excedència de 3 anys per atenció a fills i filles menors de 6 anys i excedència d'1 any per atenció a fills i filles entre 7 i 12 anys. Excedència d'1 any per cura de familiars amb problemes de salut o dependència. Totes amb reserva de lloc de treball.

Els serveis educatius per a la petita infància

ICV-EUiA es compromet a impulsar un model de política d'atenció a la petita infància (de 0 a 3 anys) definida a partir dels principis:

- Universalitat i caràcter educatiu.
- Oferta diversificada i flexible, amb la xarxa pública com a eix vertebrador.
- Participació i corresponsabilitat.

Assolir una cobertura molt àmplia, encara que no necessàriament universal -en condicions de qualitat, proximitat i implicació de tots els agents- de les necessitats socioeducatives dels infants de 0 a 3 anys. Cal ampliar l'oferta pública d'escoles bressol –llars d'infants–, per a nens i nenes de 0-3 anys, amb l'objectiu d'incorporar el conjunt de les classes populars a la utilització d'aquests equipaments educatius. ICV-EUiA es compromet amb el desplegament, en sentit progressista, del Mapa Educatiu Infantil de Catalunya i del Pacte Nacional per a l'Educació.

De forma complementària a la xarxa d'escoles bressol, ICV-EUiA es compromet a impulsar i donar suport a altres projectes socioeducatius públics per a l'etapa de 0 a 3 anys (espais familiars, llars familiars, cases dels petits, programa "ja tenim un fill" etc...) per tal de satisfer la diversitat de necessitats i models d'atenció a la petita infància que resulten de l'actual complexitat de formes familiars i de pautes d'ús del temps en la vida quotidiana.

Els Plans Locals de Suport a les Famílies

La proximitat és fonamental per tal d'impulsar una política de famílies des de valors d'esquerres, ecologistes i feministes. ICV-EUiA es compromet a impulsar l'elaboració participativa de plans locals de suport a les famílies que contemplin: el reconeixement de la diversitat estructural de famílies i la generació de condicions d'igualtat; el reconeixement i l'acomodació de la diversitat cultural de les famílies; els dispositius de suport al cicle familiar (emancipació i creació de noves llars...); la mediació familiar i altres mecanismes de prevenció i gestió de conflictes familiars; el suport a les tasques de socialització i educatives en totes les etapes; l'atenció a les famílies socialment vulnerables i en risc d'exclusió.

1.4 EL COMPROMÍS AMB ELS INFANTS: CAP A UNA MILLORA INTEGRAL DEL SISTEMA DE PROTECCIÓ A LA INFÀNCIA EN RISC

La defensa dels drets de la infància implica millorar l'eficàcia de les actuacions de l'Administració, especialment les adreçades a la protecció dels menors en situació de risc social, que en algun cas s'han mostrat ineficaces o insuficients. Els diferents informes del Síndic de Greuges no sols permeten detectar els punts febles del sistema de protecció a la infància, sinó que també incorporen tot un conjunt de recomanacions a tenir en compte. Des d'ICV-EUIA considerem que cal dur a terme les següents actuacions:

- Aprovació d'una nova Llei Integral d'Infància de Catalunya. El procés d'aprovació d'una llei d'aquestes característiques ha de permetre superar les insuficiències de l'actual llei i donar un nou impuls a les polítiques adreçades a la infància i l'adolescència, des d'una perspectiva integral i no sols de caràcter protector. El document de bases que fou redactat recentment aporta criteris importants per a la redacció d'aquesta llei (interès superior de la infància, perspectiva de gènere, deures i drets dels infants, dret a la protecció i atenció, paper de la família, paper de l'Administració, la participació de la infància, etc.).

- Pla de xoc per a la millora del sistema de protecció a la infància en situació de risc social, amb esforços pressupostaris d'urgència per evitar el col lapse del sistema català d'atenció a la infància, i un pla d'inversions prioritari per a la creació de recursos i serveis en el conjunt del territori d'acord amb les necessitats existents.
- Revisió dels mecanismes de protecció a la infància, especialment en situacions d'urgència derivades de maltractaments, tant pel que fa als protocols com a la coordinació entre les diferents Administracions implicades. La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència ha d'assumir de forma efectiva el paper central pel que fa a la direcció i supervisió de les situacions d'urgència. Cal reforçar també el paper dels ajuntaments en el sistema de protecció.

- Adequació de la tipologia dels centres existents a les necessitats actuals, ja que el tipus de població de menors desemparats ha canviat en els darrers anys. Cal incrementar les places per a adolescents de 16 a 18 anys, i les destinades als menors amb problemes de salut mental. També els centres per acollir els menors immigrants no acompanyats.

- Cal combatre la pobresa infantil, i donar suport adequat a les famílies i als entorns comunitaris que incideixen en el desenvolupament de l'infant.

- Cal potenciar l'acolliment dels infants desemparats, tant d'urgència com ordinari, amb suport específic i dotació suficient com a recurs prioritari.

- Reestructuració de l'Institut Català d'Acolliment i Adopció, recuperant la responsabilitat pública de la gestió dels processos d'adopció internacional, i procedint a la unificació de la gestió de les diferents formes d'acolliment.

1.5 COMPROMÍS AMB LES PERSONES GRANS I EL SEU DRET A UNA VIDA AUTÒNOMA I DIGNA

L'any 2010 el 18,96 % de la població de Catalunya, és a dir 1.323.000 persones, seran majors de 65 anys. En la majoria de casos, persones amb possibilitats de mantenir uns nivells d'autonomia i d'activitat social i relacional alta. En altres casos, persones amb diferents graus de dependència que requeriran dispositius de solidaritat i atenció. En qualsevol cas, el final de la vida laboral i el procés d'envelliment no ha d'implicar cap pas traumàtic, ans al contrari, ha de poder ser un canvi d'etapa on desenvolupar valors de participació, d'aportació de coneixements i experiències, en el context d'una societat plenament responsable amb la seva gent gran i, per tant, garantidora del seu benestar material i emocional sense cap excepció. Un cop més, ICV-EUiA pren el compromís de treballar a fons per a que la gent gran esdevingui subjecte actiu en la creació de condicions per a una vida digna i sigui protagonista en els diferents àmbits de la nostra societat: cultural, educatiu, polític...

Per a ICV-EUiA, les polítiques de gent gran -en un marc global de responsabilitat pública i reconeixement universal de drets socials- s'han d'emmarcar en els principis d'equitat, autonomia, solidaritat, reconeixement de la diversitat, participació, impuls a les relacions intergeneracionals i proximitat. Sobre la base d'aquests valors, les polítiques de gent gran s'han d'articular a l'entorn de tres grans eixos o dimensions d'acció:

Una gent gran participativa i protagonista dels canvis socials

Cal posar l'accent en la participació social de les persones grans, en el seu accés sense restriccions a les ofertes culturals, lúdiques i formatives, als processos de creativitat social. Cal promoure les condicions per a que la gent gran s'impliqui amb força en les xarxes de solidaritat, bon veïnatge, voluntariat social i transformació comunitària els nostres barris, viles i ciutats. En aquest sentit, ICV-EUiA impulsarà els consells de participació de la gent gran a tots els nivells territorials i sectorials, així com el desenvolupament de plans integrals i comunitaris que tinguin la gent gran com a eix principal de transversalitat en aquells barris i territoris on la presència de persones grans és important i calgui garantir millores integrals a la seva qualitat de vida. Caldrà, finalment, promoure i garantir la participació de la gent gran en el disseny i la gestió de tots aquells serveis i equipaments orientats a satisfer les seves necessitats i millorar el seu benestar material, emocional i relacional.

Una gent gran ben atesa per una xarxa universal de serveis de proximitat

L'atenció a la gent gran requereix d'una xarxa ben articulada de serveis que incorpori tota una gamma de possibilitats. La concreció d'aquesta xarxa passa per tres grans àmbits d'actuació pública:

- els serveis de suport a la vida quotidiana de la gent gran que garanteixin **el dret a viure i envellir dignament a casa**, és a dir, a l'entorn familiar, afectiu i comunitari de referència. Això implica l'accés universal, en tant que dret de

ciutadania, a una cartera integral de serveis d'atenció domiciliària, teleassistència i centre de dia. Totes les persones grans amb necessitats de suport per a les activitats de la vida diària han de tenir garantits els serveis domiciliaris apropiats (ajuda personal, neteja, bugaderia, compres, àpats a domicili, arranjaments, acompanyament etc...). A més totes les persones grans que viuen soles o amb suport familiar afeblit han de tenir accés al servei públic de teleassistència, el qual ha d'incorporar, també, una forta dimensió preventiva. Finalment, en tots aquests casos, cal garantir la possibilitat d'accés a un centre de dia de proximitat, com a recurs d'atenció de qualitat.

- **Els programes d'habitatges amb serveis per a la gent gran.** Aquests programes han d'anar orientats a persones grans autònomes però amb necessitat de certs suports, que hagin vist precaritzades les condicions d'habitabilitat per raons diverses i que, per tant, necessitin un nou marc de vida quotidiana proveïdor de condicions de seguretat i benestar emocional.

- **L'acolliment residencial.** L'accés a un centre residencial de la xarxa pública ha d'estar garantit per a aquelles persones grans amb uns graus de dependència que així ho requereixin, per tal d'assegurar un envelliment digne. L'acolliment residencial s'ha d'anar ampliant també a aquells casos de persones autònomes que, en exercici de la seva autonomia, hi facin l'opció, tot promovent residències amb diversitat de situacions i nivells d'autonomia.

Tota aquesta xarxa de serveis ha de tenir en compte també el dret al suport i al benestar material i emocional de les persones cuidadores. ICV-EUiA es compromet a impulsar marcs integrals de suport a les persones cuidadores: des de formació i mecanismes d'ajuda mútua, a l'extensió dels programes de Respir el més personalitzats possibles.

Cap persona gran en situació de pobresa

La participació social activa de les persones grans i la xarxa de serveis de suport a la vida quotidiana s'han de poder desenvolupar en un marc de pobresa zero per a la gent gran. L'eradicació de les situacions de pobresa de les persones grans s'ha de situar en el context de la política pública integral de lluita contra la pobresa a Catalunya. Tot i així, la desvinculació de les persones grans en relació a l'activitat assalariada comporta un conjunt d'especificitats. En primer lloc, ICV-EUiA es compromet a treballar per a que totes les pensions del sistema contributiu de la seguretat social se situin, sense excepció, per sobre de l'índex de rendes de suficiència. En segon lloc, cal que l'aplicació de la Llei de Prestacions Econòmiques d'Assistència Social es desplega de forma concreta sobre el col.lectiu de gent gran. D'aquest desplegament ha de resultar l'establiment, per part del Parlament de Catalunya, d'una Pensió Bàsica Universal, entesa com a transferència de caràcter individual i permanent, és a dir com a dret subjectiu, que garanteixi que tota persona gran de Catalunya té uns ingressos individuals mensuals equivalents com a mínim a l'índex de rendes de suficiència. En definitiva, l'eradicació de la pobresa i la seguretat econòmica de la gent gran com a compromisos inel.ludibles d'una societat inclusiva, cohesionada i solidària.

1.6 POLÍTIQUES PER A L'AUTONOMIA PERSONAL I LA VIDA INDEPENDENT DE LES PERSONES AMB DISCAPACITATS

Les persones amb discapacitat han quedat sovint excloses dels pactes socials que donen fonaments als estats de benestar. Les conquestes de ciutadania social, per tant, han arribat poc o gens als col lectius amb discapacitats. Per superar aquesta situació de doble marginació i en el marc de les polítiques de quotidianitat i de serveis de proximitat, ICV-EUiA pren el compromís de dotar de la màxima prioritat tots els esforços que tendeixin a la plena integració social de les persones amb discapacitats físiques, psíquiques o sensorials.

ICV-EUiA es compromet a situar la realitat de les persones amb discapacitat en el centre d'aquest espai emergent de les polítiques de proximitat. Es tracta de superar les perspectives de caire assistencial, tecnocràtic i paternalista, i apostar fort per un model de polítiques que facin possible l'autonomia i la vida independent a les persones amb discapacitats, de manera que puguin desenvolupar de forma plena els seus projectes vitals i col lectius. Es tracta també de la consecució de l'autonomia personal des de dinàmiques de participació i protagonisme, per tal d'esdevenir subjectes actius dels canvis. ICV-EUiA pren, doncs, el compromís d'impulsar la participació de les entitats i de les federacions de persones amb discapacitats en l'elaboració de les polítiques socials de proximitat que s'emmarquen en els objectius següents:

- L'accessibilitat: de l'espai públic, del conjunt d'entorns de vida quotidiana, l'habitatge, els mitjans de transport, la comunicació...

- L'educació, amb la plena integració digna dels infants i joves a l'escola i als itineraris laborals, en el marc de sistemes formatius inclusius.

- La salut i la rehabilitació, a partir de la prevenció i l'accés i la millora de les condicions sanitàries, sociosanitàries i assistencials.

- L'ocupació, amb la integració en el món del treball ordinari amb tot el suport que calgui, com a forma d'assegurar l'autonomia econòmica.

- El desenvolupament personal, mitjançant l'accés a l'esport i a les activitats de lleure, lúdiques i culturals.

En aquest marc de criteris i objectius, les propostes d'ICV-EUiA s'articulen en els següents grans àmbits:

Polítiques actives d'integració en la xarxa educativa i el món laboral

Proposem un Pla d'Acció per una Educació Inclusiva dels infants i joves amb discpacitats, que abasti des de l'atenció precoç, l'escola bressol i la integració escolar primària, fins a la presència normalitzada dels joves amb discpacitat en els ensenyaments postobligatoris (batxillerats, cicles de FP, universitat...) i en el conjunt d'itineraris socioeducatius.

Proposem un Pla d'Inserció Sociolaboral de les persones amb discapacitat, orientat al conjunt del mercat laboral, i de forma específica a l'Administració de la Generalitat i a les seves empreses públiques, per al període 2007-2011, amb

l'objectiu d'incrementar fins al 5% real el nombre de llocs de treball ocupats per persones amb discapacitat, tot i posant-hi els mitjans d'acompanyament i suport socioeducatiu que siguin necessaris.

Polítiques d'accessibilitat física i comunicativa, i de mobilitat accessible

ICV-EUiA es compromet en l'aprovació d'un nou Codi d'Accessibilitat i en l'elaboració d'una xarxa de plans territorials i sectorials d'accessibilitat que impliquin: a) la supressió de totes les barreres físiques en l'espai públic, en els sistemes de mobilitat, en els establiments comercials i en el conjunt d'entorns de vida quotidiana; b) la incorporació dels principis i els criteris del disseny per a tothom, de tal forma que el conjunt d'espais i objectes que configuren les condicions d'habitabilitat i desenvolupament de les activitats de la vida diària no presentin cap tipus d'obstacle per a les persones amb diversitat funcional; c) l'elaboració d'un Llibre Blanc i d'un Pla Director de l'Accessibilitat Comunicativa a Catalunya, que incorpori la desaparició de les barreres en la comunicació i en les tecnologies de la informació i el coneixement.

De manera específica, les polítiques d'accessibilitat hauran de contemplar la culminació de l'objectiu d'una mobilitat plenament accessible, en totes les seves modalitats, i en totes les seves dimensions físiques i comunicatives, al llarg del període 2006-2010.

Polítiques de vida independent, assistència personal i xarxa de serveis socials

Les persones amb diversitat funcional han de poder realitzar en condicions d'igualtat els seus propis projectes vitals, amb la màxima autonomia personal, i sense que el nivell o el tipus de la seva discapacitat impliqui cap tipus de situació de discriminació. Es tracta doncs d'impulsar el canvi de paradigma de la institucionalització cap a la vida independent. ICV-EUiA adopta com a propis els valors del moviment per la vida independent i, en conseqüència, es compromet a treballar per a l'establiment del dret subjectiu a l'assistent personal, amb mecanismes de proveïment que impliquin els més alts graus possibles d'autogestió personal.

Al costat dels serveis d'assistència personal que comportarà la progressiva implantació dels programes de vida independent, ICV-EUiA pren el compromís d'universalitzar una oferta diversificada de serveis a les persones amb discapacitats. Una política potent de serveis d'atenció domiciliària i de centres de dia que garanteixin el dret al suport integral en els entorns socials de referència. Una política de residències per a l'atenció a persones en situació de dependència i una política sociosanitària que impliqui la incorporació als centres d'atenció primària de programes de salut comunitaris, preventius i d'atenció per a persones amb discapacitats. Així mateix, s'haurà d'assegurar que les persones amb disminució institucionalitzades puguin escollir la seva sexualitat, manifestar-la amb mostres d'afectivitat i materialitzar-la amb relacions sexuals si així ho desitgen.

ICV-EUiA es compromet a impulsar polítiques específiques de suport a les famílies amb persones amb discapacitat i a les persones discapacitades responsables de la unitat familiar. El conjunt de serveis sociosanitaris, d'integració educativa-laboral, d'accessibilitat i de mobilitat s'hauran de complementar amb polítiques familiars de temps, de transferències directes per a fills/es amb discapacitats i de suport integral per a persones cuidadores.

1.7 FER DEL DRET A L'HABITATGE UNA REALITAT

Per a ICV-EUiA l'accés a l'habitatge és un problema polític de primer ordre, amplis sectors socials estan sent exclosos d'un dret bàsic com és l'habitatge. El preu inabastable de l'anomenat "mercat lliure" obliga les famílies treballadores a endeutar-se fins a uns límits que posen en perill les economies familiars i deixa, especialment els joves i aquells sectors amb menys poder adquisitiu, en una situació de vulnerabilitat i precarietat intolerables.

Aquesta situació requereix de mesures que arribin al conjunt de la població treballadora, com a senyeres de la política social del proper govern de la Generalitat, fent alhora realitat l'article 47 del nou Estatut de Catalunya, que diu: **"***Els poders públics han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb una atenció especial pels joves i els col lectius més necessitats*". També els arts. 26 i 137 de l'Estatut es refereixen al dret a l'habitatge, obligant en el seu conjunt a garantir una autèntica política d'habitatge.

ICV-EUiA aplicarà a fons les competències exclusives que el nou Estatut dóna a Catalunya en matèria d'habitatge i que obliguen la Generalitat a planificar la promoció d'habitatge públic "d'acord amb les necessitats socials i l'equilibri territorial", així com "l'establiment de prioritats i objectius de l'activitat de foment de les administracions públiques de Catalunya en matèria d'habitatge i l'adopció de les mesures necessàries per a assolir-los, tant amb relació al sector públic com al privat."

L'HERÈNCIA DELS GOVERNS CONSERVADORS DE CIU

En aquestes eleccions caldrà escollir entre tornar a les polítiques conservadores de CiU, amb el clar suport del PP, o bé aprofundir l'acció de govern, que des de la conselleria de Medi Ambient i Habitatge, ICV-EUiA ha desenvolupat per posar els fonaments d'una nova cultura que consideri l'habitatge com un dret bàsic dels ciutadans.

No deixa de ser paradoxal que l'habitatge sigui percebut pels catalans com un dels principals problemes, quan alhora es construeix més que mai. Per tant, a Catalunya no tenim un "problema d'habitatge", sinó que tenim un greu problema "d'accés a l'habitatge".

Si ho analitzem podem veure que quotidianament es dóna a l'habitatge tres significats: el d'ús (és un bé per a satisfer una necessitat); el de canvi (és una mercaderia que es compra i es ven); i, per últim, de capital o inversió (estalvi amb expectatives de futur augment del seu valor). De la descompensació entre aquests tres components sorgeixen els problemes de l'habitatge que tant ens afecten a Catalunya. I la descompensació entre la funció social de l'habitatge i la seva consideració com a valor de canvi i/o capital-inversió ha estat deguda a què els poders públics han incomplert, per manca de valentia davant els influents interessos que fan pressió en favor de la seva passivitat, el mandat constitucional que proclama que "*tots els espanyols tenen dret a un habitatge digne i adequat. Els poders públics promouran les condicions necessàries i establiran les normes pertinents per fer efectiu aquest dret i regularan la utilització del sòl d'acord amb l'interès general per tal d'impedir l'especulació*".

Especialment des de mitjans dels anys 90, les polítiques d'habitatge han estat abandonades pels governs de la dreta, tant a Espanya com a Catalunya, i les receptes conservadores de "liberalitzar el sòl" s'han revelat com un fracàs rotund. Si a això hi afegim que, davant la manca de recursos, molts ajuntaments han emprat el sòl com a una font de finançament, venent-lo en subhastes al millor postor encarint, així, el preu del sòl, veurem que el resultat ha estat deixar en mans dels sectors immobiliaris i financers la promoció d'habitatge i convertir en marginal l'habitatge amb protecció (que té un preu limitat).

Aquesta situació s'agreuja perquè als anys 90 entrem en un context de forta demanda inversora en el mercat immobiliari, de canvis demogràfics fruit de les noves realitats familiars, d'arribada de nouvinguts i d'alta mobilitat laboral i territorial. Tot plegat comporta que augmenti la demanda d'habitatges i que l'oferta fixi uns preus molt elevats, calculats sempre en funció del màxim import que es calcula pot pagar la demanda, de manera que automàticament s'exclou les persones i famílies amb menors rendes. Davant aquesta situació s'hagués pogut actuar des dels poders públics, però no ha estat així amb governs de CiU, que ens han portat a la greu situació actual.

La realitat que ICV-EUiA es va trobar, en accedir a la responsabilitat de dirigir la política d'habitatge en el govern catalanista i d'esquerres, era realment desoladora. La despesa pública en habitatge a Catalunya era inexistent, simplement es gestionaven els recursos que arribaven de l'Estat amb "*los planes de la vivienda*", la producció d'habitatge protegit era la més baixa en vint anys, les polítiques de rehabilitació eren irreals i d'aparador. La dreta catalana només té una resposta: subordinar-se als interessos del sector immobiliari i financer davant un mercat que ho compra tot, que cada any bat rècords en construcció d'habitatges i en l'encariment dels preus.

TRES ANYS D'UNA NOVA CULTURA DE L'HABITATGE

En el marc de l'acció de govern i en compliment del Pacte del Tinell, des de la conselleria de Medi Ambient i Habitatge, ICV-EUiA ha desenvolupat una política destinada a posar els fonaments d'una nova cultura que consideri l'habitatge com un dret bàsic dels ciutadans. S'ha iniciat un canvi radical en la política d'habitatge, tant en els seus objectius com en la forma d'assolir-los. Per primera vegada podem parlar d'una política catalana d'habitatge que s'ha fet amb la participació del teixit social, cercant la complicitat del conjunt de la societat i especialment dels Ajuntaments que han de ser els executors d'aquesta nova política d'habitatge. Cal dir però que els fruits d'aquest canvi no són immediats i que hem de saber explicar que una autèntica política, de canvis estructurals, ha de tenir sempre efectes a mig-llarg termini. Els habitatges assequibles no són un producte que es pugui obtenir d'avui per demà.

Des d'aquesta visió global i estructural, cal destacar el projecte de **Llei del Dret a l'Habitatge**, totalment innovador tant a Catalunya com també a nivell d'Espanya. Per primera vegada Catalunya és pionera en aquest camp i intenta donar una resposta integral a les necessitats d'habitatge del país. En la llei es defineix què s'entén per habitatge digne i es considera la provisió d'habitatge social com un servei d'interès general, com ho és l'educació o la sanitat. S'obliga els poders públics a dotar-se d'un parc d'habitatge assequible suficient. S'estableix que la propietat de l'habitatge ha de complir una funció social i

s'imposa el deure de conservar i mantenir els habitatges. Cal destacar l'objectiu que fixa la Llei d'assolir en vint anys que el 15% del parc d'habitatges sigui amb protecció, així com l'innovador Registre de Sol licitants en l'adjudicació dels habitatges amb protecció, per donar transparència i objectivitat als procediments d'adjudicació. Hi ha una especial atenció a la qualitat del parc d'habitatges i a les garanties en les relacions entre empreses i consumidors, entre propietaris i llogaters. Així mateix, s'incorporen criteris de sostenibilitat i ecoeficiència en els edificis.

Aquest projecte de Llei, aprovat pel govern d'esquerres, no ha pogut ser aprovat pel Parlament de Catalunya atès que l'avançament electoral va permetre els grups de CiU i PP bloquejar el procés parlamentari i impedir la seva votació. ICV-EUiA plantejarà que les lleis de caràcter social que no van poder ser aprovades en la darrera legislatura siguin les primeres que aprovi el nou govern d'esquerres.

La Llei del Dret a l'Habitatge es complementava amb la reforma de la **Llei d'Urbanisme** –aquesta sí que va arribar a aprovar-se pel Parlament el 2004-, en la qual es va establir que el 30% del sòl de reserva mínima per a la construcció d'habitatge amb protecció oficial. Això ha permés prioritzar aspectes socials en els plans urbanístics dels ajuntaments i, juntament amb la **Llei de Barris** –també d'aquesta legislatura-, han estat la clau de volta d'una política d'habitatge amb un òptica d'esquerres que afavoreixi els interessos de les classes populars.

Així mateix, es va aprovar un Pla català d'habitatge, amb objectius específics a través dels Decrets del **Pla pel Dret a l'Habitatge 2004-2007**, en favor de la promoció d'habitatge protegit i amb majors recursos, destinats preferentment a la rehabilitació i el lloguer.

Cal també mencionar el **Decret d'Ecoeficiència de l'Edificació**, una referència avançada en el marc espanyol que incorpora l'obligatorietat d'aplicar criteris d'estalvi de recursos energètics i hídrics en els edificis.

L'activitat normativa ha vingut acompanyada d'un impuls de tots els mecanismes necessaris per fer efectiu el dret a l'habitatge. Tot plegat ha donat lloc, entre altres, a:

- Inici o projecció de més de 35.000 habitatges protegits en el període 2004-2007.

- Reserves de sòl en el planejament urbanístic, que han implicat que des de l'INCASOL s'està preparant i urbanitzant sòl per produir més de 50.000 habitatges protegits en els pròxims anys.

- Finançament de la rehabilitació de **40.000 habitatges** i es disposa de tests sobre l'estat dels edificis que permeten finançar la rehabilitació de 110.000 habitatges més. Cal destacar que:

- 16.500 habitatges estan rebent ajuts per a instal lar ascensors en edificis antics.

- Canvi dels mòduls de venda, creació de l'habitatge de preu concertat i forts ajuts al lloguer, que han permès incrementar els ajuts a la promoció d'habitatge.

- Impuls de l'Institut Català del Sòl com a generador de sòl i com a instrument al servei del món local, amb la subscripció de 136 convenis de cessió de sòl amb 87 Ajuntaments, per construir 5.992 habitatges.

- Suport als promotors públics, a les cooperatives i fundacions.

- Subscripció de convenis amb entitats financeres, col legis professionals, registradors i notaris.

- Creació de la Xarxa de Mediació pel Lloguer Social (convenis amb 47 Ajuntaments), que ha permès posar 4.138 habitatges buits en el mercat de lloguer, i a preus assequibles. També s'ha creat la Xarxa d'Inclusió pel lloguer, gestionada per entitats sense ànim de lucre i que ha permès obtenir 300 habitatges amb la finalitat d'atendre necessitats d'emergència social.

- Creació de 76 oficines locals o comarcals d'habitatge i de 47 Borses de Mediació.

- Increment pressupostari de les dotacions d'ADIGSA que li han permès incrementar notablement la seva actuació de rehabilitació i millora del parc públic i eixamplar el seu ventall d'actuacions, d'acord amb els ajuntaments i el moviment veïnal i prefigurant la futura Agència de l'Habitatge de Catalunya.

- Atorgament d'ajuts al lloguer per a aquelles persones i famílies que no poden pagar les rendes corresponents. Fins avui 17,1 M¤ destinats a 9.198 famílies.

- Posada en marxa del Consorci de l'Habitatge de Barcelona d'acord amb l'Ajuntament de Barcelona.

- Substitució de milers de plaques franquistes dels antics habitatges protegits.

- Nova normativa més transparent per a l'adjudicació d'habitatges de protecció oficial de titularitat pública.

- 103 M¤ destinats a la rehabilitació i millora dels barris amb habitatge social, gestionats per ADIGSA.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

ICV-EUiA es planteja aprofundir les polítiques que consolidin els drets a la ciutat i de ciutadania, apostin per la ciutat sostenible i consolidada, per la producció d'habitatge protegit, per un territori més ordenat, menys fragmentat, més compacte i menys escindit. Per aconseguir-ho són imprescindibles **canvis estructurals i legals en les polítiques d'habitatge.**

Des d'ICV-EUiA entenem que aquesta nova cultura sobre l'habitatge ha de tenir una visió integral perquè sigui socialment justa i ha de tenir un objectiu clar: un extens parc d'habitatges protegits que doni resposta a la demanda existent i

que, alhora, permeti a llarg termini incidir en la reducció de preus del mercat "lliure", i fer-ho prioritàriament amb habitatge de lloguer. Altres objectius són augmentar les partides pressupostàries en rehabilitació i la supressió de barreres arquitectòniques amb la instal lació d'ascensors per millorar el parc d'habitatges i la qualitat de vida de les persones.

Així mateix, des d'ICV-EUiA dedicarem especial atenció a lluitar contra l'exclusió social produïda per l'especulació urbanística, l'assetjament immobiliari o la degradació urbana i social que pateixen molts nuclis antics de les ciutats.

Des de la convicció que l'habitatge és un dret de ciutadania i un dret bàsic sense el qual no es poden exercir-ne d'altres, ICV-EUiA ha elaborat un programa que profunditza les mesures abans esmentades i que té com a fil conductor l'objectiu de què l'accés a un habitatge digne i assequible sigui una de les actuacions prioritàries del nou Govern català.

Ens plantegem una política d'habitatge que ha de complir els següents principis:

- ✓ Compliment del mandat estatutari de facilitar l'accés a un habitatge digne, com a dret bàsic de ciutadania que garanteix la qualitat de vida.
- ✓ Accedir a un habitatge és un dret d'emancipació dels joves. Cal que l'habitatge s'adapti a les diverses situacions laborals, d'ingressos, situacions vitals, familiars, en la vellesa... sense que ningú s'hagi d'hipotecar a extrems insostenibles, que suposen una hipoteca econòmica i també vital.
- ✓ Facilitar els canvis d'habitatge i per tant la mobilitat en el territori per raons laborals, familiars o personals.
- ✓ Regular els preus de l'habitatge i del sòl, tant en propietat, com en compra, com en lloguer.
- ✓ Fomentar la rehabilitació i el manteniment dels habitatges, així com l'ocupació dels habitatges buits.
- ✓ Promoure la cohesió, la integració social i cultural evitant guetos i exclusions socials.

Sota aquests principis rectors plantegem la necessitat urgent d'un **Pla de xoc per a l'accés a l'habitatge**, amb les partides pressupostàries que facin que l'article 47 del nou Estatut sigui un dret efectiu en la pràctica. Aquest Pla de xoc haurà de ser liderat des de la política d'habitatge però amb la implicació de tots els departaments del govern, convertint-se en un dels eixos de la seva actuació i del seu discurs. Els continguts d'aquest Pla hauran de ser:

1) Increment progressiu de la inversió pública en habitatge amb l'objectiu final d'arribar a la mitjana europea del 2%, capgirant la proporció entre la despesa directa (ajuts a les persones i inversió) i la indirecta (desgravacions a la compra d'habitatge), que avui es troba excessivament decantada cap a la despesa indirecta. La política d'un govern no es mesura per les paraules i les intencions, sinó pel pressupost que les acompanya a cada política sectorial. Catalunya ha d'augmentar significativament els recursos adreçats a l'habitatge doncs són clarament insuficients per les necessitats de la societat.

2) Aprovació urgent i desenvolupament reglamentari de la Llei del Dret a l'Habitatge, sense acceptar cap de les renúncies que volen impulsar determinats sectors polítics i econòmics. Aplicació urgent de les previsions destinades a fer front a fenòmens com la desocupació (habitatges

permanentment buits), la sobreocupació ("pisos pastera"), l'abandonament del deure de manteniment i l'infrahabitatge.

3) Creació de censos amb dades fiables sobre els habitatges buits existents, amb augment de les mesures incentivadores de l'ocupació però també penalitzadores en casos de desocupació injustificada, amb expropiació dels habitatges que incompleixin la seva funció social

4) Major control i prestigi en la gestió dels habitatges protegits, per evitar situacions de frau. Introduir procediments que garanteixin l'objectivitat i transparència en les adjudicacions i també les posteriors transmissions.

5) Protecció i defensa dels consumidors i llogaters d'habitatge. La intermediació immobiliària està caractertizada avui per l'abús sobre les persones que busquen habitatge. És urgent exigir el compliment de requisits als intermediaris, tant quan es tracta d'operacions de compravenda com de lloguer. Potenciació de les associacions de consumidors i de defensa dels drets ciutadans.

6) Fixació de límits a les requalificacions urbanístiques. Massa vegades es requalifica sòl per a usos residencials en perjudici d'altres usos necessaris per l'equilibri i cohesió social i territorial. Cal introduir restriccions, equiparables a l'establerta per als sòls incendiats, sobre els quals no es permet la requalificació per evitar operacions especulatives.

7) Impuls a la rehabilitació del 10% del parc de primeres residències (és a dir, 230.000 habitatges), afavorint especialment la resolució de les patologies i dels problemes d'accessibilitat.

8) Promoció de 60.000 habitatges protegits en quatre anys, dels quals la meitat han de ser en règim de lloguer, prioritàriament per a joves, gent gran i sectors en exclusió. Aquest objectiu requereix una política de sòl progressista, que respongui als interessos socials de la col.lectivitat. Per això els Plans hauran d'aplicar les reserves per a habitatge protegit amb percentatges superiors al 30% que la Llei d'urbanismes fixa com a mínim (en la major part dels supòsits caldrà plantejar reserves del 50%).

9) Creació d'un fons de solidaritat urbana per fer polítiques d'habitatge a llarg termini, amb una visió supramunicipal i amb concertació amb els Ajuntaments.

10) Generació, d'acord amb els ajuntaments, d'habitatge protegit en les actuacions de promoció i rehabilitació també sobre el sòl urbà consolidat.

11) Increment notable del finançament propi de la Generalitat per les polítiques d'habitatge i consecució del traspàs del finançament, en compliment del mandat estatutari.

12) Unificació de totes les competències de sòl, d'habitatge i de rehabilitació i remodelació de barris en un únic departament, exercint-les a través de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya, en la qual s'haurien d'integrar INCASOL i ADIGSA.

13) Impuls al paper dels ens locals en la definició i la gestió de les polítiques d'habitatge. Constitució del Consorci Metropolità de l'Habitatge, d'acord amb els ajuntaments metropolitans.

14) Reforçament de les xarxes de Mediació i d'Inclusió Social i del programa de cessió d'habitatge pel lloguer.

15) Creació de noves experiències d'inclusió social per a l'acolliment d'immigrants, dones víctimes de maltractaments i altres sectors. És imprescindible fer front a les situacions de la nova pobresa i donar resposta a les capes de població i situacions avui dia totalment excloses del mercat de l'habitatge.

16) Aprofundiment en les experiències d'inserció sòcio-laboral a través de la construcció i la rehabilitació d'habitatge social.

17) Afavoriment d'altres experiències relacionades amb la promoció social, la rehabilitació i el lloguer social, com ara la masoveria urbana i l'autogesió d'espais, la propietat cooperativa de l'habitatge, l'habitatge compartit, etc. Foment de les actuacions concertades i la cessió de sòl amb aquest objectiu d'experimentació amb noves formes d'utilització no lucrativa de l'habitatge. Des d'ICV-EuiA recolzem les plataformes i campanyes a favor del drets dels joves a l'habitatge.

18) Implicació de les Caixes d'estalvi en la política d'habitatge social. L'obra social d'aquestes entitats ha de dirigir-se en major mesura a aquest sector i el govern de la Generalitat ha d'utilitzar les seves competències per aconseguir aquesta exigible implicació.

19) Increment progressiu dels ajuts al lloguer, especialment per evitar situacions de desnonament per raons econòmiques.

20) Consolidació de la xarxa d'Oficines d'habitatge a totes les ciutats de més de 10.000 habitants i impulsar, des d'aquestes oficines, serveis d'informació, assessorament i gestió de la rehabilitació d'habitatges, programes de mediació entre joves i propietaris...

21) Potenciació de l'oferta d'habitatges de lloguer per a col.lectius amb recursos limitats.

22) Generar un sistema públic d'avals amb una dotació de 2 milions d'euros anuals que faciliti l'accés al lloguer per part dels joves, els immigrants i altres sectors desafavorits.

23) Elaboració del Pla Territorial Sectorial de l'Habitatge, que ha de permetre conèixer i planificar les necessitats d'habitatge actuals i futures de cada poble, ciutat i comarca. Aquest Pla sectorial serà un instrument essencial per a la Planificació Territorial de Catalunya. Extensió equilibrada en el territori de les promocions d'Habitatge amb protecció oficial.

24) Anàlisi i, en el seu cas, revisió de la política de rehabilitació de barris, tant per ampliar actuacions (territorialment, continguts, aspectes socials, dinamització econòmica, millores d'infraestructures de l'entorn) com per reforçar els

mecanismes de participació dels veïns i de les veïnes, interessats en el disseny, execució i seguiment de les actuacions. La rehabilitació ha de ser un camí per a la revitalització de les zones degradades, evitant que es converteixin en guetos.

25) Complement sistemàtic de la delimitació de barris prevista en la Llei de Barris amb la creació de zones on l'Administració exerceixi els drets de tempteig i retracte, per obtenir patrimoni públic i evitar situacions d'expulsió de residents i especulació.

26) Reforç de la pràctica actual d'ADIGSA, convinguda amb associacions veïnals i ajuntaments, consistent en resoldre definitivament l'arranjament dels habitatges del parc públic de la Generalitat de Catalunya a través del Pla Director d'Obres.

27) Increment dels recursos i de l'àmbit d'actuació de la remodelació de barris, no cenyint-lo únicament als barris amb patologies sinó també a aquells on convé actuar per evitar processos de degradació urbanística i social.

28) Impuls i increment del nombre d'ajuts a la instal lació d'ascensors en edificis antics, per evitar les situacions de solitud i aïllament que pateixen moltes persones grans, amb mobilitat reduïda i dificultats per sortir al carrer.

29) Assoliment d'un acord definitiu amb l'Ajuntament de Sallent i el moviment veïnal, en relació a la solució dels problemes causats per la subsidència del barri de l'Estació de Sallent.

Però encara hauríem d'anar més enllà. Davant de la magnitud del problema, no n'hi ha prou amb els mecanismes de les polítiques urbanístiques i d'habitatge social. Cal també intervenir sobre les polítiques fiscals, monetàries i de valoracions del sòl, responsables en part de la creació de la bombolla especulativa. A tal fi, caldrà:

- Utilitzar els nous marges d'autonomia fiscal que concedeix l'Estatut d'Autonomia per assegurar un reequilibri del tractament fiscal de la compravenda i el lloguer i discriminar els tractaments de la venda a curt termini, dels beneficis derivats del lloguer i altres.

- Proposar als governs i a les institucions financeres públiques d'Espanya i de la Unió Europea la reforma de les normatives hipotecàries per tal de no facilitar l'allargament dels terminis i l'augment dels percentatges finançats. Exigir també la fixació de normes que limitin la concentració d'empreses i les pràctiques de monopoli que sovint es generen en el mercat immobiliari.

- Accelerar l'aprovació al Congrés d'una nova Llei del Sòl que valori el sòl pel valor real i no per les expectatives, tirant enrera la normativa dels Governs del PP. Així mateix, caldria estendre la figura de l'establiment de reserves de sòl per adquisició a preu inicial, amb destí a promoció d'habitatge amb protecció oficial i lliure.

- Insistir davant l'Administració central en la necessitat de regular l'activitat dels agents immobiliaris, establint requisits d'inscripció en registres que garanteixin el seu control.

1.8 UNA SANITAT PÚBLICA PROPERA ALS CIUTADANS I A LES CIUTADANES

BALANÇ DEL GOVERN CATALANISTA I D'ESQUERRES

En l'anterior legislatura ICV-EUiA ha compartit el Govern de Catalunya fruit de l'acord catalanista i d'esquerres subscrit en l'anomenat "Pacte del Tinell" que es va signar el 14 de desembre del 2003. Alguns dels principals avenços d'aquest mandat han estat:

Finançament

- Un grup de persones expertes, creat a instàncies del Govern, ha analitzat la millora del finançament de la sanitat i fa propostes que van des de l'àmbit fiscal a canvis en el model d'organització i de gestió.

- L'acord del Consejo de Política Social y Financiera sobre el finançament sanitari de les autonomies, ha comportat uns 420 milions d'euros d'aportacions directes de l'Estat a Catalunya, a més d'un avançament de 243 milions d'euros per impostos transferits.

Pressupost

- El pressupost del Departament de Salut passa de 5.596 milions d'euros l'any 2003 a 7.944 milions d'euros l'any 2006 (increment de 2.353 milions d'euros en tres anys).

- La despesa per persona l'any 2003 era de 2,36 euros/dia (860 euros/any). L'any 2006 és de 3,06 euros/dia (1.119 euros/any).

- Les inversions baixen durant el govern de CiU i arriben al mínim de 75,9 milions d'euros l'any 1998. El 2003 van ser de 119 milions d'euros. El 2006 seran de 230 milions d'euros.

Millores dels equipaments de salut

- Pla d'Inversions en Equipaments de Salut 2004-2012, amb un esforç inversor de 3.300 milions d'euros.

- Obres iniciades entre 2003 i 2006: 93 actuacions en centres de salut, 5 hospitals (Baix Llobregat, Vallès, Garrotxa, Mollet, Olot), 3 centres de salut mental, 5 centres sociosanitaris, Obres RAM a 332 centres.

Llistes d'espera més curtes

- Entre finals del 2003 i del 2005 les llistes d'espera per operar-se es van reduir en 7.867 persones (-11,8%). El temps d'espera va passar de 5,64 mesos a 4,52 mesos. La pròtesi de genoll, que és la que té més temps d'espera, va baixar dels 15,68 als 10,35 mesos el 2005.

- Inici d'actuacions en les llistes d'espera per a proves diagnòstiques.

Mesures en relació amb els professionals de la sanitat

- Increment de metges a l'ICS. L'objectiu és arribar a un metge de capçalera cada 1.500 habitants. En l'atenció primària pas de la dedicació de 2,5 hores a 6 hores diàries.

- Estabilització del personal (12.000 interins l'any 2003).

- Avenços en el procés d'equiparació XHUP-ICS.

Pla Director de Salut Mental i Addiccions

Basat en l'atenció integral, enfocament comunitari en els serveis i la prestació, i en la dignificació de l'atenció a les persones afectades.

Regulació de les Teràpies Naturals

S'estableixen els requisits de formació i condicions per a l'exercici de les teràpies naturals.

Dispensació del cànnabis d'ús terapèutic

El projecte va dirigit a pal liar els símptomes de malalts de càncer, esclerosi múltiple i sida.

Desplegament de l'Agència Protecció Salut

Els pactes territorials de salut

Suposen la implicació dels ajuntaments en les decisions que afecten els recursos sanitaris.

Millora del transport sanitari

Separació del transport urgent del programat, amb molts més recursos per fer efectiva aquesta millora. Cal unificar els sistemes de Transport (SEM).

Racionalització de la informació sanitària dins del sistema

Treball cap a una Història Clínica informatitzada i integrada en tot el Sistema Sanitari Públic.

LES PROPOSTES ELECTORALS D'ICV-EUiA

Partim del concepte de salut que l'any 1976 va ser promulgat pel X Congrés de biòlegs i metges en llengua catalana que deia "La salut és una manera de viure cada vegada més autònoma, solidària i joiosa".

Aquest dret a la salut l'entenem en un sentit propi i positiu, i no el definim en contraposició al concepte de "malaltia". Interpretem la salut com una eina per a la promoció de l'individu en l'àmbit personal i social i, en aquest sentit, com un instrument en el diàleg persona-natura i, per tant, en la transformació progressiva

de la societat. Interpretem la manca de salut, en conseqüència, com una limitació en aquest diàleg potenciador per a la persona, entesa com un ens individual i col lectiu. Afirmem, més enllà de les interpretacions merament biologistes, que la salut està clarament relacionada amb fenòmens socials com ara la divisió de classes, l'atur, la cultura i la situació de l'ecosistema.

Les propostes d'ICV-EUiA van encaminades a fer que els serveis de salut, perquè efectivament se centrin en els ciutadans i les ciutadanes, es regeixin per uns principis d'equitat, de recerca eficient de la salut de la col lectivitat i d'atenció holística de la persona, amb submissió decidida dels interessos particulars o corporatius a aquests principis constitutius.

És necessari un nou pacte polític i social sobre el sistema sanitari. Un nou pacte social que definim com el "Pacte pel coneixement i l'atenció a la salut personalitzada". Un pacte per a un sistema sanitari basat en el coneixement àgil i rigorós de la salut de les persones, de la societat i de les possibilitats actuals i concretes de millorar-la, mitjançant una atenció que tot emprant els mitjans tecnològics avançats sigui, sobretot, personalitzada, gens distant ni burocràtica.

1. Respecte del finançament

El govern del tripartit ha representat un canvi substancial en la política de finançament i organització, dos aspectes que són la base de la solidesa del sistema sanitari públic. Per això, avui ja no es parla de "la crisi de la sanitat", una expressió recurrent quan governava CiU. Una trista herència que hem liquidat.

En el finançament, el canvi ha estat palpable des de tres perspectives:

- Les xifres ho mostren: Un creixement del pressupost del Departament de Salut del 42% l'any 2006 respecte al del 2003, que, amb l'augment produït de població atesa, ha comportat un increment del 30% en despesa pública sanitària per capita (ara 1.119 euros/any). Un pla d'inversions 2004-2012 de 3.300 milions d'euros que trenca amb la tònica de degradació dels hospitals de l'ICS típica dels governs de CiU i que comprèn un pla ambiciós amb 800 actuacions en tot tipus de centres a tot Catalunya.

- La política del finançament ha tingut una orientació totalment diferent a la dels governs anteriors de CiU. Ja no ha estat solament la sol licitud de diners al Govern central. Des que governa el tripartit ha estat una qüestió de clarificació de responsabilitats i d'objectius: la millora del finançament s'obté per una proporció de despesa més elevada destinada a sanitat en els Pressupostos de la Generalitat, un increment de la pressió fiscal i un constant augment del percentatge de despesa sanitària pública en relació amb el PIB (del 3,8% el 2003 al 4,4% el 2006). Així, ha governat el tripartit i és compromís d'ICV-EUiA que segueixin els increments fins a arribar al nivell europeu (UE-15), és a dir, al 6,3% de despesa sanitària pública respecte al PIB, per tal que superi a finals de la propera legislatura els 1.500 euros/any de despesa pública per capita. (Només amb una pressió fiscal en impostos directes similars a la UE-15 –lògicament amb fiscalitat progressiva–, i destinat un 82% de l'augment a la sanitat pública, estaríem ja en un 6,3% del PIB).

- La solució als problemes de finançament de la sanitat no poden venir per amagar els dèficits amb endeutament ocult que posin en perill el futur, ni fent-

ho pagar als ciutadans que tenen problemes de salut. Aquesta va ser la realitat i expectatives tradicionals de CiU i les temptacions manifestades en alguns sectors del tripartit. Aquí ICV-EUiA hi ha jugat un paper decisiu i ho ha evitat. No hi creiem, ni volem solucions als dèficits econòmics de la sanitat per la via de la privatització (no és cert que sigui més eficient, ni més econòmica, ni de més qualitat), ni de l'obscurantisme (fundacions per amagar endeutament) i molt menys pel copagament. ICV-EUiA ho hem frenat i hem aconseguit un canvi de perspectiva per la nostra fermesa dins del Govern. No ens han pogut discutir la raó de les nostres propostes alternatives basades en l'aprofundiment de la democràcia social.

2. Respecte el model i l'organització

La política de debilitament de la sanitat pública portada a terme pels governs de CiU ha tingut, també en l'àmbit de l'organització del sistema sanitari català, un gir substancial amb el govern del tripartit si bé, tant la inèrcia pròpia de les grans organitzacions com el pes del "pensament únic sanitari" que havia identificat modernització del sistema amb els interessos propers a CiU, no han permès consolidar aquest canvi. Això es pot comprovar a bastament en l'aplicació del denominat *Informe Vilardell*. Aquest informe, elaborat independentment per experts de diverses perspectives inclou, com a elements destacats de les seves propostes per a la sostenibilitat del sistema, moltes de les propostes programàtiques d'ICV-EUiA però, que en la pràctica, sols han començat a implantar-se molt tímidament.

Les propostes programàtiques en les quals ens reafirmem són:

- Un progrés del sistema sanitari públic que es basi en plans estratègics que, d'acord amb els criteris dels Consells Assessors dels Plans Estratègics, incorporin indicadors d'activitat, de mitjans, de recursos necessaris i, sobretot, de resultats.

- Una organització que produeixi informació sobre la seva activitat i que n'avaluï els resultats, no com a mitjà de control burocràtic sinó com a instrument per als professionals i per a l'aprofundiment de la democràcia en el servei públic de més alta sensibilitat ciutadana. En la planificació s'ha iniciat un canvi d'enfocament però en 3 anys no hi ha temps per veure'n els resultats.

- Identificació de qui pertany al sistema públic i amb unes condicions mínimes. Donar al Departament de Sanitat el protagonisme que ha de tenir.

- Establir per als diferents titulars dels centres, gerents o entitats gestores, criteris relatius a:

  - ✓ La transparència.
  - ✓ Les ràtios de personal en Assistència Primària de Salut i Assistència Hospitalària.
  - ✓ Els indicadors de qualitat.
  - ✓ Establir un pla informàtic públic unificat.
  - ✓ Garantir la igualació o l'equiparació de les diferents xarxes actuals.

- Ampliació dels Plans de Salut per convertir-los en efectius Plans Estratègics, incorporant-hi la planificació de recursos tant econòmics com, sobretot, humans.

- Increment i desenvolupament de Plans de Salut sectorials i per problemes de salut.

- Indicadors de resultat per valorar els de salut, els de satisfacció de la ciutadania i els d'utilització de recursos.

Un model de gestió basat en la transparència, la informació i el rendiment de comptes en tots els seus àmbits. Aquesta informació ha de ser transparent, és a dir, accessible, creïble i fàcilment interpretable. Amb el canvi de govern, els contractes i els comptes dels consorcis sanitaris han passat de l'obscurantisme a ser d'accés públic. Encara manca que la informació sigui sistemàticament pública i interpretable:

- Accés públic a les dades de diferents registres existents i publicació a Internet de les dades d'activitat i llistes d'espera i dels indicadors de qualitat i d'eficiència de cada institució i territori i del conjunt del sistema.

- Caracterització de manera precisa de les dades (terminologia i criteris de recollida) per a què siguin creïbles i interpretables.

Un Departament de Salut fort que dirigeixi la política sanitària i assumeixi la gestió corporativa del sistema actuant, directament o indirectament, a través del Servei Català de la Salut en les línies bàsiques i de cohesió:

- Execució del programa d'inversions en tot el territori català. Mai no havia tingut la sanitat catalana un pla d'inversions com ara té.

- Una política de recursos humans que doni als professionals assistencials el protagonisme que els correspon, mitjançant:

  - ✓ Una millora en les condicions retributives i laborals, mantenint la dinàmica de salt endavant iniciat aquest any 2006.
  - ✓ Una homogeneïtzació de condicions entre els professionals del sistema sanitari i sociosanitari, segons el mandat legal que CiU va incomplir durant 14 anys i el govern del tripartit ha començat a aplicar.
  - ✓ Una política de promoció de la carrera professional dels professionals assistencials que respongui a la promoció de la qualitat humana i assistencial del seu treball i no als interessos de la competència pel poder de les elits dominants.
  - ✓ Uns programes de formació continuada que responguin als interessos dels problemes de salut de la ciutadania i no als de la indústria farmacèutica que avui, en ser el principal finançador, la controla.
  - ✓ Una planificació –absent durant 23 anys–, vinculada a les universitats, dels estudis i les titulacions que el sistema sanitari requerirà a mitjà i llarg termini.
  - ✓ La incorporació de la política de rendes per al sector de la dispensació farmacèutica (marges de distribució de les oficines) en les Meses socials per a la negociació de l'aplicació de la política de recursos humans per a tots els titulats sanitaris.

- ✓ L'exigència d'incompatibilitats en les persones que ocupin els càrrecs de Cap de Servei cap amunt.

- Fer que els professionals siguin els protagonistes del sistema no és el mateix que el recolzament al corporativisme. Això s'ha vist clar en els debats per la Llei del Medicament: ICV-EUiA ha mantingut una posició clara en defensa del paper que en la prescripció haurien de tenir infermeres o odontòlegs, mentre d'altres partits de l'esquerra modificaven el sentit del seu vot a Catalunya, al Congrés o al Senat en funció d'interessos corporativistes per acabar negant aquest paper.

- Millorar els sistemes i les tecnologies de la informació per al suport al treball dels professionals i l'accés dels ciutadans al servei de salut, desenvolupant els programes, tot just iniciats.

  - ✓ Programa de telemedicina.
  - ✓ Programa d'història clínica compartida a Catalunya.
  - ✓ Programa per a l'accés àgil i còmode als serveis per part dels ciutadans, a les exploracions i als seus resultats.
  - ✓ Programa per a una àmplia monitorització de les llistes d'espera i la seva resolució.
  - ✓ Programa de coherència de dades.

En aquest aspecte l'etapa CiU va ser d'un desert que va deixar a Catalunya per darrere de la major part de CCAA. Un desert en el qual sols existien els sistemes informàtics per al control administratiu.

- Orientar la recerca a afrontar els reptes presents i futurs dels problemes de salut dels ciutadans, potenciant l'aposta pel paper de Catalunya en la recerca biomèdica, clarament expressada per l'actual Govern. Una descentralització del sistema sanitari per apropar el Govern de la sanitat als ciutadans, donar més autonomia als centres i als professionals sanitaris i, sobretot, potenciar la coordinació entre centres i nivells assistencials per posar en pràctica una bona continuïtat assistencial. Un procés endegat pel Govern actual però que cal desenvolupar de forma que asseguri la sostenibilitat i la coherència del sistema i eviti la seva disgregació o la distorsió per interessos localistes.

- L'establiment d'unes regles del joc ben definides i articulades respecte a les competències i responsabilitats de les instàncies centrals, dels governs territorials i dels centres i de les institucions sanitàries de cada territori, així com dels seus respectius òrgans de govern.

- L'establiment d'un programa econòmic per assolir l'equitat en l'assignació pressupostària als territoris, en uns terminis delimitats, mitjançant una única fórmula de capita ponderada per variables objectives, considerant, entre d'altres, les estructures d'edats, la renda i la concentració de població. Un programa clar, comprensible i de resultats avaluables.

- La implantació d'incentius col lectius als professionals del territori, vinculats als compliments d'objectius de salut i pressupostaris.

- El foment de l'elaboració i la utilització de guies de pràctica clínica de la integració i la continuïtat assistencial, mitjançant el desenvolupament de guies,

que han d'incloure la mesura de recursos i resultats i han de ser degudament avaluades, contrastades i difoses entre els professionals.

- Una reducció dels costos de transacció. La diversitat i la dispersió d'organismes gestors i de suport del sistema català fa que aquests costos siguin més elevats que en d'altres CCAA. Cal aprofitar el procés de descentralització per fer una reordenació que no solament no incrementi sinó que redueixi els costos de transacció, mitjançant:

  - ✓ La reordenació de funcions, per a la seva simplificació i cohesió, en el Departament de Salut, Catsalut (central i regions), serveis corporatius ICS i àmbits territorials (actuals i nous).
  - ✓ Un ús més eficient dels sistemes i de les tecnologies de la informació per a la gestió.
  - ✓ El foment de la fusió d'entitats jurídiques concertades amb manteniment d'autonomia dels centres.
  - ✓ En aquells casos que es justifiqui, estudiar la supressió dels contractes de gestió en els centres públics concertats.

- Una gestió del sistema sanitari que tingui en la gestió clínica per part dels professionals la fórmula nuclear de concebre la gestió en el sector salut. Una gestió que oblidi etapes en què el paradigma de la gestió han estat uns gerents més preocupats del control del seu territori que de ser promotors de l'òptima i responsable relació entre professionals assistencials i ciutadans, que és on se satisfan les necessitats de salut.

- Caldrà aprofundir en el model dels anomenats Governs Territorials de Salut a fi que no es confongui el que hauria de ser un òrgan de govern i descentralització del sistema del que pot acabar essent un òrgan de coordinació i anàlisi interinstitucional dels problemes de salut en un territori.

3. Pel que fa a les polítiques assistencials

- Incorporar al sistema d'atenció primària, les funcions de treball social, rehabilitació, fisioteràpia, psicologia, d'atenció a la dona i de salut mental, constituint xarxes integrades amb la resta de serveis d'atenció personal, de caràcter públic, a escala local i d'altres nivells territorials establerts. Establir i potenciar en cada una d'aquestes xarxes un Programa d'Atenció Domiciliària. Tenir una atenció especial als problemes de la infantesa i de l'adolescència, a les patologies cròniques i a les patologies mentals menors. Vetllar per la detecció de maltractaments i violència domèstica. Atenció inicial a les malalties emergents i rares.

- Millorar els Centres d'Atenció Primària (CAP) que esdevindran el centre del sistema sanitari. Augmentar-ne la capacitat resolutiva i l'autonomia, el temps de visita (un mínim de 10 minuts), els recursos humans, la cartera de serveis i reduir la pressió assistencial a una ràtio de 1.500 persones usuàries/UBA. Millorar l'atenció al ciutadà: atenció abans de 24 hores pel seu metge de capçalera, visita anual per garantir les activitats preventives i de promoció i protecció de la salut adequades a cada persona d'acord amb el seu historial clínic, edat, hàbits, etc., especialment a les persones grans.

- Millorar la relació dels diferents professionals sanitaris amb la ciutadania mitjançant: l'ampliació del temps de dedicació dels metges i de les metgesses de primària a les visites i consultes telefòniques i l'ampliació de les dotacions d'infermeria per a l'atenció domiciliària i a les malalties cròniques. Ús en els consultoris d'historials informatitzats, accés per telecomunicació segura al resum i dades de les històries clíniques dels malalts i de les malaltes generades en altres centres.

- Ampliar progressivament les prestacions de salut bucodental, especialment les de caire preventiu.

- El temps d'atenció mèdica en l'assistència primària no superarà les 24 hores. Els temps d'espera per a primeres visites d'especialista, procediments quirúrgics, rehabilitació i exploracions tindran uns màxims. Estarà garantida la prestació del servei en qualsevol centre, inclosos els privats, si se superés aquest màxim.

- Establir un únic punt d'informació sanitària que sigui accessible des de les noves tecnologies, tenint en compte les persones amb discapacitats.

- Oferir uns serveis sanitaris més confortables: millorar l'accessibilitat, les infraestructures i el confort de l'Atenció Primària i dels serveis d'urgència. Garantir una atenció telefònica o per Internet adequada; introduir millores en el confort de les habitacions hospitalàries (individuals o amb mampares separadores).

- Potenciar la xarxa infantojuvenil de justícia juvenil i de recursos socials, i especialment la seva articulació amb el sistema escolar. Impulsar programes d'atenció precoç i de prevenció. Millorar el programa ja endegat de Salut i Escola.

- Establir les mesures necessàries per tal d'evitar duplicitats de serveis assistencials, completant la integració de les especialitats ambulatòries i hospitalàries i incrementant l'efectivitat i l'eficiència en la prestació de serveis. Millorar la xarxa especialitzada hospitalària, aconseguint una assistència continuada entre la primària i l'hospitalària sociosanitària. Donar a conèixer els diferents estatus de la situació dels centres en línia, les demores en l'atenció, les llistes d'espera, l'índex d'ocupació i els mecanismes d'alerta de freqüentació.

- Impulsar un pla de xoc contra les llistes d'espera: fer-les encara més transparents a través de registres centralitzats. En cap cas permetre dobles llistes d'espera. Establir temps màxims d'espera d'entre 1 i 2 mesos per a les visites no urgents, inferiors a 6 mesos per a intervencions quirúrgiques de malalties no greus (cataractes, pròtesis de genoll i maluc, hèrnies, varius, etc.) i els corresponents terminis màxims per a les proves diagnòstiques.

- Revisar els protocols d'atenció de malalties com ara la fatiga crònica o la fibromiàlgia, potenciant les unitats especialitzades als hospitals. Intensificar la investigació i la millora assistencial de les malalties rares o emergents.

4. Reforma de l'Institut Català de la Salut

Cal una reforma de l'ICS. Des de la seva creació l'any 1983 com a entitat gestora de la Seguretat Social hi ha hagut canvis normatius, noves demandes sanitàries, el traspàs de competències a les CCAA. Cal una adaptació a les noves realitats, una reestructuració organitzativa que permeti simplificar, racionalitzar la gestió i fer-la més àgil i eficaç. Cal, doncs, modernitzar l'ICS per tal que pugui complir amb millor eficàcia les seves funcions.

L'ICS és la columna vertebral del sistema sanitari públic pel que fa a l'assistència, la docència i la investigació. Un 83% de la població de Catalunya és atesa en centres de l'ICS. Aquest gestiona 8 hospitals, (3 d'alta tecnologia) i el 80% dels centres d'atenció primària. Té 37.000 treballadors i un pressupost de més de 2.300 milions d'euros, el 7,5% del pressupost total de la Generalitat.

Des d'ICV-EUiA volem que continuï essent la columna vertebral. Volem la consolidació i la millora del sistema públic. I per això és necessària la seva reforma. No tocar res, deixar-lo com està, condueix a un ofegament, a un estancament.

Calen instruments de millora organitzativa i de gestió per fer complir de forma més eficaç les funcions assistencials, preventives, etc. I s'han de fer des de la lògica del sistema públic, respectant-ne els principis, el control democràtic, els mecanismes de participació. Això vol dir que l'ICS no pot ser considerat un proveïdor més perquè és el sistema públic per excel lència. Cal evitar la seva fragmentació.

Des d'ICV-EUiA considerem que l'ICS ha de tenir una única política i gestió de personal. És coherent amb el que diu la LLOSC, que estableix una equiparació del personal de tota la sanitat catalana de caràcter públic. No seria lògic, per tant, que dins mateix de l'ICS pogués haver diferents tipus de personal segons els centres.

5. Pel que fa a la política farmacèutica

- Potenciar un ús racional del medicament, tant en la prescripció com en la dispensació. Afavorir accions que promoguin una adequada adherència als tractaments i evitar el malbaratament dels fàrmacs, com podria, per exemple, avançar cap a la monodosi en el tractament farmacològic ambulatori.

- Controlar la factura farmacèutica, tant en el referent a la dispensació en oficina de farmàcia com en els hospitals per tal de mantenir la sostenibilitat del sistema sanitari públic.

- Potenciar decididament la prescripció farmacèutica per denominacions genèriques en lloc de per denominacions comercials. Establiment de llistes positives de fàrmacs a prescriure pel sistema sanitari públic amb criteris d'eficàcia, seguretat i cost, potenciant la cultura d'eficiència.

- Potenciar la figura del farmacòleg/a i del farmacèutic/a en els equips d'atenció primària i especialitzada. Coordinació d'aquests equips sota la direcció dels responsables de Política Farmacèutica del Departament de Salut.

- Revisar el paper actual del farmacèutic d'oficina de farmàcia. Potenciar els aspectes sanitaris enfront dels comercials.

- Assoliment per part del Departament de Salut i de les gerències dels centres sanitaris de la formació del seu personal, impedint que sigui la indústria farmacèutica i els fabricants de material sanitari els que ho facin.

- Transparència de les dades de vendes de medicaments, en el més ampli nivell, amb una actualització freqüent de les dades i amb un ràpid i fàcil accés, que permeti prendre mesures correctives.

- Control públic de les donacions de la indústria farmacèutica a les fundacions, a les institucions, a les associacions professionals i de malalts, als partits polítics..., amb l'obligatorietat de transparència.

- Assoliment per part dels centres sanitaris del sector públic de la dispensació dels medicaments als centres sociosanitaris i geriàtrics.

- Introduir sistemes d'ús racional del material sanitari de la mateixa forma que dels medicaments, i incloure les dades de consum juntament amb les dades dels medicaments.

- Controlar l'accés dels visitadors mèdics als professionals de salut i establir sistemes d'informació independent, amb criteris de qualitat, que permetin una formació continuada dels professionals de la salut.

6. Pel que fa a les polítiques de salut

- Fomentar uns estils de vida saludables, tant de manera individual, per a la millor autogestió de la salut, com col lectiva, actuant des del sistema públic amb informació, educació, reducció de riscos i realitzacions d'accions coherents amb un model de societat solidària i sostenible en l'ús dels recursos. Informar i educar i desenvolupar programes de prevenció comunitària mitjançant campanyes de vacunació, prevenció del càncer, etc.

- L'educació per a la salut, solament és viable amb la implicació de tots els professionals públics, no solament els sanitaris, sinó també els professionals de l'ensenyament, els serveis socials, els promotors culturals i el conjunt dels serveis directes a les persones. També cal comptar amb el paper essencial dels mitjans de comunicació com a informadors i creadors d'opinió i transmissors de missatges per a una llibertat responsable.

- El sistema sanitari s'arrela en una societat i en una ciència androcèntrica que massa sovint oblida el dret a decidir de les persones ateses. Per això, reclamem el dret de les dones a decidir sobre el propi cos. Perquè la promoció de la salut des d'una perspectiva feminista suposa la capacitat de decidir sobre el nostre benestar, la nostra salut i el nostre cos. Això també implica una actitud de cura per afrontar la malaltia i el dolor, assumint ser protagonistes de la nostra vida.

- Incorporació d'accions educatives per canviar la imatge estereotipada de les dones que sovint genera manca d'autoestima, trastorns en l'alimentació, etc.

- Potenciar decididament les polítiques integrals de lluita contra les desigualtats, la marginació i els factors que les afavoreixen: pobresa, diferències de gènere, orientació sexual, immigració, situacions additives, patiments mentals o qualsevol altra forma d'exclusió social.

- Tenir cura de la salut de les persones que es dediquen a la prostitució, facilitant l'accés als serveis de salut.

- Potenciar les polítiques integrals contra la violència infantil i de gènere i, en general, contra els més febles de la comunitat.

- Establir polítiques d'informació i educació sexual i reproductiva orientades a la responsabilitat personal i, de manera especial, a la prevenció de l'embaràs adolescent.

- Potenciar les polítiques de formació per a la prevenció d'accidents i malalties laborals i d'accidents de trànsit. Incrementar-ne la vigilància, l'anàlisi i la presa de mesures per part de l'Administració, singularment amb els departaments de Treball i d'Interior.

- Establir polítiques de precaució, minimització de riscos potencials, i anàlisi epidemiològica enfront de situacions de les quals la capacitat d'afectació de la salut de la població actualment es coneix de manera insuficient (radiacions electromagnètiques, telefonia mòbil, etc.)

- Potenciació del rol comunitari de la infermeria. Adequar el nombre de professionals a l'envelliment de la població.

- Garantir l'atenció integral a la salut sexual i reproductiva, des del vessant educatiu i preventiu a l'atenció directa facilitant tots els mètodes de control i prevenció dels embarassos no desitjats. Impuls d'una llei de terminis per a un avortament lliure i gratuït. Proposta d'una llei que garanteixi la pràctica de la interrupció voluntària de l'embaràs dins la xarxa sanitària pública.

7. Atenció a la Dependència des d'una perspectiva de salut

La intervenció sobre les problemàtiques vinculades a la dependència tant en el tractament com en la prevenció serà per a ICV-EUiA prioritària mitjançant abordatges que incloguin recursos de l'entorn familiar i del barri, poble o ciutat o poble, amb una acció per a la integració dels serveis socials d'atenció primària amb les àrees bàsiques de salut.

Els serveis socials d'atenció primària són competència de l'Administració local. Amb la nova llei de la dependència en l'àmbit estatal i amb la futura llei de serveis socials de Catalunya començarem a fer passos cap a la universalització dels serveis socials. En concret, el desplegament de la llei de la dependència impactarà fortament sobre l'organització actual dels serveis socials i la seva

relació amb els de salut. Els governs territorials de salut donaran més veu a l'Administració local en les decisions que afecten els serveis sanitaris del territori i també es preveu la incorporació de representants de la Conselleria de Benestar i Família.

Per tant, ens trobem davant un escenari en què donarem respostes que integrin els recursos socials i sanitaris segons es requereixin.

- Cal crear una Agència Catalana de Suport a l'Autonomia. Aquesta garantirà l'accés, la igualtat territorial i la qualitat dels serveis sanitaris i socials per a totes les persones amb dependència i oferirà un servei integral, sanitari i social a domicili, amb un treball conjunt de tots els professionals.

- Cal crear un programa per universalitzar la teleassistència, per a totes les persones que ho necessitin pel seu grau de dependència o soledat, segons un protocol definit.

8. Atenció en salut de les teràpies naturals

Pel que fa a aquest tema, ICV-EUiA va ser un dels grups parlamentaris que va presentar una proposició no de llei al Parlament de Catalunya, l'any 1999, conjuntament amb altres grups parlamentaris. Producte d'aquesta acció es va aprovar la resolució 870/V en la qual s'instava el govern a promoure l'estudi i l'anàlisi de la regulació de les teràpies naturals a Catalunya.

El govern del tripartit va entrar en una segona fase de regulació, amb la participació de grups de treball d'experts que assessoressin la seva posada en marxa.

ICV-EUiA, en línies generals, ha donat suport a la regulació esmentada, però és conscient que hi ha una heterogeneïtat d'interessos i de col lectius. Tot i comptar amb la finalitat i bona voluntat d'arribar a consens, caldrà continuar millorant-la per tal d'arribar a un nivell òptim en l'oferta de serveis de les teràpies naturals.

Creiem que les línies estratègiques d'actuació haurien de basar-se en dos aspectes fonamentals:

- En la defensa, seguretat i benestar de la salut de les persones millorant una regulació que avali l'acreditació de les teràpies naturals per mecanismes assimilats als que regeixen per a la medicina al lopàtica. Per tant, oficialitzar-la en tota la seva extensió.

- En la regulació dels col lectius vinculats a les teràpies naturals, les diferents terapèutiques i els professionals que les exerceixen. L'Administració hauria d'estudiar la incorporació progressiva de les teràpies naturals com ara serveis de salut que es complementin amb els serveis actuals de salut pública, tant a nivell assistencial com hospitalari. S'ha d'aconseguir integrar la medicina al lopàtica amb les terapèutiques naturals per tal d'atendre el pacient d'una forma més completa i holística. Aquesta integració ha de comportar un sistema de funcionament coordinat que ajudi a reduir l'ús del medicament i els seus efectes adversos, per l'efecte substitució i/o complementari.

De l'exercici professional de les teràpies naturals

Els professionals en teràpies naturals hauran de tenir, igual que qualsevol altra professió, la formació i l'acreditació adequades, regulada oficialment per l'Administració competent en la matèria.

Les persones que ja estiguin exercint o tinguin una formació prèvia a la regulació, podran tenir una acreditació professional si demostren la seva qualificació professional. S'hauran d'incorporar al catàleg de professions els nous perfils professionals derivats de la regulació de la formació i acreditació en teràpies naturals.

La regulació hauria de valorar totes les teràpies existents per a la seva incorporació progressiva, i de forma regulada en el sistema sanitari català. A més de les teràpies més conegudes, i ja regulades: Naturista i Homeopàtica, Acupuntura, Moxibustió, Tuina, Osteopatia, Quiropràctica, Quiromassatge..., convindria anar treballant per incorporar la regulació de la teràpia ayurvèdica, teràpia fitoterapèutica i herboristeries, teràpies mentals... amb la finalitat que tots els col lectius afins es beneficiïn i normalitzin les seves activitats formatives i professionals, però sobretot perquè els ciutadans tinguin accés a qualsevol teràpia natural i reconeguda per les seves garanties sobre la salut, com a complement a l'actual medicina al lopàtica. I, així mateix, que també tinguin la llibertat d'escollir-la des d'una cobertura de serveis públics i privats.

9. Pel que fa a la Salut Pública

El Pacte del Tinell establia la necessitat d'elaborar un nou model sanitari que prioritzés la salut pública, i es marcava com a objectius concrets, entre d'altres, la creació de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, el foment de la promoció i la protecció de la salut, la priorització de les polítiques de salut laboral, la reducció de la mobilitat i de la mortalitat per accidents de circulació, la reducció de les desigualtats socials i la prevenció i el tractament de les addiccions.

La realitat és que, malgrat que s'ha fet un important treball d'elaboració d'un nou enfocament de la salut pública a Catalunya, els avenços concrets i tangibles són escassos.

Catalunya va sortir dels 23 anys de govern de CiU amb uns serveis de salut pública mal estructurats i escassament efectius. La necessària capacitat de resposta als reptes de l'actual salut pública, basada en uns bons sistemes d'informació i un cos professional numèricament suficient, ben preparat, i motivat no va tenir una feble resposta legislativa fins als darrers moments del govern convergent, amb l'aprovació de la Llei de Protecció de la Salut. Aquesta llei preveia la creació de l'Agència de Protecció de la Salut. La realitat ha estat que el govern catalanista i d'esquerres no ha pogut concretar i desplegar plenament aquesta Agència, com a conseqüència de la complexitat burocràtica del procés de desplegament i, des d'un punt de vista de l'efectivitat del procediment, la dubtosa integració dels funcionaris locals.

Des dels plantejaments d'ICV-EUiA cal apostar per l'acció. Ens cal un sistema de salut pública capaç de promoure estils de vida saludables, garantir la qualitat

sanitària de l'entorn, treballar per disminuir les desigualtats socials i de gènere, amb capacitat de resposta ràpida i efectiva enfront de situacions de risc o de crisi i amb capacitat per promoure i liderar polítiques saludables transversals.

En conseqüència, en el terreny de la salut pública proposem:

- Completar el desplegament de l'Agència de Protecció de la Salut de Catalunya.

- Redactar i aprovar la Llei de Salut Pública de Catalunya que integri l'anterior Llei de Protecció de la Salut de Catalunya.

- Crear, mitjançant la Llei de Salut Pública de Catalunya, l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT), que integri l'anterior Agència de Protecció de la Salut, i l'Agència de Seguretat Alimentària.

- Aquesta ASPCAT haurà de tenir una organització descentralitzada i caldrà que utilitzi i/o coordini els recursos públics de salut pública existents sobre cada un dels territoris, mitjançant models consorcials on sigui possible, tot mantenint les competències legalment establertes a les administracions pertinents.

- La Direcció General de Salut Pública del Departament de Salut es reservarà les funcions de direcció política, l'establiment d'objectius i el plantejament d'estratègies per a la millora de la salut pública.

- El finançament de l'ASPCAT es farà mitjançant pressupostos finalistes, a partir dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya, a més de possibles participacions per a aportacions a partir dels ens locals, pel que fa a la seva contribució corresponent.

- Potenciar les activitats de protecció de la salut, especialment en el terreny del control alimentari i ambiental.

- Potenciar l'existència de sistemes d'informació d'utilització conjunta, alimentats des dels diversos nivells de les administracions corresponents.

- Cal establir un sistema de formació específic per al conjunt dels professionals de la salut pública, de tal forma que es garanteixi l'adquisició de les competències necessàries per al desenvolupament de les seves tasques professionals. Això haurà d'incloure la formació dels i de les professionals de la salut per tal que puguin atendre especificitats i trastorns més freqüents de les dones, així com tenir una visió integral a l'hora de realitzar els tractaments. Així mateix, la formació reglada del personal sanitari haurà d'incorporar la detecció de violència de gènere i l'atenció eficient a les seves víctimes.

- Cal potenciar la recerca en salut pública aplicada.

10. Pel que fa als Plans Directors

El Pacte del Tinell en matèria de salut i de polítiques sanitàries, es marcava com a primera fita "elaborar des del nou govern un model sanitari (el Sistema de Salut de Catalunya) que prioritzi la promoció i la protecció de la salut, la prevenció de la malaltia (salut pública), l'assistència sanitària i l'adaptació del sistema a les malalties cròniques". Aquest nou model es concretava en diferents línies d'actuació política (salut pública, assistència sanitària, serveis socials d'atenció a la dependència, recerca, innovació i docència) i en línies estratègiques per a la seva organització i desenvolupament.

Al llarg del primer any de govern es va constatar que per donar una resposta coordinada i coherent per part del Departament de Salut a les demandes que sorgien de la ciutadania, dels professionals o de l'anàlisi de les necessitats de salut, calia fer una anàlisi i unes propostes des de l'àmbit de la planificació sanitària.

És en aquest context que es van crear els Plans Directors com a instruments per la planificació sanitària. Els plans directors que s'han desenvolupat han estat sis: oncologia, salut mental i addiccions, malalties de l'aparell circulatori, immigració i cooperació, sociosanitari i política científica. Amb aquesta estratègia cal pensar que es volia fer front a les necessitats socials emergents (pla d'immigració), l'abordatge de les patologies amb més pes en les causes de mort a Catalunya (pla aparell circulatori), la planificació de l'alta tecnologia (pla d'oncologia i pla de recerca), la creixent demanda sociosanitària o abordar l'absència de planificació transparent com en el cas de la salut mental.

La redacció dels plans directors ha estat un procés llarg i divers. Cada pla s'ha organitzat en funció de cadascun dels sectors i la dinàmica s'ha anat realitzant en paral lel. El producte final ha estat un document més o menys extens que, en funció del grau de desenvolupament de cada sector, presentava un grau més o menys important de concreció.

En aquest sentit, per la seva transversalitat i a tall d'exemple ens referim a dos d'aquests plans directors.

Pla Director Sociosanitari

El vessant social que representava l'atenció a les diverses unitats de llarga estada surten fora d'aquest Pla Director per situar-se en l'atenció a la dependència. Per tant, aquest pla se centra en l'atenció sanitària a determinades patologies (Alzheimer, altres demències o dèficits cognitius i dèficits neurològics) o estats de la vida (geriatria, final de la vida) incloent elements de coordinació entre les diverses xarxes sanitàries (APS, unitats d'hospitals d'aguts).

El pla apunta algunes propostes innovadores com ara la infermera d'enllaç (en la línia de la gestió de casos), la línia d'atenció i suport a les famílies als centres hospitalaris i l'atenció domiciliària lligada a l'hospitalització domiciliària.

Encara que el pla s'anomena sociosanitari, a la versió actual, el vessant social s'esmenta però no es desenvolupa com a part integrant de l'estructura de serveis. No apareix solució de continuïtat entre el sistema sanitari i social. Sembla que el criteri de "finestreta única" s'hagi perdut.

La planificació de serveis en el territori, partint de l'anàlisi de l'estructura existent i proposant línies i criteris de creixement, es deixen per al mapa sanitari i sociosanitari.

Pla Director de Salut Mental i Addiccions

El Pla Director de Salut Mental va néixer per donar resposta a la necessitat d'articular criteris per a la planificació en aquest sector. Durant anys no va existir cap pla de treball públic que analitzés les necessitats de salut i donés resposta de forma transparent i amb criteris d'eficiència i d'equitat territorial.

El Pla Director ha abordat la cartera de serveis (des de la promoció de la salut fins a la rehabilitació), els diferents nivells d'atenció (des de la primària a la terciària) i ha inclòs també els serveis que des del Departament de Benestar i Família calia donar per a l'atenció d'aquest col lectiu de persones (des de clubs socials a llars-residències).

S'intenta definir un model d'atenció per al sistema, però aquest no és prou clar i concloent. El model encara arrossega el pes de les grans institucions psiquiàtriques. Tot i que s'han fet esforços per incloure el vessant social de l'atenció a la salut mental, el pla encara queda lluny de l'encaix en el territori.

Un element cabdal és la gestió del Pla. Fins ara la gestió era molt centralitzada. Amb el model de divisió territorial que planteja el nou Estatut i amb l'instrument dels governs territorials de salut, caldrà configurar una forma diferent de gestionar l'atenció a la salut mental del país.

- Integrar la xarxa de Salut Mental a la xarxa sanitària. Coordinació dels centres de salut mental amb els centres de primària. Integració de la xarxa de drogodependències i coordinació amb la xarxa sociosanitària per a l'atenció als problemes de salut mental de la gent gran. Dotació de recursos socials i laborals suficients per a la inserció del malalt mental a la societat.

- Cal avançar en les polítiques de Salut Mental tant pel que fa al seu finançament (inversions) en el seu abast de l'atenció ambulatòria i comunitària com pel que fa a la dotació de recursos socials i professionals suficients per oferir un nou model per a la salut mental d'accés universal i de responsabilitat pública que abordi la malaltia amb una visió biopsicosocial. Els serveis hauran d'estar prop del malalt i la comunitat intervindrà en l'atenció per evitar-ne l'aïllament. Serà equitatiu territorialment, s'acordarà amb tots els agents de salut i rebrà un finançament suficient que a més permeti incrementar la recerca, entre d'altres prioritats. Fer extensius els Plans de Serveis Individualitzats per a persones amb trastorns mentals severs (PSI) que permetin el seguiment personalitzat, continuat i multidisciplinari de les persones que pateixen malalties mentals greus.

Prevenció de la drogoaddicció i de les seves conseqüències

- Fer un seguiment permanent de la població de més risc per poder adreçar-li amb efectivitat programes d'informació i de formació específics sobre les característiques, avantatges i inconvenients de l'abús de qualsevol droga, sigui legal o il legal, adaptats a les necessitats de cada col lectiu.

- Reforçar les mesures de prevenció selectiva indicada en cada cas i moment, amb visió comunitària, adreçades a evitar o reduir el consum entre la població i a disminuir-ne els efectes nocius.

- Integrar l'atenció completa de la drogodependència als centres sanitaris de la xarxa general, i de la xarxa de salut mental en particular. Planificar-ho de manera adequada a les diferents necessitats de cada població.

- Adaptar els centres d'atenció específica als nous reptes terapèutics vinculats al consum de cocaïna, cànnabis i altres substàncies psicoactives.

- Consolidar els programes de reducció de danys per a les poblacions de consumidors de drogues en situació de major cronificació, incloent-hi la planificació de recursos com les sales de venipunció assistida (EVA) i d'inhalació en els llocs sanitaris (o socials, si s'escau) més adients.

- Reclamar del Govern central una política farmacològica avançada, que suposi l'acurat control de qualitat de les drogues que circulen, amb l'objectiu sociosanitari de reduir les morts per sobredosis i adulteracions. Implementar la dispensació controlada d'heroïna i altres drogues en el sistema sanitari sota protocols estrictes de reducció de danys.

- Intervenir de manera específica a les presons, com a població de molt alt risc, amb programes ajustats al col lectiu i amb tots els serveis que es reclamen per al conjunt de la societat afectada. Facilitar als reclusos el consum assistit a fi i efecte de minimitzar el tràfic de substàncies perilloses.

- Promoure i garantir el treball conjunt de tots els actors, els agents i les institucions implicats en la prevenció del consum, la vetlla pel dret a no consumir i l'atenció màxima als consumidors de drogues i, molt especialment, d'aquelles persones que volen abandonar-les.

11. La participació en els àmbits de la salut i la sanitat

La participació ciutadana en l'àmbit de la salut i de la sanitat s'enfronta als obstacles que té la participació social en general –com ara els que experimenten els canals i els procediments legalment establerts– i, a més, a alguns d'específics.

Cal tenir en compte la complexitat tècnica dels problemes de salut que requereix coneixements i habilitats professionals i que limita les contribucions dels no professionals. Aquesta limitació artificialment es veu agreujada com a conseqüència de la utilització d'un lèxic excloent per part dels professionals.

A més, la complexitat dels sistemes i de les organitzacions sanitàries actuals, i, des del punt de vista de la política sanitària, la manca de claredat a l'hora d'exposar els objectius generals que, essencialment, no són de naturalesa tècnica, dificulten la participació.

No es pot oblidar que la salut i la malaltia són fenòmens directament relacionats amb el patiment i amb la mort, situacions que provoquen neguit personal i accentuen el caràcter reactiu de moltes respostes, esbiaixant la participació

cap a una consideració individualitzada de les experiències personals davant la salut i els seus problemes. Precisament una de les vies de participació ciutadana que s'ha desenvolupat són les associacions de malalts i familiars de persones afectades de malalties cròniques i els denominats grups d'ajuda mútua. Són exemples lloables de participació que suposen l'assumpció activa de responsabilitats quant a la salut pròpia o de les persones properes i, en general, es tracta d'iniciatives necessàries i útils, tot i que puguin plantejar conflictes d'interessos amb d'altres associacions o amb la comunitat en el seu conjunt.

- Promoure la descentralització, la retroalimentació i l'autoorganització a l'hora de proposar i dur a terme iniciatives de promoció i de protecció de la salut.

- El dret a participar sense exclusions. Per promoure la salut cal la participació de les dones, professionals activistes per la salut i ciutadanes que donin valor al nostre benestar, escoltant i incorporant les veus de totes les dones especialment dels col lectius més vulnerables.

- Augmentar la credibilitat dels serveis de salut pública mitjançant l'adopció de compromisos amb la població, incrementar la capacitat de resolució dels problemes col lectius de salut –particularment els brots epidèmics–, la rendició de comptes –"accountability"– i la transparència en la informació dels aspectes quantitatius i qualitatius.

- Promoure l'assumpció de responsabilitats col lectives a l'hora d'establir les prioritats d'intervenció sanitàries i fomentar l'assumpció de la responsabilitat personal sobre la pròpia salut, amb el propòsit principal de guanyar autonomia i racionalitzar la dependència dels serveis sanitaris.

- Fomentar el consum adequat dels productes i dels serveis sanitaris, incloses les intervencions preventives, amb el propòsit principal de reduir al màxim els efectes indesitjables i amb l'objectiu secundari de contribuir a la millora de l'eficiència en la utilització dels recursos compartits.

Finalment, la participació és, malgrat això, un element substancial si la salut és concebuda com un afer col lectiu i s'assumeix com una manera de viure autònoma, solidària i plena. Això requereix que cadascú pugui tenir el màxim control possible sobre la seva vida i sobre els elements que determinen la seva salut.

1.9 UN CONSUM CRÍTIC I RESPONSABLE. DRETS DELS CONSUMIDORS

El nostre model de consum és insostenible des de diversos punts de vista: no té en compte l'escassetat de recursos, fomenta l'ús irresponsable del rebost planetari i és insolidari amb la resta del món. Només poden beneficiar-se'n les poblacions dels països rics i les elits dels països del Sud o empobrits. Però als països industrialitzats com és el nostre, la idea que preval és que el rebost no té fons i que l'únic límit és la capacitat de compra de cadascú, mentre que la cinquena part de la població mundial té un únic objectiu: sobreviure cada dia amb menys de 2 dòlars.

Avui la gran majoria de la ciutadania del nostre país som consumidors poc conscienciats, poc responsables i, certament, poc solidaris. Dediquem la major part del nostre temps a treballar i a l'oci i molt poc temps a escollir i estudiar els productes i serveis que necessitem.

La publicitat ja forma part del paisatge urbà de les nostres ciutats. Els cartells, els rètols, els espots televisius i d'altres mitjans de comunicació potencien el consum irracional. Provoquen l'aparició i la multiplicació de noves necessitats i fomenten una certa idea d'èxit personal, basada en la satisfacció efímera d'aquestes. La indústria del màrqueting i la publicitat s'han convertit en un nou art i en matèria de reflexió artística i han fet seva la dita "*Consumeixo, aleshores existeixo*".

Qui és responsable d'aquesta situació? La resposta és senzilla. Tots ho som. D'una banda, la ciutadania no són conscients dels drets i la força que tenim com a consumidors organitzats, crítics i responsables i no estem organitzats o no donem suport a les organitzacions que defensen els nostres interessos i els nostres drets. D'altra banda, les administracions, que haurien de vetllar per la defensa dels drets dels consumidors, no consideren que aquesta política de protecció sigui prioritària.

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

La creació de l'Agència Catalana del Consum ha estat una bona notícia, tot i que la seva estructura i organització no és aquella que volíem i que tampoc no es varen acceptar els nostres suggeriments per millorar-la.

Les diverses seccions i unitats de l'Agència han tingut un funcionament desigual. La secció relacionada amb la informació i l'educació i la formació ha tingut una actuació excel lent. El programa educatiu, que va tenir retard en el seu funcionament, finalment ha aconseguit oferir un bon producte i un bon rendiment. De mica en mica, està estenent la seva activitat a les comarques i ara ofereix un bon ventall de possibilitats. Les publicacions elaborades per aquesta unitat han millorar molt, tant en imatge, com en continguts i s'adapten bastant a les necessitats del moment. Cal, però, una major tirada i una distribució més regular.

El programa formatiu, i particularment el curs d'Assistents Tècnics en Consum, que fa molts anys que es reedita, té una gran qualitat i, de fet, és la base de formació de gairebé tots els tècnics de les organitzacions de consumidors i de les OMIC i OCIC de Catalunya.

La secció d'informació i de documentació ha tingut uns resultats desiguals. La pàgina web ha millorat moltíssim quant als continguts i l'accessibilitat. Ara és prou dinàmica pel que fa a continguts. L'arxiu documental i de publicacions està en ple desenvolupament. Durant tot aquest període s'ha continuat el treball de digitalització de tot el seu patrimoni, però l'accés als fons documentals, tot i que es va dir que seria possible, de moment no és accessible, si més no per als tècnics d'altres administracions. Una bona mesura que cal destacar és l'ús dels mitjans de comunicació, especialment els públics, per donar alguna informació al consumidor: garanties, junta arbitral de consum, 012...

A criteri d'ICV-EUiA els aspectes que encara requereixen millores o, si més no, una reflexió a fons són els següents:

- Tot i la bona notícia de l'ACC, es va trigar gairebé un any entre l'aprovació parlamentària del projecte i la seva constitució i encara no s'ha produït el seu desenvolupament legislatiu. Tampoc no s'ha iniciat la reforma de l'Estatut del Consumidor de Catalunya, com era previst. Cal tenir present que des de les administracions locals s'esperava que el nou govern fes més fàcils les coses i regulés els àmbits d'intervenció de les administracions. Caldrà avançar en aquesta línia en el proper mandat.

- Tot i que es va dir que es potenciaria la inspecció de consum, el cert és que no s'ha avançat. S'han desenvolupat algunes campanyes, horaris comercials, joguines, etc. que han tingut més efecte mediàtic que real. De fet, el cos de funcionaris d'inspecció no ha crescut pel que fa a efectius al carrer. D'altra banda, els convenis amb els consells comarcals o amb algunes OMIC no han tingut la dotació econòmica suficient per permetre la contractació d'un tècnic.

- La intervenció en conflictes de consum d'àmbit col lectiu ha estat molt tímida. No s'ha ofert una alternativa a la ciutadania i no s'ha estat àgil per coordinar les accions amb la resta d'administracions.

- Tot i els contactes inicials amb la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació de Municipis i tot i la millora del clima de relació entre l'ACC i la Diputació de Barcelona, no s'ha arribat a acords reals. No ha estat atesa la demanda municipal de rebre informació directa de les alertes de consum i no s'ha estat capaç d'ordenar el sector i de definir els àmbits d'intervenció de cada Administració. La coordinació interadministrativa encara ha de millorar força.

- Pel que fa a l'arbitratge de consum s'ha consolidat la Junta de Catalunya i s'ha frenat l'aparició d'altres juntes d'àmbit municipal o provincial a Catalunya, tot fent una política continuista. Ha estat positiva la constitució de col legis arbitrals a comarques.

- Finalment, hem de fer referència al 012. Aquest mitjà de consulta i d'informació no és gratuït i el preu a pagar a l'empresa de telefonia per demanar informació a la Generalitat pot ser molt elevat. D'altra banda, pel que fa a reclamacions de consum, normalment deriven la consulta a les OMIC o als ajuntaments, quan hauria de ser l'ACC qui donés resposta,

ja que és l'Administració competent. Els serveis que donen les administracions locals, no ho podem oblidar, són voluntaris, tot i tenir una competència concurrent amb la Generalitat.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

Calen noves polítiques de consum i un canvi d'orientació. L'alternativa hi és. Un altre model de consum és possible. Amb aquest objectiu proposem 7 línies marc d'actuació política en l'àmbit de la defensa de les persones consumidores i usuàries:

- **Impulsar un model de consum racional, sostenible, solidari i responsable**

Parlem de "consum responsable" o "consum crític" quan, per triar entre les diferents marques que hi ha al mercat, es fa servir com a criteri complementari les característiques de les empreses fabricants. D'aquesta manera podem escollir en funció del perfil empresarial del productor i del proveïdor (integració, o no, en grups relacionats amb sectors de la indústria bèl lica i d'indústries contaminants o en multinacionals implicades en països del tercer món), del seu sistema de producció i de contractació laboral o de la seva gestió ambiental...

El consum crític ens permet que allò que potenciem amb el nostre consum no sigui contradictori amb el model de societat que intentem construir. Les empreses duen a terme les seves activitats gràcies a les aportacions econòmiques dels consumidors i, per tant, aquests en són coresponsables.

Per desenvolupar actituds de consum crític hem de disposar d'informació. Els consumidors necessitem conèixer aquestes activitats.

- ✓ Promourem que els fabricants incloguin a les etiquetes informació sobre el procés productiu i que les administracions públiques ho garanteixin.
- ✓ Promourem la transparència informativa de les empreses productores i intermediàries, sobre l'origen del capital que hi ha al darrere, local o internacional.
- ✓ Potenciarem la contractació amb empreses netes i curoses amb els drets dels consumidors i usuaris i que estiguin adherides al sistema arbitral de consum.
- ✓ Impulsarem la realització d'ecoauditories i auditories de consum a les empreses prestadores de serveis públics, tant públiques com privades, i a les mateixes administracions.
- ✓ Potenciarem l'estalvi energètic a les activitats i els serveis públics.
- ✓ Promourem una nova llei d'envasos, per fomentar-ne la devolució i el reciclatge, tot evitant embalatges innecessaris, per promoure un consum més sostenible.

- **La Generalitat de Catalunya ha de posar la defensa dels drets dels consumidors per damunt dels interessos econòmics dels productors i dels proveïdors i n'ha de garantir el seu compliment**

És imprescindible exigir el compliment estricte de la normativa de protecció dels consumidors. La regulació del mercat acabarà beneficiant els consumidors.

Proposarem la modificació de la Llei de l'Estatut del Consumidor de Catalunya, per tal que en comptes de ser una llei de principis, reguli el sector i es converteixi en un autèntic codi de dret del consum.

En el camp agroalimentari cal promoure els canvis legislatius necessaris que permetin la informació i la comparació entre productes ecològics i convencionals.

Cal que els òrgans de defensa dels drets dels consumidors tinguin autonomia de gestió per tal que no estiguin influenciats per decisions que puguin afectar la indústria o el comerç.

- **La política de consum és transversal i ha d'informar la resta de polítiques**

Els interessos directes dels ciutadans són presents en la majoria de les decisions que es prenen al Parlament, a les administracions públiques i a les institucions. Afecten àrees molt diverses: trànsit, transport públic, ensenyament, serveis sanitaris, subministraments públics (electricitat, aigua, gas, telecomunicacions), habitatge, desenvolupament del comerç, cultura i accés a espectacles, seguretat alimentària, producció i distribució...

Proposarem algunes mesures per facilitar aquesta tasca, com ara, la creació de consells consultius de consum, en els quals participin organitzacions de consumidors, de veïns i d'empresaris, o l'exigència que tota la producció normativa que emani del Parlament de Catalunya i pugui afectar els interessos de les persones consumidores (lleis, reglaments i ordenances) estigui sotmesa a dictàmens previs i informes de consells assessors de consum i de l'Agència Catalana del Consum.

- **Donar prioritat a les accions preventives: la intervenció sobre productors, distribuïdors i proveïdors de serveis és una de les claus de la protecció dels drets dels consumidors**

Com a alternativa a les polítiques de consum desenvolupades fins al moment, en què han estat prioritàries les accions orientades als consumidors i, especialment, a la resolució de conflictes, és necessari desenvolupar polítiques més eficaces, que tinguin incidència sobre poblacions més grans, que evitin o dificultin l'aparició de conflictes i, en definitiva, que siguin més eficaces. Cal fomentar que les empreses assumeixin sistemes d'autocontrol i desenvolupin codis de bones pràctiques tot fent el seguiment del compliment amb la inspecció de consum de caràcter preventiu i informatiu i, quan s'escaigui, aplicant i fent públiques sancions per males pràctiques.

- **Integrar l'educació per al consum responsable en les polítiques educatives**

És important la formació dels nostres infants i joves en el consum responsable. És necessari incloure l'educació per al consum responsable en els programes educatius com a matèria transversal, incorporant alguns aspectes de consum responsable en els currículums escolars de primària, de secundària i de formació d'adults. Cal coordinar les accions educatives de manera que l'aprenentatge i

l'adquisició d'hàbits de consum responsable es faci d'acord amb les programacions educatives generals.

- **Fomentar la participació: gestionar eficaçment alternatives als problemes de consum exigeix la implicació dels agents**

El foment de la participació és quelcom més que promocionar organitzacions de consumidors. El desenvolupament de polítiques de foment de la participació de ciutadans i consumidors en les decisions que siguin del seu interès es pot fer establint mecanismes de consulta prèvia, signant convenis amb organitzacions de consumidors per tal que col laborin i complimentin l'activitat de les administracions, fomentant que les organitzacions veïnals actuïn també com a organitzacions de consumidors i promovent canvis legislatius que contemplin el dret a iniciatives ciutadanes i comunitàries per impulsar investigacions independents finançades públicament.

- **Definir una àrea política de protecció del consumidor independent d'àrees relacionades amb la producció o la prestació de serveis i dotada de recursos propis i de capacitat econòmica suficient**

Dotar de capacitat executiva i autonomia l'Agència Catalana del Consum, desvinculant-la de la Conselleria de Comerç, Indústria i Turisme, i introduir mecanismes de representació parlamentària proporcional. Establir òrgans o mecanismes de consulta i/o vinculants amb altres conselleries relacionades amb la producció o la distribució (Comerç, Indústria, Sanitat...). Potenciar des de l'Administració la contractació amb empreses netes i curoses amb els drets dels consumidors i dels usuaris, i que estiguin adherides al sistema arbitral de consum.

ALGUNES MESURES CONCRETES QUE CAL DUR A TERME

En l'àmbit de la producció legislativa

- Modificació de la Llei 3/1993 de l'Estatut del Consumidor de Catalunya. Cal actualitzar aquesta norma, que, actualment, només defineix drets i fa una declaració de principis. Es necessita una norma reguladora, que determini les competències i les responsabilitats de cada nivell d'Administració, i que constitueixi el codi de consum a Catalunya, recollint i codificant tota la legislació dispersa en diferents decrets reguladors de sectors.

- Regulació dels perfils professionals dels funcionaris dedicats a aquestes funcions (podria estar inclosa en el nou text refós de l'Estatut del Consumidor de Catalunya, o en una norma independent).

- Regulació de les organitzacions de consumidors (podria estar inclosa en el nou text refós de l'Estatut del Consumidor de Catalunya o en una norma independent).

- Modificació de la normativa reguladora de l'Agència Catalana del Consum, en els termes que s'expliquen més endavant.

- Regulació del mapa arbitral de consum en el marc permès per la nova llei d'arbitratge de consum, actualment en projecte.

En l'àmbit propi de l'organització

- Cal modificar l'estructura organitzativa de l'Agència Catalana del Consum i plantejar-se seriosament l'actual dependència orgànica del Departament de Comerç (actualment Departament de Treball i Indústria). Defensem que l'Agència Catalana del Consum ha de ser un organisme autònom, amb pressupost propi, competències pròpies i sense dependència orgànica de cap departament. La defensa dels drets de les persones consumidores no ha d'estar lligada a departaments amb altres interessos (Comerç, Indústria, Turisme, Treball, Salut Pública...), la funció prioritària dels quals és regular aquests sectors i, secundàriament, preocupar-se per la defensa dels drets dels consumidors. És molt important que hi hagi un consell amb representació política i un consell assessor amb representació de la societat civil.

- Cal definir clarament les competències i l'àmbit d'intervenció de les administracions públiques en el territori (què fa qui? i on ho fa?) i preveure'n el finançament de cadascuna (ajuntament, consell comarcal, diputació / consell de la vegueria, Agència Catalana del Consum).

- Pel que fa a l'àmbit concret del control i de la disciplina del mercat, cal diferenciar clarament, l'àmbit i la responsabilitat de l'autoritat responsable de l'ordenació del comerç, de l'àmbit propi de l'autoritat responsable de la defensa dels drets dels consumidors. Pensem que els primers han de controlar llicències, espais, estructures, superfícies de venda, permisos, etc., mentre que les autoritats de consum haurien de controlar totes aquelles qüestions que afecten la ciutadania (horaris comercials, fulls de reclamació, etiquetatge, conservació...).

En l'àmbit de la descentralització

- Proposem una descentralització efectiva de funcions a les administracions locals, sobre la base de dos principis, subsidiarietat (allò que pot fer una Administració propera no ho ha de fer una de més llunyana) i d'eficàcia (l'Administració que conegui un tema ha de poder resoldre'l).

- Cal impossibilitar la duplicitat de funcions i anar cap a la finestreta única del consumidor i que sigui l'Administració receptora de l'expedient, qui es responsabilitzi de la seva tramesa i seguiment.

Transversalitat

- Cal establir mecanismes bilaterals permanents de contacte de l'Agència Catalana de Consum amb les conselleries d'Ensenyament, Medi Ambient i Habitatge, Indústria, Comerç i Turisme, per tractar afers comuns (educació per a un consum responsable, informació, seguretat, responsabilitat de productors i proveïdors...), estar informats de les propostes legislatives i de desenvolupament normatiu i fer-ne propostes de modificacions.

- Proposem la creació d'un Consell Assessor de Consum, dirigit per l'Agència Catalana del Consum i amb participació de tots els Departaments de la Generalitat.

En l'àmbit de la política informativa als consumidors

- El web de la Generalitat de Catalunya és actualment molt potent i útil. Tanmateix cal, però, que el portal de l'Agència Catalana de Consum, es converteixi en el portal de consum per a la ciutadania de Catalunya.

- Cal establir també una política de producció de materials informatius en suport paper, més pensada per arribar a la població sense recursos i utilitzar els mitjans existents (punts d'informació, OMIC, OPIC, OCIC...) de totes les administracions implicades per realitzar una distribució eficient.

- Cal millorar la presència de l'Agència Catalana del Consum en els mitjans de comunicació. Actualment es treballa normalment amb la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (Catalunya Ràdio) i amb la cadena SER. Cal que la defensa dels drets dels consumidors arribi a la televisió pública. En aquest sentit, s'haurien d'introduir mecanismes normatius per aconseguir que les cadenes públiques (també aquelles que operin amb llicències locals) tinguin espais propis de defensa dels consumidors en franges horàries d'accessibilitat per a tots els públics.

En l'àmbit del control i de la disciplina del mercat

- Cal establir un únic programa d'intervenció a tot Catalunya, en el qual estiguin integrades totes les administracions implicades.

- Cal definir les funcions i les competències de cadascuna de les administracions per tal d'evitar duplicitats i facilitar a la ciutadania el plantejament de reclamacions i denúncies.

- Cal potenciar el control de la disciplina del mercat en l'àmbit local. Cal definir clarament les competències de cada Administració, l'àmbit d'intervenció i cal aportar recursos als ajuntaments per tal que en puguin assumir les seves responsabilitats.

- Cal implementar campanyes d'inspecció, de caràcter informatiu, de gran abast, per tal que els operadors siguin conscients de les seves obligacions envers les persones consumidores.

- Cal tenir en compte els informes de l'agencia Catalana de Consum en les concessions i concursos públics de la Generalitat.

En l'àmbit de l'educació per a un consum responsable

- Creació d'un centre de recursos pedagògics relacionat amb l'educació per a un consum responsable.

- Territorialització de l'escola de consum de l'Agència Catalana del Consum, per tal que doni servei efectiu a tota la població de Catalunya.

- Generació de nous recursos educatius, per tal que pugin ser utilitzats i compartits per la resta d'administracions, entitats i organitzacions de consumidors i d'usuaris.

- Establiment de convenis estables amb les universitats catalanes, per tal de fomentar accions educatives relacionades amb el consum responsable.

- Promoció del comerç just i dels valors que el sostenen entre la ciutadania de Catalunya, suport a les entitats que l'impulsen i establiment de les mesures necessàries per tal de fer-lo efectiu en les compres de les institucions públiques.

1.10 LA INSERCIÓ SOCIAL I CIUTADANA DELS IMMIGRANTS I EL RECONEIXEMENT DE LA DIVERSITAT

DESENVOLUPEM EL NOU ESTATUT I ACONSEGUIM ELS DRETS POLÍTICS

La igualtat de drets és la base en la qual ha de fonamentar-se una societat democràtica. Amb el nou Estatut s'atorga i es garanteix els drets socials i civils a "totes les persones" indiferentment del seu lloc d'origen. Aquest ha estat un pas de gegant en l'assoliment de drets per a les persones nouvingudes que ha estat clarament impulsat per un govern d'esquerres i catalanista. La tramitació d'una llei d'acollida progressista, el traspàs de les noves competències i la seva execució canviaria i molt si ho fan les dretes o ho fan la suma de les forces d'esquerres. No val a badar.

Malgrat l'atractiu d'aquest nou repte que se'ns obre, encara hi ha camí per recórrer, d'una banda l'assoliment del ple funcionament del nou Estatut i, d'altra banda, completar l'avenç iniciat amb l'assoliment dels drets polítics. Des d'ICV-EUiA entenem que la Generalitat de Catalunya ha de promoure juntament amb d'altres comunitats autònomes un canvi constitucional que modifiqui el concepte de ciutadania vinculant aquest concepte a la residència i no pas a la nacionalitat. Aquest pas decisiu ens ha de servir per garantir el dret passiu i actiu de vot per a les persones estrangeres que resideixen permanentment a Catalunya en qualsevol de les conteses electorals.

Som 7 milions de persones: cap a una societat diversa i socialment cohesionada

A Catalunya, en els darrers vint-i-cinc anys, s'ha produït un augment de l'arribada de persones que provenen de països estrangers, tot i que ha estat en els últims sis anys quan aquest s'ha accelerat (segons la Fundació Bofill durant aquest període s'ha multiplicat per cinc la població estrangera), situant-se en algunes localitats prop dels indicadors dels grans nuclis urbans europeus. Segons les dades de l'any 2005 la població estrangera ja supera el 10% del total d'habitants de Catalunya.

Segons aquestes dades, els nous col lectius integren avui una part important de la nostra societat. Són, doncs, actors creadors també de la societat en què vivim. Cal ressaltar l'enorme potencial emancipador que suposa la diversitat que hi aporten i la importància d'incorporar en la nostra concepció del món el reconeixement de les diferències, ja que aquesta és una dimensió bàsica del pluralisme i de la concepció d'una societat justa, en la qual cap sector esdevingui hegemònic i tots tinguem la igualtat de drets i deures. Aquesta diversitat és preexistent i anterior a l'arribada de l'actual immigració, si és que alguna vegada aquesta no s'ha produït. La diversitat d'edats, sexe, classes socials, orígens, cultures, interessos... és consubstancial a la formació de les societats contemporànies urbanoindustrials caracteritzades precisament per la seva heterogeneïtat.

Per això mateix en parlar del que entenem com a integració cal parlar d'inserció social i definir quins són els elements que intervenen: el treball, l'habitatge, l'accés als serveis comunitaris, l'educació, la sanitat, el desenvolupament

relacional i òbviament els drets polítics. Pel que fa a les interrelacions culturals, les polítiques fins ara assajades (el "melting-pot" nord-americà, l'assimilacionisme republicà francès, la legislació diferencialista britànica) han fracassat en part pel no reconeixement del fet que una gran part dels conflictes de convivència s'arrelen en asimetries socials i no tant en diferències culturals. Evidentment que qualsevol perspectiva que pretengui abordar les relacions personals i socials en el marc de la diversitat cultural, entesa no com una font de conflictes sinó com un fet, i un fet positiu, ha de rebutjar la idea que allò que ha de fer la persona immigrant, és fer-se seva la cultura de la nova societat, és a dir, reduir la integració cultural a un simple assimilacionisme cultural. L'assentament a la nova societat comporta que la majoria de persones immigrants s'adaptin a la nova cultura, que com tota cultura és dinàmica i no estàtica, i alhora escullen aquells elements de les seves cultures d'origen que volen mantenir, també de forma dinàmica, i que al seu torn són objecte de reelaboracions creatives i diverses que enriqueixen el món simbòlic en què convivim.

És llavors quan hem d'assenyalar que una gran part del que sovint es presenta com conflictes de tipus culturals, no són sinó conflictes d'interessos i conseqüències de les desigualtats socials generades pel capitalisme neoliberal. Destriar davant d'un conflicte allò que s'ha mal atribuït a les diferències culturals i no denunciar les desigualtats socials que emparant-se amb un culturalisme condemnen les capes socials a situacions d'exclusió, és per a ICV-EUiA del tot inacceptable.

Des del punt de vista d'ICV-EUiA les interrelacions culturals positives es relacionen directament amb els graus de desaparició de les desigualtats de drets i d'oportunitats. En aquest sentit resulta evident que una millora general de les condicions de vida de totes les persones –habitatge, treball, sanitat, ensenyament– és el recurs més segur per garantir la comunicació i l'intercanvi entre els grups humans. Llavors, els espais d'integració social coincideixen amb aquells que separen els integrats autòctons dels exclosos, és a dir, l'esfera econòmica, el mercat de treball, l'escola, l'espai públic...

Cal consolidar els canvis en les polítiques d'immigració: Pla de Ciutadania i Immigració

El Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008 ha estat un pas decisiu del govern tripartit per afrontar de forma interdepartamental els reptes creats amb la incorporació de persones vingudes d'arreu del món. Molts municipis de Catalunya ja han iniciat pràctiques coordinades per capgirar les inèrcies d'immobilisme de l'antic govern de CiU que, en no abordar les noves i velles dificultats creades, provocaven el rebuig d'una societat amb un creixement intens i constant d'actituds xenòfobes cap a les persones nouvingudes.

Recordem que no fa més de 4 anys es qüestionava la continuïtat de la cultura catalana amb discursos d'homes i dones rellevants del govern convergent. Parlàvem dels "som 6 milions" i excloïen simbòlicament totes les persones nouvingudes. Avui ja som 7 de milions de persones i podem dir que la societat catalana avança i molt, gràcies també a la contribució dels nous catalans.

El Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008 ha superat el Pla Interdepartamental d'Immigració del període 2001-2004. Aquest era un recull d'accions sense una

proposta política clara de prioritats ni d'assignació pressupostària. Altrament denotava mancances importants en matèries importants per a la integració social de qualsevol persona com l'accés a l'habitatge, la participació ciutadana o l'atenció de persones amb un risc més gran d'exclusió social. Avui en dia el Pla de Ciutadania i Immigració ha significat una injecció de 16 milions d'euros als ajuntaments de Catalunya. Ha significat una definició d'objectius que permeten l'estructuració de les actuacions en polítiques d'acollida, d'igualació d'oportunitats i d'acomodació.

La dimensió Europea de la Immigració

D'altra banda, cal tenir present que la política d'immigració té ja una important dimensió europea i que es troba en procés d'elaboració una normativa europea que serà d'aplicació a tots els Estats de la UE, des del moment en què el Tractat d'Amsterdam –i, concretament, el posterior Consell de Tampere de 1999– va establir la necessitat d'elaborar una política comuna sobre temes d'immigració. La immigració necessita un enfocament comú en l'àmbit europeu. A Tampere es van establir com a eixos de la política europea comuna la col laboració amb els països d'origen, un sistema europeu comú d'asil, el tracte just dels nacionals de tercers països i la gestió dels fluxos migratoris, amb un enfocament global i integrat que estigués en coherència amb la resta de polítiques de la UE.

Des d'aquest moment, la Comissió Europea ha presentat propostes que representaven fins a cert punt un gir cap a polítiques menys restrictives i més realistes que les que dominaven fins al moment. Malauradament, el Consell de Ministres de Justícia i Interior, responsable de l'aprovació de les propostes normatives ha mantingut la línia restrictiva, impossibilitant l'avenç de les propostes fetes per la Comissió. El Consell no ha pres cap decisió significativa en política comuna d'immigració i no està complint el calendari previst. Aquest fet ha estat contínuament denunciat pel Parlament Europeu. Ens trobem, doncs, en una situació d'estancament en l'avenç de la normativa europea i amb una remarcada tendència cap al domini de les postures restrictives. El Govern espanyol ha estat un dels principals responsables del domini d'aquesta mena de posicions.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

La immigració és un dels assumptes de més importància social del nostre temps i de la nostra societat. És ja, i ho serà més en el futur, un factor determinant per al nostre desenvolupament demogràfic, econòmic, social i cultural. Per aquesta raó fer una política d'immigració encertada és de gran importància per combatre l'exclusió social, ampliar la democràcia i desenvolupar una societat igualitària i solidària que sàpiga conviure en el marc de la diversitat social, cultural i religiosa.

Defensarem allà on sigui necessari una política d'immigració en què el concepte de ciutadania vinculi també les persones immigrades. Aquestes han de gaudir d'igualtat de drets i deures, d'igualtat d'oportunitats i de tracte, respecte a la resta de la població.

La normativa d'immigració ha d'afavorir l'entrada legal dels fluxos perquè, des del primer moment, l'acollida, la inserció laboral i la integració social dels i de les immigrants siguin positives. Els drets que la normativa estableix no han de generar situacions d'inferioritat per a la població immigrada. Ambdós aspectes són la base de les nostres propostes en el terreny legislatiu de la política migratòria.

Juntament amb això, defensem el desenvolupament de polítiques socials àmplies per corregir les actuals situacions de discriminació i segregació que pateix la població immigrada. Aquestes polítiques socials són responsabilitat de totes les administracions públiques, però en aquest terreny entenem que a Catalunya té una importància especial l'actuació de la Generalitat de Catalunya. Facilitar la inserció de les persones és bàsicament aconseguir que tinguin els mateixos drets i possibilitats que qualsevol ciutadà. Integrar-les en aquells espais vertebradors de la nostra societat. Una gran part del que se'ns presenta com a conflictes culturals, responen més aviat a desigualtats socials produïdes per un sistema i una legislació que posa traves a la integració social de les persones immigrades.

És en aquest sentit que ICV-EUiA fa les següents propostes per a la convivència i la ciutadania:

1. Una Llei i un Pla General de Primera Acollida per a Catalunya

La recepció continuada d'immigració requereix d'uns serveis d'acollida que a Catalunya no estan desenvolupats. Aquesta acollida facilita o dificulta el seu procés d'integració social la qual cosa la situa com un dels aspectes més importants. Per tal que aquesta recepció es dugui a terme amb el màxim èxit possible, cal temps i unes condicions determinades. En aquest sentit són interessants les experiències que s'han donat en algunes societats del nord d'Europa on es fa un acompanyament durant la immersió social i cultural amb una garantia temporal de les necessitats bàsiques. Alguns ajuntaments de Catalunya han iniciat accions interessants, com les sessions i cursos de benvinguda municipal per conèixer i reconèixer l'entorn públic, administratiu, cívic i associatiu del municipi.

La gestió del Pla d'Acollida correspon als ajuntaments però la Generalitat haurà de facilitar-la a través de la creació i el desenvolupament d'una llei d'acollida tal i com determina el nou Estatut tot garantint pressupostàriament aquest finançament. Això suposa crear-ne els serveis necessaris per a la seva implantació així com l'adequació dels serveis d'atenció i informació per tal que puguin atendre la població acabada d'arribar.

El pla ha de considerar aspectes com ara:

- L'allotjament temporal per a aquelles persones que ho requereixin. Catalunya ha de disposar d'una xarxa de places d'allotjament adient a la realitat immigratòria que tenim. Això suposa preveure el nombre de places que hagin d'existir i la seva distribució territorial, els protocols i les normatives que hagin de regir aquest servei, etc.

- La promoció de l'empadronament immediat dels acabats d'arribar com a mesura d'integració i alhora via d'accés als diferents serveis bàsics que aquest comporta.

- Una xarxa d'informació i d'assessorament legal a tot el territori. Desenvolupament d'una xarxa de centres d'atenció a estrangers sobre els aspectes legals que els afecten. Amb suport i creació d'una pàgina web i d'una línia telefònica d'informació sobre serveis i recursos que atengui en diferents idiomes.

- L'accés immediat garantit al dret a la salut per tal d'eliminar l'existència de persones mancades de Targeta Sanitària sigui quina sigui la seva situació administrativa. Crear una xarxa de mediadors interculturals en tots els hospitals i els CAPs de salut.

- Garantir la incorporació immediata dels menors acabats d'arribar distribuïts equitativament en les escoles públiques i concertades de Catalunya, tot dotant dels recursos adients els centres escolars.

- Garantir la cobertura suficient de cursos d'ensenyament del català i del castellà, amb noves eines formatives per al professorat.

- Assessorament per a l'ocupació. Garantir una xarxa de serveis d'informació i d'actuacions dirigides a facilitar la recerca d'ocupació i el coneixement dels drets laborals.

- Desenvolupar una llei de mediació intercultural, amb dotació de serveis i de professionals de manera que les situacions de conflicte en la convivència quotidiana no derivin en primera instància cap als cossos de seguretat.

- Promoure les iniciatives d'entitats que propiciïn el coneixement mutu en l'àmbit de barris, en els mitjans de comunicació, etc.

- Atenció en tots aquests terrenys tenint en compte les diferències personals, especialment de gènere, edat i bagatge cultural.

2. Desenvolupament dels aspectes prioritaris per a la integració social dels immigrants i de les immigrades

Inserir les persones és bàsicament aconseguir que tinguin els mateixos drets socials i polítics i les mateixes possibilitats que qualsevol altre ciutadà i els mateixos deures. Promoure el coneixement mutu i els projectes comuns, integrar-les en aquells espais vertebradors de la nostra societat que són, més enllà de la religió, el treball, l'educació, el veïnatge, l'oci, l'associacionisme ciutadà...

- **Pla d'Integració en l'Accés a l'Habitatge**

L'accés a l'habitatge és un dels aspectes clau per a la integració. Si bé les condicions d'accés a l'habitatge per part de les persones immigrades no són en molts aspectes diferents a les que pateixen altres sectors amb rendes baixes, si que s'hi sumen factors potencialment discriminadors de rebuig social que cal combatre. En gran part aquest rebuig està mediatitzat pels condicionants econòmics i legals. Aquests actuen sobre les formes d'accés, tipus de contracte i les condicions dels habitatges.

Les dificultats que sovint tenen els immigrants per accedir a pisos de lloguer, a causa dels preus abusius que se'ls demanen o simplement a la negativa per part dels propietaris a llogar-los-els, està comportant dificultats noves i especials: l'assentament de barraques als afores de determinats municipis o l'anomenat "barraquisme vertical" que assenyala la situació d'amuntegament o sobreocupació en alguns pisos, el lloguer d'una mateixa habitació per torns (llits calents) o l'ocupació d'habitatges en mal estat i indignes són exemples dels dèficits del mercat immobiliari català, i en aquest sentit cal defugir de la criminalització d'aquestes conductes i cercar-hi solucions socials i puntuals.

La precarietat laboral i legal suposa un afegit de desconfiança per part dels llogaters de la solvència de les persones estrangeres. La sobreocupació, especialment en el cas de les persones irregulars que tot just acaben d'arribar, és aprofitat com a excusa per part dels propietaris i llogaters per posar preus de lloguer més alts per als immigrants que per a la població autòctona que no les acceptaria en les mateixes condicions per les mancances que ofereix.

En conseqüència, l'actuació de les institucions públiques en relació amb l'accés dels immigrants a l'habitatge ha d'anar en dues direccions essencials:

- ✓ Polítiques actives per fer accessible l'habitatge al conjunt de la població.
- ✓ Combatre la discriminació que pateixen les persones immigrades a l'accés a l'habitatge. Aplicació i enduriment de les penes per discriminació. Control de les situacions de discriminacions, tant pel que fa als propietaris com als agents i als administradors que les accepten.
- ✓ Creació de mecanismes de mediació entre el mercat i els immigrants respecte a preus, condicions d'habitabilitat i de contractació.
- ✓ Garantir una xarxa pública que cobreixi l'elaboració de l'informe de l'habitatge per a reagrupament familiar a preus raonables, arreu del territori.

La situació de la qual partim fa que haguem de prestar una atenció especial als barris que abans de l'arribada de la immigració ja estaven degradats i que s'estan convertint en els principals nuclis de concentració de la immigració amb més dificultats.

- ✓ Desenvolupar amb urgència els elements de la Llei del dret a l'Habitatge destinats a fer front a fenòmens com la desocupació (habitatges permanentment buits), la sobreocupació ("pisos pastera"), l'abandó del deure de manteniment i l'infrahabitatge, la discriminació que pateixen les persones immigrades a l'accés a l'habitatge i el control de les situacions de discriminacions, tant pel que fa als propietaris com als agents i administradors que les accepten.
- ✓ Reforçar les xarxes de Mediació i d'Inclusió i el programa de cessió d'habitatge pel lloguer, per donar resposta entre d'altres, a immigrants respecte a preus, condicions d'habitabilitat i de contractació, i a dones que pateixen risc d'exclusió social per raó de gènere (com les víctimes de violència domèstica o les caps de famílies monomarentals.

Altres actuacions relacionades amb el tema de l'habitatge són les referides a les necessitats d'habitatge temporal, tant pel que fa a una primera acollida com per als treballadors de temporada, majoritàriament immigrants. Pel que fa a aquests últims cal garantir la responsabilitat de l'empresari contractador de proporcionar una residència digna a les persones que contracta per a les

campanyes agrícoles. Han d'establir-se les possibles opcions d'habitatges temporals com ara albergs (amb un màxim de places), xarxes de pisos, habitacions... Les administracions públiques, i especialment la Generalitat amb les inspeccions de treball hauran de vetllar pel compliment dels requisits bàsics d'un habitatge digne.

Aquesta acció ha de ser coordinada amb els agents socials i sindicats pel que fa al control i la disponibilitat d'ocupació i de residència.

- **Accés a l'educació**

L'escola és un dels principals espais d'integració social i, com a tal, és bàsica en un procés de convivència. És, a més, el lloc on es construeix el futur i la mentalitat dels nous ciutadans. El repte que s'enfronta a partir d'aquesta nova situació és aconseguir que els infants i els joves en els seus centres escolars rebin una educació que valori la diversitat com un factor d'enriquiment per a tothom i, alhora, afavorir un procés d'escolarització dels fills i de les filles d'immigrants estrangers de forma normalitzada amb els recursos necessaris per a una correcta incorporació a la societat.

Per assolir aquests objectius és necessari:

- ✓ Evitar, sense mesures traumàtiques i respectant, si no hi ha altre remei, la decisió de la família, la concentració de fills d'immigrants en determinades escoles per tal d'evitar fenòmens de guetització, estigmatització per part de la població autòctona i possibilitar una integració real en la societat d'acollida. El nombre d'alumnes d'aquestes característiques a les escoles hauria de ser en principi similar a la seva presència en el seu entorn.
- ✓ Cal defensar el dret a l'escolarització de tot nen i nena, amb els dictats i els procediments necessaris per garantir que tots els fills i les filles d'immigrants, sigui quina sigui la seva situació jurídica i la dels seus pares, accedeixin a l'ensenyament obligatori als centres públics i concertats de la mateixa manera. Cal preveure i cobrir les necessitats dels alumnes d'incorporació tardana.
- ✓ Dotació suficient de materials adaptats per a l'educació intercultural en els centres de recursos pedagògics i en els centres d'ensenyament, tant per a l'ús del professorat com de l'alumnat. Així mateix, cal una formació continuada dels professionals de l'educació per tal que puguin respondre professionalment a la realitat canviant de l'alumnat.
- ✓ Difusió adequada, i en les llengües necessàries, de la informació referida al funcionament del sistema educatiu, centres escolars de la zona i les seves característiques, serveis, procés, requisits i períodes de matriculació i vies de participació.
- ✓ Revisió dels continguts de llibres de text i de consulta i de materials didàctics que s'utilitzen en els centres d'ensenyament per tal d'evitar informacions i interpretacions amb connotacions etnocèntriques i discriminatòries.
- ✓ Tenir en compte en els calendaris escolars, tant a les activitats lectives com a les complementàries, els costums i els hàbits de les diverses comunitats. Respectar els costums alimentaris dels fills i de les filles dels immigrants en els menjadors escolars.
- ✓ Elaboració d'una normativa sobre convalidacions de títols universitaris d'altres països i adaptacions excepcionals.

- **Accés al treball. Assumim les noves competències de l'Estatut**

La inserció laboral és la base per a la integració social de tota persona que hagi immigrat a la recerca de feina. Les persones immigrades pateixen condicionaments específics en la recerca d'ocupació. La creació d'un mercat específic de treball fa que en alguns segments aquests hi accedeixin amb certa facilitat (es tracta de les feines generalment pitjor pagades i més dures). Altrament, el seu accés a la majoria de sectors es troba dificultat pels condicionaments legals i les actituds discriminatòries.

La necessitat de comptar amb el permís de treball en vigència, les dificultats que planteja un deficient coneixement de l'idioma, el poc coneixement de l'entorn social i laboral, les dificultats en la convalidació o reconeixement dels seus títols professionals... són dificultats afegides per a la població immigrada.

- ✓ Garantir el traspàs de competències de gestió dels permisos de treball. Tot fent realitat una xarxa d'informació i de tramitació de permisos de treball (i residència) a tot el territori català (OTG), amb personal format i especialitzat.
- ✓ La formació ocupacional ha d'adaptar-se a les noves necessitats creades per a la població immigrada. Això implica disposar de mediadors, desenvolupar noves especialitats d'acord amb la nova demanda, realitzar cursos de formació al voltant de l'entorn sociolaboral, etc.
- ✓ Millorar l'accés jurídic dels joves i, en general, de les persones que solament tenen el permís de residència, al mercat laboral amb la ràpida resolució dels permisos inicials de treball (a través del traspàs de competències derivades del nou Estatut).
- ✓ Programes de reciclatge laboral amb l'objectiu d'adaptar la formació professional de la persona immigrada, tant homes com dones, al nostre entorn productiu.
- ✓ La provisió de cursos de català i castellà per a adults, en quantitat suficient per atendre tota la població immigrada que els necessita.

Altres actuacions importants relacionades amb la inserció laboral són les que s'adrecen a la lluita contra l'explotació. En aquest cas proposem diferents tipus de mesures:

- ✓ Combatre l'explotació il·legal d'immigrants en situació irregular. Desenvolupament d'un pla adreçat a perseguir la il·legalitat i l'explotació amb un ampli programa d'actuacions en el mercat de treball, amb el traspàs de les competències que es requereixin per a aquests efectes.
- ✓ Combatre les xarxes d'explotació sexual.
- ✓ Combatre les situacions de discriminació pel que fa a l'accés a l'ocupació o a les condicions laborals.
- ✓ Actuacions coordinades de la Generalitat amb els sindicats i les organitzacions empresarials amb compromisos per eliminar-les, campanyes de sensibilització i inspeccions per al compliment dels drets laborals.

- **Integració de la dona immigrada**

Entre les persones immigrades hi ha homes i dones en proporcions equivalents. Malgrat això, els homes tenen major visibilitat social. I és que les dones estan sotmeses a una major irregularitat laboral i, a més, el temps que han de dedicar a la tasca domèstica (realitzada en el domini privat) provoca una invisibilitat que

reforça el tòpic de les dones immigrades, especialment d'alguns dels col lectius, com a dones "tancades a casa". Aquesta invisibilitat no solament fomenta determinats prejudicis, sinó que dificulta l'adopció de mesures eficients orientades cap a aquesta meitat de la població immigrada que són les dones.

Pel que fa a la inserció social, les dones tenen majors dificultats que els homes, ja que s'hi acumulen les discriminacions que les afecten com a persones immigrades i com a dones. Això s'expressa molt clarament en el context laboral, on pateixen les conseqüències de la segregació, de manera que desenvolupen feines poc qualificades i, a més, les dones predominen en el servei domèstic, sotmès sovint a relacions laborals irregulars. Així mateix, el treball remunerat de la prostitució és fonamentalment femení.

Seria un error considerar les dones immigrades estrangeres com un col lectiu homogeni. Hi ha una gran diversitat de procedències, de nivells socioeconòmics, i els motius i les formes d'arribar al nostre país són també diversos. Hi ha dones que arriben a través del reagrupament familiar, però n'hi ha moltes d'altres que han emigrat pel seu compte i que posteriorment encapçalen el reagrupament familiar: se n'és conscient en el cas de filipines i dominicanes, per exemple, però també n'hi ha de magribines i de molts altres països que han arribat soles. D'altra banda, hi ha dones molt condicionades per la subjecció patriarcal, mentre que n'hi ha que procedeixen de tradicions més igualitàries.

En tots els casos, les dones acostumen a tenir un paper bàsic en la família i la cura dels seus membres. Això fa que tinguin un paper de mediadores en la relació amb les institucions educatives i sanitàries, així com amb els serveis socials. I aquest és un element importantíssim que cal tenir en compte a l'hora de propiciar mecanismes d'integració social.

Els processos d'integració són lents. Cal propiciar els mitjans per facilitar la inserció econòmica i social de les persones immigrades estrangeres i vetllar perquè es treballi des d'una perspectiva que incorpori el gènere. Cal, a més, respectar les diferències, però no des del relativisme acrític, sinó des del diàleg, des del reconeixement de les manifestacions que el patriarcat continua tenint en la nostra societat, l'intercanvi d'experiències, la comprensió mútua i la negociació. Els límits, en tot cas, vénen marcats per les lleis (que poden negociar-se i canviar-se) i pel respecte dels drets humans.

A partir d'aquestes consideracions, des d'ICV-EUiA plantegem:

- ✓ Les polítiques d'integració de la immigració estrangera han d'incorporar la perspectiva del gènere i atendre les situacions específiques de les dones.
- ✓ Promoure programes específics per a la formació i la inserció laboral de les dones que tenen especials dificultats. Aquests programes han de contemplar la formació específica per adaptar-se als treballs remunerats més femenins, com ara el servei domèstic, tenint en compte la situació de les dones immigrades estrangeres amb més recursos i que facilitin la promoció social i econòmica.
- ✓ Garantir i estimular l'accés als serveis educatius de les dones immigrades com un element essencial en la seva promoció personal i social. Prendre mesures per agilitar la convalidació de les titulacions del país d'origen i per facilitar la continuïtat en els estudis (tant per a dones com per a homes).

- ✓ Potenciar la participació associativa i estimular els grups o les associacions promoguts per les dones immigrades estrangeres. Així mateix, cal promoure i reforçar els espais existents de coneixement i de suport entre dones immigrades i autòctones.
- ✓ Garantir i estimular l'accés de les dones immigrades als serveis de salut reproductiva i sexual i, en general, als serveis sanitaris.
- ✓ Donar una atenció específica a l'accés al mercat laboral a les dones immigrades víctimes de la violència, ja que l'actual Llei d'estrangeria sí que facilita l'accés a un permís de residència però no, alhora, al laboral.
- ✓ Facilitar mesures per fer possible que les persones arribades a través del reagrupament familiar puguin tenir accés a la contractació laboral.
- ✓ S'ha de donar suport públic en els processos de separació de les dones immigrades, especialment a les que són econòmicament dependents dels seus marits i parteixen d'una situació jurídica desigualitària i/o bé assumeixen càrregues familiars...
- ✓ En general, s'han de combatre les xarxes mafioses que intervenen en l'arribada de persones immigrades estrangeres. Cal combatre especialment el tràfic de dones i de criatures.

3. Immigració i participació ciutadana

La integració social de la població immigrada ha d'entendre's com a integració ciutadana i, conseqüentment, l'accés de les persones immigrades als espais de participació ciutadana a la nostra societat ha de ser un important objectiu de les polítiques públiques. D'altra banda, la implicació de les persones immigrades en el disseny del futur i el present del país i del barri on viu, conjuntament amb la resta de la ciutadania, ha de ser el senyal més clar de l'assoliment d'una societat diversa, però alhora cohesionada.

La legislació actual nega el dret de vot als residents no comunitaris (excepte en situacions de reciprocitat, actualment només aplicable amb Noruega), fet que constitueix una dificultat important per a la seva integració ciutadana. Cal reclamar el sufragi universal com a element fonamental, com així ho hem fet durant l'actual legislatura al Congrés demanant el dret de vot per a les persones immigrades en totes les eleccions, a partir de 3 anys de residència.

Tanmateix, a més del vot hi ha altres mecanismes de participació ciutadana que s'han de promoure per a la incorporació de la població nouvinguda. Aquesta participació ha de ser tant dins de les estructures més comunes (AAVV, AMPA, casals de joves, associacions, ONG...), en associacions pròpies, així com en els organismes locals específics de participació de la immigració.

Per tal de fer possible aquesta participació cal:

- Actuació parlamentària en la defensa activa del vot de les persones estrangeres.

- Que a les campanyes institucionals es visualitzi la diversitat de la totalitat del poble català.

- Campanya institucional per promoure la participació de les persones nouvingudes a la xarxa civil catalana: associacions de veïns, AMPA, entitats d'oci, cultura, esport, cíviques, sindicats, partits, ONG...

- Equips de mediació per a l'acompanyament i la informació necessària al voltant dels centres, associacions o espais de participació amb l'objectiu de promoure la participació del col lectiu immigrant.

- Dotació de recursos als moviments associatius per a la promoció de la participació de les persones immigrants.

- Campanyes informatives en diverses llengües sobre els mecanismes de participació.

- Desenvolupament d'activitats culturals, festives, esportives... dissenyades per tal que puguin respondre també a l'interès de la població immigrada.

- Estendre el treball de les associacions que vetllen per la recuperació de la memòria històrica a la memòria històrica de les situacions de dictadura i d'opressió viscudes pels col lectius immigrants en els seus països d'origen.

2. CATALUNYA, UN NOU MODEL PRODUCTIU

2.1 Catalunya necessita un nou model productiu
2.2 La competitivitat ha d'anar lligada a una ocupació de qualitat
2.3 Noves realitats laborals, autònoms i economia social
2.4 Sector serveis. Turisme i comerç
2.5 Desenvolupament del món rural i política pesquera
2.6 Finançament autonòmic, política fiscal i econòmica i finances

2.1 CATALUNYA NECESSITA UN NOU MODEL PRODUCTIU

Catalunya viu una etapa on l'economia manté un fort ritme de creixement, entorn del 3,4%, i l'ocupació manté, també, un fort dinamisme, cosa que situa la taxa d'atur en un 7%.

Malgrat això, la temporalitat laboral a Catalunya se situa entorn del 25,6% i encara que la reforma laboral aprovada recentment pot suposar, segons les previsions, una reducció de cinc punts, encara estarem per sobre de la mitjana de la UE. Respecte a l'àmbit laboral de les dones, cal dir que si bé la taxa d'ocupació a Catalunya ha seguit pujant fins a situar-se en el 60% durant el primer trimestre del 2006 encara hi ha un nombre important de dones inactives o que estan dedicades a les feines de la llar. La situació de les dones en el mercat laboral està marcada principalment per la flexibilitat laboral, la temporalitat i la dedicació parcial, els treballs no remunerats (ajudes familiars) i l'economia irregular.

En aquest període, ICV-EUiA hem vist amb preocupació els efectes de la globalització en el sector industrial del nostre país, això fa necessari la realització **realització d'una política industrial activa i d'una planificació econòmica rigorosa que tingui un doble** l'objectiu d'afrontar amb èxit els reptes de la globalització i de la competència internacional, i **la protecció dels llocs de treball a Catalunya**. així com posar limitacions legals als expedients de regulació de l'ocupació (ERO), tenint en compte que aquelles empreses amb beneficis econòmics no haurien de poder-ne presentar.

El govern catalanista i d'esquerres va impulsar amb els sindicats de CCOO i UGT i les patronals l'Acord Estratègic per a la internacionalització de l'economia catalana amb l'objectiu d'avançar cap a un nou model productiu basat en una major competitivitat de l'empresa catalana, una ocupació de qualitat i una major capacitat d'adaptació al nou context internacional.

ICV-EUiA vam valorar positivament la signatura de l'Acord Estratègic ja que l'hem entès com un acord útil i necessari per fer front al procés d'estancament de l'economia catalana i del procés de deslocalitzacions i de tancaments d'algunes empreses, així com una demostració de la capacitat de compartir un diagnòstic, uns objectius i coordinar els treballs adients per buscar solucions per part del Govern, les organitzacions patronals i les organitzacions sindicals.

El balanç del primer any de l'Acord Estratègic seria positiu i satisfactori, però els resultats reals es veuen molt minvats per la manca de coordinació en l'acció de govern entre els diferents departaments. Paral lelament, no s'han aplicat mesures sectorials d'intervenció a curt termini davant de noves situacions de crisi que es produeixen a conseqüència del model industrial vigent. L'Acord no està tenint en compte aquests processos, i això és una greu mancança estratègica que cal abordar. Tant per unes mesures, les ja previstes a l'Acord, com per a les resultants de la conjuntura, es palesa un dèficit en els recursos aplicats.

Quant als grups de mesures no podem sentir-nos gens satisfets per les que s'adrecen a l'R+D+i. A tall d'exemple, alguna cosa no s'ha fet bé quan el programa ICREA d'ajut per a investigadors a les empreses només ha rebut una única sol licitud.

Tampoc no es pot fer un balanç satisfactori de les mesures per a infraestructures de mobilitat i transport o de les mesures per a la dotació del capital humà que presenten un baix grau d'implementació i una necessitat de finançament que reclama un major esforç pressupostari.

D'altra banda, cal que s'avanci en el Pla General d'Ocupació (PGOC) amb l'objectiu d'incrementar la quantitat i la qualitat de l'ocupació a Catalunya.

En l'àmbit de la formació professional s'han posat en marxa diverses mesures per a la integració dels tres sistemes actuals. Aquesta nova forma d'entendre l'FP ha comportat la posada en marxa de mesures de caràcter experimental, que pretenen posar les bases per a una FP de qualitat, com el cas dels Centres Integrals. El treball en xarxa, entre diferents organismes i entitats en noves formes de col laboració per a la integració de l'oferta d'FP s'ha experimentat en quatre zones/comarques i dos sectors professionals. S'inclou un servei d'orientació per atendre i donar resposta a les demandes i les necessitats de qui hi accedeixi.

En aquesta nova realitat ICV-EUiA seguirem treballant en polítiques a favor dels treballadors i de les treballadores que tingui com a objectiu un nou model productiu competitiu i sostenible, un treball digne i de qualitat, que aposti per incorporar al mercat de treball dones i joves, i que millori la seguretat i la salut en el treball. En definitiva volem aplicar polítiques per aconseguir la plena ocupació i reforçar la cohesió social, donant preferència a les polítiques redistributives, a la igualtat d'oportunitats, al desenvolupament del teixit productiu i al combat contra qualsevol tipus d'especulació.

En aquesta línia plantegem la necessitat del desenvolupament d'un marc català de relacions laborals comprensiu de tota la població treballadora, competència atribuïda a la Generalitat al nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, en vigor des del passat 9 d'agost.

Un nou model productiu a Catalunya: competitiu i sostenible

A Espanya, el teixit empresarial està compost bàsicament per PIMES, en nombre superior a la mitjana europea, i juntament amb Itàlia, Grècia i Dinamarca, ens situem en el grup de països amb més presència d'aquest tipus d'empreses.

A Catalunya, el 87,95% de les empreses no té més de cinc treballadors/es. Destaca un gran centre industrial a Barcelona i a l'entorn metropolità, una forta activitat turística a Girona, un pol químic i energètic a Tarragona i l'agroindústria a Lleida, però, si aterrem i observem el país en el seu conjunt, arribarem fàcilment a la conclusió que no hi ha un únic sector industrial, ni una única localització per a cadascun dels sectors, sinó que es disposa d'una indústria bastant diversificada i força estesa, fet que ens pot permetre un millor comportament davant l'actual procés de mundialització. La nostra estructura productiva està molt fragmentada però, al mateix temps, està concentrada en 42 "clústers" industrials. Conèixer aquesta realitat ens pot permetre actuar amb més agilitat. El predomini de les petites i mitjanes empreses pot ser un element positiu, però hi ha una manca de grans empreses catalanes i entre les microempreses abunden les de caràcter unipersonal.

La indústria dóna feina de manera directa, aproximadament, a una quarta part de les persones ocupades. La terciarització real i aparent (per subcontractació i externalització d'una part de les activitats de les empreses industrials) és un altre dels trets de la nostra realitat econòmica. És en el sector terciari, juntament amb la construcció, on es concentra el major volum d'ocupació.

El model productiu català actual està basat majoritàriament en baixos salaris, precarietat, poca qualificació i poca inversió en investigació i innovació. Aquest fet ha donat peu al fet que durant aquests últims vint anys el model d'empreses que fabriquen productes de poc valor afegit han anat perden pes o desapareixent de Catalunya a causa de les dinàmiques pròpies d'un món globalitzat i competitiu com l'actual. Ens cal, doncs, un nou model productiu que tingui en compte la qualitat dels productes i dels serveis. Les nostres empreses, per ser competitives en una Unió Europea ampliada i en un món globalitzat, han d'apostar per transformar les seves línies de producció orientant-les cap a la qualitat, entesa aquesta com a productes i serveis amb valor afegit i innovadors.

És en aquest context, que cal fer un esforç d'elaboració, coordinació i cooperació entre les diferents administracions per impulsar, de manera activa, les necessàries infraestructures industrials i logístiques imprescindibles per desenvolupar un sector industrial competitiu, de qualitat i sostenible ambientalment.

Això només es podrà aconseguir amb una voluntat força decidida a recolzar el coneixement, la formació i la investigació, el desenvolupament tecnològic, la millora de les infraestructures i les tecnologies de comunicació i informació (TIC) que afavoreixi una estratègia que ha de passar per millorar els nivells de productivitat i de competitivitat de les nostres empreses. Aquesta millora ens ha de permetre assolir la capacitat de la internacionalització, mitjançant un procés de major i millor posicionament en els mercats locals i globals.

El triangle: Inversió-R+D-Innovació / cultura empresarial / formació permanent, és clau per millorar la productivitat, ser a la vegada més competitius i assegurar la sostenibilitat del nostre teixit productiu, construint, de manera progressiva, un model reeixit i amb futur.

La necessària reconversió cap a un nou model productiu que el mercat imposa, ha d'apostar i garantir, des de l'òptica d'ICV-EUiA, una ocupació de qualitat amb una formació professional i permanent. Aquesta ha de garantir als treballadors i a les treballadores la seva continuïtat en el mercat laboral i la participació dels agents socials o els seus representants a les empreses en els canvis del model productiu. L'oferta formativa s'ha de sincronitzar millor amb el que passa en el món laboral. No es poden ignorar els dèficits en coneixements o competències de la població catalana en els nivells baixos i mitjans, conseqüència del model de societat catalana i espanyola del passat. A favor, cal destacar que tenim un percentatge molt alt d'educació superior (universitària d'FPGS). Aquestes mancances han potenciat, en molts casos, la incapacitat de les empreses d'adaptar-se al canvi sense destruir plantilles.

ICV-EUiA apostem per una indústria ecològica, com a element comú a totes les activitats i sectors. Des del nostre punt de vista això vol dir: una indústria preocupada pel desenvolupament sostenible i el manteniment de l'equilibri ambiental, orientada cap a la reducció d'emissions de gasos efecte hivernacle,

que utilitzi tecnologies avançades per a la reducció d'emissions, que potenciï el desenvolupament del transport públic com a element dinamitzador de la mobilitat sostenible de mercaderies i persones, basada en l'eficiència energètica i en una nova política de l'aigua que impulsi l'estalvi i la reutilització.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Fomentar més intensament els nivells d'investigació i de desenvolupament i la penetració de les TIC en el teixit econòmic i empresarial de Catalunya, augmentant els recursos financers dedicats a l'R+D+I acostant-se al 3% sobre el PIB (actualment és de l'1,95%) amb l'objectiu de guanyar quota de mercat per la via de la qualitat dels productes.

- Fomentar des de l'Administració pública el finançament de projectes d'esperit empresarial, d'innovació i d'alt valor afegit a través de la constitució d'empreses mixtes de capital de risc. Així com línies especials de finançament a projectes industrials en els sectors mediambientals i energètics, noves tecnologies i innovacions aplicades als serveis socials.

- Facilitar la concertació entre les administracions públiques, els agents socials i econòmics i els centres universitaris per incrementar les capacitats d'innovació de les empreses, potenciant un desenvolupament industrial basat en l'economia del coneixement.

- Suport a projectes industrials/innovadors d'economia social i aquells projectes que busquin la inserció laboral de persones excloses del mercat del món laboral o en greu risc d'exclusió social.

- Apostar per nous sectors estratègics i de futur per crear activitat econòmica i ocupació: desenvolupament del sector de les energies renovables, tant en la generació i la distribució d'aquests tipus d'energia, com en la recerca, desenvolupament i fabricació de sistemes de producció d'aquests tipus d'energia. Ajudar a desenvolupar una indústria de programari lliure, que redueixi la dependència quasi monopolística de certs programes propietaris. Una política activa de les administracions (possiblement el primer client d'aquests programes) de substitució, seria molt important i ajudaria a desenvolupar empreses de serveis de manteniment d'aquests programes i també de desenvolupadors d'aplicacions lliures per a usos comercials/empresarials, educatius o d'oci.

- Promoure un pla d'actuació per fer front a les situacions de reestructuració industrial amb l'objectiu d'anticipar-se als canvis i a la transició dels sectors afectats.

- Potenciar el sòl industrial públic com a instrument necessari per a una política industrial de futur a Catalunya.

- Potenciar la creació d'una finestra unificada de gestió per a PIMES per tal de facilitar, assessorar i potenciar la posada en marxa de l'activitat empresarial i que trameti les diferents gestions a fer davant les diferents administracions implicades.

- Potenciar incentius fiscals especialment a les petites i mitjanes empreses per a la modernització d'equipaments, producció neta i l'estalvi energètic i d'aigua amb promoció fiscal de la implantació d'energies renovables, penalitzant les energies "brutes" o contaminants.

- Fomentar, conjuntament amb les administracions locals, els agents socials i les patronals, polítiques d'ecologia industrial amb l'objectiu que serveixin per a l'aprofitament i la reutilització dels residus industrials.

- Replantejar Catalunya com a porta d'Europa: no pot existir un complex industrial fort sense les necessàries infraestructures de transport, logístiques i comercials que facin competitius els productes fabricats, alhora que permetin la importació de determinats components i l'exportació dels productes manufacturats. En definitiva, apostem per fer viable la nostra activitat industrial i no per convertir Catalunya en una immensa plataforma logística, dedicada només a ser la porta d'entrada i redistribució per a la Península i una part d'Europa, dels productes provinents de les economies emergents de fora del nostre continent.

- ICV-EUiA té una postura clara davant de les deslocalitzacions: no poden normalitzar-se com una eina per a debilitar el nostre teixit productiu. Amb aquest objectiu, proposarem mesures legals per a evitar aquest fenomen, per exemple, mitjançant el condicionament d'ajuts, subvencions i contractes públics.

Crear un marc legal i institucional sobre la responsabilitat social de les empreses

Durant els darrers anys, el poder de les empreses transnacionals ha anat creixent a l'ombra de la globalització. Si observem l'actuació d'aquestes empreses, descobrirem que la majoria tenen com a única finalitat millorar els beneficis a qualsevol preu, mentre presten poca atenció a les condicions laborals, al medi ambient i a les necessitats socials a tots els indrets en què operen.

Per actuar sobre aquesta realitat, ha agafat força la idea de la responsabilitat social de les empreses (RSE), gràcies, sobretot, a l'impuls d'ecologistes, organitzacions sindicals, moviments socials i consumidors conscients. La RSE és, doncs, una proposta per modificar el comportament de les grans companyies, tant allà on es troba la casa matriu com en tota la seva cadena de producció i distribució. A la vegada, es pot fer extensible a les petites i mitjanes empreses.

Tanmateix, els continguts de l'RSE, en ser un nou concepte, encara estan en procés de definició. Això, ha permès que poguessin proliferar una colla de codis de conducta –molt selectius en matèria laboral– confeccionats de manera unilateral i acompanyats de declaracions incongruents per millorar la imatge comercial d'algunes empreses. Moltes transnacionals utilitzen el paraigua de l'RSE com un aixopluc per oposar-se a tot tipus de reglamentació oficial, tot defensant un suposat autocontrol. Aquestes conductes no tenen res a veure amb l'esperit veritable de l'RSE, sinó que més aviat podríem parlar d'un mal ús d'aquesta idea.
Per capgirar la situació actual hem de vincular l'RSE a dos objectius en les activitats de les empreses:

- Garantir el respecte de les condicions de treball dignes (salaris dignes, salut laboral, drets sindicals...) en tota la cadena de producció i de distribució, incloent les activitats externalitzades.

- Facilitar informació pública, completa, transparent i auditada en els terrenys econòmic, social i mediambiental.

Es tracta d'uns objectius, que s'han de concretar, pensant amb la diversitat d'empreses existent a casa nostra. Ara bé, sense caure en el parany de desviar l'RSE, cap a les petites i mitjanes empreses, escudant-se en el fet que són majoritàries en el teixit productiu. Tampoc no podem centrar-la de forma exclusiva en les empreses d'economia social. Això significaria oblidar-se de les grans empreses que són les que marquen les condicions contractuals.

Només una societat civil, activa i organitzada pot treure l'RSE de l'estadi propagandístic en què l'han situat les transnacionals. Les aspiracions democràtiques i els moviments socials s'han d'apropiar del debat, exigint transparència i avaluació independent dels comportaments empresarials. La pressió democràtica ha de girar al voltant d'una colla d'objectius com els següents:

- Una millor aplicació del dret ja existent.

- Incorporació de nous drets per als/les treballadors/res i per a la ciutadania.

- Major implicació de les empreses en el manteniment i l'ampliació de les polítiques públiques.

- Informació avaluable de la seva conducta en tots els indrets on actuen.

Ateses les característiques de l'actual globalització, per garantir una veritable RSE és fonamental la participació dels organismes internacionals i l'aplicació generalitzada de les seves normes a tot el món.

L'RSE ha de formar part de la construcció de l'Europa social. Això ha d'anar acompanyat d'una activitat concreta que permeti garantir-la i regular-la dins de cada Estat. Aquesta tasca, atesa la nostra situació, en part correspon al Parlament espanyol.

El Parlament de Catalunya i el Govern català també s'hi han d'implicar, i més ara que l'RSE ha passat a formar part de l'articulat de l'Estatut d'Autonomia. S'haurà d'incloure l'RSE, d'una manera particular, entre els elements que han de conformar el Marc Nacional Català de Relacions Laborals.

Des d'ICV-EUiA impulsarem un marc legal i institucional que, com a mínim, ha d'incloure:

- La definició de l'RSE.

- Els criteris per informar del compliment meticulós de la normativa legal existent.

- Les qüestions mínimes a tractar per ampliar les responsabilitats més enllà del que obliga la normativa legal.

- Els criteris a respectar a l'hora d'establir els acords.

- Les modalitats de participació de les parts interessades i els rols de cadascuna.

- La força jurídica dels acords.

- El registre i la publicació dels acords.

- Els sistemes d'informació i auditoria.

A la vegada, treballarem per:

- Potenciar el diàleg i la negociació entre les empreses, sindicats, proveïdors, consumidors i ens locals amb la finalitat d'estendre l'RSE per tot el nostre territori.

- Impulsar observatoris socials que s'encarreguin de fer un seguiment exhaustiu de les activitats que les empreses duen a terme, prestant una atenció especial a les transnacionals.

- Garantir que les administracions públiques siguin motors d'RSE en la seva actuació empresarial, tant pel que fa a les activitats dutes a terme de manera directa, com per les executades mitjançant contractes públics.

Per una política de salaris dignes i per l'impuls de la igualtat salarial entre homes i dones

L'any 2005 els increments salarials en termes generals han estat iguals als del 2004. A Espanya s'ha incrementat el salari mínim, malgrat això encara estem per sota la mitjana de la Unió Europea (UE-25).

L'enquesta de l'estructura salarial 2002 elaborada per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) plantejava que el salari de les dones és un 29% inferior al dels homes com a mitjana en l'àmbit de l'Estat espanyol. A Catalunya la diferència era d'un 33,39%. D'altra banda, els salaris de l'Estat espanyol són inferiors a la mitjana de la Unió Europea (UE-15) segons l'estudi de paritat de poder adquisitiu (PPA).

Des d'aquest punt de vista ICV-EUiA seguim apostant per millorar les retribucions salarials dels treballadors i de les treballadores de Catalunya i impulsar la igualtat salarial entre dones i homes.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Equiparar en un termini de tres anys el salari mínim de Catalunya a les previsions de la Carta Social Europea, és a dir, elevar-lo fins al 60% del salari mitjà .

- Equiparar els salaris dels treballadors i de les treballadores amb contracte temporal a les retribucions dels assalariats amb contracte indefinit.

- Impulsar majors creixements dels salaris en els sectors amb retribucions estructurals baixes.

- Impulsar la igualtat salarial real entre dones i homes a mitjà termini, establint mesures efectives entre els agents socials i l'Administració.

La formació professional, una prioritat estratègica per a Catalunya

Durant aquest període s'ha creat i posat en marxa el Consorci per a la Formació Contínua. Aquesta ha estat una fita important que ha permès desenvolupar i evidenciar la interpretació de la Generalitat del que significa la "competència executiva" en aquestes polítiques, en confrontació amb el Govern estatal.

S'ha constatat un canvi de tendència positiva en la formació professional inicial, amb una major oferta des dels centres públics, amb increment del nombre d'alumnes (4.500 noves places) i del nombre de cicles formatius (15 noves especialitats). També s'ha impulsat de nou l'oferta de cursos "pont" de preparació per a l'accés als cicles formatius de grau superior. S'ha flexibilitzat l'oferta d'FP de caràcter modular i s'ha intensificat el reconeixement de l'FPGS com a mitjà per a l'accés a la universitat.

En relació amb les qualificacions professionals, cal destacar les actuacions de l'Institut Català de Qualificacions Professionals, en referència al reconeixement i l'acreditació de competències, la col laboració amb l'ens estatal en l'elaboració del Catàleg de Qualificacions i l'encaix en aquest de la formació ocupacional i contínua, definint una estructura de caràcter modular, que permeti obrir l'accés al conjunt de la població. S'han fet proves pilot de reconeixement de l'experiència professional que està donant bons resultats.

Partint d'aquest canvi d'orientació en les polítiques formatives cal augmentar la despesa en educació en el proper període tenint en compte la comparació de la realitat catalana amb la mitjana europea. Veiem que en l'any 2002:

- Catalunya, amb el govern de CiU, va dedicar el 2,8% del PIB a educació, mentre que a Espanya va ser del 4,4% i a la UE-25 del 5,2%. Cal seguir la tendència d'increment d'inversió pública, tal i com s'ha fet en aquests darrers dos anys al nostre país.

- El percentatge de població de 25 a 65 anys que ha assolit almenys el cicle formatiu de grau superior –CFGS– és del 43,4% a Catalunya i del 64,6 de la UE-15 (no hi ha la dada de la UE-25).

- El 2003, el 60% dels treballadors/res espanyols no tenien cap mena de qualificació reconeguda.

L'estratègia de Lisboa i els acords i programes específics de la UE com el de la Comissió Europea "Educació i formació 2010", a partir de la Comunicació de la Comissió "Modernitzar l'educació i la formació: una contribució essencial a la

prosperitat i a la cohesió social d'Europa", de 30 de novembre del 2005, són un referent estratègic de primera magnitud.

El prestigi social de la formació professional encara no ha assolit el nivell que li pertoca. Hi ha un gran desconeixement per part de moltes persones, de les empreses, dels centres formatius i educatius o de les famílies que no perceben la formació professional de grau mitjà i superior com a itinerari prioritari envers l'ocupació o per a l'accés a la universitat. Cal desenvolupar actuacions d'informació i orientació de les persones per tal d'invertir la situació actual. Per a l'accés als graus universitaris de la seva especialitat, l'FP de grau superior ha de tenir més consideració que les PAU o que les proves de més grans de 25 anys.

L'impuls dels ens que gestionen, dinamitzen i executen el conjunt de mesures i d'actuacions a Catalunya de l'FP, ha de ser un eix fonamental en l'acció de govern. La formació professional ha de significar un major nivell de professionalització de les persones, l'establiment de ponts a la universitat, l'impuls de la innovació que promou la competitivitat i, finalment, també ha de significar una millora de la cohesió social.

El desenvolupament a Catalunya del Nou Model de Formació per a l'Ocupació, ha de comptar amb el suport de tots els agents socials i econòmics al territori. El contenciós sobre competències sembla definitivament superat, malgrat algunes reticències que encara es constaten en les organitzacions estatals i en l'Administració central.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Impulsar la continuïtat i la implementació de mesures estratègiques envers l'FP. Actualització del Pla General de la Formació Professional de Catalunya.

- Crear un organisme únic que gestioni tota la formació professional. Aquesta mesura ha de permetre desenvolupar la gestió integrada de l'FP, la inicial i l'ocupacional/contínua.

- Posar en marxa els Centres Integrats. Planificar l'oferta de l'FP integrada, des de la visió territorial i dels sectors productius.

- Assolir els objectius de la Unió Europea en matèria de formació al llarg de la vida. Millorar el nivell de qualificació del conjunt de la població catalana, a curt i mitjà termini, fins a arribar a la mitjana de la UE (<20 punts en el nivell baix - >20 punts en el nivell mitjà). Augment del 50% dels recursos econòmics destinats a educació/formació (del 2,8% del PIB actual al 5,6%).

- Acreditar i reconèixer competències. Impulsar l'activitat de l'Institut Català de Qualificacions Professionals en el reconeixement de competències i la seva acreditació. Desenvolupar l'orientació per a l'accés a la qualificació.

- Promoure mesures específiques: millora de l'accés a la formació, atenció a les necessitats de les persones per afavorir el seu desenvolupament individual o carrera professional, millora del prestigi social de l'FP, des de totes les perspectives i eliminació de barreres en l'accés a l'FP de grau mitjà i grau superior i d'aquest a la universitat.

- Impulsar accions formatives per afavorir la incorporació de la dona a uns altres sectors professionals i que així no es doni l'actual concentració massiva de dones en determinats sectors professionals (sobretot relacionats amb tasques de cura i menys valorats socioeconòmicament) i la pràctica absència en d'altres.

Apostem per al desenvolupament d'una veritable política de prevenció de riscos laborals

En l'àmbit de la prevenció de riscos laborals el principal tret característic de l'acció de govern ha estat un canvi en el plantejament d'un nou model de polítiques a desenvolupar pel Govern de la Generalitat en salut laboral. Alguns dels elements que il lustren aquests canvis són:

- La signatura de l'Acord Estratègic per a la Internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana. Aquest acord recull la necessitat d'implementar un pla de govern per a la prevenció de riscos laborals.

- La creació del Pla de Govern per a la Prevenció de Riscos Laborals 2005-2008. Aquest pla de govern, malgrat que no ha recollit tots els problemes i les propostes que hem fet des d'ICV-EUiA, i que hi ha aspectes concrets amb els quals no estem d'acord, entenem que suposa un avenç molt important, bàsicament perquè ha estat consensuat amb els agents socials, perquè recull mesures sobre els principals problemes de salut laboral i perquè tindrà una dotació pressupostària suficient. A la propera legislatura s'ha de veure i constatar si aquest pla s'acompleix per part del Govern i s'assoleixen tots els objectius programats.

- L'aprovació del nou Estatut d'Autonomia amb competències executives en polítiques de prevenció de riscos laborals i la seguretat i la salut en el treball.

Des d'ICV-EUiA, creiem que en l'acció de Govern s'ha enfocat de forma bastant correcte la política de la Generalitat envers la prevenció de riscos laborals. Malgrat això, creiem que el Departament de Treball hauria d'haver estat més ambiciós en el desenvolupament d'actuacions específiques en matèria de salut laboral. Cal donar molta més força a una de les causes principals dels danys a la salut derivats de les condicions de treball al nostre país: la subcontractació i la precarietat laboral.

Així, a la propera legislatura cal que el Govern de la Generalitat de Catalunya, a més de posar en marxa i aplicar íntegrament i de forma efectiva el Pla de Govern per a la Prevenció de Riscos Laborals 2005-2008, implementi polítiques molt concretes envers el problema de la subcontractació i de la precarietat laboral.
A banda de tot això, des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Exigir l'acompliment de la legislació vigent en matèria de prevenció de riscos laborals per part de les empreses i de les administracions públiques.

- Realitzar l'actuació d'ofici pel Departament de Treball en els casos d'accidents mortals, en la investigació de l'accident, imposant les sancions corresponents, i

el trasllat a la fiscalia i la seva personació particular en el cas que hi hagi indicis d'incompliments penals.

- Regulació per una llei catalana de la prevenció dels accidents de treball que inclogui plans de prevenció i la penalització del seu incompliment,

- Potenciació i replantejament de la Inspecció de Treball i del Centre de Seguretat i Condicions de Salut en el Treball, amb criteris més estrictes i dotació de més recursos.

- La coordinació interdepartamental dels diferents òrgans de la Generalitat que tenen competències en salut laboral (Treball i Indústria, Sanitat, Ensenyament, Finances, etc.), i també la coordinació amb l'Administració de l'Estat, bàsicament amb el Ministeri de Treball.

- Impuls d'una llei de participació dels treballadors/es a les empreses, i més concretament, la participació dels treballadors/es a l'organització del treball.

- Desenvolupament de l'article 3 de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals, ampliant l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei als cossos de seguretat (a Catalunya afavoriria 22.000 persones: policies, bombers, etc.

- Establiment de normativa i/o criteris per part de l'Administració de la Generalitat que estableixi com a paràmetre obligatori a l'oferta pública, els plans de salut i seguretat i la limitació i el control estricte de la subcontractació. Per exemple, la prohibició de contractar per part de la Generalitat de Catalunya cap empresa que estigui entre les empreses de més alta sinistralitat o condicionar els contractes amb la Generalitat, i la concessió d'ajuts públics i subvencions, al compliment per les empreses de les seves obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals; estenent aquesta pràctica a la totalitat de les Administracions públiques presents a Catalunya, incloent- hi els ens de dret privat amb titularitat pública. Així mateix, la constatació d'aquests incompliments durant l'execució del contracte, donaria lloc a la resolució de l'adjudicació.

- Reduir al mínim imprescindible la subcontractació i la precarietat laboral a la Generalitat de Catalunya en la seva condició d'empresa.

- Posar en marxa l'Institut Català de Prevenció de Riscos Laborals.

- Denúncia, amb la determinació dels òrgans, dels criteris i de la corresponent dotació pressupostària, de les actuacions incorrectes de les Mútues d'Accidents de Treball, desenvolupant les competències que té la Generalitat de Catalunya i que, fins ara, no ha posat en pràctica.

- Potenciar la gestió pública dels recursos relacionats amb l'atenció sanitària laboral, i dels processos d'Incapacitat Temporal de la població treballadora, en detriment de les Mútues d'Accidents de Treball; amb supressió de la potestat de les Mútues de cursar l'alta per contingències comunes.

- Informació pública de les empreses de més alta sinistralitat.

- Impulsar que s'inclogui la prevenció de riscos a la negociació col lectiva, així com la creació de la figura dels delegats/des de prevenció territorials i sectorials.

- Aplicació estricta de la normativa de prevenció de riscos laborals a la Generalitat de Catalunya en la seva condició d'empresa. És bàsic fer un disseny d'actuació i determinar els objectius, els instruments i els recursos (humans, materials i econòmics) pels diferents departaments, prèviament negociat i consensuat a la representació dels treballadors/es.

- Realitzar la planificació i el control de la programació sectorial de cursos de formació en prevenció de riscos laborals a les empreses per part de l'Institut Català de Prevenció de Riscos Laborals, amb la participació dels agents socials.

- Que la Generalitat informi semestralment, de forma pública, de les actuacions realitzades en matèria de prevenció de riscos laborals i de les xifres de sinistralitat a Catalunya.

- Potenciar les Unitats de Salut Laboral del Servei Català de Salut estenent la seva utilització com a eina no només de diagnòstic, sinó també a la determinació de la contingència de la situació de IT. Fer front a la manca d'especialistes en medicina del treball, especialment pel que fa a les necessitats en matèria de vigilància de la salut.

Democràcia i participació dels treballadors i de les treballadores a les empreses. Reformar l'empresa en la nova etapa de la globalització

Des de la defensa del concepte de democràcia radical, tot entenent que l'empresa no és resultat exclusiu del capital, sinó la realització concreta del treball humà, ICV-EUiA impulsarà socialment i legalment la participació dels treballadors i de les treballadores a les empreses. En definitiva, ICV-EUiA impulsarà l'extensió dels drets de ciutadania dins de les empreses amb els objectius de millorar les condicions laborals dels treballadors i de les treballadores i l'extensió de la democràcia a tots els àmbits socials.

ICV-EUiA propugnarà un conjunt de propostes polítiques i legislatives:

- Estatut de participació i protecció laboral en la petita empresa amb l'objectiu de recompondre les situacions de desigualtat i de desprotecció dels treballadors i de les treballadores de la petita empresa.

- Una llei de promoció de la participació sindical en els canvis organitzatius de l'empresa, establint un conjunt d'elements bàsics que garanteixin la participació sindical activa en els processos de canvi i de flexibilitat en l'organització empresarial, prèvia a l'adopció de les decisions empresarials.

- Regulació de la subcontractació en les administracions públiques de Catalunya, regulant les cadenes de subcontractació i amb una atenció especial a la problemàtica de prevenció de riscos laborals.

- Desenvolupament de la Llei de mobilitat reforçant normativament la participació sindical en els aspectes relacionats amb el transport col lectiu als centres de treball.

- Una llei per a la promoció de la igualtat de gènere en el treball, establint un conjunt clar de conceptes que garanteixin la igualtat efectiva d'oportunitats. Creació d'un cos "d'assessores per la igualtat" finançat per la Generalitat de Catalunya, com un conjunt d'expertes que assessorin en la detecció i la correcció negociada de les desigualtats.

- Una llei de millora de la conciliació de la vida laboral i personal per tal de superar les actuals deficiències de la llei de conciliació estatal, amb una concepció més progressista de la vida personal i l'organització familiar, regulant la participació sindical i els drets personals en el disseny de les polítiques de conciliació, i finançant un organisme públic d'assessorament per al desenvolupament de la llei a les empreses.

- Garantir l'extensió territorial del Tribunal Laboral de Catalunya al conjunt del país, augmentant de forma significativa el seu finançament i la creació immediata del sistema extrajudicial per a la funció publica catalana. ICV-EUiA promourà a la Unió Europea, la creació urgent d'un sistema extrajudicial de resolució de conflictes, per fer front als processos de deslocalització i relocalització d'empreses i de produccions de béns i serveis.

L'evolució tecnològica i les xarxes telemàtiques estan iniciant una transformació profunda en els sistemes habituals de produir, de treballar i ha provocat l'aparició de nous conceptes i espais en tots els àmbits, i molt especialment en l'àmbit laboral. En aquest context, cal l'ús democràtic de les noves tecnologies en el marc de l'empresa, ja que actualment es plantegen nombrosos problemes que afecten fonamentalment els drets individuals i col lectius dels treballadors i treballadores. Actualment, ens trobem davant d'un buit normatiu a l'hora de regular-ne la utilització. En definitiva ens trobem davant la inexistència d'uns principis bàsics que puguin regular els drets que poden entrar en conflicte amb les relacions de treball: els drets de control dels mitjans patrimonials i de producció de l'empresari i els drets d'informació i comunicació dels treballadors i de les treballadores.

Per això, ICV-EUiA plantegem l'establiment a Catalunya d'una llei marc per a la regulació dels ciberdrets:

- Els drets i els deures dels treballadors i de les treballadores en l'accés a Internet i a l'ús del correu electrònic amb l'objectiu que en puguin fer ús per qüestions personals i professionals, per a les seves comunicacions amb els sindicats i amb les diverses administracions públiques.

- El dret d'informació entre els sindicats i els treballadors i les treballadores amb l'objectiu que els sindicats estableixin relacions d'informació i de comunicació amb els treballadors i les treballadores a través de les xarxes telemàtiques establertes en el marc de l'empresa i l'Administració.
- El paper de l'empresa i de l'Administració en la facultat de direcció i control dels instruments de treball sobre la base que per part de l'empresa aquesta facultat de control hauria de fer-se amb la negociació prèvia amb els representants dels treballadors i de les treballadores.

- Regulació immediata dels ciberdrets en les administracions públiques de Catalunya per actuar com a exemple del desenvolupament de la democràcia tecnològica.

D'igual forma ICV-EUiA plantejarem:

- Una llei per a la participació sindical del personal de les administracions públiques de Catalunya en l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

- Impulsar una iniciativa, en el marc estatal, per a l'adaptació de la normativa laboral bàsica a l'exercici de la llibertat sindical en la xarxa: els "ciberdrets sindicals".

- Desenvolupar mesures per a programar la formació dels treballadors i de les treballadores, en relació amb les TIC, amb independència dels continguts del lloc de treball.

Finalment, ICV-EUiA impulsarem des de Catalunya, i d'acord amb els agents socials catalans, una iniciativa per a la renovació política, orgànica i funcional de l'Organització Internacional del Treball, per tal que aquest organisme internacional adquireixi capacitat efectiva d'intervenció i de defensa dels drets laborals, en la nova realitat de la globalització.

2.2. LA COMPETITIVITAT HA D'ANAR LLIGADA A UNA OCUPACIÓ DE QUALITAT

Per una ocupació de qualitat i per la reducció de l'atur

Durant el període 2003-2006 l'atur ha baixat a Catalunya i l'ocupació segueix amb un creixement de prop del 5% que fonamentalment es basa sobre l'activitat en els sectors de serveis i el sector de la construcció, no així en la indústria que ha experimentat una caiguda mitjana el 2005 de l'1,9%. Malgrat això, aquest model, basat en la demanda interna i, especialment, en la construcció, a la llarga no pot contribuir a sostenir el creixement econòmic tant a Espanya com a Catalunya. De fet, són diversos els factors sobre els que hem de reflexionar. És el cas de la inflació diferencial i la pèrdua de competitivitat o del dèficit de la balança per compte corrent a Catalunya d'un 15,2% del PIB i a Espanya d'un 8,6% del PIB.

D'altra banda, els efectes de la globalització s'estan fent notar a Catalunya amb les reestructuracions i les deslocalitzacions que estem patint i que està suposant una nova situació de pèrdua de llocs de treball.

En aquest context, l'atur i la precarietat laboral encara continuen sent dues de les preocupacions més importants que té la ciutadania catalana. A Catalunya, actualment, tenim 253.686 persones en atur, el 7%. D'aquestes un 58,68% són dones i un 10,06% menors de 25 anys. Per sectors econòmics, el sector serveis concentra el 61% dels aturats/des total i la indústria el 24,2%. L'atur industrial continua augmentant.

Els col lectius amb més dificultats són els joves d'entre 16 i 19 anys, els treballadors/es amb un nivell formatiu baix i en menor mesura la població femenina. En concret les dones immigrades pateixen una taxa elevadíssima del 18% i els homes immigrants també tenen importants dificultats pel que fa a les seves condicions d'ocupació.

Cal dir també que a Espanya i a Catalunya tenim unes taxes de temporalitat laboral elevades. El creixement de l'ocupació continua basant-se en contractes temporals que actualment són més del 25% a Catalunya i en alguns sectors supera el 40%, com és el cas de l'hostaleria i de la construcció.

L'acord entre sindicats, patronals i el Govern de l'Estat sobre la reforma laboral farà que molt possiblement baixin els índexs de temporalitat. Malgrat això creiem que la temporalitat laboral continuarà per sobre de la mitjana europea.

Un altre element que cal considerar és el treball no declarat, conegut com a economia submergida o irregular. Aquest tipus d'activitat no declarada ha existit al nostre país des de fa molts anys, sobretot concentrada en sectors manufacturers i en el sector serveis, com és en el camp de l'atenció a les persones que en molts casos està sent realitzada en situació d'irregularitat, majoritàriament per dones i per persones immigrades. Actualment, aquesta activitat suposa el 22% del PIB i afecta múltiples sectors que la utilitzen per externalitzar línies o trams de la seva producció o activitat empresarial, fent

competència deslleial a les empreses "legals" i aprofundint en la cultura dominant que basa la competitivitat de les empreses en els baixos salaris.

No podem perdre de vista que qualsevol actuació de l'Administració ha de tenir en compte dues perspectives, la de l'empresa i la de les persones que hi treballen. En relació amb les empreses, aquestes haurien d'assumir el compromís, a través de les organitzacions que els representen, de minimització o eliminació d'aquest tipus d'activitat, reforçant els canals de cooperació i col laboració entre empreses, aportant cadascuna la seva especificitat i valor afegit. En relació amb les persones, les actuacions que s'endeguin han de donar alternatives a la pèrdua d'ocupació que, ben segur, qualsevol actuació de la Inspecció de Treball comporta, com és el cas del tancament d'aquella activitat, amb la repercussió negativa per les persones que hi treballen. A més, podem constatar que aquestes activitats les fan, habitualment, persones amb situació de precarietat, persones immigrades que són explotades contra la seva voluntat, joves i dones que treballen a casa per complementar sous baixos o per guanyar uns diners que necessiten per sobreviure.

ICV-EUiA apostem clarament perquè la promoció de la qualitat de l'ocupació sigui un objectiu intrínsecament lligat al procés de modernització del nostre model social. La importància de disposar d'una ocupació i que a més sigui de qualitat és percebuda per la ciutadania catalana com un objectiu imprescindible.

En definitiva, la qualitat de l'ocupació ha de servir per millorar les produccions de les empreses. Cal un tipus d'empresa capaç d'afrontar les dificultats sense recórrer a l'acomiadament i a la reestructuració de la plantilla de bon principi, en definitiva, que no destrueixi un aparell productiu que funciona com una sola peça. La productivitat i l'eficiència es garanteixen amb l'estabilitat**.** No es pot demanar productivitat als treballadors/es si el seu lloc de treball no és segur i si no poden participar a través de les seves organitzacions sindicals.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Realització d'una política econòmica orientada al compliment de l'objectiu de la plena ocupació.

- Potenciar l'atenció personalitzada per als aturats/des per a la seva inserció laboral mitjançant itineraris professionals, tenint en compte les característiques de cada col lectiu.

- Desenvolupar polítiques específiques per als aturats/des més grans de 45 anys amb l'objectiu d'incorporar-los al mercat de treball amb accions de formació contínua i reciclatge professional.

- Impulsar un pla especial dirigit a les polítiques d'estabilitat laboral per als joves, així com desenvolupar projectes específics de transició al món del treball dels joves més grans de 16 anys que no han assolit els mínims exigits a l'etapa formativa obligatòria.

- Impulsar la plena incorporació dels treballadors/es amb discapacitats al mercat de treball, incrementant i garantint la contracció percentual legalment establerta amb la quota de reserva. Reforçament de la Inspecció

de Treball, per tal de poder controlar la concessió d'exempcions i la cessió il.legal de treballadors; però també el caràcter precari de les ocupacions i, el compliment de la quota de reserva.

- Impulsar polítiques d'anticipació per tal d'evitar el cessament prematur de l'activitat laboral prioritzant i estimulant la recol locació davant el tancament d'empreses.

- Proposar al Govern de l'Estat la reforma del mercat laboral en quant a: reconeixement de la condició de fixos als treballadors/es que en un període de 30 mesos hagin estat contractats per la mateixa empresa més de 24 mesos amb o sense solució de continuïtat per al mateix lloc de treball, mitjançant dos o més contractes temporals; recuperar el principi de causalitat en la contractació: tot lloc de treball fix s'ha de cobrir amb un contracte de treball fix, com a element d'acció decidida per a acabar amb el frau a la contractació; recuperar el principi que el treballador/a pugui reincorporar-se al lloc de treball en el cas d'acomiadament improcedent.

- Mediar activament en els cas d'acomiadaments col lectius per tal de trobar una solució favorable als treballadors i les treballadores. No acceptar els Expedients de Regulació d'Ocupació (ERO) de forma automàtica, especialment en els casos on no hi hagi un acord amb els agents socials.

- Desenvolupar actuacions en el sector primari, el turístic i el patrimoni natural per afavorir la creació d'ocupació estable a partir de la vertebració entre polítiques agràries amb iniciatives turístiques.

- Desenvolupar un pla de foment de noves ocupacions lligades al sector de l'atenció a les persones. Millora de la regulació dels sectors dels serveis domèstics i dels serveis a les persones, equiparant la seva Seguretat Social a la del règim general, especialment pel que fa a la baixa per malaltia, al subsidi d'atur i al reconeixement dels accidents de treball. També apostem per la creació de llocs de treball públics mitjançant un pla d'inversions i despeses públiques en infraestructures, equipaments i serveis personals i de proximitat i la protecció i millora del medi ambient.

- Potenciar la capacitat empresarial per a la creació d'ocupació i de riquesa en el territori.

- Dinamitzar per part de la Generalitat de Catalunya amb coordinació amb les entitats supramunicipals i ens locals, el foment de l'esperit emprenedor i la formació per l'autoocupació i la creació de noves empreses.

- Potenciar el reciclatge permanent i anticipatori d'actuacions en matèries d'innovació tecnològica i canvi productiu mitjançant la formació contínua, així com la formació lligada a sectors i territoris en procés de transformació amb l'objectiu de minimitzar l'impacte de les reestructuracions sectorials dels treballadors/es de baixa qualificació.

- Desenvolupar el Pla General d'Ocupació de Catalunya amb el consens dels agents econòmics i socials i les administracions locals, tal com preveu l'Acord Estratègic.

- Incrementar les dotacions per a polítiques actives d'ocupació fins a arribar, com a mínim, a l'1,2% del PIB.

- Impulsar la setmana laboral de 35 hores setmanals, sense reducció salarial ni contrapartides de flexibilitat, a través de l'acord entre agents socials i econòmics i la regulació per llei, com a instrument de creació d'ocupació.

Impulsar un pacte institucional per combatre l'economia submergida

A causa d'un seguit de factors, l'economia irregular (submergida), està experimentant un cert augment de forma constant al nostre país. Els factors són diversos i, de vegades, sense connexió:

- Els nous fenòmens migratoris i l'entorn en què es desenvolupen: una normativa no adaptada a la realitat, l'actuació de les màfies que trafiquen amb persones i la utilització i l'explotació d'aquestes persones per part d'empresaris sense escrúpols.

- Una determinada extensió del treball a temps parcial que afavoreix que una part d'aquests treballadors i treballadores desenvolupin una part de la seva activitat en l'economia irregular.

- Les cadenes de subcontractació que, en determinats sectors, acaben en els seus darrers esglaons fent ús d'aquestes pràctiques.

- La precarietat laboral: com més precarietat més economia irregular hi ha. Flexibilitat no pot ser sinònim de precarietat ni de desregulació. Una flexibilitat governada, amb normes, és positiva per a l'economia i una ocupació de qualitat, encara que flexible, no és, necessàriament, negativa per als treballadors i les treballadores.

- El treball a domicili està regulat per una norma obsoleta que afavoreix l'economia submergida i dificulta enormement la seva persecució.

- La situació absurda de determinades activitats professionals que "legalment" no es poden desenvolupar sota l'actual normativa del treball autònom.

El llistat no és exhaustiu ni complet. Totes aquestes situacions tenen, però, dos denominadors comuns: l'erosió per al sistema fiscal i de la Seguretat Social i l'explotació de treballadors i treballadores que desenvolupen la seva feina sense drets i sense protecció legal ni social de cap mena.

Per reduir i poder eliminar algun dia aquestes pràctiques és imprescindible la col laboració entre les administracions, les organitzacions empresarials i les sindicals. L'interès de les administracions és obvi: reduir el frau i generar ingressos fiscals i de cotitzacions socials. El dels empresaris no ho és menys: acabar amb la competència deslleial i el dúmping social. Finalment, l'interès dels sindicats és molt clar: regular el mercat laboral, estenent la protecció legal i social als treballadors i treballadores afectats.

Davant aquesta situació ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Desenvolupar mesures administratives i dotar d'instruments i de recursos que potenciïn la Inspecció de Treball, triplicant la seva plantilla actual per a lluitar contra el treball no declarat, el frau i l'incompliment de la normativa laboral,actuant amb rigorositat.

- Impuls d'un pacte social entre l'Administració i els agents socials i econòmics per tal de desenvolupar a Catalunya les mesures de l'Estratègia Europea per a l'Ocupació, en matèria de treball no declarat i desenvolupar plans d'inspecció de lluita contra l'economia submergida. Establir sistemes de control per evitar el frau en matèria de subvencions.

- Desenvolupar mesures per fer emergir les empreses d'economia submergida al mercat regular, garantint la seguretat dels treballadors i de les treballadores i fomentant l'estabilitat a l'ocupació.

- Canvis normatius que simplifiquin i ajudin a una efectivitat més gran, corregint aspectes negatius com els de les polítiques retributives per objectius en els serveis executius de l'Agència Tributària i de la Seguretat Social.

- Canvis legals i de criteris operatius, per a la seva coordinació i el creuament de dades, entre les diferents administracions.

- Polítiques actives de suport per a l'inici d'activitat, especialment adreçades als autònoms, per tal de facilitar la seva incorporació legal al mercat de treball.

- Impuls de programes sectorials per a determinades professions, especialment en segments d'autònoms i de microempreses, que facilitin l'aflorament de situacions col lectives d'economia irregular.

ICV-EUiA impulsarà totes les mesures necessàries per combatre l'economia irregular, cercant l'equilibri entre accions punitives, que acabin amb aquestes pràctiques i actuacions que facilitin la regularització d'aquests col lectius, amb dues idees bàsiques: actuar contra l'economia irregular amb polítiques actives pot ser més beneficiós per al conjunt de l'economia i del país que les mesures simplement jurídiques i que no es tracta de beneficiar amb fons i polítiques públiques als que es troben en aquesta situació enfront de les persones i les empreses que compleixen respectuosament amb la normativa laboral, fiscal i de Seguretat Social.

Apostem per la igualtat en el treball entre dones i homes

Les taxes d'atur i de temporalitat laboral afecten especialment les dones, que són un dels sectors de la població més vulnerable als contractes amb precarietat laboral. En definitiva, tot i haver-se reduït les diferències entre l'ocupació femenina i la masculina, les dones presenten taxes d'atur, de temporalitat i de contractes a temps parcials superiors a les dels homes.

Les dones escullen activitats professionals que corresponen a sectors, categories o llocs amb menors retribucions o amb més dificultats de promoció que les ocupades majoritàriament per homes. Algunes d'aquestes activitats estan externalitzades de les empreses o sense cotització, factors que incideixen en una

major precarietat i dependència del sou d'altres membres de la família. Manquen oportunitats per a les dones per desenvolupar estudis tècnics o científics. Manquen dones en els òrgans de direcció de les empreses, tant al sector privat com al públic, malgrat la nova Llei d'igualtat que considerem insuficient.

La incorporació de la dona al mercat de treball al llarg del segle XX no ha anat acompanyada de mesures que facilitin el repartiment de les tasques dins de la família ni de creació d'alternatives i de serveis socials per a la cura de les persones. Tot i això, les treballadores de les classes més avantatjades disposen de més recursos per fer compatible la vida familiar i laboral, si bé continua imputant-se a les dones el rol de responsable de l'atenció a la família.

Les polítiques de conciliació actuals no afavoreixen de forma específica la distribució de les obligacions domèstiques i familiars entre homes i dones. Es basen majoritàriament en actuacions d'àmbit laboral i gairebé no inclouen la creació de serveis públics per a la cura dels infants i de les persones amb dependència.

Quan diem que volem feminitzar la societat, des d'ICV-EUiA estem defensant un model de funcionament que no posi més obstacles a les dones per assolir la plena autonomia i que garanteixi, com a mínim, la igualtat d'oportunitats en l'accés al treball remunerat i a la formació, amb equitat, sense discriminacions per raó de gènere.

Volem que el Temps de Vida sigui considerat prioritari a l'hora d'organitzar la societat. Entenem el Temps de Vida com aquell temps que dediquem a la participació comunitària, al gaudi personal, a la cura dels i les altres, al treball domèstic però també el que dediquem als desplaçaments obligats.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Pactar amb les organitzacions socials i econòmiques plans d'acció positiva que garanteixin a les dones el dret al treball i a la promoció professional.

- Desenvolupar plans específics d'ocupació i de formació, especialment per a les dones que es troben als grups d'edat més afectats per l'atur, així com mesures per al foment de la cultura empresarial.

- Dur a terme programes específics per a la inserció laboral de les dones, especialment d'aquelles que tenen dificultats d'incorporar-se al mercat de treball i, en concret, dones immigrants, persones amb discapacitat o més grans de 45 anys.

- Dotar la Inspecció de Treball dels recursos necessaris per al seguiment de les mesures específiques que s'acordin en matèria d'igualtat d'oportunitats de les dones en l'accés al treball i en la seva promoció.

- Creació des de l'Administració la figura de l'Agent per a la igualtat, amb dotació de recursos, per tal que faci de dinamitzadora de la informació a les persones i les empreses i col labori amb la Inspecció de Treball.

- Creació d'instruments per a la igualtat als centres de treball, amb l'objectiu de superar les discriminacions directes o indirectes, tant professionals com retributives o d'inserció laboral sobre la base de prejudicis o usos i costums que infravaloren les tasques o les ocupacions de les dones.

- Campanyes de sensibilització per promoure el repartiment de les tasques domèstiques i les mesures que calguin en polítiques "amigues de les dones" per a la plena incorporació de les dones al mercat laboral i al lleure, l'exercici dels seus drets i la participació sindical, política i social.

- Incorporació del permís de paternitat i de maternitat (per part, adopció o acollida), com un dret individual. Ampliació del permís de maternitat a un mínim de 20 setmanes. I permís de paternitat de 8 setmanes distribuïdes en dos períodes de 4 setmanes: un simultani al de la mare i un altre en finalitzar el de la mare.

- Habilitar mesures com ara l'ampliació tant dels temps com dels supòsits de reducció de jornada, amb incentius per a l'alternança entre dones i homes (i quan sigui necessari la simultaneïtat). Ampliació de les reduccions per lactància, per atenció a fills i filles fins als 12 anys, per cura de familiars amb problemes de salut o en situació de dependència, per participació a les AMPA i els consells escolars, etc. La diferència en la cotització serà assumida per l'Administració de l'Estat. Es fomentaran mesures reversibles de mitja jornada, teletreball i treball a domicili, horari flexible d'entrada o sortida, flexibilitat en torns, horari intensiu, etc.

- Ampliació tant dels temps com dels supòsits d'excedència, amb possibilitat i incentius per a l'alternança entre dones i homes. Possibilitat d'excedència de 3 anys per atenció a fills/filles menors de 6 anys i d'excedència d'1 any per atenció a fills/filles entre 7 i 12 anys. Excedència d'1 any per cura de familiars amb problemes de salut o dependència. Totes amb reserva de lloc de treball.

- Impuls a l'ampliació del permís de lactància fins a una hora no reduïble, així com a la possibilitat d'acumulació de la mateixa en bossa d'hores a distribuir pel treballador o treballadora.

- Afavorir en matèria de política fiscal el reconeixement de la necessitat i el valor de tots els tipus de treballs. Deduccions per família monoparental i persones dependents a càrrec. Augment de la recaptació per tal d'assegurar els drets previstos a l'Estatut i per tal d'universalitzar certs serveis bàsics que ara estan en mans de les famílies (les dones) o del mercat. La integració de la protecció social amb el sistema fiscal, de forma que s'evitin les conseqüències regressives de la seva desconnexió actual.

- Incorporar la perspectiva de gènere en els pressupostos de la Generalitat per tal d'establir l'impacte diferenciat dels pressupostos sobre les dones i els homes.

- Millorar l'equilibri entre ajudes complementàries, permisos laborals i serveis d'atenció diària. En aquest sentit, s'apunta que per atendre el treball de cura és millor combinar aquests serveis amb permisos laborals de reducció horària o horaris flexibles que no pas permisos de llarga durada.

Aprofundir en la modernització dels serveis públics d'ocupació de Catalunya

El Servei d'Ocupació de Catalunya, anys després de la seva creació com a organisme autònom administratiu, encara no ha completat ni el seu disseny ni el seu desplegament. El model descentralitzat i participat pels ens locals i els agents socials no acaba de desenvolupar-se ni, per tant, de posar-se en marxa.

L'opció per a la creació de consorcis territorials amb participació dels ens locals i dels agents socials ha de garantir, en tot cas, la centralitat del SOC com a òrgan de l'Administració de la Generalitat que té la competència política i la responsabilitat davant la ciutadania de dissenyar i gestionar les polítiques d'ocupació a Catalunya. En aquest sentit, les OTG han de ser el nucli al voltant del qual es vertebri el sistema en el territori i el punt de trobada dels usuaris amb el servei.

Així, és fonamental dotar les diferents unitats del SOC, i d'una manera especial les OTG, dels recursos econòmics, tècnics i humans necessaris per dur a terme la seva tasca. Això inclou la reforma, la millora i l'ampliació d'una gran part de les oficines de la xarxa. Cal garantir espais adequats per a l'atenció personalitzada, respectant el dret a la intimitat de les persones. Cal, també, aturar el procés de tancament d'oficines que des de fa uns quants anys es va produint lentament i que se segueix programant. Un bon servei públic cal que sigui un servei de proximitat i la proximitat no es refereix només al territori, sinó també a les persones. Si hi ha alguna raó per variar el nombre d'oficines, aquesta raó passa pel seu increment.

L'objectiu fonamental d'un servei públic d'ocupació és la millora de les condicions d'ocupabilitat de les persones, aturades i no aturades. Sobre la base d'aquest objectiu s'hauran de definir les polítiques d'ocupació que es considerin adequades. Això requereix, d'una banda, disposar d'un veritable Observatori del Mercat de Treball per conèixer la realitat econòmica i laboral actual al territori i les perspectives de futur i, d'altra banda, requereix conèixer la realitat de les persones que s'enfronten a aquest mercat de treball per resoldre les seves mancances a l'hora d'accedir i de mantenir-se en el món del treball en les millors condicions possibles. Una bona classificació, sistemàtica i amb criteris unificats, de les persones aturades ha de ser garantia de la igualtat d'oportunitats enfront del mercat treball, i això només es pot garantir amb un servei d'ocupació públic, a l'abast de tots els ciutadans i les ciutadanes en les mateixes condicions.

Aquest coneixement rigorós tant de la realitat econòmica i laboral com de la situació en què es troben les persones ha de ser la base del disseny i de la gestió de les polítiques d'ocupació que permeti l'accés i la permanència en el món del treball, la millora de les condicions de treball i el creixement econòmic. Parlem de polítiques d'ocupació per referir-nos tant a les polítiques de formació com a les d'orientació i inserció laboral, que no han de ser considerades de forma aïllada sinó tractades de forma integral. En aquest sentit, el servei d'ocupació ha de participar activament en els processos d'integració de les tres branques de la formació professional: reglada, contínua i ocupacional. Si no es fa així, es corre el perill de deslligar les polítiques de formació de la resta de polítiques d'ocupació.

Tasca fonamental, també, del servei públic d'ocupació és la intermediació. És evident que hi ha diferents camins per buscar feina i que els aturats i les aturades poden seguir diferents vies per ampliar les seves possibilitats, però és important

que el servei d'ocupació es marqui com a objectiu incrementar els seus percentatges en el camp de la intermediació, ja que és l'únic camí a l'abast de tothom.

El servei d'ocupació ha de marcar-se com a objectiu l'assistència personalitzada als aturats, la seva tutorització i el seguiment individualitzat en la tasca de preparar-se adequadament per trobar feina i en la seva recerca. Això requerirà millores en la xarxa d'oficines i increment de personal per millorar la ràtio aturats/empleats del servei públic. I requerirà, també, reconèixer professionalment i salarialment la qualificació de la plantilla dedicada a aquesta tasca. Si es vol donar realment un servei de qualitat a les persones que ho requereixin, això és ineludible. En aquest sentit, caldrà que l'atenció personalitzada als aturats, objecte d'un programa específic inclòs a "L'acord estratègic per a la internacionalització de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana", sigui considerada una tasca estructural, fonamental i necessària del SOC. El recentment aprovat decret d'estructuració del SOC, no ho contempla entre les tasques a dur a terme per les OTG. Caldrà, per tant, modificar aquest decret.

L'atenció personalitzada als aturats (com, de fet, totes les polítiques d'ocupació) haurà de tenir una incidència especial en els col lectius amb majors dificultats de col locació: dones, joves, més grans de 45 anys, aturats de llarga durada, immigrants, discapacitats i altres col lectius. Aquesta definició pot ser més o menys permanent o temporal. Per exemple, situacions de crisi en algun sector econòmic o en algun territori (en el cas, per exemple, de deslocalitzacions) poden requerir actuacions específiques que el servei d'ocupació ha d'estar en condicions de poder d'afrontar amb agilitat.

Les oficines del servei públic d'ocupació haurien de ser, a més, oficines d'informació sociolaboral, per poder oferir als usuaris, als aturats i també als empresaris, informació i assessorament laboral, en matèria de contractació i altres qüestions que tinguin a veure amb el món del treball.

Ara que amb el nou Estatut la Inspecció de Treball es transferirà a la Generalitat, s'haurien d'establir fórmules de col laboració entre el SOC i la Inspecció per tal que el servei d'ocupació participi activament en la lluita contra el frau en la contractació i en la prevenció de riscos laborals, un dels punts negres del món del treball en el nostre país.

Un darrer punt que s'ha de potenciar des del servei públic és l'avaluació dels resultats de les polítiques d'ocupació. S'han d'establir sistemes objectius d'avaluació per garantir la millora constant de l'eficàcia d'aquestes polítiques, enteses com a eina fonamental per a la millora de les condicions de treball i, per tant, per a la millora de les condicions de vida dels treballadors i de les treballadores.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Dotar les diferents unitats del SOC, i d'una manera especial les OTG dels recursos econòmics, tècnics i humans necessaris per dur a terme la seva tasca.

- Millorar els recursos tecnològics de la xarxa d'oficines de treball.

- Enfortir la coordinació dels diferents serveis públics d'intermediació (OTG, ajuntaments).

- Col laboració entre el SOC i la Inspecció de Treball per lluitar contra el frau en la contractació i la prevenció de riscos laborals.

- Augmentar la dotació de recursos econòmics i humans de la Inspecció de Treball.

- Creació de l'Observatori del Mercat de Treball com a instrument que permeti conèixer la realitat laboral del mercat de treball i ajudi a la presa de decisions dels agents socials i de les institucions que treballen per crear ocupació.

2.3 NOVES REALITATS LABORALS, AUTÒNOMS I ECONOMIA SOCIAL

Un impuls a les polítiques en favor dels autònoms i de les autònomes

Amb data de 31 de maig del 2006, a Catalunya viuen i treballen un total de 556.723 persones cotitzants al Règim Especial de Treballadors Autònoms (16,6% del total de cotitzants a la Seguretat Social de Catalunya) que sumades a les 21.208 persones cotitzants al Règim Especial Agrari per compte propi i a les 658 persones que cotitzen al Règim del Mar per compte propi sumen un total de 578.589 persones, és a dir, el 17,2% del total de persones cotitzants a Catalunya.

Cada vegada més, la figura de l'autònom o l'autònoma té poc a veure amb la de fa deu o quinze anys quan aquest col lectiu estava format, bàsicament, per comerciants i professionals liberals.

En aquests moments el mot "autònom" és una marca de la Seguretat Social que engloba realitats molt diverses, tant per la seva realitat professional i econòmica (professionals, petits i mitjans empresaris, cooperativistes, administradors d'empreses amb participació societària, autònoms dependents i falsos autònoms), com per la seva diversitat professional. Hi ha autònoms, i en les diverses situacions abans expressades, a pràcticament tots els sectors de la indústria i dels serveis.

D'altra banda, els autònoms i les autònomes de Catalunya són el 18,43% dels cotitzants al RETA d'arreu de l'Estat i el 17,55% si se sumen els tres règims per compte propi.

La feina desenvolupada pel Departament de Treball ha estat molt insuficient respecte a un col lectiu que cada vegada és més important i que necessita un impuls en la defensa dels seus drets laborals, de protecció social i reconeixement dels drets individuals i col lectius.

Cal dir també que el Pacte del Tinell, en matèria d'autònoms, concretava molt poc. Tan sols es limitava a un seguit de compromisos per defensar, des de Catalunya, en el debat del contingut del futur Estatut del Treball Autònom i altra normativa de tipus estatal (Seguretat Social) que afectés al treball autònom.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Impulsar un marc legal que reguli el treball autònom dependent, reconeixent els corresponents drets individuals i col lectius: dret a la representació sindical, a la negociació col lectiva, a l'exercici de la vaga, dret a la conciliació de la vida laboral i familiar, al contracte escrit i al seu registre en un ens públic, dret a recórrer a organismes extrajudicials de resolució de conflictes i a negociar les condicions retributives, el temps de treball i les modificacions de les condicions de treball.

- Impulsar mesures que garanteixin un tracte fiscal i tributari just i equilibrat als diferents col lectius d'autònoms i d'autònomes.

- Impulsar l'extensió de la protecció social, amb els mateixos drets i deures, que els cotitzants al Règim General de la Seguretat Social.

- Garantir que els autònoms i les autònomes de Catalunya rebin la mateixa proporció de fons per a la formació continua que els de la resta de l'Estat i amb mecanismes clars i transparents.

- Desenvolupar un Pla d'Inspecció de Treball concret per acabar amb la pràctica de falsos autònoms.

- Dedicar recursos i instruments per a la informació i formació dels autònoms i de les autònomes en matèria de Prevenció de Riscos i Salut i Seguretat en el Treball.

- Desenvolupar polítiques actives de suport al treball autònom, mitjançant instruments d'assessorament, línies de crèdits tous i accessibles i tot el que suposa polítiques de suport a l'inici d'activitat, creant oficines integrades d'assessorament.

- Fomentar la concertació social, creant un marc de diàleg estable amb les organitzacions representatives dels diferents col lectius d'autònoms i autònomes de Catalunya.

- Crear una Direcció General del Treball Autònom per garantir l'elaboració de polítiques actives adreçades a aquest col lectiu i una interlocució política per part del Govern de la Generalitat.

El teletreball una nova realitat laboral

L'aparició del teletreball és fruit dels processos de descentralització de l'organització del treball i de l'empresa, l'externalització d'activitats i la flexibilització de les noves organitzacions empresarials, amb uns paràmetres desconeguts fins fa pocs anys i que són possibles gràcies al constant desenvolupament de les TIC. Tot i que el volum del teletreball al nostre país és molt inferior al d'altres països del nostre entorn, és inqüestionable que aquesta modalitat de treball anirà en augment.

El teletreball no és una professió, és, només, una nova forma de treball, que no devalua la feina sinó que la concreta en nous sistemes basats en instruments telemàtics que permeten que aquesta feina es faci sense ser necessària la presència en el lloc de treball o a la seu de l'empresa.

El teletreball aplega un seguit de realitats molt diverses i transversals: teletreball mòbil, esporàdic i en centres de teletreball o centres de recursos compartits. Una realitat que inclou treballadors i treballadores assalariats i autònoms i autònomes dependents. Una realitat que s'obre camí, en diferent mesura, en la pràctica totalitat dels sectors industrials i de serveis.

És necessari, doncs, un conjunt integral de mesures i d'actuacions que, al mateix temps, donin resposta a aquesta realitat diversa.

El teletreball té aspectes potencialment positius com la sostenibilitat de la societat (reducció de la mobilitat, efectes positius sobre el medi ambient...), una millor qualitat de vida i de conciliació de la vida laboral, familiar i personal, una reducció de les despeses estructurals per a les empreses, la potenciació de

l'activitat econòmica en zones rurals o la incorporació al mercat de treball de col lectius amb especials dificultats de mobilitat.

D'altra banda, però, el teletreball té, també, riscos potencials: un possible retrocés en les condicions de treball, amb una individualització de les relacions laborals, amb la fragmentació i la precarització del món del treball i amb la generació de nous nuclis d'economia irregular.

El teletreball, per si mateix, no és positiu ni negatiu, té unes potencialitats certes i uns perills determinats. Com en tantes altres qüestions, el problema no és el teletreball sinó l'ús que se'n faci.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Promoure un procés de concertació entre el Govern, les organitzacions empresarials i els sindicals per impulsar el teletreball a Catalunya.

- Impulsar polítiques de desenvolupament de centres de teletreball o centres de recursos compartits, especialment pel valor econòmic i social que aporten a zones rurals de baixa densitat demogràfica i insuficients infraestructures. També pel valor de constituir una activitat econòmica sense impacte mediambiental negatiu i com a factor de desenvolupament tecnològic i formatiu.

- Potenciar, també, en col laboració amb les administracions locals, la instal lació de telecentres i centres de recursos compartits a les ciutats més importants i amb una significativa activitat econòmica, especialment en aquelles on la poca disponibilitat de sòl i el seu preu representen un problema greu.

- Promoció del teletreball com a mecanisme d'inserció laboral de persones amb determinades discapacitats i d'altres col lectius amb determinats perfils socials.

- Polítiques de crèdits específics per a l'adquisició i la modernització d'equips dels teletreballadors autònoms i de suport per a les despeses addicionals que impliquen l'inici d'activitat professional.

- Polítiques específiques de formació contínua per als teletreballadors autònoms.

- Promoció dels canvis legislatius necessaris per a una millor adaptació a la realitat del teletreball.

- Compromís de la Generalitat de Catalunya per impulsar les noves regulacions sobre teletreball en el conjunt de les administracions de Catalunya i, molt especialment, en la pròpia, com a ocupador.

- Promoure la constitució d'una Comissió Tècnica Permanent sobre teletreball, amb participació dels agents econòmics i socials, a fi d'analitzar el seu desenvolupament, les noves problemàtiques, conèixer la realitat d'altres països i promoure propostes en la mateixa Comissió.

Enfortir i desenvolupar l'economia social

El teixit econòmic i social dels nostres sistemes productius es configura per un conjunt molt ric i divers d'empreses i d'organitzacions, entre les quals destaquen les cooperatives, les societats laborals i les entitats que conformen l'economia social.

Cooperatives, societats laborals i entitats del tercer sector constitueixen una altra realitat empresarial basada en l'autogestió i la cogestió, en la presa democràtica de decisions, en la propietat en mans dels treballadors/es i cooperativistes/as que adquireixen la capacitat de decisió sobre l'empresa i la manera d'organitzar-se. A més, l'economia social es constitueix en un element d'arrelament econòmic al territori, al país, afavorint el desenvolupament econòmic i l'equilibri territorial.

Les empreses d'economia social contribueixen a la consolidació del model productiu socialment avançat, per la seva base democràtica de funcionament, per la creació i el manteniment d'ocupació estable, per l'exercici de la participació i la gestió responsable. Amb el principi que la rendibilitat de l'empresa es fonamenta en la reinversió permanent dels beneficis, permet l'estabilitat i la qualitat a llarg termini de l'ocupació, la millora de les condicions laborals i el desenvolupament personal dels seus treballadors/es. Alhora les empreses d'economia social representen un valor segur en el panorama econòmic actual, amb major garantia d'estabilitat laboral, de qualitat i de satisfacció dels clients, amb una major implantació en sectors emergents i una mitjana superior en ocupació per a dones i persones amb discapacitats.

És per tot això que les empreses d'economia social, capaces de garantir la qualitat en el treball, per la seva implantació en el territori i la seva implicació social, són empreses de major garantia per a la gestió dels serveis públics. Cal realitzar polítiques per afavorir el desenvolupament de les mateixes i la seva fortalesa empresarial.

L'economia social històricament ha creat xarxa empresarial que, per la seva relació amb el desenvolupament local i pel seu compromís amb l'acció comunitària, la solidaritat i l'interès comú, ajuden a potenciar models innovadors de major benestar.

Des d'ICV-EUiA valorem molt positivament que l'economia social sigui una realitat al nostre país que dóna ocupació al 12% de la població activa i contribueix amb el 7% al PIB català.

De les polítiques del Govern català cap al sector destaquem diversos aspectes:

- L'esforç de major dotació econòmica a les ajudes directes a les empreses de l'economia social per a la incorporació de socis treballadors/es, per inversions productives i creació de cooperatives, societats laborals i entitats de segon grau.

- La inclusió de l'economia social en els altres àmbits d'ajudes empresarials com a R+D, Comerç i Turisme, finançament d'ICF i Avalis.

- La posada en marxa del procés participatiu d'elaboració de l'Estatut va permetre que, gràcies a les aportacions de les organitzacions representatives del sector, s'assolís el reconeixement ple de l'economia social. En els articles 45 i 124 s'amplien les competències exclusives de la Generalitat en cooperatives incorporant el foment i l'ordenació de tota l'economia social, incloses les societats laborals i altres entitats.

Des d'ICV-EUiA entenem que el desplegament de les noves competències de l'Estatut permetran afavorir el desenvolupament ple de l'economia social.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Constitució del Consell Superior de l'Economia Social, com a àmbit de concertació i de planificació de les polítiques del sector, entre l'Administració i les organitzacions representatives del sector. Dotar econòmicament el Consell Superior per fomentar les polítiques de recerca i d'investigació d'alt nivell dedicades específicament a l'economia social i a la democràcia econòmica.

- Constitució de l'Institut del Foment i de la Formació de l'Economia Social, per a tot el sector d'acord amb les noves competències. Aquest institut hauria de fomentar en els diferents programes formatius universitaris i ocupacionals mòduls de formació en matèria dels avantatges competitius i socials de l'economia social. I en tot cas, millorar l'accés de les empreses d'economia social als fons destinats a la formació contínua (Forcem).

- Reconeixement del sector com a agent social en tots els marcs de negociació i com a consultor de les polítiques referents a economia, ocupació, afers socials, formació, qualificació professional, relacions laborals i contractació.

- Creació del Distintiu de Qualitat de l'economia social, que actuï com a marca de reconeixement del sector. Així com Impulsar els certificats de Responsabilitat Social entre les empreses d'economia social.

- Enfortir l'economia social a partir del suport a les seves estructures associatives i representatives. Enfortiment del seu prestigi i visibilitat, especialment a través dels mitjans de comunicació públics.

- Promoure les aliances estratègiques del sector amb els ens locals, en particular en les polítiques de creació d'ocupació i d'empreses i en la contractació de serveis.

- Impulsar i enfortir les entitats empresarials de segon grau que optimitzin el seus recursos i les seves inversions en formació, R+D, noves tecnologies.

- Incentivar la incorporació de socis i sòcies de treball, exercint discriminació positiva vers els col lectius amb major dificultat d'accés al món laboral i als càrrecs de responsabilitat.

- Enfortir les polítiques de finançament per al sector, donant suport en particular al capital de risc i especialment a les inversions en infraestructures i tecnologies de la informació i la comunicació per garantir una major qualitat i fortalesa de les empreses d'economia social.

- Garantir el suport financer a les experiències de banca ètica promoguda des de la societat civil, així com altres propostes d'economia solidària (consum ecològic, turisme solidari, agricultura ecològica...)

- Donar suport a la formació en els valors que defineixen l'economia social, la gestió democràtica, participativa i la responsabilitat social, incloent per exemple les opcions per a la creació d'empreses d'economia social en el marc del foment de la cultura emprenedora.

- Impulsar la reserva d'una part de la licitació d'obres i serveis per les empreses d'economia social, estudiant la viabilitat d'accedir a un percentatge del 25%. Igualment avançar en altres mecanismes per a una gestió de qualitat i més democràtica, tals com la introducció en els concursos públics de clàusules afavoridores de les polítiques de Responsabilitat Social, models de cogestió de serveis...

2.4. SECTOR SERVEIS, TURISME I COMERÇ

Fomentar la millora de la qualitat del sector comercial

L'anomenat comerç de proximitat té dos vessants: un quotidià alimentari i l'altra d'equipament de la persona. La despesa familiar disponible és avui d'un 30% dels ingressos, dada bastant inferior a la de fa 4 anys. D'altra banda, la superfície comercial ha crescut considerablement. Ens trobem, doncs, davant un alentiment del consum (a causa de la menor renda) i un increment considerable de l'oferta.

El model de comerç de ciutat, avui i en un futur, dependrà cada cop més de la seva ubicació. La localització física d'un comerç és tant o més important que el seu producte i els seus preus. Depèn, per tant, en la seva major part, de la importància que el govern municipal vulgui donar a les funcions que desenvolupa. Perquè el comerç sigui eficaç és necessari urbanisme, serveis, aparcaments, neteja, vigilància..., en definitiva, tot allò que el model de comerç perifèric té solucionat.

Perquè no tingui conseqüències irreversibles per als ciutadans ha de garantir-se un equilibri entre els diferents formats de comerç que es poden donar i, sobretot, evitar que els grans formats de distribució tinguin posició dominant en el mercat. No hauria de ser possible que la renda familiar disponible estigués en mans d'unes quantes empreses que controlin els fabricants, els preus i les qualitats.

L'actual Llei de Comerç Interior aprovada pel Parlament de Catalunya intenta evitar les grans instal lacions a la perifèria i deixar-les instal lar en la trama urbana consolidada. Els avantatges i els inconvenients es veuran en el definitiu PTSEC.

Els eixos de les nostres propostes han de servir per desenvolupar els objectius bàsics següents:

- La defensa del model del petit comerç urbà com a defensa d'un determinat model de ciutat sostenible i habitable.
- Un model territorial comercial equilibrat i coherent.
- La integració del comerç en la vida dels pobles i de les ciutats de Catalunya.
- El foment de la millora de la qualitat en el sector comercial.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- Revisió de la figura del POEC per evitar el seu ús per a la justificació de noves grans superfícies comercials, limitant-lo a la trama urbana consolidada.
- Modificar l'article segon de l'actual Llei de Comerç Interior per evitar els abusos en la prolongació de la jornada comercial en determinats municipis.
- Apostar per la integració del sector comercial a l'estratègia de desenvolupament local general: obligatorietat d'introducció de criteris de coordinació i de suport amb d'altres sectors en tots aquells plans o programes impulsats i/o finançats per la Generalitat.

- Suport als plans de dinamització comercial, en la línia de configuració de centres comercials a l'aire lliure, amb preferència per als municipis amb una especial afectació per les grans superfícies comercials.

- Aplicació de criteris territorials en el suport als plans de dinamització comercial i altres actuacions de suport al petit comerç.

- Elaboració d'un Pla de Suport a la Recuperació, la Rehabilitació i la Dinamització dels Mercats Municipals a Catalunya.

- Canviar l'actual Llei de Comerç Interior pel que fa al reconeixement de "zones turístiques", establint autoritzacions diferenciades per tot l'any per a aquelles localitats que reuneixin els requisits, i limitades en el temps per les zones turístiques de temporada.

- Aplicació de la llei, per part de diversos municipis que reclamen el reconeixement de "zones turístiques" de determinats indrets del municipi amb l'objectiu de garantir l'acompliment de la normativa.

- Creació d'un veritable cos d'inspectors de comerç que sigui operatiu en totes les infraccions que es donin en el sector i, especialment, en l'incompliment de la Llei d'Horaris i de les excepcions autoritzades.

- Creació d'un Observatori del Comerç que generi i actualitzi permanentment la informació i l'evolució del sector comercial, fent un seguiment de les condicions de treball en el sector, impulsant la seva modernització, proposant mesures de formació i qualificació dels treballadors i de les treballadores. L'observatori també hauria de fer anàlisis i propostes sobre l'urbanisme comercial i garantir els drets dels consumidors contra les pràctiques monopolistes.

Desenvolupar el Pla Estratègic de Qualitat i Sostenible del Sector Turístic a Catalunya 2005-2010

Per avaluar la situació actual en la qual ens trobem, hauríem de ser autocrítics i analitzar les causes –les internes i les externes– que ens han dut a plantejar-nos que el model turístic que fins fa pocs anys funcionava i era rendible, ara li cal una revisió en profunditat.

El nombre de turistes que ens visiten segueix en augment. Malgrat això, la crisi econòmica dels països europeus emissors de turisme i l'estabilitat política de països que fins ara no eren competència directa, però que amb una bona planificació i visió de futur s'estan convertint en una destinació competitiva, ens ha arrossegat a una competència de preus, on no hi ha visió de conjunt ni de futur.

Si, com apuntàvem al principi, no ens visiten menys turistes sinó que gasten menys i el sector ja no és tan rendible, hem de plantejar-nos què és el que no funciona i quins nous paràmetres han aparegut.

Hem d'analitzar el sector turístic actual, tenint present la forta irrupció de les

noves tecnologies, analitzar el nombre de reserves que es fan directament des dels ordinadors de casa i tenir present la cada vegada més forta presència de les companyies aèries de baix cost. No podem deixar de costat els operadors turístics, ja que són ells els que segueixen gestionant la majoria d'ofertes. Les administracions han d'actuar conjuntament per arribar a acords amb aquests operadors turístics.

Capítol a part mereix l'anàlisi del turisme estranger o nacional de segona residència i el lloguer com a apartament turístic de pisos no legalitzats, que no beneficia el sector i que incrementa el preu de l'habitatge.

Els analistes econòmics ens indiquen que la indústria hotelera espanyola "guanya menys que abans, no està en fallida i segueix generant activitat econòmica rendible". En el mateix estudi destaca que si s'ha produït algun descens és en alguna destinació concreta de sol i platja, però no en el conjunt del sector. També és destacable la dada de les despeses de personal que ha baixat en dos anys consecutius, la qual s'ha situat per sota del llindar del 30%, cosa que fa que derivi, indubtablement, en una davallada de la qualitat del servei i genera manca de competitivitat amb altres destinacions.

Davant d'aquesta situació, és necessari impulsar i desenvolupar, amb la imprescindible participació dels agents socials, el Pla Estratègic de Turisme, amb la finalitat de definir el marc d'actuacions a curt, mitjà i llarg termini.

El sector turístic a Catalunya un sector a l'alça

Parlar del sector turístic a Catalunya és parlar d'un sector que ha contribuït amb més de l'11% del producte interior brut en els últims anys i, per tant, és un dels principals sectors que aporta més riquesa a Catalunya. Respecte a l'ocupació, segueix mostrant xifres de creixement amb més del 70% de l'ocupació en els últims anys i es preveu que segueixi augmentant. Cal destacar que és un sector en el qual s'afavoreix la contractació de joves i immigrants, i que la dona representa un altíssim percentatge en el total de les contractacions.

Malgrat les contínues notícies i comentaris sobre la crisi del sector turístic, les dades ens diuen que en el cas de Catalunya això no és cert. Un exemple clar és que a Barcelona està previst augmentar la planta hotelera amb la construcció de 4.500 noves habitacions fins a l'any 2007. Cal destacar, també, el notable creixement del turisme domèstic (Catalunya i resta de l'Estat) on l'acumulat va arribar a registrar un creixement del 7,9%. Si a aquesta dada li sumem que al novembre del 2004 es va registrar una alça del 10,2%, ens fa pensar que estem en el camí de desestacionalitzar la temporada turística i diversificar la nostra oferta.

Aquestes dades ens duen a pensar que Catalunya és una destinació estable i competitiva en el mercat europeu i mundial, però també que és el moment de prendre les mesures necessàries perquè, igual que ha passat en altres destinacions, el sector no entri en crisi. En aquest sentit, el Govern de Catalunya ha elaborat un Pla Estratègic de Turisme per al període 2005-2010 que creiem que pot ser un bon instrument per posar les bases del model de turisme que Catalunya necessita.

Per un model de turisme ambientalment sostenible

Aquest concepte ha estat utilitzat en els últims anys per relacionar-lo amb el concepte "durable" definit durant la Cimera de Rio de Janeiro del 1992. Per tant, el turisme sostenible podria definir-se com un procés que permet que es produeixi un desenvolupament sense degradar o esgotar els recursos que possibiliten aquest desenvolupament.

Per a ICV-EUiA el model turístic per a Catalunya ha de ser clarament respectuós amb el territori i el medi ambient, frenant els processos d'especulació i d'extensió urbanística indiscriminada i tendint a un aprofitament sostenible dels recursos naturals, ambientals, paisatgístics, culturals i etnogràfics. L'impacte del turisme en aquest sentit s'ha de reduir, corregir i, en la mesura del possible, invertir, aconseguint que una gestió correcta dels recursos turístics comporti una millor gestió i una major sostenibilitat per al nostre entorn.

En definitiva, ICV-EUiA creiem que un creixement desmesurat provocaria, precisament el que volem evitar. D'una banda, una degradació de les nostres costes i ciutats i, d'altra banda, l'obligació de competir en preus i no en qualitat.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- **Inversions i Comunicacions**

  - ✓ Inversió en la millora mediambiental. El Govern de la Generalitat, en coordinació i col laboració amb la resta d'administracions, hauria d'establir ajuts per millorar platges, passeigs marítims, edificis històrics, millorar l'oferta museística, protegir espais naturals, fomentar la creació de centres de teràpia, spas, termalisme, turisme de salut, etc. Cal una aposta de les administracions per prendre mesures de millora ambiental: recuperació de les lleres dels rius, creació de depuradores d'aigües residuals...
  - ✓ Concessió de crèdits tous a aquells hotels que presentin plans per a la regeneració d'establiments ja obsolets o antiquats. Incrementar la tasca dels inspectors de turisme que vigilen el manteniment dels nivells de qualitat. Realitzar un programa de reconversió de places obsoletes, amb l'objectiu de reduir l'excés d'oferta poc competitiva i de baixa qualitat. Establir ajuts econòmics i fiscals per afavorir el tancament d'aquests establiments i la seva compra i rehabilitació per part dels ajuntaments. La futura utilització dels terrenys, o instal lacions, serien d'ús públic, una reconversió fàcil dels hotels serien residències per a la tercera edat.
  - ✓ Crear un fons per a renovar i actualitzar els establiments. Aquest fons es crearia amb part de la quota per a la conservació i millora de l'entorn, i l'aportació dels mateixos establiments. Seria necessari gestionar-la mitjançant un organisme mixt, públic-privat, amb participació dels agents socials, establint els criteris per accedir a aquests ajuts.
  - ✓ Ampliació d'aparcaments públics a les entrades a Barcelona i a les zones d'afluència massiva de turistes per fomentar l'ús del transport públic i la descongestió del trànsit. Millorar la comunicació entre les ciutats, les destinacions amb interès cultural i les destinacions de platja mitjançant el transport públic.

- **Laboral**

  - ✓ Potenciar la formació i el reciclatge de professionals, optimitzant les escoles de turisme i de restauració.
  - ✓ Combatre l'eventualitat de la contractació i les jornades laborals per sobre del regulat en el conveni d'hostaleria que generen problemes en la conciliació de la vida personal i la vida laboral i que van en detriment de la qualitat del servei.
  - ✓ Controlar l'externalització d'alguns dels serveis (neteja, càtering...), amb la subcontractació que precaritza les condicions laborals i redueix la qualitat del servei.
  - ✓ Controlar la contractació mitjançant ETT o empreses de serveis que ocupen llocs de treball fixos.

- **Promoció**

  - ✓ Modificar les categories dels hotels en funció dels serveis, del personal, de la qualitat, etc.
  - ✓ Promocionar Catalunya internacionalment, fent palpable, així mateix, la identitat pròpia de cada població o destinació turística per a major enriquiment de l'oferta.
  - ✓ Afavorir la creació d'operadores catalanes a l'estranger que evitin el desviament de turistes a altres destinacions per interès dels grans operadors turístics amb l'objectiu de fer un turisme fort, autòcton i amb un segell de qualitat.
  - ✓ Crear l'agència catalana de turisme amb l'objectiu de promocionar Catalunya com a marca i incidir en els valors propis culturals, paisatgístics i d'oci. Aquesta agència seria cogestionada per part dels poders públics i la iniciativa privada, amb la participació dels agents socials.
  - ✓ Incentivar el turisme interior que cada vegada té més importància, com una manera de crear riquesa i mantenir un nivell de vida per als mateixos habitants, en el benentès que cal evitar la depredació del territori i l'abandó de l'activitat ramadera i agrícola i, per tant, s'ha d'integrar el turisme dins les formes de vida de la població rural.
  - ✓ Impulsar la captació de fires i congressos, amb la finalitat de revitalitzar la fira de Barcelona, agilitant-ne la renovació. Millorar la connexió amb transport públic entre Montjuïc 1 i Montjuïc 2 a l'Hospitalet.
  - ✓ Establir les mesures i els mitjans necessaris per controlar les "falses segones residències" que s'utilitzen a la costa per a lloguer, encarint el preu de l'habitatge local i restant afluència als hotels.
  - ✓ Regular els apartaments turístics de lloguer d'un dia, tal com actualment ho permet la LAU. Elaborar una legislació que vigili, controli i aflori el que té d'ocult i il legal. Solament a la ciutat de Barcelona s'estima que hi ha més de 800 pisos per a ús turístic.
  - ✓ Acabar amb els falsos càmpings, terrenys que no estan registrats com a tal i no compleixen el mínim de garanties.

- **Legislació**

  - ✓ Elaboració d'una llei d'ordenació i promoció del sector turístic de Catalunya. Aquesta llei ens permetria establir un sector turístic sostenible posant fi a l'actual creixement indefinit. Cal establir els òrgans i els instruments de coordinació i de participació de totes les administracions

implicades, agents socials i moviments veïnals (locals).

- ✓ Elaboració d'un Pla Territorial de Turisme de tot el territori que identifiqui els municipis turístics. Aquest pla permetria reduir el creixement d'establiments i segones residències, introduint moratòries de llicències urbanístiques a les àrees més congestionades i saturades.
- ✓ Revisió de la normativa d'allotjaments hotelers amb l'objectiu d'establir uns requisits més estrictes en quant a qualitat i que la qualificació hotelera sigui atorgada per l'Administració, garantint el mínim esperat segons la categoria de l'establiment.
- ✓ Revisió de la normativa de càmpings amb la finalitat de limitar el creixement i les modalitats, evitant certes formes de barraquisme existents en l'actualitat.
- ✓ Revisió de la normativa d'apartaments turístics per conèixer el nombre d'habitatges de lloguer, multipropietat, etc., dirigides a turistes i per a ordenar i controlar l'oferta, amb la qual cosa es posaria fi a una part d'activitat econòmica submergida i opaca fiscalment.

- **Control de qualitat**

- ✓ Elaborar un pla de qualitat per a establiments turístics i oferta complementària. S'establirien mecanismes de control sistemàtics i periòdics dels requisits mínims de qualitat de les infraestructures per part de la inspecció turística, evitant la degradació paisatgística i del propi establiment.
- ✓ Incentivar a les empreses l'aplicació de sistemes de qualitat, controlats pels agents socials i l'Administració.

- **Observatori Català del Turisme**

- ✓ Potenciar el treball de l'Observatori Català del Turisme amb l'objectiu que aquest sigui un instrument vàlid per a la pressa de decisions per a millorar i enfortir el turisme del nostre país.

- **Taxa progressiva de conservació de l'entorn**

- ✓ Establir una quota progressiva en els establiments que serà destinada a cobrir les despeses extres en la neteja i el manteniment de les ciutats, pobles i platges provocades per la gran afluència de turisme. És necessari que aquesta quota sigui progressiva per adaptar-la a la realitat de cada visitant i a la de cada establiment. La quota hauria d'estar integrada en la factura i ser gestionada i justificada per les administracions locals, garantint que els fons siguin destinats al seu fi.

2.5 DESENVOLUPAMENT DEL MÓN RURAL I POLÍTICA PESQUERA

El món rural que volem

El "món rural" és un concepte artificial, com ho són tots els conceptes, que no pot fer res més que establir marcs generals de descripció i de comprensió de la realitat. La realitat actual del que anomenem "món rural" és complex perquè té fonaments històrics molt antics en els quals arrela i perquè al llarg de la història, tant els problemes com les solucions s'han anat definint i evolucionant al ritme de les necessitats i dels interessos humans. Actualment, el món rural –que abans de la modernitat no existia com a concepte– es troba en una cruïlla d'interessos nous, molt potents i enfrontats entre si que han obligat, precisament, a definir "allò que és el món rural".

Si fins fa pocs anys, el món rural podia ser definit per la seva condició agrària, actualment les definicions poden ser molt diverses segons on es posi l'accent. Per a alguns, el món rural continua essent el lloc on l'agricultura ocupa i gestiona la major part del territori i els recursos naturals. Per a d'altres, el món rural és un territori amb una xarxa urbana poc densa i demogràficament feble. Uns tercers pensen que el tret definitori és la llunyania dels serveis bàsics de sanitat, educació, cultura i informació. Finalment, d'altres creuen que el món rural pot ser assimilat, a grans trets, amb el medi natural, endreçat o contaminat, segons els casos, per la societat. Aquests casos no esgoten la diversitat de definicions del món rural però són suficients per observar que, en tots, hi ha un debat sobre la relació entre natura i cultura. Així ens ho mostren també les diverses ciències socials com la sociologia agrària, l'antropologia social o la geografia que han estudiat en els darrers vint-i-cinc anys tant les societats industrials com les societats en vies de desenvolupament. El món rural no es pot definir amb un concepte simple, mecànic i objectiu sinó, més aviat, per una relació variable i subjectiva. Podríem definir, doncs, el món rural com **"aquell territori on es donen unes particulars relacions entre natura i societat"**. Això implica un tractament particular, també, de nombroses variables demogràfiques, econòmiques, socials, identitàries o patrimonials i, finalment, una noció, particular també, del que en termes de modernitat significa "desenvolupament".

Ara, tots hem de prendre part en aquest debat i hem de definir, personalment, allò que volem que sigui el món rural. D'una manera simplificada, per a ICV-EUiA, el món rural que volem és un lloc de conservació del patrimoni natural, del patrimoni cultural i del paisatge. Un lloc de producció d'aliments, un lloc per gaudir del lleure, la cultura i l'esport, un lloc per a la recerca científica i, finalment, un lloc on desenvolupar-se les persones que hi viuen.

Aquest és un propòsit llarg, complex i no exempt de dificultats. Que la solució als problemes del món rural no serà immediata, ho sabem tots. El camí és llarg i difícil, sobretot, perquè no existeix un "estadi final" com a objectiu. L'objectiu és el camí, la gestió quotidiana de la realitat, el mètode. I aquest mètode, es diu "desenvolupament sostenible".

Marc històric i diversitat de problemàtiques en el món rural

El món rural està vivint des fa uns quants anys un procés de desestructuració de l'economia agroramadera i forestal, de l'organització social i de la cultura, fruit del desenvolupament de l'economia de mercat en el darrer segle, la modernització de la societat, la industrialització i la urbanització que no només ha generat impactes en totes aquestes esferes de la societat sinó que també han generat impactes ambientals ben visibles. El despoblament i l'abandonament de les terres de conreu i del bosc, la contaminació ambiental, la pèrdua de biodiversitat, l'enrunament dels pobles, camins, carrerades o infraestructures de producció agrícola i ramadera que organitzaven i donaven sentit al territori, els canvis tecnològics, la monetització de l'economia enfront d'altres formes de consum i intercanvi de béns, la pèrdua de significat i d'incidència social i política de les institucions de la "Casa" i de la "Comunitat" o la pèrdua de coneixements tradicionals i percepcions locals han estat passos, lentament imperceptibles, d'aquesta transformació.

Aquests problemes que afecten el món rural no són exclusius de Catalunya sinó que afecten de manera similar totes les zones rurals d'Europa i, fins i tot, en alguns aspectes, la resta dels països en desenvolupament i s'han de mirar com un procés en el marc històric de la globalització. El resultat d'aquest procés històric en el món rural es tradueix en importants repercussions en la vida quotidiana de les persones:

- Hi ha despoblament i envelliment de la població amb tots els problemes econòmics, socials i ambientals que aquesta situació comporta.

- Davallen les activitats econòmiques agrícoles i ramaderes que depenen de la PAC per a la seva continuïtat i, sobretot, manca un nou model productiu agroramader i forestal. En aquesta situació, l'economia rural tendeix a la terciarització amb l'augment dels serveis i del comerç concentrats, principalment, a les capitals de comarca que, juntament amb la construcció, es converteixen en els motors reals de l'economia. D'altra part, hi ha dificultats per generar noves activitats econòmiques com el turisme ecocultural, les indústries agroalimentàries locals o el teletreball entre d'altres.

- Hi ha dèficits en infraestructures i serveis en els petits nuclis rurals pel que fa a la xarxa viària, les xarxes d'abastament i de sanejament d'aigua, la xarxa d'enllumenat, la telefonia i les noves tecnologies d'informació i de comunicació o les noves tecnologies energètiques en la construcció. Els problemes de mobilitat (que es basa en l'ús del vehicle privat donada la manca de transport públic amb un cost notablement superior al transport urbà) i els problemes d'habitabilitat provoquen l'abandonament dels petits nuclis rurals i la concentració urbana a les capitals de comarca.

- Manca de treball, habitatge i equipaments per a joves que es veuen obligats a emigrar cap a les ciutats.

- Manquen equipaments, serveis i activitats per a la gent gran que els dificulta la possibilitat de seguir la seva vida en el mateix poble de residència, afavorint el despoblament dels petits nuclis rurals i la concentració urbana a les capitals de comarca.

- Hi ha escassa sensibilitat en polítiques de feminització. Les dones han tingut, històricament, una important participació tant en la vida domèstica com en la vida productiva de les cases del món rural, moltes vegades no ben reconeguda en el propi àmbit social. Aquest fet fa que les polítiques de dones al món rural es vegin com un element distant imposat pel món urbà. Amb els canvis que comporta la modernització econòmica, social i cultural, les dones juguen un nou paper, similar en essència, però diferent en les formes. Les dones han canviat el seu paper de productores dins la casa (horta, bestiar de corral…) a desenvolupar el treball fora de casa.

- L'assistència per a discapacitats és escassa, la qual cosa limita les oportunitats de desenvolupament personal.

- L'assistència a persones en situació d'exclusió social es veu agreujada per la manca de treball i d'habitatge.

- Manca la integració entre població local i persones nouvingudes (procedents de països extracomunitaris o, fins i tot, de l'àmbit metropolità) que, fora de l'escola i el treball, pràcticament no es relacionen.

- Són escasses i dèbils les activitats en cultura i educació pel que fa a biblioteques, arxius, arts o educació ambiental.

- Hi ha una escassa participació social tant pel que fa als afers públics com en les associacions privades.

- Són nombroses les amenaces sobre la conservació d'espais naturals i espècies animals que es troben protegits per la Unió Europea mitjançant la Directiva Hàbitats i la Directiva Aus, com són:

  - ✓ el mateix abandonament de les activitats econòmiques agroramaderes i forestals, i el manteniment de pràctiques que generen contaminació del sòl i l'aigua com ara són els purins, els adobs químics i els pesticides o el desenvolupament de noves formes de conreus basades en la intensificació del regadiu i els OMG, els anomenats transgènics.
  - ✓ la construcció d'infraestructures turístiques, com ara les estacions d'esquí o els camps de golf i els projectes immobiliaris associats a aquestes activitats amb una important pèrdua de sòl agrícola i d'espais naturals.
  - ✓ les dificultats per tirar endavant projectes de conservació d'espais naturals, agroforestals i paisatges d'especial interès mitjançant figures legals com els parcs naturals, ZEPA o LIC per l'oposició de les poblacions locals que desconeixen els possibles avantatges que aquestes figures aporten al territori i les perspectives de desenvolupament que contemplen.

Debats actuals en el món rural davant del desenvolupament

Per enfocar aquestes problemàtiques, Europa viu ja un llarg període de definició d'un model de desenvolupament sostenible del món rural que enfronta dues percepcions de l'economia, la societat i la sostenibilitat i que es debat actualment en tres grans fronts que es realimenten entre si.

El primer, és sobre la necessitat o no de mantenir el sector primari i de quina manera aquest sector ha de participar en el desenvolupament. Des de posicions liberals, algunes veus afirmen que aquest sector "no té actius humans ni materials per mantenir-se econòmicament per si mateix, destrueix i malbarata recursos naturals, i representa un factor limitat pel desenvolupament d'altres models econòmicament més rendibles". Per contra, altres veus creiem que el sector primari és, potencialment, un magnífic factor de desenvolupament social i de conservació ambiental a través d'una agricultura i d'una ramaderia ecològica que doni valor afegit al producte i seguretat alimentària a la societat, alhora que fixa població als territoris com a gestors de la conservació dels espais naturals. Sense pagesos qualsevol projecte conservacionista serà incomplet, alhora que, sense conservació, és inviable el futur dels pagesos. Només la conservació dels espais naturals i agroforestals assegura la continuïtat de la pagesia i pot impedir que els pagesos siguin arraconats per nous "actors econòmics" aliens al territori.

El segon debat és, precisament, sobre aquesta conservació. Què s'ha de conservar, per què i, sobretot, com s'ha de conservar? Una primera resposta és a través de les figures legals de conservació que proposa la modernitat com ara són els parcs naturals, les ZEPA o els LIC. Enfront d'aquesta resposta, hi ha la d'aquells que pensen que "és el mercat l'única institució econòmica que té capacitat per conservar aquells espais naturals que la societat necessita". Una tercera visió que ICV-EUiA comparteix posa en valor la participació del sector primari i les cultures locals en el centre de la gestió dels espais naturals.

El tercer debat és sobre el desenvolupament del turisme que d'uns anys ençà està penetrant amb força a les comarques de muntanya. El turisme s'ha de concebre únicament com una activitat de lleure i com un factor de creixement econòmic o ha d'incorporar, tal com pensem a ICV-EUiA, a més, la funció social de l'educació ambiental i de la conservació del patrimoni natural i cultural.

Donar una o altra resposta a cada un d'aquests debats significa també donar resposta a tota una sèrie de problemàtiques que són les que garanteixen la qualitat amb la qual es fixa la gent al territori. Ens referim al treball i a l'habitatge per a joves, l'atenció a la gent gran, als discapacitats i a la població en situació d'exclusió social, l'atenció a les famílies, la salut, l'educació, la cultura, o la integració entre la població autòctona i els immigrants nouvinguts. Aquest conjunt de problemàtiques es manifesten de manera particular en el món rural i formen part d'un debat més ampli que podríem anomenar "la relació entre el món rural i el món urbà".

Línies de treball del govern 2003-2006: la feina feta

Fins avui, el Govern de la Generalitat, immers en l'acció pública i el posicionament davant dels debats que afecten el món rural, ha procurat donar resposta a les diverses problemàtiques tot impulsant:

- El Congrés del món rural que, en bona mesura, ha de permetre orientar i desenvolupar les polítiques del món rural per a la propera legislatura.

- El Contracte global d'explotació, un dels principals instruments de desenvolupament rural.

- Els processos legislatius que han de permetre la creació del Banc de terres i la concentració parcel lària.

- L'avantprojecte de llei de creació de l'Agència de la Natura.

- L'aprovació de la Xarxa Natura 2000.

- Les campanyes de prevenció d'incendis forestals (2004, 2005 i 2006) i l'aprovació del Reglament que desplega la Llei de prevenció d'incendis forestals en urbanitzacions.

- L'aprovació dels plans de delimitació de 40 espais naturals protegits (PEIN).

- La redacció del Pla General de Política Forestal.

- El Decret 184/2005, de creació de la Subdirecció General d'Agents Rurals en la Direcció de Medi Natural.

- El Pla per a un nou model de gestió de la fertilització (orgànica i mineral) en una agricultura i ramaderia sostenibles. El projecte "Col lumela"

- L'elaboració i l'exposició al públic de Plans Territorials Parcials.

- L'elaboració del Pla Director de l'Esquí.

- El Pacte Nacional per a l'Educació.

- El Projecte de llei pel dret a l'habitatge i la construcció d'habitatge de protecció oficial.

- El traspàs i la modernització de la línia de tren Lleida-la Pobla de Segur.

No cal dir, però, que l'acció de govern més important ha estat l'aprovació del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya on es donen els instruments en matèria de drets i deures, competències i finançament per a desenvolupar polítiques socials i ecologistes d'esquerres per al món rural.

Una política integral a les zones rurals i agrícoles

Per apropar-se al món rural que volem, des d'ICV-EUiA creiem que cal una política integral que doni resposta a tres objectius bàsics:

- Aconseguir una nova planificació territorial que revalori els espais naturals i agroforestals com a reserva de biodiversitat, com a recurs econòmic, com a espais de recerca científica i com a lloc de lleure i educació.

- Evitar el despoblament del camp català defensant l'explotació familiar agrària, la modernització de l'agricultura –especialment a través del desenvolupament de l'agricultura ecològica, la producció agrària de qualitat i la seguretat alimentària– i la millora dels serveis a les poblacions rurals.

- Dur a terme una política integral a les zones rurals que permeti assolir la igualtat entre el món rural i el món urbà, i que es basi en el manteniment de l'activitat agrícola i ramadera, el desenvolupament de l'activitat industrial i artesanal respectuosa amb el medi, les polítiques ambientals i les polítiques de serveis socials.

Les actuacions que des d'ICV-EUiA considerem prioritàries s'agrupen en 5 àmbits: política agrària, política territorial i ambiental, indústria i turisme, serveis a les persones i organització administrativa. Per poder dur a terme aquestes actuacions, és imprescindible aportar recursos propis suficients (complementats pels recursos estatals i europeus que puguin arribar) i, alhora, definir una programació del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya (PDR) per al 2007-2013 que sigui adequada i suficientment dimensionada.

- **Política agrària:**

Des d'ICV-EUiA pensem que cal estructurar i enfortir les potencialitats dels diversos sectors agrícoles i ramaders, posant un èmfasi especial en el desenvolupament d'una agricultura i ramaderia ecològica que tingui en compte la conservació ambiental, la seguretat alimentària i el valor afegit de la transformació de qualitat:

- ✓ Incentivar la modernització de les explotacions agràries per tal que siguin més eficients i més viables, a través dels plans de millora, ajuts a la incorporació dels joves i al cessament anticipat, entre d'altres mesures.

- ✓ Impulsar l'aprovació d'una llei catalana de contractes de conreu o llei d'arrendaments rústics que hauria de contemplar l'arrendament com a únic contracte entre propietari i pagès.

- ✓ Desenvolupar el Banc de Terres de Catalunya per posar terres a disposició dels pagesos i facilitar la incorporació de joves al camp.

- ✓ Promoure un Pla d'Eficiència i Estalvi d'Aigua basat en la nova cultura de l'aigua. Dins d'aquest pla s'hauria d'analitzar la viabilitat del canal Segarra-Garrigues tenint en compte les reflexions que s'han fet durant el Congrés del món rural.

- ✓ Desenvolupar el Contracte Global d'Explotació aprofitant els nous recursos per al desenvolupament rural amb diversos objectius:
  - Foment de la producció d'aliments amb distintius de qualitat o d'origen.
  - Millora de les condicions de vida i de treball dels pagesos i de les pageses.
  - Conservació i manteniment del paisatge agrari i de l'espai natural.
  - Ordenació de les pràctiques agràries.
  - Incorporació i ajuts als joves pagesos.

- ✓ Impulsar plans estratègics per als diferents sectors agrícoles i augmentar el pressupost del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP) per a finançar-los.

- ✓ Elaborar i aplicar un "Pla de formació dels professionals agraris" per tal que els pagesos i les pageses puguin adaptar-se a les contínues innovacions i les noves exigències, i gaudeixin de les mateixes oportunitats en matèria de formació que la resta de professionals.

- ✓ Impulsar, promocionar i incentivar l'agricultura i la ramaderia ecològiques –tenint en compte les recomanacions de la Declaració de Mollerussa en el marc del primer Congrés català de producció agroalimentària ecològica– com a model idoni de desenvolupament rural pel que representa per a l'autosuficiència del pagès o de la pagesa, per la qualitat excepcional dels productes que genera, per la baixa quantitat d'insums energètics per unitat energètica extreta, per la nul la contaminació que genera i pel respecte al medi i a l'entorn. Per tot això, és necessari elaborar un Pla Català de l'Agricultura Ecològica. Dins dels objectius d'aquest pla s'hauria de:
    - o Acordar la definició d'agricultura ecològica tot excloent aquells productes que provenen de més de 200 Km. de distància donat el consum energètic que provoquen el seu transport i les mides de refrigeració que requereixen.
    - o Declarar l'activitat d'interès públic a fi de tenir preferència dins la política agrària del DARP respecte d'altres agricultures avui preferents i menys sostenibles.
    - o Crear un ens on es coordinin totes les activitats relacionades amb la producció agrària ecològica com ara la recerca, la transferència, la formació (de productors, empreses i consumidors), la producció, l'elaboració, la promoció i el consum.
    - o Garantir que el Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE) es basi en el dret públic i en el control democràtic i que el sistema de certificació dels productes ecològics sigui públic i únic.
    - o Reformular l'actual corporació de dret públic CCPAE i adequar els sistemes de certificació i control.
    - o Millorar el nivell de coneixement dels sistemes de producció ecològica i potenciar l'assessorament, la formació i l'accés dels pagesos i de les pageses joves a l'agricultura ecològica.
    - o Potenciar l'R+D específica en aquest sector.
    - o Eliminar les traves burocràtiques que dificulten en excés la seva extensió i difusió entre la pagesia i aplicar beneficis fiscals per a l'agricultura i ramaderia ecològica.
    - o Promoure una veritable xarxa de comercialització.
    - o Promoure el coneixement i la divulgació d'informació als ciutadans i a les ciutadanes amb campanyes que fomentin el consum de productes ecològics.

- ✓ Fomentar la producció integrada com a fórmula a mig camí entre l'agricultura ecològica i l'agricultura convencional.

- ✓ Aconseguir una activitat agrària sense impactes negatius en l'entorn:
    - _ Aplicar el codi de bones pràctiques agrícoles (BPA).
    - _ Controlar la producció i ús de productes fitosanitàris
    - _ Formar els pagesos i les pageses en la millora de les pràctiques d'adob per evitar la contaminació de les aigües per nitrats.
    - _ Augmentar la implicació pública, conjuntament amb tots els sectors, en la gestió de les dejeccions i les matèries orgàniques per facilitar

aquesta gestió i aconseguir la millora ràpida de la qualitat dels sòls i les aigües del país.
- Desenvolupar el mapa de sòls de Catalunya.
- Establir els instruments necessaris per a la gestió dels residus generats a les explotacions agràries.
- Fomentar les mesures agroambientals per al finançament de les activitats agro-ramaderes i forestals que afavoreixin la conservació dels espais naturals.

✓ **Seguretat alimentària.** Defensar la qualitat dels productes agroalimentaris i la seguretat alimentària amb les propostes següents:
- Amb l'objectiu de poder declarar "Catalunya lliure de transgènics", i tenint en compte els condicionants actuals per part de la Unió Europea, ICV-EUiA planteja que, de forma urgent es faci una regulació que garanteixi que els conreus modificats genèticament no contaminin els conreus d'agricultura convencional i ecològica, i que garanteixi el dret als consumidors a poder escollir aliments totalment lliures de transgènics. Aquesta regulació ha d'incloure condicions en relació a:
  Procés d'autorització: amb sol licitud prèvia a la sembra.
  Responsabilitats en cas de contaminació creuada: de manera que l'agricultor que hagi sofert els danys pugui reclamar la compensació al veí o veïns causants.
  Seguiment i control: qualsevol empresa que introdueixi OMG al mercat ha de fer-ne el seguiment continuat i fiable per tal de determinar possibles repercussions sobre la coexistència i sobre el dret dels consumidors a escollir.
  Distàncies: En el cas del blat de moro, s'ha d'establir una distància de 1.000 metres per garantir que no hi ha contaminació sigui quina sigui la situació climàtica i geogràfica.
  Q de qualitat lliure de Transgènics: Els consumidors i els productors han de poder diferenciar un producte lliure de transgènics (0'0%) d'un producte que tingui fins a 0'9% de transgènics, el qual actualment no s'ha d'etiquetar com a tal segons la legislació vigent.
  Consell assessor de Bioseguretat: Els informes d'aquest òrgan han de ser vinculants.
- Crear l'Oficina per a la Qualitat Agropecuària.
- Impulsar l'Agència de Control d'Aliments.
- Fomentar l'artesania agroalimentària a través d'una normativa específica, diferenciada de la producció agroindustrial, que faciliti la transformació artesanal en obradors comunals de la producció agrícola i ramadera i la seva comercialització més directa, a fi de promoure valor afegit entre les petites i les mitjanes explotacions familiars.
- Recuperar, conservar, revalorar i estendre el conreu de les varietats autòctones de llavors i les races autòctones de bestiar.
- Defensar la sanitat animal com a mesura de prevenció en relació amb la sanitat humana.

✓ Evitar el despoblament del món rural a partir de tres objectius bàsics: fixar població, d'una manera especial població activa, protegir el territori i el paisatge i augmentar el nivell de vida dels habitants del camp. Per tot això proposem:

- Defensar l'explotació familiar agrària afavorint la seva continuïtat incentivant la incorporació dels joves (a través de convocatòries regulars i ben dotades econòmicament) i impulsant les seves estructures d'elaboració i comercialització.
- Oferir programes de formació als joves agricultors.
- Estimular la creació de nous llocs de treball que puguin atreure ciutadans cap a zones d'interior mitjançant opcions de teletreball o professions vinculades a la conservació del territori.
- Fomentar la producció agrària de qualitat, com a aposta de futur que permeti una quota de mercat.
- Plantejar mesures per augmentar els salaris dels treballadors i de les treballadores del camp.
- Millorar les infraestructures amb criteris de sostenibilitat territorial i el finançament dels municipis petits tenint en compte els nuclis aïllats.
- Millorar els serveis per tal d'equiparar-los als que gaudeixen les poblacions de les àrees urbanes amb una adequada política sanitària, d'ensenyament, d'oci i de transport i vies de comunicació.

- ✓ Explorar la possibilitat de promoure noves activitats agroforestals i ramaderes a partir de les potencialitats dels territoris: horticultura, olivera, noguera, vinya, herbes aromàtiques, conreus per a biodièsel, bolets o tòfones, i promoure l'apicultura allà on el territori ho permeti tant pel que fa a la producció pròpia com per a suport a la pol linització.

- ✓ Desenvolupar la gestió forestal entesa, alhora, com a activitat econòmica –per exemple, com a producció de biomassa– i de conservació ambiental ja que afavoreix la biodiversitat i minimitza els impactes del foc.

- ✓ Creació d'escorxadors comarcals.

- ✓ Regular l'agricultura a temps parcial i la periurbana, per tal de limitar la pressió urbanística i evitar l'especulació, conservar el paisatge i fomentar el manteniment de l'activitat agrària, tot garantint la renda dels agricultors a temps parcial.

- ✓ Enfortir els mercats i les fires locals amb productes ecològics, traçabilitat i seguretat alimentària. En aquest sentit, pot tenir interès el concepte de "Sobirania alimentària" que pot afavorir una producció ecològica i segura, un mercat local de productes autòctons i una gastronomia local.

- ✓ Regular la incorporació de mà d'obra immigrada al sector.

- ✓ Fomentar el sindicalisme al camp.

- ✓ Fomentar la creació de cooperatives i impulsar el Pla de Modernització de Cooperatives.

- ✓ Incrementar substancialment els recursos públics destinats a R+D i transferència tecnològica amb la creació del Consell Català de Transferència Tecnològica Agrària, i impulsar la relació entre la pagesia i la universitat.

- ✓ Assegurar la disposició de recursos suficients per part de l'Institut de Crèdit Agrari.

- **Política territorial i ambiental:**

La conservació dels espais naturals és una de les prioritats que s'han de tenir en compte pel que fa a les polítiques de món rural. Per totes elles remetem a les polítiques de l'àmbit de medi ambient tot i que fem èmfasi en algunes accions concretes:

- ✓ Posar el sector primari en el centre de les activitats de conservació dins del marc general d'una estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica, dels espais naturals i agroforestals, dotant-los dels mecanismes i finançament adient.
- ✓ Aprovar un Pla Sectorial d'Espais d'Interès Agrari i un Pla Territorial Sectorial Forestal.
- ✓ Desenvolupar amb els corresponents reglaments la Llei 18/2001, de 31 de desembre, d'orientació agrària, i la Llei d'urbanisme, per tal de facilitar el manteniment dels sòls no urbanitzables i l'aprovació i el desplegament d'una llei de protecció dels espais agraris.
- ✓ Posar en valor les terres de propietat municipal com a terres de conreu i pastures i aplicar beneficis fiscals a aquells municipis que mantinguin el sòl no urbanitzable com a explotació agrària.
- ✓ Executar les infraestructures amb mesures preventives que disminueixin l'impacte agrari i forestal.
- ✓ Execució de la Xarxa Natura 2000 i informar d'una manera rigorosa els propietaris afectats, els ajuntaments, els consells comarcals i el conjunt de la població local sobre les oportunitats i les limitacions que això significa. Aplicar els plans d'ús i de gestió de les zones incloses a la Xarxa Natura 2000 i definir les compensacions econòmiques per a la població local afectada.

- **Indústria i turisme:**

La promoció industrial i turística en els territoris rurals ha de contribuir a la fixació de persones al territori, ha de ser respectuosa amb el medi i ha d'afavorir les produccions agroalimentàries i energètiques.

Des d'ICV-EUiA pensem que tot el que fa referència al turisme rural ha de portar implícita la funció social de l'educació i la sensibilització ambiental i cultural de les zones mitjançant rutes guiades o altres activitats de lleure de baix impacte ambiental en els llocs on s'ubiquen els establiments turístics. Els avantatges d'incorporar aquesta funció social de la sensibilització ambiental en el turisme rural són, fonamentalment, dos:

- ✓ atreure cap a l'àmbit de la conservació un col·lectiu com és el de propietaris d'establiments de turisme rural que es converteixen d'aquesta manera en agents coresponsables de la conservació, creant una xarxa de coneixement i conservació ambiental estesa pel territori.
- ✓ facilitar la sensibilització ambiental dels turistes que, d'aquesta manera, copsaran millor la zona que visiten, alhora que es convertiran també en agents de difusió del patrimoni natural i cultural.

Per això, proposem:

- ✓ Afavorir una major presència d'indústries netes a les zones rurals especialment relacionades amb la transformació agroalimentària i promoure les activitats artesanals.
- ✓ Implantar de manera racional els nous polígons industrials per tal de conservar el sòl agrícola.
- ✓ Fomentar la producció d'energia elèctrica renovable (parcs eòlics i parcs solars) amb criteris sostenibles i tenint en compte la seva ubicació respecte als espais naturals i paisatges d'interès.
- ✓ Fomentar la rehabilitació d'habitatges per a allotjaments rurals.
- ✓ Afavorir la creació d'empreses de turisme ecològic i cultural per tal de dissenyar rutes i programes de divulgació i de sensibilització ambiental.
- ✓ Afavorir la creació d'infraestructures que donen valor afegit al patrimoni com ara ecomuseus o centres d'interpretació pel que fa a propostes museogràfiques i disseny de projectes d'educació ambiental.
- ✓ Rehabilitació i suport a la gestió cultural del patrimoni historicoarquitectònic, del patrimoni cultural –material i immaterial– i dels jaciments arqueològics.
- ✓ Cursos de formació turística per a personal d'establiments turístics sobre divulgació de coneixements científics a partir dels programes d'educació ambiental del DMAiH i amb els serveis de patrimoni i d'arqueologia i els programes de recerca sobre l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC) del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana del Departament de Cultura.
- ✓ Fomentar la gastronomia local.

- **Serveis a les persones:**

Les polítiques socials i serveis a les persones representen la qualitat amb la qual es fixa la gent al territori. Aquestes polítiques han de ser dissenyades tenint en compte les característiques pròpies de cada territori i tenint present l'atenció a la infància, als joves i a la gent gran, a les persones amb dependència o en exclusió social, a les dones o als immigrants nouvinguts i la millora de l'atenció sanitària i la proximitat de l'ensenyament.

- ✓ Assistència sanitària:
  - o Extensió de l'assistència primària (treball social, rehabilitació, fisioteràpia, psicologia...).
  - o Avançar en la configuració de centres tutelats per a malalts dependents.
  - o Atenció a la drogodependència.
  - o Increment del Servei d'Atenció Domiciliària en els nuclis dispersos.
  - o Universalització de la teleassistència.
  - o Integració del farmacèutic a l'assistència primària.

- ✓ Educació:
  - o Cal flexibilitzar els requisits generals per adaptar-los a la realitat de les zones rurals, com les ràtios mínimes per curs.
  - o Cal tenir en compte les dificultats de desplaçament entre poblacions i minimitzar els desplaçaments dels alumnes, fent que siguin els professionals docents els qui es desplacin en cas necessari.
  - o Cal elaborar un nou Mapa Escolar de la Formació Professional perquè respongui a les necessitats de les zones rurals.
  - o L'ensenyament universitari relacionat amb el món rural i agrícola ha d'implicar-se més en la relació amb la pagesia.

- Potenciar les escoles agràries amb programes d'estudi realment adaptats a una nova agricultura.
- Establir una línia d'ajuts per a les famílies amb fills o filles estudiants d'universitat.
- Impulsar la implantació de noves tecnologies.

✓ Grups socials:

Infants i gent gran

- És necessària la dotació de recursos per assegurar una assistència adequada a aquests sectors de la població.
- Conciliar la família amb el treball i l'educació infantil.
- Assegurar un nivell de vida suficient als pagesos i a les pageses en arribar a la jubilació als 65 anys.
- Accés de la gent gran als centres de dia des dels pobles.
- Afavorir les activitats pròpies de la gent gran en el propi entorn.
- Afavorir l'associacionisme i la participació de la gent gran en l'àmbit públic.

Joves

- Generar noves oportunitats de treball basades en la conservació d'espais naturals i agroforestals, en la recerca científica, en l'agricultura i ramaderia ecològica, en la "custòdia del territori", en el turisme ecocultural, en les noves tecnologies i el teletreball.
- Creació d'habitatge protegit en els nuclis rurals i establiment d'ajuts a la rehabilitació d'habitatge rural sostenible de primera residència.
- Afavorir l'associacionisme i la participació dels joves en l'àmbit públic.

Dones

- S'han d'impulsar programes d'assistència i formació específics per a les dones.
- Impulsar les iniciatives i el treball de la dona.
- Feminitzar el món rural tenint en compte les seves característiques pròpies.
- Prendre les mesures necessàries per garantir a totes les dones pageses el dret a la baixa maternal i a una prestació digna en el moment de la seva jubilació.

Immigració

- Promoure la integració entre la població local i la població nouvinguda.
- Dotar les ONG locals de més recursos i de més capacitat de participació i de decisió en l'àmbit públic.
- Donar més capacitat de participació i de decisió dels líders ètnics locals.
- Promoure el treball i l'assistència per als nouvinguts.
- Facilitar la integració a l'escola amb aules d'acollida.
- Promoure l'intercanvi de coneixements a través d'actes culturals diversos.

Persones amb discapacitats:

- Assegurar i millorar l'assistència a discapacitats.

- Desenvolupar programes d'educació i formació específics.
- Facilitar l'accés al mercat laboral.
- Facilitar l'accés a l'habitatge.
- Promoure oportunitats de lleure específiques per a aquesta població.

Persones en exclusió social

- Millorar l'atenció a les persones en exclusió social pel que fa, especialment, al treball i l'habitatge.

✓ Infraestructures, habitatge i serveis.

- Universalitzar els serveis bàsics a totes les poblacions rurals: xarxa viària, abastament i sanejament d'aigua, enllumenat públic, telèfon, TIC i teletreball.
- Planificar les normes urbanístiques i arquitectòniques en els pobles de muntanya.
- Promoure la rehabilitació sostenible de nuclis rurals per a primera residència amb l'ús de tecnologies i energies mediambientals eficients.
- Desenvolupar un servei públic de transport eficaç i accessible que enllaci els diferents nuclis rurals comarcals.

✓ Cultura

- Creació de cicles culturals de cinema, teatre, música, arts plàstiques...
- Potenciar la tasca de les biblioteques públiques i arxius.
- Fomentar la sensibilització ambiental entre la població local.

✓ Participació local

- Revalorar la cultura local que una població crea en el seu procés de vida: la percepció local de la natura, els coneixements tècnics agrícoles, ramaders i forestals, i la construcció dels discursos ambientals que es creen a partir de la relació entre aquest coneixement local i els discursos ambientals globals. Aquesta revaloració de la cultura local pot afavorir un nou model productiu, però també, enfortir la identitat cultural, la identitat territorial i la cohesió social com a base d'una nova forma de gestió dels espais naturals.
- Afavorir la participació de les associacions de veïns o d'altres associacions cíviques en la pressa de les decisions municipals i comarcals i estudiar la participació a través de les institucions "tradicionals" com són la casa i la comunitat.

✓ Recerca

- Desenvolupar programes de recerca específics sobre el medi natural, cultural, social i històric dels diferents territoris rurals d'acord amb les universitats i els centres de recerca que, a més de coneixement, generen nous jaciments d'ocupació.

- **Política pesquera:**

En els darrers anys l'activitat de la pesca a Catalunya pateix diverses problemàtiques que fan perillar la seva continuïtat. Entre elles hi trobem els problemes de conservació dels ecosistemes marins, a causa de la contaminació, el turisme mal planificat, la destrucció dels hàbitats costaners, la sobrepesca i l'ús d'arts prohibides.

Cal establir un pla estratègic per aconseguir la supervivència de la pesca costanera a Catalunya, fent sostenible socialment i econòmicament la seva activitat i els recursos marins. Aquesta estratègia s'ha de definir amb la implicació del sector pesquer i d'entitats científiques i ecologistes. Alguns dels elements que hauria de contemplar aquest pla estratègic són:

- ✓ Elaboració de la Llei de Pesca
- ✓ Racionalitzar l'esforç pesquer.
- ✓ Adaptar les organitzacions pesqueres a la nova realitat.
- ✓ Redefinir el paper de les confraries i, en coherència, modificar l'actual "Llei de confraries", i garantir-ne un funcionament transparent, democràtic i eficient, amb una major professionalització dels gestors i, quan sigui necessari, la fusió de les confraries més petites.
- ✓ Contemplar la possibilitat de constituir organitzacions professionals (OPP), reconegudes per la Unió Europea.
- ✓ Rendibilitzar els recursos financers destinats al sector, tot garantint que serveixin per complir els objectius estratègics definits, i que es distribueixin de manera objectiva.
- ✓ Definir estratègies que permetin recuperar les pesqueries: creació de reserves marines, vedes, adaptació d'arts de pesca...
- ✓ Incrementar els controls en relació amb la mida del peix, les arts de pesca per espècies, la normativa sanitària, la gestió econòmica...
- ✓ Explorar activitats econòmiques complementàries a la pesca.

- **Organització administrativa**

- ✓ Establir les vegueries com a estructura bàsica per planificar el desenvolupament socioeconòmic i l'ordenació del territori.

- ✓ Reforçar el paper dels consells comarcals com a administracions al servei dels ajuntaments.

- ✓ Millorar les competències i el finançament dels ajuntaments.

2.6 FINANÇAMENT AUTONÒMIC, POLÍTICA FISCAL I ECONÒMICA I FINANCES

EL NOU MODEL DE FINANÇAMENT AUTONÒMIC

El nou Estatut estableix un marc de finançament per a Catalunya que representa un pas important amb vista a assolir un sistema de finançament satisfactori per al bon funcionament del seu autogovern. Constatat el fracàs de l'acord de finançament del 2001, l'elaboració del nou Estatut ha volgut incorporar com a part important del seu contingut, l'establiment d'un nou marc de finançament que garanteixi l'aprofundiment en l'autogovern de Catalunya.

Des d'ICV-EUiA manifestem el nostre compromís de govern per a desenvolupar els trets principals d'aquest nou sistema de finançament. En aquest sentit, apostem per l'establiment d'un calendari de desenvolupament, en matèria de finançament, que concentri en el proper mandat el desenvolupament dels aspectes més rellevants, que es concreten en:

Cal constituir la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat–Generalitat de manera immediata (en els sis primers mesos després de l'entrada en vigor de l'Estatut)

Aquesta Comissió Mixta, que comportarà l'extinció de l'actual Comissió Mixta de Valoracions Estat-Generalitat, ha de ser l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en matèria de finançament autonòmic. De composició paritària i amb presidència rotatòria anual, ha de canalitzar el conjunt de relacions financeres i fiscals entre Estat i Generalitat.

És el primer pas, imprescindible per desenvolupar el nou marc de finançament i, per això, des d'ICV-EUiA treballarem perquè la seva constitució i posada en funcionament sigui immediata. Entre les funcions que haurà de dur a terme, en destaquen:

- Acordar l'abast i les condicions de la cessió de tributs de titularitat estatal i els percentatges de participació en els tributs cedits parcialment.
- Establir els mecanismes de col laboració entre l'AEAT i l'ATC.
- Acordar la contribució al mecanisme d'anivellament i de solidaritat.
- Negociar la participació de Catalunya en la distribució territorial dels fons estructurals europeus.
- Acordar la valoració dels traspassos de serveis a la Generalitat.
- Acordar els mecanismes de col laboració entre la Generalitat i l'Administració de l'Estat per a l'exercici de les funcions en matèria cadastral.

Però, el que és més important, aquesta Comissió Mixta ha de proposar les mesures per tal de garantir l'equilibri del sistema de finançament quan pugui ésser alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea.

Creació de l'Agència Tributària de Catalunya, durant el primer any de la nova legislatura

Aquesta ATC haurà de ser aprovada per Llei al Parlament de Catalunya. Les seves funcions principals han de ser:

- Gestió, recaptació, liquidació i inspecció dels tributs propis de la Generalitat, així com dels tributs estatals cedits totalment (successions i donacions, patrimoni, transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, sobre jocs d'atzar, sobre electricitat, sobre vendes al detall de determinats hidrocarburs, i sobre determinats mitjans de transport) o parcialment (IRPF: 50%, IVA: 50% i els impostos especials: 58%), mitjançant la creació d'un consorci paritari entre l'AEAT i l'ATC.

- Exercir, per delegació dels municipis, les funcions de gestió tributària dels tributs locals.

- Lluita vers el Frau Fiscal. El nou Estatut estableix que en el termini màxim de dos anys des de la seva entrada en vigor, s'haurà de constituir un Consorci amb participació paritària del l'AEAT i l'ATC i, que aquest Consorci es pot transformar en l'Administració Tributària a Catalunya. És imprescindible caminar amb empenta en aquest camí, per tal que, des de Catalunya, es puguin endegar polítiques actives i concretes envers el frau fiscal, matèria que, fins ara, ha estat en mans exclusives de l'Administració Estatal amb pocs avenços.

  Catalunya contínua patint un elevat frau fiscal que supera el 5% del PIB. Aquest incompliment tributari es presenta tant sota la forma d'evasió fiscal, com amb l'ús per part dels contribuents de mitjans que, sense ser il legals sí que contradiuen l'esperit de la llei (una pràctica cada cop més comuna entre els impositors amb rendes més altes és eludir el gravamen de l'IRPF mitjançant la creació de societats patrimonials, tributant a través de l'impost de societats a tipus més baixos).

  En aquesta lluita vers el frau fiscal, des d'ICV-EUiA proposem la modificació de la legislació sobre el delicte fiscal, entenent que el bé jurídic penalment protegit ha de ser el valor constitucional de la solidaritat de tots els ciutadans en la contribució al sosteniment de les despeses públiques.

  Tanmateix, proposem el sistema de tributació en funció de la "renda real". La millor manera per aconseguir-ho rau en l'extensió del sistema d'estimació directa com a norma general per a la determinació de les bases imposables (suprimint els altres règims de determinació de rendes empresarials subjectes a l'impost, que utilitzats de manera perversa generen importants bosses de frau).

S'ha de treballar en el sentit d'assolir els percentatges de cessió parcial establerts en el nou Estatut de manera prioritària, tanmateix, en el termini màxim d'un any.

En quant als impostos totalment cedits, és l'hora d'endegar una profunda reforma que els adeqüi a la realitat actual. Bàsicament, des d'ICV-EUiA, proposem:

- Impost sobre Patrimoni: apostem per la progressivitat de l'impost de manera que gravi més les grans fortunes. També reclamem que s'aturi aquesta veritable competència fiscal entre CCAA.

- Impost sobre Successions i Donacions: Aquest ha de ser un impost progressiu que gravi, en major mesura, la transmissió de grans fortunes enfront de les transmissions més "modestes". En aquest sentit, proposem:

  - ✓ Incrementar el percentatge del darrer tram existent i introduir-ne un altre de nou amb un tipus més elevat.
  - ✓ Contemplar en l'impost el coeficient del patrimoni preexistent, a partir d'una certa quantia patrimonial, la qual cosa permetria gravar als qui tenen més.
  - ✓ Incrementar per raó de parentiu, les reduccions dels grups I, II i III, la qual cosa afavoriria a les rendes més baixes.

Cal constituir, de manera immediata, una comissió integrada per les administracions estatal, autonòmica i local, per tal de concretar l'acord estatutari en quant a les inversions estatals en infraestructures a Catalunya.

El nou Estatut estableix que la Inversió de l'Estat en infraestructures a Catalunya, exclòs el Fons de compensació interterritorial, s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya en relació amb el PIB de l'Estat per un període de set anys. També contempla que aquestes inversions es poden destinar a l'alliberament de peatges o a la construcció d'autovies alternatives.

Des d'ICV-EUiA, considerem prioritari per Catalunya desenvolupar aquest punt de manera immediata, atès el diferencial negatiu acumulat vers la resta de CCAA en els darrers vint-i-cinc anys.

Desenvolupar el nou compromís estatutari en quant a l'aplicació dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat.

Els recursos financers de què disposa la Generalitat es poden ajustar amb l'objectiu que el sistema estatal de finançament disposi de recursos suficients per tal de garantir l'anivellament i la solidaritat a les altres CCAA, a fi que els serveis essencials de l'Estat de benestar prestats pels diferents governs autonòmics puguin assolir nivells similars en el conjunt de l'Estat, sempre que es garanteixi un esforç fiscal similar.

El nou mecanisme d'anivellament acordat s'ha de "revisar" cada cinc anys i ha de garantir que, en cap cas, alteri la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per capita entre les CCAA abans de l'anivellament.

Tanmateix, ICV-EUiA apostem per fer clars avenços en el camp de la Fiscalitat Ambiental. Entenem com a fiscalitat ambiental l'ús del sistema fiscal com a mitjà

per incentivar canvis de comportament que es considerin positius des del punt de vista ambiental, "internalitzant" costos externs sota el principi del fet que qui provoca pressions ambientals ho ha de pagar.

Proposem dues línies d'actuació:

- Millores en el disseny actual dels tributs ja existents: cànon de l'aigua i cànon sobre la deposició dels residus municipals.

- Introducció de noves figures de la "tributació ambiental":

  - ✓ Imposició ambiental sobre la contaminació atmosfèrica: gravar, en principi, els grans focus d'emissió d'òxid de sofre i de nitrogen.
  - ✓ Imposició ambiental sobre l'energia nuclear: està perfectament justificat que la rendibilitat de les centrals nuclears es redueixi amb la internalització d'una part dels costos ambientals que generen, i això podria ser una palanca addicional per tal d'accelerar la decisió empresarial i política de posar-hi fi a la seva vida útil.
  - ✓ Imposició ambiental sobre l'ocupació del sòl: impostos sobre la "impermeabilització del sòl" per tal de penalitzar l'excessiva urbanització, o gravar els habitatges fora de l'habitatge habitual que no estiguin destinats a lloguer.
  - ✓ Imposició sobre productes ambientalment problemàtics: crear impostos sobre alguns productes –com, per exemple, determinats fertilitzants i pesticides, determinats productes d'un sol ús, i el paper no reciclat–, amb la finalitat de reduir-ne l'ús.

El recurs a l'endeutament i la reforma de la Llei d'Estabilitat Pressupostària

Més enllà de les propostes estatutàries, l'anunciada reforma de la llei d'estabilitat pressupostària, per tal d'adaptar la política pressupostària al cicle econòmic, entrarà en vigor l'1 de gener del 2007.

Des d'ICV-EUiA, ja fa temps que propugnem una reforma de la LEP de manera que el principi de dèficit zero sigui contemplat de manera dinàmica, dins del conjunt d'un cicle econòmic i no de manera estàtica, any a any, com fins ara.

La reforma contempla que els comptes públics podran presentar dèficit sense que això contravingui una actuació pressupostària d'equilibri al llarg del cicle. Això serà possible en dos supòsits:

- Quan la taxa de creixement del PIB se situï per sota del 2% les administracions públiques podran presentar un dèficit màxim de l'1% del PIB, a raó del 0,75% per a les CCAA, un 0,20% per a l'Estat i un 0,05% per als municipis més grans de 75.000 habitants que participen de la "cistella d'impostos estatals".

- Es podran aprovar programes d'inversió que afectin positivament l'activitat productiva, incloent-hi les d'R+D+I, amb un dèficit màxim del 0,50% del PIB, a raó del 0,25% per a les CCAA, un 0,20% per a l'Estat i un 0,05% per als municipis més grans de 75.000 habitants.

Des d'ICV-EUiA, tot i que valorem positivament el camí iniciat, pensem que és insuficient i insistim en la necessitat de flexibilitzar els instruments que cal utilitzar per assolir l'objectiu d'estabilitat pressupostària a llarg termini, especialment per a les administracions de menor dimensió.

El Finançament Local, bàsic per a un país de qualitat

ICV-EUiA per la seva forta tradició municipalista, aposta clarament per un model de finançament local que garanteixi els recursos suficients per tal d'afrontar la prestació de serveis que li són inherents, així com d'aquells altres dels quals se li delegui o traspassi la titularitat o la gestió.

ICV-EUiA proposa que el finançament dels ens locals formi part del finançament autonòmic, el qual es deriva de la recaptació de tots els tributs imposats a cada autonomia i dels quals es deduiran les aportacions a l'Hisenda estatal en concepte de despeses comunes de l'Estat, de competències no cedides, de la participació en el finançament de la Unió Europea i de les contribucions als fons d'anivellament i de desenvolupament solidari.

El principi de suficiència actualment no està garantit pel sistema vigent que es basa en una "participació en els tributs de l'Estat" (PMTE) sense cap relació directa amb les necessitats financeres locals. Mentre no sigui aplicable el nou règim de finançament i siguin les finances estatals les que facin l'aportació als ens locals caldrà arbitrar mesures adients a fi de garantir-los els fons.

Un nou sistema de finançament és una condició necessària per poder elevar, de manera progressiva, el pes dels ajuntaments en la despesa pública del 13% actual al 33% a finals del 2010 a partir d'un procés continuat de traspàs de competències, tant de l'Estat com de la Generalitat, cap als governs locals. El finançament d'aquests traspassos es farà incrementant el percentatge de participació en els ingressos de l'Estat de 5 punts anuals.

La proposta d'ICV-EUiA se sustenta en una reforma dels impostos locals, l'increment de les transferències no condicionades dels pressupostos generals de l'Estat i una participació en les principals figures tributàries estatals, com podria ser l'establiment d'un tram local en l'IRPF i en l'IVA.

- **Reforma dels impostos locals:** Els actuals tributs locals necessiten una reforma en profunditat, de manera que es flexibilitzin i s'adaptin més a la capacitat econòmica dels contribuents i menys a paràmetres que no estan vinculats amb les rendes reals.

L'IBI s'ha de consolidar com el gran impost de ciutat, amb un potencial de recaptació molt més elevat que el fins ara existent: d'una banda, grava els actius que, de lluny, més han incrementat el seu valor els darrers anys i, d'altra banda, els impostos semblants són comparativament molt més elevats als països del nostre entorn.

S'haurien de generalitzar també els impostos –construccions i increment dels valors dels terrenys– que actualment són potestatius, amb el propòsit, però, que els ingressos derivats de l'activitat immobiliària no fossin, com passa en molts ajuntaments, els més importants. Cal establir sistemes de compensació per les

limitacions que la planificació territorial o sectorial pogués establir per a determinats municipis (espais naturals protegits, afectacions de grans infraestructures, equipaments...)

Caldria també introduir en els tributs municipals elements de sostenibilitat, que els transformessin en instruments d'actuació mediambiental. A tall d'exemple, a l'IBI i a l'Impost sobre construccions es podrien bonificar els edificis amb més eficiència energètica; l'Impost sobre vehicles es podria modular en funció del potencial contaminant...

Finalment, s'hauria de reconsiderar seriosament la creació d'un nou impost que no fos l'antic IAE... però que gravés la xifra de negoci de les activitats econòmiques al municipi i vinculés els ingressos municipals a l'activitat econòmica que es realitzi en el seu territori.

- **Increment de les transferències no condicionades:** La participació en l'IRPF i l'IVA obliga a modificar les actuals transferències. S'han de reconvertir en un mecanisme de compensació en aquells casos que la base fiscal local o la participació en els trams de l'IRPF i l'IVA no garanteixin un nivell socialment acceptable de capacitat financera, i s'ha d'assegurar un creixement constant dels recursos econòmics destinats.

Cal corregir la situació actual i dotar els Ajuntaments dels recursos suficients, adequats a la prestació real de serveis ja sigui per obligació o per "assumpció", tot garantint que la totalitat dels municipis estiguin en condicions de prestar el mateix nivell de serveis a la ciutadania.

A més, en el càlcul per a la dotació d'aquestes transferències de l'Estat als ajuntaments s'haurien d'introduir, també, que en l'avaluació de la suficiència financera i de l'anivellament de les bases fiscals cal tenir en compte la inclusió del finançament de la despesa local en competències mediambientals.

Finalment, en aquest apartat, proposem avançar cap a la incondicionalització de les subvencions que, actualment estan condicionades a la inversió local, d'acord amb la Carta Europea d'Autonomia Local. Cal que la Generalitat supleixi amb recursos propis les dotacions que es perdran arran de la nova regulació dels Fons Estructurals de la Unió Europea per al període 2007-2013. (En aquests moments, el FEDER aporta uns 30 milions d'euros anuals per cofinançar inversions locals).

- **Participació en les figures tributàries estatals:** La participació dels ajuntaments en la recaptació dels grans impostos generals (IVA i IRPF, Impostos Especials), es recull a la reforma de la Llei d'Hisendes Locals per a ciutats de més de 75.000 habitants i en percentatges molt minsos.

Des d'ICV-EUiA proposem l'establiment de dos "trams" en funció de la població:

- ✓ Un primer tram, baixant l'actual llistó als 50.000 habitants, argumentat pel criteri dels nivells competencials obligatoris pels municipis d'aquesta o de més població segons la normativa de règim local vigent i no els actuals 75.000 habitants que, entenem responen a criteris més "arbitraris". En aquest primer tram proposem un notable increment dels percentatges de participació dels ajuntaments en la recaptació dels impostos estatals.

- ✓ Un segon tram compost pels municipis de menys de 50.000 habitants, pels quals s'establirien percentatges de cessió en funció de la població com a bon indicador de nivells diferents de necessitats de despesa, d'acord amb el marc de competències.

Cal revisar el càlcul sobre les compensacions de l'IAE per tal de garantir que els ajuntaments no pateixin cap disminució en els seus ingressos derivada de les exempcions en aquest impost.

- **Endeutament:** Tanmateix, hem de fer referència aquí de la Llei d'Estabilitat Pressupostària. Des d'ICV-EUiA proposem que el principi d'estabilitat pressupostària local s'hagi de complir a llarg termini i no anualment. Entenem que és un model més just i permet cobrir tant situacions de creixement com d'estancament i/o recessió. És a dir, l'avaluació del dèficit zero s'hauria de contemplar dins d'un cicle econòmic sencer, acordat i pautat. Tanmateix, proposem que es permeti un cert nivell d'endeutament dels ajuntaments en favor de projectes d'inversió que generin un retorn de la inversió sobre la base d'estalvis de costos, generació d'ingressos addicionals o assumpció de competències no municipals, amb la conseqüent transferència de recursos de les administracions que traspassen les competències.

POLÍTICA FISCAL I ECONÒMICA AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE

L'article 19 del nou Estatut estableix que "...les dones tenen dret al lliure desenvolupament de la seva personalitat i capacitat personal... lliures de tota mena de discriminació. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats".

Tota aquesta declaració d'intencions s'ha de dur a la pràctica en tots els àmbits, també en el de les polítiques econòmiques i fiscals, mancats fins ara, en força mesura, d'aquesta perspectiva de gènere.

Cal fer importants avenços en aquest sentit i, des d'ICV-EUiA proposem:

- Incorporar la perspectiva de gènere en els pressupostos de la Generalitat, per tal d'establir l'impacte diferenciat sobre les dones i els homes i el reconeixement de les diferents necessitats existents.

- Incorporació de la variable de gènere en tots els estudis i les estadístiques econòmiques i fiscals, per tal de poder comptar amb dades fiables que especifiquin el biaix de gènere en l'exercici de determinats drets i de l'ús del temps. Tanmateix, es podrà incorporar el valor del treball productiu en les estadístiques econòmiques nacionals. Aquestes noves estadístiques ens serviran per desenvolupar polítiques econòmiques més igualitàries.

- Establir mesures de política fiscal a favor del reconeixement de la necessitat i el valor de tota mena de treballs (amb la incorporació de deduccions per família monoparental i persones dependents a càrrec, per exemple).

- Proposem augmentar la recaptació per tal de garantir els drets previstos al nou Estatut i universalitzar certs serveis bàsics que ara estan en mans de les

famílies (les dones) o del mercat. S'ha de garantir la integració de la protecció social en el sistema fiscal, de forma que s'evitin les conseqüències regressives de la seva desconnexió actual.

FINANCES: CAIXES I BANCA ÈTICA

Les caixes d'estalvi catalanes han de ser considerades institucions financeres de caràcter social, la funció de les quals –segons el seu marc legal– és contribuir a desenvolupar el territori, des d'un punt de vista econòmic, social i cultural. És a dir, les caixes han de realitzar l'activitat principal canalitzant l'estalvi cap a la inversió per impulsar el desenvolupament de l'economia i les obres socials. Les caixes són a Catalunya els principals instruments d'estalvi dels sectors socials mitjans i populars, als quals han incorporat activament els nous instruments de gestió financera.

La confiança entre les caixes i els seus partícips es basa precisament en l'íntima relació entre caixa i estalvi popular i en el fet que la propietat de les caixes és, en el fons, col lectiva. La importància de les caixes a Catalunya és, de lluny, molt superior a la de la resta de l'Estat, tant en arrelament social, com en percentatge de participació dins del sector financer. Tanmateix, la dinàmica de creixement, d'oferta de productes financers i d'accessibilitat a les famílies en aspectes tant rellevants com és l'accés hipotecari a l'habitatge i el crèdit al consum, està incrementant la ja gran importància que tenen com a instrument d'intermediació financera. La gran activitat com a impulsors financers de l'activitat empresarial està en la participació creixent en grans conglomerats d'empreses, principalment en el sector serveis, a través dels quals l'economia catalana pren unes característiques de capacitat internacional i de dimensió empresarial no habitual entre la seva base empresarial familiar tradicional.

El Govern central i la gran banca tradicional estan intentant, a través de la legislació i de la pressió econòmica i política, modificar en benefici seu un sector que, malgrat totes les matisacions, és de propietat social. En introduir l'emissió de les anomenades "quotes participatives" s'obre la porta a una possible "privatització" o a una entrada per una porta falsa dels interessos dels grups econòmics dominants a l'economia espanyola. Les quotes s'assimilen inicialment a les accions sense dret a vot, sense superar la meitat dels recursos propis de les caixes, sense que cap inversor sobrepassi el 5% de les quotes emeses, es negociarien en el mercat i la seva rendibilitat aniria en funció de la marxa de cada caixa. A mig termini això podria comportar una alteració, amb l'entrada d'un nou subjecte amb representació o poder, del règim de composició dels òrgans de representació de les caixes, que ara està format per entitats públiques i privades, com ajuntaments, comunitats autònomes, fundadors, associacions, impositors i treballadors. A més, podria ser el primer pas per convertir les caixes en societats anònimes. Es trencaria, per tant, l'essència constitutiva de les caixes d'estalvi i podrien transformar-se en societats anònimes amb participació i control de grups d'interès privat.

Des d'ICV-EUiA apostem per reafirmar i garantir, mitjançant les competències estatutàries, el blindatge social de les caixes. Cal, doncs, desenvolupar el marc estatutari en aquest àmbit, amb la concreció de les competències exclusives i compartides que ha de garantir aquest marcat caràcter social de les caixes:

- La Generalitat ha de tenir competències exclusives sobre la regulació de l'organització de les caixes d'estalvi, la qual cosa es concreta en:

  - ✓ La determinació dels òrgans rectors i la manera en què els diferents interessos socials hi han d'estar representats.
  - ✓ L'estatut jurídic dels membres dels òrgans rectors i dels alts càrrecs.
  - ✓ El règim jurídic de la creació, la fusió, la liquidació i el registre.
  - ✓ La regulació de les agrupacions de caixes amb seu social a Catalunya.

- La Generalitat ha de tenir competències compartides, en matèria de caixes d'estalvi amb domicili a Catalunya sobre:

  - ✓ L'activitat financera, d'acord amb els principis, les regles i els estàndards mínims que estableixin les bases estatals, que inclou, en tot cas, la regulació de la distribució dels excedents i de l'obra social de les caixes.
  - ✓ Disciplina, inspecció i sanció de les caixes, en col laboració amb el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Banc d'Espanya.

Proposem protegir l'estatus públic i l'autonomia de les caixes com a objectiu prioritari, introduint a la llei de caixes de Catalunya la normativa protectora necessària i que es concreta en:

- L'aprovació, per part dels consells d'administració, d'un codi ètic de comportament que serà regulat per decret per la Generalitat de Catalunya a proposta de la comissió parlamentària corresponent i que afectarà la independència del Consell, dels consellers i les incompatibilitats, la transparència i la informació, els tipus d'inversió tot privilegiant el medi ambient, el desenvolupament econòmic, les relacions amb els treballadors i els impositors i l'obra social en la qual s'inclou: l'ajut als països subdesenvolupats i les activitats de suport que des de Catalunya es desenvolupen, l'ajut als sectors més necessitats de la societat catalana...

- La representació estarà formada per representants de les administracions locals, dels impositors, dels treballadors i de les treballadores i dels representants de la societat civil.

- Els estatuts de cada caixa establiran obligatòriament el límit d'edat per a exercici dels càrrecs de conseller, director general i president.

- Els estatuts de cada caixa establiran obligatòriament el nombre màxim de mandats continuats o alterns dels consellers, del director general i del president, mandats que en cap cas superaran els quatre.

- En el cas del director general i del president se sumaran els mandats, de manera que la limitació de quatre s'estableix sobre la suma d'ambdós càrrecs.

- Els presidents i els directors generals un cop esgotats els seus mandats podran formar part d'un consell assessor amb les competències no executives que defineixin els estatuts de cada entitat.

- La posada en el mercat financer de quotes participatives. En el cas que alguna caixa catalana decideixi utilitzar aquest mitjà de captació de recursos,

haurà de justificar i documentar, degudament, les inversions previstes davant els òrgans de control de la Generalitat. Cada emissió serà per temps limitat entre cinc i vint anys. La totalitat de les emissions no superarà en cap cas el 25% dels actius de les caixes que els utilitzin. La possessió de les quotes participatives estarà destinada prioritàriament als impositors siguin persona física o jurídica, amb caràcter limitatiu fins a l'1% del total acumulat de les emeses. Pels posseïdors no impositors la limitació acumulada s'establirà en el 0,5%. En el cas de les administracions públiques catalanes la limitació acumulada serà del 5%. En cap cas estarà autoritzat qualsevol tipus d'associació o d'acció coordinada de posseïdors de quotes participatives, sigui quina sigui la seva finalitat.

- L'obra social de les caixes es coordinarà per períodes de quatre anys amb les prioritats establertes per les administracions catalanes a través d'un mecanisme parlamentari específic.

- No es considerarà obra social aquelles accions amb un fort contingut publicitari o elitista, sempre i quan no estiguessin incloses en la programació quadriennal.

- De la totalitat dels recursos per a obra social, les caixes dedicaran un 20% a política social d'habitatge, d'acord amb els plans definits en el programa quadriennal.

Banca ètica

L'aparició del criteri de l'ètica en l'activitat econòmica és avui un fenomen conegut i que inicia la seva implantació arreu. Específicament, ICV-EUiA, vol impulsar el desenvolupament d'una banca ètica i que el sistema financer, o com a mínim les caixes d'estalvi, incorporin els criteris ètics en les seves activitats. En aquest sentit, des d'ICV-EUiA proposem:

- Promoure els instruments per dotar de transparència les inversions financeres per tal que la ciutadania pugui conèixer com s'inverteixen els seus diners.

- Fomentar l'estalvi i les inversions ètiques, promocionant les entitats que ofereixen instruments d'estalvi i finançament ètic a Catalunya.

- Donar suport a la creació d'un banc ètic a Catalunya, sistema alternatiu d'intermediació financera construït sobre la recerca del benefici social per sobre del mateix benefici econòmic i vinculat, necessàriament, a la mateixa activitat financera.

- Que els crèdits per a creació d'empreses socials i per a l'autoocupació sense garanties reals deixin de ser considerats pel Banc d'Espanya com a productes d'alt risc i, en tot cas, s'exigeixin, d'una banda, controls rigorosos en l'aplicació del capital i seguiment de la viabilitat del projecte per part d'entitats avaladores i, d'altra banda, garanties de responsabilitat social com el respecte al medi ambient, l'ús de llengües autòctones, la no discriminació de la dona, els immigrants, els joves i els aturats d'edat avançada, etc.

- Establir normatives que permetin la transparència del mercat financer, obligant les entitats a indicar en la publicitat si els productes d'inversió oferts

segueixen criteris de responsabilitat social i, en el cas que manifestin una resposta afirmativa, exigir que explicitin quins són.

- Aconseguir que els productes financers ètics gaudeixin, com a mínim, dels mateixos avantatges fiscals que altres productes financers. Posar limitacions i, fins i tot, fer retrocedir la concentració en grans grups empresarials que creen una situació oligopolística en el mercat financer.

- Impulsar un marc legislatiu internacional que afavoreixi la desaparició dels paradisos fiscals, la introducció de la taxa Tobin, el respecte dels drets humans i el respecte al medi ambient.

3 CATALUNYA, UN NOU IMPULS PER A LA SOSTENIBILITAT

3.1 Ordenació i planificació del territori
3.2 Medi natural, espais naturals i biodiversitat
3.3 Per una mobilitat sostenible
3.4 Impuls a la nova cultura de l'aigua
3.5 Un canvi de model energètic. Una nova cultura energètica
3.6 Una política preventiva i eficient en la gestió dels residus
3.7 Protecció i defensa dels animals
3.8 Actuar per prevenir el canvi climàtic i la contaminació
3.9 Consum i producció més sostenible
3.10 Fiscalitat ambiental
3.11 Educació ambiental i participació ciutadana

Després de l'aprovació del nou Estatut d'Autonomia el 18 de juny del 2006, que incorpora la carta de drets i deures, els nous principis rectors i les noves competències, s'obre un ampli ventall de possibilitats per promoure des dels poders públics –en primer lloc des de la Generalitat– un nou model social, econòmic, ambiental, d'organització institucional i de participació democràtica més avançat, més just socialment, més sostenible ambientalment i més solidari per Catalunya.

Els canvis que Catalunya necessita per abordar els reptes socials, econòmics, ambientals i polítics del segle XXI no poden ser merament quantitatius, en termes de creixement; ni poden reduir-se a mesures correctores o pal liatives d'impactes ambientals o de consums; ni es poden limitar a les mesures de previsió i "subsidiació" pel que fa a les polítiques socials. ICV-EUiA proposa a la societat catalana abordar un canvi social i ambiental de veritat per al segle XXI.

El Govern de la Generalitat de Catalunya, d'esquerres, catalanista i ecologista (2004-2006), ha posat les bases per fer possible aquesta modernització social, ecològica. I ho hem fet aplicant amb rigor els plantejaments estratègics del VI Programa Marc Europeu en matèria de medi ambient sobre la base dels seus quatre àmbits prioritaris:

- el canvi climàtic,
- la biodiversitat,
- el medi ambient i la salut i la qualitat de vida,
- la gestió sostenible dels recursos naturals i els residus.

Aquest criteri, enfocament estratègic i amb vocació europea de la política mediambiental, ha presidit també la participació del Departament de Medi Ambient i Habitatge en les reunions preparatòries amb les comunitats autònomes dels consells de ministres de Medi Ambient de la UE. Cal consolidar i ampliar aquest projecte, posant-lo al bell mig del debat polític a les eleccions autonòmiques de l'1 de novembre del 2006, en el posterior debat parlamentari i en l'acció del futur govern d'esquerres, ecologista i catalanista que Catalunya necessita.

És per això que ICV-EUiA proposa a la societat catalana apostar per la modernització i el canvi que Catalunya necessita per abordar els reptes que ens afecten i per assolir un progrés socialment i ambientalment sostenible. Aquest progrés té quatre eixos principals: el social, el territorial i ambiental, el democràtic i de participació, el de la solidaritat interterritorial i intergeneracional.

Proposem per al proper quadrienni 2007-2010 impulsar des del Govern de la Generalitat, des de les institucions locals i des de la societat civil, un gran acord per a la modernització ambiental de l'economia, la cohesió social i l'equilibri territorial de Catalunya, que ens ha de fer avançar amb força cap a un país:

- més cohesionat i més just socialment
- amb més qualitat de vida i de treball i amb major protecció de la salut de les persones

- més avançat educativament i culturalment

- més sostenible i modern en el medi ambient, en l'activitat econòmica i la tecnologia

- més reequilibrat territorialment, en les ciutats, en els barris, en l'habitatge

- més solidari i més obert davant els processos d'integració europea i de la globalització

- més democràtic, més participatiu i més transparent en les seves formes i institucions de govern

3.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ DEL TERRITORI

Una nova política reequilibradora del territori

La manera en què volem ocupar i preservar el territori de Catalunya, l'ordenació i la planificació del territori, i els nous reptes de l'urbanisme de les nostres ciutats esdevé una peça clau per fer possible aquest canvi social i ambiental. El nou Estatut ha de ser font d'inspiració i de legitimació d'aquest nou urbanisme a Catalunya.

Alguns principis i criteris que han de presidir el nou planejament territorial i urbanístic:

- Potenciar les iniciatives locals de "Plans d'acció per a la sostenibilitat", de forma mancomunada amb les diputacions i municipis, a fi i efecte que la implementació de les Agendes 21 locals estiguin integrades en una lògica de conjunt del territori.

- Aplicar els instruments d'avaluació ambiental en tot tipus de planejament, tant en el territorial com en l'urbanístic. Una concepció estratègica i preventiva que s'inspira en les declaracions reconegudes d'abast mundial: "Cuidar la Tierra. 2a Estratègia Mundial, 1991", "la Declaració de Rio, 1992", el "Conveni sobre diversitat biològica, 1992", la Cimera de Johanesburg, entre d'altres.

- Impulsar en el proper quadrienni –i amb projecció cap al futur– una política territorial integral, és a dir, que defineixi un model de país, de sistemes urbans i espais lliures. Cal reequilibrar territorialment Catalunya amb els instruments d'ordenació que ja tenim: pla territorial general, plans territorials parcial, plans directors.

- Seguint els compromisos de Johannesburg i Kyoto, hem de dir que l'actual Pla Territorial General de Catalunya (PTGC) de l'any 1995, està desfasat i no serveix com a punt de referència de l'Agenda 21 que Catalunya necessita avui. És necessari un canvi de rumb per convertir l'Agenda 21 de Catalunya en un veritable instrument de planificació estratègica ambiental, en col laboració activa amb els processos d'Agenda 21 locals.

- Prioritzar de forma urgent i decidida els Plans Territorials Parcials. Cal fer esment que en els darrers onze anys només s'ha aprovat el de les Terres de l'Ebre 2001 (modificat el 2003). Resten pendents d'aprovació definitiva els altres plans territorials parcials: Regió Metropolitana, Comarques Gironines, Camp de Tarragona, Plana de Lleida, Comarques Centrals, i Alt Pirineu i Aran. El Govern en aquests tres darrers anys ha estat formulant aquests Plans així com Plans Directors Territorials, entre d'altres, Alt Penedès, Alt Empordà, Plana de Vic, Odena, Bages i la Garrotxa.

- Promoure un planejament urbanístic que ens permeti determinar i concretar les relacions entre les persones i els espais. El nou Estatut i el nou text refós de la Llei d'Urbanisme (2005), entre altres eines normatives, ens han de permetre l'elaboració de nous plans directors urbanístics (PDU) i nous Plans d'Ordenació Municipal (POUM), que permetin a través dels municipis i els seus entorns

articular la cohesió del territori amb els necessaris mecanismes de control de qualitat per part del govern de la Generalitat.

- Elaborar, en conseqüència, un nou model urbà per a Catalunya: reequilibri entre la ciutat i els seus usos. El que hem anomenat "Catalunya, xarxa de ciutats" o "ciutat-de-ciutats". Una Catalunya territorialment equilibrada, ecològicament sostenible, i socialment cohesionada, la qual cosa vol dir, entre altres coses: mantenir l'equilibri econòmic de les activitats productives i dels serveis (amb els lògics graus d'especialització i de complementarietat en relació amb el conjunt del sistema català, aprofitant els avantatges de les noves tecnologies), articulant en el conjunt del territori nivells homogenis de qualitat de vida (garantint serveis i equipaments bàsics d'educació, cultura, salut, sistemes públics de comunicació, etc.).

- Preservar el sistema d'espais lliures com a element articulador i ordenador del territori i com a base dels seus valors ambientals i paisatgístics, fent-los generadors de recursos, de qualitat de vida i de biodiversitat. Aquest fet passa per millorar i protegir zones forestals, espais de valor agrícola, espais protegits, zones costaneres, zones humides i connectors biològics, especialment aquells propers a les grans poblacions. També és fonamental executar la delimitació ampliada per la Xarxa Natura 2000, i trametre'l a la UE.

- Promoure i formular el pla territorial sectorial de connectors ecològics: És un pla territorial de gran importància per a la preservació de la biodiversitat. Es tracta de preservar no només les espècies, sinó de preservar aquells sistemes i fluxos de caràcter biofísics que fan possible la nostra vida a la Terra. Aquest pla esdevé urgent en un moment en què s'estan formulant i discutint els plans directors territorials i els plans territorials parcials.

- Promoure un veritable pla de mobilitat sostenible i un nou pla d'infraestructures i de transport que donin prioritat al transport ferroviari, al transport col lectiu, a les xarxes de vies alternatives: vies verdes, carrils bici, etc. Les inversions en infraestructures prioritzaran aquelles que ajudin els objectius de reequilibri territorial i de millora de l'accessibilitat amb ferrocarril i amb transport públic dels territoris i ciutats de l'interior.

- Contenir el creixement de l'àrea metropolitana de Barcelona; potenciar la xarxa de ciutats mitjanes de primera i segona corona metropolitana, i d'una manera especial l'eix central de Catalunya i les capitals comarcals i ciutats més dinàmiques de les Terres de l'Ebre, Ponent i Pirineu.

- Impulsar i promoure la participació ciutadana en la formulació dels instruments d'ordenació i planejament, com un signe distintiu de les polítiques públiques progressistes. És hora de l'urbanisme sostenible, del planejament amb participació ciutadana i responsabilitat social, a fi i efecte de no hipotecar el futur de les properes generacions.

Altres mesures per al reequilibri territorial

Des d'ICV-EUiA també volem promoure polítiques encaminades a aplicar mesures concretes i específiques, tant sectorial com territorial. Podem enunciar, com a més significatives, les mesures següents:

- Ampliar i potenciar la política de recuperació de barris en situació de risc. Potenciar els aspectes integrals vinculats a les operacions de rehabilitació integral dels habitatges, equipaments públics, dinamització socioeconòmica i polítiques socials.

- Redistribuir els assentaments de nous polígons industrials i terciaris vinculats als mateixos objectius de reequilibri territorial: potenciar la capacitat d'atreure activitats econòmiques i terciàries cap a les ciutats mitjanes i petites, distribuïdes sobre tot el territori.

- Contenció del creixement residencial d'una manera especial de noves urbanitzacions extensives i de segones residències.

- Evitar la pèrdua de teixit industrial i productiu tant a l'àrea metropolitana com a la resta de ciutats, com a resultat de les polítiques de deslocalització industrial i d'especulació. S'ha de prohibir el canvi d'ús o requalificació de naus i polígons industrials a partir de més de 5.000 m^2 de sòl que es vulguin passar a usos residencials o recreatius, i d'una manera especial quan es tracti de naus o polígons en què s'hagin tancat indústries o activitats productives existents.

- Pla de Desenvolupament Integral de les Terres de Ponent, d'una manera especial per a les comarques de regadiu i de secà del Pla de Lleida i entorns. Cal que aquest pla integri de forma ordenada i sostenible els usos agraris, ramaders, l'agroindústria i de transformació de productes agraris i ramaders i l'extensió de les noves tecnologies. Potenciar i dotar de recursos econòmics i plans d'ús i gestió les activitats de protecció i recuperació de la biodiversitat, de les espècies i hàbitats tradicionals dels secans de les zones de conreus llenyosos. Potenciar els atractius turístics del paisatge, el territori, les aus, les zones estèpiques i les zones de muntanya.

- Pla de Desenvolupament Integral de les Comarques de Muntanya: contenció dels creixements residencials no vinculats.

- Pla de Desenvolupament Integral de les Terres de l'Ebre. Política de desenvolupament socioambiental integral del Delta, tant en els aspectes productius i de qualitat, com d'usos turístics...

Preservar el territori, reduir la pressió urbanística sobre els territoris sensibles

Per preservar el territori i, fonamentalment, evitar la pressió urbanística als espais i als territoris sensibles, des d'ICV-EUiA promourem les polítiques següents:

- Pacificació del territori: donar el seu valor a la natura.

- Formulació d'un nou pla director urbanístic del sector costaner que preservi més espais del procés d'urbanització dins del primer quilòmetre de costa, amb els objectius següents:

  - ✓ Protecció dels espais d'interès natural, connectors ecològics zones humides, lleres i desembocadures, zones de separació i preservació dels creixements urbans.

- ✓ Moratòria de nous ports esportius: remodelació i millora dels ports existents i promoció de marines seques i d'altres instal lacions no intrusives.

- Revisió del Pla Director de Camps de Golf: prohibició d'urbanitzacions associades a camps de golf; no més camps de golf prop dels sistemes costaners. Limitació de noves instal lacions condicionades a:

  - ✓ un nombre màxim per a cada territori
  - ✓ que no suposin la transformació de terrenys d'alt valor agrícola ni forestals ni afectin terrenys inclosos a Xarxa Natura 2000 o d'altres figures de protecció del medi natural
  - ✓ que disposin de vegetació adaptada al clima mediterrani
  - ✓ que tinguin garantit el regadiu amb aigües recuperades, sempre que no hi hagi demanda preferent per a usos industrials o agrícoles.

- Revisió del Pla Director de la Neu: prohibició d'urbanitzacions associades a pistes d'esquí, que no suposin la transformació de terrenys d'alt valor agrícola ni forestals ni afectin terrenys inclosos a Xarxa Natura 2000 o d'altres figures de protecció del medi natural.

Reserves de sòl per prioritzar l'habitatge

Cal aprovar la nova Llei del dret a l'habitatge, sobre la base del projecte presentat al Parlament en la darrera legislatura. En especial cal elaborar el Pla Territorial Sectorial de l'Habitatge, instrument que ha de permetre adequar les necessitats d'habitatge amb les respostes adequades en cada punt del territori. Aquest treball ha de permetre:

- Concretar i fer efectives les reserves de sòl per obtenir habitatges protegits en sòl urbà, tant en el consolidat com en el no consolidat.

- Incrementar les reserves mínimes de sòl per habitatges amb protecció oficial a tots els sòls urbanitzables i urbans no consolidats. En la major part dels casos caldrà plantejar-se reserves entorn del 50%.

3.2 MEDI NATURAL, ESPAIS NATURALS I BIODIVERSITAT

Potenciar el patrimoni natural i la seva biodiversitat

Catalunya necessita urgentment reconèixer, planificar i dotar de valor el seu medi natural. El Govern, les seves administracions i institucions, han d'establir una responsabilitat compartida amb la gent que viu al territori, de manera que siguin els principals protagonistes en favor d'una política socialment justa i ecològicament sostenible.

Posar en valor la riquesa del patrimoni natural de Catalunya i la necessitat de protegir i incrementar la seva biodiversitat, significa formular directrius ambientals i de desenvolupament rural que tinguin en compte la preservació i la millora dels ecosistemes, tal com exigeixen les instàncies i les directrius europees (Xarxa Natura 2000, Preservació de la biodiversitat, boscos, etc.).

Fer del medi natural i dels boscos un dels principals recursos de Catalunya

Execució de la delimitació ampliada de Xarxa Natura 2000 i de les directrius de gestió en cada un dels seus espais. Així mateix, aprovació i desplegament del Pla General de Política Forestal 2007-2016, i de totes les mesures previstes per posar en valor econòmic, social i ambiental la rica diversitat dels nostres boscos i zones forestals.

Com a mesures més significatives podem enumerar:

- Potenciació de la biomassa forestal no aprofitable per a d'altres usos de més valor afegit, pel seu aprofitament energètic de forma descentralitzada i distribuïda sobre el territori.

- Ple reconeixement i potenciació de la Xarxa de custòdia del territori i d'altres figures que ajudin a assentar població en el medi forestal i retribueixi de forma digna les actuacions de gestió i protecció sostenible de les masses forestals i, d'una manera especial, a les zones d'alt valor ecològic incloses a Xarxa Natura 2000 i d'altres figures de protecció.

- Declaració de nous parcs naturals i ampliació d'alguns dels existents, amb aprovació dels seus plans d'usos i millora de la seva gestió: Montgrí, Baix Ter, Medes, Estany de Banyoles, Muntanyes de Prades i Bosc de Poblet, Montsec, Les Gavarres, l'Albera, Aiguabarreig Cinca, Segre, Collserola, Delta del Llobregat, ampliació del PN del Delta de l'Ebre, ampliació del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici.

- Potenciació dels parcs naturals com a elements de dinamització econòmica en entorns rurals.

- Especial atenció a la declaració del Parc Natural de Collserola, per la seva transcendència en l'àmbit metropolità de Barcelona.

- Creació i potenciació de l'Agència de la Natura de Catalunya, com a instrument de gestió integral del medi natural i generadora de nous recursos socials i econòmics.

- Nova Llei de Desenvolupament Rural Sostenible, que tingui en compte els principis i la regulació dels recursos de la Unió Europea i de les aportacions dels pressupostos de la Generalitat i d'altres recursos públics i privats.

- Vinculació a la nova política agrària de la UE, dels Plans de Desenvolupament Rural i de la resta de recursos destinats a la gestió sostenible del medi rural que resultin dels programes LIFE, etc.

Millora en els instruments de gestió del medi natural

En línies generals, i pel que fa al medi natural, de cara a la propera legislatura, cal treballar per demostrar que un altre model de gestió és possible. Per això és necessari:

- Desplegar tots els plans de gestió de les àrees protegides amb una o altra figura. Com a importància rellevant, un cop aprovades, desenvolupar les directrius de gestió dels espais inclosos dins de Xarxa Natura 2000.

- Reforma i millora dels organismes rectors dels Parcs Naturals, dotant-los de més recursos humans, tècnics i econòmics.

- Potenciació dels consorcis territorials amb administracions locals i entitats de la societat civil per a la gestió dels espais PEIN i Xarxa Natura 2000.

- Potenciar i recolzar la tasca feta per les ADF com a recurs important de vigilància i protecció del medi natural.

- Promoure una llei de custòdia del territori per afavorir la conservació i la gestió de les principals zones i paisatges que haurien de ser especialment protegits. En aquest sentit, la participació dels ajuntaments és clau per la quantitat de terrenys municipals que gestionen i que poden vehicular cap a una gestió conservacionista del seu sòl no urbanitzable.

- Promoció dels sistemes de certificació forestal com a garantia d'una gestió forestal portada a terme amb criteris de sostenibilitat i utilització del sistema de certificació FSC als boscos públics de la Generalitat de Catalunya.

Reconeixement de la diversitat biològica

La nova política ambiental ha de fer compatible la gestió dels recursos naturals i la conservació de la diversitat biològica de Catalunya.

- Desenvolupar la nova llei de la biodiversitat i el patrimoni natural amb el màxim rigor científic i tècnic.

- Redactar i aprovar el llibre vermell de la flora i la fauna de Catalunya.

- Aprovar una llei de protecció de la flora, actualitzant el catàleg d'espècies protegides, redactant plans de gestió, seguiment i de recuperació de les espècies en perill i/o més vulnerables.

- Recuperar, conservar, revalorar i estendre el conreu de les varietats autòctones de llavors i les races autòctones de bestiar.

- Conservar la biodiversitat urbana i el seu hàbitat: parcs urbans, arbredes, zones agrícoles periurbanes, rius...

La propera cimera de la UICN (Unió Mundial per a la Natura), que tindrà lloc a Barcelona l'any 2008, a proposta del Departament de Medi Ambient i Habitatge, hauria de servir com a aparador i balanç d'aquests compromisos.

Promoure la plena complicitat de les persones que viuen al territori

Les persones que viuen en el medi natural s'han de sentir privilegiades pel fet de formar part dels espais naturals. S'han de convertir en els primers i principals còmplices sobre el territori per a una política socialment justa i ecològicament sostenible. Per aconseguir aquest objectiu calen actuacions de sensibilització i també de finançament.

Els sectors poblacionals que viuen en el medi natural i rural (població adulta, escolar, agents econòmics...) han de participar en les polítiques de conservar el medi natural que els envolta. Cal implicar, així mateix, els mitjans de comunicació.

S'ha de superar l'antagonisme desenvolupament econòmic / protecció de la natura que enfronta aparentment pagesos i conservacionistes.

Finançament

Durant la propera legislatura és imprescindible aconseguir ajudes agroambientals efectives per assegurar la viabilitat de les explotacions agrícoles, ramaderes i silvícoles que formen part del medi natural.

Podem enunciar les següents:

- Definir les mesures agroambientals pels diferents sistemes agraris i forestals existents a Catalunya i el pressupost destinat a la conservació de la biodiversitat amb la participació i control del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

- Aconseguir finançament per als espais protegits en l'àmbit europeu que reverteixi en la població local i les explotacions agrícoles i forestals incloses a Xarxa Natura 2000.

- Mobilitzar fons privats mitjançant formes de gravamen sobre activitats que es beneficien directament o que afecten directament o indirectament el patrimoni natural i destinar-los a la creació d'un fons públic de conservació.

- Idear noves formes d'incentiu fiscal per a les persones i les entitats que gestionin o aportin recursos propis per a una gestió del territori coherent amb la necessitat de conservar-ne els valors naturals.

3.3 PER UNA MOBILITAT SOSTENIBLE

La mobilitat a Catalunya. Per un nou model de mobilitat

L'aposta de la dècada dels 90 per solucionar els problemes de mobilitat a partir del vehicle privat ha fracassat. Cada cop hi ha més evidències del mal resultat que ens dóna l'actual model. Mirem per on mirem, trobem problemes en comptes de solucions. Els més evidents són una enorme dependència d'un combustible brut --en tots els termes-- i que hem d'importar, contaminació atmosfèrica i soroll, acceleració del canvi climàtic, alta accidentalitat, escassa cohesió social i alta congestió.

Avui a Catalunya l'estructura de desplaçament mesurada en viatgers-km mostra un abassegador domini del cotxe: el 80% del recorreguts es fan en cotxe, el 15% en transport públic, el 4% a peu i l'1% en moto. Pel que fa a mercaderies, en el transport terrestre el 91% dels trànsits en tones-km es fan en camió i només el 9% en ferrocarril. Aquestes xifres ens ajuden a mostrar de forma meridiana com d'insostenible és la nostra mobilitat.

Ens cal un nou model de mobilitat basat en premisses de sostenibilitat, d'eficiència energètica i d'integració social. Quan abans el canviem, millor. El nou model de mobilitat que necessitem ha d'apostar pel creixement de l'ecomobilitat --transport públic i viatges a peu i amb bicicleta-- prioritzant alhora un ús racional del cotxe, la qual cosa vol dir donar prioritat en la circulació en àrees congestionades als vehicles amb dos o més ocupants i la promoció del carpooling i el carsharing. També cal apostar fort per la introducció de nous combustibles i l'electrificació tant com es pugui del transport públic (electricitat sostenible), l'extensió del principi de pagament per aparcar, el canvi en la fiscalitat per una de nova favorable a l'ecomobilitat, i, en el període d'una legislatura, implantant la integració tarifària del transport públic a tot Catalunya i el principi de subsidiarietat des de la Generalitat a tot transport públic a tot Catalunya, no només a Barcelona.

La política d'infraestructures d'ICV-EUiA

Les noves inversions que vindran de la mà de l'Estatut no s'han de dedicar únicament a fer créixer la infraestructura ferroviària, i menys en projectes faraòniques de baixa rendibilitat. Concentrar les inversions en actuacions espectaculars que al final ofereixen uns baixos resultats s'ha demostrat un model equivocat. En els propers anys el gruix de la inversió s'ha de concentrar en la millora de la xarxa actual de transport públic, perquè fa molts anys que no s'inverteix en aquesta xarxa. Hem de passar a una nova fase on es posi l'accent en les inversions sobre el conjunt de la xarxa existent, incrementant-ne la seva capacitat, i en les seves extensions.

- **Inversions per a tothom: els trens-trams**

També cal invertir d'una forma descentralitzada. No pot ser que les principals inversions vagin de forma quasi exclusiva al metro de Barcelona o al TGV. Les noves tecnologies ens han portat un nou sistema ferroviari de baix cost d'implantació, molt versàtil en la seva adaptació al terreny i a l'explotació, i de baix consum energètic. Parlem del tren-tram, un ferrocarril que dintre de la ciutat funciona com un tramvia però quan surt de la ciutat discorre per les vies

ferroviàries convencionals. Per les seves prestacions i baix cost d'implantació, el tram-tren ha de ser l'estrella en els programes d'actuació en la primera legislatura.

- **Transport per a tothom**

Igualment, en els propers anys impulsaren l'extensió de la xarxa de transport per tot Catalunya, complint el que es deia en el Pacte del Tinell quan s'apostava per relligar les capitals comarcals amb un servei mínim de freqüència horària. Aquesta proposta suposarà a la pràctica doblar l'oferta de transport públic de la Catalunya interior amb un baix cost.

- **Abandonar definitivament el programa d'autopistes metropolità**

De forma conseqüent amb els principis abans esmentats, ICV-EUiA es compromet a desprogramar els projectes del Quart Cinturó, el Túnel d'Horta, la B-500 i les vies interpolars al voltant de Collserola anul lant-ne les reserves de sòl.

- **Peatges sostenibles**

ICV-EUiA proposa tornar a centrar la qüestió dels peatges. S'ha calculat que aplicar descomptes als usuaris locals en només sis peatges val uns 3.500 milions d'euros. Quan apliquem un descompte que paga la Generalitat el que en realitat fem és transferir recursos públics als usuaris del vehicle privat, justament el contrari del que tothom diu que s'ha de fer. El problema de les autopistes catalanes no és tant que es pagui com que es paga injustament i malament. El sistema tarifari està inspirat en criteris contraris a la sostenibilitat: les tarifes són les mateixes amb independència del nombre d'usuaris del vehicle, també són constants al llarg de tot el dia, els descomptes són per als gran usuaris, no per als que la fan servir poc, i els conductors de cotxes subvencionen el peatge dels camions, ja que aquests tenen un preu massa baix en comparació amb la gran destrossa que provoquen sobre la infraestructura. Tots aquests problemes s'acabarien si la política tarifària estigués en mans del sector públic en comptes de respondre únicament a la lògica del lucre d'una companyia privada. Per això ICV-EUiA manté la seva proposta d'anar des del sector públic al rescat global de tots els peatges de Catalunya per reconcessionar-los a continuació atenent aquestes criteris de mobilitat sostenible. Aquesta operació suposaria no només racionalitat sinó també una important reducció en el preu mitjà del peatge.

- **Oposició a la duplicació d'autovies**

En cap cas ICV-EUiA donarà suport a la duplicació d'autovies per problemes de peatges en un país, com el nostre, que té una de les majors dotacions d'autopistes per habitant i per km2 de tot Europa.

- **Transferència de Renfe a la Generalitat**

ICV-EUiA aposta fermament per transferir els serveis de rodalies i regionals de Renfe en aplicació de la previsió de l'article 169.1 del nou Estatut d'Autonomia. Avui les prestacions d'aquests serveis ferroviaris estan molt per sota dels estàndards que demana l'opinió pública i aquests problemes només poden arreglar-se des d'una gestió de proximitat. Aquesta actuació ha de ser una prioritat per a l'any 2007. Cal sol licitar a l'Estat que el traspàs de Renfe

s'acompanyi amb el pagament del deute històric a Catalunya pel que fa a la inversió de material ferroviari.

- **Aeroports**

ICV-EUiA aposta per la transferència plena a la Generalitat dels tres aeroports catalans (Prat, Reus i Girona). En el cas que la transferència de l'aeroport del Prat no sigui plena, s'aposta, al menys, per una participació important de la Generalitat en els òrgans de govern d'aquestes instal lacions. També apostem per planificar les activitat aeroportuàries en clau nacional, no només de Barcelona. Donarem suport a la Comissió Europea per imposar una taxació en el querosé dels avions. Avui és inacceptable, per raons ambientals i de defensa de la veritable competència entre transports, que el combustible dels avions estigui exempt d'impostos.

- **Ports**

És bo per als ports de Barcelona i de Tarragona que els seus trànsits marítims creixin, però aquesta política també ha de ser bona per a la globalitat de la producció catalana. No pot ser que els ports es guanyin la vida traient mercaderies per carretera de forma majoritària perquè ocasionen congestió i danys socioambientals importants al sistema de transport que necessita el nostre teixit productiu, que és el que de debò genera valor afegit. La capacitat de maniobra dels ports ha de quedar condicionada a la seva capacitat de treure i portar mercaderia de forma sostenible.

- **Transport de mercaderies**

ICV-EUiA fa una clara aposta pel ferrocarril. A curt termini el que s'ha de fer és que els industrials (carregadors) recuperin la confiança en el ferrocarril com a sistema habitual per transportar les seves mercaderies i l'única forma de fer-ho és propiciar l'aparició de nous operadors, públics i privats, que facin la competència a Renfe, una empresa que ha demostrat molt poca predisposició a adaptar-se a les necessitats dels client, cosa que la carretera sí que ha fet. També proposem aplicar la nova directiva de l'eurovinyeta que acaba d'aprovar la Unió Europea, a través de la qual s'estableix un peatge als camions en tota la xarxa viària, no només la de gran capacitat. El peatge és de naturalesa electrònica, basat en el sistema GPRS, i en el moment de definir les seves tarifes té en compte la càrrega transportada, la distància i la qualitat ambiental del motor (Euro III, IV, etc.). Aquests peatges permetran dotar-nos d'un sistema més just de transport en el que cada mode de transport pagui els costos que ocasiona. A mig termini, donem suport a la creació de la travessia central dels Pirineus a través d'Aragó, un territori que té vocació de pas de mercaderies i espai per fer-ho. Catalunya, per contra, no ha de ser territori de pas de mercaderies perquè té poc espai, el que tenim està saturat i la nostra activitat principal és el turisme, incompatible amb tota la contaminació i problemes que deixa el transport de mercaderies. A més, el corredor mediterrani francès està col lapsat.

- **Operador ferroviari català de mercaderies**

Apostem per crear almenys un operador ferroviari català amb una presència pública dominant dels FGC però obert a la participació d'altres socis.

- **Accés a polígons industrials**

En aquesta propera legislatura cal concretar les propostes que hi ha hagut per millorar l'accessibilitat en clau sostenible als polígons industrials de Catalunya. Caldria actuar sobre 50 polígons anuals en els propers quatre anys. Dues són les peces principals d'aquesta política: el reforç del transport sostenible, començant pel transport públic, i la creació de la figura de gestors de la mobilitat en l'àmbit de les empreses grans o de polígon.

- **Carsharing i carpooling**

Per ICV-EUiA constitueix una prioritat l'extensió de la xarxa de carsharing a tot Catalunya, perquè ha demostrat que és el sistema més eficient en racionalitzar l'ús del cotxe, i la creació d'un operador específic de carpooling que organitzi el servei de viatge compartit amb garanties.

- **Promoure l'ús i la cultura de la bicicleta**

ICV-EUiA s'adhereix i fa seves les conclusions del 1r Congrés Català de la Bicicleta, en el sentit de facilitar el dret de tothom a anar amb bicicleta amb seguretat i a gaudir dels trajectes. ICV-EUiA impulsarà la ràpida aprovació del Pla Estratègic de la bicicleta de Catalunya i la creació dels 1.200 km de carril-bici a un ritme de 100 km anuals, avançant així el seu termini d'execució en 8 anys. Prioritzarà l'execució dels carrils-bici que ampliïn la xarxa de vies verdes i la interconnexió de les xarxes urbanes i vetllarà per a que totes les noves infrastructures viàries s'adaptin a l'ús de la bicicleta.

Inversions prioritàries per als propers anys

En la propera legislatura ICV-EUiA impulsarà amb caràcter prioritari la realització de les actuacions següents:

- **Xarxa de Renfe**

- ✓ Millora de la xarxa actual de rodalies i regionals per incrementar-ne la capacitat seguint l'esquema que amb èxit ha aplicat els últims anys els FGC.
- ✓ Increment de la fiabilitat del servei de rodalies i de la freqüència fins a convertir-lo en un veritable metro regional.
- ✓ Estudi de la construcció d'una estació a Martorell sobre la via de l'AVE, per fer de node en la difusió de viatgers a través de rodalies-Renfe i FGC.
- ✓ Prolongació de la línia de rodalies C3 des de l'Hospitalet a Castelldefels a través de Cornellà i Sant Boi.
- ✓ Construcció de 3 intercanviadors sobre la línia el Papiol-Mollet: a Vullpalleres, a Hospital General de Catalunya i a Baricentro, per connectar les xarxes de Renfe amb la de FGC.
- ✓ Nova línia C8 de rodalies amb servei Vilafranca-Baricentro-Granollers.
- ✓ Desdoblament Renfe Arenys-Blanes.
- ✓ Construcció de la línia Mataró Est-Granollers.
- ✓ Variant de Mataró per l'interior, per crear quatre noves estacions.
- ✓ Permeabilització de la línia del Maresme amb tretze passos de qualitat sota la via.

- ✓ Desdoblament Santa Perpètua-Mollet.
- ✓ Salt del moltó a Mollet per enllaçar sense cisallaments les línies C7-C2.
- ✓ Desdoblament Montcada-Vic.
- ✓ Nova proposta sobre l'Eix Tranversal ferroviari, que doni al desdoblament de la via entre Cervera i Lleida i una nova via entre Cervera –Igualada – Manresa.
- ✓ Connexió de Martorell amb Manresa amb velocitat alta com la millor operació per escurçar els temps de recorregut a Barcelona des de la Catalunya Central i garantir-ne un enllaç eficient amb la LAV.
- ✓ Reobertura de la línia Reus-Roda.
- ✓ Millora de la línia Reus-Casp.
- ✓ Compra de 70 trens de rodalies i 30 de regionals.

Aquestes inversions suposarien una despesa quadrianual de 3.410 milions d'euros.

- **Creació de noves xarxes de tren-tram a:**

- ✓ Girona-Costa Brava.
- ✓ Camp de Tarragona.
- ✓ Vallès Occidental (Cerdanyola-UAB-Sabadell-Terrassa).

I compromís d'estudiar la conversió a servei tren-tram o la creació de les següents línies:

- ✓ Lleida-Cervera.
- ✓ Lleida-la Pobla de Segur.
- ✓ Tortosa-l'Aldea-Amposta-Vinarós.
- ✓ Olot-Girona.
- ✓ Centelles-Ripoll.
- ✓ Pobla de Segur-Esterri d'Àneu

Aquestes inversions suposarien una despesa quadrianual de 1.045 d'euros.

- **Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya**

- ✓ Prolongacions fins a enllaçar amb Renfe a Sabadell i Terrassa.
- ✓ Duplicació de la capacitat del metro del Vallès actuant sobre els ramals de les línies L6 i L7 i fent-ne una nova cua de maniobres a la Pl. Catalunya de Barcelona.
- ✓ Iniciar el Servei de viatgers de Manresa a Súria i Sallent.
- ✓ Metro del Bages i duplicació de via entre Martorell i Monistrol.
- ✓ Metro de l'Anoia.
- ✓ Compra de nous trens.

Aquestes inversions suposaran una despesa quadrianual de 348 milions d'euros.

- **Xarxa de metro i tramvia del continu urbà de Barcelona**

Acabar les obres en curs, bo i controlant amb el màxim rigor la despesa en algunes de les obres. Aquestes actuacions són: L9 (Besòs - Llobregat), Prolongacions de la L5 Horta-Carmel, de la L3 Canyelles-Trinitat Nova, de la L3 a Pont d'Esplugues i de la L2 Pep Ventura – Badalona; unió dels dos tramvies per la Diagonal, entre Pl. Francesc Macià i Pl. Glòries, en superfície, prolongació del

tramvia des de Sant Feliu fins a Quatre Camins i la variant del tramvia per Laureà Miró; compra de 89 metros i 10 tramvies, intercanviadors de Sagrera- Meridiana i de Torrassa.

Aquestes inversions suposaran una despesa quadrianual de 5.741 milions d'euros.

- **Xarxa d'autobusos**

Desenvolupament d'una potent xarxa comarcal d'autobusos, tant en l'àmbit metropolità com en el comarcal, amb una despesa quadrianual de 288 milions d'euros.

- **Construcció de carrils BUS-VAO a les entrades a les ciutats**

- ✓ Quatre carril BUS/VAO a les entrades de Barcelona: a la C-58, des de Ripollet; a la C-32, des de Montgat; a l'autovia de Castelldefels, des del Prat; i la B-23, des de l'embrancament de Corbera-Vallirana, passant per Molins de Rei.
- ✓ Protecció d'autobusos a les entrades a Sabadell, Terrassa, Rubí i Sant Cugat, Mataró i Granollers.

Aquestes inversions suposaran una despesa quadrianual de 196 milions d'euros.

El conjunt de totes aquestes actuacions suposarà una despesa de 10.948 milions d'euros en la millora del transport sostenible en els propers quatre anys.

3.4 IMPULS A LA NOVA CULTURA DE L'AIGUA

Per una nova cultura de l'aigua: la gestió integral de l'aigua

Durant aquest mandat una de les prioritats d'ICV-EUiA i de la política del Govern ha estat la d'implantar un conjunt de mesures (derivades de la Directiva Marc Comunitària de l'Aigua 160/2000), i que es coneixen com a "nova cultura de l'aigua". Aquesta directiva europea estableix com a primer objectiu la protecció de les masses d'aigua, així com la recuperació del seu estat ecològic, la qual cosa vol dir apostar per una visió ecosistèmica, abandonant els antics models de gestió sustentats a donar satisfacció a una demanda il limitada.

El fet més significatiu, d'acord amb aquests principis ha estat: un pla alternatiu al PHN i la no execució del transvasament de l'Ebre.

ICV-EUiA treballaran des de la concepció de la gestió integral de l'aigua. L'aigua és un bé finit i, alhora, fràgil i és previsible que ho sigui encara més en el futur. Valgui com a exemple la situació de sequera que els darrers anys ha afectat Catalunya. Restem, doncs, davant d'un problema que afecta tothom i, per tant, cal la sensibilització i la conscienciació de tots a l'hora de fer-ne ús i no dilapidar-la.

Cal assenyalar que per primera vegada el Govern ha aprovat, el juliol del 2006, un Contracte Programa 2006-2010 per a l'Agència Catalana de l'Aigua. Això significa que el Govern fa una aposta decidida per l'agència pública competent en la gestió del cicle de l'aigua. Aquest contracte programa és l'instrument que estableix les obligacions recíproques entre l'ACA i el Govern de la Generalitat per assolir els objectius de la política hídrica.

Objectius i propostes

Hi ha 4 objectius que considerem essencials per a la propera legislatura:

- Que les obres alternatives al PHN es vagin executant amb garantia.
- Foment de l'estalvi i la reutilització.
- Avançar en la implementació de la Directiva Marc de l'Aigua (DMA) per a la preservació i millora dels ecosistemes aquàtics. Disposar de qualitat és tenir quantitat.
- Acordar un model de finançament de cicle de l'Aigua.

Pel que fa a les actuacions i propostes que des d'ICV-EUiA volem promoure, podem senyalar com a més significatives:

- **Programa d'estalvi**

Basat en les potencialitats conegudes per tal de poder reduir el consum, complementant eines de foment de l'estalvi com ara l'Ordenança tipus d'aigua

aprovada per la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat de la Diputació de Barcelona. Es proposa la plantació de vegetació autòctona als parcs urbans.

- **Programa de reutilització d'aigua a Catalunya**

Amb l'objectiu de fomentar la reutilització com a font substitutiva de subministrament d'aigua per a aquells usos que no requereixen una qualitat equivalent a la d'aigua potable.

- **Pla de Gestió de la Sequera**

Pretén donar forma legal i tècnica a les solucions que cal adoptar quan s'intueixen possibilitats d'insatisfacció de demandes en un sistema de gestió o explotació.

- **Pla de gestió de les aigües pluvials**

- **Gestió i control integral dels fertilitzants orgànics (purins) i minerals**

- **Pla per a l'Eficiència en l'Ús de l'Aigua per a Reg Agrícola**

Té com a objectiu la substitució de l'actual model de reg agrícola per sistemes de regadiu més eficients que permetin alliberar recursos hídrics als rius.

- **Oposició a nous transvasaments entre conques ja siguin de l'Ebre o des del Roine**

- **Directiva Marc de l'Aigua**

Continuar desplegant el procés de participació segons la Directiva Marc de l'Aigua. La participació ciutadana, vinculada a través dels Consells de conca, són la peça clau del procés de redacció del Pla de Gestió de Conca.

- **Programa d'espais fluvials**

Aprovar conjuntament entre el DMAiH i DPTOP els instruments d'ordenació de l'espai fluvial per a la preservació dels ecosistemes aquàtics, els Plans Directors dels espais fluvials de la Tordera, del Baix Ter i del Baix Llobregat.

- **Protecció integral de l'Ebre a Catalunya**

Aplicar les propostes del nou Pla Integral de Protecció de l'Ebre a Catalunya. Completar la descontaminació del pantà de Flix. Establir el cabal ecològic de l'Ebre al Delta per garantir la preservació ambiental i recuperació. Gestió sostenible i eficient de l'aigua als regadius. Creació d'un Consorci entre la Generalitat i les administracions locals per a la gestió integral de l'aigua a les Terres de l'Ebre.

- **Finançament de l'aigua**

Acordar un model econòmic social i sostenible. Caldrà una anàlisi econòmica del cicle de l'aigua a Catalunya: res no serà possible si no s'afronta amb garanties els costos derivats del cicle de l'aigua.

La necessitat de Plans i Programes estratègics:

- **Pla Sectorial de Cabals de Manteniment**

  Estableix els valors dels cabals ambientals a respectar en els rius de les conques internes de Catalunya.

- **Pla de Sanejament de les Aigües Residuals Urbanes**

  El Programa de sanejament d'aigües residuals urbanes és un instrument de planificació hidrològica que té com a objecte totes les actuacions destinades a reduir la contaminació originada per l'ús urbà de l'aigua i a fomentar la reutilització dels recursos disponibles, en línia amb les directrius de la Directiva Marc de l'Aigua.

- **Revisió de les zones sensibles de les conques internes de Catalunya** Ampliació del grau d'exigència de qualitat als trams baixos del riu Besòs i Llobregat.

Per una nova Agencia Catalana de l'Aigua

Avui, amb el coneixement que ens dóna la gestió realitzada afirmem que el més urgent és emprendre la modernització o reorganització de l'Agència Catalana de l'Aigua per tal de poder esdevenir un servei de l'Administració pública al servei de les persones i del territori.

Cal una nova Agència Catalana de l'Aigua reorganitzada i moderna que actuï com a autoritat hidràulica que vetlli pel compliment de la normativa, la protecció i la garantia dels recursos i que sigui una organització al servei de les persones i del territori.

La situació de l'Agencia Catalana de l'Aigua l'any 2003 era molt negativa:

- Inversions sense finançament: de les inversions compromeses al mes de desembre del 2003 (uns 400 milions d'euros), 260 milions d'euros no tenien cap finançament previst.

- Perill de perdre fons europeus, com és el cas del finançament d'actuacions del Nou Pla Hidrològic per més de 1.110 milions d'euros. Aquest era un projecte d'imperiosa necessitat per obtenir els fons de cohesió de la UE associats.

- Deute: un endeutament que s'havia incrementat en els últims dos anys el 200% (de 662,7 a 873 milions d'euros) la qual cosa suposava un 13% del pressupost ordinari.

En canvi, el balanç 2003-2006 de l'ACA a tall de resum és el següent:

- Els primers acords van ser la no execució del transvasament de l'Ebre i la no execució de la connexió CAT-Abrera.

Alternatives al PHN: Aquest canvi en el PHN va comportar definir un seguit d'actuacions alternatives tant a la Connexió del Ramal Nord com a la connexió CAT- Abrera.

Millora de la qualitat de l'aigua: Programes de sanejament d'aigües residuals urbanes, redacció i execució del Pla Integral de Protecció del Delta de l'Ebre, eliminació de la contaminació química de l'embassament de Flix, carbó actiu a l'ETAP de l'Ampolla.

Increment i millor aprofitament del recurs, des d'una gestió sostenible: actuacions d'estalvi, reutilització i reforçament de l'abastament, interconnexió de xarxes, descontaminació d'aqüífers i dessalinitzadora del Llobregat.

Estalvi i reutilització: reutilització al Llobregat (beneficis socials i ambientals com ara la millora de l'estat ecològic del riu, l'alliberament de part del cabal en consumir aigua reutilitzada, la creació de barreres hidràuliques contra la intrusió i la millora de la qualitat de l'aigua de boca) i criteris d'adjudicació de les concessions d'aigua als camps de golf, per tal de fer servir aigua reutilitzada provinent de depuradores. A més, s'ha promogut un decret sobre l'estàndard i la millora en l'eficiència en l'ús de l'aigua, a l'efecte de la determinació del cànon de l'aigua. Les indústries que acreditin una millora de l'ús eficient de l'aigua podran beneficiar-se d'un 5% de descompte sobre el cànon de l'aigua.

3.5. UN CANVI DE MODEL ENERGÈTIC. UNA NOVA CULTURA ENERGÉTICA

Situació crítica del model actual

El sistema energètic té en aquests moments greus problemes: la ineficàcia energètica i la intensitat energètica desbocada, la forta dependència de l'exterior (importem un 75% de l'energia primària, quan la mitjana de la UE és del 50%), l'esgotament dels recursos fòssils, les emissions de gasos d'efecte hivernacle que provoquen un flagrant incompliment del Protocol de Kyoto i l'endarreriment respecte d'altres països de la UE en l'ús i l'aprofitament de les fonts d'energia d'origen renovable.

És per aquests motius que s'ha de fer un canvi de model energètic radical començant per un pla d'estalvi i d'eficiència energètica, mitjançant la internalització dels costos ambientals, socials i econòmics produïts en la generació d'energia i fent una aposta clara i decidida per les energies renovables, que solucionen els problemes de les emissions contaminants, de la dependència exterior i de la centralització del sistema energètic. Cal abordar una millora en la distribució, manteniment i modernització dels sistemes de transformació i distribució.

En definitiva, ICV-EUiA aposta per una Nova Cultura Energètica que, d'una vegada, ens permeti afrontar els nombrosos reptes de la situació actual.

Les nostres aportacions des del Govern de la Generalitat

ICV-EUiA hem tingut una contribució clau en matèria energètica en el Govern de la Generalitat de Catalunya: hem contribuït a un Pla d'Energia de Catalunya (PEC) mes ambiciós i amb millors objectius concrets des de l'òptica de Sostenibilitat, com per exemple passar del 7,9% d'energies renovables respecte del total d'energia primària a un 9,1%, o incloure un pla d'acció en matèria d'estalvi i eficiència amb 141 mesures concretes.

Des del Departament de Medi Ambient i Habitatge hem constituït una entitat que regularà a Catalunya i a d'altres regions i països de l'arc mediterrani el mercat de les emissions per contribuir a la disminució de les incidències dels impactes dels gasos efecte hivernacle que estan a l'origen dels fenòmens lligats al canvi climàtic i l'acompliment dels acords del Protocol de Kyoto.

Les propostes d'ICV-EUiA a la política energètica de Catalunya

- Creació de l'Agencia Catalana de l'Energia, amb capacitat normativa i capacitat d'aplicar una fiscalitat energètica suficient per dotar-se dels mecanismes i del poder econòmic necessari per impulsar les polítiques efectives d'estalvi, per millorar l'eficiència energètica i fomentar les energies renovables.

- Fiscalitat energètica. Cal internalitzar els costos externs produïts en la generació d'energia perquè els que els produeixen incorrin en els costos econòmics efectius amb l'objectiu d'incentivar comportaments més respectuosos amb el medi ambient. Per exemple, introduir comptadors

intel ligents que permetin l'aplicació de tarifes per trams en els consums de tots els fluids energètics, potenciar un sistema de tractament fiscal per a les empreses que fabriquin, comercialitzin o utilitzin productes i serveis d'energies renovables, així com per a la investigació aplicada. Cal, també, desincentivar les emissions contaminants a l'atmosfera produïdes en la generació d'energia.

- Reivindicar les competències plenes del Govern de la Generalitat en la fixació dels imports de les primes a les produccions especials, incloent-hi les generacions d'energia calorífica, amb orígens renovables i les actuacions d'impuls i ajuts en forma de subvencions a fons perdut.

- Fer una aposta valenta i decidida en favor de les energies renovables, especialment l'energia solar, mitjançant la descentralització de la producció d'energia d'acord amb les possibilitats i les disponibilitats de recursos renovables. Fer un desplegament de l'energia eòlica respectuós amb els valors naturals, paisatgístics i culturals del territori. Cal fer un aprofitament energètic de la biomassa procedent de residus forestals, agrícoles, ramaders, industrials, etc.

- Iniciar i promocionar una actuació decidida de la Generalitat en favor de programes d'R+D+I sobre les energies netes i renovables que poden incidir en el nou model energètic de futur, seguint molt de prop els estats de les noves aplicacions tecnològiques en nous vectors com l'hidrogen, la fotovoltaica de concentració o de capa fina, combustibles preparats (RDF), biomassa en termes conceptualment amplis, la superconductivitat, etc.

- Creació del Centre de Recerca d'Energies Renovables de Catalunya, amb seu al Camp de Tarragona i, més concretament a Vandellòs. Creació del Centre de Recerca de Biomassa i de Biocombustibles de Catalunya, amb seu a Lleida. El desplegament d'aquest centres suposa una mostra de la inflexió a favor de la sostenibilitat en matèria energètica.

- Impulsar un pla pont per a l'energia nuclear basat en un acord entre totes les parts implicades sota la supervisió i garantia del Congrés dels Diputats per tenir unes dates segures de tancament de les centrals nuclears. Es tracta d'un pla, que consisteix a establir una data fixa de tancament, perllongant, si cal, els últims anys la vida útil de les centrals nuclears més enllà dels períodes comptables d'amortització, sota dues condicions. La primera ha de ser que els aspectes tècnics i de seguretat ho permetin i, la segona, que es distribueixin els sobrebeneficis originats per la desaparició de l'amortització com a cost principal, de la manera següent: 20% per augmentar la seguretat i el manteniment de les centrals, un 20% per al gestor de la central, un 10% per a un fons de dinamització econòmica i social per a les CCAA amb tancament de centrals i, finalment, un 50% destinat a la creació d'uns fons per invertir en energies renovables i en operacions de millora de l'estalvi i l'eficiència energètica. D'aquesta manera, el mateix tancament de les centrals serviria per afrontar els principals reptes del nostre model energètic; estalvi i eficiència, i major impuls de les renovables.

- Anar a un model de producció distribuïda, aproximant la producció al punt de consum, considerant tots els recursos renovables disponibles com a importants i aprofitables, multiplicant les agències locals d'energia que puguin ser veritables caixes de ressonància ben properes al ciutadà.

- Impulsar la utilització del DOGC i d'ordenances municipals que obliguin a les aplicacions energètiques més eficients i de més rendiment, i sancionin els incompliments i els malbarataments.

- Elaborar auditories de consum energètic, donant el primer exemple des dels mateixos locals i dependències oficials de les administracions locals i les de la Generalitat.

- Els nous projectes de centrals tèrmiques han d'estar concebuts sobre la base que l'ús de combustibles fòssils tingui associat un projecte de distribució de calor i fred en l'entorn del seu emplaçament a través del qual s'aprofiti la calor residual.

- Posar el debat sobre el model energètic de futur en tots els programes d'estudi (currículums) des de primària a superior i en un lloc preeminent en el debat social diari.

3.6. UNA POLÍTICA PREVENTIVA I EFICIENT EN LA GESTIÓ DELS RESIDUS

La gestió dels residus a Catalunya: Cal una nova política preventiva i eficient

Hem de manifestar que la millora de la gestió dels residus, es fonamenta en tres línies d'actuació:

- Reduir la generació de residus
- Convertir els residus en recursos
- Minimitzar l'impacte ambiental dels mètodes de tractament dels residus

A Catalunya hem passat de produir 2,8 milions de tones anuals de brossa domèstica a produir-ne més de 4 milions de tones/any en tan sols una dècada. La destinació d'aquests residus ocasiona una despesa pública creixent i un esforç considerable en el control de l'impacte ambiental, a més de conflictes socials i polítics.

Una política de residus veritablement sostenible i, per tant, amb visió de futur, ha d'incorporar forçosament altres aspectes i adreçar-se a objectius més amplis i ambiciosos:

- **Contribuir a desmaterialitzar l'economia**

Les regles productives i de consum actuals es fonamenten en un consum intensiu i malbaratador de materials. Aquests materials ocasionen, alhora, una extracció intensiva de matèries primeres (inclosos els combustibles fòssils) i una producció de residus creixent.

Una gestió de les deixalles basada en criteris de prevenció, recollida selectiva i recuperació i reciclatge, contribueix a allargar el cicle total de materials, a rendibilitzar-ne l'ús i evitar la incorporació de materials nous en els cicles productius. L'estalvi i el reaprofitament dels materials continguts en els residus contribueixen de forma significativa a la desmaterialització de l'economia.

- **Promoure l'ecodisseny i una nova cultura dels residus**

D'entre els reptes d'avançar cap a una gestió més sostenible dels residus hi ha el de millorar el disseny dels productes i dels processos productius en dos aspectes: d'una banda, fer-los amb materials reciclats o reciclables per reduir el consum de matèries primeres i, d'altra banda, allargar-los la vida útil de manera que triguin més a esdevenir residus.

D'altra banda, cal frenar el consum desmesurat de la societat vigent. És per això que cal una acció conjunta de les polítiques ambientals, econòmiques, comercials, industrials i, fins i tot, educatives. Si no incidim en la transformació social, en l'àmbit dels residus sempre actuarem al final de la canonada i, en conseqüència, no guanyarem la cursa de la sostenibilitat.

- **El residu, un material que cal aprofitar**

Pel que fa a la gestió dels residus pròpiament dita i a les actuacions que s'enceten un cop el residu ja ha estat generat, la millora a introduir té dos vessants:

- ✓ Recuperar el màxim de materials dels residus per tal de reciclar-los i rebaixar, d'aquesta manera, la pressió sobre les matèries primeres.
- ✓ Reduir l'impacte ambiental del residu que no es pot aprofitar i que s'envia a tractaments finalistes: dipòsits controlats o incineradores.

En l'àmbit local, la nova revolució comporta una concertació o acord per a la modernització ecològica del territori i de l'economia a Catalunya, un acord que permeti impulsar polítiques a llarg termini amb l'acord del Govern, els ens locals, l'empresariat, els sindicats i les organitzacions ecologistes.

Programes i actuacions sectorials que volem impulsar des d'ICV-EUiA

- Desplegar el Contractre-Programa 2006-2010 de l'Agència de Residus de Catalunya (ARC) que permet les actuacions contemplades i acordades en convenis de col laboració amb els municipis que acullen o acolliran instal lacions de gestió, les actuacions derivades de les convocatòries d'ajuts als ens locals i d'altres, les actuacions en la millora operativa de les instal lacions i en la millora de sòls contaminats i les actuacions de noves inversions previstes en el Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures.

- Aprovar el Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures 2006-2012 que a partir del diagnòstic de les instal lacions existents i el marc normatiu, així com de les tecnologies disponibles i de la recerca, planteja les noves infraestructures de tractament, d'acord amb el nou model de gestió de residus de Catalunya, els principis generals de proximitat i suficiència per a la distribució territorial, i el món local.

- Aprovar els nous programes de residus municipals, industrials i de la construcció per al període 2007-2012, que han de fonamentar-se en la jerarquia: prevenció, selecció, reciclatge i recuperació, i disposició final.

- Desplegar els Sistemes Integrats de Gestió (SIG) de residus d'aparells elèctrics i electrònics, pneumàtics, olis i vehicles fora d'ús per, d'una banda, adequar-nos a la normativa europea, i de l'altra, fer efectiu el principi "qui contamina paga" per tal que sigui el productor-distribuïdor el responsable de recollir i tractar adequadament aquests residus i, per tant, satisfaci la despesa del cicle de vida del seu producte.

- El 2008 finalitza l'actual conveni amb els sistemes integrats de gestió d'envasos i residus d'envasos i caldrà negociar el nou, en vista del Projecte de llei d'envasos i residus d'envasos.

- Continuar amb el desplegament del Reial Decret de sòls contaminats, que estableix que el febrer de l'any vinent les 30.000 activitats potencialment contaminadores del sòl que hi ha a Catalunya hauran d'haver presentat a l'ARC els informes preliminars de situació. També cal desenvolupar els instruments jurídics per aplicar el Reial Decret i omplir-lo de contingut.

- Tramitar i aprovar els dos avantprojectes de Llei, el de modificació de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus i la de mesures de finançament de les infraestructures de gestió dels residus i dels cànons sobre la disposició del

rebuig dels residus. Així com tota la normativa elaborada en relació al Pla Territorial Sectorial de Residus, al Progric i al Progroc.

- Promoure la participació, educació i comunicació.

  - ✓ Desplegar el Consell de Prevenció de Residus, òrgan assessor del Consell de Direcció de l'ARC, per facilitar la participació més activa de tots els sectors en la política de residus. Està format per representants d'associacions veïnals, ecologistes, sindicals i empresarials.
  - ✓ Impulsar les comissions de seguiment d'instal lacions, recuperant les aturades i creant-ne de noves. Cal preveure la seva creació en cadascuna de les noves instal lacions acordades mitjançant convenis.
  - ✓ Campanyes de comunicació governamentals. Per primera vegada, el 2005 es van fer a tot Catalunya dues campanyes de residus des del Departament de Presidència: una per promoure la recollida selectiva de matèria orgànica i una altra per promoure la d'envasos. Caldria continuar amb aquest tipus de campanyes adreçades al conjunt del país.

- Impulsar l'R+D+I en l'àmbit dels residus per aconseguir cada dia millors tècniques i sistemes de minimització, reducció, reutilització, reciclatge, tractament i valoració, així com la disposició final del rebuig de les matèries. Revisar la definició de residu i actualitzar els procediments de gestió. Promoure la definició de subproducte quan el residu deixa de ser un material de rebuig i passa a ser una matèria secundària o coproducte (un combustible, per exemple).

- Implementar un programa específic per a les dejeccions ramaderes. Promoure des de l'ARC i de Gesfer que el sector agrícola i ramader treballi per la minimització i el tractament dels residus orgànics i minerals (purins i nitrats).

- Desplegar polítiques actives de fiscalitat ambiental. Generalitzar la implantació de les ordenances fiscals per a la gestió dels residus d'origen domiciliari, comercial i de serveis. Afavorir sistemes de discriminació com el pagament pel que es llença.

- Reforçar els mecanismes de decisió i de participació dels ens locals en la Junta de Govern del Fons de Gestió de Residus.

3.7. PROTECCIÓ I DEFENSA DELS ANIMALS

Els animals i el medi ambient

Defensem el medi ambient com una globalitat que ens envolta. Tot el que conforma l'entorn, les muntanyes i les plantes, els rius i els mars, els animals i les persones, són parts indissolubles del medi.

La societat moderna, democràtica, culta i sensible, ha d'incorporar entre els seus objectius bàsics i prioritaris la defensa d'aquells col lectius i sectors especialment febles, fràgils o amb dependència.

Per aquesta raó entenem que els animals, com a éssers sensibles al dolor i al patiment, amb uns drets naturals a viure d'acord amb les seves característiques biològiques, han de ser defensats pel conjunt de la societat i, especialment, per les institucions.

Catalunya i la sensibilització: les prioritats actuals

Catalunya és un país que tradicionalment ha mostrat més sensibilitat per aquesta temàtica. La gran complexitat del panorama que envolta els animals no ha de ser obstacle, però, per intentar racionalitzar i humanitzar el seu tracte, posant en la mesura del possible els mitjans adients per assolir una relació més equilibrada i respectuosa.

Segueixen però persistint omissions com són les referides a algunes festes populars com ara els correbous, i la inacceptable omissió de la prohibició de les curses de braus.

Hem d'assenyalar com a prioritats més significatives per a la defensa dels animals:

- La millora de la Llei 22/2203 de 4 de juliol, amb la introducció de mesures més restrictives (i sancionadores) i un desenvolupament d'aquesta llei amb instruments econòmics i descentralitzats pels municipis. Dotant-la dels recursos necessaris per fer campanyes divulgatives i de coneixement de la legislació en matèria de protecció dels animals.

- Adopció d'un Pla General de Gestió dels Centres d'Acollida d'Animals Domèstics, amb dotació dels mitjans humans i econòmics adients per millorar-ne les infraestructures per tal de garantir el benestar dels animals que hi ha als centres, i per garantir a partir de l'any 2007 l'aplicació de la llei catalana que prohibeix el sacrifici dels animals abandonats.

- L'impuls a l'esmentada llei i a les ordenances municipals, per tal que els ajuntaments puguin fer front a les seves competències (recollida d'animals, control de les botigues, control de l'exposició dels animals als aparadors, compra i venda il legal, etc.).

- Estimular la implicació de les administracions públiques i del sector privat en la defensa dels drets dels animals, impulsar la normalització de la presència dels

animals domèstics de companyia tant en l'àmbit públic com el privat, particularment en el sector turístic.

- Promoció de les adopcions dels animals domèstics de companyia abandonats, d'acord amb les iniciatives que s'estan desenvolupant a Europa, per tal de fer conèixer els efectes positius per a les persones i, en determinades circumstàncies per a la salut, que comporta la companyia d'animals domèstics.

- Prohibir progressivament l'experimentació amb animals, cercant altres alternatives avui possibles sense animals. Mentrestant, incrementar el control i les inspeccions des de la Generalitat.

- Afrontar fermament i decididament la prohibició de l'ús d'animals en festes populars cruels: braus, correbous de foc, correbous capllaçats...

- Promoure una normativa per prohibir els circs amb animals.

- Impulsar un pla de protecció dels espais naturals i dels corredors biològics del país, amb l'objectiu de protegir els hàbitats de les espècies salvatges.

- Afrontar la temàtica de la caça a Catalunya impulsant una nova llei de caça.

- Crear organismes de participació: un consell assessor de defensa dels animals i la figura independent del "defensor de l'animal".

3.8. ACTUAR PER PREVENIR EL CANVI CLIMÀTIC I LA CONTAMINACIÓ

Polítiques per fer front al canvi climàtic

El canvi climàtic és un problema ambiental amb una importància estratègica. Per la gravetat dels seus efectes sobre els sistemes naturals i humans (només cal veure els informes i les publicacions del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible), per l'existència d'una densa xarxa de normes i institucions internacionals (Cimera de Rio, Protocol de Kyoto, entre d'altres) amb les quals ens hem compromès activament i que cal contribuir a enfortir, per la presència de polítiques i directives europees que obliguen a les nostres administracions a actuar de manera més decidida i per la imbricació del canvi climàtic amb altres problemes socioambientals que necessiten ser abordats (mobilitat, territori, energia, contaminació atmosfèrica, residus), tal com s'ha exposat als capítols anteriors.

En els darrers dos anys el Govern de la Generalitat i un bon grapat d'ajuntaments catalans (entre ells la Xarxa de ciutats i pobles cap a la sostenibilitat), amb el suport del Ministeri de Medi Ambient, han elaborat procediments i han assumit compromisos per limitar les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Però cal anar més lluny, cal recordar que aquestes emissions van augmentar en un 45% entre l'any de referència del Protocol de Kyoto i l'any 2004.

Es fa cada vegada més evident que modernitzar Catalunya, modernitzar el país vol dir canviar radicalment la forma que té de desenvolupar-se, per fer-la més sostenible i més justa socialment.

Per això, apostem per una mobilitat basada en una concepció radicalment diferent: cal garantir primer la mobilitat de les persones no pas la dels cotxes i dels camions. Per això, cal capgirar les polítiques territorials i urbanes, la concepció d'usos del territori. Igualment cal fer possible una transició des de l'actual model energètic a un altre sustentat en l'eficiència, l'estalvi i el desenvolupament de les potencialitats de les energies renovables. Una economia que ha de fer emergir i madurar nous models de produir i de generar riquesa assumint que els recursos són limitats i que cal preservar els sistemes naturals per prevenir la generació de residus i les emissions contaminants.

A tall de resum poden dir que les polítiques significatives són:

- Estratègia catalana contra el canvi climàtic
- Agenda 21 de Catalunya, canvi climàtic, emissions
- Observatori i Indicadors de sostenibilitat
- Importància de la col laboració entre l'Administració autonòmica i l'Administració local: temes d'Agenda 21 local, Xarxa de municipis, Memòria d'indicadors municipals de sostenibilitat
- Foment de la cultura i compromisos de les empreses i medi ambient
- Tecnologies, innovació, sistemes de certificació...
- Meteorologia, vigilància i predicció meteorològica
- Xarxa climàtica d'estacions meteorològiques
- Informació meteorològica i educació i sensibilització ambiental

Prevenció i control de la contaminació

Les propostes d'ICV-EUiA pel que fa a la prevenció i el control de la contaminació són les següents:

- Modificació de la Llei 3/1998 (Llei d'intervenció integral de l'Administració ambiental) per tal d'adequar-la als nous reptes i normatives ambientals, donant-li la màxima agilitat i rigor perquè es converteixi en un veritable instrument de prevenció.

- Donar solució a la problemàtica ambiental fruit de l'activitat minera de més de 100 anys a la comarca del Bages, condicionant a mesures ambientals l'actual activitat i resolent antigues problemàtiques de runams a tota la zona.

- Donar solució a la descontaminació del riu Ebre a Flix, fruit de l'activitat química de més de 100 anys a la zona.

- Transposar a Catalunya la directiva de riscos ambientals, que entrarà en vigor l'abril del 2007. Procurar que la transposició sigui el màxim de consensuada amb les indústries catalanes.

- Desenvolupar amb el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca els plans necessaris per tal d'assolir una activitat ramadera més sostenible. Promoure la gestió correcta de les dejeccions ramaderes a través de la fertilització i els tractaments.

- Promoure una nova legislació a Catalunya sobre l'activitat extractiva, per facilitar al màxim els compliments dels requisits ambientals i, d'una manera especial, tots els relacionats amb l'emissió de partícules i amb la contaminació produïda pel transport.

Acreditar la qualitat ambiental

Les propostes d'ICV-EUiA són les següents:

- Seguir impulsant l'adopció de sistemes de gestió ambiental certificada (EMAS) en el conjunt de l'activitat econòmica i administrativa del país, cercant avantatges per a les empreses certificades.

- Fomentar la compra "verda" en les administracions públiques. Cal fer un procés d'ambientalització de tots els plecs de condicions d'obres, serveis i subministraments, garantint així la sostenibilitat en la contractació i el sosteniment de les empreses amb certificacions ambientals i productes ecològics, reciclats...

- Treballar per una concertació per a la modernització ecològica del territori i de l'economia a Catalunya, amb acords sectorials amb el món econòmic i sindical.

Qualitat de l'aire

Les propostes més significatives són:

- Aprovar els mapes de capacitat de l'aire (en relació amb la contaminació atmosfèrica), per tal que esdevinguin un veritable instrument per al planejament territorial de Catalunya.

- Aprovar el pla d'actuació de la zona de protecció especial atmosfèrica de l'àrea de Barcelona i establir els mecanismes per a la seva execució i control.

- Declarar zona de protecció especial atmosfèrica qualsevol indret del territori on se superin els nivells de contaminació admissibles i redactar els plans de reducció dels contaminants.

- Aplicar un pla específic en contra de la contaminació d'ozó. En la mesura que hem avançat en els mapes de predicció, cal ara realitzar els plans d'actuació que ens permetin reduir aquest contaminant, molt present al territori català durant l'estiu.

- Avançar en programes d'educació ambiental sobre la qualitat de l'aire i la seva incidència en la salut.

Lluita contra la contaminació acústica, lluminosa, odorífera i electromagnètica

Les propostes d'ICV-EUiA més significatives són les següents:

- Aprovar la llei de prevenció de la contaminació odorífera, que ha estat preparada i consensuada durant la legislatura actual. Donar suport als ajuntaments per a la seva aplicació.

- Garantir el ple desenvolupament i l'aplicació de la llei de prevenció de la contaminació lluminosa donant suport als ajuntaments i a les empreses per a la seva aplicació.

- Redactar i aprovar el reglament que desenvolupa la llei contra la contaminació acústica d'acord amb les normes tècniques redactades pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, en coordinació amb l'Estat i la Comissió Europea. Donar suport als ajuntaments per al compliment d'aquesta llei dins del seu marc competencial.

- Garantir un programa d'informació i educació ambiental ciutadana en relació amb les problemàtiques de sorolls, olors i il luminació.

- Seguir redactant el pla de desplegament sostenible de la telefonia mòbil al conjunt del territori català. Ampliar la xarxa de control de radiacions iniciada en aquest mandat.

3.9 CONSUM I PRODUCCIÓ MÉS SOSTENIBLE

La petjada ecològica de Catalunya

La petjada ecològica de Catalunya és entre 7 i 8 vegades superior al seu territori, i això té una sola lectura: vivim a compte del futur i a compte de les possibilitats d'altres zones del planeta. El nostre model de desenvolupament és insostenible i insolidari. No podem continuar consumint i produint de la mateixa manera i al mateix ritme.

Cal fer opcions, cal triar i apostar per aquelles polítiques de consum, econòmiques i de producció industrial que serveixen per reorientar el rumb de l'economia catalana i espanyola, en la línia del que ja estan fent altres països europeus.

És per això que proposem traslladar l'accent de la producció a la reproducció, per fer durables (sostenibles, reproduïbles) els sistemes naturals, les relacions socials i les nostres relacions amb l'entorn. Cal posar l'accent en les polítiques de tancar cicles, per estalviar en el consum de recursos i energia, per aprofitar millor les fonts renovables, per ser més eficients i per no malbaratar.

Propostes específiques

- Cal una aposta decidida en favor d'un consum racional, solidari i responsable, minimitzant els recursos necessaris per arribar a resultats i serveis equivalents, incentivant un consum crític, tant del model productiu com de la distribució. Desmaterialització de les activitats.

- Passar d'una economia basada en bona mesura en la construcció i en l'automoció (amb signes d'esgotament) a una economia liderada pels sectors del transport públic i de les energies renovables, d'alt valor afegit i gran potencialitat i per l'agricultura i la producció ecològica.

- Ajudar a desenvolupar les activitats de les empreses catalanes vinculades al medi ambient, i entre elles les iniciatives que pertanyen a l'Administració pública (edificació sostenible i ecoeficiència, residus verds i producció de biomassa, gestió energètica, compra verda, contractació), les empreses de responsabilitat social corporativa, etc.

- Apostar per la reconversió dels parcs automobilístics dels diferents nivells de l'Administració promocionant la compra de vehicles elèctrics i/o de baix consum, i l'ús de combustibles no fòssils.

- Fer possible aquesta transició dels processos productius actuals cap a una veritable indústria ecològica que permeti:

  - ✓ Internalitzar els costos ambientals
  - ✓ Fomentar sistemes d'anàlisi del cicle de vida dels productes
  - ✓ Sistemes d'ecogestió i d'ecoetiquetatge
  - ✓ Facilitar la contractació pública sostenible de serveis i productes per part de l'Administració. Incentivant les millors pràctiques i el seu reconeixement social

3.10 FISCALITAT AMBIENTAL

Sistema mixt de finançament

Catalunya disposa d'un ampli ventall de tributs amb característiques ambientals. Tot i això, cal adaptar-los a les actuals circumstancies, així com plantejar l'aplicació de noves figures que complementin els objectius d'incentivar els bons comportaments ambientals i de recollir fons financers que compensin els impactes no corregibles.

D'aquesta manera es pot completar un sistema mixt de finançament de les polítiques ambientals basat en aportacions generals de les administracions i recursos obtinguts directament de l'activitat que té impacte sobre el medi ambient.

Aquest increment permetrà que Catalunya se situï en millor posició per fer front als reptes difícils del canvi climàtic i de l'adaptació a una major eficiència social i ambiental.

Els fons generats pels tributs proposats no afecten la base econòmica empresarial, ni són un element pertorbador de la competitivitat de l'economia catalana. Es tracta de situar el concepte de cost ambiental de forma que repercuteixi en els àmbits que els provoquen directament o indirectament i evitar que aquests costos s'hagin d'assumir a través de la fiscalitat general o senzillament es posposi l'acció correctora.

- **Impostos sobre emissions de gasos a l'atmosfera**

Cal començar gravant els grans focus d'emissió d'òxids de sofre i de nitrogen. Són dos contaminants sobre els quals ja hi ha precedents de tributació en altres autonomies, també són dos dels més freqüentment gravats a d'altres països europeus. El seu control (directe o aproximat a través de coeficients d'emissió) no presenta grans complicacions i, sobretot, sembla existir consens en el fet que són dos contaminants ambientalment problemàtics a Catalunya.

La prudència recomana establir inicialment uns tipus impositius moderats tot i que això fa menys potent l'efecte incentiu que ha de tenir l'impost. Però sempre cal esperar que un tribut sobre la contaminació tindrà un efecte sobre els seus nivells, i que a llarg termini l'efecte serà més gran que a curt termini. L'opció sobre la base imposable seria semblant al cànon de l'aigua i consisteix a aplicar tipus diferents a cada paràmetre contaminant.

- **Energia nuclear, producció elèctrica i emmagatzematge nuclear**

La generació d'electricitat mitjançant la fissió nuclear és una activitat d'elevat risc que genera un greu problema no resolt –els residus nuclears– que afectarà les generacions futures per períodes de temps extremadament llargs. Proposem aplicar a Catalunya un tipus impositiu de 0,0012 euros/kWh com el de Castella-La Manxa que pràcticament coincideix amb el suec i el txec. En aquest cas no hi hauria cap efecte directe sobre la quantitat d'impactes ambientals generats per les centrals nuclears mentre seguissin funcionant. Les centrals nuclears avui en funcionament a Catalunya –Ascó I, II i Vandellòs II– tindran una vida útil que

dependrà bàsicament de decisions polítiques i dels problemes tècnics amb què es puguin trobar. En aquest sentit, una tributació moderada tindrà una incidència petita sobre la quantitat d'energia nuclear i de residus radioactius que es generin a Catalunya. Tanmateix, està perfectament justificat que la rendibilitat de les centrals nuclears es vegi disminuïda amb la internalització d'alguna part dels costos ambientals que generen. De la mateixa manera i en previsió d'hipotètiques instal lacions d'emmagatzematge nuclear es proposa una fiscalitat reguladora específica.

- **Tributació de l'aigua**

El cànon industrial de l'aigua ha establert un equilibri entre eficàcia ambiental i costos de gestió. Aquesta eficàcia s'ha de completar amb el necessari ajust respecte a càrrega contaminant, grans consums i altres, que exigiran una certa variació permanent. El cànon té una estructura força flexible que permet replantejar-se al llarg del temps si s'han d'incorporar nous paràmetres o canviar els tipus que graven els contaminants amb la simple actualització de preus. Gradualment, s'han d'anar reduint les exaccions de determinades activitats que no estan justificades en la mesura que produeixen fluxos importants de contaminació. Els usos industrials ja en un procés avançat de reducció i els agrícoles, on les polítiques de racionalització i de millora dels sistemes de reg han d'impulsar-se amb contundència, amb coeficients correctors que determinin de mica en mica la integració del consum agrícola en la factura d'abastament.

La garantia d'abastament, factor clau en el cost i que no té una relació directa amb el consum, seria l'anomenat cànon de disponibilitat. Aquest tribut integraria de forma indirecta el conjunt d'instal lacions necessàries per garantir a cada moment l'abastament en el cost. És la idea de xarxa integral al país. El cànon recauria sobre les entitats distribuïdores, de forma que impulsés, alhora, la reducció de pèrdues tan significatives actualment.

- **Residus**

- ✓ Reforma del cànon sobre la deposició de residus municipals i de nova aplicació sobre la incineració. La reforma prevista a les lleis pendents d'aprovació s'ha de posar en pràctica. La reforma inclou el pagament per a incineració i, per tant, l'increment dels recursos generats pel cànon que revertiran en una major aportació a la recollida selectiva. La reforma ha d'impulsar una millora substancial en la recollida selectiva, especialment de la part orgànica i una extensió a totes les poblacions catalanes. Els percentatges de recollida selectiva han d'arribar als límits tècnics europeus. A més dels arguments ambientals principals, hi ha dues raons a favor d'incrementar el cànon, una millora en la redistribució dels fons a l'Administració local i la generació d'un finançament general per a infraestructures.
- ✓ Impost sobre deposició de residus industrials. La problemàtica ambiental originada pels residus industrials, així com el fet que són produïts per agents individualment identificables i en el marc d'una activitat productiva, aconsellen l'aplicació del principi de responsabilitat del productor. La generació d'externalitats ambientals i la potencialitat dels incentius econòmics per incidir en les formes de producció fan adequat, per a aquest cas, l'ús de la imposició ambiental. Si bé idealment l'impost hauria de gravar tant la producció com el tractament dels residus, per raons de simplicitat de

la gestió, és molt més senzill gravar-ne tan sols el tractament, ja que es pot assignar als titulars dels tractaments el paper de substitut del contribuent i reduir molt la complexitat administrativa del tribut.

- ✓ Impost sobre deposició de residus de la construcció. La gran activitat constructora obliga a una intervenció més intensa sobre els residus de la construcció. Per això caldria la introducció d'un impost sobre els residus de la construcció que hauria de ser proporcional a la quantitat abocada i ha de preveure mecanismes penalitzadors del no ús dels sistemes de tractament per a la seva reutilització o valoració. Mitjançant l'excel lent base tributària existent, Catalunya ha d'aconseguir els mateixos percentatges de recuperació dels països centreeuropeus.

- **Impostos sobre productes energètics i emissions de CO_2**

El debat europeu sobre la fiscalitat ambiental s'ha identificat en gran part amb una major i diferent fiscalitat sobre l'energia. Ateses les característiques del problema i els efectes econòmics d'un impost sobre les energies no renovables, les decisions d'àmbit internacional en aquest terreny són particularment adequades tot i que fins ara s'ha pogut avançar molt poc en aquest terreny més enllà de les propostes. Malgrat que en la imposició sobre el CO_2 és més convenient avançar de forma harmonitzada –o, fins i tot, podria tenir molts avantatges un impost europeu recaptat a l'àmbit de la UE–, el bloqueig a aquest nivell ha portat al fet que diversos països de la UE hagin fet reformes en la seva fiscalitat energètica per incorporar un gravamen específic sobre aquestes emissions.

- **Impostos sobre productes**

- ✓ Impost autonòmic per habilitar sistemes de dipòsit, devolució i retorn destinats a la recuperació de residus dels productes sense Sistemes Integrats de Gestió (SIG).
- ✓ Impostos destinats a desincentivar l'ús de determinats productes: vendes de paper no reciclat, fertilitzants i pesticides, productes d'un sol ús, bosses de plàstic...

- **Fiscalitat sobre habitatges no destinats a residència habitual**

Tant des del punt de vista social com ambiental és necessari i desitjable una fiscalitat específica que gravés els habitatges no destinats a residència habitual, és a dir, els buits i els de segona o tercera residència. Cal introduir aquest impost en la declaració de renda.

- **Impostos sobre canvis d'usos del sòl i usos específics amb una especial incidència ambiental**

- ✓ Camps de golf: els camps de golf tenen un impacte ambiental negatiu per l'increment del consum d'aigua i de sòl, l'eliminació de la vegetació preexistent, i la contaminació de les aigües superficials i subterrànies amb els productes emprats per mantenir la gespa.
- ✓ Estacions d'esquí: una altra activitat amb una ocupació de superfície molt gran, i amb un impacte territorial important en les zones circumdants, són les

estacions d'esquí alpí. Com en el cas dels camps de golf, l'important és regular l'oferta d'instal lacions.

- ✓ Activitats extractives: les activitats extractives presenten un impacte ambiental important en termes de contribució a l'exhauriment de recursos no renovables.
- ✓ Altres activitats: també es podria considerar l'establiment de tributs sobre altres instal lacions de grans dimensions, com ara parcs temàtics, circuits de cotxes o grans infraestructures (autopistes, aeroports, línies de tren d'alta velocitat), tot i que en aquests casos l'impacte dels possibles impostos seria principalment recaptador i només en alguns casos podria tenir una incidència mínima sobre el nombre d'usuaris.

3.11 EDUCACIÓ AMBIENTAL I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

L'aposta per un model de desenvolupament més sostenible implica conèixer, reconèixer la situació actual, els seus límits i amenaces, però també els seus reptes i oportunitats. La informació, l'educació i la participació són vitals per respondre afirmativament als nous requeriments, per canviar de lògica, per canviar de rumb.

Educació, divulgació i participació responsable

Sense la complicitat de les institucions, de les organitzacions socials i de les persones és molt difícil fer possible aquest canvi de prioritats.

Per això és necessari des del Govern, promoure i desenvolupar la política educativa ambiental i els instruments de participació ambientals a tots els nivells:

- Incorporar i enfortir l'educació i sensibilitat ambiental en les polítiques educatives.

- Integrar l'educació pel consum responsable en els currículums escolars i educatius.

- Fomentar la participació de les persones, de les entitats i de les associacions en la proposta, el seguiment i l'avaluació de les polítiques públiques mediambientals.

- Ajudar a consolidar els consells de participació municipals, dels consells sectorials (nova cultura de l'aigua, energia, prevenció de residus, agendes escolars, etc.) en l'àmbit de país, i les xarxes ciutadanes que defensen aquests principis.

4 CATALUNYA, UNA SOCIETAT DE L'EDUCACIÓ, LA CULTURA I EL CONEIXEMENT

4.1 Educació
4.2 El sistema universitari de Catalunya: un sistema d'ensenyament superior i de recerca públic i de qualitat
4.3 Investigació, recerca i desenvolupament
4.4 Avançant en la Societat de la Informació i del Coneixement
4.5 Els drets culturals de la ciutadania
4.6 El català, dret de ciutadania
4.7 L'esport, un dret dels ciutadans i de les ciutadanes

4.1 EDUCACIÓ

BALANÇ DEL GOVERN

El Govern de la Generalitat ha fet una aposta clara per l'educació, per avançar cap a una escola catalana i de qualitat i perquè el sistema educatiu sigui capaç de donar una resposta satisfactòria a les seves tres funcions bàsiques que permetin a les persones esdevenir autònomes mitjançant el treball:

- la cohesió social i la igualtat d'oportunitats,
- l'educació ètica i ciutadana de la població i
- la transmissió de cultura, de coneixements científics, d'eines de treball i de capacitats

Aquest compromís del Govern es concreta en la voluntat de posar l'escola catalana al dia, incrementant significativament les partides destinades a l'educació. El pressupost en educació ha augmentat, els anys 2004, 2005 i 2006, una mitjana del 15%, mentre que, en legislatures anteriors, l'increment era aproximadament del 8%. Aquest esforç pressupostari ha quedat reflectit en l'adopció de mesures concretes que comparteixen l'objectiu de millorar la qualitat del sistema educatiu de Catalunya. A grans trets, es tradueixen en:

- **Millorar els centres educatius i els seus equipaments**

Mai a Catalunya no s'ha invertit tant en infrastructures escolars com s'ha fet al llarg de la legislatura vigent. La millora dels centres i dels equipaments s'ha fet a través del Pla Quadriennal de Construccions Escolars 2004-07, dotat amb 1.500 M ¤. El govern ja ha aprovat 303 actuacions a centres educatius des de l'any 2004 amb un import de 943 M ¤. D'aquestes actuacions, 162 són noves construccions de centres escolars o substitució d'edificis existents.

A més, per donar resposta a l'increment de l'alumnat del curs 2006-2007 (23.546 preinscripcions més que el curs anterior, un 2,8%), així com a la mobilitat interna de la població, el proper curs es posaran en funcionament 66 nous centres docents. D'aquests, 52 seran centres d'educació Infantil i Primària (CEIP) i 14 Instituts d'ensenyament Secundari (IES).

Respecte els mòduls provisionals, aquests tenen data de caducitat, ja que cada mòdul que es col loca va acompanyat d'un projecte de construcció i d'un calendari d'execució d'obres. El curs 2005-06 el Departament tenia instal lats 643, xifra que es preveu reduir a 626 al juny del proper curs (2007). Malgrat això, per necessitat d'escolarització obligatòria d'alumnes, el nombre de mòduls arribarà fins a 677 durant el primer trimestre del curs vinent. Tanmateix, cal tenir en compte que al voltant d'un 10% dels mòduls instal lats no s'utilitzaran com a aula, sinó per acollir altres serveis del centre (menjador, despatxos, etc.).

- **Increment del personal docent**

Durant els cursos 2004-2005 i 2005-2006 el Govern ha incorporat 4.200 nous professionals de l'educació als centres públics de Catalunya. Aquest increment tan significatiu, permet atendre el creixement d'alumnat, però també articular mesures qualitatives, com poden ser la possibilitat de fer grups reduïts o

desdoblaments. També permet posar en marxa programes d'innovació educativa i atendre adequadament les necessitats educatives de l'alumnat nouvingut, els infants de P3 o l'alumnat amb necessitats educatives específiques.
Actualment, doncs, el sistema educatiu català compta amb 26.445 mestres d'educació infantil i primària, 26.216 professores i professors d'educació secundària,1.380 dotacions per a programes i serveis educatius (psicopedagogs, logopedes, assessors en llengua i cohesió social…) i 230 tècnics especialistes en educació infantil (auxiliars de P3), un nou perfil professional introduït per l'actual Govern.

Per al proper curs 2006-2007 està prevista la incorporació de 5.275 nous mestres. D'aquests mestres, 2.827 es dedicaran a impartir la sisena hora, mentre que la resta estaran destinats a necessitats d'escolarització, programes d'innovació educativa, aules d'acollida i nous perfils professionals entre d'altres. També cal destacar la convocatòria de 7.205 places a les oposicions als cossos docents que han contribuït a millorar les condicions laborals del professorat interí i substitut.

També el Govern ha adoptat el compromís de convocar 12.215 places d'oposicions fins a l'any 2008 amb l'objectiu de reduir el percentatge de personal interí del 18,2% actual al 8% en tres anys. Aquesta mesura es desprèn de l'acord signat el 10 d'octubre entre el Govern i tots els sindicats presents a la Mesa General de Funció Pública (UGT, CCOO i IAC) per a la reducció dels interins a l'Administració pública.

En aquesta mateixa línia s'ha creat el Pla de Formació Permanent 2005-2010 del professorat dotat amb 30 milions d'euros. Aquest nou Pla ha permès fer un canvi de prioritats en la formació dels mestres i dels professors i adaptar-lo a les noves necessitats de la nostra societat. Un dels canvis més importants respecte al que es feia ha estat la introducció de l'avaluació diferida per tal d'observar com repercuteixen els aprenentatges adquirits en la formació a la pràctica docent i, per tant, en la millora qualitativa de l'ensenyament. Els objectius han estat afavorir el model d'escola inclusiva, la innovació educativa i el currículum, les tecnologies de la informació i de la comunicació, la millora personal i el desenvolupament professional i la gestió dels centres i dels serveis educatius.

- **Pacte Nacional per a l'Educació**

El principal repte de la legislatura, i al mateix temps la principal fita assolida, és el Pacte Nacional per a l'Educació. Després de mesos de negociacions, el Departament d'Educació i vint entitats de la comunitat educativa van segellar el proppassat mes de març el Pacte Nacional per a l'Educació, un acord històric entre gairebé la totalitat del sector educatiu (famílies, centres educatius públics i concertats, mestres i professors de l'escola catalana, estudiants i ajuntaments).

ICV-EUiA celebren l'acord entre la Generalitat i les parts implicades per signar el Pacte Nacional per a l'Educació, que ha de significar un pas cap a la futura Llei d'Educació de Catalunya. L'Acord permet avançar cap a una xarxa integradora de tots els centres sostinguts amb fons públics, assegurar que no es pugui discriminar l'alumnat, introduir mesures de qualitat a l'oferta pública sense incrementar hores del professorat i elevar la despesa educativa per acostar-la a la mitjana europea, especialment en l'ensenyament públic.

Aquestes mesures que beneficien l'escola pública i la societat catalana en general solament ha estat possible acordar-les amb un govern catalanista i d'esquerres. El Pacte no havia de ser un instrument contra ningú, però sí que havia de deixar clara la implicació de tots els centres sostinguts amb fons públics en fer front responsabilitats comunes. Avui l'escola concertada escolaritza el 40% de l'alumnat a Catalunya però només el 20% dels alumnes nouvinguts.

L'aplicació de les mesures que inclou aquest Pacte suposarà una inversió de gairebé 1.200 milions d'euros fins al curs 2008-2009. Entre les mesures acordades destaca la implantació de la sisena hora diària de reforç a partir del curs vinent a l'escola pública. ICV-EUiA destaca que l'augment de recursos que suposa la concreció del Pacte és espectacular, mai no vista a Catalunya des de la introducció de la gratuïtat de l'ensenyament obligatori, atès que a la despesa en professorat i altres professionals cal sumar-hi la inversió en equipaments que s'ha donat en els darrers dos anys i que ha d'arribar a gairebé 1.500 milions d'euros en construccions escolars en quatre anys.

- **Creació de noves llars d'infants de qualitat i cooperació amb els ajuntaments**

Un dels grans reptes de l'actual Govern de la Generalitat era ampliar l'oferta pública de llars d'infants de Catalunya que, el 2004, era d'aproximadament 29.400 places. Per aquest motiu, el Parlament de Catalunya va aprovar per unanimitat la Llei 5/2004 de 9 de juliol de creació de llars d'infants de qualitat, fruit d'una iniciativa legislativa popular. Per al desplegament d'aquesta Llei, el Govern va elaborar el Mapa de Llars d'Infants de Catalunya (2004-2008) que planifica per comarques i municipis la creació de 30.000 noves places públiques de llars d'infants. Amb el Mapa es formalitza un compromís unànime de tota la societat per donar resposta a una necessitat evident de les famílies de Catalunya.

El Govern va signar un acord amb les entitats municipalistes per al finançament de la creació de les 30.000 noves places públiques i per al seu sosteniment. Per a aquest període es destinen 150 milions d'euros, tant per a la creació de places noves, com per al manteniment de les existents. Actualment, 283 ajuntaments han iniciat els tràmits per crear 24.000 places de llars d'infants, que representen un 80% del total de les 30.000 places públiques noves que estableix el Mapa de Llars d'Infants de Catalunya.

Amb la creació de les 30.000 noves places, l'any 2008 Catalunya serà un país capdavanter a Europa en percentatge d'oferta de places de llars d'infants de qualitat, ja que garantirà una oferta de places equivalent, aproximadament, al 60% del nombre d'infants d'entre 0 i 3 anys. Això situarà Catalunya entre els països europeus amb més oferta educativa per a aquesta franja d'edat.

D'altra part, i amb la finalitat de gestionar el procés d'escolarització de l'alumnat amb les administracions locals, s'ha publicat el Decret 252/2004, pel qual s'estableix el procediment d'admissió de l'alumnat als centres docents en els ensenyaments finançats amb fons públics. Aquesta normativa garanteix plena transparència en el procés d'admissió de l'alumnat als centres i facilita la integració educativa i social de l'alumnat amb necessitats educatives específiques. Fins al moment 52 Oficines Municipals d'Escolarització (OME) han entrat en funcionament com a instruments de col laboració entre el Departament d'Educació i els ajuntaments.

- **Millorar l'acció educativa i instructiva**

El Govern de la Generalitat ha fet un gran esforç per crear i implantar mesures d'innovació educativa que ofereixin als centres docents propostes d'acció vinculades a algun dels reptes de la societat actual: la integració de l'alumnat nouvingut, atenció als alumnes amb necessitats especials i la consolidació de la llengua catalana.

Les accions més destacades en l'àmbit de la innovació educativa han estat:

✓ Creació de 1.051 aules d'acollida. L'aula d'acollida és un recurs orientat a la integració de l'alumnat nouvingut i especialment pensat per donar una resposta adequada a atendre les seves necessitats emocionals, lingüístiques i curriculars, i alhora millorar la qualitat global de tots els estudiants del centre. Un total de 1.051 centres docents catalans comptaran amb una aula d'acollida el curs 2006-07, ja que el Departament d'Educació i Universitats preveu posar en funcionament 115 aules d'acollida noves.

La implantació d'una aula d'acollida en un centre educatiu implica una dotació docent (un tutor d'acollida), una dotació informàtica (quatre ordinadors, una impressora, un escàner, etc.), material didàctic i un pla de formació i d'assessorament sistemàtic. Però l'aula d'acollida implica, sobretot, un compromís explícit de l'equip directiu d'adequar progressivament tota la dinàmica general del centre cap a un centre acollidor i de qualitat per a tothom.

Per aquest nou curs, el Departament d'Educació i Universitats ha ampliat les dotacions de professorat en 116 centres educatius que ja disposaven d'aula d'acollida, a fi de donar una millor atenció a l'alumnat nouvingut. Els criteris del Departament per a l'adjudicació de les noves aules per al curs vinent són:

- Nombre d'alumnat nouvingut (darrers 24 mesos) superior a 9.
- Equilibri en l'oferta educativa de la zona, de manera que la dotació d'aules d'acollida contribueixi a la distribució equilibrada de l'alumnat nouvingut entre tots els centres.

✓ També s'han posat en marxa les Unitats de Suport a l'Educació Especial (USEE). Des del 2004 fins a l'actualitat s'han creat 57 USEE, (19 en CEIP, 34 en IES i 4 en centres concertats) per millorar l'atenció de l'alumnat amb necessitats educatives especials. La previsió per al curs 2006-2007 és crear 64 USEE, a més a més de les ja existents. Aquestes unitats compten amb una dotació d'un professor i un educador. Per completar aquest recurs s'han signat 28 convenis amb ajuntaments per impulsar els Plans educatius d'entorn, amb un pressupost de 2,4 milions d'euros. Es tracta d'un instrument per donar una resposta integrada i comunitària a les necessitats educatives a través de la continuïtat de l'acció educativa fora de l'àmbit escolar. Aquests plans també han de coordinar i donar coherència a tots els recursos dedicats a l'educació per reduir el fracàs escolar i millorar el rendiment de tot l'alumnat.

✓ El Pla de Llengua i Cohesió Social va ser creat per adequar el sistema educatiu a la creixent complexitat i pluralitat que ha anat adquirint la

societat catalana. Es van destinar més de 35 milions d'euros a diverses actuacions, per al curs 2004-2005, que tenien com a objectiu consolidar la llengua catalana com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe, l'acollida i la integració a l'escola per a tot l'alumnat i la promoció de la igualtat d'oportunitats.

Aquest Pla inclou la implantació de vuit programes d'innovació educativa a 1.230 centres educatius, amb un pressupost total de 12 milions d'euros per al curs 2006-2007. Els programes són els següents: biblioteques escolars i gust per la lectura (PuntEdu), coeducació i igualtat de gènere, educació per a la ciutadania, educació en comunicació audiovisual, educació ambiental, convivència i mediació escolar, salut a l'escola i llengües estrangeres. Concretament, el programa de llengües estrangeres s'ha implantat a 311 centres educatius amb la finalitat d'avançar l'aprenentatge de l'anglès des de l'educació infantil. El programa amb una major implantació és el de foment de la lectura (PuntEdu) que s'aplicarà en més de 600 centres educatius.

També en aquesta línia s'ha constituït el Consell Assessor de la Llengua Catalana a l'Escola per impulsar l'ús i el domini del català en el professorat i l'alumnat.

- ✓ Amb l'objectiu de garantir l'ensenyament públic d'idiomes en una major part del territori, s'han creat 23 escoles oficials d'idiomes (EOI). Actualment hi ha en funcionament un total de 39 EOI, a 28 comarques, les quals donen cobertura a un 97% de la població a Catalunya.

- ✓ El Programa cooperatiu de reutilització de llibres de text té per objecte facilitar els llibres de text i els materials didàctics dels diferents nivells educatius als alumnes mitjançant un sistema de préstecs. En l'actualitat 521 centres educatius s'han acollit a aquest Programa. Aquests centres rebran ajuts per un total de 2,03 milions d'euros i més de 113.000 alumnes es beneficiaran d'aquest programa que avança cap a la gratuïtat dels llibres de text. És previst que el proper curs 2006-2007 la participació sigui de 896 centres i prop de 200.000 alumnes beneficiats. El Departament d'Educació i Universitats invertirà 4 milions d'euros, la qual cosa suposarà un estalvi del 85%. La despesa mitjana mínima per cada fill o filla passarà dels 1.700 euros actuals a tan sols 250 euros.

- ✓ El Programa 2004-2007 del Departament d'Educació (publicat el novembre del 2004) establia, com una de les principals mesures, reduir el fracàs escolar, en una doble línia: prevenir el fracàs en l'educació primària i reduir el fracàs instal lat a l'educació secundària obligatòria. Per a això, l'esmentat programa anunciava l'elaboració d'un pla per reduir el fracàs escolar i millorar el rendiment escolar i la cohesió social. Malgrat que aquest pla no s'ha desplegat com a tal, totes les mesures i els programes iniciats, entre altres els d'innovació educativa, aules d'acollida, USEE, ajuts per a alumnes amb necessitats educatives específiques als centres concertats, plans d'entorn, pla de llengua i cohesió social, plans d'autonomia de centres, etc., han tingut, com un dels eixos principals d'actuació, combatre el fracàs escolar.

- **Aconseguir una gestió autònoma i eficaç dels centres**

Aquesta legislatura s'ha iniciat a Catalunya el Pla d'Autonomia de Centres, una important aposta per reforçar la seva capacitat d'actuació. Així, s'ha iniciat un pla pilot a 74 escoles amb l'objectiu d'incrementar la capacitat de gestió dels centres per millorar la qualitat educativa i reduir el fracàs escolar, millorar el rendiment general de l'alumnat i afavorir la cohesió social.

El Departament d'Educació i Universitats té previst incrementar cada any el nombre de centres participants en el Pla d'Autonomia de Centres fins a la seva generalització a tot el sistema educatiu català. La cultura de gestió actual i la complexitat del canvi recomanen començar amb un nombre reduït de centres docents però hi ha la voluntat que el procés d'experimentació s'estengui progressivament fins a la seva generalització.

Val a dir que aquest nou impuls de l'autonomia escolar exigirà a l'Administració educativa un esforç afegit en l'acompanyament als centres i als seus equips directius, alhora que un nou model de dotació de recursos que tracti singularment la diversitat de centres i de territoris.

- **La millora de la formació professional**

Des del Govern s'està fent, també, un esforç considerable en la potenciació i l'extensió de la formació professional, ja que es tracta d'una bona oferta professionalitzadora (més del 70% de l'alumnat troba feina en menys de 6 mesos i la resta opta per seguir estudiant), dóna resposta a les necessitats del teixit productiu i de serveis del nostre país i és una bona eina per afavorir l'equilibri territorial i estimula l'esperit emprenedor. Per aquest motiu, s'han implantat 151 nous cicles formatius en els centres públics catalans, que es tradueixen en la creació de 4.500 noves places de formació professional distribuïdes al llarg del territori.

També, com preveu l'Acord estratègic per la competitivitat de l'economia catalana, s'han creat quatre centres integrals de formació professional (a Manresa, Olot, Tarragona i Sant Feliu de Llobregat)) i s'han explicitat la resta dels dotze previstos per a la legislatura. Aquests centres ofereixen, de manera integrada, formació professional inicial i formació professional contínua, acreditació de competències professionals, innovació en metodologies i estratègies de formació i experimentació de nous currículums i de transferència tecnològica. Aquests centres coordinen la formació professional reglada, l'ocupacional per a persones en atur i la contínua per a persones ocupades. També compten amb un servei d'orientació interactiva per atendre les necessitats d'ocupació i de desenvolupament professional i amb sistemes de transició escola-treball.

Un altre dels reptes que afrontava aquest Govern en relació amb la formació professional era la necessitat d'incrementar la demanda d'aquesta oferta formativa. Amb aquesta finalitat s'elabora el Decret de 10 de novembre del 2005 de mesures de flexibilització de l'accés a la formació professional específica que preveu la matrícula per crèdits, la possibilitat de cursar formació professional amb horaris adaptats, la col laboració per impartir crèdits en entorn laboral i les ofertes a col lectius singulars.

Així mateix, al gener del 2006 s'han iniciat, de manera experimental, els estudis de formació professional a distància que, aquest curs acadèmic, ofereix els cicles següents:

- ✓ Cicle formatiu grau superior (CFGS) d'educació infantil
- ✓ CFGS de gestió comercial i màrqueting
- ✓ Cicle formatiu de grau mitjà (CFGM) d'explotació sistemes informàtics
- ✓ CFGM d'equips electrònics i de consum

Des del Govern s'han impulsat, també, un seguit de mesures de millora de la qualitat a diversos nivells:

- ✓ En relació amb els centres, a través del Programa de Qualitat i Millora Contínua, ja són una cinquantena els que treballen per aconseguir una acreditació que reconegui la qualitat dels seus processos.
- ✓ S'està fent, també, una important inversió en equipaments. Per al curs 2005-2006 el Departament d'Educació hi destinarà uns 15 milions d'euros, i s'estan estudiant mecanismes per estimular les donacions de maquinària per part d'empreses.

Però, a més de la qualitat, el Govern vetlla perquè la demanda d'estudis de formació professional s'adeqüi a les necessitats empresarials del país. Per aquest motiu, s'han adoptat mesures per fer atractiva la formació professional i incrementar-ne la demanda:

- ✓ S'han intensificat les correspondències entre els cicles formatius de grau superior i la universitat i s'ha ampliat l'oferta pública de cicles adequant-los a les necessitats de l'entorn més immediat.
- ✓ Uns 30 centres de tot Catalunya ofereixen cursos pont de preparació per a l'accés a un grau superior des del grau mitjà. D'altra banda, s'està treballant coordinadament amb els ajuntaments, amb les empreses, els centres, etc. per disposar d'una bona Xarxa d'informació i d'orientació professional.
- ✓ S'ha impulsat l'acreditació de competències. És a dir, les proves per a l'obtenció de títols de formació professional corresponents a determinats cicles de grau mitjà i superior per a persones amb experiència laboral sense reconeixement oficial.

- Educació d'adults:

El dia 11 de maig del 2006 es va signar l'acord entre el Departament d'Educació i el col lectiu de centres i d'aules de formació de persones adultes que inclou, entre d'altres punts, l'oferta educativa estàndard que ha de fer una escola, l'equiparació en dos anys de les condicions horàries lectives entre els cossos de primària i de secundària, el compromís de creació d'una xarxa pública de qualitat i gratuïta de centres i d'aules de formació de persones adultes.

És el primer acord que se signa entre el col lectiu i la Generalitat. Cal remarcar que l'acord l'han signat els tres sindicats (CCOO, UGT i USTEC).

Totes aquestes activitats dutes a terme indiquen el canvi important que en el camp educatiu ha significat els tres anys de govern catalanista i d'esquerres respecte als 23 anys de govern de CiU. Aquest avenç es produeix en un moment de profunds canvis socials i demogràfics i, per aquesta raó, és encara més important.

Han quedat molts aspectes per desenvolupar, com és lògic, i molts reptes per assolir que caldrà afrontar amb la complicitat i coresponsabilitat de la comunitat educativa, especialment del professorat, i amb el lideratge polític adequat.

La propera legislatura 2006-2010, vindrà marcada en l'educació no universitària pel tres fets recents que han canviat radicalment el marc polític que teníem l'any 2003:

- L'aplicació del **"Pacte Nacional per a l'Educació"** (en endavant, PACTE) que es va signar el 20 de març del 2006, on podem llegir: "El govern i els agents socials signants d'aquest pacte consideren necessari elaborar una Llei Catalana d'Educació..."

- L'aprovació de la **Llei Orgànica d'Educació** (LOE), que va entrar el vigor el 24 de maig del 2006.

- L'aprovació de la **Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya** ratificat en referèndum el 18 de juny del 2006.

EL DESENVOLUPAMENT D'UN NOU MODEL EDUCATIU

Als inicis del segle XXI els models educatius dels països desenvolupats estan en crisi. La resposta a aquesta crisi són les successives reformes dels models. Reformes que no aborden els canvis en les estructures de la societat:

- Canvis en l'estructura familiar.

- Incorporació laboral de la dona.

- Allargament de l'adolescència i dificultats per a la seva emancipació.

Aquest fet fa que els actuals sistemes educatius siguin ineficaços per respondre a les necessitats d'aquesta societat emergent.

Les característiques d'aquesta nova societat emergent apunten a:

- La globalització en totes les seves manifestacions.

- La consolidació d'una societat on allò fonamental ja no és la informació, sinó la gestió d'immenses quantitats d'informació per transformar-la en coneixement i en la qual la formació ha d'estar present en tots els estadis de la vida per adaptar-se a les innovacions i les actualitzacions del camp del coneixement, de les ciències i de les tecnologies.

- Una societat on la multiculturalitat i la diversitat cada dia hi són més presents, on s'imposen maneres d'actuació interdisciplinàries i cooperatives en tots els camps educatius i productius.

- Dominada per les comunicacions i les tecnologies de la informació.

- El foment de l'individualisme i de la competència en oposició als valors positius de la societat (cooperació, solidaritat…).

D'aquest context social es deriva la necessitat d'una resposta educativa a les necessitats dels inicis del segle XXI, que no estigui ancorada en models obsolets propis del model derivat de la segona meitat del segle XX.

Som conscients que avui cal una autèntica revolució en el sistema educatiu. Certament ni els continguts ni la metodologia estan adaptats a la societat del segle XXI on les noves tecnologies, la desaparició de les distàncies i l'amenaça de la fractura social han creat una nova societat global. Cal un nou model d'escola i amb molts recursos. A més, a Catalunya, malgrat els esforços dels professionals de l'educació i del conjunt de la comunitat educativa partim d'una realitat que arrossega dèficits històrics i cal un esforç estratègic superior en l'educació. La dictadura franquista va destruir l'obra de l'escola republicana, laica i democratitzadora, i va consolidar un model classista, controlat pel fonamentalisme religiós del nacionalcatolicisme. Encara avui no hem estat capaços de reconstruir una xarxa escolar pública, laica i de qualitat, com la de la majoria dels països del nostre entorn europeu.

L'objectiu general del sistema educatiu té per nosaltres una doble dimensió:

- Una de col lectiva, com una peça bàsica per al desenvolupament econòmic, la cohesió social i la transmissió d'uns valors comuns.

- I una altra de personal: atendre les necessitats formatives de la infància i la joventut sense discriminació, amb voluntat de compensar les desigualtats i de facilitar-los el màxim desenvolupament de les seves capacitats i dels seus projectes personals, preparant-los per a l'activitat professional i per viure autònomament els drets i deures d'una nova ciutadania democràtica.

Les demandes del món actual, de la Societat del Coneixement i de la globalització no queden plenament satisfetes amb la universalitat de l'educació inicial obligatòria fins als 16 anys. Avui l'educació i la formació en el seu conjunt han passat a ser un dret més ampli que s'ha d'exercir permanentment i al llarg de tota la vida. L'educació no depèn només del sistema escolar o del sistema educatiu, s'amplia en els sistemes de qualificacions i de formació professional, així com el sistema universitari i va imposant-se la nova concepció comunitària de l'educació en la qual intervenen molts altres agents socials, amb els quals s'ha de comptar.

La proposta educativa d'ICV-EUiA es basa en els principis de:

- la formació dels ciutadans actius,

- el desenvolupament personal i social,

- la cohesió social,

- el respecte a la diversitat individual, cultural i social,

- i l'equitat

El model educatiu ha de tenir com a objectius:

- Ser un servei públic.

- Donar resposta a la diversitat (personal, cultural, de gènere,...) per garantir el desenvolupament personal, l'equitat i la cohesió social que són condicions d'una educació de qualitat.

- Desenvolupar en els individus el coneixement dels seus drets i deures com a ciutadans responsables i solidaris i fomentar el seu exercici.

- Fomentar una concepció intercultural i plurilingüe de la societat basada en els valors positius com ara la solidaritat, el respecte, la tolerància…

- Formar en la gestió de la informació del coneixement a través del desenvolupament de competències bàsiques i en una visió del coneixement interdisciplinari i globalitzat i un domini de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

- Compartir, coordinar i fomentar amb els altres agents socialitzadors la tasca educativa de les noves generacions.

- Desenvolupar el principi de proximitat en la gestió del model i dels recursos amb el reconeixement d'amplis nivells d'autonomia que tinguin com a únic límit la unitat dels principis bàsics del sistema educatiu.

Pel que fa a l'ensenyament bàsic o inicial, ICV-EUiA creu, però, que l'instrument fonamental és encara recuperar la capacitat de planificar una acció conjunta i integrada dels centres finançats per l'Administració, que han de respondre a les necessitats i cobrir tota la demanda. El servei educatiu és tot d'interès públic, al marge de la seva titularitat, i d'abast universal. El fet de coexistir en el nostre sistema educatiu una xarxa de centres de titularitat pública amb un nombre significatiu de centres privats concertats amb l'Administració educativa, obliga a definir uns principis generals comuns per superar la dualitat i les desigualtats en l'educació que a Catalunya s'han consolidat durant els 23 anys de governs conservadors de CiU.

El govern d'esquerres de la Generalitat de Catalunya d'aquests tres últims anys, ha començat a posar algunes bases que poden permetre redreçar les polítiques educatives en els tres eixos d'un model de progrés com el que proposa ICV-EUiA. Cal però continuïtat en el govern i decisió política per planificar i transformar en profunditat el sistema educatiu i de formació i qualificació al llarg de la vida a Catalunya.

El canvi en educació s'ha de fonamentar en aquests tres eixos bàsics:

- **Qualitat**

Increment de la despesa fins a assumir per al 2010 el mateix nivell de la Unió Europea. Reduir les ràtios d'alumnat/aula i d'alumnat/docent per atendre millor la diversitat de necessitats educatives –la clau de volta de la qualitat. Prioritat en l'acció tutorial, mesures flexibles de reforç, d'adaptació curricular i d'atenció a cada alumne i alumna. Canvi i millora dels sistemes de formació del professorat,

tant en la inicial o universitària com en la formació permanent molt lligada a la tasca docent. Sistemes d'accés i d'avaluació interna i externa dels professionals i dels equips docents que estimulin la renovació pedagògica i el reconeixement adequat de la carrera professional.

- **Equitat**

Gratuïtat real de l'ensenyament bàsic 3-16 anys, incloent-hi el material escolar i els llibres de text, assegurant que les activitats complementàries no siguin un element d'exclusió i/o discriminació. Revisar els concerts. Canvi en les condicions dels concerts, que no poden ser concebuts com un dret dels titulars, sinó com una eina de planificació de l'Administració educativa per garantir, en condicions de qualitat i equitat, el dret bàsic i universal a l'educació. Proposem que solament aquells centres de titularitat privada que garanteixin un servei educatiu públic, gratuït, i de lliure accés a través de les oficines municipals d'educació, tinguin concert educatiu a través dels contractes programes. Els que optin per promoure la diferència ideològica o econòmica, la selecció d'alumnat i la manca d'equitat, quedaran fora dels concerts. Els concerts garantiran l'homologació del professorat als de la xarxa pública. També exigirà els mateixos controls de qualitat en el servei a la ciutadania.

Desenvolupar polítiques educatives que garanteixin gràcies al nou marc generat per l'Estatut del 2006, la laïcitat de l'escola pública, per tal d'assegurar que no se separen els infants en funció de les creences de les seves famílies.

Garantir els serveis d'informació i d'orientació professional per facilitar, tant en el sistema educatiu com en el laboral, la formació al llarg de la vida, la qualificació professional i l'ocupació de qualitat. Aquests serveis situats en l'àmbit de l'educació bàsica han de ser una clau fonamental per combatre el fracàs escolar i l'emancipació juvenil.

- **Coresponsabilitat**

Als consells escolars, més competències i capacitat de decisió i de participació en la gestió compartida per tota la comunitat educativa. Impuls de les Zones Escolars per treballar conjuntament les administracions educatives i l'Administració local, "l'escola i el fora escola". Potenciar a través de mesures laborals de conciliació la coresponsabilització dels pares i de les mares en l'educació dels seus fills i el compromís amb l'escola.

Un altre element fonamental en la proposta educativa d'ICV-EUiA és la **coeducació**. Anomenem ordre simbòlic tot el conjunt de factors que fan que la nostra societat transmeti uns valors més enllà de quina és la realitat a cada moment. Volem que aquests elements generadors d'allò simbòlic com ara l'educació, els anuncis, els programes de la televisió, els noms dels carrers, els llibres de text, etc., apostin per una societat on les dones i els homes escollim lliurement el nostre futur i no estiguem condicionats per estereotips masclistes. La coeducació ha de ser la veritable educació, una educació transformadora de la realitat, motor de canvi social a l'escola, a l'educació en el lleure, a les famílies, als mitjans de comunicació i compensadora de desigualtats socials, entre les quals hi ha la desigualtat per raó de gènere.

El model d'estereotips jerarquitzats impregna l'educació de nens i de nenes des que neixen i al llarg de tota la seva vida, des dels diferents àmbits de la seva formació, tan individual com col lectiva: la família, la institució escolar, l'espai d'oci, els mitjans audiovisuals, etc. Per tot això, cal fer presents les dones i els seus sabers als continguts curriculars per tal que les nenes i les noies tinguin referents, i per evitar que es continuïn reproduint els paradigmes androcèntrics de la ciència que fa invisibles els sabers de les dones. Cal introduir continguts curriculars de gènere de forma obligatòria en la formació inicial i continuada del professorat. A la carrera docent s'ha de considerar la formació en la perspectiva de gènere. Els mitjans de comunicació no són institucions aïllades de la societat i tendeixen a transferir els valors i les normes socials, reproduint una sèrie d'estereotips que perpetuen la desigualtat de gènere.

Proposem una educació coeducativa, entesa com un procés intencionat d'intervenció educativa que qüestiona les formes de coneixement socialment dominants i que comporta la incorporació del món i de les experiències de les dones, i que es caracteritza fonamentalment per:

▪ Fer visibles les aportacions de les dones a la història de la humanitat i als diferents sabers, a la ciència, a l'art, a la filosofia, a la literatura, etc.

▪ Valorar les experiències de les dones, tant en l'àmbit públic com en el privat, reconèixer la importància dels treballs fets tradicionalment per les dones, les tasques de cura, de producció i de reproducció, i fomentar la participació dels homes en les esmentades activitats.

▪ Fomentar per a tots i totes els valors de l'emotivitat i de la cura de la vida, al mateix temps que els valors del coneixement, de la racionalitat i de la competència professional.

▪ Promoure una educació laica, no segregadora, lluny d'ideologies i de concepcions morals que durant anys han allunyat les dones de la vida social, cultural i política, relegant-les al procés reproductiu i als afers domèstics.

▪ Assolir un equilibri en les asimetries de gènere i contribuir a evitar la desigualtat sociocultural que es construeix a partir de les diferències sexuals.

▪ Plantejar una formació integral basada en l'educació en valors, constituint espais educatius de canvi i de progrés social quant a l'aprenentatge de noves actituds de ciutadania, convivència i igualtat.

▪ Educar per la resolució de conflictes a través del diàleg, el respecte i l'educació per la pau i la no-violència.

▪ Donar importància a l'educació afectivosexual. La relació entre iguals és completament ignorada en el currículum escolar.

▪ Incorporar aprenentatges d'aspectes bàsics de la vida quotidiana al currículum escolar o en activitats de lleure que possibilitin l'autonomia personal i que permeti que homes i dones comparteixin les tasques domèstiques. Un aprenentatge que incorpori els valors tradicionalment femenins, la cura de les persones, el món dels afectes, la cooperació…

▪ Fomentar les metodologies participatives i el treball en equip per afavorir la implicació i el protagonisme de les nenes, ja que segons diversos estudis, aquestes pràctiques fomenten l'autoestima i la projecció futura.

▪ Fomentar una educació integral, que doni importància no solament als conceptes, sinó a tots els aspectes de la vida de les persones i que fomenti la convivència enfront de les diferents formes de violència, d'una manera especial enfront de la violència de gènere.

▪ Fomentar una orientació escolar i professional no discriminatòria.

▪ Tenir cura que els jocs i les joguines, els materials, les activitats, els espais per a l'oci, els llibres de text i els materials pedagògics no fomentin actituds sexistes ni violentes.

▪ Fomentar una pràctica esportiva no competitiva que afavoreixi per igual el desenvolupament de les diferents capacitats físiques.

LES NOSTRES PROPOSTES

ICV-EUiA considera important desenvolupar en la propera legislatura 2006-2010 les propostes següents:

1. La xarxa publica, eix vertebrador del servei públic educatiu

ICV-EUiA concep i afirma que l'escola pública és i ha de ser l'eix vertebrador del Servei Públic Educatiu Català i motor de garantia de la seva funció social. Cal garantir el seu caràcter universal, públic, gratuït, laic, democràtic, coeducatiu, científic, integrador i compensador de les desigualtats.

Per tant, serà prioritari en la propera legislatura que l'aplicació de l'Estatut i del Pacte Nacional d'Educació, així com l'aprovació de la Llei d'Educació de Catalunya, es facin sense desvirtuar els avenços assolits i per aprofundir en les línies anunciades.

La Generalitat de Catalunya com a Administració educativa:

- Ha de planificar, ordenar i gestionar el conjunt del sistema educatiu català i, en coresponsabilitat i, amb concurrència amb les administracions locals (especialment els ajuntaments) i tota la comunitat educativa, ha d'exercir de titular de la seva xarxa, a més de gestor i regulador de tot el sistema.

- Ha de garantir l'exercici del dret a l'educació en un marc d'igualtat d'oportunitats i d'oportunitats per a la igualtat.

- Ha d'establir criteris de qualitat i de participació que garanteixin l'equitat en l'accés, l'escolarització i el manteniment de tots els centres sostinguts amb fons públics.

Ampliar i millorar la xarxa de centres públics, com a eix vertebrador de tot el sistema educatiu.

No a la "indistinció" entre centres públics i privats concertats, perquè l'Administració té, com a titular d'una àmplia xarxa de centres públics, unes responsabilitats que no es poden demanar als titulars privats, i perquè els centres públics tenen com a "caràcter propi" la laïcitat i la pluralitat interna. Cal millorar i ampliar aquesta xarxa, perquè arribi a tothom que ho demana, i fer-ne l'eix vertebrador de tot el sistema educatiu, garantia d'equitat i referent dels estàndards de qualitat. El sistema educatiu entès com un servei integrat d'interès públic (superant la dualitat actual), ha de tenir com a motor una potent xarxa de centres públics de tots els nivells educatius, que arribi a tot el territori, no només allà on no hi ha suficient oferta privada concertada.

Per aconseguir aquests objectius cal:

- Treball en equip dels diversos centres públics de cada "zona educativa", compartint substitucions, mestres de reforç i altre personal complementari, serveis educatius i suport d'inspecció. Dissenyar itineraris coherents. Estudiar alguns temes, com que puguin tenir personalitat jurídica, fer permutes temporals de professorat, etc. Funcionant en xarxa, arrelats al territori, els centres públics seran el principal referent educatiu de la seva zona.

- Un pla plurianual d'inversions per superar algunes limitacions que encara arrossega i l'augment de les despeses de funcionament, que avui limiten greument la seva acció educativa (es complementa amb les aportacions de les famílies, però no totes ho poden fer).

- Un pla de xoc per afrontar l'atenció a la diversitat, especialment urgent a la secundària obligatòria, pel repte històric que representa la seva universalització i pel repartiment desequilibrat d'alumnat amb necessitats educatives especials que s'ha produït.

- Buscar fórmules per visualitzar amb claredat la titularitat pública dels centres i la seva articulació en xarxa, arrelada al territori. Un exemple: CEIP o IES "X" de la xarxa pública de la "Zona Y" (districte, municipi o agrupació).

- Augmentar l'oferta educativa dels centres i de les aules de formació de persones adultes, tal com preveu l'acord signat entre el Departament i les organitzacions l'11 de maig del 2006, per tal d'aconseguir que tot ciutadà que vulgui tenir una formació bàsica, àmpliament entesa, pugui assistir a un centre públic, de qualitat, gratuït i específic de formació de persones adultes.

Garantir el dret a l'educació i a la igualtat d'oportunitats

- Accés a l'escolarització mitjançant processos senzills i molt transparents amb informació àmplia i veraç, que tingui en compte els fluxos migratoris i que garanteixi:

  - ✓ La igualtat de tracte per a tota la ciutadania i per a tots els centres sostinguts amb fons públics.
  - ✓ La potenciació i l'extensió a tot el territori de les Oficines Municipals d'Escolarització (OME) ampliant-ne les funcions, els recursos i les

competències, per garantir la matrícula única de tots els ensenyaments obligatoris, l'admissió, la baremació i la distribució d'alumnes que eviti la concentració d'alumnes nouvinguts i/o amb necessitats educatives especials en determinats centres. Concretar i desplegar les zones educatives previstes en el Pacte Nacional per a l'Educació en els territoris rurals i de municipis petits.

- ✓ S'han de promoure mesures fiscals per avançar en les polítiques d'equitat que superin les concepcions d'ajuts o de beques. En la transició cap a nous models cal definir una política de beques amb la dotació econòmica necessària, activa durant tot el curs escolar i que coordini institucionalment i territorialment tots els recursos adreçats a beques.

- Garantir una diversificació d'oportunitats per a la igualtat, mitjançant la potenciació de la funció compensadora de l'educació amb una política de beques adequada.

  - ✓ Definir una política de beques d'acord amb la realitat social.
  - ✓ Revisar els terminis de petició i d'atorgament de beques per tal de poder beneficiar aquella part de l'alumnat que s'incorpora als centres quan el curs ja ha començat.
  - ✓ S'ha de promoure una reforma del sistema fiscal per evitar el frau en l'obtenció de beques.
  - ✓ Cal traspassar competències a les comunitats autònomes en les polítiques de beques.
  - ✓ Coordinació institucional i territorial de tots els recursos adreçats a beques.

- Garantir el dret a l'educació dels infants que pateixen discapacitats greus, independentment de la tipologia de la discapacitat i del grau d'afectació, millorant el sistema actual d'ajuts per a l'ensenyament a domicili quan sigui necessari.

- Cal assolir la completa gratuïtat en els nivells obligatoris progressivament: llibres de text i material escolar, etc.

- Garantir l'aconfessionalitat de l'escola. Denunciar els acords entre l'Estat espanyol i el Vaticà i el conveni amb l'Arquebisbat, contraris als principis d'un Estat aconfessional, perquè l'educació religiosa ha d'estar a les famílies i als centres religiosos. Cal separar qualsevol activitat de caràcter confessional de les activitats educatives o curriculars de l'alumnat i, per tant, no fer l'oferta de la classe de religió dins de l'horari escolar.

Pel que fa a la coeducació en l'àmbit escolar i de l'educació del lleure, proposem:

- Fomentar l'ús del llenguatge no sexista i evitar exemples i/o imatges que fomentin el sexisme o la invisibilitat de les nenes, les noies i les dones.

- Afavorir la presència de dones en els càrrecs directius de les institucions educatives.

- Vetllar per tal que les lleis educatives aportin solucions i estratègies que facin possible la formació de les persones i que realment permetin avançar cap a

una educació de la diversitat on es desenvolupin les individualitats, tot respectant-ne les diferències.

- Formar el professorat i els educadors en el lleure per a la coeducació, per ser conscients de les actituds i dels continguts discriminatoris que actuen en el currículum ocult, del necessari assoliment de la igualtat dels sexes i de les aportacions de les dones a la Història, a la Cultura, a la Ciència....

- Una educació mixta obligatòria als centres educatius sostinguts amb fons públics que sigui el punt de partida necessari per a una escola coeducativa.

- Donar suport i potenciar els projectes coeducatius encaminats a transformar la igualtat formal en igualtat real, posant els mitjans necessaris per a una veritable igualtat d'oportunitats a tots els nivells.

- Vetllar perquè l'Administració reguli els continguts dels mitjans de comunicació, particularment els adreçats al públic infantil i juvenil mitjançant una llei més acurada i basada en els valors del respecte, la tolerància, el diàleg, la justícia... com a eina coeducativa amb projecció en l'àmbit familiar, social i també en el lleure. Així col laborarem directament en la transmissió de conductes no sexistes i evitarem la transmissió de conductes discriminatòries i violentes.

- Desenvolupar programes d'educació física i esportiva no sexistes ni competitives, facilitant els mitjans per al seu accés a les dones.

- Vetllar per la prevenció de les violències i de les relacions abusives vers les dones i proporcionar recursos i pautes d'intervenció davant les microviolències als centres escolars.

- Promocionar, tant en l'àmbit educatiu com en la formació permanent, instruments per tal que les persones puguin esdevenir usuàries crítiques i participatives capaces de descodificar els missatges dels mitjans de comunicació.

Revisar i racionalitzar la política de concerts

Un dels punts emblemàtics de la valoració de la tasca d'aquest govern al llarg del mandat, serà el dels concerts. En aquests anys s'ha creat un model que arrossega situacions greus, insostenibles, tot creant una dualització socialment molt injusta i perillosa. Acumula, doncs, moltes expectatives de canvi. En aquest àmbit hi ha la necessitat de visualitzar un canvi radical de política en relació amb la practicada per CiU, però sense generalitzacions que també serien injustes, acotant el problema i racionalitzant el tema.

Els punts de partida haurien de ser:

- Congelar els concerts actuals i obrir un procés de racionalització que separi "el gra de la palla" tot consensuant unes noves regles de joc amb les quals els centres sostinguts amb fons públics tinguin clara quina és la seva funció. Cal recuperar la funció de planificació escolar del Departament d'Educació, no com s'ha fet fins ara, actuant a remolc de les demandes de concerts, que són només una eina d'aquesta planificació.

- Serà molt important arribar a acords amb el sector més obert de les escoles concertades i fer una aliança entre el sector públic i una part del privat concertat. Cal acotar les crítiques perquè no paguin justos per pecadors, enfrontant-se només amb el sector que aposta clarament per mantenir formes de segregació que l'allunyen de la funció integradora de l'educació finançada amb diners públics. El tema, però, posa sobre la taula dues grans prioritats:

  - ✓ La de la gratuïtat, revalorant el mòdul i acabant amb les quotes segregadores i altres desigualtats insostenibles. Segurament s'hauran de retirar alguns concerts i augmentar la quantia de la resta.
  - ✓ La de les garanties, assegurant que aquest cop no passarà com amb l'incompliment de "l'acord LODE". S'han de plantejar temes com l'acceptació de les Oficines Municipals d'Escolarització amb competències reals sobre el procés de matriculació, les auditories, etc.

- Amb l'actual augment de la demanda de places, tenim l'oportunitat de reequilibrar de forma no traumàtica alguns desequilibris heretats, especialment a les zones centrals de moltes ciutats catalanes on l'oferta pública és artificialment reduïda i s'ha concertat desmesuradament.

- És imprescindible revisar els concerts educatius i avançar en el camí dels contractes-programes previstos en el PACTE. Especialment cal suprimir els concerts educatius amb les escoles d'elit i amb aquells centres que no compleixin els requisits mínims establerts de qualitat i transparència en la gestió i laïcitat en el seu ideari, promovent que la Llei d'Educació de Catalunya faci possible una política igualitària de les diferents cultures i sensibilitats ètniques i religioses i un real servei públic d'integració social en tots els centres sostinguts amb fons públics.

Continuar augmentant la despesa en educació

Finalment, per poder reconèixer aquests nous drets educatius i tirar endavant aquesta certa "revolució educativa", proposem passar de les paraules als fets i reconèixer en els pressupostos el que socialment ja està molt acceptat. Catalunya té un diferencial negatiu de percentatge del PIB de despesa en educació amb la UE (també en la despesa per alumne), que no es pot mantenir. Les partides d'educació en els propers pressupostos de la Generalitat, han de permetre visualitzar que es continua augmentant la despesa en educació. Cal reconèixer que és una inversió social i econòmica prioritària i aprovar un pla plurianual que garanteixi destinar a educació un percentatge del PIB igual o superior a la mitjana del nostre entorn europeu (6'3%) l'any 2010. Aquesta és una condició necessària, encara que no suficient, per afrontar en bones condicions els reptes plantejats:

- Acabar amb els dèficits encara existents pel que fa a equipaments: escoles, instituts i els equipaments qualitatius que manquen.

- Incrementar els pressupostos de despeses de funcionament dels centres.

- Dotar als Plans d'Autonomia de Centre dels recursos econòmics i humans necessaris.

2. La planificació de l'oferta educativa

La planificació de l'oferta educativa facilitarà la cohesió social i l'equitat del sistema educatiu. La planificació és la millor alternativa (per no dir l'única) a les "regles del mercat" que augmenten sempre i, sobretot, a llarg termini els desequilibris i els col lectius exclosos. El Govern de la Generalitat ha de garantir i planificar una oferta de qualitat suficient de forma coordinada amb l'administració local, en tots els nivells i les etapes educatives i en les seves diverses modalitats: des de l'educació infantil, primària, secundària, professional i universitària, fins als ensenyaments especials d'educació permanent, l'educació musical, la dansa, els ensenyaments d'idiomes i els ocupacionals, la formació cultural i la bàsica en les modalitats presencials i a distància.

Ampliació del dret a l'educació

Els profunds canvis socials que vivim, obliguen a incloure progressivament el reconeixement social de nous drets educatius, que cal incorporar també a la planificació del sistema. Aquesta pota clàssica de l'Estat de benestar, pren, així, encara més força quan l'educació s'universalitza més enllà de les tradicionals edats escolars.

Cal reconèixer:

- El dret de la petita infància a una atenció educativa, tant des de l'escola bressol (0-3 anys) com en altres serveis educatius complementaris, més flexibles i d'horari més reduït. Entesa sempre com a complement de la necessària dedicació familiar, a la qual el sistema escolar no pot pas substituir.

- L'efectiva universalització de l'educació dels 3 als 16 anys, amb una concepció inclusiva de l'educació que no discrimini ningú, perquè faci de la diversitat i de la pluralitat interna dels centres un tret característic enriquidor. Cal també la generalització progressiva de les ofertes educatives fins als 18-20 anys atès els percentatges molt baixos que encara tenim.

- Una formació professional que integri els seus subsistemes, per respondre de manera integrada a les creixents necessitats formatives de les persones al llarg de la seva vida laboral. Nous Programes de Qualificació Inicial Professional, una modalitat educativoformativa de caràcter opcional per a aquells joves que no assoleixen l'ESO i que són una prioritat social. A més, una àmplia oferta més específica d'ensenyaments artístics, d'idiomes, TIC, etc.

- Cal flexibilitzar els itineraris del sistema educatiu, per tal de facilitar "l'anada i la tornada". Diversitat d'oferta sense límit d'edat, perquè l'educació és ja un dret que s'exerceix al llarg de tota la vida. I per a tothom, sense exclusions.

Cal un pla de xoc inversor per avançar en aquestes línies, especialment amb una aposta decidida per als nous instituts públics de secundària.

Les propostes d'ICV-EUiA per a cada etapa:

Escoles infantils o llars d'infants

- Assolir una cobertura molt àmplia, encara que no necessàriament universal, en condicions de qualitat, de les necessitats socioeducatives dels infants de 0 a 3 anys. Cal ampliar l'oferta pública d'escoles bressol –llars d'infants–, per a nens i nenes de 0-3 anys, fins a completar i, si escau, superar les 30.000 noves places públiques previstes en el mapa aprovat l'any 2005. Cal construir tantes escoles bressol com facin falta, sobretot perquè cal incorporar les classes populars a la utilització d'aquests equipaments, reservats fins ara a les classes altes i mitjanes.

- Remarcar el caràcter educatiu que han de tenir els serveis d'atenció a la primera infància, en un marc global de polítiques públiques d'infància i de família plenament integrades.

- Establir una única xarxa d'escoles bressol que incorpori les del Departament d'Educació i les de titularitat municipal, traspassant les del Departament als ajuntaments per homogeneïtzar la xarxa.

- Reclamar la coresponsabilitat de la Generalitat de Catalunya amb els ajuntaments en el compliment de la màxima escolarització per a aquesta etapa.

- Cal també establir garanties d'equitat interterritorial amb la igualtat dels criteris d'actuació pel que fa al model funcional:

  - ✓ La gestió i el seguiment acurat del mercat de treball i de les condicions de treball dels/les professionals.
  - ✓ La construcció de capacitacions en gestió amb la creació d'instruments de gestió compartits i validats.
  - ✓ La pràctica activa de la cooperació intermunicipal i el suport als petits municipis.

Ensenyaments obligatoris (educació primària i secundària)

Cal una dedicació especial a l'educació secundària obligatòria per aconseguir una secundària oberta i flexible perquè tothom pugui estudiar amb garanties d'èxit escolar, entès aquest no només com a èxit acadèmic, sinó també i sobretot com a èxit social i personal de cada jove.

Aquesta necessitat s'ha de concretar en un PLA PER MILLORAR L'ÈXIT ESCOLAR de l'alumnat i homologar-lo a la mitjana de l'Europa dels 15. Un pla que s'ha de fonamentar en l'autonomia i en el compromís dels centres per panificar les propostes de millora adequades: analitzar els propis resultats, concretar el model d'organització, de l'alumnat, del professorat, del currículum, més adequat al propi context.

L'autonomia dels centres ha de tenir present:

- La distribució del professorat al llarg de l'ESO amb un increment progressiu del nombre de professorat per aula de 1r a 4t d'ESO, adequada a l'edat de l'alumnat i amb continuïtat amb el darrer cicle de l'ensenyament primari com a fruit del treball de coordinació entre les dues etapes educatives.

- Flexibilitat organitzativa i curricular per oferir a l'alumnat les oportunitats necessàries per assolir els objectius de l'ensenyament obligatori, aprofitant els recursos que el centre o d'altres institucions poden oferir.

- L'increment de la col laboració entre els centres de secundària i les administracions locals ampliant els convenis de col laboració entre aquestes i la Generalitat de Catalunya.

- Mesures per afavorir l'acció docent basada en el principis de la interdisciplinarietat i la inclusivitat, en l'ús de les noves tecnologies i en l'acció col lectiva de l'equip tant a nivell curricular com tutorial.

- Un currículum basat en les competències bàsiques, vinculat a la realitat propera i a l'entorn, que apliqui els aprenentatges en les activitats productives i incorpori metodologies cooperatives i de treball col lectiu.

- El desenvolupament de valors i de destreses instrumentals generals com ara: responsabilitat, esforç, gestió dels temps, organització...

- La planificació de la formació del professorat del centre per assolir els objectius proposats.

Calen també mecanismes i recursos institucionals per vincular la família al procés educatiu dels adolescents mitjançant programes específics de suport a les famílies, nous perfils professionals als centres per actuar en aquests àmbits i formació dels professionals per atendre aquesta nova realitat.

Pel que fa a la formació del professorat, cal una formació contínua del professorat (individual i col lectiva) dins del seu marc horari.

Cal afegir també les propostes següents:

- Elaboració d'un mapa de centres educatius per a l'ensenyament obligatori que garanteixi a l'alumnat itineraris educatius amb coherència i coordinació pedagògica entre els 3 i els 16 anys.

- Actualització permanent del Mapa Escolar i dels itineraris pedagògics de forma descentralitzada i, alhora, equilibrada territorialment, feta conjuntament amb les organitzacions socials de la comunitat educativa i les administracions locals que abasti el conjunt de nivells i de programes educatius. La gran mobilitat residencial interurbana (per motius laborals, residencials o de millora de les condicions de vida) d'un important sector de la ciutadania (tant d'emigrants com de població ja arribada fa temps) i les ocasionals deslocalitzacions dins del propi territori, fan necessària una política dinàmica de planificació.

- Impuls a la creació d'unitats escolars a tots els hospitals dotats de servei de pediatria.

- Potenciació de les zones educatives rurals.

Ensenyaments artístics i idiomes

- Elaboració del mapa de centres que garanteixi una oferta equilibrada i pròxima al territori pel que fa als ensenyaments especialitzats per a tota la població: artístics, idiomes... D'aquesta manera es podrà garantir millor la igualtat d'oportunitats, la inclusió educativa i la no discriminació i es compensaran les desigualtats personals, culturals, econòmiques i socials, i territorials.

- Impulsar una major relació i coordinació entre l'ensenyament no reglat, l'obligatori, el superior professionalitzador i de tots aquests amb els espais i grups de creació.

- Establir un marc de coordinació entre l'educació i el món laboral i econòmic de les indústries culturals, atès el valor estratègic que cada dia més agafa la creació i la innovació artística, promovent convenis i acords entre els centres de formació i les empreses. Promoure l'estada dels artistes als centres.

L'educació especial

El sistema educatiu català ha d'atendre de manera general tot l'alumnat en edat escolar, en funció de les seves diversitats i necessitats per mitjà de l'escola ordinària i, si s'escau, amb escoles d'educació especial. El sistema educatiu ha d'aconseguir una escola plenament inclusiva, que, per actitud i formació dels seus elements, aculli la diversitat, les particularitats o l'excepcionalitat dels seus alumnes. La inclusió exigeix xarxes naturals de suport per garantir que tots els alumnes amb els suports i les oportunitats adequades, arribin a un aprenentatge funcional.

Malgrat tenir una legislació adequada i uns marcs teoricoconceptuals avançats entorn de les "necessitats educatives especials", creiem que s'imposen canvis profunds en el procés educatiu i en tots els elements que hi intervenen. Cal, doncs, exigir una escola que tingui les condicions, els recursos i els professionals per a tot l'alumnat de la nostra comunitat educativa. Una escola on els professionals tinguin la formació adient per atendre la diversitat d'alumnat, per tal que la diferència es visqui realment com una millora en l'educació de tothom i contribueixi a l'enriquiment dels aprenentatges i de les vivències socials. Una escola amb els recursos i les condicions físiques i materials adaptats al seu alumnat i no a l'inrevés. Cal també una xarxa de serveis externs i especialitzats que doni suport i orienti l'escola.

Per tot això proposem:

- Aprofundir i desenvolupar el Pla Director d'Educació Especial de Catalunya.

- Establir el Mapa de Centres d'Educació Especial, identificant-hi les escoles realment necessàries i reconvertint la resta en serveis de recursos específics, dotant de personal suficient i amb la formació específica apropiada els centres.

- Establir els criteris d'admissió d'alumnat amb necessitats educatives especials, per aconseguir una distribució equilibrada a tot el territori.

- Coordinar amb les administracions locals i altres entitats els serveis d'atenció en totes les àrees necessàries: salut, benestar, treball... per tal de garantir igualtat d'oportunitats per a tothom. Crear les xarxes de suport social necessàries.

- Crear una comissió assessora i de seguiment de l'educació especial en el marc del Consell Escolar de Catalunya, que ajudi a avaluar l'avenç cap a una ESCOLA INCLUSIVA que transformi la diferència en l'element de millora de l'educació de tothom.

Formació professional

- Planificació del sistema educatiu partint dels tres sistemes implicats i tenint en compte els objectius estratègics de país. Si l'objectiu és doblar la qualificació de nivells mitjans a Catalunya, cal planificar en el territori centres integrats d'FP i prioritzar les polítiques d'orientació cap a l'FP. Al mateix temps, s'han de potenciar els cursos pont, l'acreditació de competències i les vies d'accés de cicles formatius (CCFF) de grau superior al grau universitari (convalidacions de crèdits professionalitzadors i accés amb prioritat sobre les PPAU).

- Actualització del Pla General de la Formació Professional de Catalunya. Cal impulsar la continuïtat i la implementació de mesures estratègiques envers l'FP.

- Creació d'un organisme únic que gestioni tota la formació professional. Aquesta mesura ha de permetre desenvolupar la gestió integrada de l'FP, la inicial i l'ocupacional/contínua.

- Posada en marxa dels centres integrats. Planificació de l'oferta de l'FP integrada des de la visió territorial i dels sectors productius.

- Acreditació i reconeixement de competències. Impulsar l'activitat de l'Institut Català de Qualificacions Professionals en el reconeixement de competències i la seva acreditació. Desenvolupar l'orientació per a l'accés a la qualificació.

- Impuls de mesures específiques per millorar l'accés a la formació. Atenció a les necessitats de les persones per afavorir-ne el desenvolupament individual o carrera professional. Millora del prestigi social de l'FP, des de totes les perspectives. Eliminació de barreres en l'accés a l'FP de grau mitjà i grau superior i d'aquest a la universitat.

- Prioritat social i finançament adequat per als Programes de Qualificació Inicial. Cal recollir el conjunt d'experiències positives de programes com els PTT, les Escoles Taller, les Cases d'Oficis, etc.

- Incrementar recursos per a la implantació dels nous cicles pensant en funció de projectes de futur i tenint en compte també les migracions i el moviment dels treballadors. Incrementar la formació del professorat, donant força importància a l'orientació i informació que es doni als estudiants.

- Creació i planificació d'una xarxa pública de centres integrats (mínim un per comarca) que garanteixi una oferta integrada de formació professional

suficient en tot el territori per tal que sigui accessible tant al jovent com als treballadors/es en actiu, als aturats i als col lectius d'immigrants.

- Promoure un sistema d'avaluació, de reconeixement i de certificació de l'experiència laboral i dels aprenentatges no formals, que juntament amb els títols i els certificats professionals de caràcter oficial, es puguin incorporar en el currículum personal.

- Creació d'un Sistema d'Informació i Orientació que integri totes les dades d'oferta formativa i les de l'Observatori del Mercat de Treball i que permeti orientar les persones sobre el millor itinerari formatiu.

- Incrementar els recursos econòmics per tal de garantir una oferta que sigui capaç d'incorporar en la formació les competències transversals de les TIC, les llengües comunitàries i els drets laborals –sobretot en matèria de prevenció de riscos laborals– que facin efectiva la lliure circulació de persones en l'àmbit de la UE.

- Promoure la igualtat d'oportunitats de les dones en l'accés i en la presència a la formació de les diferents famílies professionals de les quals fins ara han estat excloses, mitjançant un treball actiu i l'aplicació de mesures concretes.

Educació permanent instrumental i bàsica per al món laboral, per al lleure i la cultura

L'educació és un dret que no prescriu, com el dret a la salut existeix al llarg de tota la vida de les persones, en totes i cadascuna de les seves etapes vitals. En cadascuna de les quals ha de capacitar tothom per a una plena integració social i laboral.

- Elaborar el mapa d'escoles d'adults de Catalunya, amb equilibri territorial i també com a eina de potenciació de la cohesió social. Creació d'escoles d'adults a totes les presons catalanes.

- Elaboració de Plans Locals d'Educació Permanent com a instruments de coordinació al territori de totes les actuacions finançades amb fons públics d'educació i formació d'adults que s'hi realitzen.

- Promoure la creació d'un organisme coordinador de tota l'educació/formació permanent (bàsica, ocupacional i contínua) amb presència dels ens locals i dels agents socials públics i privats.

- Reduir en un període de 10 anys un 20% el percentatge de persones adultes que estan per sota de la titulació mínima. Per assolir aquest objectiu cal preveure places anuals de formació instrumental i bàsica per a un 3,2% de la població adulta.

- Preveure una formació d'acollida anual per a un 50% de la població d'immigració recent. Amb aquesta previsió s'acolliria un 1% de la població adulta.

- Incrementar, des de l'oferta d'educació permanent local, els accessos als cicles formatius un 30% en 10 anys.

- Incrementar, des de l'oferta d'EP local, l'accés a la universitat un 30% en 10 anys.

- Mantenir, des de l'oferta d'EP local, una oferta formativa per al món del treball per a un 5% de la població adulta.

- Per als joves sense titulació, cal preveure una oferta específica per a un 15% de la població entre 16 i 20 anys.

3. Qualitat de l'Educació

Cal una nova concepció de la qualitat de l'educació per ajudar al llarg de la vida a afrontar els nous reptes socials, laborals, tecnològics i culturals. Un model educatiu de qualitat ha de basar-se en la promoció de tothom i en la compensació de desigualtats, en la construcció de la identitat individual i de la consciència de plena ciutadania democràtica i participativa. Ha d'articular-se amb valors i donar a totes les persones les capacitats necessàries per gestionar les diferents etapes de la seva vida.

La universalització de l'ensenyament secundari, així com l'adequació dels seus continguts als canvis socials i tècnics requereixen un canvi en profunditat en la dotació de recursos als centres docents, augmentant-los per tal d'aconseguir una major individualització del tractament integrador de l'alumnat, una major coordinació dels equips docents, una major autonomia de funcionament dels centres i la potenciació de pràctiques de gestió democràtica en la relació entre els diferents membres de la comunitat educativa.

Les propostes d'ICV-EUiA per dotar de recursos i autonomia els centres per respondre a cada realitat amb mesures especifiques són:

- Aprofundir en la coordinació dels centres d'educació infantil, primària i secundària, per tal de garantir una coherència que asseguri a les famílies la continuïtat curricular i educativa, així com la relació entre els centres i les famílies.

- Establir zones d'atenció educativa preferent on els centres puguin establir propostes de recursos diferencials per assolir els objectius educatius generals.

- Donar més autonomia econòmica, organitzativa, curricular i de gestió educativa als centres docents.

- Amb l'objectiu d'atendre els infants amb necessitats educatives especials i per garantir l'atenció a la diversitat i la integració, cal incrementar els recursos humans, materials, organitzatius i pedagògics i els serveis i els programes educatius: equips d'assessorament psicopedagògic, aules taller, unitats d'adaptació curricular, compensatòria...

- Dotar recursos complementaris a aquells projectes de centre, aprovats pel Consell Escolar, que puguin ser avaluats i que donin noves respostes als reptes del canvi educatiu: integració, introducció de noves àrees del coneixement, transició al món adult, etc. Establir recursos diferencials per a projectes que plantegin propostes innovadores.

- Desenvolupar polítiques potents i actives de capacitació educativa de les famílies.

Renovació pedagògica, treball en equip i acció tutorial

Davant el cúmul de problemes i de dificultats amb què tots i totes els/les professionals desenvolupen actualment la seva tasca, cal prendre consciència que sense abordar-los no trobarem les autèntiques solucions als reptes de l'educació. Només ells i elles poden fer que amb la seva intensa dedicació, els alumnes tinguin autoestima i facin l'esforç superador necessari per assolir l'èxit. Solament mestres i professors –juntament amb els altres professionals– treballant colze a colze poden crear el clima i l'entorn educatiu necessari als centres. No es pot estalviar cap esforç en la plena capacitació dels professionals de la docència.

El professorat és un factor essencial de qualsevol reforma o canvi educatiu. És prioritari, doncs, implicar els i les professionals de l'educació en aquesta transformació. Les peces clau estan molt relacionades amb la millora de la pràctica docent i en la seva revaloració social:

- Millorar la formació inicial i promoure una formació contínua molt més lligada als projectes de centre, amb propostes d'actualització i d'innovació relacionades amb els grans reptes pedagògics que prioritzi l'Administració educativa. Estímuls a la renovació pedagògica (recursos materials, reduccions horàries, complements econòmics), especialment per als projectes d'equips docents que afronten situacions que poden ser d'interès per a d'altres centres.

- Generalitzar la cultura del treball en equip en tots els centres educatius, regulant uns mínims comuns: PEC i Pla Anual, estructures de coordinació (hores de dedicació, reunions i reconeixement de responsabilitats), defensa d'una certa estabilitat, obrint la porta a poder definir un percentatge dels perfils professionals, coordinació entre etapes...

- Nova concepció de la tasca professional, basada en una actualització de les metodologies didàctiques per donar resposta a la diversitat de necessitats personals, culturals, de ritmes d'aprenentatges, etc.

- L'acció tutorial ha de ser reconeguda més enllà de les parets del centre. La nova dimensió social de l'educació ho permet si es van obrint portes a l'interconnexió entre "l'escola" i "el fora escola". Entendre l'acció tutorial com la interlocució contínua i bàsica de la comunitat educativa amb la família, com la porta d'accés i guia permanent a la qual tenen dret els usuaris. Això significa millorar la preparació del tutor, ja que no solament ha de dirigir el crèdit de tutoria del seu grup classe sinó que ha de tenir informació de fora de l'escola, dels serveis i tasques d'orientació, de les possibilitats de formació dels mateixos pares, ha de coordinar eficaçment

l'equip docent i ha de tenir un contacte molt sovintejat i personalitzat amb l'alumne i la família, sobretot en aquells casos de risc escolar. Cal contemplar la possibilitat que totes aquestes tasques no les pugui realitzar una sola persona, per excés de feina, i que es pugui assignar, per fer la interlocució i el seguiment de determinats alumnes, un tutor diferent del grup-classe. Per això cal redefinir la càrrega de treball i les retribucions adequades, que poden ser diferents segons el tipus de centre i les necessitats que s'hi observin. Cal millorar també la coordinació i avaluació de l'acció tutorial, convertint-les en tasques centrals dels equips directius dels centres, i estructurar el treball en equip del professorat: equips docents, departaments... com a coadjuvant a l'èxit de l'acció tutorial.

Cal, també, revalorar la funció educativa dels docents amb incentius a la innovació educativa:

- Promoure canvis en la funció pública docent, tot garantint una millor formació inicial i contínua del professorat, valorant la tasca educativa –fent especial incidència en la tutoria i l'orientació– i reforçant la funció directiva.

- Crear incentius a l'especial dedicació docent i a la innovació educativa d'equips de professorat i centres.

- Promoure que els estudis necessaris per a l'accés a la docència dels diferents nivells educatius tinguin el mateix valor acadèmic (llicenciatura).

- Reconèixer l'especificitat del treball docent en cadascuna de les diferents etapes (0-3, 3-12, 12-16, 16-18, educació especial, formació professional i educació de persones adultes) amb mesures concretes de formació del professorat, de llicències d'estudi i de reducció de jornada a partir de determinades edats i anys de dedicació.

- Atenció al procés d'envelliment del professorat amb mesures correctores com són les jubilacions anticipades i les llicències per a més grans de 55 anys o altres.

Desenvolupar la relació dels centres amb l'entorn

Cal desenvolupar la relació dels centres amb l'entorn per integrar en el fet educatiu totes les respostes que les demandes educatives dels infants i joves avui no troben solució en la institució escolar. Obrir els centres a la nova societat relacional i globalitzadora emergent.

- Obrir els centres al seu entorn, convertint-los en elements permeables de la dinàmica cultural, econòmica i social del seu barri o població. Generalització de les polítiques d'escoles obertes, dels plans educatius d'entorn i de barri, etc.

- Redacció d'un Pla Tecnològic Estratègic per Centre per incorporar a tots els edificis educatius les TIC i fer-ne possible l'ús educatiu.

- Aprofitar la implantació de les TIC a l'escola per tal de replantejar el currículum i revisar els coneixements i els continguts obsolets.

- Introducció de l'educació en informació i comunicació a l'escola i en el currículum.

- Promoure equips multiprofessionals per atendre les problemàtiques que superen l'àmbit escolar amb participació de les administracions locals en el marc dels Plans Educatius de Ciutat i/o d'Entorn.

Promoure altres serveis complementaris

- Reconèixer el caràcter educatiu que tenen els espais de menjador, d'esbarjo i d'acollida en els centres docents vetllant per la qualificació dels professionals que s'hi dediquen i facilitant la compensació de les possibles desigualtats en l'accés.

- Potenciar una bona oferta d'activitats extraescolars, organitzada per les AMPA, les organitzacions de voluntariat i les entitats de lleure, coordinades amb les comunitats educatives de cada centre i del barri i finançades i coordinades en col laboració amb l'Administració local.

- Promoure nous serveis de suport a la docència: personal d'Administració als centres d'educació primària, manteniment informàtic, auxiliar de biblioteca, etc.

- Ple reconeixement al dret a l'educació en el lleure i l'esport.

4. Participació i coresponsabilització de nous sectors

Actualment, tothom reconeix que l'escola ja no pot afrontar ella sola molts dels nous reptes educatius. Es va imposant una nova concepció comunitària de l'educació que demana un nou tipus d'Administració educativa. El Departament d'Educació (el canvi de nom ha estat un bon senyal de la transformació que cal realitzar) necessita una estructura de gestió més arrelada al territori, més propera i participativa, com a única forma d'obrir-se a la coresponsabilització dels diferents agents educatius:

- El primer que cal és buscar vies per regular i aprofitar la tasca que, en molts casos, ja realitza l'Administració local. Fórmules de col laboració institucional que incideixin sobre tot el sistema, també a l'ensenyament bàsic, com poden ser les "zones educatives" ja esmentades. Un exemple més ampli n'és també el nou Consorci d'Educació de Barcelona.

- Aquest nou tipus de Departament d'Educació, més àgil, obert i modern, ha de ser el principal impulsor de la participació i de la implicació de les famílies. Fins ara les AMPA han substituït algunes mancances del sistema, però la prioritat és que puguin estimular les responsabilitats educatives de pares i de mares.

- El repte social de la incorporació de les persones estrangeres amb igualtat de drets i deures, té en l'escola un bon instrument, però necessita un major recolzament. Aquest canvi demogràfic no és un fet puntual, planteja, doncs, la necessitat d'un nou model d'escola més intercultural, que cal anar treballant a partir de les experiències ja existents.

- Cal analitzar "l'escola", "les extraescolars" i "el fora escola" d'una mateixa zona, com a realitats complementàries, construint ponts molt flexibles de connexió i de treball conjunt.

- Per promoure el necessari clima de complicitat i de col laboració, són molt interessants les experiències de Projectes Educatius de Ciutat, que no han de quedar només en un objectiu municipal, aliè al sistema educatiu. Aquest ha de ser el principal interessat a prendre la iniciativa i obrir la participació en els consells escolars a d'altres sectors, explorar experiències d'implicació del món empresarial, facilitar la col laboració d'altres professionals i crear interrelacions amb els mitjans de comunicació.

La participació de la comunitat educativa i la coresponsabilització dels diferents agents socials han de permetre fer de l'educació un objectiu compartit i una eina bàsica del desenvolupament i de la cohesió social. El sistema educatiu ha de ser un agent actiu en l'educació dels ciutadans i de les ciutadanes d'un país democràtic. El foment de valors com la participació i el respecte de les diferents idees, la cultura de la pau, el civisme... és un element primordial de treball del nostre sistema escolar. Altrament, l'educació és un dret humà i social que cal preservar i potenciar. És, a més, un dret que no pot ser decidit en exclusiva pels titulars –públics o privats– de les institucions educatives, sinó que requereix la participació dels diferents estaments que interaccionen en la complexa societat relacional que està naixent.

Implicar la societat, tota la ciutadania, per desenvolupar plenament un model d'educació inclusiva

- Promoure projectes educatius de barri, ciutat o comarca.

- Potenciar i prioritzar projectes educatius de centre encaminats a transformar la igualtat formal en igualtat real, posant els mitjans necessaris per a una veritable igualtat d'oportunitats entre homes i dones. Fomentar, també, una pràctica educativa que doni valor i autoritat a les experiències, accions i pensaments de les dones que han estat marginades en el currículum i en la vida escolar quotidiana.

- Impulsar plans integrals o comunitaris de zona per treballar aspectes educatius.

- Revisar el funcionament dels consells escolars de centre, territorials, municipals i de Catalunya, promovent-ne la dinamització.

- Garantir el funcionament adequat dels consells escolars dels centres finançats amb fons públics i la inclusió en els centres concertats del representant municipal ja previst en la llei (LOE).

- Impulsar mesures per tal d'implicar el professorat en el procés de canvi i millora de l'educació.

- Potenciar la vida associativa i el diàleg amb les entitats representatives de la comunitat educativa.

- Promoure la participació de les AMPA en la vida dels centres docents, donant a conèixer el dret a participar i establint fórmules que facilitin la formació per a la participació.

- Reconeixement dels drets democràtics de l'alumnat que els permeti participar en la gestió dels centres i els faciliti els mitjans necessaris per organitzar-se i expressar-se, promovent l'associacionisme.

Impulsar mesures per tal d'implicar el professorat en el procés de canvi i de millora de l'educació

- Establir un pla de suport i d'incentivació del professorat que estimuli:

  - ✓ l'obertura i la consolidació de processos participatius als centres,
  - ✓ la vinculació dels centres amb l'entorn,
  - ✓ l'impuls de processos d'aprenentatge cooperatiu,
  - ✓ i la igualtat d'oportunitats i la potenciació de la diversitat com a element enriquidor del fet educatiu.

- Descentralització de la formació permanent del professorat, vinculant-la al desenvolupament i al creixement dels plans de centre i de zona.

- Reforçar la formació dels professionals de l'ensenyament respecte dels conflictes que sorgeixen entorn dels adolescents amb problemes de conducta, formació que hauria d'incloure tècniques de mediació.

- Potenciar línies d'autoformació i d'autoreflexió entre el professorat.

- Impulsar programes de vinculació i de coneixement del territori per part del professorat.

- Difusió de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets dels infants entre els professionals que tracten directament amb els infants.

5. Els reptes de l'educació al nou segle necessiten administracions educatives eficients

Descentralització, zones educatives, autonomia de centre

Fins ara teníem un Departament d'Educació força piramidal que gestionava els centres en funció de l'especialitat o nivell educatiu, però sense arrelament territorial ni contacte amb els altres agents educatius. A més, diverses conselleries es repartien les competències educatives. A l'altre extrem del sistema hi havia els centres, com a unitat bàsica de funcionament, però sense gaires competències reals de gestió autònoma. Es passava de regular el més mínim detall, impedint l'autonomia, a un "laisser faire, laisser passer" que deixava els centres a la seva sort. El Departament era massa gran i llunyà per a algunes coses i els centres massa petits per a d'altres. El canvi ha d'aprofundir en la línia de:

- Unificar les competències i descentralitzar realment la gestió del Departament d'Educació, aplicant el principi de subsidiarietat. Diferenciar les funcions d'Administració educativa de les que li corresponen com a titular dels centres

públics, que l'han de notar molt a prop, ajudant al seu bon funcionament (desconcentrar la gestió en uns reforçats Serveis Territorials i crear, dins del seu àmbit, diverses "zones educatives" amb personalitat pròpia).

- L'autonomia de centre és una peça clau per a la qualitat, però n'hi ha diverses concepcions. Són positius els Projectes Educatius de Centre, els equips estables, la coresponsabilització de la comunitat educativa i territorial, la possibilitat de definir alguns perfils professionals, la gestió autònoma dels recursos i dels sistemes d'avaluació interna i externa. Cal, però, que aquests instruments serveixin per assolir millor els objectius educatius comuns, no per augmentar les desigualtats.

  - ✓ Calen estratègies específiques, recursos i capacitat de gestió per assolir, des de la realitat de cadascú, els objectius educatius comuns.

  - ✓ Cal també el treball en xarxa, amb nivells diferents de gestió, perquè hi ha moltes coses que difícilment es poden gestionar únicament des de la unitat "centre escolar". Cal un arrelament territorial, una complicitat d'altres agents educatius i una massa crítica suficient de recursos, que permetin el seu aprofitament racional. També la coherència d'una oferta educativa pública completa, amb tots els seus itineraris.

- Tant la descentralització com l'autonomia, necessiten les "zones educatives" que proposem: prou petites per tenir identitat i ser gestionables, però amb suficient entitat com per oferir una oferta prou rica (l'escola, el "fora escola" i l'entramat social i econòmic d'aquella zona, a més de la implicació de l'Administració local). Cal estudiar les possibilitats de concursos per plaça "de zona", que l'òrgan descentralitzat podria adscriure al centre concret que ho necessita, la planificació i la gestió dels RAM, etc.

  Per a l'escola infantil, primària i secundària obligatòria, com a servei de proximitat, és millor crear "zones 0-16". En canvi, per a la franja fins als 18-20 anys, és millor crear zones més àmplies, per la necessària diversificació de l'oferta educativa (cicles formatius i batxillerats) i el lligam amb el món del treball, a més de la major mobilitat dels joves. Donar a determinats centres integrats d'FP i centres de formació de persones adultes el paper de capçalera del campus d'aquesta oferta incloent tota l'oferta postobligatòria: batxillerats, CCFF i Formació per a l'Ocupació, així com la formació en competències bàsiques, escoles d'idiomes, etc.

Cal avançar en la delegació de competències, en la coresponsabilitat i concurrència de la planificació i de la gestió dels nivells d'infantil i primària amb els ajuntaments dotant-los dels recursos suficients. L'Administració local, els ajuntaments, han de ser plenament reconeguts com a Administració educativa en la nova llei d'educació de Catalunya.

- Flexibilitzar l'actuació de l'Administració educativa.

- Modificar el model d'inspecció perquè respongui a les necessitats dels centres educatius. Proposem un model d'inspecció que assessori i orienti el desenvolupament dels projectes educatius dels centres i avaluï, amb el conjunt del professorat, el resultat de la seva aplicació.

- Revisar la composició del Consell Escolar de Catalunya, augmentant-hi la presència de sectors directament representants dels diferents agents educatius (alumnat, pares i professorat) i disminuir la presència de l'Administració.

- Revisar la composició del Consell Superior d'Avaluació donant entrada a les organitzacions representatives de la comunitat educativa. Establir una presentació anual pública de la memòria de funcionament del sistema educatiu català en el qual se situïn els dèficits existents respecte a l'assoliment dels objectius generals de l'educació i de les propostes de millora.

- Incorporar a la Conselleria d'Educació totes les competències de política educativa i dels centres educatius actualment dependents d'altres instàncies de l'Administració: en temes de formació ocupacional, sanitat, justícia i agricultura.

- Creació, a la Conselleria d'Educació, de l'Assessoria de Coeducació, que haurà de vetllar perquè totes les actuacions educatives contemplin la igualtat d'oportunitats entre nens i nenes. Ha d'incloure la formació del professorat i la informació a les famílies.

- Descentralitzar la gestió del sistema educatiu dotant les delegacions territorials de més competències de planificació, de programació i d'execució de polítiques educatives en el territori, i dels corresponents recursos.

- Dotar de més competències de gestió, de planificació i de recursos a l'Administració local per tal de promoure l'accés igualitari a l'educació, millorar la qualitat educativa, fomentar la relació dels centres amb l'entorn, generalitzar els serveis educatius complementaris compensant les actuals desigualtats en l'accés i millorar el control dels fons públics destinats a l'ensenyament.

4.2 EL SISTEMA UNIVERSITARI DE CATALUNYA: UN SISTEMA D'ENSENYAMENT SUPERIOR I DE RECERCA PÚBLIC I DE QUALITAT

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

L'acció del govern tripartit de Catalunya aquests darrers anys en l'àmbit d'universitats i recerca es pot qualificar globalment de satisfactòria. No obstant això, val a dir que en alguns aspectes l'acció política ha estat força irregular i ha presentat diversos punts susceptibles de millorar. En concret, les universitats no han tingut unes directrius clares d'actuació i l'acció política del Departament d'Universitats i Recerca (DURSI) ha semblat estar guiada més aviat per un enfrontament amb el Govern central en relació amb la modificació de la Llei d'Universitats (LOU) i per la queixa permanent de manca de competències i de transferències pendents, que no pas per presentar propostes de coordinació i d'impuls del nostre sistema universitari.

És cert també que els condicionants no ho posaven gens fàcil: d'una banda, una llei d'àmbit estatal (LOU) promoguda pel govern del Partit Popular, que en el seu moment va ser molt protestada i va tenir un fort rebuig de la comunitat universitària i dels equips rectorals de les universitats; d'altra banda, una llei d'àmbit autonòmic (LUC) aprovada quan governava Convergència i Unió, que heretava en part les mancances i les insuficiències de la LOU i que caldria haver modificat, si més no en alguns dels seus aspectes més problemàtics. En particular, un dels problemes endèmics com és el finançament de les universitats va tenir un tractament clarament insuficient, que no va complir amb l'objectiu que es demanava: un finançament suficient, per a un funcionament de qualitat del sistema universitari de Catalunya. El text presentat pel govern de CiU va ser ràpidament titllat de reglamentista, intervencionista i de poc útil als objectius que se suposa que ha de permetre assolir.

Un altre aspecte que cal destacar i que hauria de ser objecte d'una acció decidida de govern és constituir a Catalunya un sistema universitari realment cooperatiu en tots els àmbits científics, tècnics o artístics que el componen i que sobre el qual hi hagi una planificació a curt i mitjà termini dels elements que el configuren, per tal d'assolir els objectius que la societat catalana espera del seu sistema universitari. En definitiva, cal racionalitzar el mapa universitari respectant l'autonomia de les universitats i els objectius que la societat catalana demanda del sistema universitari de Catalunya mitjançant la seva representació legítima: el Parlament.

Cal fer també una consideració específica sobre la manera com s'ha abordat el govern del sistema universitari, donant més aviat la sensació de voler coordinar el conjunt de rectors que de governar pròpiament el conjunt d'universitats amb idees i propostes sorgides de la Conselleria, amb visió de conjunt i un criteri polític explicat, que respongui a uns principis i a unes idees de govern.

Pel que fa a política de personal, s'han trobat a faltar propostes que permetessin donar resposta a les inquietuds i aspiracions de la comunitat universitària, sobretot en aspectes de relació laboral. L'existència d'un professorat contractat laboral era una magnífica ocasió per culminar la constitució de la Mesa de Negociació d'Universitats, que actués amb visió de conjunt i que permetés fer

arribar a l'Administració propostes de la comunitat expressades pels seus legítims representants.

EL MODEL D'UNIVERSITAT D'ICV-EUiA: LÍNIES BÀSIQUES I PRINCIPIS INSPIRADORS

El sistema universitari d'un país és un element essencial de progrés en l'actual Societat del Coneixement, ja que té com a funcions bàsiques: organitzar i dur a terme els ensenyaments de nivell superior, la recerca en tots els àmbits científics, tecnològics, artístics i humanístics i la transferència de resultats de la recerca a la societat i els sectors productius. Entenem que un element imprescindible és tenir una estabilitat normativa, que hauria de ser fruit d'un pacte del més ampli abast possible entre les diferents forces polítiques; dit altrament, caldria acabar amb els continus canvis legislatius que fan que les universitats estiguin contínuament dedicades a desenvolupar normatives i reglaments, en detriment de les funcions acadèmiques que els són pròpies. Un altre element clau és que el sistema universitari ha d'estar dotat amb recursos suficients per a un funcionament bàsic de qualitat.

L'accés a l'ensenyament superior és, sens dubte, un element cabdal de preocupació en el segment de la joventut; entenem que aquest accés s'ha de fonamentar en el principi d'igualtat d'oportunitats, amb dotacions econòmiques per als sectors socials menys afavorits, i ha de ser un element substancial en la qualitat dels serveis públics i en la lluita contra l'exclusió social.

Pel que fa a la recerca, cal enfocar-la sobre la base de polítiques públiques d'utilitat social i econòmica, amb una assignació adequada de recursos i amb mecanismes clars de rendició de comptes; així mateix, cal evitar una visió instrumentalista de la recerca i planificar-la amb objectius a mitjà i llarg termini, estimulant la recerca bàsica com a fonament i garantia de futur de la recerca aplicada. Així mateix, cal completar les estructures universitàries de recerca amb altres elements que puguin contribuir a millorar l'excel lència en determinats àmbits o la coordinació entre diversos grups de recerca o universitats. Així mateix, cal estimular la transferència de resultats amb mecanismes adequats a aquests efectes.

El model d'universitat que ICV-EUiA promou es fonamenta en les següents línies bàsiques i principis inspiradors:

- Donar prioritat i impulsar les universitats públiques i garantir-ne el seu correcte funcionament. Les universitats públiques han de tenir una assignació de recursos adequada i suficient, que garanteixi un funcionament bàsic de qualitat i que homologui els recursos de què disposen als que s'hi destinen en d'altres comunitats autònomes i altres països del nostre entorn europeu.

- El funcionament del sistema universitari s'ha de fonamentar en el principi d'autonomia universitària i en la confiança institucional, amb uns mecanismes eficients de rendició de comptes de les universitats a la societat que permetin constatar el compliment dels objectius assignats a les universitats per la societat.

- Les universitats públiques de Catalunya han de ser servei, motor i consciència de la societat de Catalunya i institucions que han de jugar un paper essencial en el servei públic de l'ensenyament superior i de recerca.

- Les universitats públiques han de ser garantia de futur per als joves, facilitant-los una formació adequada en continguts, nivell i innovació, i també han de ser una oportunitat de formació permanent per a la ciutadania en general, en el marc de la Societat del Coneixement.

- Les universitats han de jugar un paper essencial en la recerca, el desenvolupament, la innovació i la transferència de resultats, però la societat, tant en general com en particular el sector productiu, s'hi han d'implicar i facilitar aquests processos adequadament. El Consell Social ha de ser la institució d'enllaç entre la universitat i la societat, promovent aquesta relació en els dos sentits.

- Acceptant l'existència d'universitats privades en el sistema universitari de Catalunya, aquestes no han d'estar al mateix nivell de representativitat que les universitats públiques en els òrgans rectors del sistema universitari de Catalunya i no han de ser objecte de finançament de cap mena amb fons públics. Així mateix, cal garantir un model més transparent i participatiu a les universitats que no sent estrictament universitats públiques, tenen participació important d'entitats públiques i/o de l'Administració.

- Cal vetllar per un funcionament democràtic, transparent i àgil de les universitats; la democràcia no està renyida amb l'eficiència i, per això, cal dotar les universitats de mecanismes de govern adequats, garantir el compliment dels principis democràtics i promoure la participació de la comunitat universitària als òrgans col legiats de govern i de representació.

- En matèria de política de professorat universitari, les universitats han de tenir capacitat per definir una política de professorat pròpia, d'acord amb procediments que s'estableixin i l'Administració ha de defugir intervencionismes innecessaris i contraris al principi d'autonomia universitària. Pel que fa a la carrera acadèmica, cal que aquesta es fonamenti en la transparència en la selecció i en l'existència de procediments de promoció per mèrits acadèmics.

- En matèria de política de personal d'Administració i serveis, cal possibilitar el desenvolupament d'una veritable carrera professional, que incentivi la participació d'aquest col lectiu en el govern i la gestió de les universitats.

- Pel que fa als estudiants, cal que disposin dels recursos i instal lacions per dur a terme adequadament les seves funcions i dels mecanismes adequats de participació en el govern de la universitat.

- Així mateix, considerem imprescindible l'establiment d'un sistema de beques i ajuts que garanteixi de forma efectiva la igualtat d'oportunitats en l'accés a la universitat.

LES NOSTRES PROPOSTES PROGRAMÀTIQUES

Universitats

- Elaborar una nova llei d'universitats de Catalunya que tingui un nivell de dependència mínim en relació amb la llei universitària estatal, que sigui el menys ambigua i reglamentista possible i que desenvolupi els seus eixos bàsics en forma de decrets posteriors específics.

- Establir un mapa universitari de Catalunya que garanteixi una oferta universitària equilibrada en tot el territori i uns paràmetres de qualitat, eficàcia i excel lència similars a totes les universitats i homologables als del nostre entorn europeu.

- Garantir que la Programació Universitària de Catalunya, com a instrument de planificació i coordinació dels ensenyaments de nivell universitari, sigui duta a terme pel Govern d'acord amb les universitats.

- Dotar les universitats dels recursos i de les instal lacions necessaris per fer possible l'adaptació al nou espai europeu d'ensenyament superior.

- Millorar el model i la quantitat de recursos destinats a les universitats, i alhora assolir un increment del 40% en termes reals en el període 2007-2011 i una subvenció similar a la mitjana europea (5.700 euros/estudiant).

- Establir vies de finançament addicionals vinculades a l'assoliment d'objectius específics. Aquest finançament condicionat s'incrementarà progressivament fins a un percentatge del 10% del total del finançament públic.

- Incorporar en el model de finançament universitari indicadors de recerca i de territorialitat com a criteris de repartiment.

- Elaborar un Pla Plurianual d'Inversions i de Manteniment d'Equipaments i Instal lacions, que completi el vigent actualment.

- Aprofundir i millorar el model basat en contractes programa entre l'Administració i les universitats per tal de definir objectius comuns del sistema universitari i específics de cada universitat.

- Impulsar l'establiment d'una veritable carrera professional dels diferents sectors de la comunitat universitària.

- Revisar i ampliar les dotacions econòmiques del sistema de beques.

- Promoure actuacions en el marc de l'espai europeu d'educació superior per racionalitzar l'homologació de títols, la convalidació d'estudis, l'intercanvi de membres de la comunitat universitària i la realització d'estudis als diferents països.

- Revisar el sistema retributiu del professorat i del PAS de les universitats, atenent uns principis que respectin els seus drets i n'estimulin el compliment de les obligacions.

- Revisar i millorar el programa Serra Húnter de dotació de places de professorat contractat, acordat en el marc de l'aprovació de la LUC, que permeti a les universitats planificar una política de professorat contractat compatible amb l'exercici de l'autonomia universitària.

- Articular mecanismes eficients d'avaluació de la tasca docent i de recerca, amb l'objectiu d'una millora permanent d'aquestes activitats.

- Incrementar i millorar el sistema de residències universitàries.

- Donar caràcter d'entitats sotmeses al dret públic a les agències que avaluen institucions universitàries o el seu personal.

4.3 INVESTIGACIÓ, RECERCA I DESENVOLUPAMENT

Les propostes d'ICV-EUiA en investigació, recerca i desenvolupament són:

- Elaborar un programa de suport i estímul a la recerca, en el marc de plans de recerca i desenvolupament de caràcter plurianual i mitjançant programes i actuacions en l'àmbit europeu de recerca.

- Potenciar la col laboració a tots els nivells de les universitats públiques i altres institucions de recerca, promovent la realització de programes per facilitar la mobilitat del personal acadèmic de les universitats.

- Preparació i aplicació d'un Pla de Recerca i d'Innovació de Catalunya 2007-2011 amb l'objectiu de situar-nos a la mitjana europea en inversió en R+D i que permeti millorar la capacitat d'innovació de les empreses catalanes.

- Promoure la recerca bàsica i aplicada en àmbits tecnològics estratègics per al país, que tingui com a element transversal destacat els aspectes relacionats amb el medi ambient i la sostenibilitat.

- Elaborar un Pla Especial d'Infraestructures Científiques i Tecnològiques de Catalunya, que ens permeti situar-nos en condicions similars a les dels països més avançats del nostre entorn europeu.

- Establir una agència per impulsar l'avaluació i el seguiment del Pla de Recerca que desenvolupi tasques de prospectiva científica entre d'altres.

- Incrementar l'esforç de finançament de la recerca bàsica i la innovació, potenciant les àrees científiques més necessàries per millorar els sectors més innovadors del país.

- Donar prioritat en els programes públics de recerca a projectes de caràcter interregional amb les regions capdavanteres d'Europa en el camp de la innovació, els acords entre universitats i la promoció de grups de referència a Europa.

- Incrementar els recursos destinats a projectes de cooperació i solidaritat i la recerca en àmbits temàtics que permetin millorar les condicions de vida de les persones del tercer món.

- Establir incentius perquè el sector públic i el privat realitzin projectes conjunts i aconseguir un flux major d'investigadors entre sectors, així com estimular la generació de patents.

- Promoure la implicació del sector productiu i el món empresarial mitjançant els parcs científics i tecnològics.

- Potenciar les condicions per a la innovació de les empreses establertes a Catalunya, mitjançant un pla de col laboració amb les universitats a través de centres tecnològics.

- Incorporar en els contractes–programa entre la Generalitat i les universitats l'exigència de disposar d'un instrument de transferència de tecnologia professionalitzat i coordinat amb els de les altres universitats públiques de Catalunya.

- Establir un marc estable de coordinació amb el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) per tal d'optimitzar els recursos de recerca aplicats a Catalunya, millorant les instal lacions i les dotacions per a equipaments, la coordinació entre grups i la projecció internacional de la investigació a Catalunya, potenciant tant la recerca bàsica com l'aplicada.

- Promoure la clarificació de la situació dels becaris i del personal de recerca de les universitats i institucions de recerca. Pel que fa als becaris, han de realitzar essencialment tasques lligades a la seva formació en recerca. Pel que fa als investigadors, han de ser a tots els efectes personal al servei de la institució en la qual treballen, amb el reconeixement de tots els drets laborals que comporta aquest reconeixement.

4.4 AVANÇAR EN LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ I DEL CONEIXEMENT

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

Des d'una perspectiva d'esquerres i transformadora, les TIC han de ser concebudes com una part de l'Estat de benestar i les polítiques públiques sobre les TIC han de ser instruments per aconseguir l'avenç cap a un model de benestar més intens. Les implicacions democràtiques i socials de les TIC obliguen a definir un model d'actuació que abordi aquest món des d'una concepció global i transversal. I, més enllà, ICV-EUiA defensa una visió política de les TIC. Aïllar la política i les polítiques de la Societat de la Informació i del Coneixement és un error en el qual no hem de caure si l'objectiu prioritari és la igualtat i la cohesió social. La fractura digital és un problema de desigualtat però també és el seu reflex. Arribar a tot el territori i arribar a tothom segueixen sent avui un objectiu molt viu i, més encara, urgent: cohesió social i cohesió territorial.

El Pacte del Tinell va suposar un punt d'inflexió respecte a la política dels governs anteriors. Per primera vegada Catalunya ha posat les bases per a una política pública pròpia clara i transparent sobre les TIC, sense delegar en les mans dels actors privats l'assoliment dels objectius públics. L'estratègia principal del Govern per la Societat de la Informació s'ha fonamentat a garantir la cohesió digital i l'impuls i la consolidació d'un sector de les tecnologies de la informació (TIC) a Catalunya. Les línies d'actuació han estat cinc, afavorir un desplegament d'infraestructures de telecomunicacions potents i homogènies a tot el país, impulsar el coneixement i la formació en TIC, donar cobertura a projectes d'innovació, garantir la qualitat i l'accés electrònic als serveis públics i una aposta per fomentar les tecnologies disruptives i no propietàries.

Aquesta acció de Govern s'ha recolzat en el Pla Director d'Infraestructures de Telecomunicacions de Catalunya (PDIT) i el Pla de Serveis i Continguts (PSIC). Ambdós han dissenyat una actuació molt definida i concreta per al cicle 2005-2008. El compromís del Govern per a les dues actuacions, segons va quedar reflectit a l'Acord per la Competitivitat era d'un total d'inversions fins al 2008 de 488 milions d'euros en el cas del PDIT i de 38,8 milions d'euros pel PSIC. El Pla de Recerca i Innovació (PRI 2005-2008) i el Pla per a l'Espai Europeu d'Educació Superior han complementat aquest compromís polític.

La Generalitat ha reorientat la seva política de contractació i de gestió dels seus serveis informàtics i de telecomunicacions i s'han donat les primeres passes fermes cap a un model propi de gestió global de les TIC, més eficient i de millor qualitat. El balanç d'aquest procés és molt positiu. Un estalvi superior al 12% i una millora dels nivells de serveis, qualitat i prestacions, a partir de la gestió dels nous concursos dels serveis informàtics i de telecomunicacions. D'una situació de quasi monoproveïdor s'ha passat a una situació de multiproveïdor. Allò que era un gran i únic contracte d'externalització i que generava una situació d'alta dependència cap a l'empresa adjudicatària s'ha convertit en una diversitat de contractes. El Govern ha recuperat el poder sobre la gestió de les seves polítiques TIC.

Afavorir el desplegament d'infraestructures de comunicacions: la banda ampla, eina de cohesió social i territorial

El desplegament de xarxes de banda ampla i d'infraestructures de telecomunicacions arreu del país han potenciat l'oferta de comunicacions electròniques, incentivat l'oferta d'operadors i la demanda de ciutadans i d'empreses. La creació del consorci ITCat, participat per la Generalitat i Localret, ha estat una aposta des del sector públic per impulsar el desplegament de la banda ampla i la creació d'alternatives que estimulin l'oferta de nous serveis. El projecte Banda Ampla Rural que ja ha començat a donar cobertura d'Internet via ràdio (Wimax) a aquells nuclis rurals on no hi ha servei d'ADSL, és un altre projecte que permet complir l'objectiu de l'extensió de la banda ampla per a tothom.

Impuls del coneixement i la formació en TIC: garantia d'igualtat d'oportunitats en la Societat del Coneixement

El Pla d'Alfabetització i de Formació Digitals (PAiFD) ha potenciat l'accés i l'ús de les TIC entre tota la ciutadania, tot prioritzant l'actuació cap a sectors més desafavorits per tal de fomentar la cohesió digital. Ha estat una prioritat dinamitzar l'ús d'Internet a Catalunya, de manera que cap ciutadà quedi al marge dels nous entorns digitals per motius geogràfics o socioeconòmics. Les actuacions més destacades del PAiFD han estat FesInternet, que ha promogut un conjunt d'actuacions bàsiques d'alfabetització digital i de mobilització de la ciutadania cap a la Societat de la Informació i del Coneixement, i la definició d'una certificació en coneixements TIC.

El Departament d'Educació també ha fet un important treball en estendre l'ús de les TIC a l'escola. Les inversions han estat importants en infraestructures i destaca l'esforç de cablejar tots els centres docents públics. També hi ha hagut un increment de formació dels docents en l'àmbit de les TIC, tot posant una atenció especial al programari lliure i a l'impuls de noves metodologies i l'ús de recursos digitals.

Un altre objectiu estratègic en tota l'acció de difusió de la Societat del Coneixement ha estat promoure l'ús del català a les TIC. Ja hi ha en marxa diversos projectes de desenvolupament d'eines de traducció i de correctors ortogràfics i gramaticals en línia i també projectes de reconeixement i de tractament de la parla, importants des de l'àmbit lingüístic però també per garantir l'ús de les TIC per part dels col lectius amb dificultats d'accés.

Aconseguir el domini .cat ha estat un èxit de la societat civil que ha tingut des del primer moment la complicitat i el suport del Govern. Incrementar la seva presència és un repte col lectiu que ha de reforçar i de garantir la presència de la cultura i de la llengua catalanes al món.

Cobertura a projectes innovadors: impuls de xarxes per a la recerca i el desenvolupament del sector TIC

Durant aquest període de govern s'han definit les bases d'una estratègia en recerca i desenvolupament que tindrà resultats més enllà del curt termini: invertir

recursos per establir mecanismes sòlids i estables de col laboració entre el sector empresarial, la recerca universitària i l'Administració. Per primera vegada s'ha emprès una política pública per afavorir la consolidació d'un sector de les TIC que es trobava inconnex, incomunicat i improductiu. La creació de clústers tecnològics que promouen el treball conjunt del sector públic (universitat i Administració) i el sector privat és la iniciativa més destacada i ha de ser una prioritat. Algunes d'aquestes propostes com les fundacions i2Cat o BCNMedia-UPF ja comencen a donar els seus primers resultats en forma de projectes d'àmbit internacional i en l'interès d'organismes i empreses de renom mundial per venir a Catalunya.

Garantir qualitat i accés electrònic als serveis públics: una nova Administració electrònica, més transparent, més oberta i participativa

El Pla de Serveis i de Continguts ha iniciat un procés per impulsar el canvi cultural i organitzatiu necessari que afavoreixi l'adopció efectiva de les TIC a la nostra societat. Aquest canvi organitzatiu exigeix una revisió de processos per aconseguir una veritable eficiència administrativa i l'increment de serveis electrònics al ciutadà. L'Administració electrònica ha fet un salt endavant amb la remodelació del projecte Administració Oberta de Catalunya (AOC) on la Generalitat i els ajuntaments comparteixen protagonisme. Aquesta reestructuració dels sistemes d'informació es visualitza de manera destacada amb el plantejament que s'ha donat a Gencat i el 012 amb una encertada voluntat integradora i de prioritat de servei al ciutadà.

El procés participatiu que es va posar en marxa en l'elaboració del nou Estatut va fer d'Internet una plataforma d'intercanvi d'informació i de recollida de propostes entre la societat i el Govern, inèdita al nostre país. Els departaments de Salut i Justícia, en els seus respectius àmbits, han portat a terme importants actuacions de digitalització de serveis i de processos d'atenció al ciutadà amb una millora eficient de la gestió i del servei que presten. La recepta electrònica o la digitalització dels registres de fundacions i entitats, eren exemples i ara ja són realitat.

Aposta per les tecnologies disruptives i no propietàries: els estàndards oberts, garantia d'interoperabilitat i de llibertat d'elecció

Aquest Govern s'ha compromès per primera vegada amb l'impuls de polítiques actives de promoció del programari lliure. S'han obert nous espais de trobada i de treball amb els actors motivats per implantar el programari lliure (PL): administracions públiques, empresa, universitats i societat. S'han portat a terme diverses accions de suport al desenvolupament i la implantació del PL, i també a d'altres modalitats de llicències lliures en l'àmbit dels continguts (Creative Commons). I més enllà, la posada en marxa a la mateixa Administració de la Generalitat d'una experiència pilot de migració cap al programari lliure suposa, una altra vegada, un punt d'inflexió amb els governs anteriors.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

La SIC es configura com un gran sistema global de xarxes que, més enllà del seu component tecnològic, l'integren persones, economies i societats. L'ús de les TIC com a eina d'accés a les xarxes, ha d'esdevenir un fet quotidià per a tothom i adaptat a cada realitat. És un repte que aquesta nova SIC sigui integradora i faci una atenció especial a les persones. Tothom ha de tenir dret i accés a aquesta societat en xarxa i ha de poder participar-hi, per crear i compartir informació i coneixement. Cal garantir els drets d'accés i prioritzar l'ús de les aplicacions i de les capacitats de connexió entre les plataformes i els dispositius.

L'accés en condicions d'igualtat a les noves tecnologies de la informació i la comunicació, i a les oportunitats de la Societat de la Informació i del Coneixement, és per a ICV-EUiA un element integrador de la nova ciutadania en l'Estat de benestar. Aquest és ara, com va ser a les passades eleccions al Parlament de Catalunya, el principi vertebrador de les nostres propostes sobre TIC. Esdevé un objectiu prioritari posicionar Catalunya entre els països europeus líders en TIC (Suècia, Finlàndia, Holanda, Bèlgica i Dinamarca), tot conformant un model català de SI basat en el foment de la cohesió digital i l'enfortiment del pes del sector TIC a Catalunya.

La SIC és una realitat oberta, en procés de construcció, a la qual les administracions públiques no poden estar-ne al marge. És un compromís respecte al conjunt dels ciutadans i de les ciutadanes i envers a la millora de l'eficiència de la gestió pública. Les administracions tenen una responsabilitat concreta per aconseguir que l'accés a les TIC es garanteixi a tothom i, d'una manera especial, als col lectius més desprotegits i a les persones amb alguna discapacitat. Aquest compromís també ha de ser en el foment de l'accés al coneixement i la preservació del patrimoni cultural i lingüístic.

La Cimera Mundial per a la Societat de la Informació, celebrada a Tunis la tardor del 2005, va expressar la voluntat i el compromís de construir una SIC centrada en les persones, oberta a tothom i orientada al desenvolupament. Basada en el respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals, incloses la llibertat d'expressió i la de rebre i difondre informació. La Unió Europea ha ratificat aquesta voluntat i defensa de manera expressa una Societat de la Informació mundial oberta i accessible i fa especial atenció a la llibertat d'intercanvi d'informacions, idees i opinions arreu del món. Catalunya ha de fer seus els plantejaments de l'estratègia de la Comissió Europea i2010-Una Societat de la Informació europea per al creixement i l'ocupació. Les TIC ens donen l'oportunitat de poder tenir l'accés obert i sense restriccions al coneixement, una oportunitat única per a l'impuls de societats més lliures, més democràtiques i més solidàries.

El nou Estatut d'Autonomia reconeix per primera vegada la importància de les TIC i estableix, entre d'altres, que els poders públics han de fomentar que aquestes tecnologies es posin al servei de les persones, que es desenvolupin en condicions d'igualtat i que es garanteixi la prestació dels serveis d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització. El servei universal de telecomunicacions, d'acord amb els mínims de la normativa europea, és clarament insuficient per les noves demandes de la SIC. El Govern de la Generalitat ha d'assumir compromisos superiors i garantir que tots els ciutadans i

les ciutadanes de Catalunya puguin disposar de servei fix i mòbil de veu, l'accés a Internet i altres serveis de dades per banda ampla i els serveis de ràdio i televisió de la CCRTV i dels organismes públics de la seva demarcació. Aquests serveis s'ha de garantir que arribin a tothom, arreu del país, amb les millors condicions de qualitat i de preu.

Al costat d'aquest nou marc estatutari que servirà per dur a terme noves polítiques públiques, des del Govern s'han d'impulsar organismes i treballs regulars que permetin seguir molt a prop l'evolució del procés cap a la SIC a Catalunya. El treball de la FOBSIC, IN3 i la mateixa UOC són elements que cal recolzar i potenciar. Tenir bons indicadors a partir dels quals obtenir bones dades i bona informació és cabdal per poder orientar les polítiques del Govern de la Generalitat i donar també a les empreses i a les persones senyals que puguin orientar millor les seves actuacions.

El desenvolupament de les TIC ha fet emergir un nou espai de privacitat dels ciutadans que és encara especialment vulnerable. El tractament de dades personals, moltes d'elles de caràcter sensible, requereix una protecció de la privacitat i de la confidencialitat amb mesures tecnològiques i jurídiques adequades, efectives i entenedores per a la majoria de la gent. El nou Estatut reconeix el dret a la protecció de dades personals. A partir d'ara l'acció de govern ha de garantir que en l'ús de les TIC es protegeixi el dret a la intimitat i el dret a saber qui té les nostres dades personals, com s'hi ha accedit, per a què s'estan utilitzant i la possibilitat de control i de la seva cancel lació. Avançar en aquest marc de protecció és prioritari per generar la confiança necessària en tots els nous sistemes que configuren la SIC.

També cal seguir aprofundint en incrementar els mecanismes de protecció i de defensa dels ciutadans i de les ciutadanes com a consumidors de serveis de comunicacions electròniques, reforçant i vetllant perquè s'acompleixin els seus drets davant abusos o incompliments en les condicions dels serveis contractats amb els operadors de telecomunicacions i de serveis.

Cal fer un esforç per definir polítiques i actuacions que orientin les tecnologies cap al desenvolupament sostenible i que les TIC siguin una eina per reduir els desequilibris i enfortir la diversitat. S'ha de fer una atenció especial a l'anàlisi i a la mesura de l'impacte social de la ciència i la tecnologia i de les desigualtats que generen, tant en el marc local com el global. El món rural i el sector agrari han de tenir una atenció preferent perquè incorporin de manera eficient les TIC i en treguin benefici.

Les TIC constitueixen una eina eficaç per a incrementar l'efectiva igualtat dels col lectius de persones amb alguna discapacitat, al permetre el seu accés a les possibilitats i serveis de la Societat de la Informació. Per aquest motiu cal garantir l'accesibilitat de les persones amb discapacitat a les TIC i a la Societat de la Informació i el Coneixement a través dels serveis de comunicacions electròniques, les telecomunicacions i els serveis audiovisuals, en aquest darrer cas mitjançant el desplegament dels serveis de subtitulació per a persones sordes, llenguatge de signes i audiodescripció.

També és prioritari donar una solució a tot els nous tipus de residus que genera la SIC. Les mateixes empreses que produeixen els productes tenen una responsabilitat en el seu tractament posterior però cal avançar i incidir en la

consciència del mateix consumidor respecte als aparells i els productes que utilitza. D'una manera especial, pel que fa als ordinadors, s'han d'impulsar propostes de reciclatge que amb una correcta adequació permeti la recuperació d'equips. Aquesta línia de treball permet endegar projectes de marcat interès social i de gran impacte a la comunitat.

Afavorir el desplegament d'infraestructures de comunicacions: mobilitat i multicanals

La millora de l'accessibilitat als serveis de comunicacions i, d'una manera especial, l'accés a la banda ampla, ha estat una prioritat de l'acció del Govern en aquesta darrera legislatura però encara cal consolidar-la. Les actuacions en aquest àmbit són lentes per les pròpies dificultats dels desplegaments territorials però l'estratègia i la planificació que s'ha portat a terme facilita el procés que caldrà continuar executant.

- El desplegament d'infraestructures neutres des del sector públic és una garantia per tal que la ciutadania, les empreses i les mateixes administracions puguin disposar de les infraestructures necessàries i de qualitat, independentment de la seva ubicació i al marge de les voluntats de les empreses privades, guiades només per estratègies de mercat.

És un fet que la demanda actual d'accés a les xarxes de comunicacions no es pot complir proporcionant banda ampla. Cal també una infraestructura que permeti l'accés dels usuaris per nous canals. L'ordinador personal ja no és el punt de treball *de facto* sinó que els dispositius mòbils (ordinadors portàtils, telèfons i altres dispositius) són els nous equipaments que guanyen quota d'ús. En conseqüència, la infraestructura de comunicacions ha de tenir capacitat de donar servei multicanal (diferents tipus de dispositius) i multiformat (diferent tipus d'aplicacions).

- Cal potenciar l'ús final de les tecnologies més innovadores ja que estimula el sector de producció de continguts i de serveis clau del desenvolupament d'un nou sector econòmic on hi ha oportunitats per al sector TIC català en un nou marc d'àmbit global.

- **TDT, TV/IP i T-Govern:**

La televisió és el dispositiu de comunicació més present a les llars catalanes i la seva facilitat d'ús fa que no hi hagi cap mena de barrera tecnològica per a la seva utilització massiva. El canvi de la televisió analògica a la televisió digital terrestre (TDT) generarà un ampli ventall de serveis relacionats amb aquesta tecnologia que van més enllà de la distribució de continguts audiovisuals i obre una oportunitat important de relació entre els ciutadans i l'Administració. Impulsar les transmissions de dades i els serveis interactius que acompanyen les transmissions de vídeo és un repte que cal encarar i que dóna a l'Administració una oportunitat per desenvolupar l'anomenat T-Govern, serveis i mecanismes de participació ciutadana, que poden ser operatius tant en els canals de televisió pública com en les plataformes privades.

- **Wimax, UMTS i Mobilitat:**

La societat està plenament capacitada per utilitzar i adaptar els nous sistemes de comunicació sense fils. L'ús de l'SMS com a mètode d'intercanvi massiu d'informació i la creació de xarxes ciutadanes Wi-Fi en són una prova. Les comunicacions sense fils per tecnologia Wi-Fi tenen en el Wimax el complement per donar accés a punts aïllats o nuclis disseminats i esdevé una tecnologia cabdal per al desenvolupament econòmic i social del món rural. La tercera generació de telefonia mòbil (UMTS) ha d'ajudar a l'arribada de la banda ampla i, sobretot, als nous usos i serveis que pot impulsar. També cal resoldre la problemàtica de desplegament de les xarxes de telefonia mòbil buscant un acord entre els interessos públics i privats i garantint els drets dels ciutadans i les normatives mediambientals. S'ha de fer un esforç per aconseguir el desplegament d'infraestructures en nuclis urbans que garanteixi la bona cobertura de les xarxes amb el menor impacte visual i d'acord amb les normatives. El paper dels ajuntaments és clau en aquest procés i cal donar-los des de la Generalitat els mecanismes i el suport per poder garantir els desplegaments amb les millors beneficis per a tothom.

- **IPv6:**

Internet ha demostrat ser una de les eines més importants per l'intercanvi de coneixement global. Però el seu protocol, l'IPv4, amb una capacitat de menys de 4.000 milions d'adreces, la manca de preparació per als dispositius mòbils i la poca adaptació a les transferències massives d'informació, ha quedat obsolet. La implantació d'IPv6, que té en compte aquestes noves demandes, es converteix en una necessitat. La Generalitat, en tenir una de les xarxes de comunicacions més importants de Catalunya, ha de ser un líder en l'adopció d'aquest protocol i ser motor en la seva implantació.

Impuls del coneixement i de la formació en TIC: cohesió digital i participació ciutadana

- Garantir l'èxit del procés d'adopció de les TIC implica assegurar que la ciutadania disposa de la formació adequada per participar en el seu ús i desenvolupament i que pugui gaudir dels seus beneficis. La formació és una prioritat i cal atendre també les necessitats formatives de tots aquells que per un o un altre motiu no tenen l'oportunitat d'accedir-hi.

- La Xarxa de Telecentres de Catalunya (XTC) s'ofereix com a veritable eina de difusió de la Societat del Coneixement a Catalunya que abasta des de petits municipis a grans ciutats, des de centres cívics a biblioteques. Cal fer-li atenció, reforçar-la i potenciar-la en infraestructura tecnològica, en els continguts que ofereix i en les comunitats digitals que integra. Els dinamitzadors digitals, les persones que atenen els telecentres i fan les tasques de formació i coordinació, són figures indispensables d'aquesta xarxa que li donen tota la força que té.

- La Xarxa 365, un dels espais de la XTC, ha d'esdevenir una font de recursos de formació, d'idees i de suport per als dinamitzadors dels telecentres. Aquesta força de persones, plenament coneixedores de les dinàmiques de la nova societat digital, estan especialment preparades per capacitar nuclis i col lectius

de població mitjançant programes impulsats en col·laboració amb els ajuntaments i les associacions locals.

- Els telecentres han de ser focus d'irradiació de la Societat del Coneixement en les seves comunitats i entorns propers i són l'espai idoni des d'on es poden impulsar actuacions de dinamització empresarial i, d'una manera especial, de les noves dinàmiques i fórmules laborals i empresarials de l'economia del coneixement.

- A l'escola és on aquest procés es produirà de forma natural si hi ha un ús eficient i complet de les TIC. Per aconseguir-ho s'ha d'incrementar la virtualització del sistema educatiu, alhora que cal assegurar les habilitats i els coneixements dels formadors que permetin la integració de les TIC als processos d'aprenentatge i als models pedagògics. Han d'augmentar els continguts i els serveis disponibles per als docents i per als escolars, amb plataformes obertes i continguts de lliure accés a tota la comunitat educativa.

Aquest esforç, en l'educació reglada, des de la primària a la universitària, tindrà un impacte en el conjunt de la societat. Per assolir les oportunitats de la SIC hem d'estar molt atents a allò que ja ens demanen les noves generacions de "natius digitals". Els nens i les nenes que viuen a Catalunya són avui el principal motor d'entrada de les noves tecnologies a les llars catalanes.

Totes aquestes estratègies i actuacions d'alfabetització digital també han d'anar acompanyades d'una nova aproximació cap a la ciutadania, convidant-la i animant-la a formar part d'una Societat de la Informació més democràtica i més participativa.

Cobertura a projectes innovadors: potenciar projectes per a la nova economia del coneixement en xarxa.

La inversió que es fa en R+D+I al sector TIC a Catalunya encara està molt per sota de la mitjana europea. El sector està format per petites i mitjanes empreses, amb una alta capacitat per generar coneixement i aplicar-lo als serveis i als continguts digitals, però amb uns recursos inversors limitats. Aquesta realitat s'ha de reconèixer i cal acompanyar aquest esforç amb polítiques que permetin reforçar i donar suport a aquestes iniciatives i projectes els quals han d'afavorir el treball en xarxa.

- És prioritari establir mecanismes sòlids i estables de col·laboració entre el sector empresarial, la recerca universitària i la mateixa Administració. S'han de crear xarxes i activar nodes de contacte que activin i fomentin la cooperació entre les empreses en matèria d'R+D i ajudin a créixer i estructurar el sector que ara està incomunicat.

- L'impuls de clústers tecnològics, amb una atenció especial al sector de l'audiovisual, són propostes per consolidar un sector ampli i intensiu en TIC. Exemples com les fundacions i2Cat i BCNMedia-UPF que promouen el treball conjunt del sector públic, a través d'universitats i d'administracions, i el sector privat, són iniciatives que cal seguir impulsant de manera decidida perquè es converteixin en veritables plataformes tecnològiques amb capacitat de treball i de col·laboració amb tota mena de projectes internacionals.

- La implantació de l'espai europeu d'educació superior obliga a fer una atenció preferent al món universitari. La implantació i el desenvolupament de les TIC han de facilitar el desenvolupament de sistemes d'informació i de gestió del coneixement en xarxa que facilitin la cooperació, la comunicació i la col laboració entre equips d'investigació i de docència de les universitats.

- Les TIC obren la possibilitat de desenvolupar noves formes de participació en la creació de nous serveis i tecnologies a través, per exemple, de l'estímul a la creació de centres de recerca, basats fonamentalment en la comunitat universitària, amb un estret vincle i treball en comú amb projectes i organitzacions sense ànim de lucre. En aquest nou entorn, la creació de xarxes i espais virtuals que facin visibles les universitats, la recerca i el sector TIC és un projecte estratègic que marcarà de manera definitiva la nostra capacitat de producció de coneixement i la nostra competitivitat internacional.

- ICV-EUiA aposta per impulsar decididament els nous sectors econòmics intensius en coneixement perquè aporten valor afegit i perquè, en un context globalitzat, asseguren la competitivitat i la flexibilitat necessàries. Les polítiques sobre TIC són també un instrument clau per aconseguir una economia més sostenible. Invertir en TIC vol dir avançar cap a una economia neta, on la competitivitat s'aconsegueixi no a partir d'un model que contamina i abarateix cada vegada més els costos laborals sinó a partir d'un model basat en energies renovables i en més tecnologia, cosa que vol dir més coneixement.

- ICV-EUiA aposta per models de coneixement expansius, creatius i socials, que, a més, donen incentius a les empreses arrelades al territori per produir nous coneixements i millorar les seves expectatives de futur.

Garantir la qualitat i l'accés electrònic als serveis públics: incentius a l'ús i participació

Els projectes de digitalització i d'informatització de l'Administració, tant de la Generalitat com el món local, han exigit un gran esforç dels seus promotors i, en alguns casos, han aconseguit reeixides plataformes i solucions tecnològiques amb grans nivells de serveis de relació amb el ciutadà. Assolir la màxima eficiència administrativa no es tracta només d'un procés tecnològic, ni es resol amb implantacions informàtiques. La veritable eficiència s'aconsegueix amb una reflexió sobre els processos i les estructures organitzatives vigents i la reorganització d'acord amb aquests criteris i prioritats d'eficiència. La tecnologia és la principal aliada d'aquesta estratègia, però no és per ella mateixa una solució.

- Cal avançar en la implantació i la integració dels sistemes d'informació adequats, però sobretot cal formar i motivar en aquest procés de canvi els treballadors públics.

- S'ha de prioritzar la millora dels sistemes d'informació de base per incrementar l'eficiència dels serveis oferts per les administracions públiques. S'han de redefinir processos i models de prestació dels serveis. La interconnexió de bases de dades i sistemes d'informació, amb la qual cosa se superaran les

limitacions i les barreres interadministratives, són aspectes prioritaris que exigiran solucions, tant des de l'aspecte legal i jurídic com el pròpiament tecnològic.

- Cal un salt endavant en els serveis en línia que permeti la realització íntegra dels tràmits, incloent-hi la possibilitat de pagament en línia i la presa de decisions en temps real.

- Cal accelerar el projecte AOC (Administració Oberta de Catalunya) d'acord amb la reorientació que si li ha donat i afavorir el treball en comú entre administracions.

- S'ha d'avançar en la digitalització de tràmits i per fer-ho cal que es garanteixin la interoperabilitat de sistemes (sobre estàndards oberts) i la col laboració interadministrativa.

- Cal impulsar les aplicacions que exigeixin la certificació digital i afavorir l'ús de la signatura i la identitat electrònica.

- Des de tots els sistemes públics cal impulsar la participació ciutadana en línia. Ja hi ha les solucions tecnològiques desenvolupades per avançar en la possibilitat d'augmentar el dret de resposta per part de la ciutadania. Que aquests processos participatius esdevinguin consultes més vinculants només depèn de la voluntat dels mateixos que endeguen el procés. Apostem per l'impuls del vot electrònic i les consultes en línia a tots els centres de decisió ciutadana (no només les institucions, sinó també col legis professionals, associacions, consells escolars, eleccions sindicals etc.), com a mecanisme d'aprofundiment democràtic i exemple de creació de comunitat ciutadana i cultura de la participació.

Coneixement i tecnologies lliures

La Societat del Coneixement és el nou sistema d'organització social i econòmica que aprofita les possibilitats que ofereixen les tecnologies digitals per millorar la qualitat de vida i la productivitat. Dins d'aquesta societat, l'impuls del coneixement lliure és fonamental per estimular el valor de la creativitat de les persones, combinant llibertat i passió, marcant fites que estiguin envoltades de valors i de consciència socials, de llibertat d'accés a la informació i al coneixement, de transparència, d'igualtat i d'activitat. Seguint el model de l'ètica hacker, la societat que està basada en el coneixement lliure enforteix el paper de totes les persones que treballen amb passió i entusiasme, independentment de la feina que desenvolupin.

- El paper que li pertoca a l'Administració ha de ser, doncs, el de liderar i impulsar aquest tipus d'iniciatives, obrint pas a la llibertat d'accés a la informació i a la tecnologia. Treballant amb processos basats amb programari lliure i amb llicències obertes d'accés a la informació, per aconseguir construir un país innovador i tecnològicament avançat, però sobretot per respectar la qualitat de vida de les persones.

El programari lliure, definit com aquell tipus de programari que l'usuari pot utilitzar, distribuir, copiar, estudiar, canviar, millorar i fer públiques les seves modificacions perquè tothom se'n pugui beneficiar, ha de ser una de les raons del compromís

amb la tecnologia de l'Administració pública. Des d'una perspectiva de política social, el programari lliure és una eina per assolir més democràcia, accés a la informació, ús del català i igualtat social.

El programari lliure, a més, estimula la suma de forces per construir un país més potent i innovador, amb una Administració plenament interoperable i coherent amb el paper que li demana i que ofereix als ciutadans, i que ofereix la possibilitat de triar la manera de comunicar-se amb ella, sense cap restricció a l'accés a la informació ni amb les eines que es puguin fer servir.

- Els absurds tecnològics, provocats per solucions que no s'entenen i que, a més, no poden treballar entre elles, provoquen un gran despesa econòmica i no ajuden a percebre la utilitat de les TIC ni l'estalvi i les millores que podrien representar. El paper prescriptor i la capacitat de compra del sector públic són uns elements que calen aprofitar per aconseguir que aquestes mesures també impliquin el sector privat, tot cercant la seva complicitat per millorar l'eficàcia en la compartició de dades i coneixement.

- La interoperabilitat dels aplicatius i els sistemes d'informació, especialment quan està basada en estàndards oberts, és un aspecte estratègic per garantir la qualitat i la possibilitat de creixement sostenible de l'Administració electrònica i, per extensió, de la Societat de la Informació. És prioritari que des de les administracions públiques catalanes es garanteixi la interoperabilitat dels sistemes amb l'ús d'estàndards oberts, seguint criteris d'accessibilitat, i que siguin lliures de cànons.

- En aquest sentit, el cost de les llicències del programari suposa una elevadíssima transferència directa de cànons cap a multinacionals que copen el 90% del mercat i que estan establertes a d'altres països. Per aquest motiu, el programari amb llicència propietària s'ha de reduir dins l'Administració pública fins allà on només sigui possible justificar la inexistència d'una alternativa basada amb programari lliure, estimulant la innovació i oferint oportunitats a les empreses establertes al nostre territori.

- Les institucions públiques s'han de posicionar de forma clara a favor de l'ús del programari lliure i dels estàndards oberts. Cal seguir avançant en la implantació del programari lliure a tots els sistemes informàtics de la Generalitat, les empreses públiques i altres organismes on tingui participació, així com fer un esforç per incentivar aquest mateix procés a les administracions locals catalanes. Igualment, l'Administració ha de treballar per oferir, amb llicències obertes d'accés a la informació com les Creative Commons, els continguts que estiguin finançats amb fons públics, siguin textuals i/o multimèdia, per donar la possibilitat d'accedir a la informació, a la cultura, tot donant eines per conèixer millor el nostre país i els valors que representa.

- Cal formar tot el personal de l'Administració en el programari lliure, estimulant els avantatges del seu ús, i promocionant-lo com a elements de valor dins la carrera funcionarial. També cal estimular l'intercanvi d'experiències i de projectes basats amb programari lliure amb d'altres institucions, comunitats autònomes i estats, mitjançant l'establiment dels marcs de col laboració i de cooperació necessaris.

4.5 ELS DRETS CULTURALS DE LA CIUTADANIA

Avançar en els drets culturals de la ciutadania és avançar en la cohesió social, en l'educació en la diversitat i afavorir la capacitat creativa i d'innovació

La cultura és un dret, individual i col lectiu. El nou Estatut d'Autonomia de Catalunya defineix en el marc dels drets, deures i principis rectors el compromís dels poders públics envers la cultura. Concretament l'article 44.5 estableix entre els principis rectors que "els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als serveis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya". Aquests drets culturals comporten el dret a la llibertat de creació, el dret a la participació de la societat en els processos de decisió cultural, el dret d'informació i el dret d'expressió de la diversitat.

En aquest sentit, la cultura ens ajuda a definir el nostre pensament, ens fa més lliures, més crítics. Té a veure amb el saber i amb els valors, des d'una dimensió individual i col lectiva. Parlem de drets i deures culturals, per tant, hem de centrar el debat en la ciutadania, els nous formats, els nous moviments, les noves dinàmiques i les noves cultures emergents. Des d'ICV-EUiA apostem per una cultura de proximitat i universal com una part més de l'Estat de benestar i proposem un canvi: trencar amb les estructures pensades per al segle XIX i centrar els paradigmes de la cultura al segle XXI. D'uns quants grans equipaments, d'unes quantes actuacions i gairebé barcelonines al protagonisme de les xarxes, de la creació, del pensament, del coneixement, del saber i de la diversitat.

Passar de la política cultural feta a força de grans esdeveniments a la cultura participativa, feta des de la societat, la concertació i el compromís mutu. Hem de saber aprofitar la tradició que la història ens ha regalat i invertir esforços i recursos per mantenir, cap avall, en direcció al sòl, solidàriament, cap als estrats més desafavorits i desarrelats la vitalitat de la xarxa del coneixement i de la proximitat. El repte de la cultura avui dia passa per garantir els drets culturals i accentuar, per tant, la funció social de la cultura. Donar resposta als nous models, encarar nous reptes, proposar solucions a les necessitats de la societat actual, dels sectors i de les indústries culturals. Estar amatent als moviments emergents que són les avantguardes de la renovació dels llenguatges artístics i el reconeixement del fet que hi ha una cultura fora, una cultura crítica i de dissidència, que hem de saber entendre com a valor de canvi que alhora enforteix, tensiona, crea conflicte i fa avançar. Per tant, hem d'establir molt de diàleg, molta comunicació, molta complicitat i molta confiança.

El govern catalanista i d'esquerres es va comprometre a incrementar el pressupost de cultura. En aquest sentit i en aquest any 2006, la despesa cultural de la Generalitat de Catalunya se situa en una mica més de 275 milions d'euros que suposen 42,1 euros per habitant i que equival en xifres absolutes a un creixement d'un 63% respecte del pressupost de l'any 2003. També es va comprometre a obrir el debat cultural a la societat, concretar la subsidiarietat en el territori (inversions en equipaments culturals, convenis i ajudes a programes), fer de la creació un dels pilars de la cultura, establir estratègies i mecanismes d'enfortiment de les empreses culturals i donar un impuls a la projecció internacional. Hem redefinit, resituat, recuperat, en definitiva, hem fet un nou

plantejament que fonamentés les bases per a una nova política cultural que afrontés els reptes de la societat catalana del segle XXI i suposés una reactivació i una recuperació de la centralitat que la cultura i les polítiques culturals catalanes necessitaven i es mereixien: unes bases construïdes des de la descentralització, la participació, la creativitat i la internacionalització.

L'increment pressupostari, el pla de xoc d'equipaments culturals, l'acabament de les obres del MNAC, l'acord pel llibre i l'escriptura, el retorn de la documentació de Salamanca, l'impuls al sistema arxivístic, el reconeixement de museus d'interès nacional... en són una evidència.

Sens dubte, el camí endegat ha suposat avançar en aquests objectius però encara resten per concretar-ne i proposar-ne alguns d'ells i d'altres de nous. Cal, doncs, de bell nou, un nou compromís i, alhora, la complicitat amb la societat i, especialment, amb els sectors culturals i associatius, els municipis i la ciutadania per situar la cultura en el lloc que li pertoca, des d'una perspectiva emancipadora, cohesionadora i creativa. Els professionals de la cultura, les iniciatives associatives, les empreses culturals i la seva gent fan de la cultura del nostre país un clar exponent de projecció i, alhora, de cohesió de la ciutadania.

A ICV-EUiA volem passar pàgina de la pedra per dotar de continguts, volem passar dels grans equipaments isolats a l'establiment de xarxes i circuits, volem passar de la dificultat a la visibilitat de la creació d'arreu del territori i volem, sobretot, passar de ser un país frustrat a ser un país il·lusionat i convençut de la seva projecció des del convenciment i la constatació de ser un país amb densitat cultural, creador de cultures, innovador i ric en la seva pluralitat i identitat.

Volem accentuar el lligam de l'educació i la cultura, volem impregnar la política cultural amb un accent important en la formació, l'accés, els continguts. Cal no accentuar la cultura com a bé de consum, mercantilitzat com qualsevol altre bé de mercat, sinó com a bé cultural on la creació estigui a l'abast de totes les persones, visquin on visquin o tinguin l'origen que tinguin. Aquest accés, aquesta educació, en definitiva, generarà possibilitats de crear i de ser creadors de forma amateur o de forma professional. Aquesta aposta no és excloent de l'impuls de la indústria cultural. Pensem que les empreses culturals juguen i han de jugar un paper fonamental en la projecció dels creadors, en l'afavoriment de la ciutadania a l'accés cultural, en la difusió de continguts, en la projecció internacional, en la creació d'ocupació i en la generació de riquesa. És un binomi compatible.

No podem oblidar la necessitat d'apostar per la projecció internacional de la cultura, hem de redefinir alguns instruments i institucions al servei d'aquest objectiu, hem de millorar l'establiment d'acords de llarg recorregut amb d'altres institucions d'altres països per enfortir la nostra projecció, ampliar els intercanvis i estades, internacionalitzar algunes de les nostres propostes i treballar de manera continuada la nostra presència en les activitats de referència internacional.

LES NOSTRES PROPOSTES

ICV-EUiA, atesa la competència exclusiva en cultura de la Generalitat i des del convenciment d'aquest dret personal i col lectiu, proposa en el seu programa els punts que amplien i garanteixen els drets i deures culturals que volem concretar en aquests onze eixos:

Primer eix: cultura és participació

Compromís cultural que suposa la identificació de les noves necessitats i realitats amb la participació dels professionals, dels creadors, dels gestors culturals, de les associacions, de les entitats, de les indústries culturals, dels moviments socials i de les instàncies públiques per incorporar-les en el debat de la cultura, en la gestió de les polítiques culturals i en els processos de la seva planificació.

- Creació del Consell de la Cultura i de les Arts: organisme integrat en l'Administració pública, amb autonomia organitzativa, pressupostària i administrativa que vetlli i col labori en el desenvolupament i l'ordenament de la cultura i de la política cultural i organitzi les polítiques de suport i de promoció a la creació artística i cultural del país. Al llarg d'aquests anys, i des de la signatura del Pacte del Tinell, ICV-EUiA ha mantingut una relació fluïda i d'intercanvi d'opinions sobre el model de Consell amb la Plataforma de la Cultura per a la creació del Consell de les Arts de Catalunya. Fruit d'aquest marc de treball compartit i dels principis irrenunciables per a ICV-EUiA entorn del model de consell, s'ha aprovat un avantprojecte de llei del Consell de la Cultura i de les Arts de Catalunya pel Govern de la Generalitat que és fruit del consens i de l'acceptació de les entitats i garanteix els vuit punts que ICV-EUiA considerava irrenunciables. Per aquesta raó ens comprometem a no demorar la llei i iniciar el seu procediment legislatiu amb la màxima celeritat.

- Impuls del Consell dels Governs Municipals. Organisme de participació del món municipalista en el disseny i la implementació de l'estructura i dels serveis territorials i de proximitat.

- Incorporació de l'associacionisme, mitjançant associacions o amics dels ens i dels equipaments nacionals o territorials, en els òrgans corresponents dels diferents organismes, equipaments i institucions.

- Impuls de les comissions de lectura.

- Cogestió amb associacions i entitats. Impulsar models de gestió des de la proximitat. Establiment de convenis per a la gestió des de la societat civil.

- Adequació i redefinició del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCPTC) a un model que integri en la seva direcció l'associacionisme cultural, tingui més autonomia de gestió i una nova mirada.

- Garantir el bon funcionament de les Comissions Territorials de Patrimoni.

- Potenciar la formació permanent, l'assessorament i els programes de gestió de les entitats culturals.

Segon eix: cultura és proximitat

La democratització de la cultura es construeix des de la proximitat. Al costat dels equipaments i dels esdeveniments hi ha la ciutadania i hem de donar resposta a les seves necessitats. L'acció cultural pública en el territori s'ha de fer amb i des dels ajuntaments, amb i des dels creadors i l'associacionisme. El govern catalanista i d'esquerres ha impulsat i aprovat per primer cop un Pla de Xoc d'Equipaments Culturals 2005-2007, com a primer pas del Pla d'Equipaments Culturals, que suposa l'actuació en la millora, la rehabilitació i la nova construcció de 232 equipaments culturals, amb una inversió total de 100 milions d'euros.

ICV-EUiA vol i aposta pel territori, no com una mera deslocalització, sinó impulsant-hi un veritable procés de descentralització i de multiplicació de les dinàmiques existents i de la suma de sinergies. És necessari trencar amb l'exclusió de la cultura de proximitat. És necessari, per tant, articular una xarxa territorial en els diferents vessants i tenir present el carrer com a espai públic, obrint de bell nou l'espai urbà com l'espai de l'escena pública, de l'art de carrer. Cal tenir present l'articulació d'un sistema d'equipaments que doni coherència als serveis de proximitat. Els edificis sense contingut esdevenen meres hipoteques econòmiques sense retorn de servei públic. És necessari la vertebració del treball en xarxa, el coneixement i els continguts des de la proximitat. Aquests equipaments han de tenir la total autonomia de les direccions artístiques i un contracte marc prou operatiu des del punt de vista dels objectius i de la seva flexibilitat.

- Aprovar la Llei de Cultura i Proximitat. Cal assegurar densitat cultural equilibrada i sostenible en el territori. Definir el marc competencial municipal tot garantint els serveis d'accés universal a la cultura amb el Pla d'Equipaments Culturals, establir els models i els estàndards generals de la tipologia d'equipaments i serveis a impulsar en el territori i el seu finançament. Fer real el principi de subsidiarietat i la dotació de majors recursos als municipis.

- Continuar amb el Pla d'Equipaments Culturals amb horitzó 2010 que garanteixi i asseguri els equipaments adients a cada municipi per a funcions i tipologies, segons la Llei de cultura i proximitat (garantir biblioteca pública a tots els municipis de més de 3.000 habitants i servei de bibliobusos a tot el territori, centres culturals, teatres i auditoris, sales d'exposicions, arxius, museus, centres d'interpretació...).

- Dotar de pressupostos per a l'execució dels centres de producció i de creació al territori. Una aposta decidida per a la creació i la consolidació dels espais creatius en les seves diferents disciplines, que s'estan configurant en el territori: La Panera (Lleida), Can Fabra (Barcelona), Coma Cros (Salt-Girona), CHR3 (Tarragona), La Fàbrica de les Arts (Granollers), Centre de les Arts (Vic)...

- Millorar les línies d'ajut a les infraestructures associatives. Tenir present el paper cabdal que desenvolupen els ateneus i d'altres equipaments cooperativistes i fundacions.

- Crear l'Agència de serveis culturals i artístics de proximitat. Garantir el suport als serveis culturals i a l'activitat cultural professional i amateur. Oferta de continguts de qualitat per al territori, suport i promoció dels creadors.

- Impulsar el Projecte de les ciutats amigues del circ. Mesura dins del pla d'impuls i foment del circ.

- Tenir present els agents culturals amateurs i associatius.

- Consolidar els equipaments nacionals com a capçalera del sistema territorial i de les polítiques sectorials i, per tant:

  - ✓ Redefinir el Museu d'Història de Catalunya i el Museu Nacional Arqueològic i la seva xarxa.
  - ✓ Articular el sistema del Museu Nacional d'Art de Catalunya i l'ampliació de la seva col lecció.
  - ✓ Elaborar el programa del Museu de la Imatge amb la incorporació de tots els llenguatges visuals i interactivitat.
  - ✓ Iniciar la construcció del Museu del Disseny amb un èmfasi especial en la investigació, la recerca, el debat i els fons.
  - ✓ Construir el nou edifici de la Filmoteca de Catalunya.
  - ✓ Mantenir la línia encetada pel Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) en la reflexió de l'art en diàleg amb la societat i el territori.
  - ✓ Consolidar el Centre del Gest i el Moviment.
  - ✓ Impulsar les cases de músiques populars al territori, creant una xarxa estable i la dotació d'ajuts complementaris econòmics, mediàtics i de projecció a la música. Un país de prestigi i de diversitat musical.

- Consolidar la xarxa d'arxius comarcals.

- Continuar treballant amb el pla de foment de la lectura.
- Garantir el sistema bibliotecari del Mapa de Lectura Pública. Desplegament, manteniment i desenvolupament del sistema bibliotecari català, cooperant amb els ajuntament i consells de vegueries (diputacions). Garantir en els municipis amb més de 3.000 habitants servei de biblioteca en xarxa (359) i augmentar a 34 bibliobusos per garantir l'accés als municipis de menys de 3.000 habitants.

- Implementar espais de lectura en els equipaments de proximitat dels municipis de menys de 3.000 habitants.

- Completar el sistema bibliotecari amb la integració de les biblioteques de l'Estat, millora dels fons i dels consells assessors.

- Incorporació al sistema de les biblioteques escolars.

- Impulsar la presència d'arxiver/a en els municipis de més de 3.000 habitants.

Tercer eix: cultura és cohesió

Convençuts del paper clau que té la cultura en les polítiques del benestar i essent aquest un objectiu prioritari de govern, ens proposem tot un seguit de mesures que atorguin aquest major accent en la funció social de la cultura. Per tant, un major accent en l'educació en la diversitat i la diferència i en les accions a favor de la ciutadania més vulnerable. En aquest mateix objectiu cal ampliar al territori i a nous sectors les possibilitats d'accés, d'explorar i d'analitzar els hàbits culturals

de la societat, amb polítiques de fidelització de públics i ampliant les fórmules ja existents.

- Aprofundir en els drets i deures culturals i els principis rectors de l'Estatut, instrument bàsic en la construcció de la convivència.

- Un major nombre d'oportunitats per a un major nombre de persones, amb el desplegament del pla de serveis i equipaments de cultura i proximitat.

- Integració de les mesures per garantir els drets de les persones amb dèficits sensorials en els diferents sistemes d'equipaments.

- Tenir present el reequilibri cultural en funció de les rendes urbanes.

- Apostar per la dimensió social de la cultura popular que té un important paper en la construcció cívica i en la cohesió de la nostra societat. Compaginar la tradició amb les noves formes i els nous llenguatges ja que la tradició i la contemporaneïtat no estan contraposades.

- Impuls de noves polítiques culturals: arts de carrer i afavoriment de la cultura popular contemporània.

- Elaborar i executar programes transversals. Participació en els diferents àmbits de construcció d'una ciutadania en llibertat, igualtat de drets i deures, garant del principi rector de l'Estatut. Accent principal en els sectors desfavorits i/o amb situació de risc. Accent especial amb l'educació.

- Fidelització i creació de nous públics, mitjançant plataformes d'agents i empreses culturals (TR3C), carnet de biblioteca, associacions d'amics, descomptes per a la gent gran... o de noves fórmules com ara Liceu per a joves, el programa "Coneix els teatres de Catalunya", abonaments integrats de diversos equipaments culturals (teatres, auditoris, museus...), "carnet universCAT"...

Quart eix: cultura és diversitat

La diversitat cultural és el principal patrimoni de les societats. Suposa la realitat present construïda al llarg dels anys amb la contribució col lectiva de totes les identitats, les seves llengües, els seus imaginaris, les seves creacions. Els territoris i la seva societat van adoptant formes culturals que són dinàmiques i constitueixen un dels elements essencials de la transformació social, urbana i cultural. Encabir en la identitat altres referents no és excloent de reforçar la identitat. La defensa de la diversitat no ha d'impedir la interculturalitat ni tampoc la defensa de les tradicions, és en l'interior de cada cultura i la seva diversitat que serem capaços de construir el nostre imaginari col lectiu. Aquest espai de trobada, de contacte entre cultures i les persones se situa en l'espai de les ciutats i els pobles, però també s'incorpora en l'espai de la creació i de les manifestacions culturals. Els projectes cultura/cultures en aquesta etapa són estratègics. Com més aviat ens integrem tots, més aviat construirem una societat de futur. En aquest sentit proposem:

- Incorporar la diversitat cultural i les seves expressions artístiques en l'imaginari col lectiu.

- Programes interculturals amb dotacions de recursos als municipis.

- Programes de coneixement, d'accés i de participació en la cultura del país.

- Elaborar el projecte i el programa del Museu de la Diversitat i el seu sistema museístic amb ecomuseus i centres d'interpretació patrimonials.

- Implementar la diversitat com a línia estratègica en els programes del Departament i en el Consell de la Cultura i de les Arts.

- Participació directa de Catalunya a la UNESCO.

- Impulsar els originals cinematogràfics amb subtítols i doblatge per als films infantils.

Cinquè eix: cultura és recerca, creació i pensament contemporani

El Consell de la Cultura i de les Arts de Catalunya (CCAC) desenvoluparà un paper essencial en el disseny, la formulació i el foment de les polítiques de recerca, creació i contemporaneïtat. Els aspectes relacionats amb la creació pensem que han d'anar sempre acompanyats de la recerca, l'experimentació, la confrontació dels llenguatges i les expressivitats i la transversalitat amb la ciència, la tècnica i les humanitats. Tot i això, volem apuntar alguns objectius que entenem que s'haurien de garantir en el marc competencial del CCAC i en el desenvolupament de les polítiques culturals.

- Increment de la partida pressupostària a la creació, la recerca, el pensament contemporani, la investigació, les infraestructures, la formació, la residència, els projectes artístics, la producció, la difusió, la promoció i la projecció.

- Supressió de l'Entitat Autònoma de Difusió Cultural.

- Presència en festivals internacionals al llarg de l'any. Garantir-ho amb els referents de cada disciplina, aportant les referències de la nostra creació.

- Garantir pressupostàriament la política d'ampliació dels centres de creació en el territori, establint les corresponents xarxes.

- Apostar per espais de laboratori, entesos com a estructures de creativitat en llibertat. No volem repetir els models de projecte-producció de rendibilitat immediata. Volem espais d'investigació, de creativitat i d'exploració dels nous llenguatges. El valor social de la creació i els nous talents necessiten espais pluridisciplinaris per poder generar el relleu generacional necessari.

- Impuls al Centre d'Art de Santa Mònica. Espai expositiu i de laboratori artístic i d'acompanyament al creador: centre de documentació, assessoraments tècnics, jurídics, creatius...

- Política pública decidida en el circ, les titelles, el mim, la dansa, les arts visuals i la música. Compromís en la formació, els creadors, les gires i els festivals.

- Destinar almenys un 10% anual de l'1% cultural a la nova creació.

- Suports als nous sectors emergents i a les arts populars contemporànies.

- Pla de Residències i d'Intercanvis.

- Reorientació de la política de dacions, de compra i de dipòsit de l'obra de manera equilibrada territorialment.

- Increment dels encàrrecs i de les estrenes dels compositors del país.

- Creació de les Xarxa on-line.

- Aprovació de l'Estatut de l'artista. Des del diàleg i el consens, cal solucionar la desprotecció dels professionals encara avui existent, i afavorir un sistema més just i digne. Ha de suposar mesures en l'àmbit fiscal, laboral i formatiu que corregeixi els dèficits històrics d'aquest col lectiu.

Sisè eix: cultura és transversalitat (educació, ciència, tècnica...)

Hem d'aprofundir a relligar la política cultural, educativa i científica. Apropar la cultura a la ciutadania comença amb el foment des de l'escola en la doble perspectiva de coneixement i d'aprenentatge; i també d'educació en el gust, la crítica i la reflexió. Esdevé un primer estadi bàsic per a la creació d'hàbits culturals. Els equipaments i els serveis artístics han de tenir aquesta doble visió estratègica cultural i educadora. No tenen sentit molt dels projectes presentats si no som capaços d'estrènyer i aprofundir en aquest binomi. No tenen sentit les biblioteques sense lectors, les sales on la gent no entengui, no conegui, no aprengui els seus codis en imatge, gest, moviment i so, unes escoles d'ensenyaments artístics sense presència a la vida de les ciutats i pobles, sense presència al carrer... La formació de públics, la formació a l'afecció i a l'interès per a totes les formes de creació i d'expressivitat han d'anar sempre acompanyades d'aquest binomi. En el mestissatge de les escoles i els instituts d'avui hi ha una bona part de la cultura de demà. La literatura, com l'art o la ciència, és universal.

- Tenir present la dimensió educativa de la cultura i la dimensió cultural de l'educació.

- Incorporar l'educació i la ciència com a línia estratègica en el Consell de la Cultura i de les Arts.

- Articular les relacions entre el món formatiu professionalitzador, els sectors culturals, les indústries culturals i la universitat.

- Un nou impuls que situï els EEAA en l'aprenentatge des de l'educació obligatòria, a les noves necessitats de qualitat, espai europeu d'educació i reconeixement de noves titulacions.

- Crear el projecte "els creadors a l'escola". Implicació i presència dels creadors, mitjançant una borsa de programes en els ensenyaments obligatoris.

- Elaborar el Mapa dels ensenyaments artístics. Articular aquest sistema amb els equipaments territorials de creació i difusió. Obrir els ensenyaments a tothom, totes les edats i estils i en xarxa, contractacions dignes del professorat...

- Reordenació de la gestió dels ensenyaments artístics en l'àmbit educatiu obligatori i el professionalitzador.

- Traspàs de l'Institut del Teatre a la Generalitat.

- Revisió del model jurídic de l'ESMUC.

- Avançar en un conveni que garanteixi unes polítiques i uns preus públics a l'ESCAC.

- Creació de l'ens dels EEAA (Universitat de les Arts).

- Foment de la cultura científica, reforçant la relació de la cultura científica amb les humanitats i les arts.

- Desenvolupar la Ciutat del Teatre, un projecte que no és físic sinó que rellança i interactua des de la proximitat, l'educació, la creació, la recerca i els sistemes artístics.

Setè eix: cultura és coneixement, saber i memòria

La política patrimonial passa no solament per garantir la preservació de l'espai identitari conformat pels elements materials (edificis, espais naturals, col leccions...) i els que conformen l'ús del carrer, el paisatge, la festa i la tradició, sinó que passa per l'impuls en l'apropiació per la ciutadania d'aquest imaginari col lectiu que anem construint entre tots. El patrimoni avui dia, esdevé una font de dinamització econòmica, ocupació, inversió i projecció social que cal equilibrar. Cal un compromís clar amb les actuacions de preservació, d'estudi, de recerca i de difusió del nostre patrimoni i hem d'actualitzar els inventaris i incorporar en la seva difusió les noves tecnologies digitals.

- Continuar amb el desplegament de la gestió integrada i els drets dels ciutadans i de les institucions.

- Continuar amb la inversió per adequar i posar al servei de les persones els equipaments que garanteixen el sistema d'arxius i els sistemes museístics.

- Impulsar les comissions locals de patrimoni.

- Incorporar el patrimoni cultural al turisme cultural des d'una perspectiva transversal. Col laboració més decidida amb el turisme i el medi ambient, accentuant el valor social del patrimoni i de les indústries creatives. Programes per a l'accés virtual a recursos i serveis i portal del patrimoni.

- Accent especial amb el turisme vinculat al patrimoni arquitectònic i industrial català.

- Articular els sistemes de museus i l'impuls dels nous centres d'interpretació patrimonial.

- Adaptació dels equipaments a les diferents necessitats per als dèficits sensorials.

- Vetllarem per la unitat de la col lecció del Museu Comarcal i Diocesà de Lleida (Art de la Franja). Proposem la creació d'un ens consorciat amb subseu museística a Fraga.

- Seguiment del compliment de la Llei de restitució dels documents de Salamanca, garantir el retorn íntegre als seus propietaris i requerir el retorn de la documentació dels ajuntaments.

- Restituirem l'Arxiu Tarradellas constituït a Poblet a l'Arxiu Nacional de Catalunya (ANC). La titularitat i el dipòsit de la documentació referida a les institucions catalanes ha d'estar a l'ANC.

- Constitució del Patronat de l'Arxiu d'Aragó. Traspàs i gestió dels fons propis actualment dipositats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó als arxius corresponents, com estableix la disposició addicional de l'Estatut de Catalunya.

- 1% cultural, gestió del mateix directament per la Generalitat.

- Establir un acord marc d'usos públics culturals dels edificis propietat dels bisbats amb inversió cultural.

- Redefinició del Museu d'Història i el seu sistema de museus territorials.

- Impuls i consolidació de la memòria històrica.

- Aprovació de la llei del Memorial Democràtic.

- Adaptar i elaborar el catàleg del patrimoni festiu i fer-ne el màxim de difusió.

- Fomentar, protegir, impulsar i regular el sector dels narradors, contacontes..., amb l'objectiu de preservar el patrimoni immaterial, impulsar aquest nou sector artístic emergent i fomentar-ne la lectura.

- Itineraris literaris i patrimonials. Relacionar el nostre patrimoni i imaginari amb la literatura.

- Executar el pla de millora i d'adequació de la Biblioteca de Catalunya.

- Garantir amb les lleis i les normes la conservació i accessibilitat del patrimoni. Aprovar les delimitacions dels entorns de protecció.

- Protecció i posada en valor dels jaciments arqueològics i paleontològics.

- Traspàs de l'Institut de Paleontologia a la Generalitat.

- Continuar impulsant la documentació, catalogació, investigació, protecció, conservació i difusió.

- Estudiar l'aplicació d'una Culturtaxa que es destini a la millora de patrimoni.

- Mesures de protecció, conservació i difusió del patrimoni cinematogràfic, tenint present les entitats cinèfiles del territori.

- Impulsar un nou marc normatiu que reguli l'artesania i els oficis artesans, que defineixi les zones d'interès artesanal, els oficis, doni prestigi al carnet d'artesà, reguli les fires professionals i impulsi la formació i els ajuts al sector.

Vuitè eix: cultura és consolidació de les empreses culturals

Les xifres econòmiques globals, segons diversos estudis, ens diuen que l'aportació de la cultura al PIB oscil la entre el 5% i el 12%. L'any 2003 la producció de les indústries culturals es xifrava en 3.236 milions d'euros, i que eren entorn de 12.865 les empreses catalanes de producció de béns culturals, cosa que suposa el 21% de les empreses culturals de l'Estat. Tenim un teixit productiu important, ens calen millores en els models de suport a les indústries culturals en l'àmbit editorial, audiovisual, escènic, musical i tecnològic. Aquest suport ha d'atendre les seves especificitats i complexitats i tenir present l'accent de valor cultural en l'estratègia, tot defugint de la cultura d'aparador, de consum i d'entreteniment des de l'impuls públic. Els aspectes industrials s'han de tractar des d'una política compartida amb d'altres departaments.

- Consolidar el lideratge editorial de Catalunya tot enfortint el suport a l'edició en català, les seves traduccions i la millora de la distribució. La Fira de Frankfurt, com a prioritat del 2007.

- Articulació en l'Escola Catalana del Llibre dels recursos de formació en els diferents vessants de tot l'ecosistema de l'edició.

- Apostem pel preu fix del llibre i per les mesures d'igualtat de preus independentment de la llengua. El llibre és un bé cultural, és una aportació a la universalització de la llengua i la literatura catalana.

- Augment de les traduccions de la literatura infantil, el còmic, l'assaig, la poesia...

- Augment de les línies de suport a l'edició, amb accent especial a la poesia, l'assaig, els clàssics...

- Accent en l'ajut a la traducció d'altres llengües al català i l'aranès i afavorir les traduccions a d'altres idiomes.

- Una llei que impulsi la cinematografia catalana i l'audiovisual, projecti el talent i la qualitat dels nostres creadors i professionals, estableixi un marc de coordinació dels diferents agents del sector: creadors, productors, distribuïdors, exhibidors, operadors i administracions. Aquesta llei ha de tenir present la situació del sector, la realitat geogràfica i els canvis tecnològics. Ha d'assegurar

l'estabilitat i el creixement de les empreses de producció (tenint present el caràcter cultural i industrial), ajudes a l'exhibició de productes cinematogràfics catalans, taxes sobre taquillatge i productes audiovisuals (DVD), aportacions de tots els sectors implicats, qualitat i coproducció, nous talents, mesures fiscals, subtitulats i R+D. Proposem crear un ens de gestió dels fons: Institut Català de l'Audiovisual.

- Volem un sistema teatral de compromís públic (Teatre Nacional de Catalunya, Lliure, Centre del Gest i el Moviment, centres de creació territorials, teatre alternatiu i teatre independent). Impuls de l'intercanvi de les produccions fetes al país, establiment de circuits estables, tenint present l'espai de l'Estat espanyol i l'internacional. Suport a les traduccions d'espectacles. Accent en la dramatúrgia clàssica, del món, de casa nostra i dels nous temps. Impuls de seus estables de companyies en els equipaments del territori.

- Enfortir un circuit estable de les diferents disciplines expressives (dansa, titelles, mim, circ...) amb continuïtat en el circuit estatal i internacional. Centre del Gest i el Moviment com a referent i no exclusiu del sistema d'aquests centres. Ha de ser un centre d'impuls en la creació, producció i difusió d'aquestes disciplines.

- Crear marques musicals com "JazzCAT" o "AflamenCAT, entre d'altres, per afavorir-ne la projecció.

- Tenir present el món editorial musical, reduït però molt necessari.

Novè eix: cultura és projecció

En un context de mercat globalitzat, i una cultura de dimensió petita en termes de mercat però que té una forta densitat cultural (creativa i industrial), ha de tenir com a objectiu prioritari el convenciment i la capacitat de generar possibilitats de projecció de la cultura, de donar sortida als seus creadors (artistes, científics i humanistes), a les empreses i a l'associacionisme cultural, des de la cooperació, el diàleg i el pacte. S'han de generar les condicions per crear circuits i xarxes. L'enfortiment del teixit cultural reforçarà la nostra projecció tenint present el nostre espai cultural i la península Ibèrica com a primer esglaó de consolidació i de projecció.

- Enfortir l'Institut Ramon Llull i consolidar la internacionalització de la cultura catalana, tot accentuant els programes i els acords amb d'altres territoris de parla catalana, institucions de projecció internacional d'altres països i les universitats.

- Garantir els espais centrals de difusió de les diferents disciplines com a motor de la creació de xarxes, circuits i projecció.

- Impuls de la coordinació amb els territoris de parla catalana.

- Reforç dels ponts de diàleg, els sistemes d'intercanvi i cooperació amb els territoris, els creadors i els intel lectuals de l'Estat espanyol i Portugal.

- Una nova aposta de Festivals i Fires. Concreció dels models (cap a festival públic), mapa, estructures i finançament. Prioritzar noves tendències i nous

talents, creació de nous públics, diversitat cultural i programacions de risc. Projectes de cooperació i nous formats.

- Presència a les fires més importants i en els centres de creació i de producció de cada àmbit (arts visuals, arts escèniques, músiques, disseny, audiovisual i cinema, edició i literatura...).

- Eix euromediterrani. Reforçar l'espai de cooperació cultural mediterrani.

- Més presència en els centres universitaris internacionals.

Desè eix: cultura és comunicació

L'apropiació de la informació i la seva transformació en coneixement per a la ciutadania és un acte cultural. En aquest sentit i com a mitjà difusor de les diferents expressions culturals, són necessàries unes majors responsabilitats i visibilitats de la difusió i de la programació cultural i educativa a les televisions i ràdios públiques i especialment la CCRTV i les TV locals. Hem de fer un replantejament del paper i de la presència de la cultura en els mitjans de comunicació que vagi més enllà dels espais de divulgació. Alhora, també hem de garantir l'accés universal als continguts i el foment lector com a base de llibertat, esperit crític i construcció del mateix imaginari personal.

- Pla de Foment de la Lectura, impulsat pel Govern i amb la participació d'escriptors, editors, llibreters, biblioteques, centres educatius i esportius, mitjans de comunicació...

- 100x100 d'accés als documents (sonor, imprès, audiovisual...) de la ciutadania. Garantir l'accés igualitari de tothom al llibre i la lectura, encara resten prop de 300.000 persones sense servei de proximitat.

- Fer complir les quotes de radiodifusió i els percentatges en la producció independent de les televisions segons la nova Llei de la comunicació audiovisual.

- Incorporació de les graelles de programació cultural en horaris adients.

- Establiment d'una programació pensada i realitzada pels creadors.

Onzè eix: cultura és el nostre univers, pressupost i instruments de gestió

Hem d'avançar en els aspectes que millorin la nostra gestió i alhora ens dotin dels recursos suficients i equilibrats. Hem d'avançar cap a l'equiparació de les dotacions pressupostàries amb les mitjanes europees. Pressupostos garants del desplegament normatiu i de les competències i facilitació dels instruments de suport als creadors i als sectors, tot millorant l'eficàcia i l'eficiència dels recursos i afavorint el treball a mitjà i llarg termini.

- Garantir el creixement sostenible fins al 3% del pressupost.

- Continuar amb el procés de transferències pendents de l'Estat a la Generalitat (patrimoni, gestió, fons bibliotecaris, recursos...).

- Un Observatori Cultural amb un sistema d'indicadors més eficient i que incideixi en els aspectes de desenvolupament social.

- Aplicar el model de finestra única. Hem de millorar els models de relació del departament amb els diferents àmbits i sectors.

- Distribució equitativa dels recursos al territori.

- Redistribució del pressupost: hem d'accentuar una major dotació pressupostària per a la cultura de proximitat i acabar amb el pressupost adreçat a pocs ciutadans. S'ha d'acabar amb la destinació de grans pressupostos per eixugar dèficits de grans equipaments (molt pressupost per a poc públic).

- Avançar en la redefinició de les aportacions de les caixes d'estalvis als projectes culturals, tot incidint, sobretot, en les polítiques culturals vers la diversitat i la cohesió social.

- Prioritzar contractes programa i sistemes oberts de foment i d'ajuts a la cultura.

- Suport diferenciat atenent la naturalesa del projecte (risc, qualitat, interès sociocultural...).

- Gestionar i millorar el marc legal del patrocini i del mecenatge.

- Vetllar per la política de dacions d'obra d'art.

- Impuls de noves polítiques fiscals, nous marcs de finançament (deduccions, exempcions, fiscalitat cultural...).

- Avançar en la implementació de les TIC, tant en la gestió interna com externa (xarxa biblioteques, webs, subvencions...).

- La gestió cultural: formació, regulació del sector, consolidar la professionalització a les administracions públiques.

- Política cultural de reconeixement i de promoció de l'especificitat de la Val d'Aran.

- Impulsar i sol licitar la determinació d'un IVA cultural reduït en tots els productes i serveis culturals (llibres, discs, DVD, instruments, entrades...).

- Incorporar en la gestió urbanística i en la planificació territorial els paràmetres culturals.

4.6 EL CATALÀ, DRET DE CIUTADANIA

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

D'acord amb l'Estatut aprovat el juny passat, correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'abast, els usos i els efectes jurídics de la seva oficialitat, i també la normalització lingüística del català. Igualment, correspon a la Generalitat i també al Conselh Generau d'Aran la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat *aranès* a l'Aran.

Amb tot, la col laboració i la participació dels ajuntaments del país ha estat i continua essent fonamental per desenvolupar moltes de les actuacions d'extensió del coneixement i ús de la llengua catalana.

Els 23 anys de govern de CiU van comportar uns primers anys centrats en la despenalització de la llengua catalana a l'empara de la Llei de normalització lingüística de 1983, especialment a l'Administració, l'ensenyament i els mitjans de comunicació institucionals. Els anys noranta del segle passat van evidenciar una progressiva desacceleració del procés i una preocupant manca de polítiques d'afermament i promoció efectiva de l'ús social del català.

Amb el govern sorgit del Pacte del Tinell, les competències en matèria de política lingüística van passar a dependre de la Conselleria de Presidència, tal com proposava ICV-EUiA en el programa electoral del 2003: "Per tal de visualitzar i de garantir que la política lingüística afecta tota l'activitat i totes les actuacions que desenvolupa el Govern, la seva dependència orgànica ha de desplaçar-se a Presidència. Un desplaçament que ha d'anar acompanyat d'un enfortiment de l'autoritat política sobre el conjunt dels departaments i que ha de garantir que la política lingüística actuarà, a més, com a element cohesionador i d'igualtat social de la societat catalana." També cal valorar positivament els recents Decrets 116/2005, de 14 de juny, del Consell Social de la Llengua Catalana, i 216/2005, d'11 d'octubre, d'estructura orgànica de la Secretaria de Política Lingüística, i la creació de la Casa de les Llengües.

Els pressupostos de la Secretaria de Política Lingüística (SPL) han augmentat un 84% entre 2004 i 2006, cosa que suposa gairebé 4 euros/habitant, enfront als 2,3 del 2003. El 60% del seu pressupost correspon a l'aportació al finançament del Consorci per a la Normalització Lingüística. Hi ha hagut altres aportacions en forma de subvenció vinculades a la Secretaria d'Immigració i s'han impulsat programes des de diversos departaments, com el d'Educació.

Els darrers tres anys han suposat un rellançament de les actuacions de política lingüística, entre les quals s'han de destacar la campanya per fomentar l'ús interpersonal del català, la creació de les oficines de garanties lingüístiques, els plans d'acollida lingüística, l'extensió del programa "Voluntaris per la llengua" o l'increment de l'oferta de cursos de català per a adults. En aquest context, s'ha treballat per estabilitzar el Consorci per a la Normalització Lingüística i per dotar-lo de més recursos.

La Llei de política lingüística, vuit anys després de la seva aprovació, continua essent incompleta en nombrosos aspectes. En aquest sentit s'ha de remarcar

que encara són nombrosos els ajuntaments que no han aprovat els reglaments d'ús a què fa referència el seu article 9 o que no tot el personal de la Generalitat ha acreditat els seus coneixements de català (article 11). Igualment pot parlar-se de transgressions sistemàtiques de la norma per part de l'Administració perifèrica de l'Estat.

Especialment rellevant és la situació a l'Administració de Justícia, on l'ús de la llengua catalana no arriba al 10%. El Registre Civil, a partir de l'aprovació de la Llei 12/2005, de 22 de juny per la qual es modifica l'art. 23 de la Llei de 8 de juny de 1957, del Registre Civil, ha pogut començar a normalitzar-se, des del punt de vista lingüístic.

En l'àmbit de l'ensenyament, la majoria dels centres de primària fa tot l'ensenyament en català, llevat de les assignatures de llengua i literatura castellana i les de llengua estrangera. Als centres de secundària es manté un alt grau d'incompliment de la normativa lingüística i també hi ha moltes dificultats per fer l'alfabetització de persones adultes en català.

Als mitjans de radiodifusió i televisió de concessió de què parla l'article 26 constatem la manca de compliment general d'aquests preceptes i la manca de regulació específica pel que fa a la franja horària, mentre continua sense resoldre's el capítol del cinema en català.

En l'àmbit socioeconòmic, continua l'incompliment dels preceptes de la llei. Cal remarcar que l'incompliment dels articles 15, 30, 31 i 32.3 imputable a les empreses i les entitats concernides es considera una negativa injustificada a satisfer les demandes de les persones usuàries i consumidores a la qual s'ha d'aplicar el règim de sancions que estableix la Llei 1/ 1990, de 8 de gener, sobre la disciplina del mercat i de defensa dels consumidors i dels usuaris, i en concret el seu article 4 f). En aquest sentit, el Departament de Comerç ha imposat algunes sancions i ha fet alguns requeriments que, amb tot, són encara insuficients.

D'altra banda, la legislació vigent no té tampoc una efectivitat pràctica suficient, com mostra l'absència del català en casos preceptius, com en l'etiquetatge dels productes amb denominació d'origen. En aquest sentit, resta pendent el desenvolupament de l'article 34 de la llei per tal d'estendre l'etiquetatge en català a tots els sectors i que l'Agència Catalana de Consum vetlli pel seu compliment. Complementàriament, cal assegurar la inclusió de la versió catalana en les instruccions d'ús i les informacions generals que acompanyen els productes, disponibles sovint en moltes altres llengües.

En un altre ordre de coses, la incorporació del català a les institucions europees ha estat parcialment resolta, tot i que no amb total satisfacció.

En conjunt, aquests quasi tres anys han comportat millores –especialment en el camp de la nova immigració– i han posat les bases per fer un salt endavant en els pròxims anys, que seran també els del desenvolupament del nou Estatut que preveu la igualtat del català i del castellà; el dret i el deure de conèixer el català.

EL MODEL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA D'ICV-EUiA: LES NOSTRES PROPOSTES

ICV-EUiA aposta per un model que conjuga territorialitat i drets personals, amb preeminència de la primera. Un model que (re)construeixi un entorn que asseguri la normalitat, l'estabilitat i la viabilitat de l'ús de la llengua en el seu territori (per a la qual cosa serà imprescindible la col laboració amb la resta de territoris de llengua catalana). En una perspectiva general, doncs, les comunitats autònomes de l'Estat espanyol s'haurien de regir pel principi de territorialitat, mentre que el principi de personalitat s'hauria d'aplicar en les relacions amb l'Administració central, és a dir, les diverses llengües de l'Estat haurien de ser oficials dins el propi territori i cooficials les institucions comunes.

Recuperar la normalitat de l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits, entenent-la com a patrimoni comú i com a eina d'integració en la societat requereix la bilingüització efectiva i generalitzada de la població no catalanoparlant, l'aprofundiment i desenvolupament normatiu de l'Estatut i de la Llei de política lingüística, la recuperació per a la llengua dels valors de prestigi social, de progrés i de modernitat i la seva incorporació plena a les tecnologies de la informació i la comunicació a més del reconeixement del plurilingüisme de l'Estat espanyol.

Des d'aquesta perspectiva, apostem per potenciar la llengua catalana –i l'aranès en el marc que defineix l'Estatut– com a instrument d'igualtat d'oportunitats, de cohesió social i ciutadania, a partir de les propostes següents:

1. Un compromís per la igualtat

Una llengua depèn en gran part del seu prestigi social, però, a més, totes les grans llengües modernes s'han vist obligades a legislar i a adoptar mesures d'autoprotecció. Avui, la legislació espanyola protegeix únicament la llengua castellana i discrimina les altres llengües oficials. Per això cal modificar la normativa espanyola que impedeix la igualtat entre les quatre llengües oficials en els seus respectius territoris. Estem convençuts que cal potenciar la llengua catalana com a instrument d'igualtat d'oportunitats, de cohesió social. I, alhora, que cal tenir cura que la política de foment de la llengua catalana travessi tota l'activitat, totes les actuacions, que desenvolupi el Govern de la Generalitat. L'aranès, per la seva banda, ha de tenir, en el seu àmbit, un tracte equivalent al del català.

Per aconseguir aquest compromís proposem:

Aprofundir i desplegar la legislació

- Elaborar i aprovar la llei de finançament del procés de normalització lingüística o, en el seu defecte, aconseguir un acord parlamentari que reguli el compromís de recursos financers per al desenvolupament de la Llei de política lingüística i el conjunt d'actuacions que comporta el procés de normalització del català –i de l'aranès–, en forma de percentatges que vinculin l'Administració.

- Remoure els obstacles legals i les pràctiques d'algunes administracions que s'oposen a la plena igualtat entre el català i l'espanyol.

- Garantir, des de la transversalitat, el desenvolupament i el compliment dels preceptes de la llei, així com les actuacions que despleguin el Pla General que acompanyarà la llei de finançament.

- Modificar la Llei de política lingüística en els aspectes que s'hagi pogut mostrar inoperant.

- Incorporar a la Llei de política lingüística la llengua de signes catalana com a dret i garantia de l'accés ple a la informació.

- Dur a terme les actuacions possibles en l'àmbit espanyol tendents a aconseguir el reconeixement extraterritorial de la llengua, i l'assumpció de la realitat plurilingüística de l'Estat, conjuntament amb els altres territoris amb llengües pròpies. Per aconseguir el reconeixement de la igualtat de drets per als parlants de les quatre llengües oficials a l'Estat espanyol, i amb caràcter general, ICV-EUiA proposa l'adequació de tota la legislació sectorial al principi de personalitat en l'àmbit espanyol i l'oficialitat oral i escrita de les quatre llengües. Per fer-la efectiva, caldrà arbitrar les mesures tècniques, legals i formatives que ho garanteixin.

  Per a això cal:

  - ✓ Aconseguir la plena igualtat lingüística en l'Administració perifèrica de l'Estat i en la de Justícia. D'acord amb allò que preveu el nou Estatut i amb la Proposició no de llei del Parlament de Catalunya aprovada juntament amb la Llei 1/98 de política lingüística i les diverses mocions i proposicions no de llei sobre el desenvolupament de la realitat plurilingüe de l'Estat aprovades pel Congrés dels Diputats (1997, 2004, 2005) cal adequar les normatives que regulen els usos lingüístics i la capacitació lingüística del personal al servei de l'Administració de l'Estat i de la de Justícia i les normatives que impedeixen o no fan efectiu el coneixement de la realitat pluricultural i plurilingüe de l'Estat espanyol, especialment a través dels ensenyaments mínims del sistema educatiu, les universitats i les escoles oficials d'idiomes.

    Proposem:

    - garantir la plena disponibilitat en les quatre llengües dels impresos, rètols i comunicacions, qualsevol que sigui el suport en què es produeixin
    - aplicar al personal d'aquestes administracions els mateixos criteris d'exigència de coneixement de la llengua que al de les respectives administracions locals i autonòmiques
    - garantir l'accés a la informació en la llengua de signes catalana (LSC) per part del personal al servei de l'Administració de l'Estat i de l'Administració de Justícia
    - garantir la presència de partides negociades específiques en els pressupostos de l'Estat per a normalització lingüística
    - oficialitzar un informe parlamentari anual sobre l'estat de les tres llengües oficials diferents del castellà per avaluar-ne la situació i recomanar línies d'actuació, d'acord amb els respectius parlaments

  - ✓ Aconseguir el reconeixement explícit i efectiu per part de l'Administració de l'Estat de la unitat de la llengua catalana. Aconseguir l'acompliment efectiu

de les diverses iniciatives aprovades en aquest sentit en el Congrés dels Diputats.

2. Normalització de la llengua

La normalització de la llengua catalana requereix una tasca informativa, pedagògica, d'impuls i de foment per fer-la avançar. ICV–EUiA proposem reforçar l'actuació coordinada del Govern en àrees tan importants com el món del treball, l'acolliment lingüístic, la promoció del cinema en català o les TIC. Cal incrementar les actuacions de foment de l'ús de la llengua i donar més empenta i més recursos al rellançament de la feina dels centres que depenen del Consorci per a la Normalització Lingüística que s'ha produït en aquesta legislatura.
D'altra banda, l'article 50.6 del nou Estatut estableix que els poders públics han de garantir l'ús de la LSC i de les condicions que permetin assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha de ser objecte d'ensenyament, protecció i respecte. En aquest marc, la LSC necessita un reconeixement i una resposta urgent i decidida del Govern de la Generalitat, en els seus diversos àmbits d'actuació, que s'haurà de formular a través d'un Pla d'Acció i Suport d'aquesta llengua.
ICV-EUiA pensa que cal centrar-se, especialment, sense menystenir altres sectors, en els camps de l'educació, les indústries de la comunicació i la cultura i l'àmbit socioeconòmic. En aquest sentit, cal potenciar, amb la implicació activa dels agents socials, la normalització lingüística en el món laboral com a sector preferent d'actuació i primordial en la recuperació plena de la llengua. D'altra banda, la formació esdevindrà essencial per assolir el desenvolupament integral de les persones al llarg de la seva vida. Cal, doncs, garantir la igualtat d'oportunitats en tots els nivells i etapes educatives i en tots els territoris i, alhora, establir vincles entre les diverses administracions i sectors implicats.

És per això que ICV-EUiA proposa:

Desenvolupar polítiques transversals amb incidència especial en la nova immigració, els mass media, les indústries i els serveis

- Aprofundir la implantació del Pla Nacional d'Acolliment Lingüístic per a persones nouvingudes, territorialitzat i dotat amb mitjans suficients que no depenguin majoritàriament de subvencions, que faciliti l'accés a la llengua catalana de totes les persones acabades d'arribar. Aquest Pla ha de comptar amb la complicitat i la col laboració de les administracions, les patronals i les organitzacions sindicals.

- Prioritzar l'aprenentatge de la LSC per a les persones sordes provinents de la immigració, des de la concepció que la llengua és un dret per a tota la ciutadania.

- Promoure la penetració en aquelles bosses d'exclusió lingüística que van acompanyades d'altres tipus d'exclusió social.

- Promoure actuacions que facilitin la transmissió intergeneracional de la llengua.

- Normalitzar l'ús social de la llengua de signes catalana, especialment en els serveis i actes públics, a través de mesures d'acció positiva, entre les quals les

referents a l'accés a la informació mitjançant la interpretació en LSC i la contractació pública d'intèrprets i assessors signants de LSC sords a la mateixa Generalitat.

- Dur a terme una campanya de sensibilització i dinamització lingüístiques per tal que els diferents grups del col lectiu sord català s'adhereixin als objectius d'ús de la LSC.

- Ampliar el Capítol V de la Llei de política lingüística amb els drets lingüístics dels treballadors i les treballadores de Catalunya.

- Establir incentius fiscals per a les empreses i comerços que inicïin processos de normalització lingüística que comportin la incorporació de la llengua catalana a totes les fases del procés de producció i comercialització.

- Aconseguir la igualtat lingüística en l'àmbit socioeconòmic i, en aquest sentit, adequar les normatives que imposen l'ús de la llengua castellana en el món socioeconòmic.

- Garantir, a través de sindicats, comitès d'empresa i patronals, l'existència d'articles i clàusules de normalització lingüística en tots els convenis col lectius. Preveure la protecció dels drets lingüístics dels treballadors.

- Garantir el dret de clients i usuaris a ser atesos (oralment i per escrit) en la llengua que escullin, d'acord amb el principi de disponibilitat recollit a l'Estatut.

- Garantir la inclusió de la llengua catalana en els plans de formació de les empreses públiques i privades. Preveure també que pugui ser-ne llengua vehicular.

- Fomentar la implicació activa dels sindicats i les patronals en els processos de normalització lingüística.

- Regular i potenciar l'ús del català en l'etiquetatge de tots els productes comercials d'acord amb l'Estatut i la Llei de política lingüística.

- Potenciar la xarxa de serveis lingüístics sectorials i adequar els recursos que s'hi destinen a la seva capacitat d'incidència en l'àmbit socioeconòmic.

- Potenciar el paper de l'Institut d'Estudis Catalans com a autoritat lingüística.

- Crear un centre de normalització i normativització de la LSC, encarregat d'elaborar-ne el pla general de promoció de l'ús, d'analitzar i estudiar les qüestions relatives a la seva normalització i normativització, de proposar als organismes competents les mesures apropiades per a l'aplicació de les disposicions referents a l'ús de la LSC i de vetllar per la seva implementació.

- Promoure actuacions sobre la normativització de la LSC: gramàtica, creació lèxica (modernització de la llengua general i neonímia o neologia dels llenguatges d'especialitat), etimologia, estandardització, sistema d'escriptura, atles lingüístic.

En el marc d'un ensenyament públic, de qualitat, científic i laic:

- Garantir l'ensenyament efectiu en els ensenyaments inicials i de la formació instrumental bàsica en català en la formació per a persones adultes, en la formació continuada i en la formació ocupacional.

- Dur a terme polítiques de suport a l'ensenyament del català a pares i mares, a l'ús del català en les AMPA i en les activitats no lectives.

- Promoure l'aprenentatge i l'alfabetització en català de la nova immigració. Impulsar polítiques d'integració en la societat i de foment del català com a llengua comuna de la societat catalana.

- Facilitar la incorporació d'idiomes propis de persones procedents de la nova immigració (tamazight, àrab, tagal, wòlof...) a l'ensenyament reglat i d'adults.

- Continuar incrementant la dotació de LICS i de professorat de suport per a l'ensenyament en català, tant a l'escola bressol com a infantil, primària, secundària i adults.

- Elaborar les plantilles dels centres en funció de les seves necessitats sociolingüístiques d'acord amb els seus plans de normalització lingüística, i dotar-los dels recursos necessaris.

- Potenciar la formació lingüística com un aspecte més de la formació general del professorat: domini oral i escrit de la llengua i de la terminologia pròpia de l'assignatura.

- Promoure l'ús del català en el món universitari com a llengua de docència i d'investigació.

- Vetllar perquè la inspecció faci complir la normativa en matèria lingüística.

- Promoure l'ensenyament i l'ús de l'aranès a la Vall d'Aran d'acord amb el que disposen l'Estatut, la Llei sobre el règim especial de la Vall d'Aran i la Llei de política lingüística.

- Promoure la llengua de signes catalana com a primera llengua: incorporar la LSC com a llengua vehicular i com a matèria obligatòria per a l'alumnat sord, persones sordes adultes i especialistes en la LSC.

- Promoure l'ensenyament de la LSC com a segona llengua adreçada a intèrprets de LSC, famílies i professionals.

- Prioritzar l'ús de la LSC en l'àmbit de l'educació obligatòria i superior en escoles bilingües (professorat signant i/o servei d'interpretació), per tal d'aconseguir que esdevingui una llengua vehicular a través de la qual s'accedeixi a l'aprenentatge d'altres llengües del contingut curricular (català, castellà i anglès, i altres llengües estrangeres), i també als continguts curriculars.

- Estimular i subvencionar l'elaboració de llibres i tota mena de materials didàctics en català i en LSC per part del professorat i impulsar convenis amb les editorials.

- Impulsar la presència de la LSC en l'àmbit universitari i acadèmic incorporant-hi un servei d'interpretació quan hi hagi usuaris estudiants i creant assignatures de lliure elecció per a l'aprenentatge de la LSC.

Els mitjans de comunicació i d'informació

Els mitjans de comunicació i d'informació a la nostra societat tenen i tindran un gran paper en l'educació i en la difusió de valors. En els propers anys, les diferències més profundes es manifestaran entre aquelles persones que tindran accés al coneixement, la tecnologia i la informació i aquelles que se'n veuran excloses. El mateix pot dir-se de les llengües. És per això que cal garantir la presència de les llengües diferents del castellà en els mitjans de comunicació audiovisuals, per a la qual cosa caldrà desenvolupar o adequar les normatives que regulen la presència de les llengües espanyoles diferents de la castellana a la ràdio i televisió pública i privada, a la cinematografia i als ajuts a premsa escrita i a l'edició, i d'una manera especial, la Llei 17/2006, de 5 de juny, de la ràdio i la televisió de titularitat estatal, i la Llei 10/1988, de 3 de maig, de la televisió privada.

En aquest sentit, ICV-EUiA proposen

- Aconseguir que les emissores que depenen dels governs autonòmics i que emeten en llengües diferents de la castellana tinguin cobertura estatal.

- Garantir la presència de les llengües espanyoles diferents de la castellana a la ràdio i televisió pública i privada, així com l'existència de desconnexions en horaris *no marginals*.

- Rendibilitzar, mentre n'hi hagi, els doblatges i subtitulacions fets per a les grans cadenes de televisió o per als cinemes garantint-ne la continuïtat en les televisions locals i en la televisió per cable, en vídeo i en DVD i facilitant-ne l'exhibició en sales comercials i no comercials de tots els territoris de llengua catalana.

- Promoure la creació d'una xarxa de comunicació local en català que suposi, a la llarga, la creació d'un espai comunicatiu en català.

- Dur a terme les actuacions oportunes per garantir l'acompliment de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya, pel que fa a l'ús de la llengua catalana i potenciar-hi l'ús del català en la publicitat.

- Afavorir la presència del català en els nous mitjans i suports, les telecomunicacions, Internet, la indústria multimèdia, els mass media i en general en la indústria de la comunicació.

- Garantir l'existència de productes informàtics en català i, en general, en les TIC, en igualtat de condicions amb l'espanyol.

- Promoure l'ús de la LSC en els àmbits de les noves tecnologies, els mitjans de comunicació i l'audiovisual, amb la voluntat d'assolir-ne la plena normalització en l'àmbit de les comunicacions i campanyes públiques.

- Garantir l'ús del català en la publicitat en les activitats que es realitzen amb el suport de les administracions públiques.

- Coordinar les actuacions en tots aquests terrenys per tal d'optimitzar recursos i aprofitar la creixent interdependència entre ells.

- Afavorir la transformació de les actuals formes de producció d'informació en català en formes multimèdia.

- Promoure la digitalització del patrimoni lingüístic lligada a la renovació de les actuals formes d'ensenyament.

- Concedir prioritat a la tasca de producció de material multimèdia en català per al sector educatiu i treballar perquè, en general, tots els gèneres de la comunicació tinguin la seva pròpia versió en català.

- Privilegiar el suport a la producció i a la competitivitat per poder donar satisfacció a la demanda de comunicació interactiva, en totes les seves especialitats i gèneres.

- Elaborar i executar polítiques de promoció, de prestigi i de suport sostingut i diversificat en els diferents àmbits de manifestació de la llengua.

- Promoure la creació d'una cadena pública de televisió de caire educatiu en què tingui un paper destacat l'ensenyament audiovisual de les llengües oficials espanyoles, l'alfabetització d'adults i la formació a distància de persones adultes.

3. Un impuls a la participació

Cal que el procés de normalització lingüística torni a veure's –i a ser– com a factor de modernitat i de progrés. Cal recuperar-ne els valors de participació, de reivindicació, de progressisme, de coresponsabilització de la ciutadania. Cal que el català torni a ser *cosa de tothom*.

Per a això ICV-EUiA proposen:

Adequar el Consorci per a la Normalització Lingüística als nous escenaris del segle XXI.

- Continuar la feina iniciada en clau de futur sobre els seus objectius, funcions, competències, finançament i estructura. Superar els buits o duplicitats entre les seves funcions o activitats i les de la SPL, tot considerant el CPNL com a xarxa territorial única i vinculada als municipis.

- Revisar amb el conjunt de municipis les seves prioritats en polítiques de normalització lingüística per tal de crear propostes adaptades a la realitat de cada territori que es concretin en plans locals de normalització lingüística.

- Acordar un nou sistema de finançament que garanteixi l'aportació suficient del Govern com a titular de la política lingüística del país, i de l'Administració local per a les polítiques municipals. En aquest sentit, garantir els pressupostos

suficients per donar un nou impuls a l'activitat del CPNL que li permeti afrontar els nous reptes.

- Augmentar els recursos econòmics, materials i humans –amb una adequada política de personal– necessaris per desenvolupar les seves funcions, amb una especial atenció a les diverses realitats sociolingüístiques del país.

- Assegurar la participació activa de les administracions locals en el disseny i en la gestió de les polítiques lingüístiques de la Generalitat de Catalunya, fonamentalment a través dels òrgans locals del Consorci per a la Normalització Lingüística i, en aquest sentit, impulsar la dinamització dels consells de centre enfortint-los amb la participació del màxim d'agents socials representatius dels diversos sectors, dins cada àmbit territorial.

- Impulsar l'actuació del Consell Social de la Llengua Catalana, i el ressò públic de les seves activitats.

- Consolidar l'ús del català com a llengua pròpia de les administracions.

Promoure l'articulació del territori de llengua catalana

- Promoure la cooperació entre els organismes competents en matèria de normalització lingüística dels territoris de llengua catalana.

- Establir acords en matèria lingüística (coordinació de criteris lingüístics, presència de les diverses variants dialectals en els doblatges i en les produccions pròpies) amb els mitjans públics dels territoris de parla catalana.

- Garantir la unitat de la llengua de signes catalana establint la necessària col laboració amb la resta de territoris on s'utilitza.

- Activar mecanismes que permetin dur a terme la signatura d'un acord entre els governs dels diferents territoris de llengua catalana per tal de promoure el desenvolupament del patrimoni lingüístic i cultural comú.

- Revitalitzar, en el seu vessant lingüístic, la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull, i treballar per incorporar-hi la resta de territoris de parla catalana.

Aconseguir el reconeixement efectiu del plurilingüisme a l'Estat espanyol

- Modificar les lleis espanyoles que impossibiliten o treballen contra la igualtat de les llengües oficials en parts del territori espanyol.

- Aconseguir l'equitat de presència de la llengua catalana en els mitjans comunicacionals i mass media.

- Esmenar la Constitució per tal que reculli el reconeixement extraterritorial de la llengua i assumeixi la realitat plurilingüística de l'Estat.

- Continuar treballant per aconseguir el reconeixement ple de la llengua catalana a les institucions europees.

4.7 L'ESPORT, UN DRET DELS CIUTADANS I DE LES CIUTADANES

L'esport és un dret dels ciutadans i de les ciutadanes que forma part de l'exigència actual de qualitat de vida i que, per tant, ha de ser fomentat amb recursos públics per l'Administració catalana.

Els recursos públics destinats a l'esport s'han d'esmerçar prioritàriament a l'àmbit educatiu on s'ha de garantir que les activitats portades a terme estiguin al servei d'una educació igualitària, i que contemplin tant la diversitat de gènere i multicultural com l'atenció a les persones amb necessitats específiques. Caldrà fer un èmfasi especial en la creació, la millora i l'adaptació tant de l'espai com dels programes i dels professionals responsables, per impulsar la millora de la qualitat de l'ensenyament amb formació continuada i programes d'investigació.

L'esport és un sector que ha de contemplar la concertació entre el públic i el privat. D'una banda, és una activitat de caràcter civil o cívic i, de l'altra, és un dret que cal garantir a tots els ciutadans i les ciutadanes que vulguin. És necessària la concertació dels objectius públics amb la gestió privada (en particular amb els ens privats no lucratius i associatius) i sense desigualtats.

Amb referència a les activitats cíviques caldrà millorar la qualitat de l'oferta pública tot vetllant per la perfecta capacitació del personal responsable de dur-les a terme. Es promourà una diversificació de les activitats ofertades prou àmplia per poder recollir totes les necessitats dels usuaris i de les usuàries.

Catalunya és un país fortament esportiu. La profunda evolució que l'esport ha experimentat suscita nous problemes i planteja noves necessitats que han de ser assumits adequadament pel Govern català. Les dues característiques més acusades d'aquesta evolució (la seva universalització, d'una banda, i la consolidació d'un fort sector professional, per l'altra) exigeixen cada dia amb més urgència l'afirmació de l'esport com a activitat de ciutadans, de persones subjectes de drets i deures, amb iguals oportunitats, socialment actives, que es comporten lliurament i democràticament, capaces d'associar-se, d'exercitar la solidaritat i de donar continguts culturals a la seva activitat esportiva.

La nova definició i ampliació de les competències en matèria esportiva que l'Estatut d'Autonomia del 2006 enumera en l'article 134 fan possible concretar els camps d'actuació de Catalunya en l'esport.

L'esport professional és una realitat inqüestionable i autònoma dels poders públics, que requereix una regulació, mínima, però suficient i eficaç, que garanteixi la seva incardinació en el sistema esportiu del país i la seva honestedat. Cal garantir especialment els drets dels i de les esportistes professionals, l'honestedat de la competició (lluita contra les pràctiques irregulars, el dopatge, la violència...) i la contribució de l'esport professional en el conjunt del sistema.

L'esport d'elit és un referent necessari de tota la realitat esportiva d'un país. A Catalunya cal prestar una atenció especial a aquest nivell, i assegurar la plena capacitat de les federacions catalanes per definir autònomament els seus objectius. En aquest sentit, cal desenvolupar un pla específic de finançament (especialment amb recursos privats: una mena de pla ADO català), garantint

programes propis de preparació, de selecció i de participació en competicions oficials o amistoses, fins i tot, en l'àmbit internacional.

Un país pot aspirar a objectius elevats i duradors en l'esport quan ha resolt correctament el paper de l'Educació Física i l'Esport en l'etapa escolar. Aquest objectiu requereix a Catalunya la conjunció eficaç de les administracions educativa i esportiva, els ajuntaments i les organitzacions esportives, escolars i altres entitats de lleure infantil i juvenil. Cal garantir l'educació física escolar, transcendir els "Jocs escolars competitius" amb una oferta àmplia de "pràctica esportiva" i de programes integrats d'esport i de lleure.

El creixement de la demanda de pràctica esportiva no ha anat sempre acompanyat d'una oferta associativa prou amatent a aquestes noves necessitats. Avui una quantitat molt important de ciutadans i de ciutadanes practiquen esport assíduament "per lliure". D'altra banda, la creixent identificació de la pràctica esportiva com un pur "consum" fa témer per la important aportació d'aquest sector a l'estructuració de la societat civil: l'associacionisme esportiu. En aquest sentit, el govern català i els ajuntaments han d'adoptar mesures de suport i de foment de l'associacionisme esportiu en qualsevol de les seves modalitats: clubs, associacions, cooperatives de consum...

L'esport és un instrument excel lent d'integració social per a les persones amb algun tipus de discapacitat, per als immigrants d'altres països o per a altres col lectius amb situació de marginació. L'Administració esportiva catalana i el mateix teixit associatiu ha de prendre cura de facilitar la pràctica esportiva a aquests grups socials.

L'esport és també una forma de promoure la salut dels ciutadans si es practica de forma adequada a les capacitats i les necessitats físiques de cada persona. Per aquesta raó caldrà insistir en les iniciatives desenvolupades pel govern des de la Secretaria General d'Esports i el Departament de Sanitat aquests darrers tres anys, tant a nivell de polítiques preventives com a nivell d'adopció de mesures i de protocols terapèutics.

L'esport ha de ser organitzat de forma que respecti el medi ambient i que promogui l'aplicació de tècniques i de procediments que contribueixin al desenvolupament sostenible. El Govern ha de conduir la lluita contra el dopatge contra la violència de l'esport i contra les extralimitacions o les pràctiques nocives per a l'esportista. Però, també ha de fomentar les condicions, al camp i a la ciutat, que afavoreixin les pràctiques esportives, que facilitin un apropament cultural al medi i la solidaritat dels participants en les pràctiques esportives.

Cal definir adequadament els òrgans rectors del sistema esportiu català, dels principis de concertació públic-privat, garantint la participació de tots els sectors esportius, la presa de decisions democràtica i transparent i l'autonomia de gestió de cada sector. Així mateix, cal articular la integració definitiva de l'INEFC a la Universitat catalana i avançar en la concreció de les titulacions professionals relacionades amb l'Esport, especialment les de monitors, tècnics i entrenadors, i en la seva formació curricular.

BALANÇ DE L'ACTIVITAT ESPORTIVA D'AQUESTS TRES DARRERS ANYS

L'actual govern de la Generalitat és el que ha treballat més per tal que l'esport sigui un eix vertebrador de la nostra societat i ha intentat posar en marxa diferents programes com ara l'ampliació del Centre d'Alt Rendiment i del circuit de Montmeló. Cal pensar que amb els 23 anys de govern de CiU, a part de l'inicial Decret de Federacions, mai revisat a fons, de crear la UCEC i la UFEC, no s'ha fet gairebé res que contribuí a estructurar el sistema esportiu català.

Cal dir que els nous programes, entre ells el Pla Esport a l'Escola, han estat importants per crear noves associacions esportives de joves i fer partícips i protagonistes les AMPA i els nois i les noies. S'ha treballat conjuntament l'esport, l'educació, la salut, la participació, l'oci i el món del treball.

Igualment s'ha fet un notable esforç per clarificar el funcionament de les Federacions esportives, per ampliar el finançament públic de les activitats que tenen encomanades i per estructurar, per primera vegada, la "xarxa complementària" d'instal.lacions esportives, lligades a la tecnificació dels diversos esports.

La creació d'instal lacions esportives de la "xarxa bàsica" també ha estat impulsada, després de 10 anys de limitacions i d'absència de recursos.

Després d'anys sense punts clars de referència, s'ha iniciat una reflexió sobre el Sistema esportiu de Catalunya i les seves estretes relacions amb els sectors de l'educació, la salut, el treball i l'oci.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

Sobre l'estructura administrativa de l'esport

- La Secretaria General de l'Esport ha de ser la instància de decisió de les polítiques esportives públiques i, per tant, l'interlocutor del conjunt de la societat civil esportiva. No ha de ser, en canvi, la gestora de l'esport.

- El Consell Català de l'Esport ha de ser l'òrgan de concertació entre l'Administració esportiva i la societat civil esportiva que assumeix la tasca de definir els objectius, els programes i les mesures generals de l'esport a Catalunya, així com l'Administració de tots els recursos que s'hi destinin, ha d'evolucionar cap a una concepció veritablement consorciada de la seva estructura i funcionament que el converteixi en un instrument real de concertació entre l'Administració i el sector privat, superant la temptació de perpetuar el dirigisme de l'Administració de la Generalitat de forma encoberta. Per això cal potenciar la participació de les altres administracions i de la societat civil (federacions, consells esportius, organitzacions empresarials i sindicals...) en els òrgans de govern d'aquest organisme autònom. Igualment, cal ajustar l'estructura territorial del Consell Català de l'Esport a la nova estructura del país, amb una descentralització adient i amb serveis territorials amb mitjans i competències suficients.

- Delegar en els ajuntaments, comarques i vegueries (quan s'escaigui) les responsabilitats administratives referents a l'esport en edat escolar (consells esportius inclosos): el foment de l'esport per a tothom, el suport de l'associacionisme esportiu i la construcció, el manteniment i la gestió de les instal lacions esportives. En aquest sentit, es determinaran els criteris per transferir recursos a les administracions locals.

- Després de tants anys sense desenvolupar la Llei de l'esport, cal actuar en el sentit de:

  - ✓ Simplificar els tràmits per a la constitució de clubs i d'entitats esportives.
  - ✓ Treballar amb les federacions esportives un nou Decret regulador del seu funcionament democràtic, assumint i desenvolupant la llarga experiència acumulada.
  - ✓ Desenvolupar un sistema de relació Administració-Federacions, basat en contractes-programa a partir de la realització d'una planificació estratègica de cada federació.
  - ✓ Desenvolupar la definició de la "xarxa complementària" d'instal.lacions, a partir del treball realitzat i d'acord amb les diverses federacions.
  - ✓ Garantir la formació dels gestors de les federacions.
  - ✓ Revisar, amb els Consells Esportius, el seu decret fundacional, de forma que es clarifiqui el seu caràcter jurídic, els seus objectius, els seus programes i la seva coordinació, així com la seva relació amb les diverses administracions locals.
  - ✓ Revisar el marc jurídic i regulador de la UFEC i de la UCEC, d'acord amb aquests organismes, precisant el seu caràcter jurídic, els seus estatuts i les seves funcions, així com els mecanismes de col.laboració i de control de l'Administració esportiva.
  - ✓ A nivell de direcció de federacions i consells, cal dur a terme una veritable política de gènere tot introduint elements de discriminació positiva. Regular que en un període de temps suficient, la representació del nombre de dones en les Juntes Directives de Federacions i de Consells es correspongui, almenys, amb el nombre de dones esportistes que participin en les seves activitats.
  - ✓ Incentivar a les parts (federacions, consells i sindicats) per a la negociació del primer conveni col lectiu català de federacions i de consells esportius que suposi el final de certes pràctiques laborals fora de norma i que faci possible la participació de la representació dels treballadors en els òrgans de govern d'aquestes entitats.

Esport professional

- Definir el caràcter plenament mercantil i, per tant, autònom i no subvencionable, de les societats que regeixen els equips que participen en competicions professionals, sigui quina sigui la modalitat esportiva o la forma que adoptin aquestes societats.

- Garantir les condicions d'homologació esportiva d'aquestes competicions professionals. La responsabilitat del compliment d'aquestes condicions serà de les societats titulars dels equips. Les condicions que han de regular l'homologació esportiva es referiran a:

- ✓ l'acceptació de la disciplina esportiva establerta per les lleis de l'esport i de les reglamentacions federatives (que podran contemplar peculiaritats per a les competicions professionals, a proposta de les lligues professionals).
- ✓ el respecte a les normes sanitàries, laborals, fiscals o governatives que siguin d'aplicació. La participació a les seleccions nacionals dels jugadors/es seleccionats, d'acord amb els termes legalment determinats i els pactes amb les federacions.

- A fi de garantir la contribució de l'esport professional a l'esport de base, cal estudiar l'establiment d'una taxa específica sobre les transaccions i els fitxatges de jugadors professionals que es destinaria a l'esport de base a través del CCE.

L'esport en edat escolar

El Consell Català de l'Esport ha de definir i aprovar les característiques que han de distingir la pràctica esportiva en edat escolar: valors a transmetre, requisits tècnics, recursos garantits... La UCEC n'ha de garantir l'execució, d'acord amb els objectius i les formes de participació definides pel CCE.

- Tots els ajuntaments (o els consells comarcals en qui hagin delegat els ajuntaments) han d'assumir les competències i els recursos de la iniciació i del foment de l'esport entre la població escolar. A aquest efecte, i d'acord amb les orientacions del CCE, definiran cada any una oferta adreçada a tots els nens i les nenes en edat escolar, d'acord amb les escoles i les entitats competitives i formatives (esplais, agrupaments...). La gestió d'aquesta oferta anual s'encarregarà als consells esportius que la podran complementar amb recursos propis o patrocinis específics.

- L'Administració educativa prendrà mesures per tal d'assegurar que cada centre incorpori al seu Projecte educatiu i curricular l'impuls de les activitats relacionades amb l'esport, incloses aquelles que es realitzen fora de l'horari lectiu. Al mateix temps, garantirà la presència qualificada del professor/a d'Educació Física a totes les escoles, així com els mitjans materials necessaris, aprofundint en el Pla Especial a les escoles d'educació primària i secundària. També estudiarà un nou perfil d'aquest professorat que permeti coordinar totes les activitats esportives realitzades i amb formació sobre educació no sexista per promoure la coeducació en l'àmbit de la pràctica de l'esport. Al nostre entendre, les AMPA han de participar en l'elaboració d'aquest projecte de centre que haurà de ser aprovat pel seu Consell Escolar.

- Els nois i les noies podran participar en el Pla Local o Comarcal a través de qualsevol forma associativa: l'escola (que ha de jugar un paper cabdal), el club esportiu, l'esplai, l'associació de veïns... Per participar caldrà que accepti els requeriments de participació i de formació que estableixin tant les normes generals de la UCEC com les de la mateixa oferta.

- Establir un únic marc de competició. Les diferents competicions esportives haurien de funcionar sota un mateix criteri, és a dir, UCEC i UFEC, haurien de treballar conjuntament executant les normes sorgides de CCE i sota l'execució dels Consells Esportius, atesa la seva implementació territorial.

- Potenciar la formació a tots els nivells: entrenadors, monitors, ajudants delegats i, fins i tot, els pares i les mares. Caldrà que l'Escola Catalana de l'Esport, porti a terme processos de formació no reglada d'iniciació i de formació permanent.

- Cal regular i homologar les titulacions dels monitors i les monitores de l'activitat esportiva amb les d'activitat de lleure. Caldrà, doncs, crear una oficina d'homologació, per a aquestes i d'altres titulacions que es donin en altres àmbits.

L'Esport per a Tothom

Les polítiques d'Esport per a Tothom, avui, han de garantir l'accés a la pràctica esportiva dels ciutadans i de les ciutadanes, independentment de les seves limitacions socials, culturals o físiques. Les administracions han de vetllar per la qualitat de la pràctica esportiva dels ciutadans i de les ciutadanes i corregir els efectes negatius del mercat esportiu. La pràctica regular de l'activitat fisicoesportiva és un indicador més de la qualitat de vida i una acció preventiva en l'àmbit de la salut.

L'objectiu social de l'Esport per a Tothom és més necessari que mai per corregir les desigualtats en l'accés a la pràctica esportiva i és una eina d'integració social. L'Esport per a Tothom és una eina útil en la integració de les famílies nouvingudes, sobretot dels més joves. L'esport és un llenguatge cultural i físic universal i un vehicle de comunicació intercultural. L'Esport per a Tothom també és un instrument d'intervenció en situacions de risc i en programes de reinserció social. L'Esport per a Tothom ha de promoure polítiques d'igualtat en l'àmbit esportiu, en l'adaptació de la reglamentació i en les tècniques esportives i, especialment, en la igualtat home-dona, tant en la pràctica esportiva com en l'accés a les funcions directives i tècniques de l'organització esportiva.

La pràctica de l'Esport per a Tothom va lligada a una activitat fisicoesportiva, respectuosa i sostenible en relació amb el medi ambient.

Les administracions públiques han de donar suport a les polítiques i als programes de l'Esport per a Tothom, tot garantint el seu pluralisme associatiu, cultural i esportiu. Proposarem la creació, en el marc de la Secretaria General d'Esports, d'una responsabilitat d'Esport per a Tothom, que s'ocuparà de les relacions amb els diversos agents que hi intervenen, de la relació amb el Departament de Sanitat i de garantir la igualtat d'oportunitats.

L'associacionisme esportiu

- Afavorir les formes associatives de la pràctica esportiva des de la mateixa base, de forma que qualsevol grup de persones que volen practicar esport, de forma senzilla, puguin constituir el seu club i gaudir dels serveis i els avantatges en tècnics, instal lacions, assegurances...

- Estudiar tractaments fiscals favorables a les associacions esportives i als clubs de base, en tant que simples instruments per a l'autoorganització de l'activitat esportiva i a les associacions o clubs poliesportius, en tant que exerceixen una

funció social de gestió de serveis i d'articulació associativa sense ànim de lucre. Afavorir les accions de mecenatge adreçades a les associacions esportives sense ànim de lucre.

- El Consell Català de l'Esport ha de promoure estudis, congressos i intercanvis que afavoreixin la recerca de fórmules més modernes del fet associatiu en l'àmbit de l'esport.

Les competicions amateurs

L'Administració esportiva, a través del CCE i de la UFEC, hauria de prestar una atenció important a aquest sector tan extens i tan complex que podem englobar sota el concepte de "competició amateur" o de "professionalització imperfecte".

- Adoptar mesures que facilitin l'abaratiment dels costos de la competició (reduir els àmbits territorials, les fases, etc.), de les mútues esportives i d'altres serveis necessaris.

- Condicionar, reduir o eradicar les transaccions econòmiques (fitxatges, retribucions...) que llastren les economies de clubs modestos.

- Desenvolupar programes de formació de tècnics, directius i altres agents esportius.

- Facilitar la creació de lligues socials en col laboració amb agrupacions d'Esport per a Tothom.

- Estudiar programes que facilitin la recerca d'esponsorització de determinats esports amateurs o la seva inclusió en programes de patrocini de l'esport d'elit.

- Prestar una especial atenció als equips de competició femenina, amb una veritable política de gènere, introduint elements de discriminació positiva, facilitant el seu progrés i la seva participació en competicions d'elit.

L'esport d'elit

- Després de sis anys de funcionament del programa ARC, cal dur-ne a terme una valoració acurada i redefinir-lo en funció d'objectius clars i assolibles, tot perfeccionant la racionalització realitzada en els darrers 3 anys.

- Promoure un fons econòmic que faciliti la realització de programes ambiciosos de preparació dels i de les esportistes catalanes d'elit i de les seleccions catalanes, amb el suport de les estructures tècniques de l'alt rendiment esportiu. Aquest fons ha de cercar recursos de patrocinis privats amb el suport dels mitjans públics de comunicació.

- El Govern català ha de prendre les iniciatives necessàries per fer possible que les seleccions i els esportistes catalans puguin participar directament en les competicions en l'àmbit de l'Estat i en l'àmbit internacional i modificar el Decret que regula les seleccions catalanes, en el sentit de fer possible la participació

dels nouvinguts. Si una persona té dret a l'ensenyament i a la sanitat, també ha de tenir dret a practicar l'esport i a representar Catalunya.

Les infraestructures esportives

- Articular un Pla de Sanejament i revisar formes de funcionament del Centre d'Alt Rendiment. Simplificar-ne l'estructura, cercar l'adequació dels mitjans i la seva eficiència, l'apropament dels i de les esportistes als seus àmbits d'origen (especialment els més joves) i la coordinació amb el Pla Català de l'Esport d'elit.

- Estudiar la creació de centres de tecnificació d'àmbit intercomarcal que també es puguin fer servir per a usos generals (escolar, ciutadà, de lleure, etc.).

- Garantir la correcta distribució territorial de les instal lacions convencionals de competició i de lleure, si pot ser combinades en els mateixos espais.

- Preveure en el pressupost del Govern català el manteniment dels recursos per a instal lacions esportives aprovats en els dos darrers anys, de forma que permetin complementar els pressupostos de les diputacions i dels ajuntaments.

La integració esportiva

Les administracions catalanes han de garantir les iniciatives de foment i de suport econòmic que facilitin la igualtat d'oportunitats de tots els ciutadans i les ciutadanes per a la pràctica esportiva, especialment aquells col lectius que poden trobar major dificultats. En aquest sentit, s'han d'esmerçar programes, en col laboració amb els agents esportius privats, que facilitin la pràctica esportiva de les dones de totes les edats, el jovent, els immigrants, les persones discapacitades o les persones en situació d'exclusió social. Cal eliminar les dificultats legals que no fan possible la participació dels nouvinguts en les seleccions esportives catalanes, reduint els anys de residència requerits actualment, especialment pel que fa a les seleccions "de base".

L'esport sostenible

El govern ha de prendre les mesures necessàries de lluita contra el dopatge, la violència i les pràctiques de risc per a l'esportista.

El govern i els ajuntaments han de promoure les condicions favorables per a la pràctica esportiva lliure al camp i a la ciutat. El govern i els ajuntaments han de promoure pràctiques esportives i esdeveniments que afavoreixin la solidaritat dels participants, el coneixement del medi i el seu respecte. Establir normes i desenvolupar mesures que permetin regular, de forma sostenible, l'activitat esportiva dels ciutadans i de les ciutadanes a la natura: esports d'aventura, pesca, caça, circuits de motocròs i autocròs, camps de golf, estacions d'esquí, ports esportius...

L'aigua és un bé escàs i cal que entre tots/es en fem un bon ús. En aquest sentit, cal fomentar l'ús dels camps de gespa artificial, ja que a més de la seva

rendibilitat econòmica, poden tenir una major ocupació, el seu manteniment és de baix cost i té un estalvi d'aigua molt important. El golf i l'esquí són esports que en els darrers 10-15 anys s'han popularitzat molt. Cal limitar els camps de golf atesa la despesa d'aigua que provoquen. En tot cas, cal que els que ja són en funcionament facin ús d'aigües freàtiques per al reg de la seva gespa. En el cas de l'esport d'esquí cal limitar l'especulació immobiliària i l'excés d'infraestructures que s'han creat en el seu entorn.

5 CATALUNYA, RADICALMENT DEMOCRÀTICA, PER UNA ALTRA GLOBALITZACIÓ

5.1 Radicalitat democràtica i participació ciutadana
5.2 Gais, lesbianes, homes i dones transsexuals i bisexuals: igualtat de drets i d'oportunitats
5.3 Catalunya, referent de la cultura de pau
5.4 Polítiques de solidaritat internacional i cooperació al desenvolupament dels pobles
5.5 El compromís d'instituir una política pública de la memòria democràtica

5.1 RADICALITAT DEMOCRÀTICA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

BALANÇ DE L'ACCIÓ DEL GOVERN DE LA GENERALITAT

Introduir la participació com un dels eixos fonamentals i vertebradors de l'acció política ha estat una de les innovacions més importants del nou govern, ja que fins aquest mandat el Govern de la Generalitat no tenia veu en aquest àmbit.

Per això, des d'ICV-EUiA vam voler passar de la retòrica als fets, ja que entenem la participació com un objectiu estratègic i fonamental que ha d'impregnar el conjunt de l'activitat d'aquest govern. I aquesta aposta s'ha vist reflectida en la creació de la Direcció General de Participació Ciutadana dins el Departament de Relacions Institucionals i Participació.

Destaca per la seva innovació i ambició el procés participatiu del nou Estatut. Tots els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya, així com el conjunt del teixit associatiu, han estat cridats a dir la seva sobre el nou Estatut, a fer arribar les seves propostes. El procés va comptar amb el seguiment de molta gent i de moltes entitats, i el contingut de l'Estatut no seria tan avançat socialment, ecològicament i nacionalment sense l'aportació de la ciutadania. Més de 100.000 persones i 500 entitats van participar en el procés participatiu de l'Estatut i una bona part del seu contingut va ser proposat directament pels sindicats, pel Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, per les Federacions d'ONG...

També es va impulsar la reforma de la Iniciativa Legislativa Popular, un dels compromisos destacats del programa d'ICV-EUiA del 2003. Ara comptem amb una de les legislacions més avançades i més democràtiques d'Europa: s'ha rebaixat l'edat mínima als 16 anys, s'ha reduït el nombre de signatures necessàries de 65.000 a 50.000, s'ha allargat el termini per recollir-les fins als 120 dies i s'ofereixen més facilitats i també més ajuts.

En tercer lloc cal esmentar les subvencions a ens locals per a l'impuls de processos participatius. Una altra novetat d'aquest govern. Per fi els nostres municipis compten amb el suport econòmic i l'assessorament del Govern de la Generalitat en aquest àmbit. En concret, el 2005 es van subvencionar 156 projectes per un import total de 970.000 euros, i el 2006 els projectes van arribar als 185 i l'import total de les subvencions va pujar fins als 1.803.387,35 euros.

Més enllà d'aquestes accions amb un impacte més directe i palpable, també se n'han impulsat d'altres amb una perspectiva a mitjà termini, destinades a conèixer els dèficits participatius a la societat catalana i a detectar maneres de revertir-los. En aquest sentit, un dels principals objectius és millorar la participació ciutadana en aquelles polítiques públiques amb un impacte fort i directe sobre el territori, com ara les infraestructures. Per això, s'ha impulsat un estudi sobre les percepcions de les plataformes de defensa del territori existents a Catalunya respecte a la seva interlocució amb la Generalitat. Igualment s'ha conformat un grup de treball amb experts per tal d'analitzar com vehicular l'opinió de la ciutadania en la definició d'aquestes polítiques.

A la mateixa filosofia responen les línies d'estudi i de treball iniciades recentment per fomentar la participació, precisament d'aquells col lectius que destaquen

per fer sentir poc la seva veu, com ara les dones, els immigrants o els menors d'edat.

Finalment, també s'ha impulsat la participació ciutadana en l'elaboració de les polítiques públiques i els projectes de llei d'altres departaments del Govern. Així, la Direcció General de Participació Ciutadana ha elaborat i recolzat processos de participació en l'elaboració, per exemple, de la Llei de serveis socials, la Llei d'infància o el Pla de Presons. A més, també s'ha treballat a millorar la qualitat d'espais estables de participació, com els consells de participació en diferents àmbits.

La seva activitat ha estat molt més extensa del que aquí recollim. La seva incidència i el suport que ha rebut demostren la necessitat que hi hagués una política pública de promoció de la participació ciutadana des del Govern de la Generalitat. Per això es fa tan imprescindible que aquesta política continuï en el proper govern.

Finalment, cal destacar que la participació ciutadana s'ha recollit en el nou Estatut d'Autonomia de manera que passa a formar part de la norma fonamental de Catalunya. En primer lloc com un dret (art. 29) tant pel que fa a la participació en les eleccions, en l'activitat parlamentària i en les polítiques locals i autonòmiques, com també la possibilitat de promoure convocatòries de consulta popular. I també com un principi rector que ha de guiar l'acció dels poders públics (art. 43), on es recull la voluntat de fomentar-la i de desenvolupar polítiques participatives, i el compromís per facilitar i ajudar a promoure una participació ciutadana efectiva i de qualitat.

També atorga a la Generalitat la competència exclusiva en la realització de consultes populars (art. 122). Així mateix, el nou Estatut representa un aprofundiment democràtic en altres aspectes, com ara en establir que la Llei electoral de Catalunya haurà d'incorporar criteris de paritat entre homes i dones en l'elaboració de les llistes electorals, o que la reforma de l'Estatut la pugui proposar la mateixa ciutadania de Catalunya.

COM ENTÉN ICV-EUiA LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA. LES NOSTRES PROPOSTES

Hi ha elements preocupants sobre la salut del nostre sistema democràtic. Els índexs de participació electoral no són els que ens agradarien i les enquestes demostren un sentiment molt estès de desconfiança i de llunyania de la ciutadania respecte a les institucions públiques.

La manca de possibilitats reals de participació en les polítiques acaba generant una participació més orientada al veto que a la proposta i a la col laboració. La realitat és que comptem amb una ciutadania capaç de moure's per aquells temes que consideren que els hi afecten directament o amb els quals s'identifiquen o solidaritzen, tal com ho hem demostrat reiteradament en els darrers anys. Tenim una ciutadania més formada i més informada, una ciutadania que no s'acontenta amb anar a votar cada 4 anys i que demana més oportunitats per fer sentir la seva veu.

A més, moltes de les problemàtiques que afrontem no depenen d'una solució miraculosa, sinó que demanen l'opinió, la col laboració i el compromís de tots els

actors implicats per trobar una sortida. La resposta a problemes com la immigració, els conflictes mediambientals, la política educativa... seran el resultat del treball compartit, la recerca de complicitats i l'aportació de tothom.

Des d'ICV-EUiA considerem que cal actuar a quatre bandes. En primer lloc, reformulant el nostre sistema democràtic representatiu per obrir-lo més a la ciutadania i per facilitar la seva informació i participació en els debats públics. En segon lloc, introduint nous processos i mecanismes que situïn el ciutadà en el centre del procés de decisió de les polítiques públiques i de la vida política, fent un salt qualitatiu endavant cap a la Democràcia Participativa. En tercer lloc, enfortint la societat civil organitzada i l'associacionisme entre la ciutadania, perquè representen un capital social inestimable i perquè són veritables escoles de democràcia. I, en tercer lloc, garantint la màxima transparència en l'acció dels poders públics, millorant la qualitat de la nostra democràcia i de les seves institucions de govern.

Democratitzar el sistema representatiu

Cal aprofundir en les possibilitats de participació que el mateix sistema representatiu permet. Cal actuar per tal de fer més democràtiques les seves institucions i els seus processos de decisió, així com introduir aquells nous mecanismes que permetin una major intervenció de la ciutadania.

- **Millora de la representació democràtica:**

  - ✓ El dret de vot s'ha d'estendre a aquelles persones que no estan integrades en el cens electoral però que, objectivament, estan en condicions d'exercir-lo. En aquest sentit, el Govern i el Parlament de Catalunya haurien d'iniciar els procediments necessaris per modificar la legislació estatal i permetre el vot a:

    - Les persones entre 16 i 18 anys. Cal recordar que als 16 anys s'acaba l'escolaritat obligatòria i, per a molts, és l'inici de la incorporació al mercat de treball.
    - Les persones immigrades, per assolir la igualtat de drets.

  - ✓ Limitació dels mandats a dos pel que fa a responsabilitats executives i a tres respecte a les representatives. Igualment cal facilitar la reincorporació al món professional dels càrrecs electes sortints (cotització a la Seguretat Social, períodes remunerats de reciclatge, dret a atur...).
  - ✓ Difondre entre la ciutadania i, molt especialment, entre les entitats de la societat civil organitzada, la nova Llei d'iniciativa legislativa popular que ha aprovat el Parlament, gràcies a l'impuls polític d'ICV-EUiA.
  - ✓ S'hauria d'impulsar una Llei d'iniciativa normativa local, que obrís la possibilitat de desenvolupar la iniciativa ciutadana per a normes de rang local, en un procediment similar a la iniciativa legislativa popular.
  - ✓ Elaboració d'una llei sobre consultes populars atenent la competència exclusiva de la Generalitat en aquest àmbit, gràcies al nou Estatut (excepte per via de referèndum), de manera que es facilités l'ús i que s'establissin com a preceptives i vinculants sobre un ampli ventall de temes.
  - ✓ Modificar la Llei d'urbanisme de Catalunya (Decret legislatiu 1/2005) per millorar els processos de participació en la planificació territorial i urbanística.

- ✓ Modificar la Llei municipal de Catalunya amb l'objectiu de consolidar i d'eixamplar les previsions de participació ciutadana que conté.

- **Democratitzar l'Administració pública: cap a una democràcia deliberativa**

També l'Administració pública ha d'obrir-se a la participació ciutadana. L'Administració tradicional es caracteritza per la seva rígida jerarquia, la manca de contacte entre àrees i per la manca de consciència sobre el fort component polític de la tasca que desenvolupa. Les fórmules per renovar-la des de la dreta han perseguit bàsicament fer-la més eficient i més econòmica, i no s'ha preocupat gaire de la seva finalitat essencial: servir la ciutadania. Per això ha procurat retallar les seves funcions i introduir mecanismes propis de la gestió privada.

Des d'ICV-EUiA apostem per una Administració creativa i inclusiva. I això implica fer del diàleg i la confiança els eixos vertebradors del seu funcionament.

- ✓ Apostem per funcionar amb organitzacions menys jeràrquiques i amb més contacte i intercanvi horitzontal. L'autoritat no pot ser la forma d'integrar, sinó que ho ha de ser la col laboració. El funcionament s'ha d'assimilar progressivament al d'una xarxa on els contactes entre unitats són múltiples i no només cap a un cervell central. En aquest sentit el treball transversal, no només amb plans i programes, sinó com a cultura organitzativa, es fa imprescindible.
- ✓ Això no implica que no hi hagi lideratges, sinó que apostem per un lideratge dinamitzador i mediador. Un lideratge que promogui les relacions entre les unitats, la intermediació, que generi valors i percepcions compartides i que mantingui la xarxa plenament activada.

Propostes:

- ✓ ICV-EUiA es compromet a fer que l'actitud dels seus càrrecs a la Generalitat sigui l'adequada a una Administració de tipus relacional. És a dir, que actuïn amb transparència i en equip, que escoltin i estimulin la participació de la societat civil i que justifiquin les decisions que prenen.
- ✓ Cal estimular els espais de trobada horitzontal, entre tècnics de diferents àrees, així com entre polítics i directius amb tècnics; obertura al diàleg ciutadà, facilitant aquesta interlocució i propiciant-la (amb reunions bilaterals, assemblees, consultes, processos participatius...).
- ✓ Cal dotar de més autonomia l'esfera tècnica i de més confiança en la seva iniciativa. Compartir els objectius i comprometre's amb els projectes és la millor manera de millorar el funcionament de l'Administració.
- ✓ Estrènyer el vincle entre l'esfera tècnica i l'esfera política. També dissenyar de manera coherent ambdues esferes. Poc contribueix al treball transversal de l'Administració una direcció política sobredimensionada, amb múltiples divisions i amb manca de comunicació entre elles.
- ✓ Introducció de mecanismes de participació ciutadana que facin més habitual la comunicació Administració-societat, també en la implementació de les polítiques públiques.

- **Cap a una participació política amb equitat de gènere**

La Generalitat ha d'elaborar i aplicar un Pla d'Acció per a la Feminització de la Política a Catalunya a partir de l'anàlisi de les mesures preses arreu d'Europa en aquest àmbit. Aquest pla ha de tenir caire transversal i integral i ha d'incloure mesures per afavorir la participació de les dones en el conjunt d'espais de presa de decisió col lectiva. Això vol dir que cal incloure de forma transversal mesures per modificar la Llei electoral, però també mesures sobre la presència a llocs públics de decisió no electes i mesures per a la promoció de la participació en els agents socials. Aquest pla haurà de ser un pacte social amb el suport de les organitzacions i els agents socials.

Com a mesures concretes de treball proposem:

- ✓ Crear la figura de "l'auditoria de l'impacte de gènere" a les institucions, amb la qual s'avaluï com condiciona, a homes i a dones, el treball polític, els seus horaris, l'estructura i l'organització. Això ha de permetre posar les bases dels canvis necessaris per fer possible la màxima participació, especialment de les dones.
- ✓ Les institucions polítiques, com ara el Parlament de Catalunya, hauran de plantejar-se mesures per tal de facilitar que les dones amb càrrecs polítics tinguin els mateixos drets que la resta de dones pel que fa a l'exercici de la maternitat i de la conciliació de la vida política i familiar.
- ✓ Establir, a la futura llei electoral, la paritat en "cremallera" a les candidatures a totes les eleccions.
- ✓ Establir per llei que les comissions de designació del govern i dels organismes públics dependents de l'Estat, no podran, en cap cas, estar formades per més d'un 70% de persones del mateix sexe.
- ✓ Promoure, a través dels òrgans competents per a aquesta funció (amb la participació dels i de les professionals dels mitjans, i del CAC) que en període no electoral, els diferents mitjans de comunicació facin participar en els debats homes i dones en proporcions similars. Estudiar possibles mesures de control i de bonificació als mitjans.
- ✓ Promoure el reconeixement de les associacions de dones com a agents socials amb capacitat d'interlocució amb les administracions.
- ✓ Promoure la presència de dones en tots els llocs de presa de decisió dels principals agents socials.

Impuls de la participació ciutadana

La interlocució amb la ciutadania ha de ser un dels elements essencials que estigui al frontispici de totes i cadascuna de les iniciatives que impulsi aquest govern. Ho creiem així perquè estem segurs que una major participació ciutadana contribueix a la millora del benestar i de la qualitat de vida de la gent. Per això basem el nostre model de participació en els principis següents:

- Els processos participatius han de tenir un fort component deliberatiu. D'una banda, perquè és d'aquest debat i d'aquest intercanvi d'opinions que podrem extreure l'opció més adient per a tots. D'altra banda, perquè la participació té un clar sentit pedagògic i ens forma com a ciutadans actius, respectuosos amb les opinions dels altres i amb capacitat per arribar a acords. A participar, se n'aprèn participant.

- Per ser creïble, la participació ha de començar en la mateixa definició de les regles del joc. Els mecanismes participatius han de ser definits de forma participativa. No hi ha mecanismes perfectes i, per tant, cal anar experimentant, però amb una permanent avaluació participada dels resultats.

- L'objectiu ha de ser fer arribar la participació a col lectius cada cop més amplis, tant associats com no associats, sense perdre de vista les possibilitats de participació d'adolescents i d'infants, així com de les persones immigrades, d'aquelles amb responsabilitats familiars...

- La participació ha d'arribar al conjunt de les administracions. En aquest sentit moltes administracions locals són capdavanteres en l'impuls de mecanismes d'innovació democràtica. La Generalitat de Catalunya s'ha d'implicar en aquest procés d'experimentació local obrint vies de suport i de finançament i contribuint a formar i donar suport a ciutadans, tècnics i polítics.

- La participació és un compromís general d'estil de governar, no una eina a utilitzar pels governs quan els convingui. Totes les grans decisions haurien d'anar acompanyades d'una memòria participativa que reculli amb claredat els processos de participació i de debat que s'ha realitzat entorn d'aquella proposta.

Propostes:

- Durant aquest mandat ICV-EUiA ja ha impulsat processos de participació ciutadana en l'elaboració de polítiques d'altres departaments. Els diferents departaments del Govern, cada vegada més, introdueixen processos participatius en la seva acció.

- Cal continuar aprofundint en aquesta línia. Les principals polítiques elaborades per qualsevol Departament de la Generalitat (com ara urbanisme, energia, infraestructures...) han de comptar amb un procés participatiu, convenientment dissenyat i implementat, i amb una memòria participativa que reculli l'acció duta a terme i reti comptes del seu resultat. Per això, cal introduir l'exigència de processos participatius a les lleis que regulen l'actuació dels poders públics en certs àmbits (com ja s'ha fet en la Llei d'urbanisme de Catalunya), amb la qual cosa es garanteix, a més, la seva qualitat i efectivitat.

- En aquest mateix sentit, per tal de generalitzar les pràctiques participatives, caldria estudiar la conveniència d'impulsar una Llei de participació ciutadana de la Generalitat, que permetés regular els principis i l'actuació general dels òrgans estables de participació i modificar l'article 63.2 de la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu d'introduir obligatòriament la memòria de participació en la tramitació de les normes de caràcter general. Aquesta memòria hauria de contenir els documents de valoració i els resultats de la jornada, el procés o la sessió de l'òrgan estable de participació corresponent.

- També cal millorar els òrgans estables de participació, com els Consells Consultius, per tal que esdevinguin instruments útils i amb capacitat

d'incidència. Cal una reformulació de la seva composició i organització, també en la seva dinamització, així com en la seva capacitat de decisió.

- Donar suport als ens locals en matèria de participació. Els ajuntaments constitueixen l'àmbit institucional més proper a la ciutadania i són el marc on s'ha aplicat un major nombre d'experiències participatives. Però més enllà de pràctiques puntuals, es fa necessari planificar la participació i comptar amb els coneixements adequats. La Generalitat ha de continuar oferint recursos a aquells ajuntaments que apostin per la innovació i la qualitat democràtica.

- Crear una xarxa de coneixement sobre la democràcia deliberativa. La Generalitat de Catalunya hauria d'impulsar la col laboració amb els centres de coneixement sobre la participació de les diputacions/vegueries catalanes, de les universitats i de la societat civil.

- Volem que la participació arribi al nucli de l'acció de govern: els pressupostos. Som conscients que, a aquest objectiu final, s'hi ha d'arribar després d'un procés progressiu que garanteixi la seva efectivitat. Per això caldria començar amb els departaments de la Generalitat per tal que iniciessin processos de participació en relació amb les prioritats d'inversió en l'elaboració dels pressupostos. Paral lelament, hauria d'elaborar-se un estudi sobre com posar en pràctica els pressupostos participatius a la Generalitat de manera que anessin implementant els pressupostos participatius. Considerats tots els elements a tenir en compte i de manera progressiva, s'hauria de començar amb el procés d'implementació durant aquesta legislatura.

- Cal una acció estratègica per estimular la formació, l'anàlisi i la difusió de la teoria i de la pràctica participativa. En aquest sentit convindria impulsar accions formatives des del Govern de la Generalitat, com ara la creació, a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, d'una Aula Permanent de Participació Ciutadana, amb oferta formativa en la matèria per a personal al servei de les administracions i, si escau, per a electes i directius. També caldria impulsar un organisme que fes el seguiment de l'acció de les institucions en aquest àmbit, que dugui a terme avaluacions i valoracions sobre l'estat de la qüestió, i proposi recomanacions sobre per on caldria avançar (com ara un Observatori Català de la participació ciutadana).

Enfortint la ciutadania i el seu teixit social

Cal posar tots els recursos necessaris perquè no es produeixin desigualtats en la participació i perquè la societat civil tingui més i millors eines per fer sentir la seva veu amb autonomia. Una societat amb un ric teixit social és, també, una garantia per fer que la democràcia funcioni millor. Una població amb alts índexs d'associacionisme i amb un teixit social divers comporta nombrosos avantatges: fomenta el debat, el respecte a la diferència i als punts de vista discrepants, el compromís, la integració social, l'assumpció de responsabilitats, augmenta el control de l'acció de govern... en definitiva, esdevé una magnífica Escola de Democràcia. Per aquesta raó, ICV-EUiA es compromet a donar suport a la seva consolidació i extensió i a millorar-ne el funcionament.

- Desenvolupar la Llei d'associacions en totes aquelles qüestions que ajudin a dinamitzar la vida associativa en temes jurídics, de recursos econòmics i humans, de gestió i cogestió de serveis.

- Elaborar i implementar una bateria de propostes destinades a enfortir el teixit associatiu existent, així com a la seva creació i consolidació. Una bateria de propostes que hauria de contemplar mesures de tipus econòmic, fiscal, formatiu i legal.

- La promoció del capital social i l'enfortiment del teixit associatiu ha de ser una aposta estratègica del Govern de la Generalitat. En l'actualitat aquesta competència depèn d'una subdirecció dins de la Direcció General d'Actuacions Comunitàries i Cíviques del Departament de Benestar i Família. Ens trobem, doncs, amb una continuïtat amb el model imposat per CiU, la dependència del teixit associatiu principalment de Benestar i Família per teixir una xarxa clientelista i dependent econòmicament del Govern. Aquest model no és pas el d'ICV-EUiA. Creiem que el teixit associatiu té un valor *per se* com a veritables escoles de democràcia, més enllà dels serveis que ofereixin a la societat o pels quals els contracti l'Administració. Per això creiem que fóra convenient separar una funció de l'altra: el seu valor com a part del teixit associatiu i del capital social del país, i, d'altra banda, la seva activitat quotidiana, en alguns casos com a prestadora de serveis. Des d'ICV-EUiA creiem que d'aquesta manera es reforçaria la seva independència i autonomia política i econòmica, així com la capacitat de les entitats d'esdevenir interlocutors amb les diferents institucions. Per tot això proposem la desaparició de la subdirecció general esmentada i la creació d'una de nova destinada a la promoció de l'associacionisme dins la Direcció General de Participació Ciutadana. Des d'aquesta Direcció s'hauria d'actuar, d'una banda, donant recolzament a les necessitats estructurals i organitzatives de les associacions, i, d'altra banda, obrint noves oportunitats de participació d'aquestes en les decisions públiques, garantint que hi podran prendre part, que seran informades i que la seva opinió i propostes seran preses en consideració en igualtat de condicions que altres grups de pressió econòmics més potents.

- Identificar interlocutors socials en cada un dels àmbits i de les àrees de govern, establint els canals i espais estables, necessaris perquè hi hagi una relació fluïda i constant (flux d'informació, transparència, consulta regular i periòdica, avaluació...).

- Un dels instruments per facilitar la interlocució amb la societat civil ha de ser el registre únic d'entitats per a tota la Generalitat. L'actual registre dels estatuts de les associacions dóna seguretat jurídica a les relacions privades amb aquestes entitats, però no és una eina útil de treball des del punt de vista de la formulació de les polítiques públiques, ja que consta de més de 43.000 registres. A causa d'aquesta situació, hi ha departaments que han hagut de crear els seus propis registres d'entitats. Per aquest motiu, hi ha entitats que figuren en diversos registres (esportius, de benestar social...) que no es poden creuar entre si. Per aquest motiu, és necessari establir el registre únic.

- Promocionar la participació en tots els àmbits de la vida ciutadana (al lloc d'estudi, al lloc de treball, com a usuaris i consumidors... en sindicats, consells escolars i AMPA, associacions de consumidors...) que inclou també un espai necessari a definir en un nou pacte del temps.

- Potenciar l'ampliació de relacions interassociatives, reforçant el paper de les organitzacions de segon i tercer grau (taules, federacions...) i potenciant-ne la creació de noves. Enfortir la interlocució amb aquestes organitzacions en tant que representatives d'un sector determinat.

- Apostar per una política clara de convenis amb associacions, de caràcter plurianual, de manera que es redueixi la feixuga i repetitiva feina burocràtica per a les entitats i el neguit permanent per la supervivència.

- Donar suport, a través dels propis instruments del Govern, a la presència i al paper de les entitats catalanes en l'àmbit internacional (federacions internacionals, interlocució amb organitzacions governamentals com la UNESCO, suport al pagament de quotes a les federacions internacionals...) així com la seva participació en programes i projectes europeus a través d'una xarxa d'informació, assessorament i formació.

- Fomentar i donar suport al reciclatge i a la formació de les persones associades i, especialment, de les responsables i professionals.

- Amb el nou Estatut la Generalitat de Catalunya compta amb la competència d'establir la declaració d'utilitat pública d'una entitat. Cal que faci exercici d'aquesta competència per poder adequar-ho a la realitat catalana i fer una proposta de caràcter jurídic i fiscal del que representa aquest reconeixement.

Transparència i bon govern

En aquest àmbit l'acció del govern també ha estat molt prolífica:

- S'ha regulat el règim d'incompatibilitats de les persones que ocupen alts càrrecs, i s'han establert, entre d'altres condicions, els deures de la dedicació absoluta i de la retribució única.

- Elaboració del projecte de llei de creació de l'Oficina Antifrau per preservar la transparència i la integritat de les administracions i del personal del sector públic.

- La Generalitat revela per primera vegada els sous dels alts càrrecs i del personal eventual.

- Limitació en el nombre d'assessors i de càrrecs de confiança política i transparència en els nomenaments i en les seves retribucions.

Les propostes d'ICV-EUiA:

- Bon govern.

  ✓ Aplicació de les propostes i de les recomanacions de l'Informe sobre Bon Govern i Transparència Administrativa encarregat pel mateix Govern de la Generalitat. Aquest Informe conté un conjunt de propostes que han d'orientar les actuacions de les administracions catalanes amb l'objectiu

d'assegurar la transparència en l'ús de recursos públics i la igualtat en l'accés a la informació sobre la gestió d'aquestes administracions. L'informe formula més de cinquanta recomanacions i propostes dirigides a les administracions públiques de Catalunya i tracta principalment sobre els àmbits següents: gestió pública, personal al servei de les administracions, alts càrrecs, empresa pública, contractació, ajuts i subvencions i dret a la informació i transparència.

- ✓ El Parlament i el Govern s'han de plantejar com a marc d'actuació el concepte de transparència informativa, tan en els diferents nivells de l'administració pública com en la gestió privada. Aquest concepte inclou tots els aspectes relacionats amb el bon govern de les entitats, el registre públic de fàcil accés, l'auditoria financera segons els límits prefixats, la rendició d'eficiència de les institucions...

- ✓ El transfuguisme és un dels pitjors descrèdits per a la vida política i una deformació de la voluntat popular. Per això, en coherència amb el pacte contra el transfuguisme, ICV-EUiA manté el seu compromís de rebutjar i no admetre en el seu grup un membre integrat a la candidatura d'una altra formació, mentre mantingui el càrrec aconseguit en el seu partit original. Així mateix, cal actuar decididament amb les reformes legals que puguin contribuir a evitar aquesta pràctica, tant pel que fa al supòsit de titularitat del càrrec quan el representant electe abandoni voluntàriament el partit polític, així com també per limitar els efectes que el transfuguisme pugui tenir en la presentació de mocions de censura.

- ✓ Reformar les lleis reguladores del Consell Consultiu, de la Sindicatura de Comptes i del Síndic de Greuges, tal com ja s'ha fet amb la del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, per tal que es reforcin les seves competències, la seva independència i la seva capacitat de fiscalització de la Generalitat. Incorporar la possibilitat que les organitzacions i les entitats puguin presentar candidats per dirigir aquests organismes.

- ✓ Dotar de més recursos i de capacitat d'intervenció a la Intervenció General i a la Inspecció de Serveis. La seva actuació no només ha de ser a posteriori, sinó també abans de la despesa de diner públic.

Finançament dels partits polítics

- ✓ Suprimir les donacions privades anònimes a partits polítics incloent-hi les fundacions. El finançament privat ha de comportar més límits i mecanismes de control i publicitat. És necessari incrementar la transparència de l'actuació dels partits polítics, prohibint les donacions privades anònimes. Les fundacions d'aquestes entitats no podran ser receptores de les donacions anònimes esmentades i hauran d'estar subjectes al mateix règim de control i fiscalització.

- ✓ Suprimir les subvencions d'empreses i de grups estrangers. Dins dels límits a les aportacions privades s'ha d'incloure la prohibició de rebre aquestes aportacions d'empreses, de grups empresarials i de multinacionals relacionades amb l'Administració, el Govern o organismes estrangers.

- ✓ Tipificació penal del finançament irregular. El Govern en el termini de sis mesos des de la publicació de la llei, aprovarà un Projecte de llei de modificació del Codi Penal, incloent-hi la tipificació penal del finançament irregular dels partits polítics. La penalització d'aquestes conductes és la condició necessària per concebre un sistema unitari i coherent de normes penals, a més de les ja previstes a la Llei Electoral, salvaguardant la funció que els partits polítics estan cridats a complir en el sistema democràtic.

- ✓ Comptes corrents específics. Les subvencions tant públiques com privades han de ser ingressades en comptes exclusius, i degudament identificables, dels partits polítics.

- ✓ Modificació del règim de la condonació de deutes. Es donarà compte de qualsevol modificació de les condicions del deute amb les entitats de crèdit al Tribunal de Comptes i al Banc d'Espanya. Si aquestes modificacions comportessin condonació de deutes o d'interessos, seran preceptius els informes previs del Tribunal de Comptes i del Banc d'Espanya, i la posterior informació, si escau, al Congrés dels Diputats i als parlaments autonòmics.

- ✓ Límit a les despeses electorals. La qüestió del finançament dels partits polítics ha de considerar els límits de la despesa electoral com a peça essencial. Proposem una racionalització de les despeses de campanya electoral, la constitució d'una Comissió Mixta Estat-CCAA-partits polítics. Si se superés el límit de la despesa electoral, l'import superat serà descomptat de la corresponent aportació estatal posterior.

- ✓ Potenciar l'actuació del Tribunal de Comptes i dels tribunals autonòmics. És necessari un canvi radical en els mitjans jurídics i materials de fiscalització, imprescindible per poder disposar de la resposta de sancions administratives adequades. Es proposa modificar el marc legal i atribuir un paper important al Tribunal de Comptes i potenciar els organismes de control de comptes externs autonòmics (a Catalunya, la Sindicatura de Comptes). Ambdós han d'augmentar la seva capacitat investigadora –fins i tot amb la facultat d'inspecció de comptes bancaris– i la seva capacitat auditora.

- ✓ Els registres i dels arxius d'aquests tribunals han de ser públics. Els registres i els arxius del Tribunal de Comptes i organismes de control de comptes extern autonòmics que acullin la documentació requerida, així com la documentació comptable que els partits hagin lliurat als tribunals, seran d'accés públic.

- ✓ Congelació de subvencions. No es faran efectives les subvencions si no s'han complert els deures de transparència davant del Tribunal de Comptes. Seria un cas de sanció administrativa. Quedarien congelades aquestes aportacions fins que no s'hagi presentat la documentació requerida o complimentades les prescripcions establertes pels òrgans fiscalitzadors. Parlaríem de "pèrdua de finançament públic".

- ✓ Nou model de finançament públic Estat-CCAA. El model de finançament públic es fonamenta en el fet que l'Estat atorgarà als partits polítics amb representació al Congrés dels Diputats subvencions anuals no condicionades, amb càrrec als Pressupostos Generals de l'Estat, per atendre les seves despeses de funcionament. La novetat consisteix en el fet que els partits

polítics amb representació als Parlaments de les respectives CCAA tindran dret també a percebre subvencions anuals no condicionades, amb càrrec als Pressupostos dels Governs autonòmics, per atendre a les seves despeses de funcionament ordinari.

Criteris de distribució: Congrés–parlaments autonòmics. Aquestes subvencions es distribuiran en funció del nombre d'escons i de vots obtinguts per cada partit polític en les últimes eleccions al Congrés dels Diputats i als parlaments de les respectives CCAA. Per a l'assignació d'aquestes subvencions es dividirà la corresponent assignació pressupostària en tres quantitats iguals. Una d'elles es distribuirà en proporció al nombre d'escons obtinguts per cada partit polític en les últimes eleccions al Congrés dels Diputats i les dues restants proporcionalment a tots els vots obtinguts per cada partit en aquestes eleccions. Aquest mateix criteri se seguirà per a l'assignació de subvencions als partits d'àmbit autonòmic amb representació a les respectives assemblees i parlaments de les CCAA.

5.2 GAIS, LESBIANES, HOMES I DONES TRANSSEXUALS I BISEXUALS: IGUALTAT DE DRETS I D'OPORTUNITATS

BALANÇ DEL GOVERN

En la primera legislatura del govern catalanista i d'esquerres s'ha redactat i aprovat el Pla Interdepartamental per a la no discriminació de les persones gais, lesbianes, homes i dones transsexuals. Aquest document recull les aspiracions del col lectiu GLBT tal com des d'ICV-EUiA l'entenem, de forma transversal en els diferents departaments i accions del govern de Catalunya i centrat en tres eixos bàsics: la igualtat, la llibertat i el benestar.

També en aquesta legislatura:

- El Parlament de Catalunya ha aprovat la Llei de modificació del codi de família per a les adopcions per parelles homosexuals.

- S'ha realitzat un protocol a presons pel tractament de les persones transsexuals.

- S'ha iniciat un pla pilot sobre l'educació no sexista.

- Dins els cursos de l'escola de policia de Catalunya s'han introduït un curs formatiu sobre l'homofòbia, transfòbia i lesbofòbia i sobre l'homosexualitat en general.

- El govern de Catalunya ha estat la primera institució a fer un reconeixement públic de les persones que per la seva orientació sexual o per la seva identitat de gènere varen ser empresonades pel franquisme.

El desenvolupament del Pla Interdepartamental que transforma les seves directrius en accions de govern per part dels diferents departaments de la Generalitat serà un element prioritari en la nova legislatura. De la mateixa manera, s'haurà de desenvolupar l'Estatut d'Autonomia de Catalunya tot fent un èmfasi especial des de la perspectiva GLBT dels articles que recullen:

- Art. 40.7 Els poders públics han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella, tenint en compte les seves característiques, amb independència de l'orientació sexual dels seus membres. La llei ha de regular aquestes unions i altres formes de convivència i els seus efectes.

- Art. 40.8 Els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones.

LES NOSTRES PROPOSTES

Institut per a la Igualtat Social

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya recull com a línia central la configuració d'una societat integradora i igualitària. Per treballar de manera coordinada en aquest objectiu, promourem la creació de l'Institut per la Igualtat Social. Aquest Institut haurà de treballar temes de: gènere (home, dona, transsexualitat), orientació sexual (hetero, homo, bisexual...), diversitat familiar (nuclears, extenses, monoparentals, dues mares, dos pares, tres o més persones...), salut física i mental (prevenció, tractament...), origen nacional o ètnic (immigració, racisme, interculturalitat...), població i territori (metropolità, rural). Caldria fer aquest treball des d'un esforç pluridisciplinari i amb incidència real en els diferents departaments de la Generalitat: Benestar Social, Sanitat, Educació, Cultura, Urbanisme i Habitatge, Transports i Comunicació, Mitjans de Comunicació Públics...

La igualtat social es constitueix en una línia transversal i prioritària de tots els departaments de la Generalitat.

Àmbit de drets

Amb l'aprovació del dret al matrimoni entre persones del mateix sexe s'ha fet un pas endavant en la lluita per la igualtat de drets civils. Es continuarà treballant per eradicar qualsevol tipus de discriminació legal que es pugui donar al col lectiu LGBT. Cal assegurar la plena equiparació de drets i de deures entre les parelles de fet, independentment si estan formades per dues persones del mateix o de diferent sexe.

Impulsarem que des del Síndic de Greuges es pugui crear una figura que defensi les víctimes de l'homofòbia i la transfòbia. També impulsarem l'elaboració d'un protocol per a les persones víctimes d'agressions homòfobes.

Conjuntament amb els agents socials treballarem per instaurar una línia de treball per eradicar l'homofòbia i la transfòbia dels centres de treball i perquè s'apliqui al màxim la directiva europea 2000778 relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte en el treball i l'ocupació.

Es donarà suport a les accions que els agents socioeconòmics i la societat civil promoguin per avançar en l'eradicació de l'homofòbia i la transfòbia en els centres de treball.

Benestar

El reconeixement de les persones en la seva integritat i diversitat és un element clau per a l'assoliment de la felicitat i de la plena realització personal.

Caldrà establir polítiques d'inclusió i de reconeixement de la diversitat d'expressions afectives, sentimentals, de gènere i sexuals, tot garantint que no es

doni cap mena d'exclusió ni de marginació per cap tipus de circumstància personal.

Àmbit educatiu

Des d'ICV-EUiA apostem perquè, en els diferents àmbits educatius els valors de l'afectivitat i la sexualitat es tractin des d'un punt de vista obert i plural. És ben significatiu que nens i nenes, joves i adolescents no trobin referents positius per identificar-se fora del patró hegemònic de l'heterosexualitat. A l'edat en què es construeix la identitat personal, aquest fet provoca problemes d'inestabilitat i de manca d'autoestima.

Cal educar els nens i les nenes en uns valors no sexistes, no homòfobs i de respecte a la diversitat. Adoptar mesures de protecció per facilitar que els adolescents homosexuals o amb identitat de gènere diferent a la biològica es puguin expressar sense traumes ni discriminacions de cap tipus.

Proposem que es tracti el tema LGTB de manera transversal, per exemple, a les assignatures de literatura o d'història. El programa educatiu ha de contemplar la diversitat d'opcions i d'afectes. Per assolir aquest objectiu s'assegurarà la possibilitat als i a les mestres d'accedir a les eines que necessitin. En aquest camp també es fa imprescindible la visualització de la diversitat de models de família.

Proposem que el Departament d'Educació faci actuacions directes per evitar la situació d'assetjament sexual (bulling) a les escoles als i a les alumnes homosexuals o transgènere. Un primer pas és l'elaboració d'un estudi prospectiu per conèixer la realitat actual del qual es puguin derivar línies d'acció.

Gent gran

En aquesta primera legislatura de govern catalanista i d'esquerres s'han donat passos molt importants en la recuperació de la memòria històrica i el reconeixement de les persones represaliades pel feixisme.

Des d'ICV-EUiA creiem que la discriminació legal i la repressió social envers els homosexuals ha estat brutal fins a l'establiment de la democràcia. Aquest fet ha suposat per a molts gais, lesbianes i transsexuals, independentment d'haver patit la repressió policial o judicial de manera directa, un greu impediment per al seu desenvolupament personal, per a la creació de llaços d'afectivitat i la possibilitat de disposar d'una xarxa de relacions socials normalitzada.

Les persones grans homosexuals i transsexuals pateixen una doble discriminació per la manca d'atenció pública i social a la gent gran en general i per la seva orientació sexual o identitat de gènere. A Catalunya, moltes persones grans viuen en dificultat per la manca de residències, de centres de dia, de serveis d'atenció domiciliaris. Aquesta realitat de manca d'atenció pública fa que, en molts casos, sigui la família la que presta aquesta atenció. Entre les persones grans homosexuals i transsexuals, aquesta xarxa de suport familiar, en molts casos, és inexistent o molt afeblida, sigui per la manca de descendència, sigui

perquè les relacions familiars han estat trencades per la concepció social de l'homosexualitat imperant en les dècades passades.
Per tot això, proposem que es prenguin les mesures necessàries per garantir a curt termini l'atenció de les persones grans homosexuals en situació de dependència i de desemparament, donant prioritat a l'atenció domiciliària i facilitant la seva integració normalitzada en la xarxa residencial pública.

Món rural

Tots els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya tenen els mateixos drets a desenvolupar-se de manera íntegra, independentment del seu lloc de residència. Els poders públics vetllaran per al ple reconeixement de les persones homosexuals i transsexuals en el conjunt del territori.

Transsexualitat

Des d'ICV-EUiA promourem mesures per al ple reconeixement dels drets civils dels i de les transsexuals.

Promourem mesures de penalització per al tracte discriminatori a les persones per raó de la seva identitat de gènere. Conjuntament amb els sindicats afavorirem la inserció o la reinserció laboral dels homes i de les dones transsexuals.

Es promourà la creació d'unitats de tractament de referència d'identitat de gènere, que atenguin de forma integral els tractaments transsexualitzadors, en els seus aspectes psicològic, endocrinològic i quirúrgic, procés que serà assumit pel Servei Català de la Salut.

S'exigirà el dret a poder canviar el nom i sexe al DNI i als altres registres.

Salut

Des d'ICV-EUiA prenem el compromís de treballar amb una major coordinació entre les administracions i les ONG de lluita contra la SIDA, potenciant la seva feina i amb un major nombre de recursos econòmics. També promourem la solidaritat i el respecte envers les persones seropositives, fomentarem la no discriminació laboral, escolar i assistencial i les polítiques actives d'inserció laboral per als seropositius que estiguin en disposició d'incorporar-se o de reincorporar-se al món laboral.

Des d'ICV-EUiA treballarem perquè des de les institucions públiques es facin campanyes i programes de prevenció del VIH dirigides a tota la societat que tinguin en compte les diferents necessitats d'informació dels diferents grups: joves, dones, homes adults, persones que exerceixen la prostitució, persones seropositives, immigrants, transsexuals, etc.

És una prioritat afavorir el coneixement i l'accés a les mesures de prevenció, afavorir l'accés als preservatius masculins i femenins i revisar-ne els preus. Cal instal lar màquines expenedores a les escoles, universitats, llocs de trobada

juvenils, llocs d'oci, i d'altres, i assegurar la dispensació obligatòria a totes les farmàcies.

Promourem el debat sobre la necessitat de crear un registre d'infeccions per VIH, amb mesures extraordinàries per garantir la confidencialitat de les dades.

Als centres sanitaris cal que s'ampliïn els horaris d'atenció a les persones seropositives a les unitats de VIH per facilitar l'accés a les persones infectades laboralment actives. També cal que s'estableixi un protocol públic d'actuació sobre la profilaxi postexposició al VIH. Promourem, conjuntament amb els sindicats, la formació dels professionals de la salut en l'atenció als pacients gais, lesbianes i transsexuals, per evitar casos d'homofòbia i de transfòbia.

Des d'ICV-EUiA promourem que no hi hagi cap discriminació de les persones seropositives quan necessiten un trasplantament d'òrgans ni cap altre tipus d'intervenció quirúrgica.

Immigració

El nou Estatut d'Autonomia de Catalunya atorga, per primera vegada, a la Generalitat de Catalunya, competències en l'àmbit d'immigració.

L'homofòbia, la transfòbia, el càstig penal a conductes homosexuals és una realitat imperant en molts països del món. Aquesta situació obliga a iniciar processos migratoris a moltes persones gais, lesbianes i transsexuals.

La Generalitat de Catalunya tindrà en compte aquesta situació humanitària en el moment d'establir polítiques d'acollida a les persones immigrades.

Solidaritat

Des d'ICV-EUiA considerem que del 0,7% que s'ha de destinar a projectes de solidaritat i cooperació, s'hauria de destinar com a mínim un 4% a projectes de població i salut en països del Sud.

Des d'ICV-EUiA promourem que les institucions públiques i privades realitzin una campanya d'adopció d'infants portadors del VIH entre les persones i famílies catalanes.

5.3 CATALUNYA REFERENT DE LA CULTURA DE PAU

Catalunya ha estat i segueix essent un referent d'àmbit internacional en la defensa la cultura de pau des de 1953 amb la fundació de Pax Christi fins als nostres dies. En les dues darreres dècades podem trobar diversos exemples que ho demostren: la negativa de la població catalana a l'entrada de l'Estat espanyol a l'OTAN, la importància del moviment contra el servei militar i a favor de l'objecció de consciència i la insubmissió, els moviments socials a favor del 0,7%, en contra de la Guerra del Golf o de la dels Balcans, el moviment ciutadà contra la desfilada militar a Barcelona... Aquestes mobilitzacions van arribar al seu punt més important amb les manifestacions contra la Guerra de l'Iraq del 2003, i Barcelona va esdevenir capital mundial de la pau.

BALANÇ DE GOVERN

Amb l'actual govern, a instàncies d'ICV-EUiA, la Generalitat deixa de ser espectadora en el tema de la pau i passa a actuar. Aquesta és la primera legislatura de l'actual període democràtic on el Govern de la Generalitat ha impulsat polítiques públiques de foment de la pau. Així doncs, el projecte de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) és fruit de la nostra voluntat política, tot assumint les reivindicacions de la societat civil i del moviment pacifista, per tal que la promoció de la pau passi a ser impulsada i promocionada en l'àmbit institucional.

Per assolir els objectius reclamats per les ONG i els moviments socials i els sindicats i amb la voluntat de traslladar aquesta sensibilitat social, el Pacte del Tinell, a instàncies d'ICV-EUiA, recollia la necessitat de constituir el Consell Català del Foment de la Pau i la creació d'una partida pressupostària per a la investigació i la promoció de la Pau, la prevenció i la resolució de conflictes i la cultura de la Pau. En compliment d'aquests acords, el passat 31 de maig del 2005 es va aprovar pel Parlament de Catalunya el Decret, presentat pel Govern, de Creació del Consell Català del Foment de la Pau.

Més enllà del Pacte del Tinell el programa electoral d'ICV-EUiA recollia la voluntat de la creació del **l'Institut Català Internacional per la Pau**, recollit en la Llei de foment de la pau, presentada al Parlament per ICV-EUiA i aprovada en la legislatura anterior. En aquest sentit, el 2005 es va constituir sota la dependència de la Conselleria de Relacions Institucionals i Participació el programa per a la creació de l'Institut Internacional per la Pau. Els treballs del Programa comencen a partir d'un informe encarregat a la Fundació per la Pau que posa les bases de les demandes del moviment pacifista. Paral lelament es crea una Comissió de persones expertes que assessoren el Programa per tal de dissenyar el que serà l'ICIP i redactar l'Avantprojecte de llei. Finalment, el Govern ha aprovat el Projecte de llei de creació de l'Institut, per la qual cosa només en manca l'aprovació pel Parlament per finalitzar la seva posada en marxa definitiva. Aquest Projecte de llei preveu una institució independent, amb finançament públic i al servei de Catalunya, tant de la societat civil com de les administracions. L'ICIP serà una institució de recerca, de divulgació i d'acció adreçada a promoure la cultura de la pau en la nostra societat i en l'àmbit internacional, i a donar a Catalunya un rol actiu com a agent de pau al món.

Alhora, des del programa de creació de l'ICIP s'han posat en marxa diverses accions i activitats amb l'objectiu de promocionar la cultura de la pau, impulsar la reflexió i l'acció per reduir la violència a la nostra societat i coordinar esforços amb les entitats especialitzades en els diferents aspectes de la cultura per la pau. En són un exemple les Jornades sobre el Moviment per la Pau a Catalunya organitzades pel programa de l'ICIP que han significat un recorregut per la història pacifista de Catalunya i un reconeixement per la seva indispensable contribució al foment de la pau.

Una altra de les activitats ha estat el cicle de conferències sobre conflictes actuals i processos de pau, que ha repassat alguns dels conflictes bèl lics més importants dels últims anys i els processos de pau que han sorgit. Atès que enguany es compleixen 10 anys dels Acords de pau a Guatemala, aquest cicle de conferències es clourà amb unes jornades el mes de novembre que analitzaran els resultats del procés de pau en aquest país, analitzarà quins són els seus reptes avui i examinarà l'estat actual dels diferents processos de pau al món produïts els últims anys.

Des d'ICV-EUiA sempre hem destacat la importància del moviment per la Pau, un moviment amb el qual l'actual Govern ha estat en constant i estret contacte, tal com reclamàvem en el nostre programa electoral. Al llarg del 2005 el programa per a la creació de l'ICIP va destinar 125.000 euros a projectes provinents de la societat civil. Enguany, el DREP, per primera vegada, ha publicat una convocatòria de subvencions per al foment de la pau, adreçades a les entitats i als ajuntaments i als consells comarcals per a tres línies diferents: projectes de foment de la pau, identificació de futurs projectes i participació a esdeveniments internacionals. Aquesta convocatòria ha estat dotada amb un pressupost final de 600.000 euros.

Entre les diverses activitats que ha dut a terme el Programa destaca també les visites a centres de la resta de l'Estat espanyol i d'Europa. S'han visitat centres de referència mundial en temes de pau, com el SIPRI a Suècia o el PRIO a Noruega. L'objectiu de les visites ha estat donar a conèixer el projecte de l'ICIP i establir relacions i treballs en comú. També s'ha tingut presència en els Fòrums Socials Mundials. El 2005 va ser la primera vegada que un representant del Govern català, Joan Saura com a conseller de Relacions Institucionals i Participació, assistia a un FSM. El 2006 el Programa de creació de l'Institut Català Internacional per la Pau va participar en el FSM de Mali on va presentar el seu projecte.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

ICV-EUiA ha estat l'única formació política amb representació parlamentària que ha seguit participant de manera activa en el moviment antiguerra. Ho ha fet tant a Catalunya amb la nostra participació mitjançant la Plataforma Aturem la Guerra i, especialment, en la mobilització que commemorava els tres anys de l'inici de la Guerra de l'Iraq, com en l'àmbit internacional amb la nostra participació ens els passats Fòrum Socials Mundials descentralitzats a Mali i a Veneçuela, així com el recent Fòrum Social Europeu que va tenir lloc a Atenes el maig del 2006.

Aquesta tasca ha estat acompanyada per una feina d'àmbit institucional que ICV-EUiA ha treballat conjuntament amb les diferents ONG de pau, moltes de les

quals són membres de la Federació Catalana d'ONG per la Pau. Entre d'altres aspectes, aquesta col laboració ha permès que el Capítol de Drets i Deures i Principis Rectors inclòs en el nou Estatut d'Autonomia de Catalunya estableixi un principi rector de cooperació al foment de la Pau que obliga la Generalitat a promoure la cultura de pau i les accions de foment de la pau al món.

Aquest nou marc legal ha de ser un instrument que permeti al govern de la Generalitat seguir avançant en el desenvolupament de polítiques públiques que fomentin la cultura de pau i que mantinguin Catalunya com un referent en l'àmbit internacional en defensa de la pau, tant pel que fa a l'àmbit social com a l'àmbit institucional.

La incorporació de les polítiques de pau en l'àmbit de l'Administració pública situa Catalunya a l'avantguarda del món en el foment de la pau. És per aquesta raó que es tracta d'un àmbit en procés de construcció, on encara és possible definir els seus trets característics. Des d'ICV-EUiA creiem que les polítiques de pau s'han de caracteritzar per:

- La incorporació de la perspectiva de gènere. Incloure en el discurs pacifista la reivindicació del protagonisme de les dones en la reconstrucció de les societats afectades per conflictes i en les negociacions de pau i no caure en els paràmetres patriarcals de salvar les dones. Cal passar de la visió de les dones com a víctimes silencioses i passives a una visió que posi de manifest la seva important tasca com a protagonistes del procés de creació i de construcció de pau.

- El desarmament. Es tracta d'un àmbit d'actuació gairebé limitat als estats, ja que és el dret internacional la fórmula que permet el control i el seguiment de les qüestions relatives al desarmament. En tot cas, en col laboració amb l'Estat o de forma autònoma s'hauria d'incidir en:

  - ✓ Reforçar i desenvolupar el Dret Internacional referent al control, el seguiment i l'avaluació del tràfic, la producció i la venda d'armament.
  - ✓ Promoció de les organitzacions internacionals i dels tractats que tenen com a objectiu el control armamentístic.

- Canviar el concepte de la seguretat. La seguretat en termes clàssics situava al centre els estats i els conflictes bèl lics interestatals. En el segle XXI la majoria dels conflictes són intraestatals i afortunadament el concepte de seguretat s'ha eixamplat incloent-hi l'ésser humà, el desenvolupament, les necessitats bàsiques i els drets humans, tot definint aquest concepte com Seguretat Humana.

- L'Educació per la pau. Incloure en els valors de la nostra societat i de l'educació formal el foment de la pau, per tal de contrarestar els valors imperants de la nostra societat pel que fa a la violència. Com, per exemple, les joguines bèl liques, les imatges violentes i la "normalització" d'actituds violentes.

- Transformadora. La promoció de la cultura de pau ha de tenir com a objectiu final l'abolició de la violència i la transformació de les societats, entenent la pau no només com a absència de guerra sinó com a justícia social.

- Coresponsabilitat: Intervenir i influir, d'acord amb l'Estat, en instruments multilaterals de resolució de conflictes (Diàleg de Civilitzacions, Objectius del

Mil lenni, etc.) i intentar influenciar per tal que la resta de polítiques públiques beneficiïn el foment de la pau.

Amb aquest objectiu les propostes d'ICV-EUiA són les següents:

- Aprovar la llei de creació de l'Institut Català Internacional per la Pau al primer període de sessions de la propera legislatura.

- Recollir una llarga reivindicació del moviment per la pau i, abans d'acabar la propera legislatura, dedicar el 0,3% dels tributs propis del pressupost de la Generalitat a promoure la cultura de pau.

- Aquest pressupost dedicat a fomentar la cultura de pau, ha de ser gestionat per l'Institut Internacional per la Pau quan aquest esdevingui una realitat.

- Garantir la transversalitat de les polítiques de cultura de pau en tots els departaments de la Generalitat.

- Garantir que totes les polítiques públiques de pau es gestionin de manera coordinada i unificada des del mateix departament.

- Aconseguir el traspàs definitiu del castell de Montjuïc sense condicions i que aquest deixi de ser un museu militar.

- No a la investigació militar. La Generalitat no destinarà cap partida econòmica a la investigació militar.

- La Generalitat no signarà acords comercials amb aquells països que no respectin els drets humans i utilitzin la guerra com a instrument per a la resolució de conflictes. Alhora, tampoc no establirà acords comercials amb aquelles empreses que no respectin els drets humans i aprofitin les situacions de conflicte per treure'n beneficis.

- Seguir treballant, en la direcció de la resolució aprovada pel Parlament de Catalunya, en el procés internacional per a l'elaboració d'un Tractat Internacional que reguli el comerç d'armes.

- Donar suport i contribuir, en la mesura del possible, al procés de pau iniciat a Euskadi.

5.4 POLÍTIQUES DE SOLIDARITAT INTERNACIONAL I COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT DELS POBLES

L'escletxa que separa els països del Nord i els del Sud és cada cop més profunda. L'actual sistema capitalista neoliberal i les relacions comercials injustes que aquest model econòmic imposa augmenten les desigualtats socials, la destrucció del medi ambient, la pobresa i la fam en els països del Sud i també en importants sectors socials dels països del Nord.

Fruit d'aquest nou context internacional on els problemes ambientals, socials i econòmics són mundials, el model Estat-Nació es veu superat i dóna lloc a un preocupant dèficit democràtic en el qual moltes de les decisions importants per a un país, entre elles el preu de venda de les matèries primeres que vol exportar, són preses pels poders empresarials i per organismes internacionals que vetllen per determinats interessos econòmics. Seran necessaris, doncs, canvis radicals en els plantejaments i en el funcionament d'institucions com ara el Fons Monetari Internacional, el Banc Mundial, l'Organització Mundial del Comerç i les Nacions Unides per superar les desigualtats Nord-Sud.

Els interessos geoestratègics, econòmics i energètics dels països del Nord i de les grans multinacionals estan generant al món desenes de conflictes armats que alimenten les potents indústries de l'armament d'aquests països. Les invasions de l'Afganistan i de l'Iraq, emmascaren l'interès de les grans companyies petrolieres per assegurar el proveïment de petroli a les grans potències del Nord i per controlar el desenvolupament de països asiàtics emergents, com ara la Xina i l'Índia.

Aquesta situació ens obliga avui a aprofundir en la nostra tradició de solidaritat internacional per fer-ne, amb més força que mai, un clar instrument de canvi de les estructures. Entenem la solidaritat com un concepte polític que orienta l'acció en la doble direcció de lluitar contra les causes estructurals de la desigualtat i d'estar personalment al costat dels que pateixen la injustícia, de les poblacions més empobrides. La solució a l'actual situació mundial és el canvi en la política econòmica de les grans potències i l'aplicació dels drets humans arreu del món.

La nostra solidaritat també ha de convertir-se en pressió internacional per aconseguir capgirar la situació d'injustícia dels pobles que pateixen la conculcació dels seus drets i la invasió del seu territori, com és el cas del poble sahrauí, palestí, iraquià, libanès... i dels pobles africans que estan patint l'oblit de la comunitat internacional que els condemna a la pobresa i a la guerra.

BALANÇ DEL GOVERN

El compromís del Pacte del Tinell del 2003 proposava incrementar progressivament els recursos econòmics que es destinen a la política de cooperació i de solidaritat internacional fins a arribar, com a mínim, al 0,7% dels tributs propis del pressupost de la Generalitat durant aquesta legislatura i al 0,7% dels ingressos incondicionats a l'any 2010.

Malgrat que no s'ha aconseguit arribar a l'objectiu del 0,7% dels tributs propis, els pressupostos del Govern de la Generalitat en l'àmbit de cooperació al desenvolupament s'han incrementat d'una forma important en els darrers tres anys amb el govern catalanista i d'esquerres. Mentre l'any 2003 la despesa del govern de CiU en cooperació no va arribar als 30 milions d'euros, el 2006 aquesta mateixa despesa ha superat els 56 milions d'euros (el 0,36% dels ingressos propis de la Generalitat). Avui la cooperació finançada per la Generalitat ja significa més del 85% de la cooperació pública catalana. Alhora, el pressupost de l'Agència Catalana de Cooperació d'enguany, amb més de 40 milions d'euros, representa el doble del pressupost previst en el Pla Director del 2003-2006 aprovat per l'anterior govern de CiU. Malgrat aquests increments, els recursos continuen sent molt limitats per a les necessitats i lluites de més de 2.000 milions de persones que viuen en situació d'extrema pobresa.

Des d'ICV-EUiA un altre repte que plantejàvem en el nostre programa electoral, a més d'augmentar els recursos econòmics destinats a cooperació i solidaritat, era un canvi en la filosofia de les polítiques de cooperació internacional. Així, el Pacte del Tinell reclamava augmentar les accions destinades a reforçar la cooperació internacional en matèria de desenvolupament i, en particular, fomentar el codesenvolupament, i instaurar en els pressupostos partides ben diferenciades per conceptes: Cooperació Internacional, Solidaritat, Foment de la Pau i Ajut d'emergència.

Les polítiques establertes en el Pla de Cooperació de l'any 2006, sens dubte, avancen en aquesta direcció ja que introdueixen tots aquests elements i estableixen, per tant, un nou horitzó de treball de les polítiques de cooperació internacional que caldrà concretar en el nou Pla Director 2007–2010 que haurà d'aprovar el Parlament en la propera legislatura.

Malgrat aquests elements positius no compartim que l'Agència Catalana de Cooperació hagi prioritzat en determinats moments criteris de projecció internacional de Catalunya per davant dels criteris que han de guiar les polítiques públiques de cooperació.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

Les polítiques d'igualtat i de justícia no poden tenir un àmbit local o limitar-se a un escenari estatal sinó que han de tractar-se des d'una perspectiva mundial. No pot haver creixement sense redistribució, justícia social, respecte a les cultures i al medi ambient. Lluny de donar suport a la mal anomenada globalització que significa la internacionalització d'un determinat model econòmic i social local, volem contribuir a canviar l'escenari internacional i a aconseguir un desenvolupament sostenible, humà i multifocal basat en els drets humans i en els dels pobles.

La solidaritat persegueix el desenvolupament dels pobles, l'increment de la consciència crítica envers les actuals relacions internacionals i el canvi el model de creixement actual insostenible, injust i marginador.

Volem endegar un procés de cooperació mútua entre iguals que enforteixi els moviments transformadors i afavoreixi la creació d'espais de participació ciutadana. Aquests espais, per tal d'aconseguir un desenvolupament integral,

han de garantir l'articulació de les demandes locals, el desenvolupament de processos democràtics reals, la inclusió de tots els grups, ètnics i socials i la promoció de l'equitat de gènere.

En els darrers anys els moviments socials dels països del Sud i del Nord s'han enfortit i fan pinya al voltant dels moviments d'alliberament social i polític que lluiten per una globalització alternativa a la neoliberal. Cal treballar braç a braç amb aquests moviments que avui representen una oportunitat real de transformació d'un model de desenvolupament econòmic insostenible que aposta per un creixement infinit del consum dels recursos del planeta. Cal compartir espai i treball amb aquests moviments socials, ONG, col lectius de solidaritat que integren el Fòrum Social Mundial de Porto Alegre i amb els moviments pacifistes i ecologistes, tot respectant la seva autonomia i diversitat.

Aquesta aliança ha de facilitar la pressió sobre els organismes internacionals i multilaterals perquè canviï l'agenda internacional i no solament es donin ajuts per pal liar la pobresa sinó que es combatin les causes que la generen. Cal donar una nova perspectiva a temes tan importants per al desenvolupament dels pobles com són el comerç internacional, la sobirania alimentària, l'accés a la terra, el desarmament...

Cooperació al desenvolupament

La cooperació al desenvolupament neix com una estratègia dels països industrialitzats per afavorir el desenvolupament dels països més pobres del planeta amb una simple transferència de recursos i de capacitats. La cooperació i el món han evolucionat des que, ara fa més de quatre dècades, es va configurar aquest sistema d'ajut internacional. Ja no podem parlar d'un posicionament únic sinó que hi ha visions polítiques molt diferents i contraposades.

El model oficial de cooperació internacional ha comportat en determinades ocasions efectes adversos. La perpetuació de la colonització a través del deute, la mitificació del model occidental de desenvolupament, la imposició d'un únic model de progrés social i l'afavoriment en moltes ocasions de la instal lació de règims corruptes i no respectuosos amb els drets humans i democràtics.

No podem dir que la cooperació al desenvolupament és l'element principal que afavoreix el desenvolupament dels pobles, però creiem que pot contribuir a afavorir processos, millorar certes situacions i pal liar situacions de desastre, sempre que estigui basada en uns principis clars i compromesos.

Estem parlant d'una cooperació al desenvolupament:

- **Solidària** que vol donar suport als processos endògens de desenvolupament per enfortir-los i complementar-los. Una cooperació on no té cabuda cap interès geoestratègic o comercial i que es basa en el principi d'associació on totes les parts i tots els agents comparteixen responsabilitats, col laboren entre ells i estableixen uns deures i uns drets mutus.

- **Transformadora** d'unes realitats locals diverses i creadora d'unes relacions econòmiques, socials i ambientals més justes i equitatives. Per aconseguir

aquestes transformacions s'ha establir una estratègia a llarg termini i crear relacions de confiança i d'intercanvi que facilitin la millora, tant de les societats industrialitzades com dels pobles empobrits.

- **Humana, sostenible i integral** que cerca satisfer les necessitats socials bàsiques, un creixement econòmic productiu i equilibrat, una promoció de l'equitat, una lluita contra la desigualtat i l'exclusió, una sostenibilitat ambiental i cultural, un respecte dels drets humans i dels pobles. Una cooperació que promou la denúncia de les situacions de violacions dels drets humans i el recolzament a les víctimes d'aquestes situacions, l'aprofundiment de la democràcia i dels processos de participació i de decisió col lectiva i la promoció de la interculturalitat com a base de l'enriquiment mutu.

- **Amb perspectiva de gènere.** Cal recolzar les iniciatives que tendeixin a aconseguir la igualtat social de la dona i el desenvolupament d'iniciatives productives encapçalades per les dones a través de diversos programes (microcrèdits, desenvolupament de la cultura de les emprenedores...).

- **Coherent** amb les altres polítiques socials i econòmiques desenvolupades a casa nostra, basada en les fortaleses de la societat catalana, en la recerca de la complementarietat i la coordinació dels diferents actors i institucions, i en una identitat com a nació sense Estat.

- **De qualitat.** Les previsions pels propers anys indiquen un creixement generalitzat dels recursos destinats a cooperació per al desenvolupament. Tant l'Estat, com la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments estan immersos en processos de significatius creixements dels pressupostos de cooperació. Aquesta bona notícia, tan insistentment demanada, suposa un gran repte i una responsabilitat. El creixement del sector de cooperació ha d'anar acompanyat d'un important esforç, tant de les institucions com de les entitats, per assolir una cooperació de millor qualitat.

Elements de la cooperació:

- **L'educació per al desenvolupament, la formació de la ciutadania i la millora de les capacitats**

L'educació per al desenvolupament s'ha d'entendre com un procés que té l'objectiu de generar consciències crítiques, fer a cada persona responsable i activa a fi de construir una nova societat civil, tant al Nord com al Sud, compromesa amb la solidaritat i coresponsable en el desenvolupament en què estem tots embarcats. Una societat participativa en la qual les demandes, les necessitats, les preocupacions i l'anàlisi de la ciutadania es tinguin en compte a l'hora de la presa de decisions polítiques, econòmiques i socials i que afavoreixi la consciència d'una ciutadania oberta al món. L'educació per al desenvolupament és una eina fonamental per a la transformació del món que comença a casa nostra.

Es dedicarà un mínim d'un 15% del pressupost a les tasques d'educació i de formació de la ciutadania. Es donarà preferència a les propostes encaminades a produir transformacions a la nostra societat com pot ser el comerç just o la promoció de la banca ètica i a aquelles campanyes destinades a produir canvis

concrets en el context internacional com la sobirania alimentària o l'abolició de l'explotació infantil, del deute extern, del comerç d'armaments...

És important diferenciar el que és educació al desenvolupament de la difusió de les activitats i dels projectes duts a terme per les entitats.

- **L'acció humanitària**

Com a país sense Estat no podem fer una aportació efectiva en l'àmbit de l'acció humanitària perquè aquesta necessita una resposta immediata i un suport diplomàtic. Volem, però, canalitzar la sensibilitat de la ciutadania davant de les situacions de desastre i aprofitar per informar de les causes que han contribuït a generar aquesta situació. Alhora, cal recolzar les víctimes que viuen situacions que obliguen a l'exili i que es veuen obligades a viure en camps de refugiats, denunciant les causes que condueixen a aquesta situació.

Es dedicarà entre el 8 i 10% del pressupost a l'ajut humanitari. Aquest ajut es canalitzarà, preferentment, mitjançant les organitzacions especialitzades i els organismes europeus i internacionals amb competències en aquesta matèria.

Es privilegiarà l'acció de prevenció i el suport a la reorganització de la comunitat.

Es potenciarà l'acció del Comitè Català d'Emergències i d'ajut humanitari com a òrgan de coordinació i de referència.

- **El codesenvolupament**

S'estimularan les accions de codesenvolupament enteses com una vinculació entre migració i desenvolupament on la cooperació és un instrument. El codesenvolupament ha d'entendre's com aquella forma de cooperació que aprofita el fet migratori d'una manera que la cooperació guanya en qualitat i es produeix amb un major benefici mutu.

Malauradament, el codesenvolupament està molt lluny de la pràctica habitual on col lectius d'immigrants fan projectes de cooperació. La concepció que majoritàriament fan servir les institucions en parlar de codesenvolupament parteix d'actuacions fetes en interès de la societat receptora, però amb la peculiaritat que són realitzades per població immigrada.

El codesenvolupament és l'establiment d'una relació d'associació entre col lectius de ciutadans catalans i immigrants, l'Administració de la societat receptora i l'Administració del país d'origen en la recerca d'interessos compartits i del benefici mutu.

És fonamental la incorporació de la dona immigrant en els projectes de codesenvolupament, alhora que cal impulsar projectes amb l'atenció posada en aquest col lectiu ja que és determinant en l'estructura social.

Cooperació catalana

- **El finançament**

El 2010 cal arribar al 0,7% dels tributs propis de la Generalitat. Aquest fet farà créixer de forma molt important els recursos destinats a cooperació, i més si tenim en compte que amb el nou finançament pactat amb el nou Estatut els tributs propis augmentaran de forma considerable.

Tan important com l'establiment d'una xifra objectiu és mostrar la voluntat política d'afavorir el desenvolupament dels països empobrits. Així, independentment de com es mesuri l'esforç de la Generalitat en l'àmbit de la cooperació, aquest esforç ha de créixer.

Alhora és fonamental que el Pla Director 2007-2010 es presenti en paral lel a un calendari econòmic de finançament.

- **L'organització**

L'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) va néixer com a instrument per agilitzar la gestió dels projectes de cooperació i del seu finançament.

En aquest sentit no seria positiu incrementar una estructura burocràtica i, per tant, proposem que les funcions de l'ACCD siguin fonamentalment d'elaboració de polítiques, seguiment de la seva implementació i de la seva avaluació.

Les despeses de gestió de l'ACCD no haurien de superar el 7% del pressupost destinat a la cooperació.

Cal assegurar que els diferents òrgans de coordinació i de participació que estableix la Llei de Cooperació (Consell de Cooperació...) siguin realment instruments de concertació i de participació.

- **Les accions de desenvolupament**

S'intentarà centrar els esforços de les polítiques de desenvolupament en unes àrees concretes on podem oferir un valor afegit:

- ✓ Governabilitat local i enfortiment del teixit associatiu, d'una manera especial les iniciatives de dones, incloent la defensa dels drets humans i laborals.
- ✓ Impuls del sector productiu cooperativista i de la coordinació de la microempresa per a la millora de serveis mancomunats.
- ✓ Sostenibilitat ambiental en un sentit ampli, que inclou noves tecnologies, millora de la gestió de l'aigua i defensa de la biodiversitat.
- ✓ Cultura de la pau i mediació de conflictes.
- ✓ Desenvolupament de serveis bàsics on podem aportar un valor afegit com pot ser l'educació bilingüe o el desenvolupament de l'atenció primària de salut.
- ✓ Defensa de la identitat cultural i del diàleg intercultural.

Totes aquestes accions se situen dins d'una cooperació transformadora en què es dóna suport als processos, als moviments i a les alternatives impulsades a les regions i als països empobrits.

- **Organismes multilaterals, organismes internacionals i compromisos de la comunitat internacional**

Solament es participarà en aquells organismes multilaterals no financers on realment podem col laborar i intercanviar experiències, i on les propostes realitzades puguin tenir un efecte multiplicador. La nostra participació en aquests organismes no pot ser simplement la realització d'una donació.

Es realitzaran acords de col laboració amb altres cooperacions (regionals, estatals o supranacionals) per potenciar accions i coordinar esforços.

Cal un acord per impulsar els compromisos bàsics adoptats per la comunitat internacional com ara són les fites del mil lenni, destinar el 20% de la cooperació als països més empobrits, impulsar el compromís de la Cimera de Copenhaguen sobre el 20/20 destinats als serveis bàsics, i els diferents acords presos en les cimeres desenvolupades a la dècada dels anys noranta sota l'impuls de les Nacions Unides.

- **Relacions amb els agents de cooperació**

Es mantindran relacions estables amb els diferents actors de la cooperació catalana: ONGD, sector productiu, sindicats, universitats...

Es reconeix el paper fonamental de les ONGD i es continuarà donant suport a la FCONGD. També es donarà suport al Fons Català per a la seva participació en xarxes i trobades internacionals.

Es donarà un tracte diferenciat als diferents tipus d'entitats (agències internacionals, organitzacions d'àmbit català o comitès de suport local) ja que totes tenen un paper i compleixen unes funcions diferents. Allò important no és la seva grandària sinó el paper que juguen en els processos de transformació a casa nostra o el suport que donen al teixit associatiu del Sud. És important enfortir el teixit solidari i transformador de casa nostra.

5.5 EL COMPROMÍS D'INSTITUIR UNA POLÍTICA PÚBLICA DE LA MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

El compromís d'instituir una política pública de la memòria democràtica, establert en el Pacte del Tinell, té la seva primera materialització en el Pla de Govern 2004-2007 i en la creació d'un instrument destinat a assolir aquest objectiu: el programa per al Memorial Democràtic sota la responsabilitat del conseller de Relacions Institucionals i de Participació.

L'article 54 del nou Estatut d'Autonomia estableix entre els seus principis rectors un mandat a "la Generalitat i els altres poders públics de Catalunya per tal que vetllin pel coneixement i pel manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col lectiu que testimonia la resistència i la lluita per les llibertats democràtiques".

El govern català, en la línia d'altres institucions memorialistes europees i d'arreu del món, esdevé capdavanter a l'Estat espanyol d'una política pública que pretén donar resposta a l'interès creixent de la ciutadania per conèixer els fonaments que vertebren les pautes de convivència democràtica de la societat catalana actual.

D'ençà de la seva constitució, el gener del 2004, el Programa per al Memorial Democràtic ha treballat en una doble dimensió:

- L'elaboració del projecte de creació del Memorial Democràtic i la tramitació de la Llei de creació de la nova institució. El projecte se sotmet a les opinions del món acadèmic i de les entitats que treballen en pro de la recuperació de la memòria històrica de Catalunya. El sobtat final de legislatura i la convocatòria d'eleccions avançades no n'han permès l'aprovació. Tanmateix, el procés de discussió que ha acompanyat la tramitació del Projecte al Parlament ha estat força esclaridor pel que fa a les posicions dels diferents grups parlamentaris en relació amb l'assumpte de la restitució de la memòria democràtica a Catalunya.

- El desplegament d'una política pública que prefigura, en certa manera, les tasques que haurà d'assumir la futura institució:

✓ **Activitats commemoratives i d'homenatge**

Una de les funcions principals del Memorial és la de proclamar la vigència dels valors democràtics i el desgreuge i l'homenatge a totes les víctimes directes o indirectes de la lluita per la democràcia. En aquest sentit, s'han realitzat un seguit d'actuacions:

- Participació en els actes commemoratius als camps de Mauthausen i Ravensbrück en ocasió del 60è aniversari de la fi de la Segona Guerra Mundial i de l'alliberament dels internats i les internades dels camps nazis de concentració i d'extermini. És la primera vegada que representants oficials de la Generalitat assisteixen a aquest aniversari.

- Acte de reconeixement a les víctimes del franquisme per raó de la seva orientació o opció sexual, el 28 de setembre del 2005.
- Acte d'homenatge a les deportades i als deportats als camps de concentració i d'extermini, al Palau de la Generalitat, el 21 d'octubre del 2005.
- Acte d'homenatge a Elisabeth Eidenbenz, fundadora de la Maternitat Suïssa d'Elna, dins el marc d'un protocol de col laboració amb l'Ajuntament d'Elna a la Catalunya Nord, el 16 de desembre del 2005.
- El 2006 l'acte més significatiu, des del punt de vista commemoratiu, ha estat el que ha tingut lloc al Teatre Nacional de Catalunya, el 4 de maig, en ocasió del 75è aniversari de la proclamació de la II República.
- El 18 de juliol del 2006, el Govern de la Generalitat, a proposta del conseller de Relacions Institucionals i Participació ha fet una declaració institucional de condemna del règim de Franco, de commemoració de la Memòria Democràtica i de reconeixement a totes les persones que van patir persecució com a conseqüència de la seva defensa de les llibertats democràtiques. La declaració reiterava també la demanda de revisió i d'anul lació de les sentències dictades pels Tribunals Militars i d'altres de caràcter excepcional durant la Guerra Civil i la dictadura.

✓ **Activitats de difusió**

- Les cinc exposicions presentades il lustren no solament la diversitat d'àmbits i d'interessos, sinó també la col laboració franca i oberta amb diverses institucions públiques: *La Maternitat d'Elna, bressol de l'exili. 1939-1944*, en col laboració amb l'ajuntament rossellonès d'Elna; *República! Cartells i cartellistes. 1931-1939*, coproduïda amb el Museu d'Història de Catalunya i el Centre d'Estudis Històrics Internacionals-Pavelló de la República; *Els Jocs Oblidats. L'Olimpíada Popular del 36*, en compliment d'una resolució del Parlament que instava el Govern de la Generalitat a commemorar aquesta resposta a les Olimpíades de Hitler avortada per la rebel lió franquista; *Al front i a la reraguarda. Testimonis i vivències de la Guerra Civil*, coproduïda amb l'Arxiu Nacional de Catalunya, que ofereix una visió més íntima i personal d'un fet col lectiu tan transcendent; i *Els mapes de la Guerra Civil espanyola,1936-1939*, produïda conjuntament amb l'Institut Cartogràfic de Catalunya, que aborda un aspecte gens conegut de la contesa militar.
- S'ha col laborat amb diferents mitjans de comunicació i s'ha donat suport a produccions audiovisuals, com ara la sèrie *Barcelona: ciutadans en temps de guerra*, emesa per BTV, el documental *Entre el dictador i jo* amb motiu del 30è aniversari de la mort de Franco o la col laboració en dues grans produccions cinematogràfiques *Salvador*, sobre Salvador Puig Antich i *Llach: La revolta permanent*.

✓ **Activitats de recerca, de conservació i de formació**

Les funcions de recerca, de conservació del patrimoni, de senyalització i de formació s'han desenvolupat en col laboració amb altres institucions, fet que ha donat lloc a la signatura de multitud de convenis amb diferents entitats, entre els quals destacaríem:

- Col laboració amb el Departament de Cultura i l'Arxiu Nacional de Catalunya per dur a terme la catalogació i la informatització dels expedients dels consells de guerra del Tribunal Militar Tercer i pel

tractament dels expedients de diverses presons de Catalunya entre 1936 i 1980.

- Elaboració d'un pla pilot per a la localització, registre i senyalització dels llocs emblemàtics de la Guerra Civil, de la repressió franquista i de la lluita antifranquista sobre tot el territori de les comarques de Lleida, amb la col laboració de la Universitat de Lleida i el Departament d'Educació i Universitats.
- Col laboració amb la Universitat de Nova York, a través de la Tamiment Library per a la valoració, l'inventari i la catalogació dels fons de l'Spanish Refugee Aid (SRA) i altres fons referents als processos històrics, catalans i espanyols, emmarcats en el període 1931-1980.
- Col laboració amb la Universitat de Barcelona –Facultat de Formació del Professorat– per tal d'elaborar materials educatius i didàctics, adreçats a l'alumnat d'educació primària i secundària dels centres educatius de Catalunya, sobre la República (1931-1939) i la Guerra Civil (1936-1939).

✓ **Suport als projectes de restitució de la memòria democràtica**

La convocatòria de subvencions per a projectes adreçats a la recuperació de la memòria històrica tenia la finalitat de fer emergir les iniciatives existents a la societat catalana en relació amb la recuperació de la memòria històrica de la lluita per la democràcia durant el període comprès entre 1931 i 1980. Aquesta convocatòria anava adreçada a ajuntaments i entitats sense ànim de lucre. El nombre de sol licituds presentades (146 el 2005 i 274 el 2006) posen de manifest que la iniciativa del Govern de la Generalitat responia clarament a l'existència d'un àmbit d'actuació fins aleshores gairebé ignorat per l'Administració catalana.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

Aquestes són les propostes d'ICV-EUiA per seguir impulsant una política pública de restitució de la memòria democràtica:

- Aprovar urgentment i desenvolupar reglamentàriament la Llei del Memorial Democràtic com a institució que té per objecte el desplegament de les polítiques públiques del Govern adreçades a l'acció cívica de recuperació, commemoració i foment de la memòria democràtica.

- Dotar de coherència l'actual fragmentació competencial que hi ha en matèria de memòria històrica entre els departaments del Govern (Cultura, Presidència, Relacions Institucionals i Participació...)

- Definir l'espai i l'equipament (edifici emblemàtic de la repressió franquista o edifici de nova planta) que ha de contenir la seu del Memorial Democràtic.

- Reiterar la sol licitud al Govern central de revisió i anulació de les sentències dictades pels Tribunals Militars i d'altres de caràcter excepcional durant la Guerra Civil i la dictadura.

- Assolir l'accés als arxius judicials, militars i policials. Partint de la premissa que el coneixement del passat és un dret irrenunciable de la ciutadania, cal establir que el dret a la publicitat preval per sobre del dret a la privacitat. En aquest

sentit cal aconseguir l'accés als arxius i impulsar plans d'actuació immediata per tal de preservar la seva documentació i permetre'n la consulta.

- Impulsar davant la UNESCO que els sumaris dels Consells de Guerra efectuats per la dictadura del general Franco siguin declarats Patrimoni de la Humanitat, pel fet que són arxius de la repressió que contenen la informació empírica d'un dels actes de violència contra els drets de les persones més importants i continuats del segle XX, tal com ha reconegut el Parlament Europeu en la declaració amb motiu del 70è aniversari del cop d'estat del general Franco.

- Impulsar la preservació dels vestigis significatius de la dictadura i de les lluites democràtiques, pel fet que constitueixen senyals ètics de l'antifranquisme. Amb aquesta finalitat caldrà realitzar un cens complet d'aquests vestigis i promoure la senyalització dels "itineraris de la Memòria" (Batalles de l'Ebre i del Segre, Camins de la llibertat, Rutes de l'exili i espais de frontera, Zones de rereguarda...). Impulsar una normativa reguladora de senyalització del Patrimoni Memorial amb la col laboració d'altres àmbits de govern amb competències en el tema (PTOP, Turisme, Medi Natural) i de la societat civil.

- Crear l'espai de la Memòria Oral i Audiovisual. La seva missió consistirà a reunir informació sobre els enregistraments sonors i audiovisuals ja existents pels diferents indrets del territori català i del món i promoure la recollida de nous testimonis audiovisuals. Aquest espai es configurarà com un instrument de transmissió intergeneracional de valors i d'experiències.

- Crear l'espai web Memorial Democràtic amb la finalitat de convertir-lo en el principal mitjà d'accés públic a les activitats i als fons d'informació i de documentació relacionats amb la memòria democràtica.

- Donar continuïtat a les activitats de debat i de reflexió entorn de les polítiques públiques de la memòria, tal com tenia previst fer el col loqui internacional que estava convocat per l'octubre del 2006, però la seva coincidència amb la campanya electoral va comportar-ne l'ajornament.

- Impulsar la línia encetada de col laboració tant amb les entitats i els grups de la societat civil com amb les diverses instàncies i les institucions administratives, culturals i educatives. El Memorial Democràtic haurà d'assumir sis grans tasques: la commemoració i l'homenatge de les persones, els esdeveniments i els llocs que han protagonitzat la lluita per la democràcia entre el 1931 i el 1980, la conservació de la seva memòria, la recerca, la difusió i la formació i la participació.

6 INSTITUCIONS AL SERVEI DE LA CIUTADANIA

6.1 Més autogovern: desenvolupar el nou Estatut
6.2 Món local
6.3 Administració pública
6.4 Un sistema audiovisual més independent, més plural
6.5 Seguretat pública i protecció civil a Catalunya
6.6 Justícia
6.7 Europa i acció exterior

6.1 MÉS AUTOGOVERN: DESENVOLUPAR EL NOU ESTATUT

Catalunya i l'autodeterminació

Per a l'esquerra verda i nacional el dret a l'autodeterminació significa que un poble, i en el nostre cas Catalunya, pot decidir a partir de la seva sobirania com a nació si vol tenir un estat propi i independent, si vol estar integrat en un altre i, en aquest cas, de quina manera es materialitza aquesta integració. Si bé és cert que avui, en el procés de construcció de la UE, no té sentit plantejar-se els poders de l'Estat en els termes que es feia en el segle passat no podem negar que els estats tenen encara a Europa molt de poder i, per tant, no es pot rebutjar el dret a l'autodeterminació com una cosa ja superada.

L'autogovern al servei dels ciutadans i ciutadanes del país

ICV-EUiA actua en la societat catalana pel reconeixement ple de la personalitat nacional de Catalunya, tot afirmant que la sobirania resideix en el seu poble, que té el dret al ple exercici de l'autodeterminació, i entén que aquest dret pot avançar en el període històric immediat mitjançat la transformació de l'Estat actual de les Autonomies en un Estat organitzat d'acord amb els principis del federalisme pluralista. Un nou model d'organització dins el marc més ampli d'una Europa unida dels ciutadans i de les ciutadanes i dels pobles, de caràcter federal, on es reconeguin les nacions que la componen com a subjectes de l'actuació política i institucional i que comporti una molt més gran autonomia i capacitat política i de gestió dels ens locals.

L'increment de l'autogovern ha de servir principalment per acostar el poder als ciutadans, millorar la seva qualitat de vida, acabar amb l'exclusió social, potenciar el reequilibri territorial, promoure el desenvolupament sostenible i configurar una societat més justa. Tan important com l'autogovern és l'ús que se'n fa des del govern de la Generalitat.

Un nou model d'estat basat en el federalisme pluralista

ICV-EUiA proposa una reforma constitucional en profunditat en un sentit federal i plurinacional. Les propostes en aquest camp són aquestes:

- La Constitució haurà de preveure el reconeixement que la sobirania resideix en els pobles integrants de l'Estat i que, com a conseqüència, tenen el dret a l'autodeterminació.

- El Títol Preliminar haurà de reconèixer clarament el caràcter plurinacional, pluricultural i plurilingüístic de l'Estat, reconeixent el caràcter oficial i la igualtat de les llengües de l'Estat (català, castellà, basc i gallec).

- El Títol VIII s'haurà de reformar per tal d'establir un nou marc competencial que tendeixi a ampliar els poders a favor de les parts federades amb l'objectiu de la defensa i la protecció de les competències de les CCAA. Utilització de l'article 150.1 i 150.2, quan correspongui, com a mitjà per millorar la qualitat de l'autonomia política.

- Finançament autonòmic basat en la pluralitat i la coordinació d'Agències Tributàries alhora que s'assegura la coresponsabilitat fiscal des de la real autonomia financera de les institucions de govern de les CCAA.

- Adequació del poder judicial i de l'Administració de Justícia de l'Estat autonòmic sota el model de l'organització territorial dels poders públics en les federacions democràtiques.

- Introducció dels principis pluralistes en la composició i els poders d'institucions generals de l'Estat com el Tribunal Constitucional, el Consell General del Poder Judicial i d'altres. Possibilitat d'ús de les diferents llengües de l'Estat a les Corts Generals. Possibilitat de desaparició de les províncies en aquelles comunitats que ho decideixin democràticament. Participació de les CCAA en la política general de l'Estat. Funcionament regular d'una conferència de presidents de CCAA.

- Representació de les CCAA a la Unió Europea i en les institucions internacionals en relació amb les competències que tenen atribuïdes. La menció a la UE en la Constitució ha d'obrir la via a una adequació de l'Estat autonòmic al nou marc de la UE.

- Possibilitat d'establir llaços especials entre determinades entitats federals. Impulsar la modificació constitucional que suprimeixi la prohibició de federació de comunitats autònomes.

- El federalisme pluralista que haurà de reconèixer la Constitució implica l'assumpció de competències diferencials en àmbits com la llengua, la cultura, la política comunicativa, la seguretat interna i d'altres que es poden derivar de les particularitats nacionals.

- Incorporació de nous drets de ciutadania, amb criteris similars als que ICV-EUiA ha defensat en la reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Nous drets de ciutadania i nous principis rectors: drets i principis socials, d'igualtat de gènere, mediambientals de polítiques públiques sobre la memòria històrica, cultura de la pau, dret a una mort digna, drets per als immigrants, inclòs el dret de vot, drets relatius a les noves tecnologies, etc.

- Revisió literària global de gènere, per evitar expressions sexistes o discriminatòries.

- La reforma del Senat:

✓ Catalunya, en tant que nació, ha de veure reflectit en el Senat el reconeixement del seu fet diferencial –que dóna lloc a competències diferents– aplicant els principis del federalisme pluralista. Això s'haurà de materialitzar, per exemple, en el fet que les comunitats autònomes amb llengües pròpies, dret civil, foralitat i insularitat poguessin vetar disposicions que afectessin aquest fet bàsic.
✓ Les senadores i els senadors han de ser elegits pels parlaments autonòmics de manera proporcional d'acord amb el nombre de vots obtinguts a les eleccions autonòmiques. L'elecció directa pels ciutadans i les ciutadanes, cal reservar-la al Congrés de Diputats. Els presidents i les presidentes de les

comunitats autònomes han de gaudir de la condició de senadors i senadores.
- ✓ Totes les llengües de l'Estat han de ser oficials en tot el territori estatal i, per tant, amb plena igualtat en tots els organismes i institucions. Com a primer pas, s'equipararan totes les llengües al Senat, tant pel que fa referència a l'oficialitat com a l'ús.

Desenvolupar el nou Estatut d'Autonomia

L'aprovació del nou Estatut d'Autonomia suposa un canvi fonamental en el nivell i profunditat de l'autogovern de Catalunya i dels instruments per fer-lo efectiu. En aquest sentit, una de les tasques més importants de la propera legislatura és iniciar immediatament el desenvolupament legislatiu del nou text estatutari per fer efectives totes les seves potencialitats i assegurar que l'Estatut es desenvolupa i resol els problemes dels ciutadans i de les ciutadanes.

Si bé tots els drets estatutaris requereixen un desenvolupament legislatiu, n'hi ha alguns que, per la seva pròpia naturalesa i, sobretot, perquè així ho estableix el mateix Estatut, no es poden exercir si no es dicta la corresponent llei de desenvolupament. En alguns casos ja hi ha algun tipus de legislació aplicable, però molt possiblement caldria modificar-la per tal de donar plena efectivitat als nous drets estatutaris.

- **Drets, deures i principis rectors**

Establir la Carta de Drets i Deures. La Carta pot incorporar drets i deures diferents dels estatutaris, pot especificar vessants nous dels drets estatutaris i pot també regular el contingut essencial i el desenvolupament, ni que sigui parcial, dels drets i deures de l'Estatut.

Els drets que requereixen la interposició del legislador són els següents:

Art. 16: Dret a rebre prestacions socials i ajuts públics per atendre les càrregues familiars.
Art. 20: Dret a expressar de forma anticipada les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics.
Art. 21.3: Regulació dels fons públics que es poden destinar a centres docents privats per garantir l'accés en condicions d'igualtat i a la qualitat de l'ensenyament.
Art. 21.4: Ampliació de la gratuïtat de l'ensenyament a nivells educatius que avui per avui no són gratuïts.
Art. 21.5: Dret a la formació professional i a la formació permanent.
Art. 21.6: Ajuts públics per accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors.
Art. 21.7: Ajuts per a persones amb necessitats educatives especials.
Art. 21.8: Drets de participació de la comunitat educativa en els assumptes escolars i universitaris.
Art. 23.1: Dret d'accés en condicions d'igualtat i de gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública.
Art. 23.2: Dret a elegir metge o metgessa i centre sanitari.
Art. 23.3: En relació amb els serveis sanitaris públics i privats: dret a ser informats sobre els serveis a què es pot accedir, sobre els tractaments mèdics, el dret a

donar el consentiment per a qualsevol intervenció, a accedir a la historia clínica pròpia i a la confidencialitat de dades sobre la salut.
Art. 24.1: Drets d'accés a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública.
Art. 24.2: Drets d'atenció a les persones amb necessitats especials.
Art. 24.3: Dret a una renda garantida de ciutadania que asseguri els mínims de vida digna.
Art. 25.1: Drets de formació i de promoció professional i a accedir de forma gratuïta als serveis públics d'ocupació.
Art. 25.2: Dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter pal liatiu.
Art. 26: Dret a un sistema de mesures que garanteixi l'accés a un habitatge digne.
Art. 27: Drets mediambientals que requereixen que les lleis estableixin estàndards i nivells mínims de protecció i límits als drets d'informació.
Art. 28.2: Drets d'informació i de participació dels consumidors i dels usuaris.
Art. 29: Drets electorals, dret a promoure iniciatives legislatives populars, dret de petició, dret a promoure consultes populars.
Art. 30: Drets d'accés als serveis públics i a la bona Administració: les lleis han de regular les condicions d'exercici i les garanties relatives a l'obligació de les administracions públiques a establir les condicions d'accés i els estàndards de qualitat dels serveis públics i econòmics d'interès general i els supòsits en els quals han d'adoptar cartes de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors dels serveis.
Art. 33.3 i 4: drets lingüístics davant de les administracions públiques. Les lleis han d'establir la forma com s'ha d'acreditar el nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials a Catalunya per part de jutges, magistrats, fiscals, notaris, registradors de la propietat i mercantils, encarregats del Registre Civil, personal al servei de l'Administració de Justícia i personal al servei de l'Administració de l'Estat situada a Catalunya.
Art. 34: Deure de disponibilitat lingüística.
Art. 36: Drets en relació amb l'aranès.

Pel que fa als principis rectors, aquests contenen mandats dirigits als poders públics que en la majoria de casos requereixen la intervenció del legislador per modificar lleis ja existents o dictar legislació nova. Això succeeix, per exemple, en la protecció de les persones i de les famílies (art. 40), en les "polítiques de gènere" (art. 41), en la cohesió i benestar socials (art. 42); el foment de la participació (art. 43), la promoció de l'educació, de la investigació i de la cultura (art. 44), el medi ambient (art. 46), l'habitatge (art. 47), la mobilitat i la seguretat vial (art. 48), la protecció dels consumidors i usuaris (art. 49), el foment del català (art. 50), la cooperació al desenvolupament i el foment de la pau (art. 51), la promoció de les condicions per garantir l'accés sense discriminacions als serveis audiovisuals (art. 52), l'accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació (art. 53) o el coneixement i el manteniment de la memòria històrica (art. 54).

- **Institucions**

  - ✓ Modificació de la Llei 3/1982, de 23 de març, del Parlament, el president i el Consell Executiu de la Generalitat, per derogar tot allò que es refereix al Parlament, ja que entre l'Estatut i el Reglament del Parlament no s'hauria d'interposar cap llei. Igualment, caldrà fer-hi modificacions per incorporar les

novetats estatutàries en relació amb el president, el conseller en cap i el Consell Executiu.

- ✓ Llei del Consell de garanties estatutàries, tot modificant la Llei 1/1981 del Consell Consultiu de Catalunya.
- ✓ Adaptar la Llei del Síndic de Greuges (Llei 6/1984) i la de la Sindicatura de Comptes (Llei 6/1984).
- ✓ Per llei aprovada per la majoria absoluta del ple del Parlament caldrà establir els termes per a la designació dels senadors (Disposició addicional primera).
- ✓ Modificació de la Llei 13/1989 d'organització, procediment i règim jurídic i del Decret legislatiu 1/1997, en matèria de funció pública.
- ✓ En l'àmbit de l'organització territorial i del govern local, s'haurà de regular per llei l'atribució de competències als municipis (art. 84 del nou Estatut), la creació, la modificació i la supressió i l'establiment del règim jurídic de les vegueries (art. 91), el règim especial de l'Aran (art. 94) en el termini de quatre anys (Disposició addicional cinquena) i la creació del Consell de Governs locals (art. 85).
- ✓ Establir per llei del Parlament un fons de cooperació local (art. 219).
- ✓ Adaptar les lleis catalanes de patrimoni de la Generalitat i de l'empresa pública (arts. 215 i 216).
- ✓ Nova Llei d'Hisendes Locals de Catalunya (art. 219 i 220).
- ✓ Nova llei de consultes populars.

- **Competències**

Per tal que el nou Estatut tingui una aplicació efectiva és important que, sense dilacions, immediatament després de la seva entrada en vigor, en totes les matèries que el nou text estatutari atribueix a la Generalitat competències exclusives o compartides, es revisi la legislació catalana vigent per tal d'adequar-la al nou abast de l'exclusivitat i del desenvolupament legislatiu.

- **Reforma de l'Estatut**

D'acord amb l'article 222 de l'Estatut, caldrà regular les propostes populars i municipals d'iniciativa de reforma de l'Estatut.

- **Foment de la participació dels ciutadans i de les ciutadanes en la vida política**

- ✓ Incorporar els mecanismes del referèndum i de la consulta ciutadana (preceptius i vinculants sobre un ampli ventall de temes) com a instruments normalitzats (no excepcionals) de participació política i de presa de decisions col lectives. La llei establirà el dret ciutadà de promoure'ls.
- ✓ Incorporar la ILP com a instrument normalitzat de participació política i d'impuls ciutadà a l'activitat legislativa. S'hauran de preveure mecanismes per tal de no desvirtuar en el tràmit parlamentari la proposta de la ILP.
- ✓ Reformar el Consell Econòmic i Social actual en un Consell Social, Econòmic i Ecològic com a marc de definició del model de desenvolupament humà i sostenible de Catalunya, àmpliament participatiu i vinculant.
- ✓ Impulsar Plans Estratègics territorials i temàtics (sostenibilitat, educació, inclusió social, multiculturalitat, societat de la informació...) que incorporin forts elements de participació ciutadana com ara l'Agenda 21 catalana.

- ✓ Crear mecanismes de participació de la ciutadania i de les organitzacions socials en el procés parlamentari d'elaboració legislativa i de control del Govern. Crear processos de participació digital i democràcia electrònica.
- ✓ Elaboració amb participació ciutadana dels pressupostos de la Generalitat, inicialment del capítol d'inversions.
- ✓ Incorporar al marc institucional de la Generalitat els mecanismes i els processos de participació que s'han anat desenvolupant en l'àmbit local (consells ciutadans, consells territorials...). Regulació del dret popular a promoure la posada en marxa de mecanismes que atorguin a la ciutadania la participació en la presa de decisions públiques.
- ✓ Establiment de mecanismes que garanteixin una relació directa i quotidiana entre els representants institucionals i la ciutadania. Dret de la ciutadania a conèixer i ser informada de forma directa i efectiva de l'activitat dels seus representants (oficines parlamentàries en el territori...).
- ✓ Crear instruments que facin efectiva la participació de la ciutadania en el seguiment i l'avaluació de les polítiques i en la gestió dels serveis públics.
- ✓ Establiment del tràmit d'audiència parlamentària a les organitzacions de la societat civil en les qüestions que les afectin.
- ✓ Regulació de la col laboració de les entitats i de les associacions amb el Parlament.

Llei electoral catalana

Catalunya segueix sense tenir una llei electoral pròpia, malgrat les disposicions de l'Estatut d'Autonomia de 1979. Avui ens hem de regir encara per un règim transitori amb una regulació insuficient completada per la supletorietat de les normes aplicables a les eleccions a les Corts Generals.

ICV-EUiA ha presentat en la darrera legislatura iniciatives i propostes amb voluntat de consens, encaminades a corregir aquesta mancança. Al Govern, la Conselleria de Relacions Institucionals i Participació va iniciar els treballs per a una nova Llei electoral sota els principis d'igualtat de vot, proporcionalitat i equilibri territorial. Per la seva banda, el grup parlamentari d'ICV-EUiA va presentar una Disposició transitòria per al nou Estatut que omplís el buit de l'Estatut de 1979. La disposició combinava la igualtat de vot de tots els ciutadans i les ciutadanes amb la necessària representació de tots els territoris. Totes dues propostes van bloquejar-se pels interessos electoralistes de CiU, amb la complicitat d'ERC.

El nou Estatut ha heretat aquesta manca d'acord i resulta, per tant, imprescindible establir un marc legislatiu electoral propi, complet, consensuat entre les forces polítiques que respongui als seus objectius:

- La llei electoral de Catalunya, sota els principis del sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, garantirà la igualtat de vot de tots i totes els/les ciutadans/es de Catalunya, la màxima representació proporcional i l'equilibri territorial entre els diputats i les diputades del Parlament de Catalunya, el foment de la participació electoral, la paritat en la presència d'homes i dones a les llistes electorals, la representació dels residents estrangers, l'establiment d'una junta electoral catalana i la limitació, control i transparència del finançament electoral.

- La llei electoral catalana tindrà en compte el dret de sufragi actiu i passiu a les persones immigrades a partir d'un mínim de tres anys de permanència a Catalunya.

Una nova organització territorial, simplificadora i eficaç.

Dotar Catalunya d'una nova organització territorial és un compromís que el nou Govern de la Generalitat ha d'assumir i complir en la propera legislatura, en el marc del desenvolupament de l'Estatut d'Autonomia.

La importància d'aquesta qüestió no es deriva, però, de qüestions superestructurals. Estem parlant de temes que afecten el reequilibri territorial de Catalunya, com volem ordenar el territori i què hi volem fer en el futur, com preservem la sostenibilitat i el medi ambient, com dotem de serveis localitats que pateixen greus mancances, com enfortim el paper dels municipis, com donem govern i representativitat a comarques i regions que avui no el tenen. Però també parlem alhora d'interessos econòmics, de la persistència de determinades actituds caciquils, de lluites pel poder en el territori lluny del servei a la ciutadania. ICV-EUIA es compromet a fer possible la reforma del model d'organització territorial de Catalunya i a avançar en el camí del canvi territorial que el país necessita i que propugnem.

La proposta de nova organització territorial ha de ser el fruit d'una anàlisi rigorosa de les necessitats reals i de les propostes que tendeixen a obtenir la màxima simplificació, eficàcia i operativitat del nou marc institucional. Anàlisi ja encetada per l'actual Govern de la Generalitat, i que s'haurà de sotmetre a un procés de participació i de consens en el territori amb els agents socials i institucionals.

- Les vegueries

Una de les prioritats del nou Govern ha de ser la Llei d'Organització Territorial que ha d'incloure la creació de les vegueries. D'acord amb el nou Estatut els Consells de Vegueries substituiran les Diputacions Provincials. Cal que les quatre Diputacions emprenguin de forma immediata la seva adaptació a la nova estructura. A mig termini, caldrà, negociar amb l'Estat l'adaptació de la seva administració perifèrica, les províncies, a l'àmbit de les vegueries.

Per a ICV-EUiA és molt clar definir les següents vegueries:
Terres de l'Ebre
Camp de Tarragona-Reus
Regió metropolitana de Barcelona
Catalunya Central
Pirineus i Val d'Aran
Terres de Lleida
Comarques Gironines

Ara bé, en el procés inicial plantejat pel Govern de la Generalitat s'han expressat reivindicacions territorials que cal estudiar:
L'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf
Osona i el Ripollès
L'Anoia

Cal abordar aquestes qüestions sobre l'adscripció comarcal a alguna vegueria o la possibilitat de crear alguna vagueria més, a partir del debat i el diàleg amb experts, les institucions locals i comarcals i la societat civil de cada territori.
D'altra banda, el tractament de l'especificitat institucional del territori de la Val d'Aran, ha de quedar garantit a partir de la nova llei que preveu l'Estatut .

- L'adequació del mapa comarcal

L'adequació dels límits comarcals s'ha de correspondre a les realitats sòcio-econòmiques d'interrelació municipal. Les comarques han de ser, en molts casos, l'àmbit per excel lència de mancomunació de serveis municipals.

Continuem apostant per una actitud oberta a la reflexió sobre la reforma del mapa comarcal i la seva adequació a les actuals circumstàncies, ja sigui des de la perspectiva de creació de noves comarques, ja sigui des de la perspectiva del canvi d'adscripció dels municipis respecte de les comarques actuals.

Proposem obrir el procés d'adaptació del mapa comarcal a la xarxa d'àmbits urbans i territorials de vida local quotidiana, l'espai de relacions quotidianes i intenses d'ordre residencial, laboral, d'estudi, comercial, lleure i de serveis que, d'uns anys ençà, s'ha convertit en uns àmbits territorials plurimunicipals. Aquests espais tenen un o més centres urbans que els organitzen, ho fan per mitjà d'una xarxa de comunicacions que possibiliten les interrelacions i que són una realitat socioeconòmica per fer homogènies i/o complementàries les seves activitats.

6.2 MÓN LOCAL

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

Amb el govern catalanista i d'esquerres, més per als municipis

El govern catalanista i d'esquerres ha operat un gir de gairebé cent vuitanta graus en les polítiques adreçades als municipis de Catalunya. I tot i que aquest gir no ha estat tan important en tots els àmbits de gestió i encara queden moltes qüestions a millorar, el canvi de prioritats ha significat més recursos per als ajuntaments i un grau de col laboració interinstitucional fins ara desconegut.

I ho hem fet a partir de la convicció que els municipis constitueixen la primera identitat territorial dels ciutadans i de les ciutadanes i que els ajuntaments són el primer nivell de govern, el més directe i immediat, el que pot administrar millor els assumptes públics i el que permet i ha de permetre més canals de participació i de control de la ciutadania.

Aquesta sensibilitat municipalista s'ha vist notablement reflectida en l'actuació de les dues conselleries gestionades per ICV-EUiA. Amb una interlocució permanent d'aquestes amb els ajuntaments, a l'hora d'abordar la gestió de les matèries que els són pròpies i en la resolució de les temàtiques i de les necessitats plantejades pels municipis.

Així, des de la Conselleria de Relacions Institucionals i Participació Ciutadana s'ha fomentat la implicació dels ens locals en totes les qüestions en les quals aquests podien tenir opinió, per tal de millorar l'acció de govern a partir de l'aportació de les administracions més properes a la ciutadania.

El paradigma d'aquesta participació dels municipis, fomentada des de la Conselleria, ha estat el procés d'elaboració del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya en el qual els ajuntaments i les seves entitats representatives han estat consultats sobre els continguts que havia de registrar la nova norma i han estat citats a col laborar activament en el procés participatiu ciutadà que s'ha desenvolupat.

A més, la Conselleria de Relacions Institucionals i Participació Ciutadana ha desenvolupat programes específics d'actuació, com el Memorial Democràtic o els ajuts per promoure la participació ciutadana, dels quals s'han pogut beneficiar directament els municipis.

Igualment des de la Conselleria de Medi Ambient i Habitatge s'ha desenvolupat una actuació en diàleg permanent amb els municipis, amb una presència constant en el territori dels màxims responsables institucionals d'aquesta, per tal de reforçar l'acord i el consens amb els ens locals en el desenvolupament dels programes que depenen de la Conselleria. Aquesta tasca ha permès millorar l'eficàcia en l'execució de les polítiques d'increment de sòl per a habitatge assequible, de protecció de zones naturals, de desenvolupament d'actuacions contra el canvi climàtic o d'estalvi energètic.

Però també s'han generat programes específics adreçats a donar suport a l'acció local: els mapes de capacitat acústica local, l'espectacular increment

dels ajuts a ens locals en matèria de residus o el pla sectorial d'infraestructures de residus municipals i l'impuls immediat en l'execució d'aquestes obres.

Aquesta implicació governamental a millorar la relació i la situació que vivien els municipis de Catalunya, i que des d'ICV-EUiA vam assumir des del primer moment com una prioritat, també s'ha traslladat als altres àmbits del govern catalanista i d'esquerres. Exemples d'això han estat: l'increment important dels recursos destinats als municipis, a través del Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya i del Fons de Cooperació Local, l'impuls a la Televisió Digital Terrestre a l'àmbit local, l'acord per doblar el nombre de places d'escola bressol, l'increment en la construcció de nous equipaments en el territori (instal lacions esportives, residències per a la gent gran, equipaments culturals...), l'increment dels ajuts a plans locals adreçats a l'atenció dels diferents sectors de la societat (ajuts a serveis socials, actuacions locals i comarcals per a joves, programes d'acollida per a immigrants, convenis amb ajuntaments per desenvolupar polítiques de dones...), l'impuls a la Llei de barris que ha suposat l'aprovació d'ajuts a programes integrals d'actuació en barris amb greus dèficits urbanístics i socials o la Llei d'urbanisme que ha possibilitat la generació de sòl en els nostres municipis destinat a la construcció d'habitatge assequible.

Tots aquests exemples demostren el canvi polític que ha suposat el govern catalanista i d'esquerres, i que ha prioritzat el suport als municipis del país.

Amb l'Estatut, més per als municipis

El nou Estatut d'Autonomia de Catalunya reconeix el fet que els ajuntaments són institucions de Catalunya i acaba per sempre amb la possibilitat que se'ls torni a negar aquesta condició. El nou Estatut atorga importants competències a la Generalitat en matèria de règim local, que haurà d'exercir, tot respectant el principi d'autonomia local que la mateixa norma proclama. A més, aquest Estatut defineix el nucli dur de competències pròpies dels municipis que van des de la planificació i la gestió de l'habitatge i del territori, a la regulació i la prestació dels serveis a les persones.

La Generalitat haurà d'establir els mecanismes de finançament dels nous serveis. Com a organisme que ajudi a garantir que les necessitats i les propostes del municipalisme es contemplin en el desenvolupament legislatiu i normatius de l'Administració de Catalunya, el nou Estatut constitueix el Consell de Governs Locals, que haurà de ser escoltat en tot allò que li afecti. Per garantir la suficiència financera dels ajuntaments en l'exercici de les seves obligacions es fa un mandat al Parlament de Catalunya per aprovar la llei de finances locals, "amb respecte a l'autonomia local i escoltant el Consell de Governs Locals".

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA PER CONSTRUIR UN NOU PODER LOCAL

L'acció de l'actual govern catalanista i d'esquerres i els continguts del nou Estatut són una bona base a partir de la qual, en la propera legislatura, s'ha d'abordar la construcció d'un nou poder local. El nou Govern de Catalunya s'haurà de fixar com una de les primeres prioritats de l'acció de govern dotar de

contingut les competències locals que determina l'Estatut, tot garantint el finançament que la mateixa norma obliga a establir.

Alhora, serà imprescindible, des de l'inici d'aquesta nova etapa, la constitució immediata del Consell de Governs Locals per part del Parlament de Catalunya, rendabilitzant el mecanisme de coordinació amb el municipalisme que ens proporciona l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Aquest desenvolupament estatuari ens ha de permetre l'aplicació del principi de subsidiarietat, en funció del qual tot allò que pot fer una institució propera a la ciutadania, mai no ho hauria de fer una altra de més allunyada, tot evitant la duplicació i els solapaments, especialment derivats de la utilització partidista dels serveis socials per part del Govern de la Generalitat.

En aquest sentit, caldrà abordar el traspàs de totes aquelles funcions i serveis que han de ser exercides en l'àmbit local als ajuntaments i a les entitats supramunicipals de caràcter local, en el cas dels petits municipis i dels serveis en què sigui aconsellable donar-los una dimensió territorial superior al municipi.

Per fer front a la construcció d'aquest nou poder local a partir del text del nou Estatut, la Generalitat està en condicions de desenvolupar les seves noves competències en matèria de règim local. Tot aplicant els següents principis i objectius generals:

- Situar els drets i les necessitats dels ciutadans i de les ciutadanes, agrupats en col lectivitats de base territorial, i la seva atenció a nivells de qualitat homogenis, com a primer referent i condició de totes les assignacions competencials i de distribució de recursos i serveis públics.

- En la mesura que es defineix l'Administració local com la més propera a la ciutadania, cal tenir sempre present que els ciutadans i les ciutadanes són "el subjecte actiu" –i no "l'objecte"– del poder local. Com a tals tenen dret a participar de forma efectiva i directa en la gestió dels afers públics que afecten la seva vida i tenen el dret a exigir la prestació efectiva en el seu municipi dels serveis locals bàsics definits legalment, sigui quina sigui la seva dimensió o ubicació territorial.

- Aplicar de forma efectiva els principis d'autonomia i de subsidiarietat en l'assignació i la distribució de competències i de recursos entre els diversos nivells politicoadministratius (és a dir, en els quatre nivells bàsics: local, regional, estatal i comunitari europeu). L'àmbit politicoadministratiu del poder local ha de disposar, en tot cas, de capacitat i de recursos suficients per incidir de forma immediata, determinant o, en tot cas, significativa, en l'ordenació i la gestió dels afers i dels serveis que afecten la seva col lectivitat i territori.

- Entendre el poder local com el conjunt d'institucions politicoadministratives que actuen de forma coordinada sobre un mateix territori per tal de prestar la totalitat dels serveis i fer efectives la totalitat de competències definides constitucionalment i legalment com de caràcter local.

- Totes les administracions que configuren el poder local tenen la seva legitimació en un únic procés electoral local específic que pren com a base el municipi i que, en tots els nivells i els organismes que exerciten competències

politicoadministratives i presten serveis de caràcter local, respecten els criteris de màxima proporcionalitat i de representativitat de totes les col lectivitats i els territoris inclosos en la seva demarcació.

- Aplicar el principi de subsidiarietat dins de l'àmbit propi de l'autonomia local, de forma efectiva i asimètrica. Les competències i els serveis s'han de prestar sempre a través d'aquella institució politicoadministrativa del poder local que, sent la més pròxima als ciutadans i ciutadanes –i, per tant, amb preferència per a l'Ajuntament– en garanteixi la prestació efectiva i amb qualitat. Caldrà aplicar aquest principi en funció de les dimensions territorial i demogràfica i dels recursos humans, tècnics i econòmics disponibles.

- Reforçar la democràcia local i la participació ciutadana: tota institució de poder local, sigui quin sigui el seu àmbit territorial o nivell de gestió, ha d'estar legitimada i sostinguda per mecanismes d'elecció democràtica, d'informació i de control permanent dels electes pels electors. I també per mecanismes de participació ciutadana, sigui de forma individual amb referèndums locals, consultes prèvies, audiències, etc., o de forma col lectiva amb la participació de l'associacionisme de base local en tots els àmbits.

- La Generalitat de Catalunya, el Govern de l'Estat i la Comissió Europea han de ser legalment obligats a fer efectius els principis de cooperació, d'assistència, de coordinació, d'informació i de lleialtat institucional en relació amb els poders locals –i a l'inrevés– en l'exercici de les competències definides legalment.

- No es pot produir cap subrogació, intervenció o dispensa en l'exercici de les competències i en la prestació dels serveis locals a favor d'altres nivells de l'Administració autonòmica o estatal sense que prèviament no s'acrediti l'oferiment de l'assistència necessària per poder mantenir-los o el seu rebuig per part de l'Administració local afectada, i sempre amb prèvia autorització i control per part dels tribunals de justícia de l'ordre contenciós-administratiu.

Els continguts i els àmbits d'exercici de les competències i de prestació dels serveis locals

La legislació sectorial ha d'establir els continguts i l'abast de les competències locals en cadascun dels àmbits que es deriven del desenvolupament del nou Estatut, garantint-ne l'efectivitat. La legislació local ha d'establir, en cada àmbit competencial, la relació i la distribució detallada de l'exercici de cada una de les funcions, les facultats i els serveis que configuren les diverses competències sectorials, entre les diferents institucions que conformen el poder local, així com entre els municipis segons tres paràmetres principals:

- Capacitat objectiva per al seu exercici: disponibilitat de recursos humans, tècnics i econòmics, els que tinguin accés en qualsevol de les formes previstes en la llei.

- Tipologia de municipi: en funció de característiques rellevants predeterminades per la llei pel que fa a la seva ubicació territorial o activitat predominant: de muntanya, turístic, de segona residència, rural, etc.

- Pes demogràfic.

- D'altres que es determinin legalment.

Configuració dels diversos nivells administratius de caràcter local com a constituents d'un únic poder local

Si volem respectar al màxim la identitat, la personalitat i la tradició de cada col lectivitat de base territorial o municipi, l'adequació de l'autonomia local als principis i als objectius fixats en els apartats anteriors, amb l'efectiu exercici de les competències i de la prestació dels serveis amb garanties de proximitat, accessibilitat, qualitat i control a tots els ciutadans, requereix per força la concepció del poder local com un tramat d'institucions politicoadministratives d'àmbit territorial sobreposat, que tenen com a base i punt de referència polític el municipi.

Aquestes institucions-administracions constitutives d'un únic poder local són:
- L'ajuntament
- La comarca
- La vegueria

Les competències i els serveis locals s'exerciten de forma plena pel conjunt d'aquestes tres institucions o àmbits del poder local, en l'àmbit territorial comú que els correspongui. En la distribució de les competències, en l'exercici de les seves funcions i en la prestació de serveis, la legislació local garantirà:

- La preferència per l'àmbit municipal –ajuntament–, sempre que la seva naturalesa o característiques ho faci possible i compatible amb la dimensió i la qualitat del servei, en atenció al pes demogràfic i a les altres característiques específiques de cada tipus de municipi.

- En tot cas, els ajuntaments sempre tindran garantits mecanismes de participació i de control en la planificació, la gestió i la prestació de les competències i dels serveis que no tinguin atribuïts de forma plena.

- En l'organització dels serveis que superin l'àmbit local i en la seva gestió i prestació es donarà prioritat a les formes de mancomunació, agrupació funcional i d'altres fórmules de cooperació i de col laboració entre els municipis del mateix àmbit territorial.

- Les institucions-administracions d'àmbit superior al municipi, hauran de donar prioritat als mecanismes d'assessorament, d'assistència i de suport humà, tècnic i econòmic als ajuntaments del seu àmbit territorial, així com als mecanismes de coordinació, de foment, d'informació, etc., per tal de garantir –sempre que sigui possible– l'exercici directe del màxim nombre de competències i la prestació dels serveis d'àmbit municipal, més enllà dels mínims definits legalment.

- Quan les competències i els serveis de caràcter local siguin exercides i prestades per les institucions-administracions d'àmbit superior al municipi, es garantirà l'existència de mecanismes que facin efectiva la participació i el

control de tots i cadascun dels municipis afectats en la seva planificació, gestió i control.

Mecanismes per garantir l'efectivitat de l'exercici de les competències i de la prestació dels serveis

- La legislació local establirà els mecanismes de cooperació, foment i ajut a l'agrupament de funcions, la mancomunació de serveis, la fusió o absorció de municipis i altres mesures de reordenació municipal proposades en l'Informe de la Comissió d'experts. S'evitarà, però, l'obligatorietat o la imposició, sempre que es garanteixi l'efectivitat de l'exercici de les competències i de la prestació dels serveis garantits legalment per qualsevol dels nivells del poder local, en les formes previstes legalment. En darrer terme, s'aplicaran els mecanismes que es preveuen en cas de manca de voluntat o incapacitat manifesta, sempre amb la prèvia intervenció i control jurisdiccional.

- La legislació local ha de garantir que tots els municipis, fins i tot els més petits, disposin d'unes funcions, facultats i serveis mínims en cadascun dels àmbits competencials locals: gestió directa o indirecta de la totalitat o part dels serveis; intervenció en la planificació o en l'execució que correspongui a d'altres nivells de l'Administració local o del govern autonòmic, estatal o comunitari europeu, en qualsevol de les formes de col laboració i cooperació entre administracions del mateix nivell competencial o de caràcter autonòmic o estatal. Aquest fet ha de garantir que tots els ciutadans i totes les ciutadanes, visquin en el municipi que visquin, tinguin accés a un mateix nivell de serveis.

- Qualsevol ajuntament, o a falta d'iniciativa d'aquest ajuntament, qualsevol veí o col lectiu de veïns, estarà facultat per reclamar i obtenir –fins i tot judicialment– de l'Administració de la Generalitat de Catalunya la dotació dels recursos humans i del suport tècnic i econòmic per garantir l'efectivitat de l'exercici de les competències i la prestació dels serveis mínims fixats pel tipus de municipi de què es tracti, segons els paràmetres a què s'ha fet referència en l'apartat 4 d'aquesta proposta.

- Qualsevol ajuntament, o a falta d'iniciativa d'aquest ajuntament, qualsevol veí o col lectiu de veïns, estarà facultat per reclamar i obtenir –fins i tot judicialment– dels altres nivells que configuren el poder local de Catalunya, l'accés de qualsevol col lectivitat de base territorial als serveis i a les prestacions de caràcter o interès local garantits legalment.

- L'Administració de la Generalitat de Catalunya, d'ofici o a instàncies de qualsevol veí o col lectiu afectat –o aquests directament a falta d'iniciativa del Govern–, podrà reclamar i obtenir, fins i tot judicialment, la intervenció o subrogació en l'exercici de les competències i en la prestació dels serveis de caràcter o interès local que corresponguin a un determinat municipi quan no els vulgui prestar o tingui incapacitat manifesta.

- La intervenció i la subrogació s'han de fer, sempre que sigui possible, a favor d'altres administracions de caràcter local del mateix àmbit territorial que el municipi afectat, amb el suport tècnic i econòmic i la supervisió de l'organisme competent de la Generalitat de Catalunya. Aquest procediment requerirà, com a mínim:

- ✓ El corresponent requeriment formal, amb justificació de les causes i constància de la prèvia posada a disposició dels ajuts i de les assistències humanes, tècniques i econòmiques necessaris.
- ✓ La prèvia justificació i determinació de les competències i dels serveis sobre els que es proposa la intervenció o la subrogació.
- ✓ La determinació de l'Administració de caràcter local, de nivell superior dins de la demarcació en què s'ubiqui el municipi, que ha d'exercir les competències o prestar els serveis intervinguts o subrogats, i la concreció dels elements de suport tècnic i econòmic i els mecanismes de supervisió que correspongui a l'organisme competent de la Generalitat.
- ✓ La determinació de les circumstàncies temporals o de canvi d'actitud de l'ajuntament que donaran lloc a l'aixecament de la mesura.
- ✓ El control jurisdiccional per mitjà del corresponent procediment contenciós-administratiu, sens perjudici de l'adopció de les mesures cautelars necessàries per garantir l'efectivitat de l'exercici de les competències i la prestació de serveis mentre es resol el procediment de control.
- ✓ L'establiment de formes d'informació, participació i control de l'ajuntament afectat i dels veïns i de les veïnes respectius en l'exercici de les competències i la prestació dels serveis intervinguts o subrogats.

- En cas que la situació d'impossibilitat o d'incapacitat d'exercici de les competències o de prestació de serveis per l'ajuntament corresponent es mantingui pel temps determinat per la llei local, o respongui a causes objectives definides legalment, el Govern de la Generalitat de Catalunya, d'ofici o a instàncies d'altres administracions del poder local del mateix àmbit territorial que el municipi afectat, o dels seus veïns, podrà iniciar el procediment legislatiu per a l'agrupació, la fusió o l'absorció del municipi afectat amb un altre o uns altres municipis veïns.

- Anar cap a un nou pacte local que tingui en compte el reequilibri territorial i la necessitat d'una àmplia planificació de les necessitats econòmiques dels petits municipis com a eix vertebrador del territori.

- Fomentar noves polítiques locals que trenquin amb la rivalitat entre els pobles petits i que fomenti la solidaritat intermunicipal amb la idea de mancomunar serveis i distribuir equilibradament els equipaments, sobretot els esportius.

Per la suficiència financera dels municipis, finances locals socials i ambientalment sostenibles

ICV-EUiA es fixa com una de les seves primeres prioritats en el nou Govern de la Generalitat, l'elaboració de la Llei de les finances locals, necessària per garantir la suficiència financera dels ajuntaments en la prestació dels seus serveis amb l'objectiu que sigui un instrument útil per generar dinàmiques d'equilibri social i mediambiental. Aquesta norma haurà de tractar sobre les transferències directes de recursos de l'Estat i de la Generalitat, així com d'aquells impostos i taxes que depenguin dels municipis.

Cal un sistema fiscal local progressiu i ecològic, que ha de compatibilitzar l'equilibri pressupostari necessari amb criteris d'equilibri social ("paga més el qui més en té) i la introducció de criteris mediambientals ("qui contamina paga").

Qualsevol sistema de finançament, alhora, haurà d'aconseguir superar la insuficiència financera crònica de les administracions locals i reunir les característiques següents:

- Sostenibilitat pressupostària
- Sostenibilitat social
- Sostenibilitat mediambiental

En qualsevol legislació que afecti el finançament local s'ha de tenir en compte la diversitat del mapa municipal que presenta el nostre país, amb multitud de municipis petits que tenen greus dificultats per garantir el mínim dels serveis obligatoris. Per aquest motiu caldrà que la proposta de finançament local contempli el reequilibri territorial i la necessitat d'una àmplia planificació de les necessitats econòmiques dels petits municipis, tot impulsant noves polítiques que fomentin la solidaritat intermunicipal amb la idea de mancomunar serveis i de distribuir equilibradament els equipaments i les infraestructures locals.

6.3. ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

Els 23 anys de govern de CiU es van caracteritzar per la manca de la transparència en la gestió, pel sentit clientelista de moltes de les actuacions del Govern i per la manca de coordinació amb la resta d'administracions públiques, especialment amb la local que moltes vegades era vista com a contrapoder polític. En aquest període també hi hagué una altíssima temporalitat en el personal de la Generalitat i de l'Administració local, sense que es convoquessin oposicions des de feia molts anys i una important opacitat sobre els alts càrrecs de l'Administració de la Generalitat, i d'una manera especial, sobre els càrrecs de confiança.

El govern catalanista i d'esquerres ha intentat començar a redreçar moltes d'aquestes qüestions. En aquest sentit va encarregar a un grup d'experts un informe sobre els principis que han d'orientar les actuacions administratives catalanes, dels seus organismes i empreses i dels seus responsables polítics i professionals per tal d'assegurar la transparència en la gestió dels recursos públics i la igualtat d'accés a la informació sobre aquesta qüestió per part de tots els ciutadans, les organitzacions i les empreses (Acord del Govern de la Generalitat de Catalunya de 21 de desembre del 2004).

L'informe resultant d'aquest encàrrec sobre bon govern i transparència administrativa compta amb 58 recomanacions. És evident que moltes d'aquestes recomanacions no s'han pogut dur a terme, entre d'altres qüestions per manca de temps, però tot i així cal destacar-ne algunes de les realitzades:

- La reactivació del Consell Català de la Funció Pública.
- L'aprovació de la Llei de Conciliació de la vida laboral i familiar.
- La signatura del IV Conveni únic del personal laboral de la Generalitat.
- La signatura del III Acord del personal funcionari de la Generalitat.
- L'activació de la Comissió d'Igualtat de Gènere de la Generalitat.
- La consolidació del personal interí de presons.
- L'Acord del personal de presons.

Així com també la redacció de lleis força importants que no s'han pogut acabar tramitant per manca de temps:

- La Llei de serveis socials.
- La Llei contra la violència contra les dones.
- La Llei d'igualtat.
- La Llei de l'habitatge.

Per una Administració pública eficaç, eficient, moderna i propera a la ciutadania

La Declaració sobre l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic diu entre d'altres coses que "El dret a disposar d'una bona Administració dels assumptes públics s'ha convertit avui en dia en un element clau per incrementar la competitivitat del nostre país en un entorn cada cop més globalitzat. Consolidar una Administració que, a més de servir amb objectivitat i imparcialitat els interessos generals, faciliti

l'exercici dels drets i el compliment de les obligacions dels ciutadans i sigui una palanca del progrés social, constitueix una exigència social i un deure dels responsables públics i socials".

Aquí estan recollits els principis bàsics de tota l'Administració pública: l'objectivitat, la imparcialitat, facilitar l'exercici dels drets i de les obligacions dels ciutadans i el progrés social.

Per aconseguir això cal una Administració pública que sigui eficaç i eficient, que sigui àgil, i propera als ciutadans i a les ciutadanes, és a dir, cal modernitzar-la.

Però, què entenem per modernització? Des de ja fa molt de temps i des de llocs molt diversos s'està llençant el missatge que l'Administració pública no pot funcionar si continua funcionant com a tal, que el que cal és introduir conceptes fonamentals de l'empresa privada i externalitzar la majoria dels serveis públics, ja que la gestió privada és millor que la pública. Segons aquestes opinions la política avui en dia és, sobretot, gestió econòmica i els serveis públics s'han de regir pels mateixos paràmetres que les empreses privades.

Però a ICV-EUiA creiem que no podem acceptar aquesta visió. Cal gestionar correctament els serveis públics i no disparar-ne indegudament els costos. Però cal no oblidar, que l'Administració pública ha de ser un motor del progrés social, ja que si aquesta funció no la fa l'Estat en el seu concepte més general, qui ho farà? El que és evident és que qui no ho farà és el mercat.

En aquest sentit, cal manifestar amb tota claredat que no és cert que qualsevol servei públic externalitzat es presta millor que si es presta des de la pròpia Administració pública. Cal denunciar que molts serveis externalitzats s'han fet a costa de rebaixar les condicions sociolaborals dels treballadors i de les treballadores.

Cal ser més propers als ciutadans i a les ciutadanes, més àgils i més ràpids a donar solucions als nous reptes socials. Cal establir canals reals de participació ciutadana, fins i tot, amb la presa de decisions.

Cal garantir nous drets i, en aquest sentit, és fonamental la inclusió en el nou Estatut d'Autonomia dels capítols dedicats als drets i deures de l'àmbit civil i social, als drets en l'àmbit polític i de l'Administració. ICV-EUiA ha estat fonamental per garantir el manteniment i el contingut d'aquests capítols.

També cal valorar com a molt important l'aprovació de la nova Llei de serveis socials de Catalunya, llei impensable sense l'existència del govern d'esquerres i catalanista i la que serà nova llei estatal sobre l'atenció a les persones amb discapacitats.

Des d'ICV-EUiA creiem que cal també tenir en compte allò que constitueix el capital més important de l'Administració pública: els treballadors i les treballadores. En aquest sentit cal remarcar els alts percentatges de temporalitat que hi ha a les administracions públiques, fins i tot, per sobre del sector privat, amb tota la inseguretat que això provoca, la poca formació que es duu a terme i la desigualtat que es produeix entre el personal de les diferents administracions públiques (AAPP).

- **L'Estatut de la Funció Pública Catalana**

Després de més de 25 anys d'haver-se aprovat la Constitució Espanyola, finalment ha entrat a tràmit parlamentari al Congrés dels Diputats l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic. Mitjançant aquest Estatut es farà un pas endavant fonamental en temes com la negociació col lectiva per als empleats de les AAPP. Aquest Estatut és una llei bàsica que, tal com recull el seu article 6, caldrà desenvolupar-lo mitjançant les lleis reguladores de la Funció Pública de l'Administració General de l'Estat (AGE) i de les comunitats autònomes. Per tant, a Catalunya s'haurà d'elaborar i aprovar un Estatut de la Funció Pública Catalana que serà l'instrument fonamental per establir quin tipus d'Administració pública volem per a Catalunya.

Actualment es produeixen situacions de clara desigualtat entre els funcionaris i les funcionaries i el personal laboral de les diferents administracions públiques: Administració General de l'Estat, Generalitat de Catalunya i les administracions locals. Per tant, aquest futur Estatut de la Funció Pública catalana ha de ser el marc unificador, que estableixi uns mínims comuns sobre la jornada i els horaris, els drets i els deures, les retribucions i les mesures de conciliació de la vida laboral i familiar per a tots els empleats de la Funció Pública, fins i tot per a aquells i aquelles que presten els seus serveis en els diferents ens instrumentals (patronats, instituts, societats mercantils, empreses públiques...)

Aquest Estatut hauria d'establir l'equiparació entre el personal laboral i funcionari i hauria de recollir un compromís efectiu per a la reducció de l'elevada temporalitat de tota l'Administració pública, situada en aquests moments en un 25% aproximadament, però especialment elevada a l'Administració local (al voltant del 30%). En aquest sentit, des d'ICV-EUiA creiem que s'hauria d'establir el compromís de reduir la temporalitat fins a un màxim del 8% en quatre anys.

També s'ha de garantir la contractació del personal necessari per a la prestació correcta dels serveis públics. En aquests moments, a Catalunya hi ha 19,7 empleats públics per cada 10.000 habitants, la segona comunitat autònoma per la cua en l'àmbit de tot l'Estat espanyol, tan sols per davant de Melilla. Les comunitats autònomes que tenen més funcionaris tenen una ràtio de 25-26 per cada 10.000 habitants. Cal que aquest Estatut contempli l'obligació de mantenir els serveis públics essencials, és a dir, els que tenen relació amb la seguretat, la salut, l'educació i els serveis socials sota la gestió i la prestació directa per part les administracions corresponents. Cal que aquest Estatut reculli també la garantia que per accedir a la Funció Pública es mantindran els principis d'igualtat, mèrit i capacitat.

En aquest Estatut també s'haurà de garantir la formació permanent per a tots/es els empleats i les empleades públiques, ja que sense una adequada formació és impossible la modernització de l'Administració pública i la prestació d'uns serveis públics de qualitat. En aquest sentit caldria, tal i com ja dèiem en l'anterior programa electoral, resituar la funció de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, convertint-la en un veritable motor de la modernització. Caldrà també procedir a la seva descentralització geogràfica obrint noves seus a Girona, Tarragona i Lleida.

Cal que es determini que en el cas que es produeixin acomiadaments improcedents dins de l'Administració pública, el treballador/a afectat tindrà dret

a decidir si es reincorpora o no al seu lloc de treball i eliminar la possibilitat que si es produeix un acomiadament improcedent, l'Administració pública pagui una indemnització i el treballador perdi el seu lloc de treball. Aquesta és una utilització dels diners públics que no té cap raó de ser.

S'haurà de garantir la recuperació del poder adquisitiu dels empleats de la Funció Pública catalana, alhora que també es garanteixi la revisió salarial segons l'IPC de Catalunya. Caldrà també contemplar la mobilitat creuada dins de la Funció Pública catalana i la mobilitat interadministrativa entre les diferents administracions públiques. Cal garantir que es reservin places per ocupar-se exclusivament per promoció interna.

Cal possibilitar que la promoció no es faci només a partir de les titulacions oficials, excepte d'aquells casos en què sigui realment preceptiu, i, per tant, admetre també l'experiència professional. Cal en definitiva homologar els processos de selecció en les diferents AAPP. Cal garantir la presència sindical en els òrgans de selecció de personal.

- **Acord Marc per a les administracions locals**

Dins del procés d'equiparació de drets que ja hem comentat en l'apartat de l'Estatut de la Funció Pública, cal també homogeneïtzar els drets dels empleats de l'Administració local. En aquests moments encara hi ha ajuntaments que no tenen conveni col·lectiu i que estan aplicant convenis com el d'oficines i despatxos o d'altres. Cal, doncs, garantir que tots els/les empleats/des públics tinguin reconeguts uns drets bàsics essencials i, per això, el Govern de la Generalitat de Catalunya ha d'impulsar de forma decidida aquest Acord Marc, com ja s'ha fet a d'altres comunitats.

- **Per al seguiment de les externalitzacions dels serveis públics**

A la nostra societat s'està instaurant el criteri que els serveis públics externalitzats es gestionen d'una manera més eficaç que si es porten a terme des de la pròpia Administració pública. I això no és cert. Hi pot haver algun tipus de servei que es puguin gestionar potser millor, però a la majoria dels casos això no és cert.

Quan es decideix, de forma excepcional, gestionar un servei públic de forma indirecta, és a dir, a través d'una empresa externa, aquesta decisió s'ha de justificar degudament i sobre la base de l'interès general. El que no pot ser és que les externalitzacions de serveis públics signifiquin pitjors condicions sociolaborals per als treballadors/es que els duen a terme i pèrdua efectiva del control de la prestació del servei.

Per això, cal que a l'hora de fer el càlcul dels costos econòmics que tindrà una prestació determinada de serveis públics, aquests costos es facin com si el servei fos prestat per personal propi de l'Administració pública corresponent. No és just que a igual feina es paguin salaris tan diferents, ja que perquè es prestin serveis de qualitat aquests han de ser degudament retribuïts. En tot cas, i, com a mínim, s'ha de garantir l'aplicació del conveni col·lectiu del sector corresponent, quan aquest existeixi.

Cal també que en tots els plecs de condicions es concretin les mesures de control de què, l'Administració pública corresponent, disposarà per fer el seguiment i el control del servei externalitzat.

Cal garantir que els serveis públics prestats de forma directa i amb personal propi, sempre tinguin el personal necessari per a la correcta prestació dels serveis, així com garantir les inversions necessàries per dotar-los dels mitjans tècnics i dels materials necessaris, ja que si això no es fa, després s'argumenta que aquest servei públic no es pot prestar correctament.

Cal evitar la privatització dels serveis públics, ja que quan es produeix es deixa de prestar un servei públic, amb el que això pot implicar: fonamentar aquests serveis amb criteris economicistes, pèrdua del control democràtic del servei privatitzat, pèrdua de la garantia d'accés amb igualtat de condicions, pèrdua del servei garantit per als més necessitats...

- **Per al control de la gestió i el funcionament de les AAPP i els seus ens instrumentals. Per a un augment real de la participació**

A més a més dels mecanismes ja utilitzats o que es poden utilitzar en el control de la gestió, com ara la fiscalització de la despesa, les auditories internes o externes, la publicitat i la concurrència pública de totes les contractacions de personal, de béns o serveis, cal garantir que els ens instrumentals de les AAPP es regeixin també pels mateixos principis. Cal assegurar que en els consells d'Administració estiguin representades totes les forces polítiques que correspongui, així com també s'hauria de garantir que hi fossin representats els usuaris i les organitzacions sindicals representatives.

Cal fer un pas més endavant per tal de garantir la participació no només en els òrgans consultius, sinó també en la pressa real de decisions.

- **Impulsar i millorar els processos d'informació i tramitació dins de les AAPP**

Cal facilitar al màxim l'accés dels ciutadans i de les ciutadanes a l'Administració pública. Per això cal ampliar els processos de finestreta única i les oficines de gestió unificada entre les diferents administracions. Cal crear una xarxa telemàtica única compartida entre totes les administracions, per tal d'optimitzar tots els recursos i ampliar els processos de comunicació interna de dades entre les diferents administracions, a fi d'estalviar tràmits i desplaçaments innecessaris als ciutadans/es i a les empreses.

També cal establir un sistema de comunicació directa a través d'Internet entre els ciutadans/es i l'Administració creant punts de recepció de preguntes, queixes i suggeriments, amb el compromís d'obligada resposta per part de l'Administració en terminis concrets. Tampoc caldrà no oblidar els mètodes més tradicionals com ara les enquestes de satisfacció dels usuaris/es i incrementar els processos d'utilització de formularis electrònics i de signatura electrònica.

Cal impulsar la figura del Síndic del Ciutadà/na en totes les administracions públiques catalanes.

- **Per a l'apropament dels serveis públics als ciutadans i a les ciutadanes**

Cal procedir a una segona descentralització, és a dir, procedir al traspàs de competències a les administracions locals, com a administracions més properes als ciutadans/es. Però per poder fer realment efectiu aquest traspàs cal que les administracions locals disposin dels recursos humans, tècnics i materials per poder gestionar degudament els serveis traspassats i, per tant, cal dotar-les pressupostàriament. En tot cas, el control de determinats serveis públics haurien d'estar sempre sota la competència directa de la Generalitat.

Des d'ICV-EUiA impulsarem les mesures següents:

- ✓ Equiparar la jornada i els horaris dels empleats públics: jornada de 35 hores.
- ✓ Igualar els drets dels empleats públics: conciliació vida laboral i familiar igual per al personal funcionari i el laboral.
- ✓ Disminuir la temporalitat fins a un màxim del 8% de les plantilles.
- ✓ Garantir principis d'igualtat, mèrit i capacitat.
- ✓ Impulsar un Acord Marc per a les administracions locals amb les entitats municipalistes de Catalunya: FMC i ACM.
- ✓ Igualar condicions sociolaborals.
- ✓ Establir sistemes de seguiment i de control real dels serveis externalitzats.
- ✓ Mantenir els serveis essencials en gestió i prestació directa (personal).
- ✓ Aturar les privatitzacions.
- ✓ Garantir la pluralitat política en els òrgans de gestió, així com la representació dels usuaris/es i la representació sindical.
- ✓ Potenciar la presa de decisions per part de la societat civil.
- ✓ Impulsar la creació del Síndic del Ciutadà/na a totes les AAPP.
- ✓ Ampliar els processos de finestreta única i les oficines de gestió unificada.
- ✓ Crear una xarxa telemàtica única compartida entre totes les administracions.
- ✓ Establiment d'un sistema de comunicació directa a través d'Internet dels ciutadans/es amb l'Administració (preguntes, queixes, suggeriments).

6.4 UN SISTEMA AUDIOVISUAL MÉS INDEPENDENT, MÉS PLURAL

BALANÇ DE L'ACCIÓ DE GOVERN

El balanç de la legislatura i de l'acció de Govern en matèria audiovisual ha estat positiu malgrat que, un cop més, CiU ha impedit redefinir en profunditat el nostre panorama audiovisual. La feina feta ha estat compartida entre el Govern i el Parlament, però és evident que ha estat amb l'actual Govern que s'han liderat polítiques audiovisuals transparents i no partidistes, inèdites fins ara. Al Parlament ha estat la majoria d'esquerres la que també ha fet possible aquestes polítiques, excepte en el cas de la Llei de reforma de la CCRTV, on CiU i PP amb el suport d'ERC, ho han impedit.

En el balanç, destaca l'aprovació de la Llei de la comunicació audiovisual de Catalunya, primera llei d'aquestes característiques que s'aprova en el conjunt de l'Estat, que significa un pas endavant en la democratització del sistema comunicatiu. Podrem començar, per fi, a homologar-nos en aquest aspecte, amb el nostre entorn europeu. Ha estat també la legislatura en què s'han atorgat més competències al CAC, amb l'objectiu de reforçar un organisme que ha de vetllar per la independència i la pluralitat dels mitjans. S'ha aprovat el contracte programa de la CCRTV, que millora i clarifica el seu finançament. S'han sentat les bases d'una política de subvencions als mitjans privats que s'allunyen del clientelisme de l'època CiU.

També cal mencionar l'adjudicació de canals públics i concurs privats de la TDT local. Per primera vegada un organisme independent, el CAC, té la responsabilitat, de fet, d'establir les condicions del concurs i de resoldre'l. Cal tenir en compte que aquesta adjudicació venia condicionada pel "Plan Tecnológico Nacional", dissenyat pel Ministeri d'Indústria i que limitava el nombre de televisions locals a Catalunya per sota de les efectivaments existents. No obstant, ha estat un procés més pulcre de tots els que s'han realitzat fins ara. Una expressió és que el 87% de les televisions històriques que es van presentar al concurs han obtingut la seva llicència. S'ha de reconèixer que algunes TVL històriques s'han quedat sense llicència i d'altres amb clar accent associatiu i de país també han quedat excloses. Però el balanç s'ha de considerar molt positiu, sobretot si observem els precedents dels concursos de les Illes Balears, del País Valencià i Madrid, o bé com CiU havia fet clientelisme amb les adjudicacions de les freqüències d'FM.

El repte serà, a partir d'ara, que tots aquells compromisos que els licitadors van prendre en les seves propostes siguin posats en pràctica, tal i com és preceptiu. S'ha d'evitar, si és que algú pot haver tingut aquesta temptació, que es creïn emissores d'àmbit nacional instrumentalitzant les freqüències que s'han reservat per fer comunicació de proximitat.

En aquest balanç quedarà pendent l'aprovació de la llei de la CCRTV. La llei ja estava acabada, després de llargs treballs en ponència i comissió. Si no s'ha aprovat en aquesta legislatura ha estat perquè CiU i PP han posat pals a les rodes a la seva tramitació, amb una certa connivència amb ERC en el darrer tram de la legislatura. CiU i PP han demostrat que no tenen cap interès en uns mitjans públics independents dels poders polítics.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

En aquesta nova legislatura ICV-EUiA proposarà, en matèria audiovisual, les iniciatives següents:

- Aprovació de la Llei de Corporació Catalana dels Mitjans Audiovisuals, que haurà de recollir els principals ítems del Projecte de llei que estava a punt per a ser aprovat.

- La propera legislatura vindrà marcada per la implementació de la TDT. Des del govern cal fer una aposta per tal d'aprofitar totes les possibilitats que aporta aquesta nova tecnologia.

  - ✓ Els mitjans de comunicació públics de la Generalitat han de liderar el procés de confluència que permetrà la nova tecnologia entre continguts audiovisuals i Societat de la Informació, mitjançant el màxim aprofitament de les capacitats de transmissió de dades que ofereix la TDT, desenvolupant serveis i eines d'administració electrònica a través de la TDT.
  - ✓ Aposta per aprofitar la TDT com a mitjà que pot contribuir a evitar la fractura que es pot produir a la societat amb el desenvolupament i l'extensió de les tecnologies de la comunicació.

- Des del govern, donant ple suport a l'activitat del CAC i preservant la seva independència i les seves competències, s'haurà de vetllar per tal que el desplegament de la TDT local s'efectuï d'acord amb el que preveu la legislació i la normativa.

  - ✓ S'obre una nova etapa. El nou govern veurà com per primera vegada existiran unes TV de proximitat regulades. En aquest sentit, i per enfortir aquest sector, caldrà que el govern vetlli per tal que les regles del joc es compleixin, que tothom respecti els àmbits de cobertura assignats, evitar que aquells que ocupen les ones de manera il lícita amb un exclusiu afany de lucre i sense cap mena de relació amb continguts de proximitat o d'interès social deixin d'emetre...
  - ✓ Compromís per tal que des del govern s'impulsin les mesures necessàries amb l'objectiu que, com preveu la mateixa Llei de la comunicació audiovisual de Catalunya, aquelles emissores locals de caràcter associatiu, enteses com un instrument de participació de la ciutadania, puguin ser reconegudes i continuar exercint la funció social que fins ara han vingut desenvolupant.
  - ✓ Per fer viable un sector audiovisual de proximitat, veritablement arrelat al territori, caldrà que el govern doni suport a estructures que tinguin com a finalitat potenciar aquest àmbit de la comunicació i facilitar la generació de sinergies entre els diferents actors. En aquest sentit, i per fer més eficients els recursos que s'hi destinin, caldrà impulsar la unificació de les dues estructures públiques locals actualment existents, per tal d'evitar la duplicitat de funcions i un malbaratament de recursos públics.
  - ✓ Des del Govern de la Generalitat s'impulsaran polítiques d'infraestructures per a la transmissió i difusió de la TDT, per tal de garantir les màximes cobertures dels seus serveis de vídeo i dades en el conjunt del territori de

Catalunya evitant que es generin zones on els ciutadans no tinguin aquests serveis.
- ✓ En tot cas, explorar altres vies que puguin permetre l'aparició de noves televisions locals, com ara la televisió difosa per IP, per tecnologies WiFi o altres.

- Aprofundir en la transparència en la política de subvencions a mitjans de comunicació privats iniciada per l'actual govern.

- Incrementar els ajuts a la premsa escrita en català.

- Consolidar el Baròmetre de la Comunicació i de la Cultura com a instrument de mesura i d'anàlisi de les audiències i dels consums culturals dels territoris de parla catalana.

- Consolidar i potenciar el Centre de Producció de RTVE Catalunya de Sant Cugat per tal que sigui seu de canals temàtics de TVE.

- Desenvolupar i potenciar un clúster de producció audiovisual propi, mitjançant la col laboració de la iniciativa pública estatal (RTVE Catalunya), pública de Catalunya i de la iniciativa privada. El seu objectiu serà la generació de programes, continguts i canals generalistes i temàtics per a televisió per cobrir la demanda pròpia i amb capacitat d'exportació.

- Impulsar la coordinació i el desenvolupament de les sinergies entre els diferents mitjans públics de comunicació catalans (ràdios i televisions públiques de Catalunya, comarcals, locals).

- Creació del Consell Social de la Comunicació de Catalunya, organisme participatiu, amb presència dels agents econòmics, socials i del teixit associatiu del país. Seria elegit per una majoria qualificada del Parlament de Catalunya. Entre les seves funcions hi figurarien:

  - ✓ Avaluar, des del sentit comú dels seus membres, la comunicació que s'emet a Catalunya.
  - ✓ Marcar pautes pel que fa als continguts de la programació.
  - ✓ Emetre dictàmens de caràcter general.

- Impulsar la necessària col laboració amb els mitjans audiovisuals dels altres territoris de parla catalana.

- Elaboració de la Llei de drets laborals dels periodistes.

- Aprovació de l'Estatut del Periodista Professional.

6.5. SEGURETAT PÚBLICA I PROTECCIÓ CIVIL A CATALUNYA

Tres anys de govern catalanista i d'esquerres han estat del tot insuficients per desenvolupar el nou model de seguretat pública i de protecció civil a Catalunya recollit en el capítol de seguretat pública del Pacte del Tinell. Un model que permetés percebre a la societat catalana canvis importants en seguretat de manera que més enllà del canvi d'estil en la gestió de la seguretat pública, s'identifiquessin objectius i accions concretes que contribueixin a augmentar la sensació de seguretat entre la ciutadania.

En els últims anys, nous fenòmens i realitats socials emergeixen en una societat cada vegada més complexa, fruit del seu propi desenvolupament sustentat en uns principis econòmics neoliberals que aguditzen les desigualtats i trenquen una de les premisses de l'Estat de benestar: creixement econòmic i integració social. Un Estat de benestar on els poders públics han de tenir un paper clau amb la promoció d'accions decidides en l'educació, la formació, l'assistència social... En definitiva, en el desenvolupament de polítiques inclusives que contribueixin a cohesionar una societat cada vegada més fragmentada, en les seves rendes i en l'organització social i més diversa en les seves expressions i en la seva mobilitat local i transfronterera. El fenomen delinqüencial no és aliè a aquesta realitat complexa de la societat.

La creixent desigualtat de rendes propicia espais per al desenvolupament delinqüencial a escala global i local i l'aparició de noves conductes delictives, unes vinculades a la criminalitat econòmica i financera (blanqueig de diners, tràfic de drogues i armes, xarxes de corrupció...) i d'altres a la irrupció d'algunes màfies i bandes criminals i de delinqüència internacionals, amb noves tipologies en els seus mètodes d'actuació i molt més violentes. Aquestes produeixen onades de robatoris "silenciosos" en les residències en general i, especialment, en les poblacions amb nuclis de residència dispersa.

Hi ha, però, altres comportaments delictius, de caràcter creixent, que formen part de l'evolució contradictòria de la societat i que precisen accions reactives contundents, però també de sòlides polítiques preventives i que tenen a veure amb la violència de gènere i amb la seguretat viària.

Catalunya no és aliena al que està passant a Espanya i a Europa. La Generalitat de Catalunya ha de desenvolupar les seves competències en matèria de seguretat pública per fer front al fenomen delinqüencial, unes en col laboració i coordinació amb els cossos i les forces de seguretat de l'Estat i les diferents policies europees davant el crim organitzat internacional, i d'altres en l'exercici competencial sorgit del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya per reduir les accions i les conductes delictives que, en el dia a dia, influeixen en la percepció d'inseguretat de la ciutadania.

Des d'ICV-EUiA entenem que el fenomen de la inseguretat ciutadana i de l'activitat delinqüencial només és possible abordar-lo des d'una acció global i integral del conjunt de l'acció de govern formant part d'una estratègia preventiva que abordi l'educació i la formació, l'assistència social, les expressions culturals i de convivència, l'urbanisme, l'ús social dels espais públics, la política d'habitatge social, l'acció integral en barris en situació de risc... Aquesta acció del govern ha de ser complementària a les imprescindibles accions policials i a la

justícia penal. L'acció policial i penal no és incompatible amb accions preventives. L'experiència europea ens diu que l'increment de detinguts a les presons no ha fet reduir el nombre de fets delictius, per això són precises polítiques públiques transversals d'inclusió social i de prevenció, uns serveis públics de qualitat i la reducció dels factors de risc.

Treballar, però, la inseguretat ciutadana només des de la prevenció dels factors de risc seria no solament insuficient sinó també un error. Per això, són imprescindibles uns cossos policials pròxims al territori i a la ciutadania i amb la formació bàsica i especialitzada per fer front amb professionalitat i eficiència de les diferents expressions delictives que es produeixin. Els Mossos d'Esquadra i les policies locals han de ser el referent policial a Catalunya. Per tant, és urgent completar el desplegament dels Mossos d'Esquadra a tot el territori català i impulsar mesures per al desenvolupament d'un model de seguretat pública a Catalunya.

Un model de seguretat pública a Catalunya

Cal un model basat en l'efectivitat policial per damunt de les especificitats corporatives. Cal un model policial integrat que afavoreixi més eficàcia i eficiència, que contribueixi a sumar esforços, que afavoreixi una coordinació i cooperació policial i que respongui a la demanda de la ciutadania de la seguretat com un servei públic de qualitat.

Per a tot allò que s'ha exposat, des d'ICV-EUiA proposem les mesures següents:

- La Generalitat mitjançant la Conselleria d'Interior ha de ser l'autoritat única de seguretat a Catalunya i la Junta de Seguretat de Catalunya ha de ser l'òrgan de coordinació de la Generalitat amb els ajuntaments i el Govern central.

- El Govern de la Generalitat elaborarà un informe anual sobre la situació de la Seguretat a Catalunya.

- La Conselleria d'Interior elaborarà un Pla de Seguretat Pública de Catalunya que establirà les directrius i les polítiques a desenvolupar a partir de la previsió de riscos, les actuacions i els mitjans en matèria de seguretat ciutadana, emergències i seguretat viària. Aquest pla serà revisat bianualment.

- Es crearà una Comissió de Seguretat en el si del Govern, de naturalesa interdepartamental per assegurar la coordinació de les actuacions del Govern en matèria de seguretat, de protecció i de prevenció dels riscos, tant a nivell general com en les actuacions sectorials del Govern.

- Nova Llei de seguretat pública que harmonitzi la llei de policies locals i la de Mossos d'Esquadra, i que delimiti les competències entre els cossos.

- Creació dels consells regionals de seguretat d'acord amb la futura ordenació territorial de Catalunya. Estaran formats pels diferents ajuntaments de les futures regions o vegueries. Hauran d'adaptar en el seu territori el Pla de Seguretat Pública de Catalunya.

- Els alcaldes o les alcaldesses han de ser l'autoritat única en matèria de seguretat als municipis i han de presidir les juntes locals de seguretat.

- Creació dels consells locals de seguretat com a fòrums de participació i de debat de propostes de polítiques públiques i avaluació de programes.

- Agilitzar el desplegament de Mossos d'Esquadra a tot el territori català per al 2007, tot accelerant, provisionalment, l'arribada a les zones de risc de les comarques del sud de Barcelona i el Camp de Tarragona. Un cop finalitzat el desplegament total dels Mossos d'Esquadra cal garantir la ràtio de 4,5 policies per cada 1.000 habitants, entre Mossos i policia local.

- Incorporació de facultatius, administratius i tècnics a les tasques de suport a l'actuació policial amb l'objectiu d'incrementar el nombre d'agents destinats a tasques exclusivament policials.

- Actualitzar el marc legal en matèria de seguretat (Llei de Mossos, lleis de policies locals de 1991, etc.) per establir el sistema, els criteris i els contingents per a l'accés de persones d'altres cossos policials residents a Catalunya.

- El Govern de la Generalitat elaborarà un Pla de prevenció a Catalunya que faciliti la intervenció pública mitjançant la definició d'objectius bàsics i l'aportació de recursos pressupostaris per al desenvolupament de polítiques públiques transversals d'inclusió social, de prevenció i de reducció dels factors de risc.

- La Generalitat establirà contractes locals, socials i de seguretat, en el marc de suport als municipis i als barris amb projectes específics que el Govern de la Generalitat ha de desenvolupar d'acord i coordinadament amb les autoritats locals.

- La Generalitat donarà suport tècnic i econòmic a la creació d'equips de mediació i d'educadors socials a tots els municipis de més de 10.000 habitants. També donarà suport als consells comarcals per poder crear aquests serveis per als municipis de menys de 10.000 habitants.

- Activar la creació i la posada en funcionament de la Comissió de Policia de Catalunya en substitució de la Comissió de Coordinació de Policies Locals.

- Plena incorporació de les policies locals als sistemes d'informació policial i de coordinació amb els Mossos d'Esquadra.

- La Generalitat destinarà 6 milions d'euros durant quatre anys als ajuntaments per a la millora, la formació i l'enfortiment de les policies locals amb l'objectiu d'adaptar-les al nou model de seguretat de Catalunya.

- El Ministeri de l'Interior dotarà totes les vacants del Cos Nacional de Policia i de la Guàrdia Civil a les comarques de Barcelona i Tarragona fins que es completi el desplegament dels Mossos.

- El Ministeri de l'Interior compensarà econòmicament els ajuntaments en els quals les policies locals es veuen obligades a substituir els cossos de seguretat de l'Estat per manca d'efectius.

- Potenciació de la formació bàsica i especialitzada a l'Escola de Policia de Catalunya i creació de cursos específics per a comandaments.

- Obligació efectiva per a tots els ajuntaments per tal que els seus agents de Policia Local siguin formats a l'Escola de Policia de Catalunya.

- Elaboració i aplicació d'un pla de carrera professional que reculli tots els graus de l'escalafó de la policia de Catalunya, amb homologació de les corresponents titulacions acadèmiques.

Mesures per ordenar i controlar la seguretat privada

Des de l'any 1996, amb l'arribada del Partit Popular al Govern espanyol, la inversió en seguretat privada s'ha convertit en un dels negocis més rendibles econòmicament. L'enorme creixement d'empreses de seguretat, així com el desproporcionat augment de personal que treballa en el sector de la seguretat privada (més de 120.000 treballadors a tot Espanya), obliga els poders públics a exercir un rigorós control sobre aquesta activitat. L'aprovació del nou Estatut d'Autonomia obligarà al traspàs al Govern de la Generalitat de les competències en matèria de seguretat privada i això comportarà:

- El compliment estricte del Decret 272/95 que estableix el control de les empreses de seguretat privada.

- La regulació de la figura del vigilant de les discoteques i de les sales de festa.

- El reforçament de la Unitat Central de Seguretat Privada i de la Brigada de Joc i Espectacles dels Mossos d'Esquadra.

- Un increment de les actuacions de comprovació de la titulació específica exigible al personal que treballa en el Sector de la Seguretat.

- La Conselleria d'Interior conveniarà entre les empreses privades de seguretat i l'Escola de Policies de Catalunya els processos formatius per a la titulació exigible als treballadors del sector de la seguretat.

Protecció civil

La protecció civil és una part important de la seguretat pública ciutadana i, per tant, el seu desenvolupament és competència plena de les administracions públiques.

En aquest sentit, tal com estableix l'Estatut d'Autonomia i la Llei 4/1997 de Protecció Civil de Catalunya, el Govern de la Generalitat té competències en aquesta matèria i assenyala com a autoritats de Protecció Civil el conseller/a de Justícia i Interior i els alcaldes i les alcaldesses. Aquestes competències delegades conjuntament amb les de seguretat ciutadana, bombers i tot l'àmbit sanitari, fan que el Govern de la Generalitat disposi de les àrees competencials necessàries per dotar el nostre país d'un model de seguretat integrat i integral que inclogui el vessant de la protecció civil.

Des de l'entrada en vigor del Decret 142/90, la Llei 4/97 i el darrer Decret 210/99, el camí recorregut en l'àmbit de Protecció Civil no ha avançat suficientment com per desenvolupar tot el seu marc competencial i adaptar-lo a la nova realitat social, econòmica i ecològica del país, així com a les noves dinàmiques del món local.

Tot i que és obligatori l'elaboració dels plans municipals de protecció civil per a tots els municipis de més de 20.000 habitants i per a tots els municipis de menys de 20.000 habitants amb riscos especials, i que es recomana l'elaboració de plans bàsics d'emergència municipals, a hores d'ara, són una minoria els que disposen del Pla de Protecció Civil municipal. En el cas de les poblacions de menys de 20.000 habitants l'elaboració d'aquests plans és pràcticament nul la. Només compleixen aquells municipis que en el seu territori s'ubiquen empreses amb risc químic o industrial que estan obligades a complir la normativa d'accidents greus (SEVESO II).

El Govern de la Generalitat ha d'exigir l'elaboració del Pla d'Emergència Interior i Exterior per tal d'inspeccionar regularment l'activitat desenvolupada per aquestes empreses. Pel que fa a la capacitat sancionadora, aquesta s'ha caracteritzat per la seva insuficiència. El Govern de la Generalitat s'ha de dotar de recursos materials i tècnics per organitzar convenientment els diferents departaments que coincideixen en la gestió, la coordinació, la planificació i la prevenció de protecció civil (Indústria, DGESC, DGSC), als grups operatius actuants (bombers, Mossos d'Esquadra, policies locals, voluntaris forestals, agents rurals, ADF…), els municipis i els consells comarcals.

Per tal d'afrontar amb decisió els reptes que la Protecció Civil avui té plantejats a Catalunya per complir la legislació vigent i per tal de donar-li la prioritat necessària, des d'ICV-EUiA proposem:

- Dissenyar el model de seguretat ciutadana de Catalunya, integral i integrat, que incorpori el vessant de la Protecció Civil com una matèria prioritària. Considerem imprescindible que aquest model integral afavoreixi l'eficiència i l'eficàcia, i contribueixi a sumar esforços i mitjans tècnics i humans amb coordinació i cooperació dels diferents grups operatius: Mossos d'Esquadra, bombers, sanitaris (emergències), policies locals i Protecció Civil, per tal de respondre als requeriments i a les demandes socials, tot garantint la qualitat d'aquest servei públic. En aquest sentit, l'objectiu és que els serveis d'emergència i de seguretat arribin a 15 minuts de qualsevol persona que estigui en situació de risc.

- Dotar dels recursos econòmics, tècnics, materials i humans necessaris per desenvolupar tots els aspectes descrits en el marc competencial vigent i donar resposta als requeriments que avui té el nostre país en matèria de seguretat civil i resoldre la precarietat actual.

- Establir els mecanismes de coordinació, previsió i planificació que facin que Protecció Civil esdevingui la veritable autoritat de referència i l'eix de coordinació de tots els recursos disponibles en les situacions de risc o d'emergència.

- Reforçar la capacitat inspectora i sancionadora que vetlli pel compliment de la normativa i promogui la investigació dels accidents i dels successos que es produeixin.

- Elaborar el mapa de risc de Catalunya.

- Donar el suport adient als municipis, segons l'article 67 de la Llei 4/1997, per tal de complir el precepte de prestar assistència i auxili en matèria de protecció civil, especialment als municipis de menys de 20.000 habitants i als que compten amb riscos especials.

- Incorporar els mètodes o les fórmules per descriure l'anàlisi del risc a cada territori o municipi a totes les guies dels plans que s'han elaborat i a les que s'elaborin en un futur.

- Elaborar el reglament dels bombers que reguli el funcionament intern d'aquest important col lectiu.

- Promoure i donar suport a l'elaboració dels plans de Protecció Civil dels municipis que estan obligats a incorporar plans especials (incendis forestals, inundacions, establiments industrials amb substàncies perilloses, transport de mercaderies perilloses, perill sísmic o nuclear).

- Assumir l'execució en matèria de seguretat nuclear, signant els convenis necessaris amb l'Estat, d'acord amb el nou Estatut.

- Assumir el traspàs dels serveis de salvament marítim, d'acord amb el nou Estatut.

- Potenciar l'elaboració dels plans de Protecció Civil del conjunt de municipis del país segons allò que s'estableix al Decret 210/1999 de 27 de juliol tot reforçant les línies d'actuació següents:

  - ✓ Línies de subvenció per a l'adquisició de recursos i materials, per a l'elaboració, la digitalització, l'homologació, el manteniment i l'actualització regular dels plans i per al desenvolupament i la seva implementació.
  - ✓ Potenciar la implementació dels plans municipals reforçant:
    - La formació dels tècnics professionals de l'Administració i de les empreses (plans, competències, coordinació…).
    - La formació dels responsables polítics, alcaldes/ses i regidors/es (plans, competències, coordinació…).
    - La realització de campanyes ciutadanes per informar i conscienciar a la població respecte a les recomanacions i les pautes a seguir en emergències o situacions de risc.
    - La realització d'exercicis i simulacres per posar a punt els diversos grups d'actuació i els centres de coordinació per tal de crear hàbits entre la població.

- Establir convenis de col laboració amb les universitats per tal de promoure:

  - ✓ Línies d'investigació estables en matèria de protecció civil.

- ✓ Itineraris formatius (cicles, cursos, postgraus…) per facilitar l'especialització i la professionalització del personal tècnic que treballi en l'àmbit docent, de la protecció civil, de les administracions, de les empreses, de les consultories…

- Potenciar la constitució de les juntes locals de Protecció Civil, presidides per l'alcalde o l'alcaldessa, amb la incorporació de la representació ciutadana i de tots els grups actuants i operatius: policia local, Mossos d'Esquadra, cossos i forces de seguretat de l'Estat (mentre que el desplegament de la policia autonòmica no es completi), bombers i emergències sanitàries (Creu Roja).

- Les juntes locals han de permetre el seguiment dels plans municipals, la prevenció i la planificació dels diferents aspectes que els desenvolupin.

- Impulsar la creació, la formació i l'organització de voluntariat civil per dur a terme tasques de suport als grups actuants i operatius en la prevenció i l'actuació davant les situacions de risc i/o d'emergència.

- Elaborar el reglament que reguli les funcions i l'organització dels voluntaris de Protecció Civil i que reforci els diferents àmbits territorials (municipis, comarques, nacional) de l'Administració i dels diferents grups d'actuació.

6.6 JUSTÍCIA

UN MILLOR FUTUR PER A LA JUSTÍCIA A CATALUNYA

Des de posicionaments polítics d'esquerres i progressistes defensem que és fonamental que tota societat democràtica gaudeixi d'una Administració de Justícia que presti veritablement un servei públic a les persones, i que sigui àgil, eficaç i moderna. Només això podrà garantir el dret a la tutela judicial efectiva recollida a l'article 24.1 de la Constitució Espanyola, i que diu textualment: "Totes les persones tenen dret a obtenir la tutela efectiva dels jutges i dels tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims sense que, en cap cas, pugui produir-se indefensió."

El nou Estatut i el poder judicial a Catalunya

Ara, amb el nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, podem promoure des de la mateixa Generalitat polítiques adreçades per tal que l'organització judicial s'ajusti a un Estat descentralitzat amb la finalitat d'apropar la justícia als justiciables i fer de la justícia un veritable servei públic a les persones.

El nou Estatut és transcendental en l'objectiu d'assolir un model de justícia més proper als ciutadans i on la Generalitat tingui capacitat per gestionar la modernització del poder judicial i del servei públic de justícia a Catalunya. Des d'aquest punt de vista s'han d'esmerçar tots els esforços per tal que les previsions estatutàries siguin objecte del desenvolupament posterior tant mitjançant la modificació de lleis estatals essencials –Llei orgànica del poder judicial i connexos– com en l'efectiva i real assumpció de competències a Catalunya.

En aquest sentit ICV-EUiA impulsarem l'immediat desenvolupament de l'Estatut i concretament proposem:

- La definició del TSJC com a última instància de totes les jurisdiccions i com a autèntic Tribunal de Cassació a Catalunya, fins i tot si el dret invocat és estatal, reservant per al TS únicament la unificació de doctrina (art. 95 de l'Estatut, que cal traslladar a la reforma LOPJ).

- La creació immediata del Consell de Justícia de Catalunya, com a expressió de l'autogovern judicial a Catalunya, tot assegurant i garantint el caràcter d'òrgan desconcentrat del CGPJ (Consejo General del Poder Judicial), tenint en compte les competències sobre la responsabilitat disciplinària de jutges i magistrats i sobre la inspecció de Jutjats i Tribunals. Així mateix, cal posar èmfasi en les competències sobre la creació de Jutjats, aquest tema és de cabdal rellevància per a la planificació de l'organització judicial en funció de criteris geogràfics i de necessitats demogràfiques. El Parlament de Catalunya ha de designar els membres del Consell de Justícia de Catalunya de què han de formar part tant els professionals del poder judicial com professionals d'altres àmbits de la justícia, advocats i juristes de prestigi, (arts. del 97 al 100 de l'Estatut, que cal traslladar a la reforma LOPJ).

- L'establiment, també amb caràcter immediat, dels mecanismes de cooperació i de col laboració entre els òrgans territorials del Consejo General

del Poder Judicial i la Generalitat, als efectes de millorar l'eficàcia de l'Administració de Justícia, dins del marc del nou Estatut.

- La presència general del català en l'Administració de Justícia, per tal que la ciutadania pugui exercir els seus drets lingüístics. Les proves en oposicions i concursos per cobrir vacants a Catalunya han de poder fer-se en català (arts. 101.3 i 102 de l'Estatut, que cal traslladar a la reforma LOPJ). El català haurà d'acabar sent llengua habitual –oral i escrita– en l'Administració de Justícia a Catalunya. Per assolir aquest objectiu cal esmerçar els mitjans necessaris per tal que els jutges, els fiscals i el personal judicial i no judicial tinguin el coneixement adequat i suficient del català.

- Competències de la Generalitat en matèria de mitjans personals i materials en l'Administració de Justícia. Ha de ser la Generalitat qui proposi la convocatòria de concursos i d'oposicions per cobrir vacants a Catalunya, i el Consell de Justícia de Catalunya qui els convoqui (arts. 101.1 i 101.2 de l'Estatut). A més, la Generalitat ha de participar en la gestió del personal fent efectives totes les àmplies previsions contingudes en els articles 103 i 104 de l'Estatut. Les noves normes han de permetre un canvi substancial de l'oficina judicial, creant la figura del director amb funcions de responsabilitat en els mitjans personals i materials, constituint oficines comunes de tramitació i modificant en part les funcions de la secretaria judicial. Per tant, la LOPJ s'ha d'ajustar al nou model, però també les noves previsions hauran de ser tingudes en compte per l'Administració central quan dicti normes en aquesta matèria.

- La millora de les oficines judicials i de decisió de la Generalitat en justícia de pau, modificacions de la demarcació i planta judicial. Participació de la Generalitat en l'organització judicial de Catalunya, ajustant-la al model territorial i també creació, disseny, organització, dotació i gestió de les oficines judicials i de tots els serveis vinculats (arts. 105, 107 i 108 de l'Estatut, que cal traslladar a la reforma LOPJ)

Impuls de polítiques per al desenvolupament de les millores estatutàries

Per la seva transcendència, des de posicions transformadores, mereixen un apartat especial les opcions de futur següents obertes pel nou Estatut:

- **Justícia de proximitat**

Implantació efectiva del model, dirigit a resoldre conflictes menors de forma àgil i eficaç, mitjançant l'apropament de la justícia a les persones i permetent descongestionar els actuals òrgans judicials. Aquesta justícia ha de respondre a criteris d'agilitat i actuar de forma comprensible i econòmica, per tal d'intentar solucionar problemes de convivència i de civisme, derivats de la vida als barris, als pobles i a les ciutats de Catalunya.

Així, en les poblacions que es determini i d'acord amb el que finalment pugui disposar la Llei orgànica del poder judicial (ICV-EUiA manté esmenes de caràcter substancial a les previsions inicials del Ministeri de Justícia), pot instar que s'estableixi un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia. Creiem que caldrà iniciar el procés amb alguna experiència pilot que permeti aplicar la tècnica d'avaluació-

correcció, fent els màxims esforços per evitar traslladar a aquesta justícia les disfuncions i els problemes endèmics de la justícia ordinària.

La justícia de proximitat haurà d'estar constituïda per persones amb l'únic requisit de ser llicenciades en dret, durant un període temporal, amb les necessàries garanties d'independència. Els nomenaments els haurà de fer el Consell de Justícia a proposta dels Ajuntaments que els escull per majoria qualificada.

Aquests jutjats tindran com a finalitat mitjançar, conciliar i, en darrer terme, resoldre petits conflictes. Hauran de poder tractar, entre d'altres, assumptes d'ordre civil (reclamacions de quantitat inferiors a 1.000 euros, judicis sobre propietat horitzontal, mesures cautelars urgents en matèria de família, defensa de consumidors, impugnació d'acords de junta de propietaris), d'ordre penal (faltes per furts fins a 300 euros, infraccions lleus de tràfic) i d'ordre contenciós-administratiu (processos contenciosos-administratius que tinguin per objecte la imposició de sancions per l'ajuntament fins a un màxim de 1.000 euros).

Les demarcacions d'aquests jutjats hauran de coincidir fonamentalment amb el terme municipal, amb un règim diferenciat a la ciutat de Barcelona, on seria convenient poder establir una vintena de jutjats de proximitat.

Per a aquests tipus de conflictes menors, la Guàrdia Urbana hauria d'exercir de policia judicial.

S'haurà de promoure i impulsar des de la Generalitat i el Parlament de Catalunya un seguit de canvis legislatius de normativa estatal, entre ells la Llei orgànica del poder judicial, les lleis processals civil, penal i contenciosa administrativa, de cossos i forces de seguretat.

- **Mediació i conciliació**

Estímul als procediments de mediació i de conciliació com a vies alternatives a la resolució de conflictes en particular en l'àmbit familiar, laboral, de consum, etc. Aquestes vies han de permetre la descongestió de l'Administració de Justícia i també l'aplicació de tècniques adreçades a empoderar les persones per tal que siguin elles el subjecte actiu de la resolució dels conflictes que pateixen. En aquest sentit cal impulsar l'aplicació de la Llei de mediació familiar.

- **Organització de la Justícia**

S'haurà de legislar sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de Justícia, inclosa la possibilitat de crear cossos propis de funcionaris. S'haurà d'aprofitar la implantació de la nova Oficina Judicial per introduir nous mecanismes de control de la qualitat del servei. També es fixarà per llei la capitalitat de les demarcacions judicials.

En conseqüència, cal impulsar i promoure les modificacions de la Llei de demarcació i planta judicial, la Llei d'enjudiciament criminal, la Llei de procediment laboral i la Llei d'assistència jurídica gratuïta.

S'ha de racionalitzar l'actual funcionament dels jutjats i s'ha d'ampliar el nombre de jutjats, jutges i jutgesses, fiscals en servei de guàrdia, secretaris i secretàries

judicials i personal administratiu per donar un millor servei als ciutadans i a les ciutadanes.

És necessari millorar la coordinació entre la policia, els jutges de guàrdia, els fiscals i els jutges del Penal. És essencial aquesta coordinació per fer efectiu els judicis ràpids.

S'ha de dotar de major pressupost els jutjats de violència contra la dona. Els que hi ha són clarament insuficients i tenen una evident manca de recursos per abordar la xacra social de la violència masclista. S'ha de garantir la formació específica dels professionals que hi intervenen.

Impulsar el cobriment de totes les vacants, que és un dels motius del retard en l'Administració de Justícia, i la formació continuada de jutges, jutgesses, magistrats, magistrades, fiscals, secretaris, secretàries i també del personal administratiu, així com el coneixement del dret, la història i la cultura catalana.

Fer efectiva la possibilitat de deduir, amb celeritat, la responsabilitat civil de jutges, jutgesses, magistrats i magistrades per les seves actuacions.

S'han de portar a terme, dins de l'àmbit competencial de la Generalitat que ens atorga el nou Estatut, un canvi substancial de l'Oficina Judicial, creant la figura del director de l'Oficina Judicial amb funcions de responsabilitat en els mitjans personals i materials. A més, s'han de racionalitzar els serveis comuns dels jutjats, constituint oficines comunes de tramitació.

Dur a terme la informatització íntegra de les oficines judicials, amb la dotació de materials moderns i suficients arreu de Catalunya –no només a grans ciutats–, millorant les condicions de treball del personal de l'Administració de Justícia.

Impulsar polítiques de formació i d'aprenentatge continuat de tots els membres de l'Oficina Judicial, jutges inclosos. S'han de millorar els espais i les condicions dels llocs de treball dels treballadors i del personal judicial. S'ha d'impulsar la normalització lingüística del català i de les altres llengües de l'Estat a les tasques ordinàries de l'Oficina.

Modificar, en part, les actuals funcions del secretari judicial, atorgant-li funcions processals amb plena autonomia en diferents fases del procés i sens perjudici de les facultats revisores del jutge o de la jutgessa.

Cal vetllar perquè el torn d'ofici, i concretament l'assistència jurídica gratuïta, es presti amb les millors condicions de qualitat, d'eficàcia i d'eficiència, donat que és un servei públic al ciutadà exigit per la Constitució i regulat legalment. La seva gestió per mitjà dels col legis d'advocats i de procuradors ha de garantir la independència professional, la transparència i la qualitat del servei.

S'haurà de tramitar i aprovar pel Parlament, amb l'impuls del nou Estatut, diverses lleis que afecten la qualitat de vida de les dones i els homes, i entre d'altres la Llei dels drets de les dones per a l'eradicació de la violència masclista, avantprojecte al qual ICV-EUiA dóna ple suport.

El problema del "mobbing" o assetjament moral és, així mateix, d'una gravetat important ja que comporta maltractament psíquic o moral, tant a la llar com a la

feina. El problema del "mobbing" el pateixen aproximadament unes 300.000 persones a Catalunya, amb l'agreujant que, en la majoria de casos, no es pot demostrar l'assetjament moral i, gairebé, no hi ha mecanismes legals per perseguir aquest problema. ICV-EUiA proposa crear una llei integral de prevenció de l'assetjament moral a les persones. S'hauria d'impulsar, així mateix, la formació de juristes especialitzats en aquest tipus d'assetjament moral.

- **A la jurisdicció penal**

Per a ICV-EUiA és necessari exercitar l'acció popular davant els delictes greus de corrupció i de tots aquells que afectin greument els interessos públics. Així mateix, considerem essencial, d'acord amb les recomanacions del relator especial de l'ONU, impulsar les iniciatives tendents a la derogació de les normes de la Llei d'enjudiciament criminal que restringeixen greument o directament suprimeixen drets i garanties dels detinguts i dels empresonats, com és el cas del règim d'incomunicació vigent.

S'ha d'aplicar i desenvolupar de forma immediata el Protocol Facultatiu de la Convenció contra la Tortura que ja ha estat ratificat per l'Estat espanyol, i que és aplicable a tots els centres de detenció i internament, és a dir, comissaries i centres penitenciaris. Aquest protocol afecta, per tant, tots els cossos de seguretat i els funcionaris de presons.

Per a la consolidació de la reforma d'una política penitenciària com a política social

Tal com estableix el punt cinquè de la declaració final del Congrés Penitenciari Internacional que ha tingut lloc a Barcelona la primavera del 2006, entenem que la política penitenciària ha de ser una expressió complementària de les polítiques socials, i que la col lectivitat ha de prestar atenció preferent a l'objectiu de la cohesió social i desenvolupar accions de protecció respecte dels sectors més dèbils i vulnerables de la població. Els sotmesos a una mesura penal i, d'una manera especial, els privats de llibertat en són un.

En aquesta darrera legislatura s'han pogut introduir alguns elements que, en part, han servit per corregir la denunciada manca d'una política penitenciària per part de CiU, d'ençà que, l'any 1984, es van assumir les competències assignades en aquesta matèria. Però, en aquest àmbit, sensible i fàcilment vulnerable, jurídicament, políticament i socialment, encara hi queden moltes coses a fer.

En el transcurs d'aquests darrers tres anys de govern catalanista i d'esquerres, l'acció de govern ha establert les bases de dos dels dèficits més greus que aquest àmbit presentava: el de les infraestructures i el de l'organització i el funcionament de l'execució penal.

El Pla Director d'Equipaments Penitenciaris (2004–2010) ha significat la definició d'un model penitenciari català d'acord amb les normatives i les directrius internacionals més modernes, així com de la finalitat bàsica del sistema i de la institució que ve donada per l'article 25.2 de la Constitució de 1978 quan ens diu que les penes privatives de llibertat s'orientaran cap a la reinserció social. L'elaboració del Reglament d'Organització i Funcionament dels Serveis d'Execució Penal de Catalunya, amb una oberta i àmplia participació

d'institucions públiques i privades dels diferents sectors implicats i de la societat civil, ha pretès, tal com queda reflectit en el preàmbul del Decret, dotar el sector d'una organització flexible i eficaç, articular vies de col laboració basades en el principi de coresponsabilitat amb altres serveis públics i fer possible una millor participació ciutadana.

És just posar de manifest que les bases d'aquest nou model penitenciari català, amb l'obertura de noves infraestructures d'aquí a pocs mesos i l'aprovació del Reglament, s'estan assolint. Però, en realitat, serà a partir d'aquest moment que tota aquesta tasca que s'ha portat a terme, es veurà com repercuteix directament i positivament en la gestió quotidiana dels establiments penitenciaris, dels serveis d'execució i en la població penal i penitenciària de Catalunya.

És per això que des d'ICV-EUiA volem aportar les reflexions i les propostes següents:

- La massificació dels centres penitenciaris catalans no es resol solament amb la construcció de nous centres i infraestructures. S'ha de potenciar i fer cultura, entre els mateixos operadors jurídics, penals i penitenciaris i la societat civil, de l'execució en medi obert, de la llibertat condicional i de les mesures penals alternatives.

- S'han d'augmentar els nivells d'ocupació laboral, educativa i de programes d'intervenció terapèutica, tant dins dels establiments penitenciaris com a la mateixa comunitat, com ara recursos fonamentals per fer possible la tasca rehabilitadora de la població sotmesa a una mesura penal tant de privació de llibertat com alternativa a aquesta.

- S'ha de posar en marxa la formació selectiva com a requisit d'accés a la funció penitenciària des de qualsevol dels seus vessants, especialment pel personal amb funcions i tasques de seguretat i vigilància. Els plans de formació del personal penitenciari hauran de fer una atenció especial a la formació en drets humans, tal com contemplen les regles de les Nacions Unides i del Consell d'Europa.

- Adequar les dotacions de personal, tant de vigilància com de tractament, a les demandes i les necessitats del nou model penitenciari català. Cal establir polítiques de gestió en matèria de personal per combatre el clima de desànim i de desmotivació que s'estén per tots els col lectius que treballen en els centres penitenciaris catalans fruit de la manca d'expectatives i de motivació de tots aquests anys que s'ha treballat sense projecte.

- Prioritzar la transversalitat de la política penitenciària, implicant-hi totes les àrees de govern que intervenen en els serveis i les persones d'una manera més efectiva, tal com ja reflecteix el nou Reglament. Potenciar la participació de la societat civil en la política penitenciària mitjançant el foment de la Taula Cívica i de la Taula de Participació Social.

- Potenciar les actuacions del Servei d'Orientació Jurídica Penitenciària per donar suport jurídic a les persones internes. En tots els centres penitenciaris de Catalunya, hi ha d'haver un Servei d'Orientació Jurídica Penitenciària adscrit a la Generalitat de Catalunya amb equips d'advocats i professionals que puguin

assessorar i donar consulta jurídica als interns i a les internes en els mateixos centres penitenciaris, lligat a l'assistència jurídica gratuïta. El seu funcionament està lluny de ser útil i eficaç. Cal augmentar el personal adscrit i millorar les seves condicions per poder atendre degudament totes les demandes d'assessorament dels interns.

A ICV-EUiA també entenem que s'han d'impulsar mesures concretes per millorar la vida a les presons i donar una assistència de qualitat i digna:

- S'han de dedicar els màxims esforços a posar en marxa, de forma efectiva i ràpida, el Pla Director d'Equipaments Penitenciaris (2004-2010), ja que es viu una sobresaturació insostenible als centres. Paral lelament, plantegem l'estudi d'alternatives per crear nous centres penitenciaris de dimensió mitjana i petita. Han de ser centres especialitzats i situats molt a prop dels centres urbans, aplicant sistemes efectius de reinserció social. Tot centre existent o de nova creació ha de tenir les degudes condicions d'habitabilitat i espai suficient, i s'ha de garantir una vida digna als interns i les internes. A més, s'hauran d'incrementar el centres oberts, terapèutics, així com habitatges d'acollida, especialment per a les dones internes amb criatures menors al seu càrrec. És molt important tenir en compte les polítiques de gènere pel que fa referència a les presons mixtes i al tractament de les persones transsexuals.

- El dret al treball, a l'educació i a la cultura dels interns i de les internes ha de ser també una de les tasques a incorporar en les polítiques penitenciàries. El treball en els centres penitenciaris haurà de ser degudament remunerat i dirigit a la reinserció laboral i social dels interns i de les internes.

- En els centres penitenciaris de dones s'ha d'impulsar un enfocament més actual i productiu del treball que s'hi fa, tot seguint les pautes del Consell d'Europa que recomana un treball penitenciari per a les dones que vagi més enllà dels estereotips obsolets antiquats i discriminatoris. S'hauran de plantejar programes d'atenció ginecològica, de planificació familiar, incloent-hi el subministrament d'anticonceptius i d'atenció a les mares i futures mares.

- El Parlament de Catalunya intervindrà també en el seguiment de la inserció social dels interns i de les internes. S'han d'establir programes culturals i educatius per al personal intern, per la qual cosa es constituiran comissions mixtes entre els departaments de Cultura, d'Educació i de Justícia de la Generalitat, juntament amb altres associacions culturals, educatives i socials, i amb la participació de les associacions d'interns i d'internes.

També el dret a la salut dels interns i de les internes és un dels problemes urgents a abordar. S'hauria de constituir entre l'Estat –Ministeri de Justícia– i la Generalitat una Comissió Mixta per a la Salut a les Presons, formada per representants dels col legis professionals competents –metges, metgesses, psicòlogues i psicòlegs, terapeutes...–, del Ministeri i de la Generalitat, per afrontar decididament la formulació i l'aplicació d'un Pla de Salut per a les presons. Cal posar l'accent en els tractaments efectius de rehabilitació de toxicòmans, tot potenciant els tractaments en centres oberts, i amb assistència psicològica permanent. S'ha d'afrontar, per tant, amb fermesa, la problemàtica permanent de la drogodependència i del dret a la salut dels interns i de les internes en els centres penitenciaris.

Actualment, prop d'un 70% dels assumptes penals estan relacionats directament amb les drogues. S'ha d'afrontar amb valentia el consum de drogues des de les administracions públiques competents, i alhora buscar solucions alternatives. Hem de dir clarament que la metadona ha fet davallar en els últims 10 anys, el nivell de delinqüència. Cal, per tant, que el cercle droga-delinqüència continuï baixant amb l'ús de la metadona i potenciar polítiques informatives sobre aquest tema.

Així mateix, i de manera urgent, cal la formulació d'un Pla d'Instal lacions d'Hospitals Psiquiàtrics Penitenciaris a Catalunya.

S'ha d'estimular i recolzar l'actuació de les entitats col laboradors i del voluntariat a les presons**.**

Altres marcs jurídics: europeu, estatal i català

- **Europa**

Davant les instàncies europees i mitjançant els nostres representants al Parlament Europeu, tenim la necessitat de desenvolupar sistemes coordinats per a la lluita contra la criminalitat organitzada: el terrorisme, el tràfic de persones, el tràfic de drogues, el blanqueig de capitals, la criminalitat financera i la corrupció. Amb aquesta finalitat s'ha d'impulsar l'harmonització de les legislacions dels diferents països europeus, més cooperació operativa, un fiscal europeu i el reconeixement incondicional de les decisions dels jutges nacionals en tot el territori europeu.

És just reconèixer els avenços que es van produint en l'àmbit europeu. A tall d'exemple hem de parlar de l'"ordre europea de detenció" i de la xarxa Eurojust, tanmateix compatibles amb les dificultats per millorar l'harmonització necessària dels ordenaments penals europeus.

S'ha de posar de manifest la impunitat que propicien els paradisos fiscals presents fins i tot a Europa que emparen i protegeixen delinqüents que blanquegen diners procedents de gravíssims delictes a través de l'anonimat, el secret bancari i la manca de cooperació internacional.

D'altra banda, cal impulsar les reformes penals i processals derivades de la ratificació per l'Estat espanyol dels Convenis Contra la Corrupció signats amb el Consell d'Europa i les Nacions Unides.

- **Legislació estatal**

Des d'ICV-EUiA vàrem rebutjar les reformes legislatives unilaterals del govern del PP sobre seguretat ciutadana i enduriment de les penes, en ser majoritàriament criticables i electoralistes, algunes d'elles inconstitucionals i de contingut demagògic i reaccionari.

Les nostres argumentacions han estat i són les següents:

- ✓ La proposta d'ampliar els supòsits de presó preventiva pot desvirtuar el sentit garantista de la regulació de la presó provisional en poder-se aplicar a imputats sense antecedents penals, per delictes petits, i fer-la retroactiva.

Aquest darrer aspecte pot ser inconstitucional. A més, ha provocat un augment considerable dels reclusos, que ara per ara, ascendeixen en tot l'Estat a 52.000, la xifra més alta de la UE, comparable a l'època franquista.

- ✓ Pel que fa a les reformes sobre immigració, hem de reclamar el compromís polític de no relacionar "delinqüència i immigració". Hem de rebutjar la proposta d'automatisme de l'expulsió dels immigrants irregulars que són condemnats per un delicte menor –penes inferiors a 6 anys–, o si se'ls condemna per delicte més greu, presó provisional i expulsió quan hagi complert la pena.

ICV-EUiA impulsarà i recolzarà les reformes del Codi Penal que siguin necessàries per deixar sense efecte o bé neutralitzar les reformes impulsades pel Partit Popular que són una de les causes de l'actual massificació de les presons.

Altrament, s'haurà de sotmetre a revisió o bé suprimir el Jutjat Central de Vigilància Penitenciaria que ara per ara representa l'antítesi de les funcions d'aquests jutjats respecte a les presons i als interns.

Anul lació dels judicis del franquisme

És urgent que l'Estat assumeixi el deure institucional d'adoptar les normes necessàries per invalidar els processos pels quals es va consumar la repressió imposada pel règim feixista de Franco. La resposta de l'Estat ha de consistir en proclamar l'anul lació de les sentències dictades en els processos penals dels Consells de Guerra i Tribunals especials que van imposar condemnes de tot tipus, especialment de mort i de presó, als republicans i demòcrates espanyols.

Els Consells de Guerra constituïts des del 18 de juliol de 1936 de cap manera es poden qualificar com a Tribunals de Justícia. Tan sols eren un part substancial de l'aparell repressor implantat pels colpistes i posteriorment per la dictadura. Els processos davant els Consells de Guerra eren radicalment nuls perquè eren il legítims, depenents i parcials. El mateix es pot dir de la resta d'instruments essencials de la repressió constituïts per la dictadura com el Tribunal de Repressió de la maçoneria i del comunisme i els Tribunals de Responsabilitats Polítiques, organismes que no mereixen ésser anomenats Tribunals perquè eren controlats per un poder polític imposat per la força de les armes.

ICV-EUiA defensarà aquest posicionament al llarg de la tramitació de la Llei de la Memòria Històrica que el Govern estatal ha tramès a las Corts.

- **El dret civil català**

D'acord amb les previsions de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la Generalitat té competència exclusiva per conservar, modificar i desenvolupar el dret civil català.

En aquestes darreres legislatures el Parlament de Catalunya ha legislat amb la finalitat d'arribar a consolidar un Codi Civil Català. Disposar d'un Codi Civil Català és un fet que afavoreix l'autogovern de Catalunya perquè el Codi pretén constituir un sistema jurídic complet que permeti no haver d'acudir a d'altres disposicions regulades per un Parlament diferent del nostre, llevat d'algunes

matèries que són competència exclusiva de l'Estat. Així mateix, desenvolupa un element diferenciador d'aquest país i, per tant, enforteix la identitat catalana.

Caldrà, per tant, continuar els treballs del Codi Civil Català que ha de recollir i de sistematitzar el nostre dret civil. Volem que es desenvolupi d'acord amb les noves realitats personals, familiars i socials del nostre temps i amb una visió avançada i progressista.

Hem de continuar demanant, entre moltes altres modificacions i aportacions, l'equiparació de les parelles de fet, tant heterosexuals com homosexuals, amb les parelles matrimonials i fer efectiva la seva inclusió en el Codi de Família.

6.7 EUROPA I ACCIÓ EXTERIOR

INTRODUCCIÓ

Els canvis en el context internacional, l'esgotament del mètode funcionalista (del que ara Barrosso anomena "l'Europa dels projectes") i la incorporació dels països de l'Europa Central i Oriental a la UE, han situat la construcció europea, des de fa uns quants anys, en una situació de desconcert. Aquesta desorientació, entre l'Europa mercat i l'Europa social i política, entre les propostes federalistes i les intergovernamentals, entre l'oportunitat de l'ampliació i la necessitat de més integració, ha tingut la seva expressió més acusada, com no podia ser d'una altra manera, en el debat sobre la Constitució Europea, i en particular en els referèndums francès i holandès. El debat sobre el futur d'Europa que ha fet aflorar l'existència de les diverses concepcions existents i la constatació d'aquestes divergències, exemplificada en el rebuig que alguns països han mostrat al tractat constitucional, ha afegit nous elements de desorientació.

Aquesta manca d'un projecte per a Europa que vagi més enllà del funcionament regular de les institucions, ha estat aprofitada per les forces euroescèptiques i renacionalitzadores per tornar a qüestionar el procés d'integració. Això, en el context actual, és una mala notícia per a l'Estat de benestar i per al nostre model social, que necessiten un pas endavant en el procés de construcció europea més important del que aquests sectors han estat disposats a permetre fins ara.

En coherència amb el nostre històric europeisme d'esquerres, des d'ICV-EUiA reafirmem la nostra exigència d'una Constitució que permeti reforçar l'Europa política i social. Aquesta ha estat sempre la nostra aposta, i en el context del referèndum sobre el tractat constitucional es va traduir en una demanda de vot negatiu, després d'un debat i consulta interna. Ara ha arribat el moment de formular propostes conjuntament amb tots aquells amb qui compartim el projecte d'una Europa més social i més forta.

El resultat del referèndum va situar Espanya entre els 15 Estats que ja han ratificat el projecte de Constitució. Tanmateix, el Govern català ha de contribuir, juntament amb l'espanyol, a donar una sortida al procés de reflexió sobre el futur d'Europa, actualment bloquejat, i no obstinar-se en la defensa íntegre del text actual. Entenem que la UE necessita fer un salt endavant, a través d'una Constitució, en el terreny institucional i de reconeixement de drets. I entenem també que, atenent a la correlació de forces existent, una manera adequada de donar resposta a aquestes necessitats és dotar-nos d'una Constitució construïda sobre la base de les parts I i II de la proposta de tractat, que són les que realment corresponen a un text constitucional i que, a més, són les parts que han demostrat tenir més consens. Si no es pogués continuar amb aquest full de ruta, a ICV-EUiA creiem que seria preferible adoptar alguns avenços institucionals concrets que permetin agilitzar la presa de decisions en el marc d'una Unió Europea ampliada.

Per sobre de tot, cal que el Govern català aprofiti els mecanismes de participació en els òrgans de la UE recollits pel nou Estatut per fer sentir la nostra aposta per un projecte d'Europa social i política, evitant que s'instal·li la idea d'una UE pragmàtica, basada en projectes aïllats i sense horitzó polític.

BALANÇ DE TRES ANYS DE GOVERN CATALANISTA I D'ESQUERRES A LA UE

Participació de Catalunya en diversos organismes europeus

Catalunya ha continuat participant en diversos organismes europeus. Aquesta participació permet una major defensa dels interessos de Catalunya i de les diverses regions i nacions sense Estat de la UE i d'Europa.

Durant aquest mandat hem de valorar molt positivament la participació de consellers del Govern en els consells de ministres de la UE, com per exemple el Departament de Medi Ambient i Habitatge. La participació directa dels governs autonòmics en els consells de ministres de la Unió Europea ha estat, des de fa molts anys, una reivindicació d'ICV-EUiA.

Calia, en el moment polític actual, un acord amb el Govern central per poder aconseguir-ho. L'any 2004, amb uns resultats electorals que canvien el panorama del Govern espanyol, té lloc una decisió important: la CARCE (Conferència per als Afers Relacionats amb les Comunitats Europees) adopta, el 9 de desembre, les línies bàsiques que regulen el sistema de representació autonòmica en les formacions del Consell de Ministres de la UE.

La concreció de l'acord pel que fa als Consells de Medi Ambient va comptar amb aportacions decisives per part del Departament de Medi Ambient i Habitatge, i ha consistit en un treball previ amb totes les comunitats autònomes abans de cada Consell de Ministres de Medi Ambient. Aquest treball el valorem molt positivament pel que significa d'implicació dels governs autonòmics en els temes que els afecten i són abordats en l'àmbit europeu. S'ha fet no tan sols en l'aplicació de les normes ja decidides o en la recerca de fons de finançament, sinó també en el procés de discussió d'aquestes normes.

El Departament de Medi Ambient i Habitatge va dur la representació de totes les comunitats autònomes al Consell de Ministres de Medi Ambient del 24 de juny del 2005 a Luxemburg, el qual va formar part de la delegació oficial de l'Estat, i va ser la primera vegada que un conseller d'una Comunitat Autònoma va intervenir en un Consell de Ministres de Medi Ambient de la UE, concretament sobre la Xarxa Natura 2000.

A més d'aquestes relacions, el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha mantingut una relació constant amb altres institucions de la UE com la Comissió Europea, tant pel que fa a la derogació del transvasament de l'Ebre com per tractar els contenciosos entre el Tribunal de Justícia europeu i la Generalitat per incompliments en temes ambientals heretats de l'anterior govern (nitrats, Xarxa Natura 2000). El Departament també ha mantingut la participació directa en diversos programes com ara l'Interreg, etc.

La Delegació del Govern de la Generalitat a Brussel les i el Patronat Català Pro Europa

A través del Decret 314/2004 de 22 de juny, es va crear la Delegació del Govern de la Generalitat a Brussel les. La creació d'aquesta delegació respon, ben segur, a la històrica voluntat de Catalunya de pertinença a la Unió Europea, ja

que suposa tenir un organisme a Brussel les, al cor de la UE, encarregat de representar i defensar els interessos de Catalunya davant de la Unió.

La Delegació del Govern a Brussel les, que està adscrita al Departament de Presidència, s'encarrega, a més de defensar els interessos de Catalunya a la UE, de fer el seguiment de la presa de decisions i d'iniciatives legislatives, proporcionar assessorament tècnic a entitats públiques o privades catalanes, realitzar per delegació dels departaments o organismes de la Generalitat les actuacions necessàries quan una decisió o actuació de la UE incideixi en l'àmbit competencial del Govern català...

És important assenyalar que, atesa l'experiència del Patronat Català Pro Europa, la Delegació del Govern a Brussel les, no només duu a terme les seves activitats amb el suport i l'assessorament tècnic del Patronat, sinó que la seva titularitat es fa coincidir amb la persona que exerceix la Secretaria General del Patronat. Des d'ICV-EUiA valorem de forma positiva la tasca duta a terme pel Patronat Català Pro Europa com a instrument d'informació, formació, sensibilització i interlocució amb els organismes de la Unió Europea. L'establiment de la Delegació del Govern a Brussel les ha permès potenciar encara més aquestes activitats. En aquest sentit, valorem molt positivament el canvi en la gestió del Patronat Català des de l'arribada de les esquerres al Govern. Aquest canvi recull les propostes i les reivindicacions que sempre havíem fet des d'ICV-EUiA i, per tant, ho valorem molt positivament. Ara cal que aquest canvi en les orientacions de les polítiques del Patronat es tradueixi també amb més recursos per millorar el seu funcionament.

Cimera Euromediterrània Barcelona +10

L'any 1995 va tenir lloc la Conferència de Barcelona. Aquesta Conferència va crear l'Associació Euromediterrània, que estava formada pels 15 Estats membres de la UE i per dotze països del sud i de l'est de la Mediterrània.

Els objectius d'aquesta Associació Euromediterrània eren força ambiciosos: fer de la conca mediterrània un àmbit de diàleg, d'intercanvi i de cooperació que garanteixi la pau, l'estabilitat i la prosperitat, consolidar la democràcia i el respecte als drets humans, aconseguir un desenvolupament econòmic i social sostenible i equilibrat, lluitar contra la pobresa i fomentar una major comprensió entre les diferents cultures.

Amb motiu del desè aniversari d'aquesta cimera, i aprofitant que la UE va declarar l'any 2005 com a any de la Mediterrània, el 27 i 28 de novembre del 2005 es van reunir a Barcelona els caps d'Estat i de govern dels Estats membres de la UE i dels Estats de la riba sud de la Mediterrània. A l'entorn d'aquesta cimera es van dur a terme diverses activitats i mobilitzacions, organitzades tant des de les institucions com des de la societat civil. Així, des de les diverses institucions es van organitzar activitats com el Fòrum Euromed Salut 2005, la Reunió de l'Assemblea Parlamentària Euromediterrània, la Cimera Euromediterrània de líders empresarials, Empresaris per la pau, la Conferència Euromed de Dones Barcelona +10, la Trobada de Ciutats Euromediterrànies, la 5a Conferència de Presidents de Parlaments Euromediterranis, la Conferència Euromed de Regions i Ciutats Barcelona +10...

Una, entre altres, de les conseqüències d'aquestes trobades ha estat l'inici per part de la Generalitat, el mateix mes de novembre del 2005, de la creació del Fons Europeu per a la Mediterrània, amb la col laboració del Banc Europeu d'Inversions.

ICV-EUiA, tot i fer un balanç crític del procés dels deu anys de l'Associació Euromediterrània, creiem que cal apostar per recuperar l'esperit inicial de la Conferència de Barcelona. Per això vam decidir participar de forma activa en les activitats paral leles a la cimera, tant les organitzades des de les institucions, com les organitzades per la societat civil (Fòrum Sindical Euromed, Campanya alternativa, etc.).

El 19 de desembre del 2005, la Comissió Europea va convocar una reunió d'alt nivell a Barcelona per a la descontaminació de la Mediterrània l'any 2020. La intervenció que va obrir aquesta reunió fou del conseller de Medi Ambient i Habitatge i tenia per objectiu tractar sobre la iniciativa d'eliminar la contaminació de la Regió Euromediterrània l'any 2020, la iniciativa Horitzó 2020, acordada a la Cimera de caps d'Estat de l'Associació Euromediterrània que va tenir lloc a Barcelona els dies 27 i 28 de novembre. La reunió marcava l'inici d'una àmplia consulta amb els actors implicats en el medi ambient mediterrani, per tal d'establir un pla d'acció detallat per lluitar contra la contaminació que ha d'estar enllestit abans de finals del 2006. Es tracta d'un esforç de la UE per reforçar la cooperació ambiental amb els països mediterranis, un objectiu que era absent de la declaració inicial del 1995.

El nou Estatut, una eina europeista

El nou Estatut dóna a Catalunya veu pròpia a Europa i major protagonisme internacional. Situa en una excel lent situació a la Generalitat per la seva projecció a la Unió Europea, però també a l'exterior. Ara és important que el nou govern i la societat catalana aprofitin aquestes eines per enfortir la participació de la Generalitat als òrgans de la Unió Europea així com la implementació a Catalunya de la legislació que se'n deriva. Catalunya té avui amb l'Estatut un instrument importantíssim per ser un actor en el marc de la Unió Europea per defensar els seus interessos, però també per contribuir a la seva construcció. També incorpora instruments per fer de Catalunya una regió molt dinàmica en aquest sentit, com per exemple quan fa esment a la cooperació regional transfronterera.

En un altre sentit, i de la mateixa manera que donem valor al fet que la paraula "nació" aparegui al preàmbul, hem de posar atenció a l'afirmació que es fa també al preàmbul en el mateix punt: "Catalunya, per mitjà de l'Estat, participa en la construcció del projecte polític de la UE, els valors i els objectius de la qual comparteix." Aquest haurà de ser un element a tenir en compte en el moment dels futurs pactes de Govern, ja que no es podran fer al marge del contingut de l'Estatut.

Catalunya és una de les regions d'Europa més compromeses amb la construcció europea. Així ho demostren el fet que totes les famílies polítiques de l'arc parlamentari es declarin europeistes, com també el compromís del seu teixit associatiu. El nivell de participació i de propostes que es van realitzar en el marc del Fòrum Cívic per una Constitució Europea demostren fins a quin punt és real aquest compromís.

Això queda clarament reflectit a l'Estatut, on les referències a la Unió Europea van des del preàmbul fins al final del text, incloent la UE com a marc institucional de referència juntament amb l'Estat espanyol. Així mateix, l'Estatut inclou un capítol sencer a definir les relacions entre la Generalitat i la Unió Europea. Aquest text mostra la voluntat de Catalunya no només de ser presents a Europa sinó de contribuir-ne a la seva construcció. L'Estatut és un instrument que permetrà a la Generalitat ser més present a Europa i, per tant, contribuir de forma més directe al seu procés d'integració. Moltes de les coses que es preveuen ja s'estaven fent o s'haurien pogut fer sense l'Estatut si hi hagués hagut voluntat política de fer-les. Malgrat això, és fonamental que aquests elements estiguin recollits a l'Estatut, reconeguts, per tant, en una Llei orgànica de l'Estat.

Valorem molt positivament que la immensa majoria de les qüestions que recull ara l'Estatut són propostes que ja havia fet ICV-EUiA des de fa molts anys.

Relacions interregionals

Durant el mandat del tripartit s'ha posat en marxa oficialment l'Euroregió Pirineus-Mediterrània. Aquesta Euroregió ha nascut amb els territoris de l'Aragó, les Illes Balears, Catalunya, Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus. Malgrat que aquests en són els territoris impulsors, s'ha mostrat la vocació d'obertura a totes les zones pirinenques, mediterrànies (d'Itàlia fins al Magrib), les valls dels rius Ebre, Garona i Roine, i les illes de la Mediterrània occidental.

Segons el manifest fundacional d'aquesta Euroregió, l'objectiu ha de ser crear al nord-oest de la Mediterrània un pol de desenvolupament sostenible basat en la innovació i la inclusió social i territorial.

Així, l'euroregió Pirineus-Mediterrània ha de ser un "espai econòmic, de recerca i d'innovació tecnològica", ha de facilitar una "xarxa d'infraestructures al servei de les persones", ha de convertir-se en "una cruïlla d'intercanvis culturals i humans" i ha d'esdevenir "un nou motor del Partenariat Euromediterrani". Aquesta iniciativa conjunta dels governs d'Aragó, Catalunya, Illes Balears i dels Consells Regionals de Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus, que varen subscriure la Declaració Constitutiva de l'Euroregió l'octubre del 2004, ha estat propiciada decisivament pel Consell d'Europa i ha rebut el suport financer de la Unió Europea, essencialment a través del programa INTERREG.

Valorem positivament l'associació Quatre Motors per a Europa (Catalunya, Llombardia, Roine-Alps, Baden-Württemberg). Aquesta associació va organitzar al Marroc unes jornades d'intercanvi d'experiències de pràctiques mediambientals amb regions marroquines el mes de gener d'enguany: gestió sostenible de l'aigua i dels residus i canvi climàtic. A les jornades també van participar com a convidades dues regions europees més: Gal les i Flandes. Les jornades van ser impulsades per la Generalitat i hi va participar activament el Departament de Medi Ambient i Habitatge. En la reunió es va adoptar un full de ruta que s'emmarca en el conjunt d'iniciatives adoptades en la Cimera Euromediterrània i, especialment, en la iniciativa de la Comissió Europea de descontaminació de la Mediterrània a l'horitzó 2020, sobre la qual es va fer una reunió a Barcelona el passat 19 de desembre del 2005. Coincidint amb aquesta reunió al Marroc, Catalunya, que havia assumit la presidència de l'associació el novembre del 2004, la va cedir a la regió de Roine-Alps.

Catalunya també ha participat en organismes que tenen com a objectiu la potenciació de l'Europa de les regions que permeti que la UE sigui més propera a la ciutadania. Aquests organismes són, entre d'altres, l'Assemblea de Regions d'Europa o la Conferència de Presidents de Parlaments de Regions amb Poder Legislatiu d'Europa (CALRE). Pel que fa a la CALRE, podem destacar que el president del Parlament de Catalunya l'ha presidida l'any 2005 i que el conseller de Relacions Institucionals i Participació va participar el 22 de novembre del 2005, a Munic, en la seva VI Conferència.

Cal impulsar les xarxes de tot tipus amb diferents regions europees i el treball conjunt amb els altres organismes ja existents de representació regional, fent pedagogia de la solidaritat i de la cooperació amb d'altres ciutats i pobles europeus, inclosos els dels nous països membres de la UE. En aquest sentit, la col laboració de Catalunya amb altres regions europees és fonamental, reforçant projectes com l'Euroregió Pirineus-Mediterrània, tal i com afirma l'article 197 del nou Estatut. La Generalitat ha d'aprofitar les eines del nou Estatut i tenir iniciatives que contribueixin a la construcció europea i a la cooperació transfronterera i euroregional.

Relacions internacionals

A partir de les eines que dóna el nou Estatut, cal que Catalunya faci un salt qualitatiu en la seva projecció exterior. Les relacions internacionals de la Generalitat no poden estar basades exclusivament en la internacionalització de l'economia catalana i la promoció de les seves empreses, sinó que ha d'estar molt vinculada també a la projecció exterior de la societat civil catalana, la promoció de les universitats catalanes, la cultura, la creació i la cooperació i el desenvolupament, implicant-hi el teixit associatiu. Catalunya ha demostrat en els últims anys, amb les seves mobilitzacions, un interès creixent per les qüestions globals i, per tant, la Generalitat ha de respondre a aquest interès popularitzant la projecció exterior i trencant amb un model de relacions internacionals d'elit. Un exemple molt clar són les missions del president de la Generalitat a l'exterior, que no cal que es limitin a estar acompanyades de representants empresarials, sinó que cal obrir-les a altres àmbits de la societat.

Les nostres propostes pel que fa a les relacions internacionals:

- Posar en marxa una xarxa única de representació de Catalunya al món. Una estructura coordinada i eficient, que amb un cost limitat ens permeti defensar els interessos de Catalunya al món.

- Implicació de la Generalitat en problemes globals com la degradació ambiental o la pobresa, apostant per la cooperació i el desenvolupament. En aquest sentit, cal donar suport directe de la Generalitat al multilateralisme i al sistema de les Nacions Unides, cooperant de manera permanent, aportant recursos i treballant braç a braç amb les agències de cooperació internacional, amb els programes de Nacions Unides i amb les organitzacions del seu sistema (FAO, UNESCO, etc.).

- Coordinar l'acció exterior amb la política d'acollida d'immigrants, establint lligams amb les regions d'origen.

CATALUNYA A LA UNIÓ EUROPEA: EL MODEL D'ICV-EUiA

L'entrada de l'Estat espanyol i, amb ell, de Catalunya a la Unió Europea fa vint anys, sobretot tenint en compte que sortíem d'una llarga dictadura i d'una difícil transició, va significar l'entrada en la modernitat, que llavors era sinònim d'europeïtat. Avui podem considerar, després d'aquests vint anys, que l'entrada a la UE ha resultat totalment positiva, tant per a les ciutadanes i els ciutadans catalanes i espanyoles i, per tant, per a Catalunya i per al conjunt d'Espanya, com per a la resta de membres de la Unió Europea, fins i tot per a aquells que en el seu moment van veure amb reticències aquesta ampliació.

Gràcies a la nostra pertinença a la Unió Europea hem fets salts de gegant en qüestions socials, ambientals, de llibertats, de drets fonamentals... Tots aquests avenços esmentats es deuen al fet que sovint ens hem inspirat i hem transposat la legislació europea o recomanacions europees fins al punt de convertir-nos nosaltres mateixos en l'avantguarda d'alguns aspectes, com per exemple els drets de matrimoni entre persones del mateix sexe, les polítiques per fer front a la violència contra les dones... Per tant, encara que és evident que l'accés als fons europeus ha estat fonamental al llarg d'aquests anys per a la millora de Catalunya i de l'Estat espanyol en el seu conjunt, cal dir també que les bondats de la nostra pertinença a la UE no han d'amidar-se solament en termes econòmics.

L'ampliació de la UE a 25 països (i aviat 27) fa que cada vegada sigui més difícil gestionar aquesta pluralitat d'interessos nacionals i de prioritats locals. La resposta a aquest punt d'inflexió ha de trobar-se a fer un veritable salt endavant i apostar, d'una vegada i sense dubtes, per una unió política i per una Europa social. Avui és impossible donar resposta a reptes com la immigració, la política exterior, la defensa de l'Estat de benestar, o la promoció d'un desenvolupament sostenible si no es fa una política en clau europea. I, per a això, són necessaris dos instruments: institucions democràtiques fortes i pensades per decidir i actuar a escala europea i recursos financers. Juntament amb una Constitució, hem d'aconseguir un finançament amb recursos suficients per a les polítiques europees, al servei directament dels ciutadans i no a les disputes econòmiques entre els governs. Aquesta és una assignatura pendent.

Tot això implica una major voluntat política per part dels governs dels Estats membres que haurien d'assumir la necessitat de cedir competències i sobirania cap amunt, cap a les institucions europees, al mateix temps que han de garantir que aquells ens subestatals (regions o municipis) que ja tenen certes competències d'implementació de polítiques europees puguin aplicar-les i, a més, puguin participar en els espais on es tracten i decideixen aquestes polítiques. En definitiva, el principal repte d'Europa per al futur, és la mateixa Europa. Ens trobem ara en un procés de reflexió a la Unió Europea fruit del rebuig que alguns països van mostrar al tractat constitucional i que durarà previsiblement fins a l'any 2009.

En aquest context, Catalunya, com a país profundament europeista, hi té molt a dir. A més a més, els nous mecanismes de participació directe en els òrgans de la Unió Europea que atorga l'Estatut donen moltes possibilitats a la Generalitat per jugar-hi un paper important. Catalunya ha de fer sentir la seva veu europeista en aquest procés, per fer avançar Europa en un sentit més social, ecològic, democràtic i federal.

Una Europa democràtica, social, ecològica i federal

Europa ha de superar, en primer lloc, un dèficit democràtic estructural que arrossega des de fa anys i que li resta legitimitat entre la ciutadania. Cal fer del Parlament Europeu el centre de les decisions polítiques de la UE, amb capacitat legislativa plena per decidir sobre el pressupost. Cal augmentar el poder polític de la Comissió Europea per fer d'aquest organisme un autèntic govern europeu, fer públics els debats legislatius del Consell o ampliar el paper del Comitè de les Regions per tal d'anar avançant cap a una Europa dels pobles i no dels Estats. Totes aquestes són reformes institucionals urgents que des d'ICV-EUiA sempre hem defensat i que avui són més necessàries que mai.

Però, més enllà de les qüestions institucionals, la reforma democràtica de les polítiques de la UE ha de perseguir d'altres objectius: la salvaguarda del model social Europeu, la convergència social i mediambiental, la garantia i millor definició dels serveis públics, la lluita contra els desequilibris regionals interns i contra els desequilibris Nord-Sud, la convergència de polítiques en l'àmbit de la justícia i els drets humans (en particular, en matèria d'immigració i asil, amb la necessària concreció d'una política europea comuna) i la protecció i la promoció de la diversitat cultural.

És per això que, de la mateixa manera que no podem quedar limitats a les reivindicacions merament identitàries, tampoc no hem de centrar només els nostres esforços en els aspectes de l'estructura institucional. La cohesió econòmica, política i social és un objectiu recollit en els objectius de la UE. Cal veure què implica això, com es desenvolupa, quins instruments tenim i com es lluita per aconseguir-ho: una Constitució, les institucions, la participació, els recursos... En aquest sentit, és fonamental l'Estratègia de Lisboa i la revisió que se n'està fent a les institucions europees: exigència de posar en els seus objectius al mateix nivell la cohesió econòmica, la social i la territorial, i desenvolupar els seus eixos mediambientals, fins ara marginals, com ja ha demanat en diverses resolucions el Parlament Europeu.

Així mateix, en matèria agrícola, cal anar més enllà de la defensa de l'interès concret de cada país i començar a apostar per un model sostenible que no tingui impactes negatius sobre els països més pobres, ni creï enormes desigualtats entre els agricultors europeus.

La UE s'ha d'oposar a una ideologia economicista i, en canvi, s'ha de guiar per una filosofia política basada en el respecte i el desenvolupament dels drets socials i ecològics i el principi de prevenció i de cautela davant l'insuficient coneixement dels efectes de determinats avenços tecnicocientífics.

Tenen una importància especial, dins l'estratègia de la cohesió econòmica i social, les polítiques estructurals que necessiten unes eines apropiades d'avaluació del seu impacte ambiental i social i uns indicadors comuns i quantificables de la sostenibilitat per decidir si hi ha d'haver finançament europeu per a determinats projectes. En aquest sentit, valorem positivament el fet que en els nous reglaments dels Fons Estructurals, negociats i aprovats pel PE el dia 5 de juliol passat, s'hagi reforçat l'aspecte mediambiental, en particular el desenvolupament sostenible, a partir d'un nou article horitzontal en la gestió dels

Fons Estructurals i del Fons de Cohesió. Aquest fet és molt important, també per a Catalunya.

I ara, que ja tenim una moneda comuna, l'euro, no podem deixar d'exigir que, juntament amb un potent mercat comercial i financer, necessitem una plena harmonització fiscal i uns recursos suficients per assegurar una autèntica cohesió econòmica i social. ICV-EUiA defensa un sistema fiscal harmonitzat dins la UE, una pressió fiscal sobre l'energia, un impost europeu sobre les transaccions especulatives de capital i una lluita decidida contra els paradisos fiscals i el frau.

Una Europa promotora de la pau i la solidaritat, amb una veu única i autònoma en política exterior

Fora de les seves fronteres, la Unió ha de configurar una veu única, per contribuir a la pau i a la solidaritat, sotmesa al control democràtic del PE, i uns instruments que li permetin ser un dels factors de regulació de l'actual procés de globalització. Reiterem, una vegada més, la necessitat que Europa s'afirmi com una força única a favor del multilateralisme, la gestió no violenta de conflictes (prevenció de conflictes armats, control del comerç d'armes, desenvolupament dels aspectes civils en la gestió de conflictes, coherència en la política d'ajut al desenvolupament) i la protecció dels drets humans amb una atenció especial a les dones i a les minories. Cal que garanteixi l'operativitat d'institucions com les Nacions Unides o del Tribunal Penal Internacional.

Tot i creient en el valor de la relació transatlàntica, cal reconèixer les serioses diferències que avui hi ha entre Europa i els EUA. La UE i les seves institucions han de ser un interlocutor mundial eficaç que actuï de manera coherent i fiable.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA

- Crear una Conselleria d'Afers Europeus i Internacionals.

- Aprofitar les eines que ens dóna l'Estatut, i concretament l'article 184, per augmentar la participació de la Generalitat en els òrgans de la UE quan es decideixin afers competencials de Catalunya o del seu interès.

- Contribuir a la construcció europea i a la seva integració a partir dels nous mecanismes de participació en els òrgans de la Unió Europea que garanteix el nou Estatut.

- Tenir un paper actiu aprofitant els mecanismes que atorga l'article 185 en tot el que pugui ser revisió de tractats de la Unió Europea, i concretament en el procés que en aquest sentit es pugui produir en relació amb la Constitució Europea. La Generalitat ha d'aprofitar aquests mecanismes per fer sentir la veu europeista de la ciutadania en aquest procés tal i com estableix el nou Estatut.

- Treballar per tal d'incorporar representats de la Generalitat en les delegacions espanyoles que participin en la negociació de la revisió de tractats, tal i com estableix l'article 185.2 del nou Estatut.

- Potenciar les relacions entre la Generalitat i el Parlament Europeu tal i com estableix l'article 187.4 de l'Estatut, i concretament amb els eurodiputats catalans com a mecanisme de relació estable entre ambdues institucions. Aquesta relació és fonamental per tal de defensar qüestions tan importants com la possibilitat d'utilitzar el català al Parlament.

- Impulsar les relacions Parlament català-Parlament Europeu a partir de la Comissió Permanent de Legislatura sobre la Unió Europea i d'Actuacions Exteriors, Cooperació i Solidaritat, poc utilitzada fins ara.

- Celebrar sessions plenàries regulars al Parlament de Catalunya sobre el desenvolupament de les polítiques i normatives europees a Catalunya.

- Potenciar les relacions entre l'antiga Comissió de Peticions del Parlament Europeu i la Comissió de Peticions del Parlament Català, creada recentment, el 2 de març del 2006.

- Potenciar les relacions entre el Defensor del Poble Europeu i el Síndic de Greuges, com a "defensor" propi d'una regió europea.

- Defensar els interessos de la Generalitat i contribuir a la construcció europea a través del Comitè de Representants Permanents (COREPER), aprofitant les possibilitats que en aquest sentit dóna l'article 187.3 del nou Estatut.

- Contribuir a la construcció europea i augmentar la participació de la Generalitat al Consell de Ministres de la UE tal com estableix l'article 187 del nou Estatut. Aprofitar aquest article per exigir a l'Estat la presència de la Generalitat en el Consell de Ministres de la UE en tots els temes que afectin competències legislatives de la Generalitat tal com estableix el nou Estatut, més enllà dels quatre consells on avui això és possible després de l'acord del CARCE del 2004: Ocupació, política social, salut i consum / Agricultura i pesca / Medi Ambient / Educació, joventut i cultura.

- Potenciar la feina de la Delegació de la Generalitat davant de la Unió Europea, reconeguda a l'article 192 de l'Estatut, com a institució fonamental per a la defensa dels interessos de Catalunya a Europa i la contribució a la construcció europea.

- Augmentar la participació dels ajuntaments i de les organitzacions municipalistes en l'àmbit europeu. Reforçar els mecanismes d'intervenció en l'elaboració i l'aplicació de les polítiques europees que els afectin, dotant-los de veu pròpia en el Comitè de les Regions, amb possibilitat real de ser escoltats i tinguts en compte pel Consell, la Comissió Europea i el Parlament Europeu.

- Defensar que el Parlament de Catalunya tingui una relació continuada amb d'altres parlaments regionals europeus i amb una Sindicatura de Comptes que controli efectivament la utilització dels fons europeus.

- Promoure i difondre la llengua catalana com a llengua oficial comunitària i el reconeixement i l'impuls de la cultura catalana com un element de la diversitat europea.

- Impulsar els agermanaments i les xarxes entre ciutats europees.

- Potenciar la participació ciutadana i associativa en totes les consultes europees.

- Participar activament en els diversos Anys Europeus.

- Impulsar els intercanvis i la mobilitat tant d'estudiants com de joves treballadors.

- Aprofitar les eines que dóna el nou Estatut per millorar la fase "descendent" de les relacions amb els òrgans comunitaris, és a dir, la implementació de dret comunitari i la gestió dels fons.

- Desenvolupar la legislació catalana a partir de les normes europees seguint l'article 189.3 de l'Estatut, quan aquestes substitueixin la normativa bàsica de l'Estat, i anar més enllà quan sigui possible.

- Utilitzar els mecanismes de participació que dóna el nou Estatut en relació amb l'Estat, i concretament l'article 189 que atorga a la Generalitat el desenvolupament del dret comunitari a Catalunya al màxim possible.

- Introduir en totes les polítiques catalanes els principis europeus de cohesió econòmica i social i de desenvolupament sostenible.

- Facilitar als petits municipis i a les comarques, així com a totes les associacions supramunicipals, l'accés a la informació i als ajuts europeus.

- Reconeixement i impuls de les cultures locals en les actuacions culturals europees.

- Mantenir una atenció especial als pobles rurals i al desenvolupament rural, especialment en relació amb la nova política agrària comuna.

- Promoure l'exercici actiu de la ciutadania europea i passar d'una ciutadania lligada a la nacionalitat a una ciutadania lligada a la residència.

- Difondre el coneixement de la UE i l'interès per les seves institucions i les seves actuacions.

- Desenvolupar una tasca informativa i pedagògica de cara a les eleccions al Parlament Europeu del 2009.

- Explicar, utilitzar i promoure els mecanismes de denúncia a la UE (Comissió de Peticions del PE, Defensor del Poble Europeu).

- Fer conèixer els programes educatius, mediambientals, ocupacionals, de foment de la igualtat d'oportunitats, d'inserció social dels col lectius més desafavorits (joves, dones, aturats de llarga durada, immigrants extracomunitaris), rehabilitació de barris i zones urbanes, de promoció del transport públic, i les seves corresponents subvencions. Vetllar per evitar els privilegis i promoure la transparència i l'ús escrupolós dels fons assignats.

- Fomentar l'estudi de diverses llengües europees. Impulsar l'aprenentatge permanent, amb independència de l'edat.

- Fer conèixer i utilitzar la legislació europea i vetllar per la seva aplicació, tant en les qüestions que són competència catalana com les que ho són de l'Estat.

- Utilitzar les recomanacions i les resolucions del PE, tot i no ser vinculants.

- Augmentar la dimensió urbana i regional en les polítiques europees, especialment pel que fa al reequilibri territorial (entorn urbà, habitatges, equipaments sanitaris, educatius, esportius i de lleure, transports públics, gestió mediambiental, agricultura periurbana, espais naturals protegits d'entorns urbans i metropolitans, energies alternatives, gestió de residus urbans, polítiques d'estalvi energètic, aigua, aire, etc.) i a les polítiques de foment i millora de l'ocupació, que ajudin les iniciatives locals de promoció econòmica, d'ocupació i de formació.

7. JOVES: CAP A UN PACTE NACIONAL PER A L'EMANCIPACIÓ

95 propostes per a l'emancipació de la gent jove a Catalunya
BALANÇ

En el Programa de Joventut per a les eleccions autonòmiques del 2003 dèiem el següent: "Ser jove a Catalunya, avui, vol dir encarar un seguit de dificultats, tot sovint infranquejables, per tal d'assolir un dret bàsic i universal en la nostra societat: el dret a la pròpia autonomia. Ens trobem davant del fet que la generació millor preparada de la nostra història no té la possibilitat d'imaginar i dur a terme un projecte de vida autònom."

Malauradament, aquest diagnòstic continua sent vàlid a la Catalunya del 2006. Ser jove a Catalunya vol dir emancipar-se més tard que a la resta d'Europa. Només la meitat dels joves d'entre 25 i 29 estan emancipats. Per a la gent jove, el cost d'accés a l'habitatge suposa pràcticament el 60% dels seus ingressos. Ser jove vol dir patir l'extensió d'un submercat laboral precari i precaritzador de les condicions de vida. Vol dir ser l'objecte d'un frau sistemàtic en les formes de contractació. Vol dir tenir dificultats greus per accedir a l'habitatge. Vol dir també caure en un risc de doble discriminació si li afegim el fet de ser dona, tenir discapacitats o viure en ambients rurals. Les persones migrades són principalment joves que viuen tota la precarització del mercat laboral com a joves i a més es troben en una situació més exposada per les seves condicions legals.

En definitiva, ser jove vol dir ser el centre de les contradiccions provocades per anys i anys de les polítiques impulsades per CiU, desreguladores i liberalitzadores, d'una concepció de les relacions socials que posa el mercat al centre i les polítiques públiques en un racó.

Per fer front a aquesta situació límit cal acordar i desenvolupar per part dels diferents departaments de la Generalitat un Pacte Nacional per a l'Emancipació, emmarcat en el Pla Director de les Polítiques de Joventut del país, el Pla Nacional de Joventut. Algunes de les línies principals que ha d'incloure es troben en aquest Programa.

Als joves ens preocupa l'atur i la precarietat

El 90% dels contractes que se signen cada any són temporals. D'aquests, la gran majoria (57%) són per als joves. Els salaris dels i de les joves són la meitat dels salaris de la gent amb més de 30 anys (12.000 euros anuals enfront de 24.000). Les taxes de sinistralitat juvenil són les més elevades: de cada 3 accidents laborals, 1 el pateix un o una jove. Cada any moren 30 joves a la feina. La precarietat no és, com volen fer-nos creure, una fase inicial de la vida dels i de les joves, limitada a alguns sectors amb mà d'obra "poc qualificada": afecta tots els sectors de manera creixent i no es redueix amb l'edat. Som davant d'una precarietat generacional, que afecta tant qui ha cursat estudis com qui no, i que amb els anys s'agreuja enlloc de esvair-se. És una manera d'estendre la precarietat a tota la població a mida que passen els anys, aprofitant l'alienació dels mitjans de comunicació massiva sotmeten els ciutadans i les ciutadanes, i desmantellant tot el seguit de drets que la classe treballadora ha aconseguit durant anys de lluita i que avui constitueixen l'estat del benestar. Un exemple és la universitat, abans paradigma de la feina estable, on milers de joves competeixen per

poques beques miserables i contractes precaris. La inserció laboral s'ha de fer amb plenitud de drets des del primer moment.

La precarietat és una constant de l'emancipació juvenil, que es veu agreujada si a més de ser joves som dones. Apareix una doble discriminació, pel fet de ser jove i per fel de ser dona. Les dones s'emancipen abans però en condicions pitjors. En el món laboral les dones joves representen el col lectiu més vulnerable, sent les que pateixen unes taxes d'atur més elevat i uns índexs més alts de temporalitat, a més de treballar en sectors menys valorats econòmicament i poc considerats socialment. D'altra banda, la manca de responsabilitat de l'Estat i la persistència de valors androcèntrics a la societat, condueix a una duplicació de la jornada laboral. Hem evolucionat d'un model d'alternança a un model on les dones acumulen les tasques reproductives i de cura dels altres amb les tasques de treball productiu.

El nou Estatut proporciona eines, obligacions i principis rectors per tal que els poders públics duguin a terme polítiques per fer front a aquesta situació.
Els gairebé tres anys de Govern plural d'esquerres no han permès encara capgirar les inèrcies. Es perceben, però, dues pautes diferenciades. D'una banda, alguns departaments del Govern comencen a apuntar polítiques que van en la direcció encertada. D'altra banda, la Secretaria General de Joventut, malgrat haver encertat en el diagnòstic, ha estat incapaç de transversalitzar les polítiques de joventut en el conjunt dels departaments del Govern. En aquest sentit, ha centrat el gruix dels seus esforços en aspectes secundaris i perifèrics, que no tenen a veure amb les preocupacions centrals dels i de les joves catalans.

L'acció de Govern de la Secretaria General de Joventut (SGJ)

L'acció de la SGJ durant aquest mandat ha estat emmarcada en els objectius del Pla Nacional de Joventut (PNJ) amb un pla d'acció 2004-2007 organitzat en 36 programes d'actuacions adreçades a joves en matèria d'emancipació (habitatge, ocupació, educació, salut, cultura, cohesió social i equilibri territorial) i participació (interlocució, associacionisme, foment de la participació i la cohesió social, i equilibri territorial). Tanmateix, cal dir que aquest ha estat un instrument que s'ha fet servir de forma insuficient per assegurar la incidència transversal de les polítiques en els diferents departaments.

La concepció de les polítiques de joventut ha fet un pas endavant si la comparem amb la que ha estat predominant durant els governs de CiU. Com a mínim en el terreny dels conceptes, l'emancipació s'ha convertit en l'objectiu central de les polítiques del Govern de la Generalitat dirigides als joves. Tanmateix, malgrat l'encert en la definició dels àmbits d'actuació, els programes i les estratègies escollides no han estat adequades. Es constata que la incidència en cadascun dels àmbits ha depès completament de la voluntat de les diferents conselleries per fer programes per a joves. Malauradament no totes elles han mostrat la mateixa predisposició.

A això cal sumar-hi, a més, que la SGJ ha prioritzat de forma equivocada els seus objectius, dedicant el gruix dels seus esforços a l'elaboració de la Llei de Polítiques de Joventut, que a més de no haver estat aprovada, ha consumit l'energia de l'Administració i del moviment associatiu en debats abstractes i perifèrics.

Algunes polítiques per a l'emancipació en els darrers tres anys

Abans de formular les propostes, mereixen ser destacades algunes polítiques del Govern de les esquerres plurals que apunten en la direcció encertada.
Pel que fa a l'habitatge, cal destacar la voluntat del Departament de Medi Ambient i Habitatge per impulsar les accions següents: Programa per a la Rehabilitació i Programa d'Ajuts a l'Habitatge (d'ajuts a la compra i el lloguer, la rehabilitació i la masoveria urbana), i per haver-ho fet en col laboració amb la SGJ i també amb associacions juvenils preocupades i implicades. En aquest camp, el salt ha estat important, quantitatiu i qualitatiu.

Concretament, des de l'any 2004 i fins al 30 de juny del 2006 s'han iniciat 12.285 habitatges amb protecció oficial per a joves, i fins a finals de l'any 2007 està previst iniciar 11.288 habitatges més. Aquests habitatges es construiran en sòls de l'INCASOL, o amb convenis amb ajuntaments, directament pel mateix INCASOL o fundacions i cooperatives. Així mateix, durant els anys 2004 i 2005 s'han donat ajuts a 13.996 joves per rehabilitar els seus habitatges. Els propers dos anys seran rehabilitats amb ajut 43.453 habitatges per a joves. El Departament de Medi Ambient i Habitatge ha signat també un conveni de col laboració amb la Secretaria General de Joventut per a la gestió de 28 Borses Joves d'Habitatge a tot Catalunya.

En el terreny del món laboral, cal destacar la incidència de l'Acord Estratègic per a la Internacionalització, la Qualitat de l'Ocupació i la Competitivitat de l'Economia Catalana, impulsat des del Departament de Treball i Indústria. Malgrat que l'acord fa poques referències directes a la joventut, el seu contingut conté nombroses mesures amb una especial incidència en la gent jove treballadora. Així, en matèria de formació, l'Acord compta amb paquets importants de mesures, entre les quals destaquem les que fan referència al fracàs escolar, la voluntat d'incrementar els índexs d'escolarització postobligatòria (especialment en formació professional) i el dret a la igualtat de tracte de les persones destinatàries de la formació professional permanent, així com la seva consideració a efectes de temps de treball.

Introduir la participació com un dels eixos fonamentals i vertebradors de l'acció política ha estat una de les innovacions més importants del nou Govern. Cal dir que el foment d'aquesta cultura participativa a les institucions ha tingut una incidència important per al col lectiu jove. En aquest sentit podem destacar diverses actuacions liderades pel Departament de Participació i Relacions Institucionals:

- Destaca per la seva innovació i ambició el procés participatiu del nou Estatut. Més de 100.000 persones i 500 entitats van participar en el procés participatiu de l'Estatut i una bona part del seu contingut va ser proposat directament pels sindicats, pel Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC), per les Federacions d'ONG...

- També es va impulsar la reforma de la Iniciativa Legislativa Popular, un dels compromisos destacats del programa d'ICV-EUiA del 2003. Ara comptem amb una de les legislacions més avançades i democràtiques d'Europa. Aquesta inclou una proposta reclamada tradicionalment per la Coalició com és la de rebaixar l'edat mínima per participar dels 18 als 16 anys.

LES PROPOSTES D'ICV-EUiA PER A L'EMANCIPACIÓ

Les propostes d'ICV-EUiA en matèria de polítiques de joventut tenen com a objectiu principal facilitar l'emancipació dels i de les joves. Permetre'ls formular un projecte de vida autònom, en llibertat i feliç. I com a mètode, la participació. L'emancipació i la participació han de poder garantir la plena ciutadania de la gent jove. Les polítiques dissenyades pel Govern han de comptar amb la complicitat del teixit associatiu juvenil, indubtable motor de cohesió social.
Les mesures es concreten en els àmbits de l'ocupació, l'habitatge, la participació, l'educació, la mobilitat i les llibertats personals.

Per la plena ocupació estable i de qualitat

Al llarg de dues dècades la ciutadania ha considerat que el problema número u és l'atur. Preguntats els i les joves sobre quin és el seu problema principal també han respost sempre que és l'atur. El principal problema del mercat laboral juvenil ara no és aconseguir un treball, sinó que es troba en la seva qualitat, en factors com ara la temporalitat, la sinistralitat laboral o els salaris.

1. Fer polítiques que facilitin la conciliació de la formació, la feina i la vida personal, tenint en compte les necessitats dels i de les joves i reduir la jornada laboral a 35 hores sense reducció de salari, clau per al creixement de l'ocupació. Els avenços tecnològics han fet aquesta opció perfectament viable, tècnicament i econòmicament. Acompanyar-la de mesures de canvi de la cultura empresarial i conjugar-se amb la reducció d'hores extraordinàries.

2. El dret a tota persona a ser fix de plantilla un cop passat el període de prova. La contractació temporal solament ha d'utilitzar-se per treballs que realment corresponen a aquestes característiques. Correspon als comitès d'empresa i als sindicats, conjuntament amb l'Administració pública, realitzar un seguiment d'aquesta modalitat laboral per evitar el frau.

3. Facilitar l'accés als joves als òrgans de representació col lectiva dels treballadors, eliminant restriccions d'antiguitat mínima (actualment 6 mesos).

4. Intervenció exhaustiva i sancionadora en empreses amb alts índexs de sinistralitat. Sensibilització dels joves treballadors i les joves treballadores en matèria de riscos laborals.

5. Vincular els ajuts públics, directes o indirectes, a l'establiment d'empreses al territori, a la creació de treball estable, de qualitat i segur i a la seva permanència. Els processos de deslocalització viscuts en els darrers anys han posat de manifest la perversió dels incentius per a l'establiment d'empreses. Condicionar, doncs, aquests incentius, de tal manera que l'empresa que els rebi es comprometi a generar ocupació estable i de qualitat i a romandre al territori. També cal facilitar i fomentar les inversions en R+D+I.

6. Oferir a totes les persones joves en situació d'atur, en el termini màxim de sis mesos, una oferta formativa ocupacional adequada a les seves

potencialitats o una oferta de treball a través del Servei d'Ocupació de Catalunya o les Taules d'Emancipació Juvenil.

7. Impulsar realment els Nous Jaciments d'Ocupació (NJO) en camps com el del medi ambient o els serveis socials. Per fer-ho cal estabilitzar els ajuts públics perquè siguin realment efectius. Per millorar els recursos es poden destinar fons socials de les caixes d'estalvi a la promoció de NJO.

8. Dotar les universitats dels recursos necessaris per tal que puguin cobrir les seves necessitats de personal docent i investigador amb figures contractuals dignes i perseguir l'ús fraudulent de contractes a temps parcial i de professor associat. Oferir condicions laborals equiparables a les d'un contracte als becaris d'investigació (cotització a la Seguretat Social, dret a baixa, atur, etc.).

9. Regular les empreses de serveis integrals, que en l'actualitat, en fugir de l'aplicació de convenis col lectius, són les principals responsables de la precarietat juvenil.

10. Desplegar una activitat sancionadora decidida contra el frau en la contractació i els abusos, sobretot en la reincidència, per part de la Inspecció de Treball. Planificar l'activitat inspectora tenint en compte i prioritzant aquells sectors amb nivells de temporalitat més alta i que concentren en major grau joves i dones.

11. Desplegar l'acció inspectora per detectar i sancionar les situacions clarament il legals de prestamisme laboral que es vehiculen a través de les anomenades "empreses de serveis integrals". Així mateix, cal limitar la subcontractació i impedir la subcontractació en cadena, i no admetre en cap cas que es produeixi desorientació i indefensió per part de la gent jove treballadora dels subcontractes. Cal aprofitar les oportunitats que aporta el nou Estatut en aquest sentit.

12. Evitar la contractació temporal i via ETT per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i de la resta d'administracions públiques catalanes.

13. Crear serveis estables, integrats i territorialitzats destinats a la informació, orientació, formació, inserció laboral i autoempresa. Acabar amb la situació actual de descontrol dels centres de formació ocupacional i iniciar un procés de transició en previsió de la reducció dels fons de la UE. Això vol dir augmentar el finançament amb recursos propis. Impulsar decididament el Servei Públic d'Ocupació perquè sigui una eina d'inserció laboral efectiva que no obligui la gent jove a adreçar-se a les ETT i a les empreses de col locació.

14. Establir estratègies de seguiment i avaluació de totes aquelles persones que expulsa el sistema educatiu. A totes les poblacions i comarques, impulsar plans de seguiment de cada jove que finalitza l'ensenyament secundari sense obtenir el graduat amb l'objectiu de derivar-los a altres ofertes formatives, reincorporar-los a l'ensenyament reglat i afavorir-ne la inserció al mercat de treball en ocupacions estables, de qualitat i segures.

15. Augmentar el Salari Mínim Interprofessional fins al 60% del salari mitjà de Catalunya.

16. Fer una política d'ocupació específica per a les dones joves, basada en mesures d'acció positiva i en una política de formació ocupacional que sigui realment eficaç en la inserció de les dones en el mercat laboral i que trenqui amb rols estereotipats.

17. Adaptar els horaris dels serveis públics i del mercat de treball en els àmbits que són de competència autonòmica per afavorir que homes i dones joves comparteixin responsabilitats en l'àmbit domèstic i del treball.

18. Garantir una xarxa de punts d'assessorament i orientació acadèmica i professional al conjunt de municipis catalans. Potenciar, donar a conèixer i dotar de contingut les oficines públiques ja existents (sobretot del SOC), substituint efectivament les empreses privades de col locació i les empreses de treball temporal, fins al punt que aquestes siguin del tot innecessàries. Garantir que es treballi des dels centres educatius, conjuntament amb les organitzacions sindicals juvenils, els drets i els deures dels treballadors i treballadores a través de crèdits variables. Els serveis informatius de l'Administració han d'estar en diferents idiomes, amb la qual cosa es facilita el seu ús per part de joves migrats.

19. Eradicar l'explotació de les i dels joves migrats sense l'aplicació de mesures que tinguin com a conseqüència l'expulsió del territori. Donar el permís de recerca de treball permetria a curt termini una millora de les condicions d'entrada en forma legal per part de joves immigrants.

20. Regularitzar la prostitució i vetllar pels drets i la integritat física de totes les dones, especialment les dones joves migrades.

21. Promoure el cooperativisme empresarial i les empreses de finalitat social als espais de formació de joves empresaris.

L'habitatge

La Constitució reconeix en el seu article 47 el dret a un habitatge digne. Malauradament, aquest dret és lluny de ser garantit al país, sobretot per als col lectius més vulnerables, com és el cas de la gent jove. L'elevat preu de l'habitatge combinat amb l'alta precarietat laboral, impedeix l'emancipació, que és actualment el fenomen social que més perjudica les opcions d'autonomia i llibertat dels i de les joves, impedint-los crear un projecte de vida propi. Cal, doncs, aprovar urgentment la Llei per al dret a l'habitatge impulsada per ICV-EUiA des del Departament de Medi Ambient i Habitatge i desplegar els drets reconeguts en el nou Estatut de Catalunya on per primer cop es planteja solucionar el problema de l'habitatge intervenint en el mercat.

Entenent l'habitatge com un dret i no com un luxe amb el qual es pot fer negoci impunement, proposem:

- Mesures de construcció sostenible

22. Fer una política d'habitatge públic de promoció directa des de la Generalitat, destinada als i a les joves, prioritzant aquells que tenen rendes més baixes.

23. Endegar polítiques de protecció pública de l'habitatge en la fiscalitat i en ajuts a determinats operadors, prioritzant la intervenció pública o els projectes duts a terme per entitats sense ànim de lucre i/o estructura cooperativa.

24. Prioritzar la construcció de parcs d'habitatge de lloguer en l'Acord del nou Govern d'esquerres de la Generalitat de Catalunya.

25. Dins el compromís general d'assolir per a 2010 la promoció de 20.000 nous habitatges protegits/any (80.000 en total), assegurar que la meitat d'ells sigui de lloguer, prioritàriament per a joves.

26. Promoure 200 places i habitatges de lloguer assequible, destinats a estudiants a cadascuna de les zones universitàries catalanes

27. Construir edificis comunitaris (*Residències per a l'emancipació*) destinats al primer habitatge o a situacions especials conjunturals, amb alguns serveis compartits i espai individualitzat i dotats de personal i servei i preferentment cogestionats. Aquestes promocions han de ser prioritàriament per a joves en situació molt precària.

28. Impulsar mesures per garantir l'autonomia personal dels i de les joves amb discapacitats (habitatges adaptats, assistència personal, ajudes tècniques...). Fer possible que les borses joves d'habitatge tinguin informació sobre el nivell d'accessibilitat o possibilitat d'adaptació dels pisos.

29. Potenciar les auditories de gènere a l'hora de dur a terme la planificació urbanística.

30. Exercir control sobre els pisos sobreocupats i l'infrahabitatge.

- Mesures de mediació

31. Consolidar la creació de les Oficines d'habitatge a totes les ciutats de més de 10.000 habitants i impulsar, des d'aquestes oficines, serveis d'informació, assessorament i gestió de la rehabilitació d'habitatges, programes de mediació entre joves i propietaris...

32. Donar prioritat a la recuperació tant d'habitatges com de zones i/o barris degradats, i promoure la rehabilitació amb ajuts a canvi de garantir la sortida al mercat dels pisos.

33. Regular la masoveria urbana –cessió d'un habitatge deshabitat a joves que el mantenen i l'usen sempre amb el consentiment del propietari i l'acció mitjancera d'un organisme públic– com a eina per evitar l'envelliment dels immobles. Impulsar la creació de cooperatives de masoveries urbanes.

34. Crear un programa de masoveria urbana que faci un cens dels habitatges desocupats i promogui l'acord entre propietari i ocupants, de manera que

s'asseguri l'ocupació de l'habitatge, tal com estigui buida, i que no afavoreixi que el propietari pugui negar-se i continuar especulant.

35. Impulsar les reformes legislatives necessàries per facilitar que els ajuntaments puguin intervenir fiscalment i gravar els habitatges desocupats sense causa justificada.

36. Crear mecanismes perquè els i les joves puguin hipotecar el 100% del valor de l'habitatge protegit i no només un 80%.

La participació: el poder per a la gent jove

El nostre concepte de participació és el model associatiu, on la ciutadania organitzada engega processos col lectius per a la presa de decisions i els executa. Entenem que aquest model de participació és el que permet educar en el compromís, la responsabilitat, l'organització i la dimensió col lectiva. És a dir, el model que ens ensenya a viure plenament la democràcia i exercir els drets i els deures de la ciutadania.

Algunes de les propostes que es plantegen són extretes del document "186 propostes per l'Associacionisme Juvenil. Per una democràcia més participativa" que va aprovar el CNJC l'any 2002. Encara queda molt camí per recórrer en aquest sentit i ICV-EUiA vol deixar constància dels reptes que ajudarien a fer dels i de les joves protagonistes en el camí del progrés social.

37. Prioritzar la interlocució amb l'associacionisme juvenil per tal que sigui tingut en compte en el disseny, l'aplicació i l'avaluació de les polítiques públiques i els programes de joventut. Apostar per la promoció i la creació de plataformes territorials de joventut.

38. Convertir el Pla Nacional de Joventut en un veritable espai de governabilitat de les polítiques públiques de joventut del Govern de la Generalitat amb la implicació real en el disseny, realització i avaluació de la gent jove.

39. Reconèixer el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC) com un veritable punt de trobada, cooperació i intercanvi entre les associacions juvenils catalanes. I que com a plataforma interassociativa que genera espais de debat i transforma els valors i els discursos de les entitats en projectes i accions conjuntes, tot canalitzant les seves demandes; pugui tenir un paper central en l'avaluació de les polítiques públiques, especialment i de forma significativa, les de joventut. Per això, la SGJ haurà de garantir la suficiència de recursos tècnics i econòmics d'acord amb el seu creixement i implantació territorial.

40. Assegurar la participació institucional de la gent jove en el seguiment de les polítiques públiques de joventut de la Generalitat garantint la intervenció del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC). Justament per reivindicar la plena ciutadania de la gent jove i el reconeixement del paper que representa el moviment associatiu juvenil en la construcció democràtica de Catalunya. Han de ser els mateixos joves els qui puguin avaluar les polítiques, ja que de la mateixa avaluació sortiran les noves estratègies. Cal garantir una continuïtat a les decisions que es prenen.

41. Elaborar, conjuntament amb les entitats, un mapa d'equipaments juvenils que contempli les diferents necessitats d'espai i recursos de les entitats.

42. Apostar per la democratització del poder. Això es tradueix en l'establiment de sistemes de cogestió amb el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC) de tots aquells serveis que es gestionen actualment, com a veritable cessió del poder a la mateixa gent jove. L'experiència de Barcelona n'és un bon exemple.

43. Prioritzar el paper de l'Observatori de Joventut de la Secretaria General de Joventut per tal que es tingui un coneixement acurat de la realitat juvenil, així com donar suport a la creació d'un programa universitari d'àmbit nacional que aprofundeixi en l'estudi de les polítiques de joventut.

44. Fomentar mesures d'acció positiva en clau de gènere en els processos participatius i en els òrgans de decisió dels espais juvenils per tal de reforçar l'empoderament de les dones joves i feminitzar també el teixit associatiu juvenil, ja que encara hi ha un llarg camí per recórrer en aquest aspecte.

45. Establir un sistema de seguiment i avaluació de les polítiques de joventut que duen a terme els municipis i els consells comarcals amb l'objectiu d'aconseguir que les polítiques públiques de joventut es portin a terme en el conjunt dels municipis catalans.

46. Plantejar suports indirectes a les associacions: exempcions fiscals, ajuts al manteniment d'infraestructures, al lloguer de locals a través de crèdits tous i de l'aval de l'Administració o, fins i tot, a la compra quan l'ús social dels locals estigui assegurat. Així com garantir transparència en els criteris d'atorgament de subvencions.

47. Apostar per un model de concerts plurianuals amb les organitzacions juvenils que permetin un suport estable de l'estructura, a més de millorar les subvencions finalistes per a activitats concretes.

48. Garantir el dret a la llibertat sindical perseguint la discriminació per part de les empreses. Promoure l'afiliació sindical de la gent jove que treballa.

49. Impulsar una veritable xarxa d'informació i dinamització juvenil comarcal i municipal on la mateixa gent jove sigui protagonista en el desplegament de la informació i la dinamització.

50. Ampliar la xarxa d'equipaments juvenils així com els seus usos i horaris. Tendir cap a un model de gestió cívica o cogestió on les persones i les entitats usuàries (sobretot les associacions) prenguin protagonisme en les decisions i l'Administració els doni suport dotant-los de recursos.

51. Promoure la incorporació dels joves a la política a partir de la possibilitat que els més grans de 16 anys puguin votar a les eleccions municipals.

52. Fomentar la participació dels estudiants als centres educatius, promovent l'associacionisme estudiantil i dotant-lo de capacitat de codecisió i cogestió en l'activitat dels centres.

L'educació

L'educació ha de ser entesa com un procés que, al llarg de tota la vida, desenvolupa les aptituds de les persones per tal que siguin autònomes, solidàries, responsables i compromeses amb el futur de la comunitat. La formació de la sensibilitat, l'expressivitat i la convivència també construeixen la ciutadania. Si definim l'educació d'aquesta manera, llavors s'hauria d'interpretar com un procés que va més enllà de l'ensenyament com a institucionalització de l'aprenentatge d'habilitats i de la transmissió de coneixements i de valors. És per això que s'han d'implementar estratègies per tal que l'educació garanteixi una formació integral dels i de les joves. Apostem per una universitat pública i de qualitat com a únic mitjà per garantir la igualtat d'oportunitats a l'hora de cursar estudis superiors.

- Educació formal

53. Prioritzar l'enfortiment de la formació professional com a camí per generar igualtat d'oportunitats entre la gent jove que pretén aconseguir una professió.

54. Desplegar acuradament el Pacte Nacional per a l'Educació aprovat pel Govern de les esquerres plurals en favor d'una educació laica i pública com a eina que els homes i les dones se sentin lliures i puguin ésser dotats de plena capacitat d'acció, gaudint de possibilitats de créixer, formar-se sempre, viure i actuar.

55. Dissenyar i posar en marxa programes específics de foment de la coeducació i la participació en el currículum escolar. Introduir transversalment als currículums escolars el foment de la igualtat entre gèneres i tractar la prevenció d'actituds sexistes des de la infància.

56. Fer prevenció de les relacions abusives en els centres educatius, a través de l'associacionisme educatiu, i les escoles de pares i mares.

57. Desenvolupar una política de beques (matrícules, allotjament i diners) que incentivi els alumnes capacitats a continuar els estudis, davant de l'alternativa d'incorporar-se al mercat de treball, en la perspectiva d'assolir una taxa d'escolarització postobligatòria del 80% de les persones entre 16 i 25 anys; tal com recollia el Pacte del Tinell.

58. Facilitar la convalidació dels títols acadèmics de les persones migrades i augment dels recursos econòmics, horaris i centres on es donin classes de català i castellà per tal d'accedir a llocs de treballs qualificats.

59. Apostem per una universitat pública i de qualitat com a únic mitjà de garantir la igualtat d'oportunitats a l'hora de cursar estudis superiors. Cal aconseguir la igualtat d'oportunitats en l'accés a l'educació superior, és a dir, arribar a la gratuïtat formal. La nova reforma pedagògica a la universitat (Procés de Bolonya) ha de venir acompanyada de recursos humans i materials per tal de poder desenvolupar-la sense convertir les universitats públiques en elitistes.

60. Garantir que l'alumnat i les associacions d'estudiants siguin escoltades i puguin participar activament en l'aplicació de l'Espai Europeu d'Educació Superior.

61. Ampliar la incidència dels programes comunitaris Erasmus, Leonardo i altres i complementar els recursos per tal que hi puguin accedir el conjunt de la gent jove.

62. Garantir preus públics a l'accés dels ensenyaments artístics com ara disseny gràfic, fotografia, creació digital...

63. Fomentar un sistema de beques per a les despeses indirectes (llibres, transports...) que trenqui les desigualtats i que serveixi per aconseguir la gratuïtat real de l'educació superior. La proposta de sistema de beques és el següent:

    - ✓ Beques-salaris: per a persones amb un nivell baix de renda, per cobrir els costos indirectes i el cost d'oportunitat de no treballar
    - ✓ Beques directes: tendir a cobrir els costos indirectes, es podria establir el criteri, segons la renda familiar

64. Augmentar la despesa pública en educació superior, la Llei catalana d'universitats hauria d'anar dotada d'un pla de finançament que augmentés la despesa de l'1,1% del PIB actual a l'1,75% i l'increment de la despesa total en beques i ajuts del 0,09% actual al 0,27% del PIB, adaptant-nos a la mitjana europea en despesa en l'ensenyament superior.

65. Millorar la qualitat de l'educació superior a partir de l'augment de recursos humans i financers. Per millorar els recursos humans, cal la desmassificació de les aules, baixant així les ràtios a les aules i les tutories dels docents.

- Educació no formal

66. Reconèixer políticament, socialment i econòmicament les entitats, organitzacions i institucions de l'educació no formal (federacions d'escoltisme i esplai, sindicats i associacions d'estudiants, mares i pares d'alumnes, xarxes de centres de temps lliure...).

67. Recolzar la formació de la gent implicada, principalment joves, en el fet d'educar (monitors i caps, representants sindicals, mares i pares...).

68. Garantir infraestructures i l'accés a instal lacions i espais on poder desenvolupar la seva activitat. Prioritzar l'obertura dels equipaments escolars en caps de setmana per tal que les entitats juvenils i els mateixos joves en puguin fer ús.

69. Recolzar la difusió necessària de l'oferta educativa: promoció de la generalització d'experiències que contribueixen a potenciar l'educació no formal (ciutats educadores, projectes educatius de ciutat, consells locals de joventut, campaments, colònies i activitats d'estiu, fòrums d'educació, escoles de mares i pares...).

70. Establir mesures que interrelacionin centre educatiu-entorn (participació del centre educatiu al barri o poble i participació del poble o barri al centre educatiu en la línia de compartir el capital educatiu i social de la comunitat. Universalitzar el Programa de Plans Educatius d'Entorn emmarcat dins del Pacte Nacional per a l'Educació i aplicats en els diferents projectes educatius municipals.

71. Establir sistemes d'informació en tots els espais juvenils (casals, centres cívics, punts d'informació juvenil, centres d'ensenyament...) que faciliti a les dones la detecció de situacions de violència familiar i garanteixi l'accés als recursos disponibles per a les afectades.

- Educació Informal

72. Promoure el treball educatiu en els mitjans de comunicació social: (televisió, ràdio, premsa, revistes dirigides a joves...); control dels continguts i de la publicitat en horaris infantils de les cadenes de televisió de cobertura estatal, nacional i local.

73. Facilitar decididament l'accés a les noves tecnologies al conjunt de la gent jove.

Mobilitat

74. Facilitar l'ús del transport públic entre els i les joves, cal que tothom pugui accedir a la T Jove fins als 27 anys, tant si estudia com si no. Ara només s'hi pot accedir fins als 21 o fins als 25 la gent jove que estudia. Crear una T Jove mensual.

75. Prioritzar el traspàs de Rodalies RENFE i millorar el seu servei, especialment a les línees més malmeses i antigues.

76. Ampliar l'abast de la T Jove a la RENFE i a les empreses concessionàries de transport públic.

77. Impulsar un increment de les línies nocturnes del transport públic, així com un increment de la freqüència. Ampliar la xarxa de transport públic nocturn fora de Barcelona i de la RMB.

78. Facilitar l'ús combinat de la bicicleta i el transport públic. Promoure i fomentar la interconnexió entre centres urbans propers mitjançant carrils bici.

79. Promoure l'acostament dels centres d'estudi, de treball i d'oci cap a les zones on resideixen els seus usuaris i treballadors, en el camp de la planificació territorial.

80. Garantir la plena accessibilitat al transport públic per a persones amb mobilitat reduïda.

Llibertats personals

Per garantir tot els camins cap la l'emancipació de la gent jove el Govern de la Generalitat ha de desenvolupar altres accions orientades a garantir l'exercici de les llibertats personals dels i de les joves.

Una societat no és plenament democràtica si una part important de la seva ciutadania no gaudeix del respecte, la igualtat i la llibertat que li correspon. És en aquest sentit, per assolir una societat cohesionada, que aquesta ha de garantir la igualtat de drets i d'oportunitats per al desenvolupament personal i comunitari, atenent i respectant la diversitat.

Cal potenciar les polítiques culturals que fomenten la creativitat, que desenvolupen l'expressivitat, la sensibilitat, l'esperit crític i el sentiment de pertinença a una comunitat. La proposta cultural i l'art de la gent jove és un projecte polític i participatiu, ja que a partir de la seva pròpia autonomia, construeix un discurs propi que dóna resposta a la realitat que els envolta, amb ànim de transformar-la. És també un projecte educatiu, on els valors cobren importància per damunt de l'acció impulsiva. És un projecte social, perquè s'inscriu en dinàmiques comunitàries on les xarxes tenen sentit. I, finalment, és un projecte transversal i imprescindible, perquè afecta totes les dimensions del i de la jove i perquè aquestes són necessàries per enriquir les persones.

Fa falta radicalitat per a l'oci juvenil perquè les propostes d'oci alternatiu impulsades per les diferents institucions no funcionen. La gent jove acaba formulant les seves propostes en funció dels seus interessos, deixant de banda les propostes institucionals en la majoria de casos. Algunes propostes en aquest àmbit són:

81. Evitar polítiques paternalistes de seguiment del corrent del mercat que faciliten pràctiques consumistes i poc sostenibles. Apostar per un nou paradigma d'oci juvenil que no caigui en la idea de l'únic espai de la gent jove és la nit o el fet d'anar de comprar.

82. Apostar per un model d'oci alternatiu que es construeixi sobre la base de la importància de la creació i l'ús de la cultura. Abandonar la idea que l'Administració ha de copiar malament i sense els recursos necessaris, allò que ja fa el mercat.

83. Fer accessible econòmicament els preus que ha de pagar la gent jove (estudiants o no) per accedir a actes culturals.

84. Donar suport i recursos a l'associacionisme cultural i els grups de joves, sobretot aquelles entitats que fomentin la cultura impulsada, realitzada i gestionada per la mateixa gent jove.

85. Augmentar la xarxa d'equipaments arreu del territori destinats a gent jove i fer realment heterogenis els equipaments destinats a totes les franges d'edat.

86. Apostar decididament per l'autogestió o la gestió cívica dels espais públics específicament destinats a la gent jove i garantir que existeixi cohabitació real en espais de relació intergeneracional.

87. Obrir espais per a l'estudi allà on sigui possible a les hores que demana la gent jove.

La prevenció i la promoció de la salut

La salut és una manera de viure autònoma, solidària i feliç. L'estat de salut d'una persona ve determinat per diversos factors: l'estil de vida, l'entorn i el poder adquisitiu, el sistema d'assistència sanitari i la biologia humana. Diversos estudis demostren que l'estil de vida, la classe social i l'entorn són els factors que més influeixen en la determinació de la salut d'un individu o d'una comunitat.

88. Incorporar a l'itinerari escolar de l'ensenyament secundari l'educació per a la salut i sobre la sexualitat.

89. Reduir el preu del preservatiu fins a un preu simbòlic. Assegurar la seva distribució en els espais de trobada dels i de les joves.

90. Garantir el dret de les dones a decidir sobre la interrupció de l'embaràs amb independència de la seva edat, estat civil i nacionalitat.

91. Aplicar polítiques efectives de prevenció de la SIDA. Donar suport a les entitats que treballen amb determinats col lectius més vulnerables.

92. Prioritzar les polítiques de prevenció i promoció de la salut per lluitar contra els problemes generats pels trastorns alimentaris i els trastorns psicològics entre la gent jove. Facilitar informació en tots els espais juvenils sobre la importància de mantenir dietes equilibrades i adequades a les necessitats per evitar aquests trastorns.

93. Impulsar mesures que evitin l'actual model d'exclusió basat en determinats cànons estètics fomentats publicitàriament i comercialment pel sector del tèxtil i de la imatge.

94. Impulsar una regulació no penal de totes les drogues, per tal de poder-ne controlar la qualitat i l'accés. Adoptar un punt de vista no criminalitzador d'aquest tema (també des de l'educació) i dotar des de les institucions informació completa i objectiva sobre els efectes del consum de drogues, amb l'objectiu de contribuir a l'eradicació de les màfies.

95. Crear una xarxa de mediadors en tots els centres hospitalaris i d'atenció primària per facilitar la comunicació i el treball d'integració de la gent jove immigrada.

8. DONES I HOMES: QUE LA DIFERÈNCIA NO SIGUI DESIGUALTAT

Els homes i les dones d'ICV-EUiA i Dones amb Iniciativa volem una nova forma d'organitzar tots els àmbits de la nostra societat perquè aquesta no giri a l'entorn del treball productiu ni dels valors tradicionalment considerats masculins, perquè homes i dones puguem compartir la vida familiar, laboral i participativa sense desigualtats i en llibertat. I des del nostre punt de vista aquest objectiu requereix:

- Trencar amb la parcialitat del model androcèntric (on només es reconeixen les experiències, les tasques i els valors associats tradicionalment als homes) i reconèixer que l'esfera privada, tradicionalment femenina, també és objecte de la política.

- Reconèixer i donar valor a les experiències i les aportacions de les dones a la nostra història i al conjunt de la societat.

- Eliminar els obstacles que encara avui tenim les dones per accedir lliurement i en igualtat d'oportunitats a molts espais de la nostra societat.

- Reclamar el compromís dels homes i de l'Estat de benestar amb les tasques de cura de les persones i el treball domèstic en l'horitzó de la transformació de la masculinitat tradicional, tot dedicant pressupostos i personal suficient per tal d'acabar amb una de les causes actuals de la discriminació de la dona, de la violència de gènere, de l'homofòbia, de la lesbofòbia i de la transfòbia entre d'altres.

- Reconèixer el potencial transformador de la societat que té l'acompliment d'aquestes aspiracions.

ICV-EUiA anomena "feminitzar la societat" el conjunt de propostes resumides en aquests cinc principis. Aquesta "feminització de la societat" és una perspectiva que ha de ser present de forma transversal a totes les polítiques del Govern de la Generalitat i de la resta d'institucions. Dins d'aquesta transversalitat parem una atenció especial al llenguatge. Recollint la dita *"Tot allò que no s'anomena no existeix"* exigim ser presents tot incorporant el femení en tots els nivells del llenguatge. Volem que desaparegui el masculí com a gènere universal i que siguin incorporats el masculí juntament amb el femení com les dues parcialitats de què es composa la societat.

LA SITUACIÓ DE LES DONES A CATALUNYA (ALGUNES DADES)

La situació de les dones catalanes en els diferents àmbits ha millorat en els darrers temps. La tendència general és que les dones cada vegada siguin més presents en els espais públics i, d'una manera especial, on es prenen les decisions a l'esfera política. Malgrat això, no podem abaixar la guàrdia: tenim reptes pendents importants com és el d'assolir l'equilibri en la distribució dels temps i dels treballs entre dones i homes en l'àmbit productiu i l'àmbit reproductiu.

Pel que fa als treballs, l'ocupació femenina continua estant per sota de la masculina, la taxa d'ocupació femenina és del 47,7% mentre que la masculina arriba al 68,20%. D'altra banda, la taxa d'atur femenina és del 8,20%, mentre que

la taxa d'atur masculina és del 5,50%. Les dades d'atur són molt més elevades en les franges d'edat més jove (que és allà on la població femenina és més "activa"). Però aquestes dades mostren una realitat esbiaixada: les dades de l'atur no compten les "mestresses de casa", que formen part de la població "inactiva". A més a més, cal constatar que el col lectiu més afectat per l'atur de llarga durada són les dones. L'ús extremament feminitzat del treball a temps parcial evidencia que aquests tipus de contracte operen de tal manera que mantenen la jerarquia econòmica en el si de les llars. Les dones signen el 70% d'aquest tipus de contractes. La temporalitat afecta especialment les dones més joves. Són el sector de la població més vulnerable als contractes en precari i que sovint acaba amb l'allunyament del mercat laboral per matrimoni o per maternitat. Aquest fet provoca l'accés discontinu al mercat de treball i, per tant, la successiva precarització o, fins i tot, l'anomenada "inactivitat". Pel que fa al treball domèstic, el diferencial entre el temps que dediquen els homes i les dones continua essent molt alt. Mentre les dones n'hi dediquen 23h a la setmana, els homes només n'hi dediquen 7h. De fet, dades recents indiquen que l'Estat espanyol és a la cua d'Europa en quant a repartiment de les càrregues domèstiques entre els homes i les dones. Aquest treball és invisible en la comptabilitat macroeconòmica, però estudis recents mostren que el treball domèstic podria augmentar en un 65% el PIB a l'Estat espanyol.

La diferència salarial entre els homes i les dones és del 35% i això malgrat ésser un dels aspectes que més s'emfatitza en les normes que defensen l'equitat entre homes i dones, especialment en la normativa europea. A més, els sectors més feminitzats tenen retribucions estructuralment baixes. Per això, la discriminació salarial sovint és indirecta: fruit de la infravaloració dels treballs feminitzats. Sostre de vidre (segregació vertical), és com s'ha anomenat el fenomen pel qual les dones no es promocionen en el si de les empreses. Un altre aspecte a destacar és la segregació horitzontal. Hi ha una destacable diferència entre els treballs ocupats majoritàriament per homes i els ocupats majoritàriament per dones. En aquest segon cas, estan fortament vinculats a les tasques de cura o d'assistència (l'ensenyament, la sanitat, les tasques administratives, l'atenció al públic, i, el treball segurament més precari: el de la neteja). Els treballs típicament femenins estan menys reconeguts que els masculins. Els treballs realitzats per dones tenen, en general, retribucions més baixes i se suposa que no cal formació per fer-los, és a dir, es produeix una segregació horitzontal.

A tot el món, i també a Catalunya, hi ha una gran part de la riquesa que està produïda fora de l'economia oficial, dissenyada per i a la mesura dels homes. Hi ha una gran varietat de treballs que són invisibles socialment i econòmicament, sigui perquè són treballs realitzats sense remuneració, o sigui perquè han estat realitzats fora del marc legal vigent, i amb un cost més baix per a l'empresariat. Aquests treballs es caracteritzen per ser duts a terme majoritàriament per dones i per no generar drets (no cotitzen, no donen dret a atur ni a jubilació, ni tenen garantida la salut i la seguretat). Parlem de l'economia submergida, molt feminitzada, i del treball domèstic no remunerat. Del conjunt de les dones ocupades, el 36% ho són de forma irregular, mentre que aquesta proporció és del 16% entre els homes. Pel que fa al treball domèstic, el diferencial entre el temps que dediquen homes i dones continua essent molt alt, si per a les dones representa 23 h la setmana, els homes només n'hi dediquen 7. De fet, dades recents indiquen que l'Estat espanyol es troba a la cua d'Europa quant a repartiment de les càrregues domèstiques entre homes i dones. Aquest treball és

invisible en la comptabilitat macroeconòmica, però alguns estudis mostren que el treball domèstic podria augmentar en un 65% el PIB a l'Estat espanyol.

Els avenços de les dones pel que fa a l'accés a l'ensenyament i l'escolarització han estat notables. Així, en l'ensenyament universitari el nombre de dones supera el nombre d'homes. Però la tendència més negativa la trobem en la segregació de rols que comença a manifestar-se ja en l'ensenyament secundari, la qual encara es fa més evident en la formació professional. En l'àrea d'humanitats les dones representen el 80% dels diplomats i diplomades i el 70% dels llicenciats i llicenciades. Alhora, els estudis professionals més feminitzats porten a ocupacions menys valorades socialment i, sovint, econòmicament.

La violència de gènere continua sent avui l'expressió més virulenta del patriarcat i mentre no s'eradiqui, l'atemptat més greu contra els drets i les llibertats de les dones. A Catalunya l'any 2005 van morir 16 dones víctimes de la violència de gènere, i es van interposar 15.018 denúncies per maltractaments produïts per la parella o exparella. L'any 2004 es van incoar 6.787 ordres de protecció de les víctimes de violència sexista.

En els darrers anys la participació de les dones en els llocs on es prenen les decisions ha augmentat de manera notable, tot i que encara dista de ser paritària. Així, en la primera legislatura del Parlament de Catalunya el percentatge de diputades era del 5%. En la legislatura 2003-2006 aquestes han representat un 30,4% de la composició de l'hemicicle català. Cal dir però, que aquesta tendència a l'alça es consolidarà un cop s'aprovi la Llei d'igualtat que prepara el Govern central i que obligarà els partits a presentar llistes paritàries, de manera que el nombre de persones de cada sexe no podrà ser ni superior al 60% ni inferior al 40%. Pel que fa als llocs de direcció a les empreses i a l'Administració pública continuen essent ocupats majoritàriament per homes, però és cert que l'increment de dones directives ha estat ràpid en els últims anys i avui ocupen el 33,4% d'aquests llocs. En l'àmbit rural les dades mostren que la situació no ha evolucionat tan ràpidament ja que només un 15,5% del total dels caps d'explotació són dones.

BALANÇ DE GOVERN: PER PRIMER COP, LA PERSPECTIVA DE GÈNERE A LES POLÍTIQUES DE LA GENERALITAT

El govern catalanista i d'esquerres ha significat un notable avenç pel que fa a la incorporació de les polítiques de dones, tan necessàries per rectificar les injustícies que la meitat de la població ha patit i pateix encara pel fet de ser dones i per donar valor a tot el que les dones aporten al conjunt de la nostra societat. Això no vol dir que s'hagin dut a terme totes les accions que s'havien decidit. L'avançament en un any de les eleccions i un seguit de conflictes en el si del Govern, al llarg dels tres anys d'existència, han fet que moltes decisions preses s'hagin quedat pendents d'aplicar, com és el cas de l'aprovació pel Parlament de la Llei dels drets de les dones per a l'eradicació de la violència masclista.

El compromís per a la igualtat d'oportunitats i els drets de les dones i per a l'eradicació de la violència de gènere contemplats en el Pacte del Tinell han estat desplegats en diferents mesures de govern que han significat un pas

endavant en les polítiques de visibilització de les dones i l'aproximació cap a l'equitat entre homes i dones dutes a terme amb un paper clau, i absolutament nou, de l'Institut Català de les Dones. I això ha estat així per la incorporació de les polítiques transversals de gènere, passant per tot un seguit d'accions concretes d'adaptació de l'estructura organitzativa de l'Administració de la Generalitat.

Pel que fa a l'acció de govern, ha estat prioritari el Pla Integral per a la Prevenció i l'Eradicació de les Violències Masclistes amb els objectius, les mesures i la dotació de pressupost de tots els departaments implicats, i amb la participació de diferents grups de dones, tant en l'elaboració com en l'avaluació.

També ha estat implementat el Pla d'Acció per a la Igualtat d'Oportunitats per a les Dones dotat de pressupost a partir del compromís de tots els departaments. El pla ha iniciat l'actualització dels objectius i de les mesures reals per fer possible la centralitat de la vida quotidiana, mitjançant la incorporació de la participació de grups de dones en la seva elaboració.

S'ha reformat tant el Consell Nacional de Dones de Catalunya com altres consells existents per tal de garantir l'aprofundiment de la democràcia mitjançant la participació de les dones en la presa de decisions de polítiques de les quals són protagonistes.

Tots aquests compromisos han estat traduïts en diferents mesures de govern, i s'ha incorporat la perspectiva de gènere en accions de govern en diferents plans com ara són:

- Pla Integral del Poble Gitano de Catalunya.
- Pla per a la Prevenció de Riscos Laborals.
- Pla de Ciutadania i Immigració.
- Pla de Recerca i Innovació de Catalunya 2005-2008.
- Pla d'Actuació de les Polítiques de Formació 2004-2007.
- Pla pel Dret a l'Habitatge 2004-2007.
- Pla Director de Cooperació al Desenvolupament 2003-2006.
- Pla Director Sociosanitari.
- Pla Estadístic de Catalunya 2006-2009 que incorpora la pràctica de la desagregació de les dades estadístiques per sexe.

I a d'altres iniciatives com:

- Programa de Coeducació i Esport Escolar per a Tothom a Catalunya.
- Reestructuració de Servei d'Ocupació de Catalunya.
- L'elaboració de l'Estatut de l'Agència de Protecció de la Salut.
- Projecte de llei del dret a l'habitatge de Catalunya.
- La Incorporació dins les funcions del servei de recursos lingüístics d'un servei d'assessorament a l'Administració pel que fa a l'ús del llenguatge no sexista.
- La paritat de gènere en els jurats que atorguen el Premi Medi Ambient de la Generalitat.
- La creació de la Comissió per a l'orientació de polítiques en matèria d'igualtat en gènere en el cas de la policia de la Generalitat.
- La Incorporació de la variant de gènere en els instruments i els indicadors per al desenvolupament de polítiques de mobilitat.

També s'ha iniciat una tasca per apropar-nos a una regulació de drets de les treballadores sexuals, tal i com mandatava el Pacte del Tinell, encara que no ha arribat a una conclusió satisfactòria.

L'acció més contundent en favor de les polítiques d'equitat entre dones i homes ha estat l'aprovació del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya en el marc d'un procés liderat dins del Govern per la Conselleria de Relacions Institucionals i Participació. L'Estatut fa visibles els drets de les dones en l'article 19. Recull l'obligatorietat d'incorporar la perspectiva de gènere en les actuacions dels poders públics per garantir la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes, la transversalitat en totes les polítiques públiques, tot recollint el mandat de la V Assemblea de l'ONU a Beijing i l'abordatge integral de totes les formes de violència contra les dones i dels actes de caràcter sexista i discriminatori. A l'article 41 reconeix el paper de les dones en tots els àmbits de la vida i la participació de les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques, el reconeixement del valor econòmic del treball de cura i atenció a les persones i la llar i el dret al propi cos i la salut reproductiva i sexual com a principi rector de les administracions. A l'article 56 el nou Estatut ordena la inclusió dels criteris de paritat a la Llei Electoral de Catalunya. I, finalment, a l'article 153 defineix competències exclusives en matèria de polítiques de gènere pel que fa a l'establiment d'accions positives per eradicar la discriminació per raó de sexe, la promoció de l'associacionisme de les dones, la regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i dels serveis i dels recursos destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que han patit o pateixen aquest tipus de violència.

VUIT PROPOSTES CLAU D'ICV-EUiA PER AL PROPER MANDAT

1. Les lleis claus pendents: la Llei contra la violència sexista i la Llei d'igualtat entre els homes i les dones

- La Llei dels Drets de les Dones contra la violència sexista és una llei profundament innovadora, amb uns trets especialment destacables:

✓ Adopta la perspectiva dels drets de les dones i tracta de fugir d'un punt de vista assistencialista o individualitzador de la problemàtica.
✓ Amplia la noció de violència masclista. Aquesta llei reconeix no una, sinó moltes violències sexistes, que es poden produir de forma física, psíquica, sexual o econòmica. Inclou fenòmens com l'assetjament sexual, la violació o la mutilació genital femenina. Aquest fet és possible perquè no és una llei penal.
✓ Ordena els recursos necessaris i les competències tot reconeixent la dels ens locals.
✓ Realitza un reconeixement de les entitats i grups de dones.

- La llei Integral per a la igualtat entre homes i dones. Per ICV-EUIA, aquesta llei hauria de tenir les següents característiques: abastar transversalment totes les esferes de la vida. Donar prioritat a la vida quotidiana de la ciutadania, incloent el treball remunerat i no remunerat, així com la participació. Reorganitzar els temps de vida. Incloure també tots els aspectes d'ordenació del territori, les infraestructures i l'urbanisme.

2. Canviem els temps, transformem la societat. Llei Integral de Regulació dels Temps.

Volem una societat més justa organitzada en funció de les necessitats vitals de les persones. Defensem un estat del benestar fort on una part de les tasques realitzades tradicionalment per les dones sigui assumida pels ens públics. Perquè els serveis públics o privats no poden pressuposar que hi ha un home que porta el sou a casa i una dona que la gestiona. Però amb això no n'hi ha prou, perquè aquest canvi, per si sol, no permet una transformació cap a una societat més justa on es reparteixin totes les tasques quotidianes. Volem una societat on les dones i els homes siguin lliures per escollir el tipus de vida que considerin valuosa. Volem compartir les responsabilitats i la presa de decisions a la llar, a l'empresa i a la política.

Per això proposem una llei integral de reorganització dels temps i els treballs: una llei que reguli de forma unitària l'organització dels temps i els treballs socialment necessaris, és a dir, tant els que tenen lloc en el mercat laboral, com els que no es remuneren però que són essencials per el sosteniment de la vida com la cura de les persones o el treball domèstic. Aquesta reorganització implica abordar el temps i l'organització del conjunt dels horaris tant a l'àmbit laboral, com pel que fa als serveis públics i privats, transports, etc. tenint en compte les necessitats de les persones en les diferents etapes vitals i donant valor a la vida quotidiana. Cal incidir també en l'organització de les ciutats mitjançant pactes locals dels temps. Perquè dones i homes puguem repartir-nos la riquesa, els treballs i un bé imprescindible per al benestar: el temps.

3. Per l'eradicació de la feminització de la pobresa: Pressupostos amb perspectiva de gènere i Pensió Bàsica Universal

Volem introduir canvis en la política pressupostària de la Generalitat, per tal de tendir a la individualització dels drets econòmics. La Generalitat podrà gestionar el 50% de l'IRPF i, per tant, pot decidir sobre quins conceptes són susceptibles de deducció fiscal. Calen deduccions per a família monoparental i persones dependents a càrrec. Sobretot cal un sistema impositiu que augmenti la recaptació per tal d'assegurar els drets previstos a l'Estatut i per tal d'universalitzar uns certs serveis bàsics que ara estan a càrrec de les famílies (les dones) o del mercat. Cal la integració de la protecció social amb el sistema fiscal, de forma que s'evitin les conseqüències regressives de la seva desconnexió actual. També volem incorporar la perspectiva de gènere en els pressupostos de la Generalitat, per tal d'establir l'impacte diferenciat dels pressupostos sobre les dones i els homes. Els pressupostos de gènere han d'assegurar que l'impacte de la distribució de les despeses públiques no perpetua la desigualtat.

El Parlament de Catalunya haurà d'establir per llei una Pensió Bàsica Universal (PBU) per a tota la població de més de 65 anys, de caràcter individual i permanent, com a nou dret de ciutadania social. Cal recuperar el Pla d'Inclusió Social de Catalunya, perquè l'acció contra la pobresa no és tan sols una acció referida a les polítiques de rendes. Cal recuperar aquest potent instrument global de coordinació de totes les polítiques de lluita contra la pobresa, dissenyat a la darrera legislatura. Això haurà d'anar unit a la vinculació de la protecció social

amb la resta d'àmbits de l'Estat de benestar, de forma que l'acció contra la pobresa sigui un element més de l'acció global contra l'exclusió.

4. Per uns treballs de cura realitzats amb dignitat. Pla de foment de noves ocupacions lligades al sector de l'atenció a les persones

El Sistema Nacional de Dependència ocuparà majoritàriament dones: s'ha de garantir que aquests llocs de treball que es crearan seran de qualitat. A més, hi haurà moltes necessitats de formació i d'homologació de titulacions. Volem aplicar polítiques que dignifiquin les tasques de cura en el mercat laboral amb la incorporació de plans de formació específics i de condicions laborals dignes. D'aquesta manera, les tasques de cura deixaran de ser professions feminitzades i seran d'interès per a homes i dones.

5. Coeducació per posar les bases d'un nou pacte social entre les dones i els homes. Formació inicial i continuada del professorat.

Inclusió de continguts curriculars sobre gènere obligatoris en la formació inicial i continuada del professorat. Incorporació de formació sobre la perspectiva de gènere en els plans de formació permanent del professorat. Proposem una educació coeducativa, entesa com un procés intencionat d'intervenció educativa que qüestiona les formes de coneixement socialment dominants i que comporta la incorporació del món i de les experiències de les dones. Cal fer presents les dones i els seus sabers al continguts curriculars per tal que les nenes i noies tinguin referents, i per evitar que es continuïn reproduint els paradigmes androcèntrics de la ciència que invisibilitza els sabers de les dones.

6. Dones i homes en la presa de decisions. Pla d'acció per a la feminització de la política a Catalunya

Aquest pla ha de tenir caire transversal i integral i ha d'incloure mesures per afavorir la participació de les dones en el conjunt d'espais de presa de decisió col lectiva. Això vol dir que cal incloure de forma transversal mesures per modificar la llei electoral, però també mesures sobre el canvi de l'organització dels temps i els espais de les institucions la presència, la presència a llocs públics de decisió no electes, mesures per la promoció de la participació femenina en els grans agents socials i revalorització de les entitats de dones com a interlocutores de les institucions. Aquest pla s'ha d'elaborar a partir de l'anàlisi de les mesures preses arreu d'Europa en aquest àmbit i haurà de ser fruit d'un pacte social amb el suport de les organitzacions i els agents socials.

7. Contra l'explotació en el treball sexual. Mesures pel reconeixement dels drets de les treballadores del sexe.

Volem que la Generalitat prengui mesures i transmeti al Govern central mesures perquè les treballadores del sexe gaudeixin dels drets com a treballadores, com a persones i com a ciutadanes. Aquest objectiu ha d'estar per sobre dels criteris de la seguretat ciutadana. La regulació ha d'anar adreçada a la defensa dels drets de les persones que exerceixen la prostitució i no pot comportar mai una consolidació de les actuals pràctiques abusives vers les dones. La Generalitat ha de garantir mesures d'inclusió social, sanitàries, laborals i participatives. El nostre objectiu és regular el conjunt de l'activitat, sense dependre del lloc on es realitzi, i no només la que està estigmatitzada per dur-se a terme a la via pública amb

l'objectiu d'invisibilitzar-la. A la vegada, considerem prioritari actuar en contra de l'existència de màfies i en contra de l'explotació sexual. En aquest àmbit proposem, entre d'altres, la creació d'unitats especialitzades dels Mossos d'Esquadra amb protocols d'actuació i de coordinació amb la resta dels cossos de seguretat i les institucions.

8 Igualtat d'oportunitats en l'accés al treball remunerat i a la formació. Plans d'igualtat als sectors productius i a les empreses.

Les dones han fet importants avenços en el camp de l'ensenyament i de la formació. Malgrat això, la taxa d'ocupació femenina (47,7%) és inferior a la masculina (68%) i la taxa d'atur és més alta (8,20% la femenina i 5,50% la masculina). També cal tenir present que les dones signen la majoria de contractes a temps parcial.

Front aquesta realitat que mostra que en la nostra societat no s'ha aconseguit el repartiment de les tasques ni la igualtat d'oportunitats en el món laboral, apostem perquè els sector i les empreses creïn els seus propis plans d'igualtat que permetin acabar amb la discriminació actual.

Annex:

PROPOSTES PER UNA CATALUNYA ON LA DIFERÈNCIA NO SIGUI DESIGUALTAT:
(recull de les propostes de gènere distribuïdes al llarg del programa)

Si bé el conjunt de propostes del programa electoral afecten els homes i les dones, i algunes d'elles tenen un impacte de gènere positiu, a continuació es detallen les propostes més rellevants per a una major equitat en les diverses esferes, entre homes i dones, una major llibertat de les dones i una visibilització del fet que vivim en una societat diversa.

LES LLEIS CLAUS PENDENTS: LA LLEI CONTRA LA VIOLÈNCIA SEXISTA I LA LLEI D'IGUALTAT ENTRE HOMES I DONES

- La Llei dels Drets de les Dones contra la violència sexista és una llei profundament innovadora, amb uns trets especialment destacables:

✓ Adopta la perspectiva dels drets de les dones i tracta de fugir d'un punt de vista assistencialista o individualitzador de la problemàtica.
✓ Amplia la noció de violència masclista. Aquesta llei reconeix no una, sinó moltes violències sexistes, que es poden produir de forma física, psíquica, sexual o econòmica. Inclou fenòmens com l'assetjament sexual, la violació o la mutilació genital femenina.
✓ Ordena els recursos necessaris i les competències tot reconeixent la dels ens locals.
✓ Realitza un reconeixement de les entitats i grups de dones.

- Respecte la llei Integral per a la igualtat entre homes i dones, els continguts resten pendents de conèixer-se i de debatre's. Per ICV-EUIA, aquesta llei hauria de tenir les següents característiques: abastar transversalment totes les esferes de la vida. Donar prioritat a la vida quotidiana de la ciutadania, i reorganitzar els temps de vida. Incloure també tots els aspectes d'ordenació del territori, les infraestructures i l'urbanisme.

TREBALL I ECONOMIA

El sentit més evident de la reproducció de l'organització social patriarcal és l'existència de rols sexistes que adjudiquen a les dones l'àmbit domèstic (el que s'ha anomenat treball reproductiu, perquè és la funció de la reproducció de la vida, no només en un sentit biològic, sinó social) i als homes l'àmbit públic (del treball remunerat, també anomenat treball productiu, la política...). Aquests valors, malgrat l'evolució constant de la presència de les dones en el treball remunerat, han continuat, en bona mesura, presents. De fet, la incorporació significativa de les dones al mercat de treball en els darrers anys s'ha dut a terme obviant tres qüestions molt importants:

- No hi ha reconeixement del valor social i econòmic del treball domesticofamiliar en general i del treball de cura en particular. Un treball, aquest darrer, que segons les projeccions demogràfiques no deixarà de créixer en els propers anys, ja que l'envelliment progressiu de la població comporta un considerable augment de les necessitats de cura.

- La incorporació significativa de les dones al mercat de treball no ha estat en paral lel a la incorporació significativa dels homes als treballs i a les responsabilitats de l'esfera domèstica (les estadístiques sobre l'ús del temps ho evidencien notablement).

- Persisteixen les desigualtats de gènere en el mercat de treball. Cal no oblidar que l'augment quantitatiu no ha comportat un augment de la qualitat de l'ocupació femenina. Les dones ocupen una posició desigual dins del mercat laboral que pren diferents formes en termes quantitatius –més atur, més temps parcial, més temporalitat, més precarietat– i en termes qualitatius –segregació horitzontal i vertical, discriminació salarial i assetjament sexual.

Quan diem que volem feminitzar la societat, des d'ICV-EUiA estem defensant un model de funcionament que no posi més obstacles a les dones per assolir la plena autonomia i que garanteixi la igualtat d'oportunitats en l'accés al treball remunerat i a la formació. Repartir els treballs permet més feina remunerada per a tothom i un repartiment de les responsabilitats familiars: eradicar els obstacles que tenim les dones per accedir i mantenir-nos en l'àmbit del treball remunerat, acabar amb la precarietat i la inestabilitat que afecta les dones d'una manera especial. Repartir els treballs també vol dir apropar els homes a l'espai reproductiu, que puguin compartir, viure i gaudir de tot allò que té a veure amb l'entorn més proper dels éssers humans, l'espai de cura. Repartir els treballs vol dir també tenir més temps, més qualitat de vida, més oportunitats per accedir a la formació, per progressar. Vol dir més benestar per a les dones i per als homes.

Propostes per fer emergir tots els treballs per obtenir tots els drets:

- **Impulsant un pacte contra l'economia submergida**

  - ✓ Mesures administratives per a la persecució del treball no declarat (simplificació de burocràcia, bases de dades que es puguin creuar, etc.).
  - ✓ Plans d'inspecció de lluita contra l'economia submergida. Establir sistemes de control per evitar el frau en matèria de subvencions.
  - ✓ Mesures per fer emergir les empreses d'economia submergida al mercat regular, garantint la seguretat dels treballadors i de les treballadores i fomentant l'estabilitat a l'ocupació. Regular la contractació i subcontractació d'obres i serveis.
  - ✓ Reforç de la inspecció de treball. Estudi de les modificacions necessàries al sistema per aconseguir una major adaptació de les noves formes d'ocupació.
  - ✓ Sensibilització mitjançant el foment entre la ciutadania de la importància de pertànyer al sistema de protecció social. Reforç de la percepció de risc, revaloració de determinats treballs en sectors com el servei domèstic i els serveis a les persones.
  - ✓ Desenvolupar un Pla de foment de noves ocupacions lligades al sector de l'atenció a les persones. Millora de la regulació dels sectors dels serveis domèstics i serveis a les persones, equiparant la seva Seguretat Social a la del règim general, especialment pel que fa a la baixa per malaltia, al subsidi d'atur i al reconeixement dels accidents de treball.
  - ✓ Impuls de la regulació del treball sexual, en el marc d'una actuació global que abordi els diferents fenòmens que es produeixen per l'actual buit legal, i que inclogui també l'aplicació de les mesures socials, formatives, preventives i penals (per abordar l'explotació de persones, especialment de menors).

- **Fent emergir el valor econòmic i social del treball domèstic-familiar i el treball de cura**

  - ✓ Revisar l'organització social del temps dominant per tal de superar la centralitat de la trajectòria laboral masculina i la disponibilitat absoluta pel mercat laboral amb la conseqüent invisibilització social i econòmica de la resta de temps.
  - ✓ Impulsar canvis en les pautes socioculturals pròpies de la nostra societat. Unes pautes que veuen la dona com la responsable màxima del treball domèstic i familiar i devaluen el treball de cura.
  - ✓ Impulsar campanyes de sensibilització per fer visible la importància del treball domesticofamiliar i el treball de cura i la necessitat de compartir-ne la responsabilitat.
  - ✓ Impulsar programes de coeducació a tots els centres educatius (educació primària, secundària, batxillerat, universitat, adults) que treballin l'autonomia individual a través del treball de cura.
  - ✓ Desenvolupar polítiques públiques orientades a redistribuir la càrrega total de treball entre homes i dones, és a dir, el treball domesticofamiliar i el treball remunerat.
  - ✓ Promoure el canvi en l'organització social del temps vigent de manera que el temps de treball es converteix en un component més del temps de vida i no en l'eix definitori.
  - ✓ Política fiscal a favor del reconeixement de la necessitat i el valor de tots els tipus de treballs. Deduccions per família monoparental i persones dependents a càrrec. Augment de la recaptació per tal d'assegurar els drets previstos a l'Estatut i per tal d'universalitzar certs serveis bàsics que ara estan a les mans de les famílies (les dones) o el mercat. La integració de la protecció social amb el sistema fiscal, de forma que s'evitin les conseqüències regressives de la seva desconnexió actual.
  - ✓ Incorporar la perspectiva de gènere en els pressupostos de la Generalitat, per tal d'establir l'impacte diferenciat dels pressupostos sobre les dones i els homes i el reconeixement de les diferents necessitats existents.
  - ✓ Inclusió de la variable de gènere en tots els estudis, recerques i estadístiques. Incorporació d'estadístiques sobre les desigualtats en l'ús del temps. És important esmentar d'una forma explícita la funció de les estadístiques i la necessitat de comptar amb dades fiables que especifiquen el biaix de gènere de l'ús del temps i de l'exercici de determinats drets com l'educació, el treball, o la paternitat i la maternitat. Així mateix, de forma anual, s'haurà de garantir un coneixement extens de l'organització dels temps de vida de la població i de la influència dels plans territorials en aquests.
  - ✓ Incorporació del valor del treball reproductiu en les estadístiques econòmiques nacionals i instar a la resta d'administracions públiques a prendre la mateixa mesura.
  - ✓ Instaurar la jornada laboral de 35 hores per repartir els treballs.
  - ✓ Impulsar taules de concertació entre els principals agents socioeconòmics per revisar la distribució dels temps i dels treballs.
  - ✓ Incorporació del permís de paternitat i de maternitat (per part, adopció o acollida) com un dret individual. Ampliació del permís de maternitat a un mínim de 20 setmanes i del permís de paternitat a 8 setmanes distribuïdes en dos períodes de 4 setmanes: un simultani al de la mare i un altre en finalitzar el de la mare.

- ✓ S'han d'habilitar mesures com ara l'ampliació tant dels temps com dels supòsits de reducció de jornada, amb incentius per a l'alternança entre dones i homes (i quan sigui necessari la simultaneïtat). Ampliació de les reduccions per lactància, per atenció a fills i filles fins als 12 anys, per cura de familiars amb problemes de salut o en situació de dependència, per participació a les AMPA i els consells escolars... La diferència en la cotització serà assumida per l'Administració de l'Estat. Es fomentaran mesures reversibles de mitja jornada, teletreball i treball a domicili, horari flexible d'entrada o sortida, flexibilitat en torns, horari intensiu, etc.
- ✓ Ampliació tant dels temps com dels supòsits d'excedència, amb possibilitat i incentius per a l'alternança entre dones i homes. Possibilitat d'excedència de 3 anys per atenció a fills/filles menors de 6 anys i excedència d'1 any per atenció a fills/filles entre 7 i 12 anys. Excedència d'un any per cura de familiars amb problemes de salut o dependència. Totes amb reserva de lloc de treball.
- ✓ Impuls a l'ampliació del permís de lactància fins a una hora no reduïble.
- ✓ Millorar l'equilibri entre ajudes complementàries, permisos laborals i serveis d'atenció diària. En aquest sentit, per atendre el treball de cura és millor combinar aquests serveis amb permisos laborals de reducció horària o horaris flexibles que no pas permisos de llarga durada.

Propostes per afavorir la incorporació de les dones en el mercat de treball en igualtat de condicions:

- ✓ Pactar plans d'acció positiva que garanteixin a les dones el dret al treball i a la promoció professional amb les organitzacions socials i econòmiques.
- ✓ Portar a terme programes específics per a la inserció laboral de les dones, especialment aquelles que tenen dificultats d'incorporar-se al mercat de treball: dones immigrants, persones amb discapacitat o més grans de 45 anys.
- ✓ Dotar la Inspecció de Treball dels recursos necessaris per al seguiment de les mesures específiques que s'acordin en matèria d'igualtat d'oportunitats de les dones en l'accés al treball i en la seva promoció.
- ✓ Creació des de l'Administració de la figura "Agents per a la igualtat", amb dotació de recursos, per tal de fer de dinamitzadores de la informació les persones i les empreses i col laboradora amb la Inspecció de Treball.
- ✓ Impuls a la modificació de la Llei d'estrangeria perquè les dones immigrades puguin accedir al treball sigui quin sigui el mecanisme per a la seva entrada al país.
- ✓ Creació d'instruments per a la igualtat als centres de treball, amb l'objectiu de superar les discriminacions directes o indirectes, tant professionals com retributives o d'inserció laboral sobre la base de prejudicis o usos i costums que infravaloren les tasques o ocupacions de les dones.
- ✓ En l'Administració pública cal establir sistemes de seguiment i control real dels serveis externalitzats.
- ✓ Impulsar la igualtat salarial real entre dones i homes a mig termini, establint mesures efectives entre els agents socials i l'Administració.
- ✓ Impulsar majors creixements dels salaris en els sectors amb retribucions estructurals baixes.
- ✓ Equiparació dels salaris dels treballadors i de les treballadores amb contracte temporal a les retribucions dels assalariats amb contracte indefinit.
- ✓ Impuls a les accions per afavorir la paritat en tots els sectors professionals (sobretot relacionats amb tasques de cura i menys valorats socioeconòmicament) i la pràctica absència en d'altres.

- ✓ Creació d'un servei específic per atendre conjuntament amb els sindicats l'assetjament sexual i el "mobbing" en els llocs de treball.
- ✓ Incorporació de les mesures que recull la Llei dels drets de les dones per a l'eradicació de la violència masclista quan aquesta estigui aprovada en la formació de professionals socials, cossos de seguretat, judicials i sanitaris.

SALUT

La realitat evidencia que hi ha diferències entre els homes i les dones en el procés d'emmalaltir i en la mortalitat, però la majoria de malalties que afecten les dones no han estat estudiades amb la mateixa prioritat que les que afecten els homes. En termes generals, les dones tenen un estat de salut pitjor, malgrat que viuen més que els homes. En el model que s'utilitza per comprendre la salut de les dones trobem un desequilibri entre les exigències i les demandes socials que rebem les dones i els recursos que disposem per cobrir-los. També trobem un desequilibri entre les exigències que les mateixes dones ens fem a nosaltres mateixes i la baixa autoestima de què gaudim a causa, sobretot, de la poca valoració social i familiar de les tasques típicament femenines.

El tractament de la salut de forma integral és important i cal incorporar en el sistema sanitari públic l'evidència que les desigualtats socials afecten l'estat de salut físic i psicològic. Cal també tenir en compte que la probabilitat de patir problemes de salut mental és més gran en les dones que els homes. Són les dones més joves, les d'edat avançada i les de classes socials més desfavorides les més afectades. L'ansietat i la depressió afecten més les dones que els homes, així com el creixent problema dels trastorns alimentaris afecta més les adolescents.

Les dones i els homes tenim cossos diferents i necessitem serveis, recursos i models d'intervenció diferents. El model androcèntric de salut té repercussions molt negatives per a la salut de les dones. Les recerques, les investigacions, els patrocinadors i les institucions que les duen a terme moltes vegades no troben prou interessants els estudis sobre els temes que afecten directament les dones o només les dones. Els models de planificació, prevenció i d'intervenció de la sanitat sovint es basen en estereotips sexistes.

El sistema sanitari s'arrela en una societat i en una ciència androcèntrica que massa sovint oblida el dret a decidir de les persones ateses:

- Dret al propi cos: la promoció de la salut des d'una perspectiva feminista suposa la capacitat de decidir sobre el nostre benestar, la nostra salut i el nostre cos. Això també implica una actitud de cura per afrontar la malaltia i el dolor, assumint ser protagonistes de la nostra vida.

- El dret a decidir amb llibertat: incorporar una pedagogia feminista que promogui activitats d'informació, formació i la implicació en xarxes basades en suports naturals de l'entorn de les dones: grups de dones, d'ajuda mútua de veïnes...

- El dret a participar sense exclusions: per promoure la salut cal la participació de les dones, professionals activistes per a la salut i ciutadanes que donin valor al nostre benestar, escoltant i incorporant les veus de totes les dones especialment dels col lectius més vulnerables.

- El dret a accedir als recursos amb igualtat i equitat: promoure la salut vol dir també proporcionar recursos als professionals i a la ciutadania per poder exercir els nostres drets amb garanties. Per exemple, la sanitat pública ha de cobrir les despeses de tots els mitjans anticonceptius.

Propostes:

- ✓ La proposta sanitària d'ICV-EUiA es basa en la promoció de polítiques de salut intersectorials dirigides a disminuir les desigualtats en salut en el si de la nostra societat, promocionant els condicionants positius de salut, com els estils de vida sans, la cura del medi ambient, l'educació sanitària, o la prevenció per damunt de l'assistència sanitària. Cal, però, reconèixer la importància de l'assistència sanitària i la necessitat que la seva reforma es regeixi per uns principis d'equitat, cerca eficient de la salut de la col lectivitat i atenció holística de la persona, amb decidida submissió dels interessos particulars o corporatius a aquests principis constitutius.
- ✓ Atenció integral i integrada. Treballar per la coordinació de les diferents xarxes (salut, salut mental, serveis socials).
- ✓ Potenciar els consells de salut que fomentin la responsabilitat individual i col lectiva de la ciutadania amb plans de salut d'àmbit municipal, i assegurar la presència de grups de dones organitzats.
- ✓ Creació d'una xarxa sociosanitària pública, en règim ambulatori, domiciliari i institucionalitzat, la qual ofereixi el suport necessari a les persones que es responsabilitzin de la seva cura en el propi domicili i que, generalment, són dones. Coordinació amb la resta de xarxes d'atenció a les persones, dins el mateix àmbit territorial.
- ✓ Promoció de polítiques de salut, multidisciplinàries, en l'àmbit municipal, tot propiciant que les opcions més favorables quant a estil de vida i hàbits, siguin també les més fàcils d'assolir per als ciutadans i les ciutadanes, tot creant entorns favorables, basats en la preservació del medi ambient i dels recursos naturals, possibilitant el desenvolupament d'hàbits individuals saludables, mitjançant la informació i l'educació sanitàries.
- ✓ Incidència en la formació dels i de les professionals de la sanitat per tal que puguin atendre les especificitats i els trastorns més freqüents de les dones, així com tenir una visió integral a l'hora de fer els tractaments.
- ✓ Dret al propi cos (quan i com volem tenir fills/es –interrupció voluntària de l'embaràs). La no medicalització dels processos naturals i debat i estudi sobre les teràpies i les medicines alternatives i la seva inclusió al sistema públic de salut.
- ✓ Establir polítiques d'informació i educació sexual i reproductiva orientades al gaudi de la pròpia sexualitat i a la responsabilitat personal.
- ✓ Establir polítiques d'informació i d'educació sexual adreçades a la prevenció de l'embaràs adolescent i de malalties de transmissió sexual.
- ✓ Aconseguir que la pastilla postcoital es faciliti en tots els centres sanitaris públics sense cap tipus d'obstaculització (com la llei d'objecció de consciència).
- ✓ Impuls d'una Llei per a un avortament lliure i gratuït. Proposta d'una llei que garanteixi la pràctica de la interrupció voluntària de l'embaràs dins la xarxa sanitària pública.
- ✓ Els assajos clínics de nous medicaments han de garantir que recullin les diferències entre els homes i les dones per garantir la seva eficàcia en els sexes.

- ✓ Incorporació d'accions educatives per canviar la imatge estereotipada de les dones que moltes vegades és la que genera manca d'autoestima, trastorns en l'alimentació...
- ✓ Incorporació de la figura de la psicòloga o del psicòleg en els centres d'atenció primària i les àrees bàsiques.
- ✓ Formar els professionals de la salut en el coneixement de pautes de comportament d'altres cultures, dotar de més recursos els centres d'atenció primària i facilitar l'accés a les dones immigrades als serveis de salut.
- ✓ Incorporació de la detecció de violència de gènere i atenció eficient a les seves víctimes en la formació reglada del personal sanitari.
- ✓ Tenir en compte les situacions mediambientals per afavorir entorns saludables.

ESTAT DEL BENESTAR

En els tres anys de govern d'esquerres s'han produït canvis substantius en les polítiques de benestar social respecte a la situació anterior caracteritzada per la insuficiència del sistema de prestacions socials i la manca de reconeixement de drets socials individuals. Cal destacar un canvi de tendència en l'esforç pressupostari amb un augment global de la despesa social de quasi un 60% respecte a l'any 2003. S'ha iniciat la creació de places d'escola bressol, des de la iniciativa pública. S'ha aprovat la Llei de prestacions socials de caràcter econòmic que incrementa els ajuts de les pensions de viduïtat més baixes, a més d'afegir ajuts per a totes les pensions més baixes, com les pensions no contributives.

La propera legislatura s'haurà de recuperar el Pla d'Inclusió Social de Catalunya, un increment dels serveis i dels ajuts públics per a la gent gran i les persones amb discapacitats, més ajudes a les famílies amb infants menors de 6 anys, nous serveis i equipaments per a les dones víctimes de la violència de gènere.

I tots aquests serveis són bàsics perquè tothom, però especialment les dones, tinguem més i millor qualitat de vida. Per raons culturals les dones són les que realitzen les tasques de cura i d'atenció a les persones, i els repercuteixen les deficiències dels serveis socials. A Catalunya, són les famílies les que s'han responsabilitzat de la protecció dels seus membres a causa de l'escàs desenvolupament dels serveis socials. Aquest fet ha implicat una sobrecàrrega per a les dones i un agreujament de les dobles jornades laborals. La manca de centres de dia, de residències, d'atenció domiciliària, d'escoles bressol... que són responsabilitat de l'Administració han estat un obstacle molt important per a la incorporació de les dones en el món laboral en igualtat d'oportunitats i per a la millora de la seva qualitat de vida. Si els serveis socials tenen un bon nivell de qualitat, les dones en són les principals beneficiàries: com a usuàries directes, perquè les allibera de feina i de temps per construir projectes de vida autònoms i, finalment, perquè la creació de llocs de treball qualificats en aquest sector les beneficia especialment.

Els serveis socials s'han d'entendre com un dret de ciutadania universal i s'han de finançar amb fons públics. Els ajuts directes a persones i a famílies i les deduccions fiscals o altres no han de substituir la creació de serveis públics i universals. La fiscalitat progressiva ha de garantir el finançament dels serveis i la seva creació suposarà un factor de dinamització econòmica en augmentar l'ocupació, les cotitzacions a la Seguretat Social i la recaptació fiscal. Les condicions laborals precàries avui existents s'han de modificar cap a una

ocupació de qualitat i unes condicions de treball que permetin la satisfacció dels usuaris i de les usuàries.

Propostes:

- ✓ L'atenció a la infància és una qüestió d'emergència: és necessari redefinir les polítiques públiques d'infància i, sobretot, de la infància en situacions de risc, fent els esforços pressupostaris d'urgència que calguin per evitar el col lapse del sistema d'atenció a infància. És prioritari un pla d'inversió per crear recursos i serveis suficients a tot el territori. Cal refundar l'Institut Català d'Acolliment i Adopció, des de criteris de realitat, recuperant com a responsabilitat pública la gestió dels processos d'acolliment i d'adopció internacional.
- ✓ Ampliació de la xarxa pública de 0-3 anys amb funció educativa, amb places que cobreixin la totalitat de la demanda i amb el sistema públic com a eix vertebrador. La funció educativa podrà complementar-se amb l'assistencial fora de l'horari lectiu i atesa per personal qualificat. Aquesta mesura tindrà un impacte de gènere positiu perquè crearà llocs de treball qualificats dins del sector que augmentaran la demanda de mà d'obra i la repercussió serà probablement més forta entre les dones. D'altra banda, l'oferta de places per a nens i nenes facilitarà la conciliació de vida familiar i laboral –per a mares i pares. Desenvolupament de la Llei per a la creació de llars d'infants de qualitat que prové d'una iniciativa legislativa popular. Aplicació dels acords previstos en el Mapa Educatiu Infantil de Catalunya i en el Pacte per a l'Educació.
- ✓ El Parlament haurà d'establir per Llei una Transferència Familiar Directa (TFD), per a fill/a menor de 16 anys, de caràcter universal i finançada a càrrec dels pressupostos de la Generalitat. La quantia de la transferència familiar se situaria entre el 20 i el 25% de la Renda Mínima Garantida.
- ✓ Disponibilitat dels equipaments públics fora d'horaris convencionals i en temps d'oci i vacances per oferir alternatives a l'oci consumista i col laborar en la tasca educativa de famílies i escoles. Això facilitarà la conciliació entre vida familiar i laboral en temps de vacances escolars ja que culturalment les tasques de cura i atenció recauen sobre les dones. També facilitarà el repartiment d'aquestes tasques entre els homes, les dones i, sobretot, el conjunt de la societat.
- ✓ Creació d'una xarxa integral i coordinada de serveis, dotada de recursos humans i materials, per a les dones víctimes de violència de gènere. La xarxa de serveis haurà de coordinar l'assistència psicològica i jurídica, la protecció efectiva de la integritat física de les dones i, quan sigui necessari, solucionar els problemes d'habitatge, subsistència, incorporació o reincorporació al món laboral, serveis a infants... En resum, permetre la creació d'un projecte de vida autònom.
- ✓ Universalització del dret a l'atenció domiciliària a les persones amb dependències amb la creació de l'Agència Catalana de Suport a l'Autonomia, com a instrument de concreció del que es derivi de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
- ✓ El Parlament de Catalunya haurà d'establir per llei una Pensió Bàsica Universal (PBU) per a tota la població de més de 65 anys, de caràcter individual i permanent, com a nou dret de ciutadania social.
- ✓ L'atenció a la gent gran, s'ha de concretar, prioritàriament, en habitatges tutelats, centres de dia i atenció domiciliària, que són els serveis que

garanteixen el dret a viure i envellir dignament a casa seva. També caldrà ampliar els serveis de Telealarma i Teleassistència, així com el programa d'adaptació dels habitatges a les necessitats derivades de l'envelliment.

- ✓ ICV-EUiA impulsarà també la posada en marxa de residències per a vàlids i assistides. Entenem i valorem, però, que prioritàriament s'ha d'assegurar que es pugui viure i envellir a casa. Per això les residències han de ser l'últim recurs. L'atenció a la gent gran, molt deficient com a servei públic o privat, recau amb freqüència sobre les dones de la família, que veuen així hipotecada la seva vida i la seva salut en haver de fer-se càrrec d'aquesta tasca en solitari. Alhora, la creació de serveis d'aquest tipus, qualificats, permet també la creació de llocs de treball.
- ✓ L'atenció a les persones discapacitades s'ha de concretar prioritàriament amb la dotació d'assistents personals que facin possible la vida independent i defugir la dependència respecte a la pròpia família o a les residències. També en aquest cas són les dones les que atenen principalment els familiars amb discapacitats les quals també es trobarien beneficiades de les polítiques públiques per facilitar una vida independent.
- ✓ El Parlament de Catalunya haurà d'establir per llei una Renda Mínima Garantida (RMG) per tal d'assegurar un nivell bàsic d'ingressos, de manera permanent i com a nou dret de ciutadania social, a totes les persones en edat laboral, entre 16 i 65 anys. Si les dones s'han hagut de fer càrrec de les tasques de cura i atenció i si encara se'n fan, la seva vida laboral serà necessàriament més curta i discontínua. Si el factor decisiu per cobrar les pensions és la quantitat d'anys passats en el mercat laboral i la qualificació de les tasques, les dones es troben clarament en situació de desavantatge. Aquesta situació només pot ser corregida per mesures que vinculin les pensions no exclusivament a la vida laboral i que les considerin també un dret de ciutadania.
- ✓ Desenvolupament de la Llei de prestacions socials de caràcter econòmic que incrementa els ajuts de les pensions més baixes, per situar-les al nivell de l'Índex de Renda de Suficiència, que és el referent acordat amb els sindicats en l'Acord Estratègic per a la Internacionalització i la Competitivitat de l'Economia Catalana.
- ✓ Elaboració de programes integrals d'actuació dirigits a dones que exerceixen la prostitució, que assegurin el seu accés en igualtat a tots els drets socials. Aquestes actuacions en cap cas afavoriran ni legitimaran ni reglamentaran les activitats d'aquells que es lucren amb la prostitució aliena.

URBANISME, MOBILITAT I HABITATGE

L'espai físic –tant públic com privat– és un element bàsic en la realitat i és determinant en les nostres vides, tant individualment com col lectivament. Tota la nostra activitat, té lloc en un determinat entorn, per la qual cosa és indiscutible que les seves característiques condicionen la nostra forma de vida. En aquest sentit, les ciutats no són neutres. El disseny del seu espai s'ha fet de forma androcèntrica, a la mesura de la rutina diària dels homes, majoritàriament motoritzats i amb un treball retribuït, en detriment de la comoditat del gruix de la població: nens i nenes, dones, persones aturades, gent gran... Els aspectes de la vida quotidiana no es tenen en compte a l'hora de construir, les dones no volem ser dependents en moure'ns i volem seguretat (que té més a veure amb la cohesió social i la planificació dels espais que amb la repressió) perquè significa llibertat. Vivim en pobles i ciutats que generen un model que no ens agrada com a persones i, a més, ens perjudica com a dones. És així perquè la perspectiva de

gènere no s'ha incorporat en la concepció, l'aplicació i l'avaluació de les polítiques i les activitats que repercuteixen en la vida quotidiana de les persones.

Des de sempre, a ICV-EUiA s'ha donat una gran importància a tot el que fa referència a la millora del transport públic i a tot allò que envolta la vida quotidiana. Per això, creiem en una feminització de la ciutat i de la planificació dels espais urbans, que els adeqüi a la necessitat relacional de la població, que implicaria, entre altres coses, aconseguir unes ciutats més habitables, més equitatives i, per tant, més sostenibles.

Propostes:

- ✓ Cal que s'habilitin els mecanismes institucionals per tal que les dones intervinguem en els processos de plantejament urbà i planificació territorial (en els organismes consultius, a títol individual i com a associacions) perquè la perspectiva de gènere hi sigui present.
- ✓ Adequació dels espais públics urbans i rurals a la seguretat de les dones; així com en els transports públics, ja que les dones en són les usuàries majoritàries.
- ✓ Establiment d'un pla de compliment efectiu de la supressió de les barreres arquitectòniques.
- ✓ Foment del disseny dels espais públics com a element afavoridor de l'organització de la vida i dels usos dels espais urbanístics, per exemple, estudiant els usos del temps i dels espais per tenir una visió de les necessitats de dones i homes.
- ✓ Impuls de la participació de les dones en la presa de decisió del disseny de l'espai públic en l'àmbit municipal, tenint en compte que les dones utilitzen l'espai públic més que els homes i, en canvi, tenen poca presència en la conformació de les ciutats.
- ✓ Cal introduir la perspectiva de gènere en la planificació de la mobilitat. Foment del disseny de la mobilitat en funció de l'organització de la vida quotidiana estudiant els usos del temps i dels espais per tenir una visió de les necessitats de dones i homes. Per exemple, és necessària la promoció de la connexió de les zones industrials amb els nuclis urbans en transport col lectiu per facilitar l'ocupació de les dones.
- ✓ Aprovar urgentment i desenvolupar reglamentàriament la Llei del dret a l'habitatge que inclou la promoció pública d'habitatges de lloguer per a col lectius amb recursos limitats, amb una especial atenció a dones que pateixen risc d'exclusió social per raó de gènere (com les víctimes de violència domèstica o les caps de famílies monomarentals) i creació d'oficines de mediació per a l'accés a l'habitatge de lloguer i de bosses d'habitatge per als col lectius esmentats anteriorment.

COEDUCACIÓ

Anomenem ordre simbòlic a tot el conjunt de factors que fan que la nostra societat transmeti uns valors més enllà de quina és la realitat a cada moment. Volem que aquests elements generadors d'allò simbòlic com són l'educació, els anuncis, els programes de la televisió, els noms dels carrers, els llibres de text... apostin per una societat on les dones i els homes escollim lliurement el nostre futur i no estiguem condicionats per estereotips masclistes. La coeducació ha de ser la veritable educació, una educació transformadora de la realitat, motor de canvi social, compensadora de desigualtats socials, entre les quals es troba la

desigualtat per raó de gènere a l'escola, a l'educació en el lleure, a les famílies, i als mitjans de comunicació.

El model d'estereotips jerarquitzats impregna l'educació de nens i de nenes des que neixen i al llarg de tota la seva vida, des dels diferents àmbits de la seva formació tan individual com col lectiva: la família, la institució escolar, l'espai d'oci, els mitjans audiovisuals... Per tot això, cal fer presents les dones i els seus sabers en els continguts curriculars per tal que les nenes i les noies tinguin referents i puguin evitar que es continuïn reproduint els paradigmes androcèntrics de la ciència que invisibilitza els sabers de les dones. Cal introduir continguts curriculars de gènere de forma obligatòria en la formació inicial i continuada del professorat. S'ha de considerar la formació en la perspectiva de gènere a la carrera docent. Els mitjans de comunicació no són institucions aïllades de la societat i tendeixen a transferir els valors i les normes socials, reproduint una sèrie d'estereotips que perpetuen la desigualtat de gènere.

Proposem una educació coeducativa, entesa com un procés intencionat d'intervenció educativa que qüestiona les formes de coneixement socialment dominants i que comporta la incorporació del món i de les experiències de les dones, i que es caracteritza fonamentalment per:

- ✓ Fer visibles les aportacions de les dones a la història de la humanitat, i als diferents sabers, a la ciència, l'art, la filosofia, la literatura...
- ✓ Valorar les experiències de les dones, tant en l'àmbit públic com en el privat, reconèixer la importància dels treballs fets tradicionalment per les dones, les tasques de cura, de producció i de reproducció i fomentar la participació dels homes en les activitats esmentades.
- ✓ Fomentar per a tots i totes els valors d'emotivitat i cura de la vida, al mateix temps que els valors de coneixement, racionalitat i competència professional.
- ✓ Promoure una educació laica, no segregadora, lluny de concepcions morals que durant anys han apartat les dones de la vida social, cultural i política, relegant-les al procés reproductiu i als afers domèstics.
- ✓ Assolir un equilibri en les asimetries de gènere i contribuir a evitar la desigualtat sociocultural que es construeix a partir de les diferències sexuals entre els uns i les altres.
- ✓ Plantejar una formació integral basada en l'educació en valors, constituint espais educatius de canvi i de progrés social quant a l'aprenentatge de noves actituds de ciutadania, convivència i igualtat.
- ✓ Educar per a la resolució de conflictes per mitjà del diàleg, el respecte i l'educació per la pau i la no-violència.
- ✓ Donar importància a l'educació afectivosexual. La relació entre iguals és completament ignorada en el currículum escolar.
- ✓ Incorporar aprenentatges d'aspectes bàsics de la vida quotidiana al currículum escolar i en les activitats de lleure amb l'objectiu de possibilitar l'autonomia personal i permetre que homes i dones comparteixin les tasques domèstiques, un aprenentatge que incorpori els valors tradicionalment femenins, la cura de les persones, el món dels afectes, la cooperació…
- ✓ Fomentar les metodologies participatives i el treball en equip per afavorir la implicació i el protagonisme de les nenes, ja que segons diversos estudis aquestes pràctiques fomenten l'autoestima i la projecció futura.
- ✓ Fomentar una educació integral, que doni importància no solament als conceptes, sinó a tots els aspectes de la vida de les persones i que fomenti la

convivència, enfront de les diferents formes de violència, d'una manera especial enfront de la violència de gènere.
- ✓ Fomentar una orientació escolar i professional no discriminatòria.
- ✓ Tenir cura que els jocs i les joguines, els materials, les activitats i els espais per a l'oci, els llibres de text i els materials pedagògics no fomentin actituds sexistes ni violentes.
- ✓ Fomentar una pràctica esportiva no competitiva que afavoreixi per igual el desenvolupament de les diferents capacitats físiques.

En l'àmbit escolar i de l'educació del lleure, proposem:

- ✓ Fomentar l'ús del llenguatge no sexista i evitar exemples i/o imatges que fomentin el sexisme o la invisibilitat de les nenes, les noies i les dones.
- ✓ Afavorir la presència de dones en els càrrecs directius de les institucions educatives.
- ✓ Vetllar per tal que les lleis educatives aportin solucions i estratègies que facin possible la formació de les persones i que realment permetin avançar cap a una educació de la diversitat on es desenvolupin les individualitats tot respectant les diferències.
- ✓ Formació del professorat i dels educadors de lleure per a la coeducació, per ser conscients de les actituds i dels continguts discriminatoris que actuen en el currículum ocult, del necessari assoliment de la igualtat dels sexes i de les aportacions de les dones a la Història, a la Cultura i a la Ciència.
- ✓ Una educació mixta obligatòria als centres educatius sostinguts amb fons públics que sigui el punt de partida necessari per a una escola coeducativa.
- ✓ Suport i potenciació de projectes coeducatius encaminats a transformar la igualtat formal en igualtat real, posant els mitjans necessaris per a una veritable igualtat d'oportunitats a tots els nivells.
- ✓ Vetllar perquè l'Administració reguli els continguts dels mitjans de comunicació, particularment els adreçats al públic infantil i juvenil mitjançant una llei més acurada i basada en valors de respecte, tolerància, diàleg, justícia... com a eina coeducativa amb projecció en l'àmbit familiar, social i també en el de lleure. Així col laborarem directament en la transmissió de conductes no sexistes i evitarem la transmissió de conductes discriminatòries i violentes.
- ✓ Desenvolupament de programes d'educació física i esportiva no sexistes ni competitius, facilitant-hi l'accés a les dones.
- ✓ Vetllar per la prevenció de les violències i les relacions abusives vers les dones i proporcionar recursos i pautes d'intervenció davant les microviolències en els centres escolars.
- ✓ Promoció, tant en l'àmbit educatiu com a la formació permanent, d'instruments per a què les persones puguin esdevenir usuàries crítiques i participatives capaces de descodificar els missatges dels mitjans de comunicació.
- ✓ Denúncia dels acords entre l'Estat espanyol i el Vaticà, contraris als principis d'un Estat aconfessional. Cal separar qualsevol activitat de caràcter confessional de les activitats educatives o curriculars de l'alumnat i, per tant, no fer l'oferta de la classe de religió dins l'horari escolar.

PARTICIPACIÓ I RADICALITAT DEMOCRÀTICA

Les dones som el 51% de la població i en cap país del món, en cap instància de decisió local, estatal, internacional, hi som presents en la mateixa proporció que

representem en la població. Aquest fet introdueix un interrogant en el bell mig de la legitimitat del sistema democràtic, siguin quines siguin les causes, ja sigui per exclusió explícita o per desincentivació. Aquestes causes mantenen les dones lluny dels espais de decisió. Discriminacions petites o grans, quotidianes o solemnes, són factors claus en la continuïtat de l'estat actual de les coses on una meitat no hi decideix.

Anomenem "feminitzar la política" a la incorporació massiva de les dones en els espais de decisió pública. Aquesta feminització ha d'incloure la incorporació de les dones en la mateixa proporció que representem de la societat i també dels valors, les prioritats i els espais que han estat exclosos de "la política" pel fet de pertànyer als àmbits tradicionalment femenins. Per feminitzar la política, cal que es prioritzi, per diferents mitjans (reglamentaris, de canvis de pràctiques, simbòlics...), la participació de les dones i la lluita contra la inèrcia que perpetua la masculinització de la política. Hem d'aconseguir que no hi hagi contradicció entre la llibertat d'escollir i el fet de ser dona (per exemple, havent d'optar entre ser mares i fer política). El dret a la igualtat d'oportunitats existeix, però la pràctica quotidiana, la manera en què tot està organitzat, fa quasi impossible la materialització d'aquest dret.

A més, cal combatre l'estigmatització de les dones que participen en llocs de decisió. Cal evidenciar que no es tracta "que hi accedeixin com a dones, però que s'hi comportin com a homes" (tot ajustant-se a cànons masculins). Cal un canvi en les prioritats, en l'agenda política per donar rellevància a les qüestions de la vida quotidiana, fer una veritable "revolució cultural".

Propostes:

- ✓ Llei que reguli els temps per tal que es faci compatible el temps de l'associacionisme o l'activitat política amb el laboral i el familiar.
- ✓ Caldrà redactar i vetllar per a l'aplicació d'un llibre d'estil (que, alhora tindrà un caràcter deontològic) en els canals públics i, en particular, per als informatius.
- ✓ Impuls al debat sobre la consideració del dret a una informació veraç i plural com a bé social.
- ✓ Impulsar les plataformes de participació per promoure canvis en el contingut dels mitjans de comunicació perquè la representació de les dones sigui adequada a la seva importància demogràfica i que els valors que es transmetin puguin transformar les condicions que impedeixen el seu progrés social.
- ✓ Crear la figura adjunta al Síndic de Greuges que vetlli per garantir el respecte als drets de les dones i trenqui amb les actituds sexistes i les discriminacions de tota mena.

Pla d'Acció per a la Feminització de la Participació Política a Catalunya a partir de l'anàlisi de les mesures preses arreu d'Europa en aquest àmbit. En el marc de la llei d'igualtat, aquest pla ha de tenir caire transversal i integral i ha d'incloure mesures per afavorir la participació de les dones en el conjunt d'espais de presa de decisió col lectiva. Això vol dir que cal incloure de forma transversal mesures per modificar la Llei electoral, però també mesures sobre la presència a llocs públics de decisió no electes, i mesures per a la promoció de la participació de les dones en els agents socials. Aquest pla haurà de ser un pacte social amb el suport a les organitzacions i als agents socials. Haurà d'incloure mesures com:

- ✓ Crear la figura de "l'auditoria de l'impacte de gènere" a les institucions, amb la qual s'avaluï com condicionen en el treball polític homes i dones, els seus horaris, l'estructura i l'organització. Això ha de permetre posar les bases dels canvis necessaris per fer possible la màxima participació, especialment de les dones.
- ✓ Les institucions polítiques, com ara el Parlament de Catalunya, hauran de plantejar-se mesures per tal de facilitar que les dones amb càrrecs polítics tinguin els mateixos drets que la resta de dones pel que fa a l'exercici de la maternitat i de la conciliació de la vida política i la familiar.
- ✓ Establir, a la futura Llei electoral, la paritat en "cremallera" a les candidatures a totes les eleccions.
- ✓ Establir per llei que les comissions de designació del govern i els organismes públics, no podran, en cap cas, estar formades per més d'un 70% de persones del mateix sexe.
- ✓ Promoure, a través dels òrgans competents per a aquesta funció (amb la participació dels i de les professionals dels mitjans, i del CAC) que en període no electoral, els diferents mitjans de comunicació facin participar en els debats homes i dones en proporcions similars. Estudiar possibles mesures de control i de bonificació als mitjans.
- ✓ Promoure el reconeixement de les associacions de dones com a agents socials amb capacitat d'interlocució amb les administracions.
- ✓ Promoure la presència de dones en tots els llocs de presa de decisió dels principals agents socials.

IMMIGRACIÓ

Entre les persones immigrades hi ha tant homes com dones, en proporcions equivalents. Malgrat això, els homes tenen una major visibilitat social. I és que les dones estan sotmeses a una major irregularitat laboral i, a més, el temps que han de dedicar a la tasca domèstica (realitzada en el domini privat) provoca una invisibilitat de les dones, fet que reforça el tòpic de les dones immigrades, especialment d'alguns dels col lectius, com a dones "tancades a casa". Aquesta invisibilitat no solament fomenta determinats prejudicis, sinó que dificulta l'adopció de mesures eficients orientades cap a aquesta meitat de la població immigrada que són les dones.

Pel que fa a la inserció social, les dones tenen més dificultats que els homes, ja que s'hi acumulen les discriminacions que les afecten com a persones immigrades i com a dones. Això s'expressa molt clarament en el context laboral, on pateixen les conseqüències de la segregació, de manera que desenvolupen feines poc qualificades. A més, les dones predominen en el servei domèstic, sotmès sovint a relacions laborals irregulars. Així mateix, el treball remunerat de la prostitució és fonamentalment femení.

Seria un error considerar les dones immigrades estrangeres com un col lectiu homogeni. Hi ha una gran diversitat de procedències, de nivells socioeconòmics, i els motius i les formes d'arribar al nostre país són també diverses. Hi ha dones que arriben a través del reagrupament familiar, però n'hi ha moltes d'altres que han emigrat pel seu compte i que, posteriorment, encapçalen el reagrupament familiar: se n'és conscient en el cas de les dones filipines i dominicanes, per exemple, però també n'hi ha de magribines i de molts altres països que han

arribat soles. D'altra banda, hi ha dones molt condicionades per la subjecció patriarcal, mentre que n'hi ha que procedeixen de tradicions més igualitàries.

En tots els casos, les dones acostumen a tenir un paper bàsic en la família i la cura dels seus membres. Això fa que assumeixin un rol de mediadores en la relació amb les institucions educatives i sanitàries, així com amb els serveis socials. I aquest és un element importantíssim que cal tenir en compte a l'hora de propiciar mecanismes d'integració social.

Els processos d'integració són lents. Cal propiciar els mitjans per facilitar la inserció econòmica i social de les persones immigrades estrangeres i vetllar perquè es treballi des d'una perspectiva que incorpori el gènere. Cal, a més, respectar les diferències, però no des del relativisme acrític, sinó des del diàleg, des de l'intercanvi d'experiències, la comprensió mútua i la negociació i des del reconeixement de les manifestacions que el patriarcat continua tenint en la nostra societat. Els límits, en tot cas, vénen marcats per les lleis, que sempre es negocien i es canvien i pel respecte dels drets humans.

Propostes:

- ✓ Les polítiques d'integració de la immigració estrangera han d'incorporar la perspectiva de gènere i atendre les situacions específiques de les dones.
- ✓ Promoure programes específics per a la formació i la inserció laboral de les dones que tenen dificultats especials. Aquestes propostes han de contemplar la formació específica per adaptar-se als treballs remunerats que avui majoritàriament realitzen les dones, com el servei domèstic, per exemple, tenint en compte la situació de les dones immigrades estrangeres amb menys recursos i facilitant la seva promoció social i econòmica.
- ✓ Garantir i estimular l'accés als serveis educatius de les dones immigrades com un element essencial en la seva promoció personal i social. Prendre mesures per agilitar la convalidació de les titulacions del país d'origen i per facilitar la continuïtat en els estudis, tant per a dones com per a homes.
- ✓ Potenciar la participació a associacions i estimular els grups o les associacions promoguts per les dones immigrades estrangeres. Així mateix, cal promoure i reforçar els espais existents de coneixement i de suport entre dones immigrades i autòctones.
- ✓ Promoure l'accés de les dones immigrades als serveis de salut reproductiva i sexual i, en general, als serveis sanitaris.
- ✓ Donar una atenció específica d'accés al mercat laboral a les dones immigrades víctimes de la violència, ja que l'actual Llei d'estrangeria sí que facilita l'accés a un permís de residència però no, alhora, al laboral.
- ✓ Facilitar mesures per fer possible que les persones arribades a través del reagrupament familiar puguin tenir accés a la contractació laboral.
- ✓ S'ha de donar suport públic en els processos de separació a les dones immigrades, especialment a les que són econòmicament dependents dels seus marits i parteixen d'una situació jurídica desigualitària i/o bé assumeixen càrregues familiars...
- ✓ Creació d'una unitat especialitzada dels Mossos d'Esquadra per a la persecució del tràfic i l'explotació de persones. En general, s'han de combatre les xarxes mafioses que intervenen en l'arribada de persones immigrades estrangeres. Cal combatre especialment el tràfic de dones i de criatures.

- ✓ Mesures per a la dignificació de les ocupacions relacionades amb el treball familiar i domèstic. Pel que fa a la formació i a les condicions laborals cal que la Generalitat elevi al Govern central la necessitat de millorar la regulació dels sectors dels serveis domèstics i serveis a les persones tot equiparant la seva Seguretat Social a la del règim general, especialment pel que fa a la baixa per malaltia, al subsidi d'atur i al reconeixement dels accidents de treball. Aquests llocs de treball estan en condicions d'alegalitat, il legalitat o una gran precarietat i estan ocupats, majoritàriament, per dones immigrades.
- ✓ Mesures per a l'atorgament de drets socials a les treballadores sexuals. Cal que la Generalitat elevi al Govern central la necessitat de la regulació del treball sexual en el marc d'una actuació global que abordi els diferents fenòmens que es produeixen per l'actual buit legal, i que inclogui també l'aplicació de les mesures socials, formatives, preventives i penals (per abordar l'explotació de persones, especialment de menors).

JOVENTUT

La precarietat és una constant de l'emancipació juvenil que es veu agreujada si a més de ser joves som dones. Apareix una doble discriminació, pel fet de ser jove i pel fet de ser dona. Les dones s'emancipen abans però en condicions pitjors. En el món laboral les dones joves representen el col lectiu més vulnerable, sent les que pateixen unes taxes d'atur més elevat i un índex més alt de temporalitat. A més, treballen en sectors menys valorats econòmicament i poc considerats socialment. D'altra banda, la manca de responsabilització de l'Estat i la persistència dels valors androcèntrics a la societat, condueix a una duplicació de la jornada laboral. Hem evolucionat d'un model d'alternança a un model on les dones acumulen les tasques reproductives i de cura dels altres amb les tasques de treball productiu.

- ✓ Fer polítiques que facilitin la conciliació de la formació, la feina i la vida personal, tenint en compte les necessitats dels i de les joves i reduir la jornada laboral a 35 hores sense reducció de salari, clau per al creixement de l'ocupació. Els avenços tecnològics han fet aquesta opció perfectament viable, tècnicament i econòmicament. Acompanyar-la de mesures de canvi de la cultura empresarial i conjugar-se amb la reducció d'hores extraordinàries.
- ✓ Desplegar una activitat sancionadora decidida de la Inspecció de Treball contra el frau en la contractació i els abusos, sobretot en la reincidència. Planificar l'activitat inspectora tenint en compte i prioritzant aquells sectors amb nivells de temporalitat més alta on es concentren en major grau joves i dones.
- ✓ Fer una política d'ocupació específica per a les dones joves, basada en mesures d'acció positiva i en una política de formació ocupacional que sigui realment eficaç en la inserció de les dones en el mercat laboral i que trenqui amb rols estereotipats.
- ✓ Adaptar els horaris dels serveis públics i del mercat de treball en els àmbits que són de competència autonòmica per afavorir que homes i dones joves comparteixin responsabilitats en l'àmbit domèstic i del treball.
- ✓ Eradicar l'explotació de les i els joves migrats sense que això impliqui l'expulsió del territori. Donar el permís de recerca de treball permetria a curt termini una millora de les condicions d'entrada en forma legal per part de joves immigrants.

- ✓ Regularitzar la prostitució i vetllar pels drets i la integritat física de totes les dones, especialment les dones joves migrades.
- ✓ Potenciar les auditories de gènere a l'hora de fer la planificació urbanística.
- ✓ Fomentar mesures d'acció positiva en clau de gènere en els processos participatius i en els òrgans de decisió dels espais juvenils per tal de reforçar l'empoderament de les dones joves i feminitzar també el teixit associatiu juvenil, ja que encara hi ha un llarg camí per recórrer en aquest aspecte.
- ✓ Garantir el dret de les dones joves a gaudir de la seva sexualitat i a decidir sobre la interrupció de l'embaràs amb independència de la seva edat, estat civil i nacionalitat.
- ✓ Posar en marxa els centres d'assessorament sobre informació sexual als centres cívics.
- ✓ Prioritzar les polítiques de prevenció i promoció de la salut per lluitar contra els problemes generats pels trastorns alimentaris i els trastorns psicològics entre la gent jove. Facilitar informació en tots els espais juvenils sobre la importància de mantenir dietes equilibrades i adequades a les necessitats per evitar aquests trastorns.
- ✓ Impulsar mesures que evitin l'actual model d'exclusió basat en determinats cànons estètics fomentats publicitàriament i comercialment pel sector del tèxtil i de la imatge.